

ศูนย์วิจัยพัฒนา
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

โครงการจัดทำ
แผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา ระยะที่ 1
SONGKHLA SOCIAL MAPPING (PHASE I)

รายงานฉบับสุดท้าย
FINAL REPORT

จัดทำโดย
บริษัท ประพันธ์มงคล จำกัด

คำนำ

การพัฒนาในแต่ละแห่งนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในที่นั้นๆ ได้มีบทบาทในการดูแล แก้ปัญหา และพัฒนาตนเอง เครื่องมือหนึ่งที่น่ามาใช้ในการสร้างพลังให้ชุมชนสามารถดำเนินการพึ่งตนเองไปสู่ความเข้มแข็งได้ คือการจัดการด้านกองทุน หรือมูลนิธิของชุมชนเอง ที่มีรูปแบบ และวิธีการแตกต่างกันออกไป ตามวัตถุประสงค์ของผู้ก่อตั้งหรือผู้บริหาร และเพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหรือมูลนิธิชุมชนเกิดผลดี จึงจำเป็นต้องทำการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ควบคู่กันไป เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่การพัฒนากองทุนชุมชนหรือมูลนิธิชุมชนให้สามารถดำเนินงานได้สอดคล้องกับบริบททางสังคม

โครงการจัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลาเป็นการวิจัยและพัฒนา ภายใต้การสนับสนุนจาก ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) มีความประสงค์ให้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลา “แผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา” สำหรับ “มูลนิธิชุมชนสงขลา” มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลสารสนเทศของบุคคล กลุ่ม ชมรม สมาคม กองทุน และมูลนิธิ ที่มีบทบาทในการให้ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ทั้งการให้ทุนในรูปแบบเงิน ความช่วยเหลือ ด้านกำลังกาย สติปัญญา และจิตอาสา
2. เพื่อทราบถึงข้อมูล ประเด็นความช่วยเหลือ สถานการณ์ ผู้ยากลำบาก ผู้เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา หรือส่งเสริมในชุมชนจังหวัดสงขลา
3. เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ทั่วไป ความเป็นอยู่ ประเด็นร่วมที่สำคัญ ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนาของจังหวัดสงขลาอันเป็นประโยชน์ในการกำหนดบทบาทการทำงานของมูลนิธิชุมชน
4. เพื่อให้ทราบนโยบาย ทิศทางการทำงานของบุคคล กลุ่ม ชมรม สมาคม กองทุน และมูลนิธิต่างๆ ในจังหวัดสงขลา ในการประสานความร่วมมือกันทำงาน
5. เพื่อผลักดันกระบวนการเชื่อมโยงบุคคล กลุ่ม ชมรม สมาคม กองทุน และมูลนิธิในจังหวัดสงขลา เป็นเครือข่ายที่หลากหลาย ยึดหยุ่น หรือร่วมกันในการดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละองค์กร
6. เพื่อสังเคราะห์บทเรียน และยกระดับเป็นองค์ความรู้ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรต่างๆ ทั้งในจังหวัดสงขลาและอื่นๆ

“โครงการจัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา ระยะที่ 1” เป็นการจัดทำแผนที่ทางสังคมแบบเร็วๆ ในระหว่างการจดทะเบียนก่อตั้ง “มูลนิธิชุมชนสงขลา” เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมทางสังคมของจังหวัดสงขลา เพื่อช่วยให้คณะทำงานมูลนิธิชุมชนสงขลาได้ใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ

ในการระดมทุน กระจายทุน แผนการดำเนินงาน ทิศทาง และการวางตำแหน่ง (Positioning) ของมูลนิธิชุมชนสงขลาต่อไป

เนื่องจากข้อจำกัดในด้านระยะเวลา ที่จะให้ได้รายงานระยะที่ 1 เป็นแนวทางในการเริ่มต้นบริหารงาน ให้แก่มูลนิธิชุมชนสงขลา แผนที่ทางสังคมฯเล่มนี้จึงเป็นเพียงการให้ภาพรวมพอเป็นสังเขปเท่านั้น ซึ่งขณะทำงานพบว่า ยังมีข้อมูลอีกจำนวนมากที่พบแล้ว แต่ไม่สามารถนำมาบรรจุลงในรายงานได้ทัน และมีอีกจำนวนมากที่ทราบเรื่องราวมาแล้ว แต่ไม่มีเวลาพอที่จะไปพบเพื่อรวบรวมศึกษาข้อมูล รวมทั้งที่ยังไม่ได้สืบเสาะอีก ซึ่งเชื่อว่า ยังคงมีอีกมากมายหลายพื้นที่

สิ่งที่คณะทำงานได้รับจากการทำรายงานเล่มนี้ เป็นสิ่งที่เกินความคาดหมาย นักวิจัยได้มีโอกาสเข้าพบพูดคุย รับฟังความคิดเห็นที่มีประโยชน์มากมายจากบุคคลชั้นนำ ผู้มีเกียรติ ผู้มีชื่อเสียงระดับบนของสังคม และจากบุคคลผู้ทำงานเสียสละตนเองเงียบๆ ในหลายชอกมุมของสังคมสงขลา พบว่าจังหวัดสงขลามีทุนทางสังคมมากมายเกินกว่าจะประมาณได้ ได้พบ ได้เห็น ได้รับทราบแรงบรรดาลใจ เบื้องหลังการเสียสละที่ท่านทั้งหลายเหล่านั้นอุทิศลงไปเพื่อช่วยเหลือสังคม ไม่ว่าจะท่านเหล่านั้นจะมีสถานะใด มีภาพเช่นไรในสังคม เป็นนักธุรกิจใหญ่ มหาเศรษฐี คนชั้นกลาง กระทั่งชาวบ้านธรรมดาสามัญ NGO กระทั่งผู้ที่ไม่ได้มีความพร้อมเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ แต่เมื่อได้สนทนาเปิดเผยตัวตนออกมา นักวิจัยพบว่า ท่านเหล่านั้นล้วนมีหัวใจที่เหมือนกันทั้งสิ้น คือมีหัวใจที่งดงาม เปี่ยมด้วยความดีงาม รักเพื่อนมนุษย์ และมีความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ในความขาดแคลน ในมุมที่สังคมมองไม่เห็น ยังมีผู้คนอีกมากมายทำงานอย่างไม่กลัวความเหน็ดเหนื่อยเพื่อจะได้ช่วยเหลือผู้อื่น ท่านทั้งหลายเหล่านั้นต่อสู้ดิ้นรน เพื่อหาทุน หาโอกาสที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

การเข้าพบท่านต่างๆข้างต้น ทำให้เกิดสายใยความสัมพันธ์สายเล็กๆ ที่อบอุ่นขึ้น คณะทำงานรับฝากจากหลายท่านเสนอให้มูลนิธิชุมชนสงขลาจัดประชุมร่วมกัน เพื่อทำความรู้จักกัน และให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน คณะทำงานมองเห็นประตูแห่งอนาคตของมูลนิธิชุมชนสงขลาแจ่มบานแล้ว และเชื่อว่า ด้วยความร่วมมือจากผู้ก่อการทั้งหลาย คงจะนำพามูลนิธิชุมชนสงขลามุ่งหน้าสู่ความสำเร็จเบื้องหน้าได้ต่อไป

บริษัท ประพันธ์มงคล จำกัด

คณะทำงาน

1 นายสิทธิศักดิ์ ตันมงคล

2 นายสุภาภรณ์ อินทองคง

3 นายบัญญัติ วิเชียรศรี

4 นายนิมิตร แสงเกตุ

5 นางสุรีย์ ตันมงคล

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 : ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนที่ทางสังคมของจังหวัดสงขลา	1- 1
1.1 ประวัติความเป็นมา แนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการตั้งมูลนิธิชุมชน	1- 1
1.2 ความเป็นมาของมูลนิธิชุมชนในประเทศไทย	1- 3
1.3 การก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา	1- 4
1.4 การจัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา	1- 6
บทที่ 2 : ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสงขลา	2- 1
2.1 บริบทเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา	2- 3
2.2 ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ สังคมของจังหวัดสงขลา	2- 8
2.3 ชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไป (Lifestyle) ของชาวสงขลา	2-10
2.4 แนวโน้มในการพัฒนาจังหวัดสงขลา	2-10
2.5 วิสัยทัศน์จังหวัดสงขลา	2-13
บทที่ 3 : แผนที่ทรัพยากร และวัฒนธรรมในการให้ในจังหวัดสงขลา (Resource Mapping)	3- 1
3.1 วัฒนธรรมการให้ในจังหวัดสงขลา	3- 1
3.2 องค์กรทุนในจังหวัดสงขลา	3- 4
3.2.1 ทุนจากองค์กรของภาครัฐ	3-13
3.2.1.1 การช่วยเหลือแบบสงเคราะห์	3-14
3.2.1.2 การช่วยเหลือด้านการศึกษา	3-17
3.2.1.3 การช่วยเหลือด้านการฝึกอาชีพ	3-19
3.2.2 ทุนจากองค์กรและหน่วยงานภาคเอกชน และการให้เพื่อสังคมของภาคธุรกิจ	3-22
บทที่ 4 : ทุนจากองค์กรสาธารณประโยชน์ :	4- 1
ทางด้านกุ๊ภย บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล สังคมสงเคราะห์ สวัสดิการชุมชน และ ทรัพยากรมนุษย์	
4.1 มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงคั้ง)	4- 3
4.2 สมาคมสตรีประสานมิตร	4- 7

4.3	กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน สงขลา	4- 9
4.4	โสตระดมมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	4-10
4.5	กลุ่มอาสาสมัครนานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม (คานา)	4-16
4.6	มูลนิธิเพื่อนหญิง	4-21
4.7	สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุ	4-25
4.8	มูลนิธิจังหวัดสงเคราะห์คนชราอนาถา	4-28
4.9	มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	4-31
4.10	สรุปท้ายบท	4-35

บทที่ 5 : ทูนาจากองค์กรสาธารณประโยชน์ : 5- 1

ทางด้านการศึกษา ศาสนา สุขภาพ และยาเสพติด

5.1	มูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ติณสูลานนท์	5- 1
5.2	มูลนิธิในเครือประธานราษฎรนิกร	5- 5
5.3	สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา	5- 7
5.4	มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม	5-15
5.5	มูลนิธิเพื่อการศึกษาและพัฒนาสังคม ของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสสิดคิก	5-20
5.6	สมาคมครูสัมพันธ์แห่งประเทศไทย หน่วยสอบอำเภอเทพา	5-23
5.7	วัดถาวราราม	5-25
	5.7.1 มหาปัญญาวิทยาลัย	5-25
	5.7.2 โรงเรียนมหาปัญญา	5-29
5.8	มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์	5-30
5.9	มูลนิธิรักษ์ไทย	5-36
5.10	กลุ่มไทรงาม	5-43
5.11	ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์)	5-46
5.12	อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	5-49
5.13	แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา-ประเด็นอุบัติเหตุ	5-52
5.14	ชมรมลดอุบัติเหตุบนท้องถนนเมืองหาดใหญ่	5-54
5.15	สรุปท้ายบท	5-55

บทที่ 6 : ทูนาจากองค์กรสาธารณประโยชน์ : 6- 1

ทางด้านสิ่งแวดล้อม การเกษตร อาหาร ความดีงาม การท่องเที่ยว กีฬา สิทธิผู้บริโภค

6.1	มูลนิธิชุมชนไท	6- 1
6.2	กองทุนรักษ์คลองอู่ตะเภา	6- 3

6.3	สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท	6- 4
6.4	มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ	6- 5
6.5	สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา	6- 8
6.6	มูลนิธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา	6-13
6.7	กลุ่มผู้บริโภคเข้มแข็ง	6-15
6.8	ชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่	6-18
6.9	มูลนิธิโรตารี	6-19
6.10	สรุปท้ายบท	6-22
บทที่ 7	: ทูตจากบุคคลที่เป็นผู้ให้ทางสังคม และกระบวนจิตอาสาในสงขลา	7- 1
7.1	นายกั้งส์แสง ศรีสวัสดิ์นุกภาพ	7- 1
7.2	ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎร์นิก	7- 2
7.3	นายนิคม ปรีชาวิรุฑ	7- 8
7.4	นายนิมิตร ชัยจีระธิดกุล	7-11
7.5	สรุปท้ายบท	7-13
บทที่ 8	: ทูตทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลา	8- 1
8.1	นายบัญญัติ จันทน์เสนาะ	8- 1
8.2	แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา นายชาคริต โภชะเรือง	8- 6
8.3	สื่อชุมชนแห่งชาติ นายศิริพล สัจจาพันธ์	8-10
8.4	การทำบุญทางพุทธศาสนา แม่ชีสุขขี จิตเจริญ	8-16
8.5	สรุปท้ายบท	8-17
บทที่ 9	: กรณีศึกษามูลนิธิในจังหวัดสงขลา	9- 1
9.1	กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน สงขลา	9- 2
9.2	มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเขียเชียงคั้ง)	9-12
9.3	สรุปท้ายบท	9-18
บทที่ 10	: ประเด็นความช่วยเหลือในจังหวัดสงขลา (Needs Mapping)	10- 1
10.1	หมวดหมู่ และการวิเคราะห์ประเด็นที่ได้รับความช่วยเหลือแล้ว	10- 1
10.2	การวิเคราะห์และความเร่งด่วนของประเด็นที่ยังขาดความช่วยเหลือ	10- 6
10.3	การวิเคราะห์ปัญหาของความช่วยเหลือที่พบในจังหวัดสงขลา	10-16
10.4	บทบาทของมูลนิธิชุมชนสงขลาต่อประเด็นความช่วยเหลือในจังหวัดสงขลา	10-24

10.5	กรณีศึกษาประเด็นความช่วยเหลือในจังหวัดสงขลา	10-25
10.6	สรุปท้ายบท	10-27
บทที่ 11 : ข้อเสนอแนะในการพัฒนามูลนิธิชุมชน		
11.1	ข้อเสนอแนะจากงานชุมนุมจิตอาสา แนะนำการตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา	11- 1
11.2	การตั้งและการพัฒนาศักยภาพของกรรมการมูลนิธิชุมชนสงขลา	11- 3
11.3	โครงสร้างของมูลนิธิชุมชนสงขลา	11-21
11.4	ยุทธศาสตร์ของมูลนิธิชุมชนสงขลา	11-23
11.5	การบริหารจัดการของมูลนิธิชุมชนสงขลา	11-23
11.6	การระดมทุนของมูลนิธิชุมชนสงขลา	11-24
11.7	การกระจายทุนของมูลนิธิชุมชนสงขลา	11-26
11.8	แผนปฏิบัติการของมูลนิธิชุมชนสงขลา	11-26
ภาคผนวก :		
ผ 1	รายชื่อองค์กรสาธารณประโยชน์ ในจังหวัดสงขลา ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546	ผ-1
ผ 2	การประชุม “มูลนิธิชุมชน : วิธีใหม่ในการระดมทุนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”	ผ-2
ผ 3	การบริจาคในศาสนาอิสลาม	ผ-3
ผ 4	ศาสนาพุทธนิกายมหายาน	ผ-4
ผ 5	รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ในการจัดทำแผนที่ทางสังคมของจังหวัดสงขลา	ผ-5

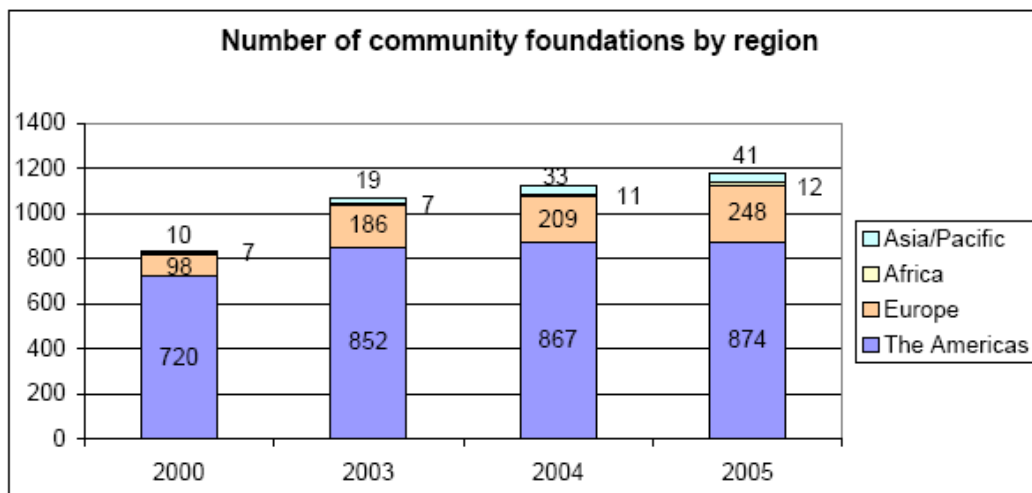
บทที่ 1

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนที่ทางสังคมของจังหวัดสงขลา

1.1 ประวัติความเป็นมา แนวความคิดและวัตถุประสงค์ของการตั้งมูลนิธิชุมชน

มูลนิธิชุมชน หรือ Community Foundation ก่อตั้งขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี ค.ศ.1914 ณ เมือง Cleveland รัฐ Ohio ประเทศสหรัฐอเมริกา ในนาม Cleveland Foundation โดย Fredrick Goff นายธนาคารผู้มีชื่อเสียงแห่ง Cleveland Trust Company ปัจจุบัน “มูลนิธิชุมชน Cleveland” มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของมูลนิธิชุมชนในสหรัฐอเมริกา มีทรัพย์สินกว่า 1.9 พันล้านเหรียญสหรัฐ มีการบริหารจัดการกองทุนเพื่อพัฒนาชุมชนมากกว่า 800 กองทุน และกระจายทุนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนเป็นจำนวนเงินมากกว่า 85 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 3,000 ล้านบาทต่อปี ความสำเร็จของมูลนิธิชุมชนในสหรัฐอเมริกาเป็นที่ยอมรับและแนวความคิดนี้แพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวางทั่วโลก โดยเชื่อกันว่า “มูลนิธิชุมชน” จะเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาของท้องถิ่น และเปิดพื้นที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทุนเพื่อชุมชนของตนเอง จากรายงานประจำปีของ WINGS แจ้งว่าในปี พ.ศ.2547 มีมูลนิธิชุมชนกระจายไปถึง 1,175 มูลนิธิ ใน 46 ประเทศ มีอัตราเพิ่มเฉลี่ยปีละ 5%

Highlights of global community foundation development in 2004

มูลนิธิชุมชนเป็นองค์กรทุนที่ก่อตั้งขึ้นโดยชุมชนในพื้นที่นั้นๆ จาก 3 ภาคส่วน คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม ร่วมกันบริหาร เพื่อประโยชน์ของชุมชนนั้นๆ อาจจะมีระดม ทุนเองจากภายในหรือภายนอก จากนั้นกระจายทุนหรือทรัพยากรที่ได้ไปช่วยคนในชุมชน หรืออาจจะเป็น แบบประสานเครือข่ายในชุมชนมารวมพลังกันไปช่วยในประเด็นต่างๆ มูลนิธิชุมชนมีการสร้างกองทุน สะสมเพื่อความยั่งยืน (Endowment Fund) และมีกองทุนที่เจาะจงช่วยเหลือในประเด็นต่างๆ ได้ตาม วัตถุประสงค์ของผู้บริจาค มูลนิธิชุมชนสามารถเป็นเวทีกลางสะท้อนปัญหาที่มีในชุมชน เพื่อระดมสรรพ กำลังลงไปช่วยแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

Worldwide Initiatives for Grantmakers Support หรือ WINGS ซึ่งเป็นองค์กรเครือข่ายระดับโลกที่ทำ หน้าที่ในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับคนใจบุญ และวัฒนธรรมแห่งการให้ โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสนับสนุน การแบ่งปันองค์ความรู้และพัฒนาาร่วมกันในบรรดาผู้ร่วมเครือข่าย WINGS ได้ ให้ความหมายของ Community Foundation ว่าเป็น An independent, nonprofit, philanthropic organization working in a specific geographic area which, over time, builds a collection of endowed funds from many donors in the community. It provides services to the community and its donors, makes grants, and undertakes community leadership and partnership activities to address a wide variety of needs in its service area. A community foundation is a vehicle for local donors who wish to contribute their cash, trusts, bequests, or real property to create permanent endowments that will benefit the community in perpetuity. Using the investment earnings on each endowed fund, a community foundation makes and builds capacity within the community to address local needs and opportunities. Their task is to build substantial, permanent funds from which grants are made to local charitable and community organizations.

Suzanne Feurt กล่าวถึงมูลนิธิชุมชนว่า มูลนิธิชุมชนมีบทบาทนำในการแก้ปัญหาของชุมชน โดยเป็น ผู้ประสาน ผู้รวบรวมคน และเชิญประชุม เป็นตัวเร่งและเป็นตัวกลางในการประสานงานในการแก้ปัญหา ของชุมชน มูลนิธิชุมชนสามารถประสานความร่วมมือกับมูลนิธิต่างๆ กระตุ้นความร่วมมือระหว่างองค์กรรัฐ และเอกชน และนำพาโครงการให้เข้าสู่ความสนใจของผู้ให้ทุน ทั้งในและต่างประเทศ

ลักษณะสำคัญของมูลนิธิชุมชนมีดังต่อไปนี้

1. การก่อตั้งมูลนิธิชุมชน เป็นความร่วมมือของ 3 ภาคส่วน คือ ภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคธุรกิจ ร่วมกันก่อตั้ง และบริหารด้วยความเสมอภาคกัน
2. มีพื้นที่ชุมชนชัดเจนที่จะดำเนินงาน

3. มูลนิธิชุมชนมีบทบาทและหน้าที่ในการระดมทุน (Resource Mobilization) จากภายในและภายนอกชุมชน เพื่อนำมาช่วยเหลือ โครงการที่เกิดขึ้นภายในชุมชน เป็นการบริหารจัดการด้วยประชาชนในชุมชน

4. มูลนิธิชุมชนมีหน้าที่ในการกระจายทุน และประสานงานกับองค์กรชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ ที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนด้านต่างๆ

5. มูลนิธิชุมชนจะมีเงินกองทุนถาวร (Endowment Fund) สะสมไว้ และทำให้กองทุนถาวรนี้มีการเติบโตและยั่งยืน

6. มูลนิธิชุมชนมีระบบการบริหารงานที่โปร่งใส และมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้สาธารณชนรับทราบสม่ำเสมอ

1.2 ความเป็นมาของมูลนิธิชุมชนในประเทศไทย

แนวความคิดเรื่อง “มูลนิธิชุมชน” ไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคมไทย การที่คนในชุมชนที่มีข้าวของเงินทองจะแบ่งปันให้กับคนที่ขาดแคลน หรือเอามารวมกันแล้วกระจายไปให้คนที่ต้องการความช่วยเหลือก็มีมาช้านาน เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมหรือความเชื่อต่างๆ รวมทั้งด้านศาสนาด้วย เช่น วัดในพระพุทธศาสนา กองทุนชะกาดในชุมชนอิสลาม และกิจกรรมของคณะเผยแผ่ศาสนาคริสต์ เป็นต้น ปัจจุบันนี้เราจะเห็นมูลนิธิหรือกองทุนต่างๆ ที่อยู่กับวัดหรือโรงเรียน คอยช่วยเหลือผู้ขาดแคลนด้านการศึกษา อาหาร และการดูแลสุขภาพ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า มูลนิธิชุมชนเป็นพัฒนาการของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคมโดยเอา “ชุมชน” ในเชิงพื้นที่ เช่น อำเภอ หรือจังหวัดเป็นฐาน และความช่วยเหลือนั้นเป็นไปเพื่อตอบสนองการแก้ปัญหา และพัฒนาในทุกด้าน ตามความต้องการของสมาชิกในชุมชนนั้น

แนวความคิดเรื่อง “มูลนิธิชุมชน” เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ที่รัฐได้ให้ความสำคัญต่อองค์กรชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ที่เน้นการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ซึ่ง “มูลนิธิชุมชน” เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาการแก้ไขปัญหาด้วยทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่ ด้วยจิตสำนึกสาธารณะความร่วมมือจาก 3 ภาคส่วน คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาคม โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

สถาบันซินเนอร์จอส (The Synergos Institute) จากสหรัฐอเมริกาได้จุดกระแสแนวคิดเรื่องมูลนิธิชุมชนในประเทศไทยในปี 2545 โดย David Winder จาก Synergos Institute สหรัฐอเมริกา และ Adiana Cortes จาก Foundation Comunitaria Del Bajío เม็กซิโก นำเรื่องมูลนิธิชุมชนมาถ่ายทอดประสบการณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มี Senior Fellow in Philanthropy ไทยสองคนคือ คุณเบ็ญจมาศ ศิริภัทร แห่งสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา และนายสุกิจ อุทินทุ แห่งมูลนิธิริรักษ์ไทย / CARE Thailand เป็นผู้ร่วมเสนอแนวคิด นายไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม ได้เปิดให้ได้ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันกับ 14 องค์กร คือ 1) สถาบันพัฒนา

องค์กรชุมชน 2) สถาบันคีนันแห่งเอเชีย 3) มูลนิธิริรักษ์ไทย 4) มูลนิธิกองทุนไทย 5) มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย 6) มูลนิธิปูนซิเมนต์ไทย 7) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 8) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 9) กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค 10) ธนาคารออมสิน 11) วิทยาลัยการจัดการสังคม 12) สถาบันการจัดการความรู้ท้องถิ่น 13) ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และ 14) สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงความเป็นไปได้ของการเกิดมูลนิธิชุมชนในประเทศไทย ซึ่งสถาบันซีเนออร์กอจะเป็นผู้ช่วยสนับสนุนด้านความรู้และส่งเสริม

ในไตรมาสแรกของปี 2547 ผู้จบหลักสูตรภาวะผู้นำชุมชนกรุงเทพรุ่นแรก 3 คน พร้อมเจ้าหน้าที่ของโครงการคอร์เนอร์ส โตนประเทศไทย และพันธมิตรจากองค์กรท้องถิ่นที่ให้บริการชุมชน โดยไม่แสวงหากำไรอีก 14 องค์กรได้ร่วมมือกันเพื่อพัฒนามูลนิธิมิตรภาพสู่ท้องถิ่น เพื่อเป็นองค์กรนำร่องสำหรับมูลนิธิชุมชนในประเทศไทย ต่อมาในปีเดียวกัน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนให้เกิดมูลนิธิในจังหวัดต่างๆ โดยให้ทุนสนับสนุนการศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อตั้งใน 5 จังหวัดคือ อุตรธานี ระยอง กรุงเทพมหานคร ลำปาง และสงขลา

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2548 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้สนับสนุนงบประมาณ 17.5 ล้านบาท ในการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนใน 4 จังหวัดคือ ลำปาง อุตรธานี ระยอง และ กรุงเทพมหานคร โดยมีสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (LDI) ได้รับงบประมาณ 6.8 ล้านบาท ในเดือนมีนาคม 2548 ทำหน้าที่ประสานงานในจังหวัดลำปาง และอุตรธานี และสถาบันคีนันแห่งเอเชีย ได้รับงบประมาณ 6.8 ล้านบาท ในเดือนเมษายน 2548 ทำหน้าที่ประสานงานในจังหวัดระยอง และกรุงเทพมหานคร

ต่อมาได้มีความพยายามในการจัดตั้งมูลนิธิชุมชนขึ้นอีกในหลายจังหวัด เช่น จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้เริ่มพัฒนาขึ้นตั้งแต่ปี 2547 โดยความร่วมมือกับธนาคารโลกและได้จดทะเบียนในชื่อ มูลนิธิชุมชนโคราช ในปี 2550 และจังหวัดภูเก็ตก็ได้พัฒนามูลนิธิชุมชนขึ้น โดยการสนับสนุนจากสถาบัน Synergos ซึ่งมูลนิธิชุมชนภูเก็ตได้จดทะเบียนแล้วเช่นกัน นอกเหนือจากนี้ยังมีความร่วมมือระหว่างศูนย์สาธารณะประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์กับจังหวัดสงขลาและสตูล ซึ่งทั้งสองจังหวัดอยู่ระหว่างการยื่นจดทะเบียนก่อตั้งมูลนิธิ

1.3 การก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา

ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) มีภารกิจหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและแข็งแกร่งแก่องค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน ซึ่งเป็นพลังสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย ศสพ ประสานความร่วมมือและทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมทั้งในและต่างประเทศ ในประเทศเช่น กลุ่มธุรกิจเพื่อสังคมไทย (ธสท) และต่างประเทศเช่น CIVICUS, The Synergos Institute รวมทั้ง Asia-Pacific Philanthropy Consortium และ

ยังมีความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่ทำงานเกี่ยวข้องกับองค์กรสาธารณะประโยชน์ และประชาสังคมด้วย

เมื่อเวลา 16.30 น. วันที่ 1 ธันวาคม 2549 รศ.ดร.จรี วิจิตรวาทการ ประธานศูนย์สาธารณประโยชน์ และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ได้นำคณบดีกลุ่มนักศึกษาแก่นิด้า ศูนย์หาดใหญ่ และ กลุ่มประชาสังคมสงขลา ที่เคยร่วมงานกันในโครงการเครือข่ายติดตามศึกษาพัฒนาระบบราชการจังหวัด สงขลา เมื่อปี 2547 ร่วมปรึกษาหารือกันในการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา ซึ่งกลุ่มดังกล่าวก็มีแนวคิดที่จะตั้ง มูลนิธิอยู่บ้างแล้ว จึงเริ่มประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ศึกษา เรียนรู้ และร่วมกันพัฒนาไปสู่การก่อตั้ง มูลนิธิชุมชนสงขลาในที่สุด

ชื่อมูลนิธิ : มูลนิธิชุมชนสงขลา ตัวย่อคือ ม.ช.ส.

ปรัชญา : มุ่งมั่นพัฒนา เสริมสร้างวิถีชุมชน คนคือศูนย์กลาง สร้างสรรค์ยั่งยืน

วิสัยทัศน์ : เป็นองค์กรเปิด โอกาสให้บุคคล หน่วยงาน องค์กร เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทุน ร่วมทำ เพื่อ พัฒนาจังหวัดสงขลา

คำขวัญ : ร่วมคิด ร่วมทุน ร่วมทำ

เขตพื้นที่ : จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเชื่อมประสานความร่วมมือกับบุคคล เครือข่าย องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน ภาครัฐ เพื่อดำเนิน กิจกรรมสาธารณประโยชน์
2. เพื่อสร้างโอกาส พัฒนาคน สนับสนุนผู้ที่ทำงานพัฒนาได้พัฒนาแนวคิด ทักษะประสบการณ์ในการ พัฒนาชุมชน
3. เพื่อการจัดการความรู้ในการพัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลา
4. เพื่อระดมทุนทั้งภายในจังหวัดและองค์กรภายนอกเพื่อสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์
5. เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรและไม่ดำเนินการทางการเมืองใดๆทั้งสิ้น

คณะผู้ก่อตั้ง ประกอบไปด้วย

1. นายชิต สง่ากุลพงศ์	ประธานผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
2. นายสมพร สิริโพรานานนท์	รองประธานหอการค้าจังหวัดสงขลา
3. นายชัยวุฒิ บุญวิวัฒนาการ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยสงขลา
4. นายอรัญ จิตตะเสโน	ผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาสังคม

5. นายสิทธิศักดิ์ ดันมงคล	สถาปนิก ประชาสังคม
6. นายชาคริต โภชะเรือง	ผู้ประสานงานเครือข่ายแผนสุขภาพจังหวัดสงขลา
7. นายพิชัย ศรีใส	สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคมสตาดัน
8. นพ.สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ	ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจะนะ
9. พระครูปลัดสมพร ฐานธมโม	เจ้าอาวาสวัดคลองแห

นอกเหนือจากคณะผู้ก่อตั้งข้างต้นแล้ว ยังมีผู้ร่วมคิดและสนับสนุนการตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลาซึ่งไม่ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการอีกหลายท่าน อาทิเช่น ผศ.ดร.พงศ์เทพ สุธีรัฐดี (ผู้อำนวยการ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) นายพีระ ดันดิเสณิ (รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา) นางพิชชา แก้วขาว (ประชาสังคม) และ นางพิกุล บุรีภักดี (ประชาสังคม) เป็นต้น

1.4 การจัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา

แผนที่ทางสังคมเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มูลนิธิชุมชนสามารถนำมาใช้เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางสังคมของจังหวัด โดยองค์ความรู้ที่ได้จะเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญที่ช่วยในการวางแผนและตัดสินใจของคณะทำงานมูลนิธิทั้งในการวางแผนการระดมทุน กระจายทุน และการวางแผนการดำเนินงาน ทิศทาง และการวางตำแหน่ง (Positioning) ของมูลนิธิชุมชน การทำแผนที่ทางสังคมเป็นการทำงานในเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) คู่ขนานกันไปกับการบริหารมูลนิธิชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลเป็นปัจจุบัน และขอบเขตของการจัดทำแผนที่ทางสังคมก็อาจมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนหรือขยายขอบเขตเพื่อให้เหมาะกับการนำไปใช้ได้มากที่สุด

เนื่องจากภาคประชาสังคมของจังหวัดสงขลาได้มีการรวมตัวและทำงานร่วมกันมาอย่างต่อเนื่อง และมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานบางส่วนแล้ว ดังนั้นการจัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลาจึงแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ แผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา ระยะที่ 1 เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2551 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2551 และแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา ระยะที่ 2 จะเป็นการทำแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) คู่ขนานกับการบริหารมูลนิธิ ระยะเวลา 1 ปี

การจัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา ระยะที่ 1 นี้ ให้ความสำคัญในการเติมเต็มช่องว่างของข้อมูลสำคัญที่ยังขาด และเน้นบทวิเคราะห์ในเชิงลึกสำหรับประเด็นหลักที่สำคัญๆ เพื่อให้ข้อมูลมีความชัดเจนและมีประโยชน์ในการนำไปใช้ในกระบวนการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนของจังหวัดสงขลา

ในระหว่างการดำเนินการศึกษา ได้มีการปรับปรุงวิธีการศึกษาเพื่อความเหมาะสมบางประการ และเน้นการสัมภาษณ์เจาะลึกไปในกลุ่มทุนจากองค์กรสาธารณะประโยชน์เป็นพิเศษ ติดตามด้วยการสัมภาษณ์บุคคลที่มีบทบาทสูงทางสังคม ที่สามารถเอื้อประโยชน์ให้เกิดแก่มูลนิธิชุมชนสงขลาได้มากกว่าการศึกษาที่

กระจายน้ำหนักให้เท่าเทียมกันในทุกภาคส่วน ซึ่งอาจจะมีประโยชน์ในด้านข้อมูลกว้างๆ แต่ไม่เจาะจงในการให้ประโยชน์แก่มูลนิธิชุมชนสงขลาเป็นพิเศษ

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสงขลา

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสงขลาเพื่อให้เข้าใจบริบท หรือสภาพแวดล้อมด้านต่างๆของจังหวัดสงขลา เช่นด้านประชากร กลุ่มชาติพันธุ์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนถึงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอดีต ปัจจุบัน ว่าอยู่ในสภาพใด และมีแนวโน้มไปในทิศทางใด จะเป็นอุปสรรค หรือหนุนเสริมต่อการดำเนินงานของมูลนิธิชุมชนสงขลาอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นทุนทางความรู้ หรือทุนทางปัญญา ของการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลาที่กำลังเตรียมการทั้งด้านกำลังคน กำลังเงิน กำลังการบริหารจัดการ และขอบข่ายของกิจการต่างๆที่น่าจะเป็นบทบาทที่มูลนิธิชุมชนสงขลาควรทำต่อไป

ด้านที่ตั้ง อาณาเขต และภูมินิเวศน์

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดใหญ่และสำคัญจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ เป็นทั้งศูนย์กลางการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถไฟ 947 กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดิน 950 กิโลเมตร จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ 7,393,889 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,621,180 ไร่ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 27 ของประเทศ และใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของภาคใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช และ จังหวัดพัทลุง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทย

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และ รัฐเปอร์ลิส ของมาเลเซีย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดพัทลุง และ จังหวัดสตูล

ภูมิประเทศของจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่ทางตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม ทางเหนือเป็นที่ราบริมทะเล ทางตะวันตกและทางใต้เป็นป่าและภูเขา เป็นที่สูงซึ่งค่อยลาดไปทางทะเลสาบสงขลา ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือ มีแม่น้ำลำคลองสายสั้นๆหลายสาย เช่น แม่น้ำเทพา คลองอู่ตะเภา คลองรัตภูมิ คลองระโนด คลองนาทับและคลอง

สะกอม มีทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์น้ำ และมีประโยชน์ทางด้านชลประทานหรือการเกษตร

จังหวัดสงขลาอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำ คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนมกราคม และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม จากอิทธิพลดังกล่าวส่งผลให้มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงกรกฎาคม เป็นช่วงหลังจากหมดลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะเริ่มร้อน และฤดูฝน ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงมกราคม มีฝนตกทั้งในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ แต่ในช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกชุกในช่วงเดือนตุลาคมถึงมกราคม

จังหวัดสงขลาในปี 2549 มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรวมตลอดปี 1,670 มิลลิเมตร ฝนตก 178 วัน ตกมากที่สุดในช่วงเดือนพฤศจิกายน วัดได้ 303.8 มิลลิเมตร จำนวน 23 วัน ฝนตกน้อยที่สุดในเดือนสิงหาคม วัดได้ 36.5 มิลลิเมตร

ด้านประชากร ศาสนา และการศึกษา

ประชากร ณ เดือนธันวาคม 2549 จำนวน 1,312,625 คน แบ่งเป็นชาย 641,931 คน คิดเป็นร้อยละ 49.90 และหญิงจำนวน 670,694 คน คิดเป็นร้อยละ 50.10 จำนวนครัวเรือน 383,621 ครัวเรือน จำแนกออกเป็นรายอำเภอได้ดังนี้

อำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนประชากรชาย	จำนวนประชากรหญิง	รวมจำนวนประชากร	จำนวนครัวเรือน
อำเภอเมืองสงขลา	5	41,974	45,823	87,797	28,906
อำเภอสทิงพระ	11	22,931	124,011	46,942	11,203
อำเภอจะนะ	14	43,890	44,703	88,593	19,380
อำเภอนาทวี	10	26,332	26,275	52,607	12,459
อำเภอเทพา	7	32,321	32,312	64,633	14,512
อำเภอสะบ้าย้อย	9	31,567	31,462	63,029	13,265
อำเภอระโนด	12	26,262	26,710	52,972	15,412
อำเภอกระแสสินธุ์	4	7,808	8,118	15,926	4,221
อำเภอรัตนภูมิ	5	30,184	30,736	60,920	15,964
อำเภอสะเดา	8	35,830	33,491	69,321	20,430
อำเภอหาดใหญ่	12	34,666	36,473	71,139	20,511

อำเภอหนองม่อม	4	10,343	10,811	21,154	6,508
อำเภอควนเนียง	4	14,405	15,162	29,567	7,016
อำเภอบางกล่ำ	4	13,666	13,911	27,577	8,087
อำเภอสิงหนคร	9	21,329	22,228	43,557	10,436
อำเภอคลองหอยโข่ง	4	11,865	11,660	23,525	6,927
รวม	124	405,373	513,886	1,312,625	383,621

(ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา)

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 64.51 รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 32.45 และนับถือศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 3.04 (ที่มา : สนง.วัฒนธรรมจังหวัดสงขลา)

ร้อยละ 80 ของประชากรอาศัยอยู่ในชนบท อยู่ในเมืองประมาณร้อยละ 20

ประชากรร้อยละ 67 มีการศึกษา อีกร้อยละ 33 ไม่มีการศึกษา จังหวัดสงขลา มีมหาวิทยาลัยจำนวน 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (เอกชน)

ด้านการปกครอง และบริหารราชการ

จังหวัดสงขลา มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน 3 รูปแบบ คือ การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ซึ่งมาตั้งหน่วยงานในพื้นที่จังหวัด จำนวน 223 ส่วนราชการ และหน่วยงานอิสระ จำนวน 4 ส่วนราชการ

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการออกเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับจังหวัด ประกอบด้วยส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 30 ส่วนราชการ

ระดับอำเภอ ประกอบด้วย 16 อำเภอ 127 ตำบล 1,023 หมู่บ้าน

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง เทศบาล จำนวน 30 แห่ง ซึ่งมี เทศบาลนคร จำนวน 2 แห่ง คือ เทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมือง จำนวน 7 แห่ง คือ สะเดา บ้านพรุ คอหงส์ ควนดิ่ง คลองแห ปาดังเบซาร์ และสิงหนคร เทศบาลตำบล จำนวน 21 แห่งคือ นาทวี กำแพงเพชร นาสีทอง บ่อตรุ สทิงพระ สะบ้าย้อย จะนะ เทพาลำไพล ท่าช้าง ควนเนียง สำนักขาม เขารูปช้าง พะวง พะตุง น่าน้อย บ้านพรุ ระโนด ปริก คลองแงะ คูเต่า และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 111 แห่ง

2.1 บริบทเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจังหวัดสงขลา

ด้านประวัติศาสตร์

ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีระบุชัดเจนว่าในพื้นที่ต่างๆของจังหวัดสงขลามีหลายแห่งที่เคยเป็นชุมชนขนาดใหญ่ เป็นศูนย์กลางปกครองท้องถิ่นมาก่อน เช่นเมืองสทิงพระ เมืองพัทลุงที่พะโคะ เมืองสงขลาริมเขาแดง เมืองสงขลาฝั่งแหลมสน เมืองสงขลาตำบลบ่อยาง เมืองจะนะ และ เมืองเทพา เป็นต้น มีข้อมูลเกี่ยวกับสงขลาที่นักประวัติศาสตร์ได้ค้นคว้าและนำมาเล่าไว้เป็นช่วงๆดังนี้

ช่วงพุทธศตวรรษที่ 12-15 จังหวัดสงขลามีการติดต่อกับชาวกันตามระบบรัฐบรรณาการกับจีน ซึ่งเข้าใจว่าเป็นการติดต่อกันระหว่างสทิงพระกับจีน สมัยราชวงศ์ถัง (พ.ศ.1261-1450)

ช่วงพุทธศตวรรษที่ 18 เป็นช่วงที่สงขลาคือสทิงพระเปลี่ยนแปลงมากอีกครั้งคือ ทางจีนเกิดความยุ่งยากทางการเมือง การค้าขายกับกลุ่มคนบริเวณทะเลใต้ถดถอยลง ในขณะที่เมืองสทิงพระเริ่มเจริญขึ้นมาใหม่ โดยการรับเอาพุทธศาสนาเถรวาทลังกาวงศ์ และศิลปะวิทยาการเข้ามา

ต่อมาช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 เมืองสทิงพระเริ่มเลือนหายไปกลายเป็นตำนาน เกิดชุมชนใหม่ขึ้นมาแทน คือ เมืองพัทลุงที่พะโคะ ตั้งอยู่ที่บริเวณวัดพะโคะ อำเภอสทิงพระปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อเมืองพัทลุงพะโคะ ถูกโจมตีจากพวกโจรสลัด ทำให้เมืองนี้ค่อยๆเสื่อมลง จากนั้นก็เกิดชุมชนใหม่ขึ้น 2 แห่ง คือ ชุมชนบริเวณเขาแดง และได้เติบโตเป็นเมืองสงขลาริมเขาแดง และอีกแห่งคือที่บางแก้ว เติบโตเป็นเมืองพัทลุง

จนถึงพุทธศตวรรษที่ 20 (พ.ศ. 2162-2223) ชุมชนบริเวณเขาแดงได้ขยายตัวเป็นเมืองสำคัญ รู้จักกันในนาม “สงขลาริมเขาแดง” เป็นชุมชนธุรกิจการค้า มีท่าเรือน้ำลึก มีการค้าขายกับต่างประเทศบริเวณแหลมมลายู ที่สำคัญคือ เมืองสงขลาช่วงนี้ ตกอยู่ในการปกครองของต่างชาติ คือพวกมลายู อพยพจากหมู่เกาะอินโดนีเซีย ว่ากันว่าเป็นพวกมกกะสัน (บุกิส) ที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีพวกอังกฤษคอยหนุนหลังอยู่

ในช่วง พ.ศ. 2162-2185 เมืองสงขลายอมรับอำนาจอยุธยา แต่ต่อมาได้แข็งข้อก่อกบฏ อยุธยาสามารถยึดและทำลายเมืองสงขลาได้สำเร็จในปี พ.ศ. 2223 เมืองสงขลาริมเขาแดงจึงถึงกาลอวสาน พร้อมกับอิทธิพลของพวกมลายูและศาสนาอิสลามก็ต้องถอยไป

จากนั้น เมืองสงขลาถูกปล่อยให้ทรุดโทรมอยู่หลายปี และถูกลดฐานะให้เป็นเมืองในความดูแลของเมืองพัทลุง ซึ่งตั้งเมืองอยู่บริเวณบ้านแหลมสน ปลายสุดของคาบสมุทร ตรงข้ามกับที่ตั้งเมืองสงขลาปัจจุบัน เจ้าเมืองส่วนใหญ่เป็นไทยพุทธ

ต่อมา ลุถึงสมัยกรุงธนบุรี เมืองสงขลาฝั่งแหลมสนก็เติบโตอีกครั้ง มีคนจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานจำนวนมาก กลายเป็นกลุ่มอิทธิพลใหม่ มีบทบาทสำคัญในเมืองสงขลา หลังจากสมเด็จพระเจ้าตากสินแต่งตั้งหัวหน้าคนจีนเป็นนายอากรรังนกเมื่อปี พ.ศ. 2312 และเป็นเจ้าเมืองสงขลาอีก 8 ปีต่อมา เมืองสงขลาที่อยู่ในความดูแลของตระกูล ณ สงขลา ติดต่อกันมาถึง 8 คน นานถึง 126 ปี เจ้าเมืองสงขลาทั้ง 8 คนนี้ มีส่วนสำคัญในการวางพื้นฐานความเจริญด้านต่างๆในเมืองสงขลาฝั่งแหลมสน และเมืองสงขลาตำบลบ่อยาง หรือเมือง

สงขลาปัจจุบัน ไร่มาคมาย (สงบ สงเมือง. สงขลา, จังหวัด.อ้างในสารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 9 หน้า 3585- 3589)

ด้านกลุ่มชาติพันธุ์

ผู้คนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสงขลา เมื่อพิจารณาตามลักษณะทางเชื้อชาติ ที่เรียกว่ากลุ่มชาติพันธุ์ แบ่งได้ เป็น 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มเชื้อชาติไทย กลุ่มเชื้อชาติจีน และกลุ่มเชื้อชาติมลายู กลุ่มแรกจะอาศัยอยู่ในชุมชน ชนบทเป็นหลัก เลี้ยงชีพโดยการประกอบอาชีพด้านการเกษตร คือทำนา ทำสวน ทั้งสวนยางพาราและไม้ผล กลุ่มที่สองส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในชุมชนเมือง เลี้ยงชีพโดยการทำธุรกิจการค้า กลุ่มที่สามส่วนใหญ่ตั้ง ถิ่นฐานอยู่บริเวณปากน้ำ และหรือริมฝั่งทะเล เลี้ยงชีพโดยการทำประมง แต่อีกส่วนหนึ่งจะตั้งถิ่นฐานอยู่ใน เขตเมือง เลี้ยงชีพโดยการทำธุรกิจการค้า แต่มีไม่มากนัก นอกจากนี้ก็มีกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ เช่น อินเดีย พม่า ลาว เขมร เป็นต้น

อนึ่ง ถ้าใช้หลักการทางมนุษยวิทยามาเป็นเครื่องกำหนดกลุ่มชาติพันธุ์ของผู้คนในจังหวัดสงขลา พบ ว่า จังหวัดสงขลาประกอบขึ้นด้วยผู้คน 3 กลุ่มเช่นกัน แต่มีจำนวนความหนาแน่นต่างกัน คือ

กลุ่มมอญโกลอยด์ ได้แก่กลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน หรือที่มีสีผิวค่อนข้างขาว และหรือขาว มีสีผมดำ และสลาย เป็นต้น

กลุ่มนิกรอยด์ เป็นกลุ่มที่มีสีผิวค่อนข้างดำ และหรือดำ ได้แก่กลุ่มชาวไทยเดิม และไทยมลายู ไทยเชื้อ สายอินเดียได้ และกลุ่มคนจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย พม่า เขมร เป็นต้น

กลุ่มคอเคซอยด์ คือกลุ่มที่มีผิวขาวอมแดง หรือพวกฝรั่ง จากยุโรป อเมริกา และ ออสเตรเลีย

เมื่อนำกลุ่มชาติพันธุ์หลักทั้ง 3 กลุ่มมาโยงกับประเด็นทางสังคม ด้านการประกอบอาชีพ พบว่า

กลุ่มมอญโกลอยด์ หรือกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน จะเป็นกลุ่มที่ชอบประกอบอาชีพอิสระ หรือทำธุรกิจ การค้าในหลายรูปแบบ ตั้งแต่ค้าขายเป็นร้านเล็กๆ จนถึงทำธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นบริษัททำธุรกิจส่งออก ผลผลิตของจังหวัด เช่นการทำธุรกิจยางพารา เป็นต้น จึงเป็นกลุ่มที่กุมกิจการหลักทางเศรษฐกิจของจังหวัด และส่วนมากจะอาศัยอยู่ในเขตเมือง

กลุ่มนิกรอยด์ ผิวดำ หรือค่อนข้างดำ เป็นกลุ่มคนไทยท้องถิ่นเดิม และกลุ่มผู้คนจากประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มนี้จะประกอบอาชีพทางการเกษตร คือทำนา ทำสวน ทำประมง และอาชีพรับจ้างทำการเกษตร ทำสวน และทำประมง และรับจ้างในภาคอุตสาหกรรม โรงงาน เช่น โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ เป็นต้น

กลุ่มคอเคซอยด์ หรือฝรั่งนั้น มี 2 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มที่เข้ามาเพื่อประกอบอาชีพ มาลงทุนในกิจการ ธุรกิจการค้าขนาดใหญ่ เช่น ทำอุตสาหกรรมพลังงาน มีน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น และกลุ่มที่เข้ามา เพราะมีสามี หรือมีภรรยาเป็นคนไทย กลุ่มนี้จะเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในจังหวัดค่อนข้างถาวร หรือถาวร

ใน 3 กลุ่มนี้ กลุ่มนิกรอยด์ หรือพวกผิวดำ หรือดำแดง จะเป็นคนกลุ่มใหญ่ของจังหวัด และเป็นกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางและต่ำ ส่วนกลุ่มมอญโกลอยด์หรือพวกผิวขาว จะเป็นคนกลุ่ม

ขนาดกลางของจังหวัด และเป็นกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมระดับกลางและสูง ส่วนกลุ่มคอเคซอยด์ หรือพวกฝรั่ง จะเป็นกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงเช่นกัน แต่มีปริมาณน้อยกว่ากลุ่มมองโกลอยด์

ด้านประเพณีและวัฒนธรรม

จังหวัดสงขลามีประเพณี วัฒนธรรมอันยาวนาน มีผู้นับถือศาสนาต่างๆ ประกอบด้วย ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาฮินดู และศาสนาอื่นๆ มีการผสมผสานทางวัฒนธรรม เนื่องจากในอดีต มีการติดต่อค้าขายกับหลายประเทศ มีการแลกเปลี่ยนและหลอมรวมวัฒนธรรมของชาติต่างๆ เข้าด้วยกัน ทำให้มีวัฒนธรรมที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป ผู้คนมีความเชื่อผสมผสาน ระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับความเชื่อในศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีมีลักษณะเฉพาะอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการ แต่งกาย การกิน การอยู่ ตลอดจนคติความเชื่อ

งานประเพณีสำคัญของจังหวัดสงขลาที่สืบทอดกันมา ได้แก่

1. เทศกาลสงกรานต์ จัดขึ้นในวันที่ 13 เมษายน ของทุกปี เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยทั้งประเทศ มีการประกอบพิธีทำบุญรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ จากนั้นเป็นการเล่นสงกรานต์ โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ จะเดินทางเข้ามาร่วมสนุกกับชาวไทยเป็นประจำทุกปี

2. ประเพณีลากพระและตักบาตรเทโว เป็นประเพณีที่ถือปฏิบัติกันมายาวนาน จัดขึ้นในช่วงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 เป็นประจำทุกปี เริ่มด้วยการห่มผ้าพระเจดีย์บนยอดเขาตั้งกวางก่อนจะถึงวันงาน แล้วในวันงาน ช่วงเช้าเป็นพิธีตักบาตรเทโวบริเวณเชิงเขาตั้งกวาง โดยพระสงฆ์หลายร้อยรูปมารวมกันที่เขาดังกวาง แล้วเดินลงบันไดมารับบิณฑบาตจากพุทธศาสนิกชนที่คอยอยู่ที่เชิงบันได จากนั้นเวลาสายๆ จะมีเรือพระและขบวนแห่จากวัดต่างๆ เคลื่อนผ่านให้พุทธศาสนิกชนได้ชมความวิจิตรงดงามและร่วมทำบุญและลากพระตามประเพณี ซึ่งเชื่อกันว่าจะได้บุญ แล้วเรือเหล่านั้นจะมารวมกันที่บริเวณสระบัว เพื่อร่วมประกวดการตกแต่งเรือพระ ในงานยังมีกิจกรรมหลายอย่าง ทั้งการแสดงศิลปวัฒนธรรม และการประกวดต่างๆด้วย

3. ประเพณีวันสารท หรือประเพณีชิงเปรต ชาวสงขลาถือปฏิบัติมาแต่โบราณ เป็นประเพณีที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ยังคงทำกันมาจนถึงทุกวันนี้ โดยมีความเชื่อว่า ช่วงวันแรม 1-15 ค่ำ ของเดือนสิบ วิญญาณของญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว โดยเฉพาะผู้ที่ยังไม่ไปเกิด (เปรต) จะได้รับการปลดปล่อยให้มาพบญาติพี่น้องของตนในเมืองมนุษย์ ดังนั้นผู้ที่มีชีวิตอยู่ก็พยายามจัดหาอาหารต่างๆ ไปทำบุญตามวัด เพื่อเป็นการอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้แก่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ชาวสงขลาแม้ไปทำมาหากินอยู่ในท้องถิ่นอื่น เมื่อถึงกำหนดชิงเปรตเดือน 10 ก็มักจะกลับมาทำพิธีกับญาติทางบ้าน นับว่าเป็นการช่วยเสริมความผูกพันระหว่างครอบครัว และญาติพี่น้อง ทั้งยังเป็นการระลึกบุญคุณ และคุณงามความดีของบุพการีของตน แม้ว่าจะล่วงลับไปแล้วก็ตาม จึงเป็นเรื่องที่ควรช่วยกันรักษาให้คงไว้สืบไป (ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา)

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่ร่ำรวยวัฒนธรรมทุกแขนง นอกจากนั้นยังเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมภาคใต้ ทั้ง 14 จังหวัด จัดไว้ในรูปพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา ณ สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา และมีพิพิธภัณฑ์แห่งชาติสงขลาอีกแห่งหนึ่งต่างหากด้วย นอกจากนี้ยังมีมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นศิลปะประเภทต่างๆ อีกมาก ทั้งด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม หัตถกรรม และวรรณกรรม ซึ่งจัดว่าเป็นทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกด้วย

ด้านความเชื่อและศาสนา

โดยรวม ผู้คนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสงขลา มีความแตกต่างกันตามลัทธิความเชื่อหรือศาสนาที่แต่ละกลุ่มนับถือ คือ เชื่อตามคำสอนของศาสนานั้นๆ แต่เมื่อพิจารณาในเชิงลึกของการนับถือของกลุ่มต่างๆ ดังกล่าวก็จะพบว่า แต่ละกลุ่มมีระดับความเชื่อที่ต่างกัน แม้จะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เช่น กรณีกลุ่มนับถือศาสนาพุทธ ก็จะมีระดับที่ต่างกัน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ระดับ กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่เชื่อ และปฏิบัติตามประเพณีของศาสนา แต่ขาดความรู้ความเข้าใจ กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่เชื่อ และปฏิบัติตามประเพณี และเข้าใจหลักด้วย แต่เข้าใจและปฏิบัติได้เฉพาะระดับศีลธรรมที่ถูกนำมาสอนเพื่อให้คนเรียนรู้และปฏิบัติตน เป็นคนดี มีชีวิตอยู่ในสังคมได้ดีกว่าผู้ไม่รู้จักศีลธรรม และกลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มที่เชื่อ และปฏิบัติตาม และมีโอกาสได้เรียนรู้ในเชิงลึกของหลัก ก็จะเป็นผู้พยายามทำความเข้าใจในกฎของความเป็นเหตุ เป็นผลของสิ่งทั้งปวง

ในอีกมุมหนึ่ง เป็นมุมของนักสังคมศาสตร์ ความเชื่อ และศาสนา ของคนสงขลา แบ่งได้เป็น 4-5 ระดับ คือ

1. กลุ่มที่เชื่อ และนับถือธรรมชาติ และสิ่งของต่างๆรอบตัว เช่น ต้นไม้ ภูเขา จอมปลวก วัตถุสิ่งของที่มีรูปร่างแปลกๆ

2. กลุ่มที่เชื่อ และนับถือพวกผีบางเทวดา หรือเทพประจำธาตุทั้งหลาย มีธาตุดิน ธาตุน้ำ เป็นต้น คือ เชื่อว่าในสิ่งเหล่านั้นมีพวกผีหรือเทพสิงสถิตอยู่ เช่น ที่น้ำ ก็เทพประจำน้ำ คือพระแม่คงคา ที่ดิน ก็มีเทพสิงสถิตอยู่ คือพระแม่ธรณี เป็นต้น

3. กลุ่มที่เชื่อ และนับถือวิญญาณของบรรพชน หรือบรรพบุรุษ มีบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น

4. กลุ่มที่เชื่อ และนับถือเทพเจ้าหลายองค์ ในกลุ่มที่นับถือศาสนา (ลัทธิศาสนาพราหมณ์) ก็เชื่อ และนับถือเทพถึง 3 องค์ ที่เรียกว่า ตรีมูรติ คือ พระพรหม พระวิษณุ และพระศิวะ

5. กลุ่มที่เชื่อ และนับถือเรื่องเหตุปัจจัย หรือเหตุผล

ในความเป็นจริง คนๆ เดียวอาจมีความเชื่อทั้ง 5 ระดับนี้อยู่ในจิตใจของเขาก็เป็นได้ เช่น กลุ่มที่เชื่อในเหตุปัจจัย ในทางสถานการณ์ที่ยังมองไม่เห็นเหตุปัจจัย ก็ต้องอาศัยความเชื่ออื่นๆเป็นเครื่องมือตอบโต้ภัยต่างๆ ให้ต่อรอดได้ด้วย

ศาสนาในจังหวัดสงขลา มี 4 ศาสนา ดังนี้

1. ศาสนาพุทธ ประกอบด้วย

- 1) นิกาย เถรวาท ซึ่งเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุด
- 2) นิกาย มหายาน ซึ่งยังแบ่งย่อยลงไปเป็น
  - (1) อนัมนิกาย มี วัดถาวราราม
  - (2) จีนนิกาย มี วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (International Buddhist College หรือ IBC) และ วัดฉือฉาง
  - (3) โซกา กักไก มี สมาคมสร้างคุณค่าแห่งประเทศไทย
2. ศาสนาอิสลาม ประกอบด้วย
  - 1) นิกายสุหนี่ ซึ่งแผ่มาจากมาเลเซีย และ
  - 2) นิกายชีอะห์ ซึ่งแผ่มาจากอาหรับ
3. ศาสนาคริสต์ ประกอบด้วย
  - 1) คาทอลิก
  - 2) โปรเตสแตนต์ และ
  - 3) แบปติสต์ ตั้งอยู่ตรงข้ามสนามกีฬากลาง หาดใหญ่
4. ศาสนาสิกข์ ตั้งอยู่ด้านหลังสถานีตำรวจภูธรหาดใหญ่

2.2 ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ สังคมของจังหวัดสงขลา

โดยภาพรวม จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติครบถ้วนและสมบูรณ์ที่สุดจังหวัดหนึ่งของประเทศ มีทั้งแม่น้ำ ลำคลอง ภูเขา ทะเล มีที่ราบลุ่ม เขิงเขา และชายฝั่งทะเล ทั้งทะเลสาบและทะเลหลวง มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าต่อการท่องเที่ยว เช่นภูเขาน้อย เขาตังกวน อยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ตัวเมืองสงขลาที่ตั้งอยู่กลางทะเล 2 ทะเล คือ ทะเลสาบ และทะเลหลวง จึงถูกเรียกว่า เมือง 2 ทะเล ขณะเดียวกันเมืองหาดใหญ่ ก็อยู่ใกล้ชิดติดกับภูเขา คือ เขาคอหงส์ และมีคลองอยู่ตะเข็บนาบอยู่

จังหวัดสงขลา มีโบราณสถาน เช่น วัดพะโคะ กำแพงเมืองเก่าสงขลา เป็นแหล่งเก็บรวบรวมโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑ์จังหวัดสงขลา และพิพิธภัณฑ์คีชนวิทยา สถาบันทักษิณคดีศึกษา มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งโบราณสถานและธรรมชาติ มีหาดทรายที่สวยงามทั้งในและนอกเมือง มีกิจกรรมนันทนาการที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมเดิมของชุมชน ซึ่งเป็นการแสดงในรูปแบบมโหรีสพ มีหนังตะลุง มโนราห์ ลิเกป่า เป็นต้น โดยเฉพาะ 2 ชนิดแรก คือหนังตะลุง และมโนราห์ เป็นที่รู้จักและชื่นชอบของคนทั่วไปในอดีต

จังหวัดสงขลาเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม มีทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติพร้อม และมีศักยภาพสูง ฐานกิจการด้านอาชีพที่สำคัญของจังหวัด คือ การเกษตร เช่น สวนยางพารา การทำประมง การทำนาข้าว ธุรกิจการค้าอุตสาหกรรม เช่น ธุรกิจค้าปลีกข้ามชาติ อุตสาหกรรมโรงงาน เช่น โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ แปรรูปผลผลิตจากยางพารา ทั้งน้ำยาง และไม้ยาง

จากการที่สงขลาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้สงขลากลายเป็นเมืองศูนย์กลางด้านต่างๆที่สำคัญที่สุดของภาคใต้ กล่าวคือเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมขนส่ง ศูนย์กลางทางการเงิน การธนาคาร และเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา

ด้านการคมนาคมขนส่งนั้น เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่สำคัญที่สุดของภาคใต้ คือ สามารถติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง กรุงเทพฯและประเทศเพื่อนบ้านได้สะดวก ทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ โดยอำเภอหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญที่สุด เป็นทั้งชุมทางรถไฟ ศูนย์กลางการขนส่งและคมนาคมทางรถยนต์ ที่ติดต่อกับจังหวัดภาคใต้และกรุงเทพฯ มีท่าอากาศยานหาดใหญ่ ที่ใช้ติดต่อได้ทั้งในและนอกประเทศ คือ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ส่วนอำเภอเมืองสงขลาเป็นท่าเรือขนถ่ายสินค้าที่ใหญ่ที่สุดของภาคใต้ มีท่าเรือน้ำลึกอยู่ที่อำเภอสิงหนคร

ส่วนด้านการเงิน การธนาคาร สงขลาเป็นที่ตั้งของสาขาสถาบันการเงินมากมายแทบทุกแห่ง เป็นที่ตั้งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ศูนย์ธุรกิจสงขลา ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน และธนาคารอาคารสงเคราะห์ รวมทั้งเป็นที่ตั้งของสำนักงานสาขาภาคใต้ของธนาคารแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้สงขลา ยังได้กลายเป็นศูนย์กลางทางการสื่อสารในภาคใต้ด้วย ทั้งสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง สถานีวิทยุกระจายเสียง และมีวิทยุชุมชนมากมายหลายแห่ง

ทางการค้า มีสถานประกอบธุรกิจที่จดทะเบียนประเภทต่างๆ การค้าส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก ประกอบการโดยบุคคลคนเดียว หรือธุรกิจภายในครอบครัว และกระจุกตัวอยู่ในเขตเมือง โดยเฉพาะที่อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอเมืองสงขลา

ทางด้านอุตสาหกรรม พบว่ามีโรงงานขนาดต่างๆ ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เพื่อแปรรูปวัตถุดิบภาคเกษตรกรรมคือ ยางพารา และแปรรูปอาหารทะเล เช่น โรงงานผลิตถุงมือยาง โรงงานยางแผ่นรมควัน โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา โรงงานแปรรูปอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง โรงงานแปรรูปอาหารทะเลแช่แข็ง ห้องเย็น โรงน้ำแข็ง และ โรงปลาป่น เป็นต้น

ปัจจุบันการประกอบอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ มีอาชีพใหม่ๆด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น เช่น การทำนาทุ้ง และลดลง เช่น การทำนาข้าว ด้านอุตสาหกรรมก็มีเพิ่มขึ้น เช่น อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำยาง และ ไม้ยาง เป็นต้น แต่อาชีพที่เป็นฐานทางเศรษฐกิจก็ยังมีอยู่ในรูปแบบเดิม เพียงแต่ปริมาณด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เกษตรกรรมต้นน้ำลดลง

ด้านการศึกษา จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคใต้ เป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา ทั้งทางโลก และทางธรรม (ศาสนา) มีมหาวิทยาลัยทั้งของภาครัฐ และเอกชน 5 แห่ง คือ 1) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2) มหาวิทยาลัยทักษิณ 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และ 5) มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ (เอกชน) และยังมีสถาบันอุดมศึกษาด้านศาสนาถึง 4 สถาบันด้วย คือ 1) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการจังหวัดสงขลา ณ วัดหงส์ประดิษฐาราม 2) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (ศูนย์การศึกษาสงขลา) ณ วัดมัทธมนิมา

วาสารวิหาร 3) มหาปัญญาวิทยาลัย และ 4) วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (International Buddhist College IBC) ทั้งเพื่อประชาชนทั่วไป และเพื่อพระภิกษุสงฆ์

นอกจากนี้ สงขลายังเป็นศูนย์กลางด้านการแพทย์และพยาบาลของภาคใต้ มีคณะแพทยศาสตร์และคณะพยาบาลศาสตร์ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา ทำหน้าที่ผลิตแพทย์และพยาบาลแขนงต่างๆออกมารับใช้ผู้คนในภาคใต้และทั่วไป มีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ ให้บริการผู้ป่วยทั้งในจังหวัดและภาคใต้ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง และมีสถานบริการสาธารณสุขอยู่ในทุกอำเภอทั้ง 16 อำเภอ และในทุกตำบล

ขณะเดียวกัน สงขลายังมีการให้บริการตามรูปแบบเดิมที่เรียกว่า แพทย์แผนไทย อีกด้วย มีแพทย์แผนไทยอยู่ในทุกอำเภอ ทุกตำบล แต่จะมีศักยภาพต่างกันบ้าง เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า หมอพื้นบ้าน ในอดีตเกือบทุกหมู่บ้านจะมีหมอประเภทนี้ ว่ากันว่าการรักษาโดยแพทย์แผนไทยหรือหมอพื้นบ้านนี้ มีการรักษาแบบองค์รวมมากกว่าแพทย์แผนปัจจุบัน เพราะดูแลทั้งโรคทางกาย และโรคทางใจ

2.3 ชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไป (Lifestyle) ของชาวสงขลา

ประชาชนคนสงขลามีอาชีพหลากหลาย ทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรม มีสถานศึกษามากมาย เป็นศูนย์กลางธุรกิจการเงิน ผู้คนในจังหวัดสงขลาในแง่สังคมแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่อาศัยรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนหนาแน่น ทำธุรกิจการค้าและอุตสาหกรรม เรียกว่า สังคมเมือง กลุ่มนี้มีศูนย์กลางใหญ่อยู่ที่อำเภอหาดใหญ่ คือในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ และอำเภอเมือง นอกนั้นอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล

ผู้คนที่อยู่ในเขตเมืองดังกล่าว แบ่งย่อยตามลักษณะอาชีพมี 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ หรือข้าราชการ และนักธุรกิจที่เป็นเจ้าของกิจการต่างๆ เช่น บริษัทห้างร้าน โรงแรม เป็นต้น และกลุ่มผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการต่างๆ กลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นลูกจ้างรายวัน หรือทำการค้าเล็กๆน้อยๆ หรือรับจ้าง

วิถีชีวิตของสองกลุ่มนี้จะแตกต่างกัน เพราะเหตุปัจจัยสำคัญคือ การศึกษา รายได้ และอาชีพ กลุ่มแรกจะมีการศึกษาสูงกว่า รายได้ดีกว่า และมีอาชีพที่แน่นอน ส่วนกลุ่มที่สองจะอยู่ในลักษณะตรงกันข้ามคือ ด้อยทั้งการศึกษา รายได้ และอาชีพ วิถีชีวิตจึงมีความแตกต่างกันแม้จะอาศัยอยู่ในเขตเมืองด้วยกัน กลุ่มแรกจะอยู่ใจกลางเมือง มีความมั่นคงในชีวิตมากกว่า ส่วนกลุ่มที่สองอยู่ตามชานเมือง มีชีวิตแบบหาเช้ากินค่ำ และเป็นกลุ่มคนยากจนในเมือง ส่วนหนึ่งเป็นชุมชนแออัด มีทั้งในเขตเทศบาลนครสงขลา และหาดใหญ่ มากกว่า 40 ชุมชน ในสองเขตเทศบาลนคร

อีกกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่ในเขตรอบนอกของเมืองหรือของเทศบาล เรียกสังคมชนบท กลุ่มนี้แบ่งย่อยได้เป็น 3 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทย และทะเลสาบสงขลา ส่วนใหญ่จะดำรงชีพอยู่ด้วยการทำประมงน้ำกร่อย และประมงน้ำเค็ม กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ คือ

อำเภอสิงหนคร สทิงพระ ระโนด และอำเภออื่น คือ รัตภูมิ ควนเนียง นาหม่อม บางส่วนจะดำรงชีพอยู่ด้วยการทำนาข้าว และนาถั่ว และกลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบสูงเชิงเขา หรือต้นน้ำ ดำรงชีพอยู่โดยการทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ เช่น ผู้ที่อยู่ในเขตอำเภอสะบ้าย้อย คลองหอยโข่ง รัตภูมิ บางส่วน

2.4 แนวโน้มในการพัฒนาจังหวัดสงขลา

เมืองสงขลามีประวัติพัฒนาการที่ยาวนาน มีการเจริญเติบโต มีการเสื่อมถอย ครั้งแล้วครั้งเล่า ตามเหตุตามปัจจัย เป็นที่ตั้งเมืองมาหลายแห่งก่อนจะมาตั้ง ณ ที่ตั้งปัจจุบันคือ ณ ตำบลบ่อยาง ทั้งนี้ด้วยเหตุปัจจัยทั้งทางภูมิประเทศ สังคม และวัฒนธรรม ที่เกิดขึ้นคงอยู่ในช่วงนั้นๆ

กล่าวคือ ทางด้านภูมิเทศ หรือภูมิลักษณะ ที่ประกอบด้วยภูเขา แม่น้ำ ลำคลอง ที่ราบ ป่าไม้ และชายฝั่งทะเล ซึ่งมีทั้งทะเลสาบ และทะเลหลวง ปัจจัยเหล่านี้ได้เป็นตัวดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาตั้งรกราก โดยเฉพาะบริเวณปากน้ำ ทั้งปากทะเลสาบ และปากคลองน้อยใหญ่ แล้วค่อยขยายตัวขึ้นไปตามสายน้ำ เช่น สายคลองภูมิ คลองอู่ตะเภา คลองนาทับ คลองเทพา เป็นต้น ที่เอื้อต่อการติดต่อสื่อสารทางน้ำ ระหว่างเมือง หรือชุมชน ทางด้านการค้ากับต่างประเทศ สงขลา มีลำน้ำ ลำคลอง เป็นเส้นทางคมนาคม ที่เอื้อต่อการทำการค้าระหว่างประเทศมาช้านาน โดยลงทุนน้อย คือลงทุนเฉพาะการต่อเรือ ก็สามารถเดินทาง และนำผลผลิตไปซื้อขายกันได้โดยง่าย

ทำให้สงขลาเป็นสังคมพหุเชื้อชาติ และวัฒนธรรมมายาวนาน กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีบทบาทอยู่ในสังคมปัจจุบัน ก็คือกลุ่มชาติพันธุ์ที่เคยมีมาในอดีต เช่น กลุ่มไทยเชื้อสายจีน เชื้อสายมลายู และกลุ่มฝรั่ง ที่เคยเข้ามาทำธุรกิจการค้าในอดีต ปัจจุบันกลุ่มเหล่านี้ก็ยังมีบทบาทอยู่ และเติบโตไปด้วยกัน แต่กลุ่มที่มีอิทธิพลสูงสุดปัจจุบันเป็นคนไทยเชื้อสายจีน และเชื้อชาติไทย และรองลงมาคือกลุ่มเชื้อชาติมลายูและกลุ่มฝรั่งยุโรป

ในด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น จะเห็นได้ชัดเจนว่า สังคมสงขลาเป็นสังคมที่มีพหุวัฒนธรรมที่โดดเด่นมาช้านาน 3 วัฒนธรรมที่โดดเด่นคือ วัฒนธรรมไทยพุทธ วัฒนธรรมไทยจีน และวัฒนธรรมไทยมุสลิม ส่วนวัฒนธรรมฝรั่งนั้นจะค่อยๆแทรกซึมเข้ามาทั้งในวัฒนธรรมไทยพุทธ ไทยจีนและไทยมุสลิม ในขณะที่เดียวกันที่ใดมีความเจริญ ที่นั่นมีการศึกษา การศึกษาเป็นทั้งเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลง คือที่ใดมีการศึกษา ที่นั่นมีความเจริญเช่นเดียวกัน

จากฐานคิดทางวัฒนธรรม การศึกษา และด้านศาสนา ส่งผลให้สังคมสงขลาเจริญเติบโตในด้านต่างๆมากมาย เช่นเป็นผู้นำทางด้านธุรกิจการค้า การลงทุน ด้านการศึกษา ด้านศาสนา ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการท่องเที่ยว เมื่อมีถนน รถไฟ ทะเล เชื่อมระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย และมีสนามบินนานาชาติขึ้นที่หาดใหญ่ ก็เท่ากับเป็นการเชื่อมช่องทางในการไปมาหาสู่ระหว่างกันได้ง่ายขึ้น ทำการค้าขายกันได้ง่ายขึ้น ประกอบกับสงขลายังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ครบถ้วนสมบูรณ์แห่งหนึ่งในโลก เหตุปัจจัยเหล่านี้คือที่มาของความเจริญเติบโตของสงขลา และเป็นจุดสำคัญที่เกิดเป็นเมืองเล็กเมืองใหญ่ขึ้น

ด้วยศักยภาพดังกล่าวข้างต้น ทำให้สงขลาเกิดเมืองใหญ่ขึ้น 2 เมืองควบคู่กัน คือ เมืองสงขลา และเมืองหาดใหญ่ โดยเมืองสงขลาเป็นศูนย์กลางการบริหารงานของภาครัฐหรือราชการ เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทางน้ำ มีท่าเรือน้ำลึก และท่าเรือประมง และเมืองหาดใหญ่ซึ่งเป็นศูนย์กลางด้านธุรกิจการค้าและบันเทิง เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง ทั้งทางบกและทางอากาศ คือมีท่ารถยนต์ รถไฟ และมีท่าอากาศยานนานาชาติ

นอกจากนั้น ปัจจัยทางการเมืองก็มีผลกระทบต่อสงขลา โดยลำดับ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก และเมื่อเกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองไม่ปกติ ก็จะส่งผลกระทบต่อสังคมสงขลาเสมอเป็นวัฏจักร

จากการที่จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางด้านธุรกิจ และทางการศึกษาของภาคใต้ มีการพัฒนาด้านการศึกษาและการแพทย์เติบโตโดดเด่นมากกว่าจังหวัดอื่นๆในภาคใต้ ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นของประชากรเข้ามาสู่จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดต่างๆในภาคใต้ รongลงมาเป็นภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากภาคเหนือมีน้อยที่สุด ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่มีประชากรหนาแน่นที่สุด

มูลเหตุของการอพยพย้ายถิ่นเข้ามามี 2 ประการหลัก คือ เพื่อการศึกษา และเพื่อประกอบอาชีพ เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งอพยพเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษา ซึ่งมีหลากหลายแขนงวิชา และหลายระดับ ทั้งของภาครัฐและเอกชน กระจายอยู่ในเขตเทศบาลนครสงขลา และนครหาดใหญ่ จึงเป็นตัวดึงดูดผู้สนใจการศึกษา ทั้งเยาวชนและผู้ต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษาอพยพเข้าสู่จังหวัดสงขลาจำนวนมาก ขณะเดียวกันด้านการแพทย์และพยาบาลก็เติบโต เพราะมีการผลิตแพทย์และพยาบาลได้เอง การให้บริการด้านสุขภาพก็ทำได้ดีมีศักยภาพมาก

ในอีกมุมหนึ่งจังหวัดสงขลา เป็นศูนย์กลางด้านธุรกิจ ทั้งด้านอุตสาหกรรมโรงงาน บริการ และอื่นๆ ประชากรรอบนอกเมืองก็ดีหรือต่างจังหวัดก็ดี ต่างอพยพย้ายถิ่นเข้ามาสู่จังหวัดสงขลา เพื่อประกอบอาชีพ และตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดสงขลา

ส่วนหนึ่งจากเกษตรกรรมต้นน้ำลดลง ปริมาณด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ประชากรภาคเกษตรจึงต้องละทิ้งถิ่นฐานท้องไร่ท้องนา เข้าไปใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรม การบริการ และอุตสาหกรรมโรงงานมากขึ้น เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกัน เมื่อค่าครองชีพสูงขึ้น ก็เป็นมูลเหตุเกิดปัญหาต่างๆชนิด ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองตามมา

อนึ่ง ตั้งแต่เกิดความไม่สงบขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส และส่วนหนึ่งของจังหวัดสงขลาด้วยนั้น สงขลาต้องทำหน้าที่รองรับการเคลื่อนย้ายของประชากรจำนวนมาก ทั้งเข้ามาเพื่อการศึกษาและประกอบอาชีพ รวมทั้งการตั้งถิ่นฐานถาวร ในกลุ่มผู้เคลื่อนย้ายดังกล่าวนี้ มีทั้งกลุ่มทางศาสนาและกลุ่มอาชีพ กล่าวคือ มีทั้งผู้นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม และในทุกสายอาชีพ เข้าสู่เมืองและพื้นที่รอบนอกเมือง รวมทั้งสถานศึกษาก็มีนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดการแออัด ทั้งด้านที่อยู่อาศัย ด้านการคมนาคม และในสถานศึกษามากขึ้น

เหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้น กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสงขลาปัจจุบัน (พ.ศ. 2551) ซึ่งมีมากกว่า 1.3 ล้านคน จึงมีหลายหลากกลุ่มอาชีพ กลุ่มสังคม กลุ่มวัฒนธรรม และกลุ่มเศรษฐกิจที่ต่างระดับกัน คือมีทั้งชนชั้นล่าง ชั้นกลาง และชั้นสูงในแง่เศรษฐกิจ มีความหลากหลายทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ เพิ่มมากขึ้น และคาดว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอีก โดยเฉพาะกลุ่มชาวพม่าที่ต้องประสบภัยธรรมชาติรุนแรง ซึ่งจะเข้ามาอยู่ในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมโรงงานเพิ่มมากขึ้นในอนาคตอันใกล้

จังหวัดสงขลามีอาณาบริเวณกว้างขวางถึง 16 อำเภอ มีความหลากหลายในด้านต่างๆ ด้าน จึงเป็นเมืองศูนย์กลางด้านต่างๆ ที่เป็นด้านบวกมากมาย ในขณะที่เดียวกันก็มีฐานะเป็นศูนย์กลางด้านลบด้วย คือมีปัญหาสังคมเกิดขึ้นมากมายหลายด้าน ทั้งด้านการดำรงชีวิต ที่อยู่อาศัย การศึกษา สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม อาชญากรรม ยาเสพติด โสเภณี เป็นต้น

2.5 วิสัยทัศน์จังหวัดสงขลา

ในการบริหารทุนทางสังคมของจังหวัดสงขลาให้เกิดผลดีนั้น มูลนิธิชุมชนสงขลาควรจะต้องมองออกไปข้างหน้า เพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจในทิศทางการพัฒนาจังหวัดสงขลา ข้อมูลเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญต่ออนาคตของจังหวัดสงขลา คือ วิสัยทัศน์จังหวัดสงขลา ยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนงาน และโครงการต่างๆ ที่จะบอกว่า จังหวัดสงขลาจะพัฒนาไปในทิศทางใด วิสัยทัศน์จังหวัดสงขลาถูกจัดทำขึ้นหลายครั้ง ส่วนใหญ่เป็นการทำโดยจังหวัดสงขลา และโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเหมาะสม และมีความไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลง และขัดแย้งกันมาโดยตลอด ระหว่างแนวความคิดของภาคการเมือง ภาคราชการ กับแนวความคิดของภาคประชาชน และประชาสังคม

เนื่องจากวิสัยทัศน์จังหวัดสงขลาถูกจัดทำขึ้นหลายครั้ง ถูกกำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบจากนโยบายรัฐบาล เชื่อมโยงลงสู่วิสัยทัศน์ระดับภาค ระดับอนุภาคหรือกลุ่มจังหวัด และถึงระดับจังหวัดในที่สุด วิสัยทัศน์จังหวัดสงขลาจึงเป็นวิสัยทัศน์ที่ไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของคนสงขลา ไม่สอดคล้องกับความต้องการของคนสงขลา เป็นวิสัยทัศน์ที่มีความไม่นิ่ง เปลี่ยนแปลงเกือบทุกปี และเพื่อให้เป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำหรับมูลนิธิชุมชนสงขลา จึงได้นำตัวอย่างวิสัยทัศน์จังหวัดสงขลาที่กล่าวถึงมาให้พิจารณาพอเป็นสังเขป

2.5.1 วิสัยทัศน์จังหวัดสงขลา 2550

วิสัยทัศน์ที่จัดทำขึ้นในสมัยนายสมพร ใช้บางยาง เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา กำหนดว่า

**“สงขลา 2550 ศูนย์กลางธุรกิจการค้า การบริการ และการศึกษาของภาคใต้บนพื้นฐานความอยู่ดีมีสุข
ของประชาชน”**

เป้าประสงค์ของจังหวัด

1. ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้น
2. ภาคธุรกิจการค้าการท่องเที่ยวและการบริการมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
3. เป็นเจ้าภาพการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ
4. ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงหลากหลายตลอดชีวิต
5. สถาบันทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสู่ระดับสากล
6. ประชาชนได้รับการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเข้าสู่ความเป็นนานาชาติ
7. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

1. ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการแก้ไขปัญหาความยากจน
2. สังคมสงบสุขและพึงปรารถนา
3. การพัฒนาให้เกิดดุลยภาพที่ยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน
4. บริหารราชการให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ของจังหวัด

1. เป็นศูนย์กลางการวิจัยศึกษาและพัฒนาอย่างพาราของโลก
2. เพิ่มมูลค่าทางพารา
3. เพิ่มปริมาณการผลิตและการใช้ผลิตภัณฑ์พารา
4. เพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการค้าและการส่งออก
5. พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลผลิตทางการเกษตร
6. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมและวิสาหกิจชุมชน
7. พัฒนาศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและโครงข่ายการคมนาคมสู่นานาชาติของภาคใต้
8. การพัฒนาการท่องเที่ยวและการกีฬา
9. การแก้ไขปัญหาความยากจน
10. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ
11. ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นนานาชาติ
12. ป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

13. การแก้ปัญหาหาสาเหตุ
14. การปราบปรามผู้มีอิทธิพล
15. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
16. พัฒนาด้านการบริหารจัดการ การบริการและแก้ไขปัญหาของประชาชน

อนึ่ง ในปี 2548 สำนักงานจังหวัดสงขลา โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสงขลา เสนอวิสัยทัศน์จังหวัดสงขลา 2551 ในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2548-2551) ว่า

“สงขลา 2551 ศูนย์กลางธุรกิจการค้า การบริการ และการศึกษาภาคใต้ บนพื้นฐานความอยู่ดีมีสุขของประชาชน”

โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์เพิ่มขึ้นอีก 1 ประเด็น รวมเป็น 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

1. การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
2. การพัฒนาสังคมให้สงบสุขและพึงปรารถนา
3. การแก้ไขปัญหาความยากจนและความเดือดร้อนของประชาชน
4. การพัฒนาให้เกิดคุณภาพที่ยั่งยืนของทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน
5. การบริหารราชการให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.5.2 วิสัยทัศน์จังหวัดสงขลา 2554

จาก www.songkhla.go.th/web2550/index2.php ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสงขลา และยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข กำหนดวิสัยทัศน์จังหวัดสงขลาขึ้นมาใหม่ว่า

“สงขลา 2554 ศูนย์กลางธุรกิจการค้า การบริการ และการศึกษาภาคใต้ บนพื้นฐานความอยู่ดีมีสุขของประชาชน”

พันธกิจ

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ
2. การพัฒนาคุณภาพ คน สังคม ให้เข้มแข็ง มีคุณธรรม จริยธรรม
3. การบริหารจัดการและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
4. การเสริมสร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5. การบริหารราชการให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ

กลยุทธ์หลัก

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ และเพิ่มมูลค่า
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านอุตสาหกรรม ให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม มีคุณภาพและมาตรฐานสากล
- 3) ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและสร้างผู้ประกอบการรายใหม่
- 4) ส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตภาคธุรกิจ
- 5) พัฒนาและยกระดับความสามารถด้านแรงงานให้มีประสิทธิภาพ เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน
- 6) พัฒนาระบบโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งให้มีประสิทธิภาพ
- 7) ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจ การค้า การบริการ และการท่องเที่ยว
- 8) สนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลและเครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจ
- 9) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานควบคู่กับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. การพัฒนาคุณภาพคน สังคมให้เข้มแข็ง มีคุณธรรม และจริยธรรม

กลยุทธ์หลัก

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนประชากรทุกคนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง
- 2) พัฒนาและเสริมสร้างโอกาสแก่คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ให้เข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
- 3) เสริมสร้างสุขภาวะให้ประชาชนแข็งแรง
- 4) ส่งเสริม สนับสนุน ครอบครัวให้มีความมั่นคงและชุมชนเข้มแข็ง
- 5) ปลุกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนา รวมทั้งอนุรักษ์ สืบทอดประเพณี ศิลปวัฒนธรรมที่งดงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. การบริหารจัดการและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์หลัก

- 1) ส่งเสริมการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายชุมชน และภาคส่วนต่างๆ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3) ส่งเสริมและเสริมสร้างศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำกับดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

4. การเสริมสร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

กลยุทธ์หลัก

1) เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาความมั่นคง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2) ฟื้นฟู และสร้างจิตสำนึกให้ ประชาชน ชุมชน และสังคม เกิดความรักถิ่นฐานบ้านเกิด

3) การป้องกัน และปราบปราม การกระทำผิดกฎหมายทุกรูปแบบในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

4) พัฒนาด้านการข่าวอย่างมีส่วนร่วม

5. การบริหารราชการให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กลยุทธ์หลัก

1) พัฒนานุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านกฎหมายสิทธิเสรีภาพของประชาชน

- เร่งรัดพัฒนานุคลากรภาครัฐ ให้มีความรู้ความสามารถทางกฎหมายทันต่อความจำเป็นของราชการและความเปลี่ยนแปลงของโลก

- พัฒนาขีดสมรรถนะและวัฒนธรรมการทำงานของบุคลากรและหน่วยงานในจังหวัด

- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ให้ประชาชนและเยาวชน

2) ส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ

- มีมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ

3) เสริมสร้างการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาล

- ปรับปรุงรูปแบบการทำงานอำนวยความสะดวก ลดขั้นตอน และกระบวนการทำงานขยายการให้บริการประชาชน อาทิ ศูนย์บริการอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service)

- ปรับปรุงศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว สามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน หรือเหตุการณ์วิกฤติ

- สร้างและพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ

4) บูรณาการการทำงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

- สร้างความรู้ ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชน

- บูรณาการการทำงานทั้งแนวดิ่งและแนวราบโดยสร้างกลไกเชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน ระหว่างภาคราชการ (ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น รวมถึงการบริหารราชการในต่างประเทศ) ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

- สนับสนุนให้ภาคประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนร่วมในการรณรงค์อย่างจริงจัง ปลุกฝังจิตสำนึกและค่านิยมของสังคม ให้ประชาชนร่วมกันต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในภาคราชการและภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

- สนับสนุนทบทวนผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อนำข้อมูลเสนอของชุมชนท้องถิ่นมาสู่การตัดสินใจของจังหวัด

5) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารส่วนราชการให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

- ส่งเสริมกระบวนการจัดการที่ดี (ธรรมาภิบาล)

- ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของสมาคม กลุ่มชมรมอาสาสมัคร ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

- ส่งเสริมให้มีระบบคุ้มครองผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

- เผยแพร่และส่งเสริมให้มีการนำศีลธรรม และคุณธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบกิจการ

6) พัฒนาการเข้าถึงเทคโนโลยีและสารสนเทศ

2.5.3 วิสัยทัศน์จังหวัดสงขลา 2555

จาก www.songkhla.go.th/newweb45/data/visiy.htm สำนักงานจังหวัดสงขลา มีวิสัยทัศน์แตกต่างจากวิสัยทัศน์ข้างต้นว่า

“เมืองน่าอยู่ เมืองหลัก และเมืองศูนย์กลางของภาคใต้ตอนล่าง”

ประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด 9 ด้าน

1. วิสัยทัศน์ ด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

1) พัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรมและจริยธรรม

2) พัฒนาและส่งเสริมการศึกษาทั้งในและนอกระบบ โรงเรียน โดยให้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างต่ำ

3) พัฒนาและส่งเสริมการกีฬาเพื่อสุขภาพและการแข่งขัน

4) พัฒนาและส่งเสริมให้คนสงขลาใช้และพูดภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย 2 ภาษา

5) พัฒนาการศึกษาและทักษะแรงงานให้ทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับตลาดและสังคม

2. วิสัยทัศน์ด้านเศรษฐกิจ

- 1) การปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตร
- 2) การปรับโครงสร้างการผลิตอุตสาหกรรมและบริการ
- 3) การปรับปรุงประสิทธิภาพแรงงานและจัดระบบงาน
- 4) การพัฒนาส่งเสริมอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจชุมชน
- 5) สนับสนุนองค์กรชุมชนให้มีบทบาทในการปรับโครงสร้างการผลิตและการตลาด
- 6) การปรับระบบการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- 7) เพิ่มขีดความสามารถในการถ่าย ทอดและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม
- 8) เพิ่มศักยภาพทางการค้าและการตลาดกับประเทศเพื่อนบ้าน

3. วิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

- 1) พัฒนาและส่งเสริมให้มีและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2) ส่งเสริมให้มีศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่าย

4. วิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว

- 1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวทุกด้าน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2) การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว
- 3) การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
- 4) การพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายด้านท่องเที่ยวเชิงรุก
- 5) พัฒนาระบบการรักษาความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว

5. วิสัยทัศน์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 1) พัฒนาระบบคมนาคมขนส่งทางบกของอำเภอชายแดน
- 2) การพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งทางบก เชื่อมฝั่งทะเลตะวันออกและตะวันตก
- 3) การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งทางบกเชื่อมสงขลา – ปีนัง – เบลาวัน
- 4) การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งทางบกเชื่อมระหว่างจังหวัดและอำเภอ
- 5) การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งทางเรือ
- 6) การปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนภายในตัวเมืองสะเดา /หาดใหญ่/สงขลา
- 7) การพัฒนาแหล่งน้ำจัดเพื่ออุปโภค/บริโภค การเกษตรและอุตสาหกรรม
- 8) การจัดระบบผังเมืองเพื่อการพัฒนา
- 9) ขยายการบริการ โทรศัพท์ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

- 10) การจัดทำระบบระบายน้ำ
- 11) ขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ/ไฟฟ้าสำหรับครัวเรือนและไฟฟ้าเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม
- 12) การพัฒนาและจัดหาที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนหนาแน่น

6. วิสัยทัศน์ด้านสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม

- 1) เสริมสร้างระบบสถาบันครอบครัว
- 2) องค์กรชาวบ้านร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคมและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
- 3) พัฒนาระบบสาธารณสุขเพื่อบริการประชาชน
- 4) การอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้าน
- 5) การสนับสนุนส่งเสริมการใช้ระบบคุณธรรม
- 6) การพัฒนาองค์กรศาสนาให้เข้มแข็ง
- 7) การแก้ไขปัญหายาเสพติด
- 8) พัฒนาระบบประกันสังคมให้ทั่วถึง

7. วิสัยทัศน์ด้านการเมืองการปกครอง

- 1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2) การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกทางการเมืองของตนทุกระดับ
- 3) สนับสนุนกิจกรรมขององค์กรปกครองท้องถิ่น
- 4) การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

8. วิสัยทัศน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) การวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9. วิสัยทัศน์ด้านบริหารจัดการ

- 1) การปรับกลไกภาครัฐในการประสานงาน

2.5.4 วิสัยทัศน์จังหวัดสงขลา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ในการจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดสงขลาโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ได้มีการสร้างวิสัยทัศน์จังหวัดสงขลาในอนาคต ดังนี้

“สงขลาเมืองอยู่ดีมีสุข เป็นศูนย์กลางด้านการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมของภาคใต้ตอนล่าง ภายใต้การบูรณาการที่สมดุลด้านการพัฒนาเมืองและชนบท”

ยุทธศาสตร์การพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

1. การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐานอย่างบูรณาการ
2. การเชื่อมโยงเป็นศูนย์กลางการคมนาคมและขนส่ง
3. การบริหารจัดการ อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างครบวงจร

สำหรับการพัฒนาระดับอำเภอ ได้มีการจัดแบ่งกลุ่มการพัฒนาออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย อ.ระโนด สทิงพระ กระแสสินธุ์ และสิงหนคร
2. กลุ่มบริการด้านการขนส่งสินค้า ประกอบด้วย อ.สิงหนคร รัตภูมิ ความเนียง และบางกล่ำ
3. กลุ่มศูนย์กลางเศรษฐกิจหลัก ประกอบด้วย อ.หาดใหญ่ คลองหอยโข่ง นาหม่อม และสะเดา
4. กลุ่มพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ประกอบด้วย อ.จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย

จากวิสัยทัศน์จังหวัดสงขลาที่ได้นำมากล่าวถึงข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นวิสัยทัศน์ที่ไม่นิ่ง เป็นการกำหนดขึ้นจากนโยบายทางการเมืองการปกครอง ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาไปในทิศทางดังกล่าว เป็นการสร้างปัญหาทางสังคม เกิดความขัดแย้ง ตราบใดที่ยังไม่มีการจัดทำวิสัยทัศน์และทำแผนการพัฒนาร่วมกันจากทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น มูลนิธิชุมชนสงขลาอาจจะเป็นองค์กรหลักในการเชิญชวน หรือสนับสนุน ให้เกิดการมีส่วนร่วมกันอย่างกว้างขวาง ในการจัดทำวิสัยทัศน์จังหวัดสงขลา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในโอกาสต่อไป

บทที่ 3

แผนที่ทรัพยากร และวัฒนธรรมในการให้ในจังหวัดสงขลา (Resource Mapping)

มูลนิธิชุมชนสงขลาเป็นองค์กรที่จะต้องทำหน้าที่บริหารทุนในจังหวัดสงขลาเพื่อการช่วยเหลือสังคมในจังหวัดสงขลา ดังนั้นมูลนิธิชุมชนสงขลาจำเป็นต้องมีฐานข้อมูลทั้งด้านทรัพยากรทุนที่มีอยู่แต่เดิม จะต้องรู้จัก เข้าใจ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือแม้กระทั่งสามารถชักชวนกันให้เกิดการทำงานร่วมกันได้ในที่สุด เพื่อที่ทุกภาคส่วนจะสามารถระดมความคิดและทำงานร่วมกันไปในการช่วยเหลือและพัฒนาอย่างสอดคล้องประสานกันได้มากที่สุด มีผู้ให้ข้อคิดที่น่าสนใจสำหรับการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลาว่า ในจังหวัดสงขลาที่มีมูลนิธิอยู่แล้วมากมาย มีความจำเป็นหรือไม่ในการตั้งมูลนิธิเพิ่มขึ้นมา หากเกิดขึ้นมาแล้ว จะมีการกระทบกระทั่งกับมูลนิธิเดิมหรือไม่ อย่างไร และให้คำแนะนำว่าควรจะทำหน้าที่ประสานงานกับมูลนิธิอื่นๆ เพื่อสร้างพลังทางสังคมร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมสงขลาอย่างสมบูรณ์

เพื่อทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมการให้ในจังหวัดสงขลา และทำให้เห็นภาพรวมของแหล่งทรัพยากรทุนประเภทต่างๆ เป็นฐานให้มูลนิธิชุมชนสงขลาไปใช้ในการพัฒนาต่อไป จึงรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ ในระยะเวลาสั้นๆ ได้ดังนี้

3.1 วัฒนธรรมการให้ในจังหวัดสงขลา

วัฒนธรรมการให้ในจังหวัดสงขลาโดยทั่วไปไม่แตกต่างจากการให้ในจังหวัดอื่นๆ ของไทย ซึ่งนิยมให้ในการทำบุญทางศาสนา มากกว่าการให้เพื่อช่วยเหลือทางสังคม และการทำงานทางด้านอาสาสมัครเพื่อสังคมก็ยังมีไม่มากนัก จังหวัดสงขลาประกอบไปด้วยผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ และอิสลามจำนวนมาก ประกอบกับวิถีชุมชนที่มีทั้งชุมชนชนบท เกษตรกรรม ประมง กระทั่งชุมชนเมือง ธุรกิจ การค้า อุตสาหกรรม และราชการ จึงมีการระดมทุนในรูปแบบต่างๆ ผสมผสานกันไป เช่น ใน ชุมชนชาวอิสลาม มีการเลี้ยงน้ำชา ชุมชนชนบท

ชาวพุทธ มีการเลี้ยงน้ำชา แข่งนกเขาขวา แข่งนกรวงหัวจุก แข่งวัวชน การจัดงานขันหมากปทุม ทอดผ้าป่า สามัคคี ชุมชนชาวจีน มีการเลี้ยงโต๊ะจีน ชุมชนเมือง มีการบอกบุญ การเปิดรับบริจาคโดยตรง แข่งแรลลี่ หรือจัดคอนเสิร์ต เป็นต้น

ตัวอย่างการระดมทุนในจังหวัดสงขลา

3.1.1 การเลี้ยงน้ำชา

การเลี้ยงน้ำชาเป็นกิจกรรมระดมทุนอย่างหนึ่งที่สำคัญของสังคมชนบทในภาคใต้ โดยเฉพาะในชุมชนชาวอิสลาม เป็นกิจกรรมร่วมของชุมชนที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน เป็นเรื่องของน้ำใจที่ชุมชนช่วยเหลือเพื่อนบ้านที่มีปัญหา มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงิน ไม่ว่าจะเป็นการหาทุนมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ใช้น้ำดื่ม ใช้จ่ายเสียหายของตนเองหรือของญาติ รวมทั้งการจัดเลี้ยงน้ำชาเพื่อนำทุนมาช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน

นายวิสุทธิ บิลลาเต๊ะ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา กล่าวว่า การเลี้ยงน้ำชาเป็นกิจกรรมที่มีมานานแล้ว แบ่งออกได้ 2 ระดับ คือระดับมัสยิด และระดับชาวบ้าน สำหรับระดับมัสยิดนั้นจะจัดไม่เกินปีละครั้ง ครั้งละไม่เกิน 2 วัน โดยจะจัดให้มีการเลี้ยงอาหาร และการบรรยายบนเวทีที่มีเนื้อหาสาระทางด้านศาสนา เพื่อนำเงินไปใช้ในกิจกรรมที่จำเป็นของมัสยิด ส่วนระดับชาวบ้านไม่มีข้อจำกัด สามารถจัดได้ตามความเหมาะสม

เจ้าภาพจะเชิญชวนด้วยการออกบัตรใบเล็กๆ เชิญไปกินเลี้ยงน้ำชาที่บ้านของผู้เชิญ หรืออาจจะบอกด้วยปากเปล่า ผู้ได้รับเชิญก็จะทยอยมาขงที่เลี้ยงน้ำชากันตามวันเวลาที่นัดหมาย ตามปกติการจัดเลี้ยงจะเลี้ยงกันทั้งวัน คั้นน้ำชากับข้าวเหนียวปิ้งหรืออาหารว่าง พร้อมกับเอาเงินใส่ซอง หรือใส่กล่องรับบริจาคที่วางไว้เป็นการช่วยเหลือกันในยามตกทุกข์ได้ยาก ไม่มีใครคิดว่าเป็นการบริจาคทานหรือการขอ ผู้ได้รับเชิญรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้รับเชิญ ทุกคนมาด้วยใจที่จะแบ่งปันน้ำใจด้วยความสมัครใจ ให้ตามกำลังทรัพย์ของตน สำหรับผู้ที่ได้รับเชิญแต่ไม่สามารถมาร่วมได้ก็ฝากซองมาร่วมกิจกรรมด้วย

การเลี้ยงน้ำชาแต่ละครั้ง จะมีการจับกลุ่มพูดคุย ใต้ถุนศาลทุกซอกทุกซิบ ข่าวสารบ้านเมือง เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การเลี้ยงน้ำชาจึงเป็นเวทีของการเรียนรู้บนความสัมพันธ์ที่ดีของผู้คนในสังคมชนบท

ปัจจุบันยังคงมีกิจกรรมนี้อยู่ในสังคมชนบท เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความผูกพันของคนในชุมชน การเลี้ยงน้ำชาบางครั้งจะมีการเลี้ยงขนมจีนด้วย อาจจะมีการเชิญชวนมาร่วมทำขนมจีนด้วยกันก่อน หลังจากนั้นจึงกินขนมจีนด้วยกันในตอนท้าย

ตัวอย่างการเลี้ยงน้ำชาที่มีการรับรู้กันในวงกว้างเมื่อไม่นานมานี้ เช่น กรณีชาวบ้านเครือข่ายคัดค้านโครงการท่อก๊าซและโรงแยกก๊าซไทย-มาเลเซีย จัดงานเลี้ยงน้ำชาระดมทุนเพื่อต่อสู้คดีจากความอยุติธรรมของรัฐ และเป็นทุนในการร่วมกันปกป้องทรัพยากรสิ่งแวดล้อมวิถีชีวิตชุมชนมุสลิม ที่ศูนย์คัดค้านย่อย บ้านสะกอม หมู่ที่ 9 ต.สะกอม อ.จะนะ จ.สงขลา เป็นการระดมทุนเพื่อรวบรวมเงินเป็นต้นทุนในการต่อสู้ของชาวบ้านกลุ่มคัดค้านโครงการต่อไป และการเลี้ยงน้ำชาของ“พันธมิตรสงขลา” จัดเวที ณ ลานการเมืองภาค

ประชาชนหน้าสถานีรถไฟหาคใหญ่เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2551 นี้ รูปแบบงานจะเป็นการเลี้ยงน้ำชาและขนมจีน เพื่อระดมทุนผู้ทำงานการเมืองภาคประชาชน เป็นการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นการจัดเลี้ยงน้ำชาเพื่อระดมทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงสนับสนุนค่าเดินทางไปร่วมแสดงพลังกับพันธมิตรทั่วประเทศในกรุงเทพฯเมื่อถึงเวลาจำเป็นอีกด้วย

3.1.2 การจัดงานยกขันหมากปฐม

หรืองานยกขันหมากพระปฐม ชาวบ้านเรียกว่า ยกขันหมากพระถม เป็นการทำบุญของชาวพุทธในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง พบเห็นได้ในพื้นที่ชนบท การยกขันหมากปฐมมักจะจัดในวัด เพื่อเรียกริเงินเข้าวัดเช่นเดียวกับการทอดผ้าป่าและทอดกฐิน เมื่อวัดมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินเพื่อก่อสร้างเสนาสนะ หรือใช้ระดมทุนไปในงานต่างๆของชุมชน การยกขันหมากปฐมเป็นประเพณีโบราณโดยสมมุติเหตุการณ์ครั้งพุทธกาลตามเค้าเรื่องพุทธประวัติ คือ ยึดเอาตอนอวาทมงคลของพระเจ้าสุทโธทนะและพระนางสิริมหามายาเป็นแบบ จัดงานได้ทุกฤดูกาล แต่ส่วนใหญ่จะเว้นในช่วงเข้าพรรษา 3 เดือน เพราะเป็นช่วงเข้าพรรษา

เริ่มต้นด้วยทางวัดจัดเตรียมสถานที่และองค์ประกอบในการจัดงานต่างๆ ส่วนชาวบ้านจัดพาเจ้าบ่าวและเจ้าสาว จะเป็นการเลือกคนโสด หรือเลือกผู้อาวุโสที่มีผู้เคารพนับถือในชุมชน หรือในบางครั้งก็เลือกเด็กๆ โดยมีหลักการเลือกที่ให้ผลต่อการชักชวนให้มีญาติมิตรหรือผู้ที่เคารพนับถือคู่บ่าวสาวมาร่วมงานมากๆ เพื่อจะได้มีผู้มาร่วมทำบุญมากๆ

เมื่อถึงกำหนด ฝ่ายเจ้าบ่าวและเจ้าสาวจะยกขันหมากตามประเพณีแต่งงานมาที่วัด ผู้สูงอายุซึ่งเป็นพระพุทธรูปและพุทธรูปตามมตินั้นแต่งกายแบบกษัตริย์ ส่วนการแต่งกายของบ่าวสาวมักจะแต่งกายตามความสะดวก การทำพิธีแต่งงานนิยมจัดกันในศาลาโรงธรรม เมื่อประกอบพิธีเสร็จแล้ว ผู้ใหญ่ของแต่ละฝ่ายก็นำคู่บ่าวสาวไปไหว้ญาติผู้ใหญ่ของแต่ละฝ่าย ญาติผู้ใหญ่จะมอบของขวัญให้ซึ่งส่วนใหญ่จะให้เงิน นอกจากนี้ผู้ร่วมพิธีจากฝ่ายเจ้าบ่าวและเจ้าสาวตลอดจนผู้มีจิตศรัทธาก็จะร่วมมอบของขวัญหรือเงินด้วย

เมื่อบ่าวสาวไหว้ผู้ร่วมงานเสร็จแล้ว ก็จะนำเงินที่ได้เป็นของขวัญรวมกับเงินขันหมากมอบให้ทางวัดเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามเจตนาของวัดต่อไป จากนั้นผู้ที่มาร่วมงานทุกคนก็ร่วมกันประกอบพิธี บูชาพระฟังเทศน์ ฟังธรรม กระทั่งจบเป็นการเสร็จพิธี

การยกขันหมากปฐมเป็นประเพณีเก่าแก่ที่กำลังจะสูญหาย หาคูได้ยาก เพราะวัดต่างๆได้รับเงินค่าก่อสร้างเสนาสนะโดยวิธีอื่นซึ่งสะดวกกว่า

3.1.3 การทอดผ้าป่าสามัคคี

การทอดผ้าป่า เป็นประเพณีการทำบุญอีกอย่างหนึ่งของพุทธศาสนิกชน คล้ายกับการทอดกฐิน แต่ไม่มีกำหนดระยะเวลาจำกัด สามารถทำได้ทุกฤดูกาลตามกำลังศรัทธา ไม่เจาะจงพระภิกษุที่จะรับผ้าป่า

คำว่า "ผ้าป่า" เรียกตามภาษาบาลีว่า "ปิงสุกฺกะละ" ภาษาไทยใช้คำว่า "บังสุกุล" หมายถึง ผ้าที่ไม่มีเจ้าของ หวงแหวน หรือผ้าที่ประชาชนเขาไม่ใช้แล้วนำไปทิ้งที่กองขยะ หรือผ้าที่เขาใช้ห่อศพแล้วนำไปทิ้งไว้ในป่าช้า

ในสมัยพุทธกาล เมื่อครั้งที่พระบรมศาสดายังมิได้ทรงอนุญาตให้พระภิกษุทั้งหลายรับคฤหบดีจีวร หรือจีวรที่ชาวบ้านถวาย พระภิกษุเหล่านั้นต้องเก็บผ้าบังสกุลที่เขาทิ้งแล้ว เช่น ผ้าเประเปื้อนที่มีผู้นามาทิ้งไว้ หรือผ้าห่อศพ เมื่อรวบรวมผ้าพอแก่ความต้องการแล้ว จึงนำมาซักทำความสะอาด ตัด เย็บ ย้อม ทำเป็นจีวร สบง หรือสังฆาฏิ ต่อมาชาวบ้านเห็นความยากลำบากของพระภิกษุสงฆ์ ต้องการจะนำผ้ามาถวาย แต่เมื่อยังไม่มีการอนุญาตโดยตรง จึงนำผ้าไปทอดทิ้งไว้ตามที่ต่างๆ เช่น ป่า ป่าช้า ช้างทางเดิน หรือแขวนไว้ตามกิ่งไม้ เพื่อให้พระภิกษุสงฆ์สะดวกในการแสวงหาผ้าบังสกุล เมื่อพระภิกษุสงฆ์มาพบ เห็นว่าเป็นผ้าที่ผู้เป็นเจ้าของทอดอาลัยแล้ว ก็นำมาทำเป็นผ้าจีวร จึงเรียกผ้าในลักษณะนี้ว่า “ผ้าป่า”

ครั้นพระพุทธศาสนาแพร่หลายมากขึ้น หมอชีวกโกมารภัจจ์ผู้เป็นหมอหลวงประจำราชสำนักของพระเจ้าพิมพิสาร แห่งมคธรัฐ และเคยถวายการรักษาพระพุทธเจ้า หลังจากหมอชีวกโกมารภัจจ์รักษาอาการประชวรของพระเจ้าจันทรปัชโชต แห่งกรุงอุชเชนี หายเป็นปกติแล้ว ได้รับพระราชทานรางวัลเป็นผ้าเนื้อดีทองอย่างดีสองผืน จากแคว้นกาสิ ซึ่งเป็นผ้าเนื้อละเอียดมาก คนธรรมดาไม่มีโอกาสได้ใช้ผ้าเช่นนี้ นอกจากพระเจ้าแผ่นดินเท่านั้น แต่ท่านหมอก็คิดว่า ผ้าเนื้อดีอย่างนี้ไม่สมควรที่ตนจะใช้สอย เป็นของสมควรแก่พระบรมศาสดาหรือพระมหากษัตริย์ จึงได้นำผ้านั้นไปถวายแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า ก่อนที่จะถวายได้กราบทูลขอพรว่า "ขอให้ภิกษุรับคฤหบดีจีวรได้" พระพุทธองค์ประทานอนุญาตให้ตามที่ขอ ดังนั้นการนำผ้าไปทอดไว้ในป่า จึงเปลี่ยนมาเป็นการนำผ้าไปถวายโดยตรง

ผ้าป่าสามัคคี ได้แก่ ผ้าป่าที่มีการแจกฐีกาบกบุญไปตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่วมกันทำบุญ โดยจัดเป็นกองผ้าป่ามารวมกัน ก็กองก็ได้ เมื่อถึงวันทอดจะมีขบวนแห่ผ้าป่ามารวมกันที่วัด วัตถุประสงค์ของการจัดงานทอดผ้าป่าก็เพื่อร่วมกันหาเงินสร้างถาวรวัตถุต่างๆ เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ และอื่นๆ ที่เป็นสาธารณกุศล หรือสาธารณประโยชน์ เช่น การทอดผ้าป่าเพื่อนำเงินมาสมทบการก่อสร้างอาคารผู้สูงอายุของหมู่บ้าน เพื่อเป็นที่ทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงเป็นสถานที่ออกกำลังกายและตรวจสุขภาพ เช่น กสอ.เมืองสงขลา ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านคลองบัว พร้อมด้วยสมาชิกในชุมชน หมู่ที่ 4 และ 6 ตำบลพิจิตร จัดทอดผ้าป่าเพื่อสมทบทุนเงินขวัญถุงหมู่บ้าน ณ วัดพรหมประดิษฐ์ หมู่ที่ 4 ตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

การทอดผ้าป่าเป็นงานค่อนข้างใหญ่ มีการจองผ้าป่าให้ทางวัดทราบกำหนดการเพื่อเตรียมการต้อนรับ เมื่อถึงกำหนดก็จะมีแห่แห่ของผ้าป่ามาด้วยขบวนกลองยาวหรือแตรวง โดยเฉพาะผ้าป่าสามัคคี ต่างเจ้าภาพต่างแห่มาพบกันที่วัด เป็นมหกรรมย่อยๆ มีการละเล่นพื้นบ้าน ร้องรำทำเพลงเป็นที่สนุกสนาน เมื่อถึงวัดที่จะทอดแล้ว ก็จัดสถานที่ตั้งองค์ผ้าป่าและเครื่องบริวาร เช่น จัดตั้งไว้ข้างพระอุโบสถ เพื่อบูชาพระพุทธเจ้าด้วย เมื่อนำผ้าป่าไปวางต่อหน้าภิกษุสงฆ์เรียบร้อยแล้ว หากไม่มีพระภิกษุมาซักผ้าบังสกุลในขณะนั้น ก็ไม่ต้องกล่าวคำถวาย แต่ถ้ามีพระสงฆ์รูปหนึ่งผู้ได้รับฉันทานุมัติจากหมู่สงฆ์ ลุกขึ้นเดินถือตาลปัตรมาซักผ้าบังสกุลที่องค์ผ้าป่า เจ้าภาพและผู้ร่วมทอดผ้าป่ากล่าวคำถวายผ้าป่าพร้อมกัน จากนั้นพระสงฆ์สวดอนุโมทนา กรวดน้ำ เป็นอันเสร็จพิธี

3.2 องค์กรทุนในจังหวัดสงขลา

องค์กรทุนในจังหวัดสงขลา ที่อยู่ในฐานะผู้ให้ทุน และผู้ให้ความช่วยเหลือสังคม มีอยู่เป็นจำนวนมาก หากนับเฉพาะองค์กรที่จดทะเบียนเป็นมูลนิธิ ทั้งที่จดทะเบียนในจังหวัดสงขลา และจดทะเบียนที่อื่น แต่มีปฏิบัติการในจังหวัดสงขลา จากการรวบรวมข้อมูลเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 พบว่ามีมากถึง 263 มูลนิธิ ดังต่อไปนี้

- 1 มูลนิธิพระมหานู่ม กิตติวิโร สุวรรณโณ
- 2 มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุตานนท์ อำเภอกะแสสินธุ์
- 3 มูลนิธิอินทสุวณ โณ
- 4 มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุตานนท์ อำเภอกลองหอยโข่ง
- 5 มูลนิธิพิทยา สุวรรณ เพื่อพัฒนาชนบท
- 6 มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุตานนท์ โรงเรียนบ้านควนเนียง
- 7 มูลนิธิศิษย์เก่าส่งเสริมการศึกษา โรงเรียนบ้านควนเนียง
- 8 มูลนิธิเจริญธรรม
- 9 มูลนิธิเพื่อการศึกษาคารุณิกวาน
- 10 มูลนิธิเพื่อการศึกษาตติศึกษะห์ คารุณีมาน
- 11 มูลนิธิเพื่อศึกษานูรุดดิน
- 12 มูลนิธิเพื่อการศึกษา โรงเรียนนุสตานูดดิน
- 13 มูลนิธิเพื่อการศึกษาสรรเจริญ
- 14 มูลนิธิเพื่อการศึกษาอัส ฟรุคอน
- 15 มูลนิธิเพื่อการศึกษาอะญีอะห์หมัด
- 16 มูลนิธิชมมณี
- 17 มูลนิธิอิสลามเพื่อการศึกษา โรงเรียนจริยธรรมศึกษา
- 18 มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุตานนท์ อำเภoteพา
- 19 มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุตานนท์ โรงเรียนเทพพิทยาภาณุมาศ
- 20 มูลนิธิพาณี โรม่า 5 ชีวิต
- 21 มูลนิธินางสาวบุญหลง แซ่เตียว
- 22 มูลนิธิปิ้งเกล้ากงนาทวี
- 23 มูลนิธิผู้ส่งเสริมโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ณ อ.นาทวี
- 24 มูลนิธิพลอยมีมา
- 25 มูลนิธิพิพัฒน์บุญเขตต์

- 26 มุขนิธิเพื่อการศึกษา โรงเรียนสมบูรณศาสน์
- 27 มุขนิธิเพื่อพัฒนาการศึกษา โรงเรียนนาทวีวิทยาคม
- 28 มุขนิธิโรงเรียนบ้านนาทวี
- 29 มุขนิธิวัดนาหว้า
- 30 มุขนิธิวัดในวัง อ.นาทวี
- 31 มุขนิธิวัดลำพดจินคาราม (สินเจริญ)
- 32 มุขนิธิพระอริการทอง สุสังวโร เพื่อการพัฒนา อ.นาหม่อม จ.สงขลา
- 33 มุขนิธิวิจารณ์ธรรมโฆสิต
- 34 มุขนิธิส่งเสริมศาลเจ้าแม่กวนอิม
- 35 มุขนิธิอาจารย์ทอง สุสังวโร
- 36 มุขนิธิคลองนกระทุง
- 37 มุขนิธิเพื่อการศึกษามุสลิมิน
- 38 มุขนิธิ 100 ปี การฝึกหัดครูไทย หลวงพ่อวัดปากน้ำ สถาบันราชภัฏสงขลา
- 39 มุขนิธิกรมหลวงสงขลานครินทร์
- 40 มุขนิธิกระแสร-สายัณห์ มาลายาภรณ์
- 41 มุขนิธิกัณฑ์-เจียร อันตรเสน
- 42 มุขนิธิกองทุนยาชุมชนเทศบาลเมืองสงขลา
- 43 มุขนิธิกีฬาจังหวัดสงขลา ชิต นิลพานิช
- 44 มุขนิธิเกษม - สาโรช อุคมรัตน์
- 45 มุขนิธิเกษม - สาโรช อุคมรัตน์ สถาบันราชภัฏสงขลา
- 46 มุขนิธิชยัน ดิณสุลานนท์
- 47 มุขนิธิเข้าใจจิต
- 48 มุขนิธิครัน สุวรรณวงศ์ สถาบันราชภัฏสงขลา
- 49 มุขนิธิครูอคุลย์
- 50 มุขนิธิคุณพูนสุข ประธานราษฎรนิกร ปรีชาพาณิชย์ โรงเรียนวัดมัชฌิมาวิสุทธ เทพวิทยา
- 51 มุขนิธิคุณหญิงพูนสุข ประธานราษฎรนิกร ปรีชาพาณิชย์
- 52 มุขนิธิคุณหญิงพูนสุข ประธานราษฎรนิกร ปรีชาพาณิชย์
- 53 มุขนิธิคุณหญิงพูนสุข ประธานราษฎรนิกร ปรีชาพาณิชย์ ร.ร.มหาวิทยาลัยสงขลา
- 54 มุขนิธิคุณหญิงพูนสุข ประธานราษฎรนิกร ปรีชาพาณิชย์ ร.ร.วิเชียรชม สงขลา
- 55 มุขนิธิงานฉลองเมืองสงขลา 300 ปี
- 56 มุขนิธิช่วยการประถมศึกษา
- 57 มุขนิธิช่วยนักเรียนขาดแคลน

- 58 มุลินธิช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย
- 59 มุลินธิชูชาติ ประธานราษฎรนิกร วิทยาเขตภาคใต้สงขลา
- 60 มุลินธิชูชาติ ประธานราษฎรนิกร วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา
- 61 มุลินธิ ดร.สุรัช ศิลปอนันต์ เพื่อการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม จังหวัดสงขลา
- 62 มุลินธิตี๊กพยาบาลสงฆ์ โรงพยาบาลสงขลา
- 63 มุลินธิทักษิณคดีศึกษา
- 64 มุลินธิธงชัย-ประยงค์-สุรีย์ เสาร์ชัชวาลย์
- 65 มุลินธิปฏิบัติธรรมพระโพธิสัตว์กวนอิม
- 66 มุลินธิประชารัตน์สงเคราะห์ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4
- 67 มุลินธิปรีชา พุนทรัพย์ วัฏฏะสิงห์
- 68 มุลินธิป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดสงขลา
- 69 มุลินธิปิยะธรรมโสภิต วัดอ่างทอง
- 70 มุลินธิศ.อรุณี กาญจนสุวรรณ สืบสานธุรกิจจำลอง สถาบันราชภัฏสงขลา
- 71 มุลินธิพนม - ประทีป โรหิโตปการ
- 72 มุลินธิพระครูเกษมนาการ (แปลก เขมโก)
- 73 มุลินธิพระเทพวิสุทธิคุณ
- 74 มุลินธิพระพรหมธาตุวัดชัยมงคล
- 75 มุลินธิพระมงคลพุทธญาณ (ภักดี จันทสิริเถร)
- 76 มุลินธิพระราชทานสงเคราะห์ผู้ป่วยอนาถาในพระบรมราชูปถัมภ์
- 77 มุลินธิพระวิเชียรโมรี (แกล้ม เขมปญโญ)
- 78 มุลินธิพลตำรวจตรีมานิช ไกรวงศ์
- 79 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ วิทยาลัยครูสงขลา
- 80 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ หอสมุดตินสุลานนท์
- 81 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ เพื่ออาหารกลางวันนักเรียนจังหวัดสงขลา
- 82 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ ค่ายกรมหลวงสงขลานครินทร์
- 83 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ ร.ร.เกาะแก้วพิทยาสรรค์
- 84 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ ร.ร.นวมินราชูทิศ ทักษิณ
- 85 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ ร.ร.มหาวิทยาลัยราชสงขลา
- 86 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ ร.ร.สังกัดเทศบาลเมืองสงขลา
- 87 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้ สงขลา
- 88 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดสงขลา
- 89 มุลินธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา

- 90 มุลินธิพลเอกเปรม ดิณสุตานนท์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา
- 91 มุลินธิพัฒน์วิทยาลัยครูสงขลา
- 92 มุลินธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา
- 93 มุลินธิเพื่อการศึกษาอูลุมุดดิน
- 94 มุลินธิแพทย์แผนไทยศรีวิชัยพัฒนา
- 95 มุลินธิภักดีศึกษา
- 96 มุลินธิมหาวชิราวุธ
- 97 มุลินธิคุณแม่สมบุรณ์ จันทรามาศ
- 98 มุลินธิรพีสงขลา
- 99 มุลินธิรัตน์ ประธานราษฎรนิกร สงเคราะห์เด็กขาดแคลน ร.ร.เทศบาลเมืองสงขลา
- 100 มุลินธิรัตน์ ประธานราษฎรนิกร ร.ร.เกาะแก้วพิทยาสรรค์
- 101 มุลินธิรัตน์ ประธานราษฎรนิกร ร.ร.นวมินทรราชูทิศ ทักษิณ
- 102 มุลินธิรัตน์ ประธานราษฎรนิกร สงเคราะห์ผู้ป่วยอนาถา
- 103 มุลินธิรัตน์อนุสรณ์ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
- 104 มุลินธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ
- 105 มุลินธิโรงเรียนศิริพงศ์วิทยา
- 106 มุลินธิลั่น คุมพสาโน
- 107 มุลินธิลิขิต รัตนสังข์
- 108 มุลินธิลูกเสือชาวบ้านจังหวัดสงขลา
- 109 มุลินธิวิทยาลัยประมงดิณสุตานนท์
- 110 มุลินธิวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดสงขลา
- 111 มุลินธิวิโรฒ
- 112 มุลินธิศาสตราจารย์สุธีวงศ์ พงศ์ไพบุลย์
- 113 มุลินธิศิษย์เก่าเพื่อสนับสนุนวรรณารีเฉลิม
- 114 มุลินธิศุจินทร โรงเรียนวรรณารีเฉลิม จังหวัดสงขลา
- 115 สงขลามุลินธิ
- 116 มุลินธิสงเคราะห์ข้าราชการตำรวจ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 43
- 117 มุลินธิสงเคราะห์เด็กของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสงขลา
- 118 มุลินธิสงเคราะห์เด็กถูกทอดทิ้งจังหวัดสงขลา
- 119 มุลินธิสงฆ์อาพาธ ธานี ธาระวานิช โรงพยาบาลสงขลา
- 120 มุลินธิสงวนพาณิชย์
- 121 มุลินธิสมบุรณ์-ชูชาติ ประธานราษฎรนิกร ร.ร.มหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา

- 122 มุลนิธิสมบูรณ-ชูชาติ ประธานราษฎรนิกร ร.ร.วรรณาริเฉลิม
- 123 มุลนิธิสมบูรณ-ชูชาติ ประธานราษฎรนิกร ร.ร.วิเชียรชมสงขลา
- 124 มุลนิธิสวนประวัติศาสตร์พลเอกเปรม ดิณสุตานนท์
- 125 มุลนิธิสุจินทร โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา
- 126 มุลนิธิแสงทองวิทยากรมมุลนิธิ
- 127 มุลนิธิหนังสือ ทงหล่อ ศิลปินแห่งชาติ
- 128 มุลนิธิอนุบาลสงขลา
- 129 มุลนิธิอาจารย์สมบุญ ศรียากัย
- 130 มุลนิธิ ๗พล๗พลเอกเปรม ดิณสุตานนท์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
- 131 มุลนิธิการกีฬาเทศบาลเมืองหาดใหญ่
- 132 มุลนิธิคุณครูผัด ถิ่นจัน จันทน์เสนาะ
- 133 มุลนิธิตำบลตะเคียน - บ้านขาว
- 134 มุลนิธินักเรียนเก่าระโนดวิทยา
- 135 มุลนิธิ พล.ต.ต. พยุม สุขะนันท์
- 136 มุลนิธิเพื่อการศึกษา โรงเรียนเด็กกำพร้าบ้านปอดตรู
- 137 มุลนิธิส่งเสริมโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 37
- 138 มุลนิธิศิษย์เก่าระโนดวิทยา รุ่น 6
- 139 มุลนิธิกัญชัรตภูมิธรรมาวาส
- 140 มุลนิธิโรงเรียนสายยิดวิทยา
- 141 มุลนิธิวรวิทย์ ขาวทอง
- 142 มุลนิธิวัดรัตนวาราราม
- 143 มุลนิธิส่งเสริมการศึกษาวิทยาเกษตรกรรมสงขลา
- 144 มุลนิธิคุณพูนสุข ประธานราษฎรนิกร ปรีชาพาณิชย์ ร.ร.วัดแหลมว้า (จันทร์มุขประชา)
- 145 มุลนิธิเจ้าแม่อยู่หัว
- 146 มุลนิธิสมเด็จพระเจ้าพะโคะ (หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด)
- 147 มุลนิธิสังจาพันธุ์เจริญวิริยภาพ
- 148 มุลนิธิหลวงพ่อทวดเพื่อการศึกษา (โรงเรียนสทิงพระวิทยา)
- 149 มุลนิธิกอบกุล รัตนปราการ ร.ร.กอบกุลวิทยาคม
- 150 มุลนิธิพระโพธิสัตว์ ปาดังเบซาร์
- 151 มุลนิธิพลเอกเปรม ดิณสุตานนท์ ร.ร.ปาดังเบซาร์
- 152 มุลนิธิเพื่อการศึกษาไทยรัฐวิทยา 80
- 153 มุลนิธิเพื่อการศึกษาพระครูไพศาลสังฆกิจ (ชม รัตนวิสุทธิ)

- 154 มุลินธิเพื่อการศึกษา โรงเรียนพัฒนาศาสตร์
- 155 มุลินธิเพื่ออำเภอสะเดา
- 156 มุลินธิมิตรภาพคลองแงะ
- 157 มุลินธิคลองแงะเพื่อการกุศล
- 158 มุลินธิร่วมบำเพ็ญการกุศลเปะกง อำเภอสะเดา
- 159 มุลินธิศาสนิกบำรุงศาสนมุลินธิ
- 160 มุลินธิส่งเสริมการศึกษา โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์
- 161 มุลินธิส่งเสริมศาลเจ้าสุราลัย
- 162 มุลินธิประชาร่วมเย็น
- 163 มุลินธิเพื่อการศึกษาอำมาตียะห์
- 164 มุลินธิคุณแม่ฮีฮุ่น ล้วนมณี
- 165 มุลินธิชูชาติ ประชานราษฎร์นิกร โรงเรียนสงขลาวิทยาคม
- 166 มุลินธิประภาพัทนกิจ
- 167 มุลินธิประภาส-เจียมจิตร บุญทวี และบุตร
- 168 มุลินธิพลเอกเปรม ดิณสุตานนท์ อำเภอสิงหนคร
- 169 มุลินธิพลเอกเปรม ดิณสุตานนท์ โรงเรียนสงขลาวิทยาคม
- 170 มุลินธิศาสนศึกษามุลินธิ
- 171 มุลินธิศิษย์เก่าวัดตาหลวงคง
- 172 มุลินธิชูชาติ-เล็ก รัตนปราการ
- 173 มุลินธิสุวรรณ โณมุลินธิ
- 174 มุลินธิกัลลีนเทียนธรรม (ถานเชียง)
- 175 มุลินธิการศึกษาฟ้า-แดง
- 176 มุลินธิการสาธารณะการกุศลตำบลพะตง
- 177 มุลินธิกุศลธรรมมุลินธิหาดใหญ่
- 178 มุลินธิจิงฮั่วสงเคราะห์คนชราอนาถา
- 179 มุลินธิใจซิงเฮีย (เทพเจ้าแห่งโชคโลก)
- 180 มุลินธิช่วยเหลือการศึกษาบุตรข้าราชการตำรวจ สภ.อ.หาดใหญ่
- 181 มุลินธิชาวฮากกาจังหวัดสงขลา
- 182 มุลินธิชูชาติ ประชานราษฎร์นิกร
- 183 มุลินธิชูชาติ ประชานราษฎร์นิกร
- 184 มุลินธิชีกิมหยงอนุสรณ์
- 185 มุลินธิดำรงธรรม (ศาลเจ้าพ่อเสื่อ หาดใหญ่)

- 186 มุลนิธิตระกูลโจ้วสามัคคีธรรมสงเคราะห์หาคใหญ่
- 187 มุลนิธิตระกูลตั้ง อำเภหาคใหญ่ จังหวัคสงขลา
- 188 มุลนิธิถาวร - ยุพิน พงศ์ประยูร
- 189 มุลนิธิเทพโกมินทร์ (นาจาไทจื้อ) หาคใหญ่
- 190 มุลนิธิเทิดกัจมิตรภาพการศึกษาและการกุศลหาคใหญ่
- 191 มุลนิธิธรรมศึกษาอิสลาม
- 192 มุลนิธิธารน้ำใจข้าราชการบำนาญและนักรฐรูกิจสงขลา
- 193 มุลนิธินิกร ประธานราษฎร์นิกร ร.ร.พะตงประธานคีรีวัฒน์ สงขลา
- 194 มุลนิธิบัณฑิตสายสวาท จันทรศมิ
- 195 มุลนิธิบุญสว่าง (เตี้ยเอี้ย) สงขลา
- 196 มุลนิธิบุญยเกียรติ
- 197 มุลนิธิประสูติทอง เจียรตระกูล อนุสรณ์
- 198 มุลนิธิปัญญาธรรม
- 199 มุลนิธิผู้ปฏิบัติธรรมพระศรีอริยเมตตรัย
- 200 มุลนิธิแผนกช่างไฟฟ้าวิทยาลัยเทคนิคหาคใหญ่
- 201 มุลนิธิพระบรมมงคลสมาธิวัตร
- 202 มุลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ ร.ร.หาคใหญ่รัฐประชาสรรค์
- 203 มุลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ ร.ร.หาคใหญ่วิทยาลัย
- 204 มุลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนโสคศึกษา
- 205 มุลนิธิพันธสัญญา
- 206 มุลนิธิพานิช - พูนผล รัตนปราการ
- 207 มุลนิธิพี่น้องคาทอลิกหาคใหญ่
- 208 มุลนิธิพุทธรัศมิ
- 209 มุลนิธิเพื่อการพัฒนาสังคม
- 210 มุลนิธิเพื่อการศึกษาคารุสลาม
- 211 มุลนิธิเพื่อการศึกษาคาอาวุน
- 212 มุลนิธิเพื่อการศึกษาเทศบาล 4 (วัดคลองเรียน)
- 213 มุลนิธิเพื่อการศึกษาโรงเรียนท่าใหญ่วิทยา
- 214 มุลนิธิเพื่อการศึกษาโรงเรียนเทศบาล 2 บ้านหาคใหญ่
- 215 มุลนิธิเพื่อการศึกษาโรงเรียนบ้านคลองปอม
- 216 มุลนิธิเพื่อการศึกษาโรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์
- 217 มุลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม

- 218 มุลนิธิเพื่อแผ่นดินไทย
- 219 มุลนิธิมงคลธรรมสงเคราะห์ประชาชาติใหญ่
- 220 มุลนิธิมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 221 มุลนิธิมิตรภาพสามัคคีท่งชัยเชียงตุง
- 222 มุลนิธิมุสลิมมุลนิธิ
- 223 มุลนิธิดอกบัวคู่ "ลีเลิศพันธ์"
- 224 มุลนิธิโรงเจฮกเด็กตุง (แป๊ะกง) หาดใหญ่
- 225 มุลนิธิเมตตาธรรมเทศบาล 5 สามัคคี (พระครูวิจิตรพรหมวิหารอุปถัมภ์)
- 226 มุลนิธิเมตตาธรรมพระโพธิสัตว์กวนอิมอวโลกิตศวรร
- 227 มุลนิธิรัตนัน ปรชานราษฎรนิกร ร.ร.หาดใหญ่รัฐประชาสรรค์
- 228 มุลนิธิเรารักบ้านเกิดภาคใต้
- 229 มุลนิธิโรงเจเต้ามือเก็ง หาดใหญ่
- 230 มุลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์
- 231 มุลนิธิโรงพยาบาลหาดใหญ่
- 232 มุลนิธิโรงเรียนบ้านหน้าควนลัง
- 233 มุลนิธิโรงเรียนพะตงวิทยามุลนิธิ
- 234 มุลนิธิโรงเรียนศรีนครหาดใหญ่
- 235 มุลนิธิโรงเรียนส่งเสริมศาสนาวิทยา
- 236 มุลนิธิไลออนซ์หาดใหญ่
- 237 มุลนิธิวัดควนลัง
- 238 มุลนิธิศิริธรรม (เต็กเขียนถ่อง)
- 239 มุลนิธิศูนย์การศึกษาซีกิมหยงหาดใหญ่
- 240 มุลนิธิศูนย์รวมคณะศิษย์พระอาจารย์ยันตระ อมโร ภาคใต้
- 241 มุลนิธิศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์หาดใหญ่
- 242 มุลนิธิสงขลาพาณิชย์สงเคราะห์
- 243 มุลนิธิสงเคราะห์ผู้ถูกล่อลวง หาดใหญ่
- 244 มุลนิธิสงเคราะห์ผู้ประสบภัยภาคใต้ 14 จังหวัดภาคใต้
- 245 มุลนิธิส่งเสริมพระพุททมงคล พระพรหม - พระโพธิสัตว์นครหาดใหญ่
- 246 มุลนิธิส่งเสริมสวัสดิภาพกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภหาดใหญ่
- 247 มุลนิธิสถานธรรมศรีอริยะเมตตรัย
- 248 มุลนิธิสามัคคีธรรมตระกูลอึ้งหาดใหญ่
- 249 มุลนิธิสี่ตระกูลหลุงก้งสงขลา

- 250 มูลนิธิผู้ธรรมชาติ
- 251 มูลนิธิหลวงปู่ทวด วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่
- 252 มูลนิธิอันวิภษา
- 253 มูลนิธิอิสลามศึกษา
- 254 มูลนิธิเอี่ยม - เลื่อม อินทฤทธิ์
- 255 มูลนิธิเทิดคุณธรรมหาดใหญ่
- 256 มูลนิธิพันเอกจินดา ณ สงขลา
- 257 มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย
- 258 มูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ Hotline Foundation
- 259 มูลนิธิชุมชนไท
- 260 มูลนิธิโคคาโคลา Coca Cola Foundation
- 261 มูลนิธิเด็ก
- 262 มูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน ซี.ซี.เอฟ.ในประเทศไทย
- 263 มูลนิธิ Unicef

มูลนิธิต่างๆดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์จำเพาะเจาะจงลงไปในระดับที่คณะผู้ก่อตั้งกำหนดขึ้น มีการระดมทุนกันเฉพาะในแวดวงผู้ที่เกี่ยวข้อง บางมูลนิธิมีวัตถุประสงค์กว้างขวางหลายด้าน และยังมีอีกหลายมูลนิธิที่ไม่มีความเคลื่อนไหว ไม่อาจจำแนกประเภทให้ถูกต้องแม่นยำได้ในระยะเวลาอันจำกัด คณะทำงาน โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกรรมการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลาจึงเลือกให้ศึกษาเฉพาะมูลนิธิ หรือองค์กรที่มีความเคลื่อนไหว ที่เห็นว่าจะน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลาเท่านั้น จึงแบ่งการศึกษาออกเป็นประเภทต่างๆดังต่อไปนี้

1. ทุนจากองค์กรของภาครัฐ
2. ทุนจากองค์กรและหน่วยงานภาคเอกชน และการให้เพื่อสังคมของภาคธุรกิจ
3. ทุนจากองค์กรสาธารณประโยชน์
4. ทุนจากบุคคลที่เป็นผู้ให้ทางสังคม และกระบวนจิตอาสาในสงขลา
5. ทุนทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลา

3.2.1 ทุนจากองค์กรของภาครัฐ

ทุนจากองค์กรของภาครัฐในจังหวัดสงขลา มีมาจากหลายช่องทางตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งโดยทั่วไปมีการให้ครอบคลุมเกือบทุกด้าน ตัวอย่างเช่น

ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สนับสนุนการทำงานให้องค์กรเอกชน ชุมชน และ โรงเรียน

ทางด้านยาเสพติด มีโครงการ To Be Number One การเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง สถานศึกษา สถานประกอบการ อาชญาเสพติด ในรูปแบบกองทุนแม่ของแผ่นดิน สนับสนุนและดำเนินการ โดย ศูนย์ อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ จังหวัดสงขลา (ศตส.จ.สงขลา) สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค 9 ตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ที่ทำการปกครองจังหวัดสงขลา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา และ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสงขลา

ทางด้านงานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน งานสงเคราะห์สตรี งานสงเคราะห์คนพิการ งานสงเคราะห์ ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย งานสงเคราะห์ครอบครัวผู้สูงอายุ งานสงเคราะห์ผู้ติดเชื้อเอดส์ งานสงเคราะห์คน ไทยผู้ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศกลับภูมิลำเนาเดิม งานสงเคราะห์บุคคลเร่ร่อน ขอดทาน สนับสนุนและ ดำเนินการ โดย สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12 สถานสงเคราะห์เด็กบ้านสงขลา นิคมสร้างตนเองรัตภูมิ นิคมสร้างตนเองเทพา ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 56 ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการ สังคมผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคใต้ สำนักงานการเคหะชุมชนหาดใหญ่ (การเคหะแห่งชาติ) บ้านพักเด็กและครอบครัว และสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดสงขลา

เนื่องจากการจัดทำแผนที่ทางสังคมครั้งนี้ เน้นการศึกษาทุนจากองค์กรอื่นๆที่ไม่ใช่ทุนจากองค์กรภาค รัฐซึ่งมีลักษณะเป็นองค์กรที่ได้รับการจัดสรรทุนจากรัฐโดยไม่ต้องระดมทุนด้วยตนเอง การศึกษาครั้งนี้จะ ให้นำหน้าส่วนใหญ่ไปที่องค์กรที่มีรูปแบบการบริหารจัดการทุนที่ต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก

และภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา จึงขอเสนอตัวอย่างความช่วยเหลือประเภททุนจากองค์กรของของภาครัฐ พอเป็นสังเขป ดังนี้

3.2.1.1 การช่วยเหลือแบบสงเคราะห์

ตัวอย่างความช่วยเหลือประเภทนี้ ตัวอย่างเช่น

1. งานสงเคราะห์เด็กในครอบครัวและชุมชนและจัดสวัสดิการเด็กและเยาวชน

การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน จัดหาครอบครัวทดแทนแก่เด็ก กลุ่มครองสวัสดิภาพเด็ก

การช่วยเหลือ

-ให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาแก่เด็ก บิดา มารดา และผู้ปกครอง

-ส่งให้สถานสงเคราะห์เด็ก “บ้านสงขลา” เพื่อการสงเคราะห์อุปการะเลี้ยงดู และคุ้มครองสวัสดิภาพ

-จัดหาครอบครัวใหม่ที่เหมาะสมให้แก่เด็ก โดยนักสังคมสงเคราะห์ จะติดตามการเลี้ยงดูเป็นระยะ ๆ

ซึ่งอาจพิจารณาสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็ก และ/หรือสิ่งของเครื่องใช้ตามความ เหมาะสม

- สงเคราะห์เป็นเงินค่าครองชีพ หรือเครื่องอุปโภคบริโภค
- ช่วยเหลือเป็นเงินค่าเลี้ยงดูเดือนละไม่เกิน 2,000 บาท/เด็ก 1 คน
- ช่วยเหลือเป็นสิ่งของตามความจำเป็นเดือนละไม่เกิน 500 บาท/เด็ก 1 คน
- กรณีเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือใดครอบครัวใดที่ให้ความอุปการะเด็กมากกว่า 1 คน ให้ช่วยเหลือเงินค่าเลี้ยงดูเด็กได้ภายในวงเงินเดือนละไม่เกิน 4,000 บาทและหรือช่วยเหลือเป็นเครื่องอุปโภคบริโภคภายในวงเงินไม่เกิน 1,000 บาท

2. สงเคราะห์งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการสตรีและฝึกอาชีพแก่สตรีผู้ด้อยโอกาสทางสังคม
จัดสวัสดิการสตรีที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาและอาชีพ ให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพ เพื่อมิให้ถูกล่วง ให้ความช่วยเหลือผู้ถูกบังคับค้าบริการทางเพศ

การช่วยเหลือ

- ส่งเข้ารับการอบรมอาชีพ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรี สงขลา
- ประสานให้ความช่วยเหลือสตรีที่ประสบปัญหาทางสังคม เพื่อการฟื้นฟูจิตใจ เช่น มูลนิธิเพื่อนหญิง
- สงเคราะห์กลับภูมิลำเนาเดิม ช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายตามอัตราค่าเดินทางตามจ่ายจริงในอัตราประหยัด พร้อมค่าอาหารวันละ 100 บาท
- ส่งต่อไปยัง บ้านพักฉุกเฉิน กรณีประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า

3. งานสงเคราะห์และจัดหาสวัสดิการผู้สูงอายุ

เพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุใช้ชีวิตในชุมชน การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี

1) คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ ความจำเป็นและเหมาะสมเป็นค่าพาหนะเดินทาง ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่มหรือค่ารักษาพยาบาลเบื้องต้น

การช่วยเหลือ

- ให้ช่วยเป็นเงินได้ตามได้เท่าที่จ่ายจริงครั้งละไม่เกินห้าร้อยบาท

2) ส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุใช้ชีวิตในชุมชน

การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ปัญหาเรื่องที่พักอาศัย ประสบความเดือดร้อนเรื่องอาหารและ/หรือ เครื่องนุ่งห่ม

การช่วยเหลือ

- ให้เข้ารับบริการในศูนย์บริการผู้สูงอายุ หรือเข้าอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์คนชรา หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสม
- ช่วยเหลือเป็น เงิน ตามความจำเป็นและเหมาะสม ไม่เกินวงเงินครั้งละสองพันบาท และจะช่วยให้ไม่เกินสามครั้งต่อคนต่อปีโดยถือตามปีงบประมาณ
- ช่วยเหลือเป็นอาหารและ/หรือเครื่องนุ่งห่ม ให้พิจารณาช่วยเหลือตามความจำเป็นและเหมาะสม

3) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี

การช่วยเหลือ

- ให้ช่วยเหลือเป็นเงินในการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี รายละ 2,000 บาท

4. งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการคนพิการ

การจดทะเบียนคนพิการ การสงเคราะห์และสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการในครอบครัว และการฟื้นฟูโดยชุมชน เครื่องช่วยความพิการ การส่งคนพิการเข้ารับบริการสงเคราะห์ ในสถานสงเคราะห์ ประสานงานกับ องค์กรคนพิการที่เป็นเอกชน เช่น กลุ่มตาบอด หูหนวก ร่างกาย

การช่วยเหลือ

- สงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ เป็นเงินสำหรับประกอบอาชีพครั้งเดียวครอบครัวละไม่เกิน 4,000 บาท โดยรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพกลุ่มย่อยตามความเหมาะสม
- ช่วยเหลือเป็นค่าตอบแทนในการพัฒนาสาธารณประโยชน์ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และ/หรือทางราชการ ในอัตราไม่เกินคนละ 100 บาทต่อวัน ติดกันไม่เกินรายละ 30 วัน
- ช่วยเหลือเป็นเงินในการจัดซื้อพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และวัสดุทางการเกษตร สำหรับการพัฒนาและประกอบอาชีพตาม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางพระราชดำริครั้งเดียว ครอบครัวละไม่เกิน 3,000 บาท
- การอนุมัติจัดซื้อเครื่องช่วยคนพิการ ให้เบิกจ่ายเงินค่ารถสามล้อ โยคได้เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินอัตราคนละ 4,500 บาท และไม่ทำแบบโลหะปรับได้ ราคาอันละ 200 บาท

5. การสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและคนไร้ที่พึ่ง

ให้พึ่งพาตนเองได้ ไม่เป็นปัญหาต่อสังคม

การช่วยเหลือ

เป็นค่าเครื่องอุปโภคบริโภค ค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ทุนการศึกษา ทุนเพื่อประกอบอาชีพ ค่ารักษาพยาบาล ครอบครัวละไม่เกิน 2,000 บาท

6. งานสงเคราะห์และจัดสวัสดิการครอบครัวและชุมชน ผู้ประสบปัญหาทางสังคม

ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน

การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของได้ไม่เกิน 2,000 บาทต่อครั้ง ต่อครอบครัว ในกรณีให้ความช่วยเหลือเป็นเงิน หรือสิ่งของเกิน 2,000 บาท ต่อครั้ง ต่อครอบครัว ให้อยู่ในดุลพินิจผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

7. งานจัดสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ติดเชื่อเอดส์ และครอบครัว

สงเคราะห์เด็กติดเชื่อ กำพรว้า ถูกทอดทิ้ง การจัดเงินอุดหนุนส่งเสริมสวัสดิการผู้ป่วยเอดส์ในชุมชน การช่วยเหลือ

การช่วยเหลือ

-ส่งไปยังสถานแรกรับเด็กภาคใต้ จังหวัดสงขลา “บ้านสงขลา”

-ให้ความช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของได้ไม่เกิน 2,000 บาทต่อครั้ง ต่อครอบครัว ในกรณีให้ความช่วยเหลือเป็นเงิน หรือสิ่งของเกิน 2,000 บาทต่อครั้ง ต่อครอบครัว ให้อยู่ในดุลพินิจผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

8. งานสงเคราะห์ผู้ตกทุกข์ได้ยากกลับภูมิลำเนาเดิม

ช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายในการกลับภูมิลำเนาเดิมตามอัตราค่าเดินทางตามจ่ายจริงในอัตราประหยัด พร้อมค่าอาหารวันละ 100 บาท

3.2.1.2 การช่วยเหลือด้านการศึกษา

ตัวอย่างความช่วยเหลือประเภทนี้ ตัวอย่างเช่น

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

ที่ตั้ง ถนนรามวิถี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000 โทรศัพท์ 074-440048 โทรสาร 074-315255

ผู้อำนวยการ นายอุคร พรหมพิบูลย์เกียรติ

“วิสัยทัศน์ก้าวไกล เต็มใจบริการ ประสานแก้ปัญหา สร้างสรรค์ท้าวพลชน”

สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีสำนักงานอยู่ทุกจังหวัด และทุกอำเภอ เรียกว่า “ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ” เป็นสถานศึกษาหลักในการจัดกระบวนการ

เรียนรู้ ที่สำคัญกับการจัดการศึกษาภาคประชาชนระดับอำเภอ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อยกระดับการศึกษาและสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตให้กับ ประชาชนนอกโรงเรียน โดยมีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน 5 ประการ คือ 1) การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย 2) การเรียนมุ่งแก้ปัญหาสร้างชีวิตใหม่ 3) เปิดโอกาสช่องทางการเรียนรู้สู่ทุกคน 4) ส่งเสริมสนับสนุน ให้ภาคีเครือข่ายจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง และ 5) ปรับปรุงระบบบริหาร มุ่งบริการที่มีคุณภาพ

ศูนย์การศึกษาฯ ในแต่ละอำเภอทำหน้าที่เป็นสถานศึกษา จัดแผนการเรียน จัดกิจกรรมต่างๆ ตาม นโยบายที่ได้รับมอบหมายมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหมด เช่น การจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานสาย สามัญ สอนอาชีพ การจัดทำทะเบียน ชุมชนและสังคม การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ขณะที่สำนักงาน จังหวัดมีหน้าที่ดูแล นโยบายและจัดการเรื่องงบประมาณ ศูนย์อำเภอฯ แต่ละแห่งจะมีห้องสมุดและเป็นศูนย์ การเรียน กระจายตัวเป็นศูนย์การเรียนประจำตำบล บ้างก็อาศัยวัด หรือตั้งอยู่ในชุมชนแออัด การเลือกที่ตั้ง ขึ้นอยู่กับผู้เรียน เช่น ที่ชุมชนบ่อขามมีผู้เรียนจำนวนมาก ก็เปิดชุมชนบ่อขามเป็นศูนย์การเรียน หรือการ จัดการเรียนในเรือนจำมีผู้เรียนกว่า 600 คน หรือจัดในค่ายทหารกว่า 300 คน มีการจัดการเรียนในวัดเช่น ที่ วัดแจ้ง ทางวัดให้ห้องเรียน การเรียนการสอนก็จะเพิ่มเรื่องคุณธรรม ความมีวินัย มีการนิมนต์พระมาสอนใน วันสำคัญทางศาสนา ทำให้คนเข้าวัดมากขึ้น เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน

การเรียนในสายสามัญมีผู้เรียนประมาณ 3,200 คน โดยครู 1 คนดูแลเด็ก 80 คน ไม่เก็บค่าลงทะเบียน เรียน มีค่าใช้จ่ายบ้าง ประมาณคนละ 500 - 1,500 บาท การทำงานจะทำในเชิงรุก คือครูจะต้องไปเสาะแสวงหาผู้เรียนเอง สำหรับการสอนด้านอาชีพก็เช่นกัน เริ่มตั้งแต่ช่วยให้อ่านออกเขียนได้ ส่วนใหญ่จะ ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย บางอาชีพไม่สามารถมาเรียนได้ทุกวัน ก็จะจัดให้เฉพาะวันหยุด วันเสาร์-อาทิตย์ ที่ห้องสมุดของศูนย์การเรียน ซึ่งนอกจากหนังสือแล้วยังมีสื่อต่างๆ ให้สามารถเรียนรู้ได้หลายแบบ ส่วนใน บางสาขาวิชาที่ไม่มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ ก็ต้องไปขอความอนุเคราะห์จากสถาบันการศึกษาอื่นที่มี เช่น วิทยาลัยอาชีววะ หรือ โรงเรียนสารพัดช่าง เป็นต้น

สำหรับโครงการความช่วยเหลือที่นำเสนอและนำมาเป็นตัวอย่างในการจัดทำแผนที่ทางสังคมฯ ใน ครั้งนี้คือ โครงการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กด้อยโอกาส ภายใต้การดูแลของศูนย์ศึกษานอกระบบการ ศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

โครงการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กด้อยโอกาส

อาจารย์จรี ไสลดทอง บรรณารักษ์ห้องสมุดของศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมืองสงขลา เป็นผู้รับ ผิดชอบโครงการ เริ่มตั้งแต่ปี 2542 เพื่อช่วยเด็กด้อยโอกาสในเมืองสงขลา โดยเริ่มจากครูอาสาจะต้องไป เสาะแสวงหาเด็กในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในชุมชนแออัด ไม่ได้เรียนหนังสือ จะด้วยสาเหตุที่ พ่อแม่ไม่มีกำลังเงิน หรือพ่อแม่ไม่ได้ให้ความสนใจดูแลให้ไปโรงเรียน ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กนักเรียน เหล่านี้มาจากครอบครัวยากจน จากชุมชนแออัด มีปัจจัยเสี่ยง หากไม่ได้รับการเหลียวแลแก้ปัญหา อาจจะ

เป็นปัญหาสังคมในอนาคตได้ เด็กบางคนติดยา คมกาว ลักเล็กขโมยน้อย เด็กผู้หญิงส่วนหนึ่งเมื่ออายุ 10 ปี จะไม่เรียนหนังสือ จะทำงานที่บ้านหรือรับจ้าง เด็กผู้ชายบางส่วนจับกลุ่มมั่วสุม ครูอาสาจะรวบรวมเด็กดังกล่าวเข้ามา แล้วจัดให้มีการเรียนการสอนเกิดขึ้น โดยจะต้องหาสถานที่ที่เหมาะสมมาใช้เป็นที่สอนเอง

ศาสนาจารย์คำแหง เต็มพระสิริ ศิษยาภิบาล (บาทหลวง) คริสตจักรสงขลา ถนนรามวิถี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้เปิดอาคาร 2 ชั้นในคริสตจักรสงขลาให้ครูอาสาของโครงการได้ใช้เป็นที่สอนและดูแลเด็ก มีครูอาสา 2 คนคือ ครูไพฑูรย์ บุญราศรี (ครูโอด) และ ครูปณรักษ์ พันธรัตน์ เป็นผู้สอน และมีผู้ช่วยอำนวยความสะดวกเรื่องสถานที่ และช่วยดูแลเด็กคือ นายวิวัฒน์พงศ์ ธรรมสิทธิ์ (พี่ก้อง) มีเด็กนักเรียนชายหญิง ประมาณ 36 คน อายุตั้งแต่ 5-14 ปี มีทั้งเด็กปกติและเด็กพิการ เด็กนักเรียน 70% ของกลุ่มนี้อาศัยอยู่ที่ชุมชนตากแดด ซึ่งไม่ไกลจากคริสตจักร นักเรียนส่วนใหญ่ไม่รู้หนังสือ

เริ่มเรียนเวลา 8.00-15.30 น. วันจันทร์-วันศุกร์ เด็กจะมาไม่ค่อยตรงเวลา บางคนพ่อหรือแม่มารับมาส่ง แต่ส่วนใหญ่ก็มาเอง บรรยากาศการเรียนการสอนเน้นการเพิ่มทักษะชีวิตและความอบอุ่น เพื่อเยียวยาด้านจิตใจให้แก่เด็ก สอนให้อ่านออกเขียนได้ เด็กกลุ่มหนึ่งประมาณ 4-5 คน เทคนิคการสอนจะใช้วิธีสอนให้เด็กๆสนุก อยากเรียนรู้ ถ้าบางคนเบื่อก็วิ่งเล่นได้

อย่างไรก็ตาม ทางโครงการฯมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณที่ได้รับ รายได้บางส่วนได้จากผู้รับบริจาคที่ทาง กศน.ตั้งไว้ตามห้องสมุดต่างๆในสงขลา แต่ไม่มากนัก อุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำกัด อุปกรณ์บางส่วนได้มาจากงบประมาณที่ กศน.จัดให้ หรือได้จาก อบจ.บ้าง ทั้งยังมีภาระเรื่องอาหารกลางวันของเด็ก เฉลี่ยวันละ 150 บาท สำหรับซื้อข้าวถุง ส่วนข้าวสารก็ใช้วิธีหุงกินเอง บางวันมีผู้นำอาหารมาบริจาค เคยขอความช่วยเหลือจากโรงเรียนอนุบาลสงขลา ได้อาหารแห้งมา 2 กระสอบ ครูกับเด็กจะมาช่วยกัน ทำกินด้วยกัน สำหรับค่าสถานที่ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ได้รับความอนุเคราะห์จากคริสตจักรสงขลา ซึ่งตั้งใจจะให้อาคารหลังนี้ไว้บริการชุมชนอยู่แล้ว โดยใช้จากเงินบริจาคของสมาชิกโบสถ์

3.2.1.3 การช่วยเหลือด้านการฝึกอาชีพ

ตัวอย่างความช่วยเหลือประเภทนี้ ตัวอย่างเช่น

วิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร ขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2522 โดยได้รับบริจาคที่ดินจากคุณชูชาติ ประธานราษฎร์นิกร จำนวน 20 ไร่ (มูลค่าที่ดินในขณะนั้น ประมาณ 12 ล้านบาท) เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูแก่ผู้ที่ต้องผู้บังเกิดเกล้า คณะทายาทของตระกูล ประธานราษฎร์นิกร ขอให้กระทรวงศึกษาธิการ ใช้ชื่อว่า ศูนย์ฝึกวิชาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2523

เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2534 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศปรับปรุงศูนย์ฝึกวิชาชีพหลวงประธานราษฎรนิกร เป็น วิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎรนิกร วิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎรนิกรได้รับความอนุเคราะห์จากทายาทของตระกูลประธานราษฎรนิกรเป็นอย่างดีมาตลอดเวลา ที่เป็นกำลังที่สำคัญยิ่ง ได้แก่ ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎรนิกร ได้มีการบริจาคเงินทุนการศึกษาและเงินเพื่อพัฒนาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง

ปีที่ก่อตั้ง 1 ตุลาคม 2522

ที่ตั้ง 1456 ถนนกาญจนวนิช ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 074-232036

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร นางวรรณ โกสิยาภรณ์

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นเป็นสถาบันการศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือเทคนิค และเทคโนโลยีที่มีคุณธรรม ควบคู่คุณภาพสู่มาตรฐานสากล ให้บริการด้าน วิชาการและวิชาชีพแก่บุคคล และชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่เอื้ออำนวยอย่าง มีประสิทธิภาพ

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานสากล
2. ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการ ประกอบอาชีพ
4. ให้บริการทางวิชาการ และทักษะอาชีพโดยประสานงาน กับชุมชน และสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง
5. ผลิตและพัฒนากำลังคน สายวิชาชีพให้มีความรู้คู่คุณธรรม ทุกระดับอย่างทั่วถึง

การประชาสัมพันธ์

มีป้ายโฆษณาบริเวณหน้าวิทยาลัย ทำแผ่นพับ ใบปลิว ส่งข่าวให้สถานีวิทยุกระจายเสียงต่างๆของจังหวัดสงขลา “สถานีโทรทัศน์ของสงขลา ช่อง 11”

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

- โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน ร่วมกับกรมการขนส่งทางบก จัดงาน “ตรวจรถก่อนใช้ปลอดภัยแน่นอน” เป็นโครงการให้นักศึกษาช่วยตรวจเช็ครถ ถ้ายน้ำมันเครื่อง ของรถมอเตอร์ไซด์ ในช่วงสงกรานต์หรืออาจมีโครงการอื่นๆ ที่มีการประสานงานมา

- งานวิชาการ โครงการ 108 อาชีพ จัดงานสัปดาห์วิชาการและมหกรรม 108 อาชีพ โชว์ผลงาน
นักศึกษา สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เช่น เครื่องเผาไร้ควัน

- จัดสอนทำสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เช่น พิมพ์น้ำ พับผ้าขนหนู ทำบะจ่าง ร่วมกับ 8 วิทยาลัยอาชีวะใน
สงขลา ซึ่งมาจัดสอนอาชีพพร้อมด้วย เช่น ทำกรอบรูป เป่าแก้ว งานปิดทองพระ

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ มีเงินงบประมาณของรัฐบาล

มีทุนการศึกษาจากบุคคล องค์กรภายนอก เช่นทุนการศึกษาจาก ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎ์นิกร จาก
บริษัท กรุงเทพการไฟฟ้า จำกัด

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

เป็นการให้การศึกษาในราคาถูก คิดค่าเรียนคิดชั่วโมงละ 1 บาท เหม่าจ่ายตามวิชาที่เรียน แล้วแต่
จำนวนชั่วโมงเรียนของแต่ละหลักสูตรที่ชั่วโมง มีตั้งแต่ 30-150 ชั่วโมง

ค่าลงทะเบียน 10 บาท

ค่าใบสมัคร 5 บาท

วัสดุอุปกรณ์การเรียน ที่บางวิชาต้องใช้ ผู้เรียนต้องจัดหามาเอง หรืออาจจะซื้อจากอาจารย์ผู้สอน

เปิดสอน 3 รอบๆ ละ 25 คน รอบละ 3 ชั่วโมง คือรอบเช้า บ่าย และค่ำ วันจันทร์ – วันศุกร์ (อาจเว้น
วันบ้าง) บางวิชาอาจสอนวันละรอบเดียว หรือ 2 รอบ สมัครก่อนมีสิทธิได้เรียนก่อน ครบแล้วก็ไม่รับ เปิด
สอนตามกำลังที่มีอยู่ คอร์สสั้นๆ จะเปิดสอนเทอมละ 2-3 คอร์ส

วิชาที่เรียนกันมากคือ เสริมสวย ทำขนม รองลงมาคือ อาหาร และผ้า

หลักสูตรที่เปิดสอน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคปกติ เปิดสอน 3 ประเภทวิชา 6 สาขาวิชา คือ

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

วิชาเครื่องกล งานยานยนต์ สาขาวิชาเครื่องมือกลและซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล สาขาวิชาไฟฟ้าและ
อิเล็กทรอนิกส์ และ สาขาวิชาการก่อสร้าง

2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

วิชาการบัญชี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และ สาขาวิชาการขาย

3. ประเภทวิชาคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรม และ สาขาวิชาคหกรรมการผลิต

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระบบทวิภาคี เปิดสอน 2 ประเภทวิชา 2 สาขาวิชา คือ

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาเครื่องกลยานยนต์

2. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สาขางานการโรงแรม

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เข้าศึกษาต่อ เป็นเวลา 2 ปี คือ

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

สาขาวิชาเครื่องกล งานเทคนิคยานยนต์ สาขาวิชาเทคนิคการผลิต งานเครื่องมือกล สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง งานเครื่องกลไฟฟ้า

2. ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

การบัญชี สาขาวิชาการบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการพัฒนาเว็บเพจ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทวิภาคี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เข้าศึกษาต่อเป็นเวลา 2 ปี คือ

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

สาขาวิชาเครื่องกล งานเทคนิคยานยนต์ และ งานเทคนิคเครื่องกลอุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคนิคการผลิต งานเครื่องมือกล สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง งานการติดตั้งไฟฟ้า

2. ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

สาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว งานการบริการอาหารและเครื่องดื่ม

หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ตามนโยบายของกรมอาชีวศึกษาที่จะใช้พื้นที่โรงฝึกงานครูภัณฑ์ และบุคลากรที่ว่างจากการสอนใน หลักสูตร ปวช. และหลักสูตรมัธยมศึกษา โดยประกอบไปด้วย สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ คหกรรมศาสตร์ทั่วไป ผ้าและเครื่องแต่งกาย ช่างศิลป์ เปิดสอนเป็นหลักสูตรย่อยๆ มีดังนี้

ประเภทวิชาคหกรรม

สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ การทำขนมอบ ขนมหวานไทย อาหารคาวไทย อาหารจีน อาหารว่างไทย อาหารฝรั่ง ทำเค้ก คุกกี้ โดนัท ขนมปัง

สาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย การสร้างแบบเสื้อผ้าสตรี เสื้อสมัยนิยม กระโปรงและเสื้อสตรี ตัดเย็บกางเกงสตรี เสื้อผ้าเด็กวัยก่อนเรียน งานประดิษฐ์ตามสมัยนิยม งานประดิษฐ์จากลูกปัดและคริสตัล การตัดเย็บและตกแต่งเสื้อผ้าเครื่องใช้ด้วยงานจักร ดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุอื่น ๆ

ประเภทวิชาศิลปกรรม

สาขาวิชาหัตถกรรม งานหนัง (ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังเบ็ดเตล็ด) งานหนัง (กระเป๋าสตรี)

สาขาวิชาจิตรศิลป์ การเขียนภาพสีน้ำมันทิวทัศน์ การเขียนภาพสีน้ำมันทิวทัศน์

สาขาวิชาดนตรี การรวมวง

สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ช่างอุปกรณ์ควบคุมทางอิเล็กทรอนิกส์ ช่างติดตั้งและซ่อมโทรศัพท์มือถือ การตรวจซ่อมคอมพิวเตอร์ทั่วไป ช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การใช้โปรแกรม MS-Windows, MS-Word, MS-Excel
วิชาทั่วไป การตัดผมชาย การแต่งผมชายสมัยนิยม ซอยผม – คัดผม ซอย – คัดสมัยนิยม

3.2.2 ทูนาจากองค์กรและหน่วยงานภาคเอกชน และการให้เพื่อสังคมของภาคธุรกิจ

ปัจจุบันนี้การให้ทุน หรือการให้ความช่วยเหลือสังคมขององค์กรธุรกิจเอกชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เป็นการทำธุรกิจที่ไม่หวังแต่เพียงเพื่อผลประโยชน์ขององค์กรเท่านั้น แต่ยังมีควมรับผิดชอบต่อสังคมด้วย (Business for Social Responsibility หรือ BSR) เป็นนโยบายที่เรียกว่า Corporate Social Responsibility หรือ CSR ซึ่งสถาบันไทยพัฒนา มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า องค์กรหลายแห่งนำเรื่องนี้มาเป็นประเด็นทางการตลาด เป็นการกีดกันการแข่งขันทางการค้า จึงต้องพิจารณาว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นต่อองค์กรหรือสังคมมากกว่ากัน เกิดจากการสมัครใจหรือจำเป็นต้องทำตามหน้าที่ ทำตามระเบียบข้อบังคับ หรือทำตามกระแสสังคม

การให้เพื่อสังคมของภาคธุรกิจมีการแบ่งเป็น 2 ประเภทตามทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

ประเภทที่ 1 เป็นการดำเนินกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในองค์กรเป็นหลัก เรียกว่า Corporate-driven CSR เช่น องค์กรที่ใช้กำไรของกิจการหรือบริจาคสินค้าและบริการของบริษัทเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือนำพนักงานลงพื้นที่เป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการเสียสละเวลา หรือแรงงาน นอกเหนือจากการให้เงินหรือให้เป็นสิ่งของ

ประเภทที่ 2 เป็นการดำเนินกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรนอกองค์กรเป็นหลัก เรียกว่า Social-driven CSR เช่น การเชิญชวนให้ลูกค้าซื้อสินค้าและบริการของบริษัทในช่วงเวลาการรณรงค์ โดยระบุว่า จะบริจาครายได้จากการขายสินค้าและบริการส่วนหนึ่งต่อทุกๆ การซื้อแต่ละครั้ง ให้แก่หน่วยงานหรือมูลนิธิที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น เป็นการระดมเงินบริจาคจากการซื้อของลูกค้า และมอบหมายให้ผู้อื่นที่มีใช้พนักงานในองค์กร ลงแรงช่วยเหลือในพื้นที่

ในจังหวัดสงขลา ยังมีการให้ประเภทนี้ไม่มากนัก หลายบริษัทยังเป็นการให้ของเจ้าของ หรือผู้บริหารขององค์กร ซึ่งพบว่า มีหลายราย ทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย บริษัทหรือองค์กรที่อยู่ในกลุ่มนี้เช่น บริษัท หาดทิพย์ จำกัด (Coca Cola Foundation) บริษัท พิธานพาณิชย์ จำกัด (โครงการห้องสมุดเพื่อน้องในชนบท) บริษัท บ้านชูชุก จำกัด (โครงการสานฝันสู่เมกะ) บริษัท เซฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต (ทุนการศึกษา) บริษัท ศูนย์การค้าไดอาน่าคอมเพล็กซ์ จำกัด (ทุนการศึกษา ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย) บริษัท แปซิฟิกแปรรูปสัตว์น้ำ จำกัด (ทุนการศึกษา) เป็นต้น สำหรับบริษัทที่อยู่ระหว่างการเตรียมงานเช่น ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

บทที่ 4 **ทุนจากองค์กรสาธารณประโยชน์ :**

ทางด้านกุ๊ยกัย บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล สังกมสงเคราะห์ สวัสดิการชุมชน และ ทรัพยากรมนุษย์

ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 เรื่ององค์กรทุนในจังหวัดสงขลาที่อยู่ในฐานะผู้ให้ทุน และผู้ให้ความช่วยเหลือสังคมมีอยู่เป็นจำนวนมาก และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อมูลนิธิชุมชนสงขลา จึงแบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ทุนจากองค์กรของภาครัฐ
2. ทุนจากองค์กรและหน่วยงานภาคเอกชน และการให้เพื่อสังคมของภาคธุรกิจ
3. ทุนจากองค์กรสาธารณประโยชน์
4. ทุนจากบุคคลที่เป็นผู้ให้ทางสังคม และกระบวนจิตอาสาในสงขลา
5. ทุนทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลา

สำหรับข้อมูลทุนจากองค์กรของภาครัฐ และ ทุนจากองค์กรและหน่วยงานภาคเอกชน และการให้เพื่อสังคมของภาคธุรกิจ ซึ่งได้ทุนมาจากงบประมาณแผ่นดิน หรือจากงบประมาณของบริษัทเอง ดังได้กล่าวแล้วในบทที่ 3 ดังนั้นในบทนี้จึงจะกล่าวถึงทุนประเภทที่ 3 คือ ทุนจากองค์กรสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นองค์กรทุนประเภทเดียวกัน ที่จะทำให้การพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลาไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์สำคัญที่ดำเนินงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลา การสัมภาษณ์เน้นการเก็บข้อมูลเพื่อให้เข้าใจวิธีการบริหารทุนทั้งด้านการระดมทุน และการกระจายทุน ข้อมูลดังกล่าวประกอบไปด้วย ปีที่ก่อตั้งองค์กร ที่ตั้ง ประธานและผู้บริหารองค์กร วัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีดำเนินงาน การบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ กิจกรรมที่ทำเป็น

พิเศษ กิจกรรมที่จะทำในอนาคต การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี แหล่งทุน รูปแบบ การระดมทุน ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ในรายงานนี้ได้แบ่งกลุ่มทุนจากองค์กรสาธารณประโยชน์จำนวน 32 องค์กร แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยพิจารณาองค์กรที่มีประเด็นหรือบทบาทที่คล้ายกันหรือทับซ้อนกัน ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน อยู่ในบทเดียวกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประเด็นทางด้านผู้ภัย บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล สังคมสงเคราะห์ สวัสดิการชุมชน และทรัพยากรมนุษย์ รวมอยู่ในบทที่ 4 ประกอบไปด้วย 1) มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตึ้ง) 2) สมาคมสตรีประสานมิตร 3) กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา 4) โสตะมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ 5) กลุ่มอาสาสมัครนานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม (คาลา) 6) มูลนิธิเพื่อนหญิง 7) สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุ 8) มูลนิธิจังหวัดสงเคราะห์คนชราอนาถา และ 9) มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

กลุ่มที่ 2 ประเด็นทางการต่อสู้ชีวิต การศึกษา ศาสนา สุขภาพ และยาเสพติด รวมอยู่ในบทที่ 5 ประกอบไปด้วย 1) มูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ 2) มูลนิธิในเครือประธานราชภัฏธนบุรี 3) สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา 4) มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม 5) มูลนิธิเพื่อการศึกษาและพัฒนาสังคม ของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสศิดดิก 6) สมาคมคुरुสัมพันธ์แห่งประเทศไทย หน่วยสอบอำเภอเทพา 7) วัดถาวราราม (มหาปัญญาวิทยาลัย และ โรงเรียนมหาปัญญา) 8) มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ 9) มูลนิธิรักไทย 10) กลุ่มไทรงาม 11) ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์) 12) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 13) แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา-ประเด็นอุบัติเหตุ 14) ชมรมลดอุบัติเหตุบนท้องถนนเมืองหาดใหญ่

กลุ่มที่ 3 ประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม การเกษตร อาหาร ความดีงาม การท่องเที่ยว กีฬา และสิทธิผู้บริโภค รวมอยู่ในบทที่ 6 ประกอบไปด้วย 1) มูลนิธิชุมชนไท 2) กองทุนรักษ์คลองอู่ตะเภา 3) สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท 4) มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ 5) สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา 6) มูลนิธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา 7) กลุ่มผู้บริโภคเข้มแข็ง 8) ชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่ และ 9) มูลนิธิโรตารี

ข้อมูลองค์กรสาธารณประโยชน์ ทางด้านผู้ภัย บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล สังคมสงเคราะห์ สวัสดิการชุมชน และ ทรัพยากรมนุษย์ ประกอบไปด้วย

- 1) มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตึ้ง) สัมภาษณ์ นายวันชัย ลีละศิธร นายกิตติชัย ธรรมศิริพงษ์ คุณกัญญนันท์ สุวิชาญพงศ์เกษม
- 2) สมาคมสตรีประสานมิตร สัมภาษณ์ นางมณฑนา สุขานนท์สวัสดิ์

- 3) กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน สงขลา สัมภาษณ์ ดร.ครูชบ ยอดแก้ว และ นายเกล้า แก้วเพชร
- 4) โสศะมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สัมภาษณ์ นายพงษ์ศักดิ์ พิบูลย์
- 5) กลุ่มอาสาสมัครนานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม (คานา) สัมภาษณ์ นายศักรินทร์ สีมะ
- 6) มูลนิธิเพื่อนหญิง สัมภาษณ์ คุณพัชรี ไหมสุข
- 7) สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุ สัมภาษณ์ นางสาวนีย์ ประทีปทอง
- 8) มูลนิธิจงฮั่วสงเคราะห์คนชราอนาถา สัมภาษณ์ นายธงชัย ขงวิทยากุล
- 9) มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สัมภาษณ์ นายอุดมศักดิ์ ข้าวหอม

4.1 มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเขียเขียงตั้ง)

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2499

ที่ตั้ง เลขที่ 4 ถ.ศุภสารรังสรรค์ ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
โทรศัพท์ 074-243514, 237613, 350622, 350955 โทรสาร 074-350621

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร นายวันชัย ลีละศิธร

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

1. เพื่อสร้างสิ่งอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ด้วยการจัดสร้างศาลเจ้า มีองค์หลวงปู่ได้สงโงวซือ (อาภง) เป็นพระประธานเพื่อสักการบูชา
2. เพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ ได้แก่ อุบัติภัย อัคคีภัย อุทกภัย และวาตภัย ในจังหวัดสงขลา และพื้นที่ใกล้เคียง
3. เพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือคนยากจน คนไร้ที่พึ่ง และคนเจ็บป่วยผู้มีรายได้น้อย โดยสงเคราะห์เก็บศพไม่มีญาติ ไปฌาปนกิจ หรือฝังที่สุสานของมูลนิธิฯ และจัดตั้งสถานพยาบาลเพื่อรักษาผู้ป่วยทั่วไปและผู้มีรายได้น้อย
4. สนับสนุนการศึกษาแก่เด็กยากจน ด้วยการมอบทุนการศึกษาให้เด็กที่เรียนอยู่ในจังหวัดสงขลา

การบริหารจัดการ

มีคณะกรรมการบริหาร ซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิก จากนั้นคณะกรรมการที่ได้จากการเลือกตั้งก็จะลงคะแนนเสียงเลือกประธานอีกครั้งหนึ่ง โดยมีระยะเวลาการทำงานสมัยละ 4 ปี

การประชาสัมพันธ์

ไม่มีการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากมีการทำงานมายาวนาน จนเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ด้วยรูปแบบการทำงานให้สังคมกับความศรัทธาในเรื่องสิ่งยึดเหนี่ยว และการทำบุญสะเดาะเคราะห์ตามความเชื่อ

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

จัดงานประจำปี เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี

- งานแห่พระสะเดาะเคราะห์ เป็นประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อสืบสานประเพณีบุญเทศกาลตรุษจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน เป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูด้วยการเซ่นไหว้บรรพบุรุษ และทำบุญไหว้พระ เพื่อขอพร และเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว ตักบาตรแก่พระสงฆ์จำนวน 99 รูป เจริญพุทธมนต์ เวียนเทียน

- งานทิ้งกระจาดประจำปี จัดทำพิธีเซ่นไหว้ให้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ วิญญาณไร้ญาติ ตลอดจนแจกจ่ายข้าวสาร อาหารแห้ง เครื่องใช้ต่างๆ ให้กับผู้มีรายได้น้อย โดยมีผู้ไปร่วมพิธีเป็นประจำทุกปี ประมาณ 4,000-5,000 คน ค่าใช้จ่ายประมาณ 1,000,000.-บาท (เหมือนงานทำบุญเดือนสิบของภาคใต้ของไทย)

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

จัดกิจกรรมในโอกาสสำคัญๆ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสพระองค์ทรงครองราชย์ครบ 60 ปี และมีพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

ขยายโรงพยาบาลเพิ่มจาก 50 เตียง เป็นกว่า 130 เตียง โดยสร้างอาคารใหม่ เป็นอาคาร 7 ชั้น งบประมาณก่อสร้าง 200 ล้านบาท และให้บริการล้างไตให้สมบูรณ์กว่าเดิม ให้ค่าใช้จ่ายลดลง เพิ่มเป็น 30-40 เครื่อง จากปัจจุบันมี 6 เครื่อง

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

1. ทางมูลนิธิเป็นประธานของมูลนิธิสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย 14 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งมีสมาชิกจากทั้ง 14 จังหวัดภาคใต้ จำนวน 50 กว่าองค์กร เมื่อมีเหตุที่จังหวัดใด เจ้าของพื้นที่ดูแลเบื้องต้น ไปก่อน หากเกินกำลัง สมาชิกจากจังหวัดใกล้เคียงจะผนึกกำลังเข้าไปช่วย

2. มีการผนึกกำลังกันกับกลุ่มมูลนิธิ และสมาคมจีนเพื่อช่วยเหลือกันในด้านต่างๆ เป็นเครือข่ายพันธมิตรกัน รวมกันเป็นชมรมสมาคมและมูลนิธิขนาดใหญ่ รวม 19 องค์กร

3. สนับสนุนโครงการสำคัญของภาคราชการของจังหวัดสงขลา ได้แก่

- ร่วมกับเทศบาลนครหาดใหญ่ ในพิธีฉลองวันคล้ายวันประสูติ และวันคล้ายวันสำเร็จมรรคผลของพระโพธิสัตว์กวนอิมประจำปี โดยมูลนิธิจัดตั้งโรงเจบริการแก่ผู้มาร่วมพิธี และจัดประรำพิธีสวดมนต์

- ร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือจัดบสนับสนุนตามที่ทางราชการขอความร่วมมือ

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

ค่าใช้จ่ายสูงพอควร เช่นค่าน้ำมัน ค่าซ่อมบำรุง เบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่

ค่าใช้จ่ายแต่ละปีเพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากมีความเดือดร้อนมากขึ้น และมูลนิธิฯมีกำลังมากขึ้นในการช่วยเหลือ

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

1. ผู้มีจิตศรัทธาเข้ามาร่วมบริจาคเงินเป็นจำนวนมาก ทั้งจากในจังหวัดสงขลา และจากประเทศใกล้เคียง เพื่อร่วมทำบุญในวาระต่างๆ เช่น
  - ทำบุญบริจาคโรงศพ
  - ทำบุญค่ายรักษาโรค
  - การทำบุญในงานแห่พระสะเดาะเคราะห์ ซึ่งจัดในวันตรุษจีนของทุกปี และงานทิ้งกระจาด
2. จากการให้เช่าสุสานที่บ้านพรุ มีพื้นที่ประมาณ 100 ไร่ ติดกับของมูลนิธิจึงฮั่วสงเคราะห์คนชราอนาถา
3. การสมัครเป็นสมาชิกของมูลนิธิฯ เป็นใครก็ได้ สมาชิกตลอดชีพ อายุต่ำกว่า 50 ปี 2,400 บาท อายุ 50 ปีขึ้นไป 3,000 บาท
4. จากศาลาบำเพ็ญกุศลศพ มีจำนวน 6 ศาลา คิดอัตราต่องาน ไม่ว่าจะสวดกี่คืน ในอัตราเดียวกัน ทั้งศาลาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คือ สมาชิก 2,000 บาท ไม่เป็นสมาชิก 7,500 บาท
5. ทางศูนย์เรนทรให้เงินสนับสนุนทุกเดือนๆ ละกว่า 4 แสนบาท แต่ก็ยังไม่พอกับค่าใช้จ่ายจริง
6. มีการระดมทุนเฉพาะกิจ เพื่อขอสนับสนุนการสร้างอาคาร โรงพยาบาลทั้งแห่งเก่าและแห่งใหม่
7. รายรับจากด้านอื่นคือ ดอกเบี้ยเงินฝาก ซึ่งในยุคหนึ่งมีจำนวนเงินมาก แต่ปัจจุบันได้น้อยมาก

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

1. ด้านการกู้ภัย และบรรเทาสาธารณภัย

1) สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ มูลนิธิฯ จะออกช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย และवादภัย โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและศาสนา ถ้าเกิดภัยที่ไหน มูลนิธิฯจะออกสำรวจและให้การช่วยเหลือเบื้องต้นทันที ที่สำคัญ ได้แก่

- พายุโซนร้อน แฮเรียต พัดเข้าพื้นที่แหลมตะลุมพุก อ.ปากพนัง บ้านเรือน เรือแพ นาวา สิ่งปลูกสร้าง พังเสียหายอย่างร้ายแรง ประชาชนเสียชีวิต สูญหายจำนวนมาก มูลนิธิฯได้นำกำลังพล หน่วยกู้ภัย พร้อมอุปกรณ์ไปช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ พร้อมแจกจ่ายข้าวสาร อาหารแห้งให้ผู้ประสบภัย รวมทั้งช่วยเหลือเก็บศพ ฝังศพ คิดเป็นเงินจำนวนมาก

- ปี พ.ศ.2532 พายุโซนร้อนได้ฝุ่นยกพัดเข้าพื้นที่ จ.ชุมพร บ้านเรือน เรือนานาชนิด สิ่งปลูกสร้าง เสียหายมากมาย มูลนิธิฯจัดส่งกำลังพล อุปกรณ์ ข้าวสาร อาหารแห้งไปช่วยเหลือ พร้อมทั้งบริการเก็บ ฝังศพให้ตามสถานที่ต่างๆ คิดเป็นเงินจำนวนมาก

- วันที่ 26 ธันวาคม 2547 เกิดคลื่นยักษ์สึนามิ เข้าพื้นที่จังหวัดภาคใต้ แถบทะเลอันดามัน ได้รับความเสียหายมากที่สุด ประชาชนชาวไทย และชาวต่างประเทศเสียชีวิตจำนวน 5,318 ศพ สูญหาย 3,716 คน มูลนิธิทรานส์แอตแลนติกโพรเจกต์ ได้รวบรวมกำลังพล อุปกรณ์ ไปช่วยเหลือ ช่วยนำคนเจ็บส่งโรงพยาบาล ค้นหา เก็บศพ ร่วมกับหน่วยกู้ภัยอื่นๆ พร้อมทั้งจ่ายเงินสดให้ญาติผู้เสียชีวิต เฉพาะคนไทย 1,726 ศพๆละ 3,000 บาท รวมทั้งข้าวห่อ ข้าวสาร อาหารแห้ง เครื่องครัว เสื้อผ้า ยารักษาโรค และหีบศพ คิดเป็นเงิน 5,694,575 บาท ทั้งนี้มูลนิธิสงเคราะห์ผู้ประสบภัย 14 จังหวัดภาคใต้ได้ช่วยออกค่าใช้จ่ายให้ 1 ล้านบาท ต่อมาจึงได้ช่วยเหลือในการสร้างบ้านพักให้ผู้ประสบภัยอีก 5 หลัง คิดเป็นเงิน 500,000 บาท

- เมื่อตุลาคม 2549 - มกราคม 2550 นำท่วมพื้นที่ จ.สงขลา มูลนิธิฯ ได้ให้ความช่วยเหลือต่างๆต่อเนื่องเป็นเวลานาน คิดเป็นเงิน 5,000,000 บาท

2) จัดตั้งหน่วยกู้ภัยกู้ชีพขึ้น มีรถกู้ชีพ แบบเดียวกับรถพยาบาล รถอุปกรณ์ตัดถ่าง เป็นลักษณะเครื่องมือกล พร้อมกำลังพล อาสาสมัคร ยานพาหนะ เป็นรถพยาบาลกู้ชีพเคลื่อนที่เร็ว เรือเร็ว พร้อมเครื่องให้แสงสว่าง บริการ 24 ชั่วโมง เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ หรือผู้เจ็บป่วย ไม่ว่าจะทางน้ำ หรือบนท้องถนน โดยอาจจะทำการพยาบาลเบื้องต้นก่อน แล้วนำส่งโรงพยาบาลโดยเร่งด่วน

3) มีศูนย์วิทยุกู้ภัยของจังหวัดสงขลา จัดตั้งศูนย์วิทยุกู้ภัยในนาม “มิตรภาพ” สำหรับหน่วยกู้ภัยกู้ชีพ และผู้ที่มีวิทยุ สามารถประสานงาน และแจ้งเหตุเข้ามายังศูนย์ “มิตรภาพ” ได้ เพื่อขอความช่วยเหลือ หรือป้องกันเหตุร้ายต่างๆ ได้ทันทั่วทั้งตลอด 24 ชั่วโมง

2. ด้านสังคมสงเคราะห์

1) สงเคราะห์เก็บศพไม่มีญาติ ไปฌาปนกิจ หรือฝังที่สุสานของมูลนิธิฯ หน่วยกู้ภัยให้บริการเก็บศพตลอด 24 ชั่วโมงติดต่อกันมาช้านานแล้ว ซึ่งเป็นภารกิจเริ่มแรกของมูลนิธิฯ โดยมีสุสานที่ อ.บ้านพรุ เพื่อฝังศพ จัดพื้นที่สำหรับฝังศพไว้ญาติไว้ประมาณ 2 พันหลุม

2) ช่วยสนับสนุนเป็นเงินสด ข้าวสาร อาหารแห้ง ข้าวห่อ น้ำดื่ม สำหรับการอบรมในโครงการต่างๆ ชุมชนมุสลิมของหน่วยต่างๆ การออกหน่วยของนิสิตนักศึกษา ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ กีฬา ทุกระดับ การรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ กิจกรรมของพระสงฆ์ไทย ศาสนาอิสลาม รวมเป็นจำนวนหลักล้านบาททุกปี

3. ด้านการศึกษา ศาสนา

1) มูลนิธิฯ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญการศึกษาของเยาวชน จึงได้มอบทุนการศึกษาให้บุตรหลานของสมาชิกมูลนิธิฯ เป็นทุนแบบต่อเนื่อง ประมาณ 300 ทุนๆ ละ 2,000 บาท เป็นประจำทุกปี และมอบทุนการศึกษาให้นักเรียนในจังหวัดสงขลาที่เรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ในทุกอำเภอๆ ละ 20 ทุนๆ ละ 2,000 บาท ทั้ง 16 อำเภอ ตั้งแต่ชั้น ม.1 – ม.6 ซึ่งแจ้งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นผู้คัดเลือกเด็กนักเรียน

2) จัดสร้างศาสนสถานตามแบบจีน มืองค์หลวงปู่ได้สงใจชื่อ (อากง) เป็นพระประธาน พร้อมกันนี้ ยังมีเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว สกตึกแปะกง หลวงพ่อโต พระสังขจาย เป็นต้น ให้ประชาชนที่มีจิตศรัทธาเลื่อมใส

ได้สักการบูชาเพื่อเป็นสิริมงคล และเป็นศูนย์ยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของประชาชนใน
อำเภอหาดใหญ่ รวมทั้งชาวจีนจากมาเลเซียและสิงคโปร์ที่เชื่อถือในเทพเจ้าประจำศาลเจ้าแห่งนี้มาก และมี
การรับบริจาคเงินเพื่อการทำบุญตามความเชื่อของศาสนาพุทธ ในการอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษเพื่อเป็น
สิริมงคลแก่ตัวเอง หรือเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ คือ

- การทำบุญบริจาคโรงศพ ชาวจีนเชื่อว่า ทำให้การค้าขายดี ราบรื่น
- การทำบุญค่ายารักษาโรค

3) จัดให้มีศาลาฌาปนกิจ (ศาลาตั้งศพ) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับงานศพสมาชิกของมูลนิธิฯ จึง
ได้จัดให้มีศาลาฌาปนกิจเพื่อจัดพิธีศพตามประเพณีให้แก่สมาชิกที่ล่วงลับไปแล้ว

4. ด้านสุขภาพ การรักษาพยาบาล

- 1) จัดตั้ง “โรงพยาบาลมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี” บริการผู้ป่วยทั่วไปตลอด 24 ชั่วโมง ทุกชั้นวรรณะ ทุก
เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ โดยเสมอหน้ากัน โดยเฉพาะผู้ยากไร้ อนาคต และผู้ป่วยที่มีรายได้น้อย
- 2) ช่วยสนับสนุนงานวิ่งมาราธอน ปีละ 100,000 บาท
- 3) ช่วยสนับสนุนการแข่งขันวอลเลย์บอลชายหาด ปีละ 100,000 บาท
- 4) ช่วยสนับสนุนงานกาชาดจังหวัดสงขลา ปีละ 100,000 บาท

4.2 สมาคมสตรีประสานมิตร

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2510

ที่ตั้ง 490/15 ซ.14 ถ.เพชรเกษม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทรศัพท์ 074-354350, 074-243364

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร นางมณฑนา สุขานนท์สวัสดิ์

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

เพื่อเป็นศูนย์รวมของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดสงขลา ให้ได้พบปะสังสรรค์กัน ช่วยเหลือซึ่ง
กันและกัน และเพื่อกิจกรรม อันเป็นการสาธารณกุศล เมื่อมีเหตุเดือดร้อน ไม่ว่าจะสมาชิก หรือประชาชนทั่วไป
หากสมาคมทราบข่าว หรือมีสมาชิกแจ้งให้สมาคมทราบ เมื่อเห็นสมควรก็จะให้ความช่วยเหลือตามความ
เหมาะสม ไม่ว่าจะเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องใหญ่ ที่เป็นส่วนตัวหรือส่วนรวม

การบริหารจัดการ

มีนายกสมาคม อุปนายกสมาคม และกรรมการ ร่วมกันบริหารสมาคม

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

ทุกปีจะจัดการแสดงบนเวที โดยจัดการแสดงของสมาชิกเอง เพื่อเป็นการพบปะสังสรรค์ ทำความรู้จักกัน เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และหาเงินทุนสะสมเพื่อทำการกุศลต่างๆ แจกจ่ายให้ผู้สูงอายุที่มูลนิธิจึงอัฐสงเคราะห์คนชราอนาถา คนละ 100 บาท และช่วยค่าน้ำ ค่าไฟ จำนวน 20,000 บาททุกปี

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

สมาคมจัดงานแสดงคอนเสิร์ตนักร้องจากต่างประเทศซึ่งมีช่วงเวลาว่างอยู่ เพื่อหาเงินเก็บสะสมไว้เป็นกองทุนสมาคม ซึ่งหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว เหลือเงินประมาณ 1 ล้านบาท

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

เข้าร่วมงานที่ทางราชการจัดขึ้นในวาระต่างๆ

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

เงินเดือนสำหรับผู้จัดการ พนักงานส่งเอกสาร

ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ค่าไฟฟ้า ประปา ค่าเช่าสถานที่ที่โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษา

รวมทั้งสิ้นเป็นเงินประมาณ ปีละ 150,000 บาท

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

1. เงินรับบริจาคจากงานแต่งงาน และ งานศพ

2. ค่าสมาชิกรายปี สมาชิกทั่วไป 500 – 1,000 บาท ตามความสมัครใจ

นายกสมาคม 10,000 บาท

อุปนายกและกรรมการ 5,000 บาท/คน จำนวน 18 คน เป็นเงิน 90,000 บาท

เงินค่าสมาชิกทั้งหมด รวมเป็นเงิน 100,000 บาท เพื่อใช้จ่ายเงินเดือนผู้จัดการ และพนักงานส่งเอกสาร

ปัจจุบันสมาคมมีสมาชิกประมาณ 250 คน อยู่ในอำเภอหาดใหญ่ ประมาณ 100 คน ซึ่งสมาชิก 100 คนชำระค่าสมาชิกคนละ 500 บาท รวมเป็นเงิน 50,000 บาท ก็เพียงพอสำหรับรายจ่ายของสำนักงานทั้งปีแล้ว

ทุกๆปีจะจัดการแสดงบนเวที โดยการจัดการแสดงของสมาชิกเอง จำหน่ายบัตร ภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วมีกำไร ก็รวมเป็นกองทุนไว้เพื่อทำการกุศล กรณีฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน

โดยทั่วไปเป็นการขอความร่วมมือระดมทุนจากสมาชิกเป็นครั้งคราวๆไป เพื่อทำกิจกรรมในแต่ละเรื่อง ไม่ได้มีเงินเก็บสะสมไว้มาก เช่น เมื่อจะไปทำกิจกรรมที่มูลนิธิจึงอัฐสงเคราะห์คนชราอนาถา ซึ่งทำทุกปี ก็จะระดมเงินกันในหมู่สมาชิกครั้งหนึ่ง

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ส่วนใหญ่สมาคมจะช่วยเหลือ หากมีผู้ร้องขอมา ทั้งจากทางราชการ เอกชน หรือบุคคลทั่วไป ในจังหวัดสงขลา ซึ่งจะช่วยเหลือเป็นเรื่อยๆไป มากบ้างน้อยบ้าง ตามแต่เห็นสมควร และตามกำลังความสามารถที่มี

อยู่ เช่น ใครสร้างอะไร ก็ร่วมสมทบทุนด้วย นอกจากนี้ก็หมุนเวียนไปบริจาคให้กับที่ต่างๆ เช่น ช่วย สงเคราะห์คนปัญญาอ่อน คนหูหนวก เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นด้านการศึกษาและศาสนา

ในปีที่มีน้ำท่วม (ธันวาคม 48) ทางสมาคมได้จัดงานคอนเสิร์ตเพื่อหาเงินเอาไว้ก่อนหน้านั้น ได้เงิน ประมาณ 1 ล้านบาท จึงนำไปช่วยโรงเรียนต่างๆ เพื่อซ่อมห้องครัว ซ่อมเสาธง ซ่อมและสร้างห้องสมุด ต่อ จากนั้นสมาคมช่วยสร้างอาคารเรียนให้โรงเรียนการศึกษานอกโรงเรียน หรือศึกษาผู้ใหญ่ ที่คลองหอยโข่ง เป็นเงินประมาณ 300,000 บาท โดยใช้เงินคอนเสิร์ตที่ยังเหลืออยู่หลังจากช่วยเรื่องซ่อมแซมโรงเรียนแล้ว

สมาคมช่วยสร้างอาคาร โรงเรียนศรีนคร ประมาณ 600,000 บาท จากกำไรในการจัดการแสดงบนเวที ของสมาชิกเอง

ให้ทุนการศึกษา ตามที่ทางอำเภอเสนอรายชื่อมาให้

เมื่อทางราชการขอรับการสนับสนุนมา ผ่านมาทางชมรมสมาคมและมูลนิธิหาคัดใหญ่ เช่น การสร้าง พระบเนชา สวนสาธารณะหาคัดใหญ่ จำนวน 100,000 บาท ตามที่ทางเทศบาลนครหาคัดใหญ่ขอมา

บริจาคให้โรงพยาบาลสงขลา แผนกสงฆ์อาพาธ 50,000 บาท ในวันสตรีสากล

สำหรับด้านทรัพยากรมนุษย์ การบรรเทาทุกข์ สมาคมบริจาคช่วยไปยังประเทศจีน ที่ประสบปัญหา น้ำท่วม บริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีเกิดเหตุคลื่นยักษ์สึนามิ

4.3 กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน สงขลา

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2547

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร ดร.ครุชบ ยอดแก้ว ประธานมูลนิธิ ดร.ครุชบ-ปราณี ยอดแก้ว

ความเป็นมาของกองทุน

กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน เป็นนวัตกรรมทางความรู้ ความคิดและแนวปฏิบัติพัฒนาของครุชบ ยอดแก้ว บ้านน้ำขาว ตำบลน้ำขาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นครูอยู่ที่โรงเรียนบ้านน้ำขาวถิ่นกำเนิดของตนเอง ได้ริเริ่มกิจกรรมการออมเงินขึ้นและให้นักเรียนได้ปฏิบัติ เพื่อ ขจัดปัญหาขาดแคลนเงินที่จะนำมาหนุนเสริมกิจกรรมการเรียนของเด็กๆลูกหลานของผู้คนในชุมชน จน ประสบผลสำเร็จและขยายผลสู่ชุมชนใกล้เคียง และได้ติดตามศึกษาค้นคว้าปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เจริญ ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลาจนกลายเป็นวิถีชีวิต ไป และเมื่อลาออกจากการเป็นครูในแบบสอนหนังสือเด็ก มาเป็น ครูสอนนอกระบบ มาสอนวิธีการออมเงินให้กับชุมชนจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ จนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เกือบทุกวงการ จนสถาบันอุดมศึกษาอย่างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาคัดใหญ่ มองเห็นคุณค่า มอบ ปริญญาคุณวุฒิปันธิตดิดิตติมาศักดิ์ให้ ในสาขาการพัฒนการศึกษา แต่เมื่อเขาพบว่าสิ่งที่เขาทำไปทั้งหมดนั้น แม้จะเป็นที่รู้จักของคนหมู่มากเกือบทั่วประเทศ และต่างประเทศด้วยนั้นดูเหมือนว่าจะยังช่วยแก้ทุกข์ให้กับ คนที่เป็นประชาชนรากหญ้าได้น้อย นั่นคือยังไม่อาจนำเงินออมมาจัดสวัสดิการชีวิตให้กับตนเองได้อย่างทั่ว

ถึง จึงได้พยายามคิดค้นแนวทางใหม่ ในที่สุดก็พบว่าการออมเงินวันละ 1 บาท ที่มีศิษย์คนหนึ่งคิดขึ้นที่ จังหวัดลำปางนั้น เป็นแนวทางใหม่จึงให้นำมาเป็นฐานคิดบวกสวัสดิการเข้าไป และได้นำมาทดลองปฏิบัติการ ในชุมชนน้ำขาวของตนเป็นครั้งแรก มีผู้เห็นด้วยเปิดร่วมกระบวนการประมาณ 500 คน และได้ผลตามที่ คิด จึงได้ทำเรื่องนี้เข้าปรึกษากับนายสมพร ไร่บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา เพื่อให้ในสมัยนั้นการ สนับสนุนเผยแพร่ขยายผลกิจกรรมนี้ให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาเห็นด้วยและยังให้ UNDP มาช่วยหนุนเสริมด้านการเงินให้ดำเนินการใน 6 อำเภอชายแดน และต่อมาสถาบันวิจัยระบบสุขภาพ ภาคใต้ ซึ่งมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์เทพ สุธีรัฐวิ เป็นผู้อำนวยการได้ประสานงานให้มูลนิธิสาธารณสุข แห่งชาติเข้ามาหนุนเสริมด้านการเงินขับเคลื่อนในเขต 10 อำเภอที่หล่อพร้อมกันได้ศูนย์เรียนรู้ชุมชนภาคใต้ (สรช) เข้ามาทำหน้าที่ติดตามประเมิน พร้อมกับหาทางผลักดันให้เกิดเป็นกระบวนการปฏิบัติตามนโยบาย สาธารณสุขระดับพื้นที่ขึ้นเมื่อทุกฝ่ายพร้อม กระบวนการส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนจึงได้เริ่มขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ.2547 และขับเคลื่อนมาจนถึงวันนี้ เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางมากขึ้น จนสถาบันอุดมศึกษาอีก 2 สถาบันมอบปริญญาเกียรตินิยมให้คือ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และในช่วงปี 2549 -2550

สภาพขององค์กรปัจจุบัน

ปัจจุบัน (พฤษภาคม 2551) กองทุนนี้มีสมาชิก 98,210 คน มีเงินกองทุนเหลือจ่าย 36,959,677 บาท มี องค์กรแกนขับเคลื่อนชื่อ “สมาคมสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา” มีกองทุนเครือข่ายอยู่ใน 110 ตำบล/ เทศบาล มีคณะทำงานเป็นพลังขับเคลื่อนอยู่ในชุมชนประมาณ 2,000 คน มีการประชุมเรียนรู้ของคณะกรรมการสมาคมทุกวันที 9 ของทุกเดือนและประชุมเรียนรู้ของแกนนำกลุ่มกองทุนทุกวันที 16 ของทุกเดือน มีการจ่ายสวัสดิการให้แก่สมาชิกตามกติกาทุกสัปดาห์

แนวทางการขับเคลื่อนในอนาคต

มีแผนงานการขับเคลื่อน 2 แผนหลัก คือ แผนพัฒนาคุณภาพสมาชิก ให้ตระหนักในการพัฒนาตนเองมี สุขภาพดีทั้ง 4 ด้าน คือ สุขภาพกาย สุขภาพสังคม สุขภาพจิต และสุขภาพปัญญาและแผนขยายสมาชิกใน แต่ละกองทุนที่ก่อตั้งแล้วและขยายกองทุนให้เกิดเต็มพื้นที่ทุกตำบล/เทศบาลของจังหวัดสงขลา ภายในปี 2552

4.4 โสตะมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

หมู่บ้านเด็กโสตะ จังหวัดสงขลา

ปีที่ก่อตั้ง มูลนิธิ พ.ศ. 2514

หมู่บ้านเด็กฯหาดใหญ่ พ.ศ. 2531

ที่ตั้ง มูลนิธิ 383 ม. 2 ถ.สุขุมวิท ต.บางปูลำใหม่ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ
หมู่บ้านเด็กฯหาดใหญ่ 58/6 หมู่ 8 ต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร มูลนิธิ คุณหญิงโรส บริบาลบุรีภัณฑ์
หมู่บ้านเด็กฯหาดใหญ่ คุณพงษ์ศักดิ์ พิบูลย์

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

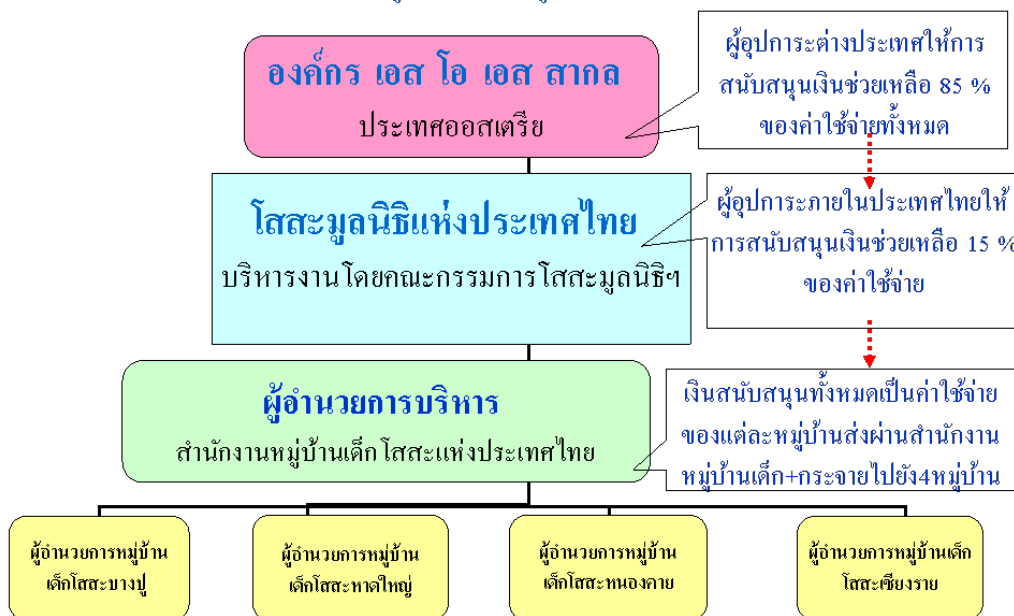
หมู่บ้านเด็ก เอส โอ เอส เป็นองค์กรที่บุกเบิกการเลี้ยงดูเด็กกำพร้าและเด็กถูกทอดทิ้ง โดยเป็นการเลี้ยงดูแบบครอบครัวทดแทนในระยะยาว ให้เติบโตขึ้นในบรรยากาศของครอบครัว (Long-term family based child care)

1. เพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้าขาดบิดามารดาและไร้ที่พึ่ง ให้มีที่อยู่อาศัยแบบครอบครัวที่สมบูรณ์ ให้การศึกษาจนมีวิชาชีพเลี้ยงตัวเองได้ และได้รับความอบอุ่นทางจิตใจ เช่นเดียวกับการอยู่ในครอบครัวที่ดี
2. เพื่อฝึกอบรมบุคลากรให้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ ร่วมมือส่งเสริมและประสานงานกับองค์กรเอสโอเอส ซิลเดรน วิลเลจ ของประเทศออสเตรีย และองค์กรกุศลอื่นทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อดำเนินตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ
3. เพื่อดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่น ดำเนินงานสาธารณประโยชน์ ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมือง โดยการจัดสร้างบ้านสำหรับเด็กกำพร้าและหาสตรีมาทำหน้าที่แม่ เพื่ออบรมเลี้ยงดูลูกๆ ในบ้านเด็ก โสสะแต่ละหลัง ภายในหมู่บ้านเด็ก โสสะ

การบริหารจัดการ

Chart of Organization

องค์กรเอส โอ เอสสากล, โสสะมูลนิธิฯและหมู่บ้านเด็ก โสสะแห่งประเทศไทย

นอกจากนั้นยังมีที่ปรึกษา และคณะกรรมการหมู่บ้านเด็กด้วย

โศสะมูลนิธิแห่งประเทศไทย รับเด็กกำพร้ามาอุปการะในหมู่บ้านเด็กโศสะ ภายใต้หลักการ 4 ประการ เหมือนกันทุกประเทศ

1. แม่ เด็กๆ ทุกคนจะได้รับความรัก ความผูกพัน ความอบอุ่น มั่นคงในทุกด้าน จากแม่โศสะ
2. พี่ น้อง ในครอบครัวโศสะ จะมีเด็กชายหญิง อายุแตกต่างกัน อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว โดยพี่น้องสายเลือดเดียวกันที่เข้ามาอยู่ในบ้าน โศสะจะไม่ถูกแยกจากกัน แม่และเด็กจะสร้างความผูกพันทางจิตใจ เสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน
3. บ้าน เด็กๆทุกคนในหมู่บ้านเด็กโศสะ มีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง แต่ละบ้านมีความเป็นอยู่ที่ เป็นเอกลักษณ์ ภายใต้ร่มเงาของบ้าน เด็กๆจะรับรู้ได้ถึงความปลอดภัยและความเป็นเจ้าของ
4. หมู่บ้าน มีครอบครัวโศสะทุกครอบครัวเป็นส่วนประกอบ ทุกครอบครัวแบ่งปันประสบการณ์ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน เด็กๆจึงได้เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม แม่โศสะ บ้านละ 1 คน อายุ 24 ปีขึ้นไป

เด็กๆทุกคนจะมีแม่ คือ สตรีโศคหรือหม้าย ไม่มีบุตร พร้อมทั้งจะทุ่มเทเวลาทั้งหมดของตัวเองให้ หมู่บ้าน เป็นผู้ที่มีความรู้และได้รับการอบรมให้ทำหน้าที่แม่ เลี้ยงดูเด็กๆ ในแต่ละบ้านเสมือนเลี้ยงลูกของตัวเอง ถ้าแต่งงานต้องลาออก หาแม่ได้ยากมาก ต้องทดลองงาน 2 ปี จึงบรรจุ

แม่จะไปจ่ายตลาดเอง ทำกับข้าวเอง อยู่ในบ้านเหมือนครอบครัวปกติ โดยมีวันพักเดือนละ 4 วัน ที่ เหลือต้องอยู่ในบ้านกับลูก 24 ชม. เหมือนแม่กับลูก บางครั้งในวันหยุดก็พาลูกกลับบ้านด้วย

จะมีเจ้าหน้าที่อีก 1 ตำแหน่ง คอยช่วยเหลือ กรณีคุณแม่พัก หรือไม่สบาย หรือไปตลาด เรียกว่า “คุณ น้า” เมื่อแม่ไม่อยู่ น้าจะเข้าไปดูแลเด็กแทน

พี่น้องชายหญิง (ในครอบครัวเดียวกัน = บ้านเดียวกัน)

ในครอบครัวโศสะจะมีเด็กชายหญิงที่อายุแตกต่างกันรวมกันอยู่เป็นครอบครัว โดยพี่น้องสายเลือดเดียวกันที่เข้ามาอยู่ในบ้าน โศสะจะไม่ถูกแยกจากกัน ซึ่งเด็กๆจะได้รับการปลูกฝังให้รักกันเหมือนพี่น้อง แท้จริง เด็กโศสะจะช่วยแม่ดูแลบ้าน แบ่งเบาภาระแม่ ช่วยดูแลน้องได้

บ้านของครอบครัวโศสะ

เด็กทุกคนในหมู่บ้าน โศสะจะมีบ้านที่อยู่อาศัยเป็นครอบครัวตัวเอง เมื่อผู้อำนวยการไปรับเด็กมาแล้ว ก็จะพิจารณาเด็กว่าเหมาะกับครอบครัวไหนจัดให้เป็นพี่น้องชายหญิงในครอบครัวได้

รูปแบบบ้านเริ่มแรกใช้บ้าน 2 ชั้น (ที่บางปู) แต่พบว่าดูแลได้ไม่ทั่วถึง เช่นแม่อยู่ชั้นล่างลูกอยู่ชั้นบนมองไม่เห็น จึงเปลี่ยนเป็นบ้านชั้นเดียวในทีต่อมา

หมู่บ้านเด็กโศสะ

แต่ละหมู่บ้านเด็ก ๆ จะมีบ้านประมาณ 12 หลัง ซึ่งมีผู้อำนวยการหมู่บ้านทำหน้าที่เหมือนหัวหน้าครอบครัวใหญ่ (คุณอา) แต่ละหลังมีเด็กสูงสุด 10 คน ถ้ามีเด็กโตแยกตัวออกไปทำงานก็จะรับลูกใหม่เข้าไป

การประชาสัมพันธ์

ใช้ทาง Web site

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

จัดกิจกรรมตามเทศกาลเพื่อเด็กจะได้ไม่ต้องออกไปข้างนอก เช่น วันปีใหม่ ในวันที่ 31 ธ.ค. เป็นวันรวมญาติ เด็กที่แยกตัวออกไปแล้วจะกลับมาหาครอบครัวฉลองปีใหม่ด้วยกัน กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ วันมาฆบูชา วันสงกรานต์ ร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมประเพณีทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

กิจกรรมด้านกีฬา ในปี 49 ได้แชมป์กีฬาจังหวัด “บาสเกตบอล” มีเจ้าหน้าที่จากกองบิน 56 กองพลบินที่ 4 มาให้บริการทางการแพทย์ จัดการแข่งขันฟุตบอล SOS cup 2008 ครั้งที่ 1 อบรมการใช้ก๊าซหุงต้มอย่างถูกต้องและปลอดภัย กิจกรรมเข้าค่ายพักแรม ณ สวนสัตว์สงขลา ทัศนศึกษาในช่วงวันหยุดปิดภาคเรียนไปที่วชิรพยาบาลทั้งหมู่บ้าน

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

ช่วยเหลือผู้ประสบกรณีพิบัติภัยคลื่นยักษ์สึนามิ จังหวัดระนอง และพังงา

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของหมู่บ้านประมาณเดือนละ 1 ล้านบาท โดยจัดทำงบประมาณรายปี เดือนไหนต้องใช้จ่ายอะไรบ้าง ขอเบิกจากทางมูลนิธิฯ แล้วนำเงินมาบริหารจัดการเอง ใช้จ่ายจัดงาน ท่องเที่ยว ภายในงบประมาณ บริหารงานโดยมีการวางระบบบัญชี ทางมูลนิธิฯ ไม่ได้ส่งคนมาควบคุมดูแล มีการวางกรอบการใช้จ่ายไว้อย่างรัดกุม ตามแนวทางของฝรั่ง

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

ในการเริ่มต้นครั้งแรก โสสะสากลจะสร้างหมู่บ้านให้ จ่ายเงินให้ทั้งหมด สร้างครั้งเดียว ให้มีความมั่นคงแข็งแรง รองรับเด็กได้หลายรุ่น จากนั้นโสสะสากลให้เงินสนับสนุน 80% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยทางโสสะมูลนิธิ หาเงินเอง 20% ปัจจุบันโสสะสากลลดความช่วยเหลือลงไป คงสนับสนุนเพียง 50% จึงต้องช่วยเหลือตัวเอง 50% เริ่มจากยุครัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เนื่องจากโสสะสากลเห็นว่าแข็งแรงแล้ว

เงินที่ทางโสสะแห่งประเทศไทยจัดหามา นั้น โดยการบริหารจัดการทั่วไป มีสำนักงานจัดหาเงินบริจาค เป็นผู้ดำเนินการ เช่น วางตู้บริจาค จัดงานระดมทุน เช่น การแสดงของนักร้อง เพื่อหาเงินเข้ามูลนิธิเป็นครั้งเป็นคราว ซึ่งงานหาทุนและประชาสัมพันธ์ ไม่เกี่ยวกับหมู่บ้าน ทางหมู่บ้านมีหน้าที่ดูแลเด็กอย่างเดียว

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

หมู่บ้านเด็กโสสะหาดใหญ่ - สงขลา

หมู่บ้านเด็กโสสะหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จัดสร้างขึ้นเป็นแห่งที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2531 บนเนื้อที่ 23 ไร่เศษ เป็นที่ดินที่ได้รับบริจาคจากคหบดีที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่นส่วนหนึ่ง และมูลนิธิจัดซื้อเองส่วนหนึ่ง ตั้งอยู่ที่ 58/6 หมู่ที่ 8 ต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มูลนิธิจัดสร้างขึ้นเพื่อน้อมเกล้าถวายเป็นพระราชกุศลแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ (5 ธันวาคม 2530) โดยจัดสร้างเป็นอาคารชั้นเดียว 15 หลัง ประกอบด้วย บ้านพักสำหรับแม่และเด็ก 10 หลัง อาคารสำนักงาน อาคารอนุบาล บ้านพักผู้อำนวยการ บ้านพักเจ้าหน้าที่ และโรงฝึกงาน อย่างละ 1 หลัง ขณะนี้มีเด็กกำพร้า ในอุปการะทั้งสิ้น 100 คน เป็นชาย 53 คน หญิง 47 คน หมู่บ้านนี้ทำพิธีเปิดเป็นทางการเมื่อวันศุกร์ที่ 2 มีนาคม 2533

หมู่บ้านเยาวชนชายโสสะ หาดใหญ่ - สงขลา

หมู่บ้านเยาวชนชายโสสะ หาดใหญ่ - สงขลา ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 66-66/1-3 หมู่บ้านทักษิณเมืองทอง 5 หมู่ 3 ถนนกาญจนาภิเษก ต.คอหงษ์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 บ้านเยาวชนชายแห่งนี้ จัดสร้างขึ้นเป็นแห่งที่ 6 เมื่อเดือนมิถุนายน 2535 บนเนื้อที่ 187.5 ตารางวา ประกอบด้วยบ้านแฝด 2 ชั้น 2 หลัง สามารถรับเด็กชายวัย รุนเข้าอยู่เต็มโครงการได้ถึง 20 คน ขณะนี้มีเด็กในอุปการะทั้งสิ้น 16 คน

วิธีการรับเด็ก

มูลนิธิมีหลักเกณฑ์การรับเด็กกำพร้า ดังนี้

1. กำพร้า บิดา มารดา และขาดผู้อุปการะ
2. ถูกทอดทิ้ง และไม่มีที่อยู่อาศัย
3. มีสุขภาพสมบูรณ์ ไม่พิการ
4. อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 7 ปี

แหล่งที่มาของเด็ก

มูลนิธิ ได้เด็กเหล่านี้มาจากโรงพยาบาลบ้าง จากสื่อมวลชนหรือจากการมีผู้แจ้งให้ทราบบ้าง จาก ประชาสงเคราะห์จังหวัดต่างๆบ้าง เมื่อมูลนิธิหรือหมู่บ้านเด็กได้รับแจ้ง ก็จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และสัมภาษณ์ว่า อยู่ในเกณฑ์และหลักการที่มูลนิธิวางไว้หรือไม่ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติแล้ว ทางผู้มีอำนาจปกครองจะต้องทำหนังสือมอบอำนาจการปกครองให้เด็กอยู่ในความดูแลของมูลนิธิเป็นสิทธิ ขาดอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทางหมู่บ้านจะมีแฟ้มประวัติประจำตัว และบันทึกรายงานต่างๆเกี่ยวกับเด็กไว้ เป็นประจำ

ด้านการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

มูลนิธิฯ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมาก เห็นว่าวัยนี้เป็นช่วงสำคัญ เป็นวัยทองของชีวิต โดยเฉพาะวัย 3-6 ขวบ ต้องเตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเรียน จึงเตรียมการให้เด็กของหมู่บ้านมีการพัฒนาการที่ถูกต้อง โดยเฉพาะด้านโภชนาการและการกระตุ้นการพัฒนาของเด็ก อันจะเป็นผลต่อการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและสมอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ จิตใจและบุคลิกภาพต่อไป มูลนิธิฯ จึงตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้นในแต่ละหมู่บ้าน และจัดหาบุคลากรที่ผ่านการอบรมด้านอนุบาลโดยตรงมาให้การดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กๆ ของมูลนิธิหมู่บ้านเด็กโสสะจึงเติบโตอย่างมีคุณภาพ

การอบรมเด็ก

เน้นหนักในเรื่องความประหยัด ความรักใคร่กลมเกลียวกันระหว่างพี่น้อง สามัคคี และช่วยเหลือกัน และกัน พี่โตๆ จะต้องช่วยเหลือดูแลน้องเล็กๆ ในบ้าน มีความประพฤติเรียบร้อย มีความรักใคร่ผูกพันฉันพี่น้อง บางคนจบการศึกษาออกไปทำงานเลี้ยงตนเองได้ หรือมีครอบครัวไปแล้ว ก็ยังมาเยี่ยมแม่และน้องที่หมู่บ้านเสมอๆ มูลนิธิฯ ยึดหลักว่า “การเลี้ยงดูเด็กกำพร้าด้วยการให้ครอบครัว เป็นกลไกอันสำคัญแห่งสังคม ในการที่จะช่วยลบปมด้อยของการเป็นเด็กกำพร้าให้หมดไปจากจิตสำนึกของเด็กได้ และจะช่วยให้เด็กได้เจริญเติบโตเป็นพลเมืองดี ไม่เป็นภาระแก่สังคม อันเป็นความต้องการอย่างยิ่งของประเทศชาติอีกด้วย จึงนับได้ว่าเป็นกิจกรรมการกุศลที่ยิ่งใหญ่ ยากที่จะหาการกุศลใดๆ เสมอเหมือนได้” หมู่บ้านเด็กโสสะเปิดดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 จนถึงปัจจุบัน มีเด็กที่จบการศึกษาออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้กว่า 100 คนแล้ว นับเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจที่ผลงานของมูลนิธิฯ สัมฤทธิ์ผลสมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้

ชีวิตในหมู่บ้านเด็กโสสะ

เด็กเติบโตในบรรยากาศของครอบครัวในรูปแบบของครอบครัวทดแทนระยะยาว จะได้รับการศึกษาสูงสุดตามกำลังความสามารถของเด็กแต่ละคนถึงระดับปริญญาตรี มีการดูแลให้เด็กได้เรียนสูงสุดตามสติปัญญาของเด็ก เมื่อเด็กเรียนจบแล้ว ก็ให้แยกตัวออกไปทำงานเลี้ยงดูตัวเอง ไม่มีพันธะผูกมัดใดๆ กับทางมูลนิธิฯ

การศึกษาจะเริ่มต้นตั้งแต่ชั้นอนุบาลที่ “อนุบาล โสสะ” ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่บ้านเด็กๆ ทุกหมู่บ้านของโสสะ อนุบาล โสสะเปิดให้เด็กจากภายนอกได้เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กโสสะ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเด็กจากภายนอกในบริเวณใกล้เคียง โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ช่วยเหลือสังคมอีกส่วนหนึ่ง เช่น รับลูกคนงานในบริเวณใกล้เคียงหมู่บ้านที่ลำบากจริงๆ มาเข้าเรียน ชั้นอนุบาล 1-3 มีครู 4 คน เป็นครูช่วยงานทั่วไป 1 คน เมื่อขึ้นชั้น ป.1 จะให้ไปเรียนข้างนอกเหมือนเด็กทั่วไป โรงเรียนที่เด็กไปเรียนจะเป็นโรงเรียนที่อยู่รอบๆ หมู่บ้าน เพื่อสะดวกในการเดินทาง กระจายไปหลายโรงเรียน โรงเรียนละ 10-15 คน เพราะหากมีปัญหาเด็กคนหนึ่งคนใดจะกระทบกันไปหมด

การศึกษาและการดำเนินชีวิตของเด็กโศสะ

เด็กโศสะจะรับการศึกษาและเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป โดยเข้าเรียนระดับประถมและมัธยมในโรงเรียนบริเวณใกล้เคียง การไปโรงเรียนจะมีรถรับ-ส่ง วันเสาร์อาทิตย์จะมีครูสอนนาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เด็กสามารถเลือกเรียนได้ทั้งสายอาชีพหรือมหาวิทยาลัยในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปอีกด้วย หรือส่งเสริมให้มีวิชาชีพเลี้ยงตัวได้ ไม่เป็นภาระของสังคม ให้ทำงานทำ ช่วยเหลือตัวเองได้ เพื่อที่จะได้เปิดที่ว่างให้คนอื่นเข้ามาแทน

เด็กชายเมื่ออายุ 14 ปี จะต้องย้ายออกจากหมู่บ้านเด็กโศสะ ไปอยู่ที่บ้านเยาวชนชายโศสะ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านเด็กฯ และสามารถเดินทางกลับมาเยี่ยมแม่และครอบครัวได้สม่ำเสมอ เปรียบเหมือนการไปอยู่หอพัก ส่วนเด็กผู้หญิงยังคงอาศัยอยู่กับครอบครัวภายในหมู่บ้านเด็กโศสะต่อไป จนกระทั่งเด็กเติบโตและสามารถพึ่งพาตัวเองได้ เด็กที่โตแล้ว มีอิสระสามารถขออนุญาตออกไปข้างนอกได้

ตัวอย่างเด็กที่ประสบความสำเร็จ

- น.ส.ศศิมล เพชรเกลี้ยง “เขี้ยว” ครอบครัวบ้าน 1
ปริญญาตรี สาขาอุตสาหกรรมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.
- น.ส.อริยา สุวรรณาคม “ก๊วก” ครอบครัวบ้าน 2
ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
- น.ส.จิรภา ไช้แก้ว “ปุ่ม” ครอบครัวบ้าน 4
ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- นายประสิทธิ์พร รงค์ภักดี “ใหญ่” ครอบครัวบ้าน 6
ปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
- นายมานะ นามเนียม “โก้” ครอบครัว 7
ปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- น.ส.สุภาวดี คงกระพันธ์ “สาว” ครอบครัวบ้าน 8
ปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- น.ส.สุนันท์ ปานเดือน “ปอ” ครอบครัวบ้าน 11
ปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวกับตัวเด็ก เช่นประวัติ ทุกอย่างก่อนที่จะเข้ามาอยู่ที่หมู่บ้าน จะถูกเก็บเอาไว้ให้เด็กทั้งหมด โดยเก็บไว้ที่ห้องผู้อำนวยการ ทั้งชื่อ-นามสกุลจริง ไม่มีการเปลี่ยนชื่อ-นามสกุลจริง เปลี่ยนแต่เพียงชื่อเล่นให้คล้องกับบ้านที่อยู่ เด็กบางคนเมื่อเติบโตขึ้น อาจจะกลับไปสู่ครอบครัวเดิม ซึ่งมีความอบอุ่นกว่าอยู่คนเดียว

4.5 กลุ่มอาสาสมัครนานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม (คานา)

ปีที่ก่อตั้ง สิงหาคม 2547

ที่ตั้ง 86 ซ.43 ถ.เพชรเกษม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทรศัพท์ 074-254773

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร นายศักรินทร์ สีหะ

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

เป็นการรวมกลุ่มและทำงานในด้านอาสาสมัคร โดยไม่หวังผลตอบแทน สนองจุดมุ่งหมายหลักคือ ความเท่าเทียมกัน เป็นการรวมกลุ่มของผู้คนที่มาจากต่างชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม แต่สิ่งหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่า แท้จริงแล้ว ความเท่าเทียม เกิดจากการลืมนิยาม ภาษา วัฒนธรรม ของตนเอง และหันมาสร้างมิตรภาพร่วมกัน ภายใต้การทำงานอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น

1. สนับสนุน การสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้คนในท้องถิ่นต่างๆ เช่น

- ก่อสร้าง และปรับปรุงห้องเรียนในชนบท
- การทำความสะอาดแหล่งน้ำ
- การช่วยเหลือดูแลเด็กกำพร้า คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสต่างๆ รวมทั้งผู้ประสบภัยทางธรรมชาติ
- การสนับสนุนและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันทรงคุณค่า มิให้เลือนหาย
- การจัดตั้งธนาคารขยะ เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการเปลี่ยนขยะเป็นรายได้

2. สร้าง การสร้างมิตรภาพ

การทำงานในลักษณะค่ายอาสาสมัคร เป็นการนำอาสาสมัครจากทั่วโลกมาอาศัยอยู่ร่วมกันในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ดังนั้นในการอาศัยอยู่ร่วมกันของอาสาสมัคร นอกจากจะได้อะไรช่วยเหลือและทำงานเพื่อสังคมแล้ว อาสาสมัครยังได้เรียนรู้ในความแตกต่างของแต่ละคนที่เติบโตมาจากต่างสถานที่และเวลา การเรียนรู้ดังกล่าวทำให้อาสาสมัครก่อเกิดมิตรภาพแก่กัน และเข้าใจความแตกต่างของผู้คนในแต่ละพื้นที่ของโลกมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เมื่อเกิดความเข้าใจในความแตกต่าง สงครามและความขัดแย้งย่อมสูญหายไป ก่อเกิดเป็นมิตรภาพใหม่ ที่รังสรรค์โลกให้สวยงามและน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

3. สงวน ดูแลและรักษา

สังคมเปลี่ยนแปลงตามการหมุนของโลก หลายสิ่งหลายอย่างควรคงคุณค่าไว้ไม่ให้สูญหาย หรือสูญหายไปน้อยที่สุด เพราะสิ่งทรงคุณค่าเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยจัดระเบียบ หรือเป็นเครื่องมือให้เราได้อาศัยอยู่ในโลกอย่างมีความสุข เราจึงมุ่งมั่นที่จะดูแลและรักษาสິงค์ค่าเหล่านั้นไว้ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี โดยสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ในการดูแลและรักษา ให้สิ่งทรงคุณค่ายังคงทรงคุณค่าตลอดไป

องค์กรและโครงสร้างขององค์กร

สิ่งสำคัญของค่ายอาสาสมัครนานาชาติ คือการทำงานร่วมกันระหว่าง บุคคลในพื้นที่ อาสาสมัครไทย และอาสาสมัครต่างชาติ เพื่อให้การทำงานอาสาสมัครยังคงเป็นไปตามเป้าหมายคือการทำงานเพื่อสังคมโดย มีหวังผลตอบแทน ลักษณะการบริหารงานภายในคาหลา จึงแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็น

- คณะกรรมการ
- เจ้าหน้าที่
- สมาชิก
- อาสาสมัคร

ร่วมคิด ร่วมทำ มีความเชื่อมั่นว่า เพราะความร่วมมือร่วมใจ จะสามารถก่อให้เกิดเป็นพลังสร้างสรรค์ที่มี ประสิทธิภาพ ดังนั้น กิจกรรมต่างๆและค่ายอาสาสมัครนานาชาติทุกค่ายของคาหลา จึงมาจากการร่วมกันคิด ของบุคคลกลุ่มต่างๆ เช่น ประชาชนในพื้นที่ อาสาสมัคร สมาชิก และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ผลการทำงานร่วมกัน เกิดสัมฤทธิ์มากที่สุด ประสานความร่วมมือ ประสานประโยชน์ร่วมกันทุกภาคส่วน

ในประเทศไทย คาหลามีลักษณะการทำงานในรูปแบบองค์กรพัฒนาเอกชน การตัดสินใจขึ้นอยู่กับมติ ของคณะกรรมการ ไม่ขึ้นกับภาครัฐหรือสังกัดพรรคการเมืองใดๆ สำหรับการทำกิจกรรมอาจมีการประสาน ความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ

คาหลา องค์กรอาสาสมัครเพื่อสังคม ทำงาน โดยมิได้หวังผลตอบแทนเป็นเม็ดเงิน มิได้แสวงหาผล กำไร แต่ทำงานเพื่อประโยชน์ในระยะยาว หรือการพัฒนาอย่างยั่งยืน อาสาสมัครคาหลา จึงมีจุดมุ่งหมาย เดียวกันคือการทำงานเพื่อส่วนรวม

การบริหารจัดการ

คาหลามีคณะทำงานทั้งหมด 8 ชีวิต ที่จะร่วมกันสร้างสรรค์กิจกรรมค่ายอาสาสมัครนานาชาติในรูปแบบต่างๆ โดยจะมีวาระในการร่วมกันบริหารและจะมีการเลือกคณะทำงานใหม่ 4 ปี

หัวข้อที่ต้องผ่านมติคณะทำงาน ได้แก่

1. การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานภายในองค์กร
2. ระบบการเงินภายในองค์กร
3. การคัดสรรกิจกรรมใหม่ๆในการดำเนินงานค่ายอาสาสมัครนานาชาติ

การประชาสัมพันธ์

ในนิตยสาร MaD ทุกๆ 3 เดือน ทำสื่อยืด และ Web site

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

ค่ายอาสาสมัครระยะสั้น

- ค่ายระยะสั้น 2 อาทิตย์ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ต.เขาพระ อ.รัตภูมิ จำนวนรับ 15 คน

- สอนภาษาอังกฤษ ที่ ต.ท่าช้าง จำนวนรับ 10 คน และ ต.ปริก จำนวนรับ 10 คน

กิจกรรมค่ายอาสาสมัครระยะกลางและระยะยาว ดังนี้

บ้านสอนหนังสือ Teaching house

เป็นค่ายอาสาสมัครระยะกลางและระยะยาว ระยะเวลาของโครงการตั้งแต่ 1-3 เดือนขึ้นไป มีอาสาสมัครต่างชาติเป็นผู้สอน เน้นการสอนภาษาอังกฤษเป็นหลัก รวมถึงการสอนภาษาญี่ปุ่นและเกาหลีทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอาสาสมัครในช่วงเวลานั้นว่าเป็นชาติใด โดยอาสาสมัครจะไปสอนตามโรงเรียนของรัฐบาลที่ใกล้เคียง และต้องการอาสาสมัครในช่วงเวลานั้น และจะเปิดสอนตอนเย็นให้กับผู้ที่สนใจแต่ไม่มีเวลาในช่วงเวลากลางวัน สถานที่ตั้งของค่าย ตั้งอยู่ที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ซึ่งเป็นสำนักงานของดาหลาด้วย

บ้านสิ่งแวดล้อม Environmental house

เป็นค่ายอาสาสมัครระยะกลางและระยะยาวที่ทำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การรักษา ดูแลสิ่งแวดล้อมไม่ให้เสียหาย มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การปลูกป่า กิจกรรมทำโลกให้สะอาด การหยุดสภาวะโลกร้อน จัดสร้างธนาคารขยะ การทำปุ๋ยชีวภาพ การสอนหนังสือให้กับเด็ก ๆ ได้ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม สถานที่ตั้งของค่าย มี 2 ที่ คือ จ.สงขลา และ จ.พัทลุง ระยะเวลาของโครงการ เปิดรับอาสาสมัครตลอดปี

ลักษณะของค่ายอาสาแต่ละที่ จะมีลักษณะใกล้เคียงกัน คือ อาสาสมัครทุกคนทั้งชาวไทย และต่างชาติ จะต้องทำกิจกรรมร่วมกัน พักอยู่ที่เดียวกัน มีการพูดคุย ปรึกษา วางแผน ร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมของค่าย ดำเนินไปด้วยความราบรื่น โดยจะมีอาสาสมัครไทยเป็นคนประสานงานระหว่างอาสาสมัครต่างชาติ กับคนในชุมชน หรือในท้องถิ่นนั้น ๆ

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

จัดสัมมนาเรื่องสมาชิก แผนการดำเนินงาน และกิจกรรมในอนาคต ณ ศูนย์ประสานงานสมาชิกดาหลา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

1. การจดทะเบียนเป็นสมาคม
2. สำรวจพื้นที่เพื่อจัดทำกิจกรรม
3. ประชาสัมพันธ์งานด้านอาสาสมัคร
4. จัดทำโครงการค่ายอาสาสมัครระยะยาว
5. สนับสนุนเยาวชนไทยไปร่วมงานค่ายอาสาสมัครในต่างประเทศ

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

1. ใช้สำหรับค่าเช่าสำนักงาน

2. ใช้ในการทำเว็บไซต์ และเงินเดือนสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเต็มเวลา
3. ใช้สำหรับสถานที่ที่จะใช้เป็นที่พักและที่ทำงานของอาสาสมัคร
4. ใช้ในการจัดการบริหาร โครงการหรือกิจกรรมในแต่ละค่าย
5. ใช้ในการเป็นทุนสำหรับอาสาสมัครไทยไปร่วมค่ายอาสาสมัครในต่างประเทศ
6. ใช้ในการบริจาคให้กับหน่วยงาน สถานที่ กลุ่ม ที่ต้องการความช่วยเหลือ

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

1. จากค่าธรรมเนียมสมาชิกของกลุ่มคาหลา ปีละ 150 บาท
2. สำหรับอาสาสมัครไทย ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ต้องจ่ายค่าอาหาร มื้อละ 30 บาท ซึ่งจะนำเงินจำนวนนี้ไปเป็นค่าอาหารในการทำกิจกรรมในแต่ละค่าย
3. จากการทำเสื้อยืดคาหลาขายให้คนทั่วไป ณ สำนักงานคาหลา ราคา 150 บาท จัดส่งทางไปรษณีย์ ราคา 250 บาท

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

1. ค่ายงานสร้าง

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เหมาะสม

- สนับสนุนและช่วยเหลือ โรงเรียนที่ขาดแคลนทั้งแรงงานและทุนทรัพย์
- เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาสาสมัครและสมาชิกชุมชน

รายละเอียดของกิจกรรม

อาสาสมัครจะช่วยก่อสร้างหรือซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างลักษณะต่างๆที่ชุมชนต้องการ เช่น ซ่อมแซม ปรับปรุงสนามเด็กเล่น สวนหย่อม ซ่อมแซมและตกแต่งอาคารเรียน เพื่อเพิ่มบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้แก่นักเรียน โดยสถานที่ดำเนินกิจกรรมจะอยู่ภายในสถานอนุบาลเด็กเล็ก หรือ โรงเรียนระดับประถมศึกษา

การดำเนินกิจกรรมดังกล่าว นอกจากอาสาสมัครจะช่วยเหลือในการลงมือกระทำแล้ว อาสาสมัครยังสามารถออกแบบ หรือเสนอแนะข้อคิดเห็นในการก่อสร้างหรือปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวอีกด้วย

2. ค่ายภาษาอังกฤษ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- สร้างเสริมให้เด็กสนุกกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
- สนับสนุนและช่วยเหลือ โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากชาวต่างชาติ และเรียนรู้ความแตกต่างในการใช้ภาษาอังกฤษของชาวต่างชาติในแต่ละชาติ
- เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาสาสมัครและสมาชิกชุมชน

รายละเอียดของกิจกรรม

การทำงานของอาสาสมัครจะเป็นไปในลักษณะการสนับสนุนให้เด็กใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยการสื่อสารกับอาสาสมัครนานาชาติ เพื่อเป็นการกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เสมือนกับการจำลองสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการเรียนการสอนในห้องเรียน

3. ค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- สร้างความตระหนักในคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และจิตสำนึกในการรักษา
- ร่วมกิจกรรมกับโครงการ “Clean Up The World”

รายละเอียดของกิจกรรม

เป็นลักษณะการทำงานร่วมกับหน่วยงาน หรือชุมชนในด้านการอนุรักษ์ โดยการประชุมร่วมในการศึกษาและทำความเข้าใจสภาพของพื้นที่ และสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน รวมทั้งกิจกรรมการรักษาสภาพแวดล้อมในระยะยาว

นอกจากนี้ยังเป็นการดำเนินงานภายใต้โครงการ “Clean Up The World” ที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องของสมาชิกทั่วโลก ในการรักษาสภาพแวดล้อมให้สะอาด โดยวิธีการหลัก คือการเก็บขยะในพื้นที่ต่างๆ และจัดระบบการทิ้งขยะ รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อม ให้คงสภาพเดิมมากที่สุด

4. ค่ายดนตรีนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

- เสริมสร้างทักษะดนตรีแก่เด็ก สร้างความเข้าใจใน โลกดนตรีที่มีความหลากหลายแต่ละวัฒนธรรม
- เรียนรู้และดำเนินกิจกรรมร่วมกันในเรื่องของดนตรีของแต่ละชาติแต่ละภาษา
- เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาสาสมัครและสมาชิกชุมชน

โดยอาสาสมัครซึ่งมีความสามารถทางด้านดนตรี อธิบายและสาธิตการเล่นดนตรีแก่เด็ก รวมทั้งเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องของดนตรีที่มีความแตกต่างกัน แต่มีพื้นฐานเดียวกันคือ การจรจร ไลน์ทางด้านอารมณ์

4.6 มูลนิธิเพื่อนหญิง

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2523

ที่ตั้ง 386/61-62 ซอยรัชดาภิเษก 42 ถนนรัชดาภิเษก แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม.10900

โทรศัพท์ 02-513-1001

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร ผศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

ส่งเสริมแนวคิดและความเข้าใจในมิติบทบาทหญิงชายบนพื้นฐานที่ว่าหญิงชายย่อมมีความเสมอภาค มาแต่กำเนิด สังคมจึงควรใช้มาตรฐานเดียวกันในการคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิส่งเสริมคุณภาพชีวิตหญิงชายตาม หลักกฎหมายและสิทธิมนุษยชน โดยมูลนิธิฯ ใช้ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้หญิง เข้าใจในบทบาท หน้าที่ และสิทธิของสตรี นำไปสู่ความเข้มแข็งและมีอำนาจต่อรองเชิงโครงสร้างในระดับ ปัจเจกและเครือข่าย

ด้วยเหตุที่มูลนิธิฯ เป็นองค์กรเล็ก การทำงานจึงมีลักษณะเลือกบางประเด็นขึ้นมาศึกษาทำงานในพื้นที่ และช่วยเหลืออย่างจริงจัง จนเกิดเป็นองค์ความรู้ และพัฒนาเป็นรูปแบบตัวอย่างในทางปฏิบัติ ขยายผลไปยัง พื้นที่ต่างๆ ทั้งในกลไกของรัฐและชุมชน สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้หญิงและเครือข่าย ยังผล ให้เกิดการพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

ที่หาดใหญ่ เป็นศูนย์ประสานการช่วยเหลือผู้หญิงและเด็ก ตั้งมาเกือบ 3 ปีแล้ว เป็นสาขาหนึ่งของ มูลนิธิเพื่อนหญิง มาตั้งที่หาดใหญ่ จ.สงขลา เพื่อช่วยให้ผู้หญิงและเด็กได้เข้าถึงการบริการ สวัสดิการของรัฐ หรือหากเกิดกรณีแล้ว จะไปขอความช่วยเหลือจากใครได้บ้าง มีสิทธิอะไรบ้าง ประกอบกับการที่มีปัญหา เรื่องการค้ามนุษย์มากขึ้น ซึ่งภาคใต้เป็นปลายทางการค้า มีการนำเด็กจากภาคต่างๆมารวมอยู่ที่หาดใหญ่ และสามารถจับได้ที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองจำนวนมาก จึงเห็นว่าควรมาตั้งสำนักงานศูนย์ประสานที่หาดใหญ่ ใน การทำงานเริ่มแรก สำนักงานใหญ่ส่งคุณพัชรี ซึ่งเป็นคนในพื้นที่มาทำงาน ทางมูลนิธิเห็นว่าในพื้นที่ยังขาด หน่วยงานที่ทำงานช่วยเหลือเกี่ยวกับการล่วงละเมิด มักจะมีแต่ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้าน สังคมสงเคราะห์ แต่การดำเนินคดีเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ เกี่ยวกับครอบครัวยังไม่มี ส่วนใหญ่มักจะเห็นว่าเป็น เรื่องส่วนตัว ดังนั้นการขอความช่วยเหลือจากตำรวจ พมจ. หรือ OSCC ชาวบ้านจะไม่ทราบ มูลนิธิจึงเริ่มให้ ชาวบ้าน แม่บ้านได้รับทราบข้อมูลข่าวสารว่า หากเกิดปัญหาขึ้น จะไปขอความช่วยเหลือจากใครได้บ้าง แล้ว ให้มีการบอกเล่าข้อมูลต่อกันไป

เริ่มแรก ทางมูลนิธิต้องไปทำความรู้จักกับผู้นำชุมชน อสม. พุดคุยให้ทราบเกี่ยวกับการทำงานของ มูลนิธิฯ ให้เข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้ว ก็จะมองเห็นความสำคัญว่าควรจะให้ลูกบ้านได้รับทราบข้อมูลนั้นบ้าง จึง เกิดการจัดอบรม หรือพุดคุยให้ชาวบ้าน แม่บ้าน ได้ฟัง จะได้มีความสามารถแก้ไขปัญหาได้เอง หรือหาทาง ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้น หรือมีการช่วยเหลือกันหากบ้านใกล้เคียงมีปัญหา ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยน แนวคิดที่มองว่าเป็นเรื่องส่วนตัว เมื่อพบปัญหาที่จะแจ้งให้ทางมูลนิธิทราบ ทางมูลนิธิก็จะช่วยแนะนำว่าควร ทำอย่างไร ไปที่ไหน ให้ผู้ที่แจ้งหรือเจ้าตัวทราบ ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายของมูลนิธิในชุมชนด้วย การ ทำงานของมูลนิธิจึงต้องทำ 2 ส่วน พร้อมกัน คือ 1) การป้องกัน ด้วยการให้ความรู้ อบรม และ 2) การให้ ความช่วยเหลือ เมื่อเกิดปัญหา รวมไปถึงการช่วยเหลือทางด้านอาชีพด้วย โดยการส่งต่อไปยังหน่วยงานฝึก อาชีพ ซึ่งที่สงขลามีศูนย์ฝึกอาชีพสตรีภาคใต้ อยู่ที่รัตภูมิ

การบริหารจัดการ

งานที่ทำ คือรับเรื่องราวร้องทุกข์ และประสานการช่วยเหลือ ให้กับเด็กและผู้หญิงที่ถูกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ถูกละเมิดทางเพศ ถูกหลอกลมาขายบริการ หรือ ตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ามนุษย์ ให้คำปรึกษาทั้งด้านกฎหมาย และสังคมสงเคราะห์

กระบวนการทำงาน จะมีการประสานงานกับสาขาวิชาชีพต่างๆและต่างประเทศ เช่น กรณีถูกหลอกไปขายที่มาเลเซีย ทางมูลนิธิจะต้องประสานกับตำรวจสันติบาลทางฝั่งมาเลเซีย และเมื่อจะส่งตัวผู้หญิงกลับไทย ก็จะประสานงานมา ในการประสานงานกับสหวิชาชีพ เช่น กรณีเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ มูลนิธิจะมีการประสานงานกับนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ตำรวจ อัยการ เพื่อเข้าสู่กลไกสหวิชาชีพ เช่น การสอบปากคำ จะไม่ใช่มีเฉพาะตำรวจเท่านั้น จะต้องมึนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และอัยการร่วมด้วย

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

การจัด Group Support ให้ Case ได้มาพบกัน จัดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

การจัด Case Conference เป็นการจัดประชุมกับสหวิชาชีพ ทุก 2 เดือน กรณีเจอปัญหา เช่น Case ที่ไม่สามารถพูดคุย หรือให้การได้ ก็จะประชุมว่าวิชาชีพอื่นมีความคิดเห็นอย่างไร โดยการจัดเวที แล้วขอคำปรึกษาจากแต่ละคน ว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ซึ่งเพื่อเป็นการหาแนวทางร่วมกันกับวิชาชีพอื่นด้วย

มีการจัดฝึกอบรม จัดกิจกรรมค่ายเยาวชน เพื่อสร้างความเข้าใจ ค่ายอบรมให้ครู กศน. ซึ่งมีวิชาเกี่ยวกับทักษะชีวิต จะได้นำไปสอนในวิชาของ กศน. อบรมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ เกี่ยวกับกฎหมายใหม่ๆที่ออกมาให้ทราบรายละเอียด ขั้นตอนในการปฏิบัติ เพื่อสร้างความเข้าใจพร้อมกัน ในทิศทางเดียวกัน เมื่อเกิด Case ขึ้นจะได้ไม่ต้องเกิดปัญหาเรื่องการตีความที่แตกต่างกัน ในการอบรมจะมีวิทยากรมาอบรมให้

ทางมูลนิธิเพื่อนหญิง และมูลนิธิพิทักษ์สตรี จะเน้นให้ความสำคัญกับกลไกของตำรวจมาก เพราะเมื่อให้ความคุ้มครองผู้หญิงและเด็ก มักจะติดขัดที่กลไกทางด้านกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ จึงต้องทำงานร่วมกับตำรวจมาก ทำงานแบบขอความร่วมมือ สร้างความเข้าใจร่วมกัน บางครั้งอาจถูกต่อต้านบ้าง ไม่ชอบใจบ้าง เพราะบางครั้งคุณครูอาจเป็นผู้มีอิทธิพล ก็จะต้องอบรมให้ตำรวจเข้าใจในบทบาทหน้าที่ อำนาจที่มีตามกฎหมาย ช่วยให้ไม่เกิดปัญหาขัดแย้ง

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

เข้าไปให้การอบรมกับกลุ่ม อสม.ให้ทราบเรื่องบทบาทหญิงชาย การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การประสานงาน ซึ่ง อสม.ที่มีภาวะผู้นำอยู่แล้ว สามารถให้คำปรึกษาช่วยเหลืองานได้

จัดอบรมให้ความรู้ที่บางกล้า มี กศน. 3 แห่ง คือรัศตุภูมิ บางกล้า และควนเนียง

จัดประชุมกลุ่มผู้หญิงอำเภอสะเตาะ อ.เมือง รัตภูมิ หาดใหญ่ เป็นเวทีใหญ่ เชิญผู้นำจากชุมชนมาพบกับ ตำรวจ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ว่ามีปัญหาบ้างหรือไม่ เมื่อมีปัญหาแล้วทำอย่างไร ทราบหรือไม่ว่ามีกลไกอะไรจะเข้าไปช่วยเหลือบ้าง

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

ค่าใช้จ่ายของสำนักงานหาดใหญ่ รวมค่าจัดฝึกอบรม ประมาณ 2-3 หมื่นบาทต่อเดือน นอกจากนั้น เป็นเงินช่วยเหลือ Case ซึ่งจะพิจารณาเป็นกรณีไป เป็นการช่วยเหลือเฉพาะ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่า นมและเสื้อผ้าเด็ก โดยจำกัดไม่เกิน 1,000 หรือ 1,500 ต่อ Case แต่ไม่ได้ช่วยทุก Case

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

มูลนิธิขอรับทุนเพื่อนำมาใช้ในเรื่องการจัดกิจกรรม จัดอบรม และจัดค่าย โดยการเขียนโครงการเพื่อขอเงินจากต่างประเทศ

ส่วนการช่วยเหลือให้ Case ต่างๆ มูลนิธิจะส่งต่อให้หน่วยงานรัฐที่มีงบประมาณอยู่แล้ว

สำหรับค่าใช้จ่ายของสำนักงาน ทางสำนักงานใหญ่ของมูลนิธิเป็นผู้รับผิดชอบ โดยได้รับเงินจาก อ.นิवास ของสเปน ซึ่งสนใจช่วยเหลือด้านการค้ามนุษย์ เป็นเงินทุนจากต่างประเทศ โดยนำเสนอเป็นโครงการ ทางสำนักงานใหญ่จะส่งเงินค่าใช้จ่ายมาให้เป็นรายเดือน ตามแผนงานของสำนักงาน และได้รับเงินบริจาค ในประเทศ โดยการวางกล่องรับบริจาคตามที่ต่างๆ

การหาเงินทุนในประเทศ มีการขอทุนจาก สสส. อย่างต่อเนื่อง ในโครงการ ลด ละ เลิกเหล้า เพื่อยุติ ความรุนแรง (ของ กทม.) เป็นแห่งเดียวในประเทศที่ทางมูลนิธิขอทุนไป มูลนิธิมีการผลิตสื่อรณรงค์ที่มี สัญลักษณ์สื่อความหมายมิติหญิง-ชาย เพื่อใช้รณรงค์ตามงานสัมมนาทั้งในประเทศและเวทีสากล รวมทั้ง ตามศูนย์การค้าต่างๆ เช่นในงานวันยุติความรุนแรง นำสื่อ เช่น เสื้อยืด กระเป๋า หมวก ไปขาย ปีละ 1-2 ครั้ง ซึ่งเงินที่ได้ถือว่าเป็นส่วนน้อย ส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีสถานที่ให้บริการนวดเพื่อสุขภาพ บริการโดย Case ที่ผ่านพ้นแล้ว ทางมูลนิธิส่งไปฝึกอาชีพการนวดเพื่อสุขภาพ เปิดให้บริการ แล้วแบ่งรายได้เข้ามูลนิธิ

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ตัวอย่างความช่วยเหลือ เช่น กรณีถูกล่วงละเมิดทางเพศ ก็จะให้คำปรึกษาว่าจะทำอย่างไร เช่น จะแจ้งความไหม ถ้าแจ้งแล้วจะต้องทำอะไรบ้าง โดยเริ่มแรกมูลนิธิแนะนำให้ไปหาหมอก่อน เพื่อให้หมอตรวจว่ามีร่องรอยอะไรหรือไม่ พร้อมกันนั้นจะต้องช่วยฟื้นฟูจิตใจ จะแจ้งสิทธิให้ทราบว่ามีสิทธิอะไรบ้าง จะแจ้งความดำเนินคดีหรือไม่ ให้ตัดสินใจเอง หากตัดสินใจจะดำเนินคดีแล้วมีเหตุติดขัดที่ขั้นตอนใด ทางมูลนิธิจะ ช่วยประสานกับตำรวจให้

ประสานงานกับทาง พมจ. กรณีที่จะต้องเอาเด็กที่มีปัญหาออกจากครอบครัว เพราะทางมูลนิธิฯ ไม่มีอำนาจ ต้องให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งหาก Case ต้องการระบายความรู้สึก พุดคุย หรือปรึกษาอะไร ก็สามารถโทรศัพท์คุยได้

การฟื้นฟู โดยการจัดทำ Group Support โดยการให้คนใหม่กับคนเก่ามาเจอกัน เชิญนักจิตวิทยามาคุยด้วย ครั้งละไม่เกิน 10 คน โดยคนเก่าที่เจอปัญหาและหลุดพ้นมาแล้ว จะมาเล่าให้ฟังว่า เคยทุกข์อย่างไร แล้วมีทางออกอย่างไร ที่จะไม่ทำร้ายตัวเอง หรือทำร้ายคนอื่น เอาเรื่องมานั่งแลกเปลี่ยนกัน เพื่อให้คนใหม่มองเห็นว่า คนอื่นก็มีปัญหาเหมือนกัน ยังสามารถผ่านพ้นไปได้ ซึ่งเป็นกรทำให้เกิดกำลังใจ โดยอาจจะมีการพบปะหรือปรึกษากัน หรืออาจจะนัดเจอกัน เข้ามาร่วมพูดคุยด้วย บางครั้งอาจจะไปพระก็ได้

การทำงานร่วมกับต่างประเทศ เช่น การส่งกลับผู้หญิงที่เป็นเหยื่อค้ามนุษย์ ทางต่างประเทศจะประสานมาว่าจะส่งกลับมาเมื่อไร แล้วนำมาที่มูลนิธิฯ ก่อน เริ่มแรกจากการรู้จักกันในเวทีประชุม จึงได้รู้จักกับเจ้าหน้าที่ของต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย และสิงคโปร์ เคยไปเยี่ยม คู่มือการทำงานของเขาที่เกี่ยวกับด้านผู้หญิงและการค้ามนุษย์โดยเฉพาะ ได้มีการประสานงานกันมาตลอด และได้พูดคุยให้ทราบแนวทางการทำงานของมูลนิธิฯ หากมี Case ผู้หญิง แล้วติดต่อกับที่อื่นไม่ได้ ก็ติดต่อมาทางมูลนิธิฯ ได้ เป็นทางเลือกให้ในการประสานงาน

กรณีที่เป็นเวลากลางคืน อาจจะให้พักที่มูลนิธิฯ ก่อน กระทบเช้า ก็จะพาไปที่บ้านฉุกเฉินซึ่งเป็นสถานที่ของรัฐ มีความปลอดภัยมากกว่า เป็นการเข้าสู่กระบวนการช่วยเหลือของรัฐต่อไป

ในส่วนปัญหาเรื่องการเลิกจ้างโดยไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือเลิกจ้างเพราะความเป็นหญิง จะเป็นงานของทาง กทม. ที่ทางภาคใหญ่ไม่ได้ทำ

ปกติจะมีทนายมาที่มูลนิธิฯ อาทิตย์ละครั้ง เป็นการเข้ามาแบบอาสาสมัคร โดยมูลนิธิฯ จ่ายค่าน้ำมันให้บ้าง เมื่อมีคดีความ ก็ขออัตราค่าบริการราคาพิเศษให้กับ Case

4.7 สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา

ปีที่ก่อตั้ง 24 กรกฎาคม 2544 จดทะเบียนเป็นสมาคม 26 มกราคม 2549

ที่ตั้ง ศูนย์สุขภาพ โรงพยาบาลสงขลา เลขที่ 666 ม.2 ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา 90100

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร พลตำรวจโท พิงพันธุ์ เนตรรังษี

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดูแลสุขภาพ ส่งเสริมการเล่นกีฬา ออกกำลังกาย

ให้คำปรึกษาในการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ว่ามีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร จะพัฒนาชมรมหรือจะบริหารชมรมอย่างไร ช่วยให้ความรู้ ดูแล แนะนำ

จัดฝึกอบรม ให้ความรู้ เชิญชวนให้เข้าร่วมการอบรมด้านต่างๆ เช่น วิชาการ การส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุที่ต้องการมีรายได้ เช่น นวดแผนไทย ทำผ้าบาติก จัดดอกไม้ ทำผลิตภัณฑ์จากตาล โตนด ทำดอกไม้จันทน์ รวมถึงรายได้ให้ชมรม

จัดทำจุลสาร ผลิตสื่อ และสนับสนุนการวิจัย

การบริหารจัดการ

มีกรรมการ 22 คน แบ่งเป็นฝ่าย เช่น เลขานุการ ปฏิคม ทรัพย์คุณ แผนงานและโครงการ สวัสดิการ วิชาการ และประเมินผล โดยร่วมกันวางแผน แล้วเขียนโครงการเพื่อของบจากที่ต่างๆ นำมาใช้ทำงาน เมื่อทำงานเสร็จก็ประเมินผล หาข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรค เพื่อแก้ไขในครั้งต่อไป

เชิญตัวแทนจากชมรมต่างๆ 149 ชมรมๆ ละ 2-3 คน มาประชุมกันทุก 2 เดือน เพื่อให้ทราบว่า สมาคมจะทำงานอะไร หรือจะไปทำงานอะไรกับเขาบ้าง อย่างไร

การประชาสัมพันธ์

มีฝ่ายประชาสัมพันธ์ ออกรายการวิทยุกรมประชาสัมพันธ์ช่อง 11 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย วิทยุท้องถิ่น เพื่อแจ้งข่าวงานที่จะทำ หรือการขอความร่วมมือ ก็จะแจ้งผ่าน ไปให้รับทราบ

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

ทำจุลสาร ออกทุก 4 เดือน ให้ความรู้

งานตามโครงการ ปี 51 มี 10 โครงการ ตามที่ได้วางแผนงานเอาไว้ การวางแผนงานจะทำล่วงหน้าเพื่อจัดหางบประมาณใน 1 ปี (ตามปีงบประมาณรัฐ) มีการทำแผน 3 ปี ล่วงหน้าด้วย

จัดประชุมสมาชิกเดือนละครั้ง หรืออาทิตย์ละครั้ง แล้วแต่ความจำเป็น

จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ทำอาชีพตัวอย่าง

ออกคู่มือ เยี่ยมเยียน ผู้สูงอายุ

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

ช่วยสวัสดิการของสมาชิก

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

จะต้องหาทำออกกำลังกายใหม่ๆ มาอีก เพราะคนไทย “เบื่อง่าย” เมื่อทำซ้ำๆ ไปเรื่อยๆ ถ้าได้อะไรใหม่ๆ จะได้เกิดความคิดอีก สดใส ต้องคิดทำใหม่ที่ต้องให้ผู้สูงอายุชอบ เมื่อคิดได้แล้วก็ของบใหม่อีก

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

มีการทำงานและประสานงานกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา สสส. จังหวัดสงขลา แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา และชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดสงขลา

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก อบจ. ต่อเนื่องมา 3 ปีแล้ว ก่อนหน้านี้ต้องหางบประมาณเอง เนื่องจาก อบจ.เห็นผลงานที่ทำว่ามีผลต่อผู้สูงอายุทุกอำเภอ เช่น จากที่ไม่เคยออกกำลังกายเลย หันมาออกกำลังกายกัน สนใจเรื่องสุขภาพ จิตใจร่าเริง หรือจากการที่ไปเยี่ยมผู้สูงอายุที่ยากไร้ ไปให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ ดูแล สอบถามทุกข์สุข ให้มีการเล่นกีฬา แข่งขันกีฬาให้ความสนุกสนาน โดยเขียนแผนงานเสนอเป็นรายปี การเบิกงบประมาณเป็นรายไตรมาส ปีแรกได้รับงบประมาณตามที่ขอไป ปีที่ 2 ได้รับน้อยลง เพราะบางโครงการมีความซ้ำซ้อน และปีที่ 3 ได้รับมากขึ้น

ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. ขอไปทุกปี ได้รับมาทุกปี โครงการที่ สสส. สนับสนุนจะต้องเป็นโครงการที่เห็นความยั่งยืน ต่อเนื่อง มีผลต่อคุณภาพชีวิต และต่อสังคมของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

มีรายได้จากการทำ CD เผยแพร่ทำออกกำลังกายที่คิดประดิษฐ์ขึ้นเอง เป็นทำรำ โนราประยุกต์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สสส. และสมาคมขอนำรายได้จากการขายมาเป็นค่าใช้จ่ายของสมาคม

ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากจังหวัดสงขลา ในโครงการอยู่ดีมีสุข ทางผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ให้มาเพราะเห็นการปฏิบัติงานจริง มีการทำงานลงไปถึงผู้ยากไร้ คนพิการ ถูกทอดทิ้ง ให้การปลอบขวัญช่วยเหลือ ตรวจสุขภาพโดยทีมพยาบาลประจำ ได้มาปีนี้เป็นปีที่ 2 แล้ว

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ช่วยทำโครงการให้ผู้สูงอายุไปอบรมการทำผ้าบาติก

คำนำจากรัฐบาลปีละ 200 บาท ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 300 บาท นำเงินมาจัดสวัสดิการให้สมาชิกของชมรมที่เจ็บป่วย หรือเป็นค่าใช้จ่ายในสำนักงาน

นอกจากนี้ยังมีรายได้เข้ามาจากการจัดกิจกรรม งานสังสรรค์ มีคนบริจาคบ้างเล็กน้อย หรือจากการขายบัตร เหลือรายได้ภายหลังหักค่าใช้จ่ายแล้วเล็กน้อย

เงินค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนแล้ว ยังคงมีเงินเหลืออยู่บ้าง

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

จัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ทำ

1. วันผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้งบประมาณจาก อบจ., พมจ. และบางปีได้จากเทศบาล ร่วมกัน 3 หน่วยงาน
  - ทำบุญ ตักบาตร รดน้ำคำหัว มอบของขวัญ (โดย พมจ.) แสดงศิลปวัฒนธรรมบนเวที
  - ทำโครงการถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุ จัดทำบายศรี ชันหมาก แทงหยวก ลีเกตุ รำ โนรา ผู้มาร่วมงานแต่งชุดแบบไทยๆ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน ผู้สูงอายุมาจากตัวแทนของชมรมต่างๆ มากบ้างน้อยบ้างในแต่ละอำเภอ จัดเลี้ยงอาหารกลางวัน

- แสดงผลิตภัณฑ์จากผู้สูงอายุที่ได้ไปฝึกอาชีพมาจากที่ต่างๆ เช่น ผ้าบาติก นำมาทำเป็นเสื้อ ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ นวดแผนไทย ผลิตภัณฑ์จากตาลโตนด เป็นงานที่ผู้สูงอายุทำเพื่อจัดหารายได้ให้ชมรม

2. โครงการส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ เช่น ทำผ้าบาติก ดอกไม้ บายศรี ผลิตภัณฑ์จากตาลโตนด โดยการแจ้งข่าวให้ทราบในวันประชุม แล้วรับสมัครผู้สนใจ สมาคมสนับสนุนค่าพาหนะ

3. งานสังสรรค์ปีใหม่ เพื่อพัฒนาสุขภาพจิต ให้เกิดความสนุกสนาน ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แสดงโชว์บนเวที จัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม ร่วมสังสรรค์

4. โครงการแข่งกีฬา จัดเป็นปีที่ 10 แล้ว เรียกว่า “ช่อลำดวนเกมส์” แข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ จ.สงขลา ช่วยส่งเสริมสุขภาพได้เป็นอย่างดี โดยก่อนหน้านี้นี้ ให้ทุกชมรมไปฝึกซ้อมเพื่อจะได้มาแข่งขัน ทำให้ได้ออกกำลังกาย เช่น รำโนราประยุกต์ รำไม้พลอง รำไทเก๊ก ซึ่งได้ผลดี มีการตื่นตัวในการออกกำลังกาย

5. โครงการทำอนุสรณ์บุคคลต้นแบบ “คนดีศรีสงขลา” คล้ายกับของมูลนิธิเรารักสงขลา ซึ่งได้ทำการคัดเลือก และแจกรางวัลไปแล้ว กำลังจัดทำเป็น CD แจกตามโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ให้ลูกหลานได้ศึกษาต้นแบบของคนทำความดี เนื่องจากปัจจุบันสังคมเสื่อมไปมาก สิ่งที่ดีงามหายไป สิ่งไม่ดีเกิดขึ้นมามาก โดยแบ่งผู้สูงอายุที่เป็นคนดีเป็น 3 ประเภท

- 1) ดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- 2)บำเพ็ญประโยชน์กับสังคมในหลายรูปแบบ
- 3) มีคุณธรรม จริยธรรมที่งดงาม

โดยสมาคมแจ้งไปยังชมรมทุกอำเภอ แล้วชมรมก็ไปค้นหา ส่งมาให้คัดเลือก แล้วมอบเกียรติบัตรให้ในวันผู้สูงอายุ

6. โครงการเยี่ยมเยียน เพื่อพัฒนาสุขภาพของชมรม โดยการจัดสิ่งของไปแจกให้ผู้สูงอายุที่คิดค้นทำงานดีให้ชมรม และแจกถุงยังชีพ (มีข้าวสาร อาหารแห้ง เครื่องกระป๋อง ยา ผ้าห่ม) ให้ผู้สูงอายุที่ลำบากยากไร้ พร้อมช่วยเหลือสุขภาพ โดยสมาคมขอให้ชมรมคัดเลือก เสนอเข้ามาให้สมาคมตามหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วสมาคมจะคัดเลือกและนำไปแจกให้ โดยรวมกันมารับที่เป็นศูนย์กลาง เช่น ที่ว่าการอำเภอ ในรายที่เดินทางมารับไม่ได้ ก็นำไปให้ถึงบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาสุขภาพของชุมชน คือ ให้รู้จักบริหารงานให้เข้มแข็งขึ้น มีการให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม การออกกำลังกาย การดูแลสุขภาพ ซึ่งทำทุกเดือนในทุกอำเภอ

7. โครงการเข้าเฝ้าถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทุกปี เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจ ในชีวิตหนึ่งได้เข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิด แสดงความจงรักภักดี แล้วพาไปทัศนศึกษาต่อ นำความรู้มาพัฒนาชมรม เช่นที่ เชียงใหม่ ขอนแก่น กำแพงเพชร เพื่อดูผลงานของเขาว่า เขาทำอย่างไร เช่น ชมรมไม่ต้องของบประมาณจากใครเลย แต่มีการทำอาชีพเสริมหารายได้เอง ได้เห็นความเข้มแข็งของชมรมนั้นๆแล้ว จะได้นำกลับมาพัฒนาชมรมของเรา สมาคมจะประสานงานไปยัง อบจ. หรือ จังหวัด เพื่อให้ช่วยคัดเลือกชมรมที่ควรไปศึกษาดูงาน และยังได้ท่องเที่ยว ได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ ช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูง ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกันด้วย โดยมีการจัดงานกลางคืนสังสรรค์กัน ได้หัวเราะสนุกสนาน เป็นกิจกรรมที่จัดแล้วได้รับผลหลายด้าน

4.8 มูลนิธิจงฮั่วสงเคราะห์คนชราอนาถา

ที่ตั้ง 184 ถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทรศัพท์ 074-243364, 074-354350

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร คุณศิริลักษณ์ แซ่ตัน จากสมาคมไพล่าแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

1. สงเคราะห์ผู้สูงอายุ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ด้านที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม การรักษาพยาบาล ซึ่งเป็นผู้ไร้ญาติขาดมิตร หรืออนาถา
2. จัดให้มีสถานที่ตั้งศพสวดพระอภิธรรม เตรียมการฌาปนกิจ และสุสานเพื่อฝังศพ สำหรับบุคคลทั่วไป และคนไร้ญาติ
3. เพื่อประกอบกิจการอื่น ๆ อันเป็นการกุศล สาธารณประโยชน์ อันชอบด้วยกฎหมาย

การบริหารจัดการ

บริหารงานโดยคณะกรรมการของมูลนิธิฯ ซึ่งได้มาจากการคัดเลือก จากคณะกรรมการจากสมาคมจีน ทั้ง 5 สมาคม ได้แก่ สมาคมแต้จิ๋ว หาดใหญ่ สมาคมฮากกา หาดใหญ่ สมาคมฮกเกี้ยนแห่งจังหวัดสงขลา สมาคมไพล่าแห่งประเทศไทย และสมาคมกวางสี หาดใหญ่ ผลัดเปลี่ยนมาดูแลทุก 2 ปี โดยแต่ละสมาคมจะส่งตัวแทนมา สมาคมละ 6 คน เพื่อเป็นกรรมการบริหาร กรรมการ และเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีของมูลนิธิฯ ซึ่งต้องไม่เป็นคณะกรรมการบริหารของมูลนิธิฯ และ/หรือ ลูกจ้างของมูลนิธิฯ ทั้งนี้คณะกรรมการบริหารแต่ละสมัย มีระยะเวลาบริหารงาน 2 ปี ส่วนประธานมูลนิธิฯ ให้หมุนเวียนจาก 5 สมาคม

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

1. การรับบริจาคเงินสงเคราะห์คนชราจากประชาชนทั่วไป ณ สำนักงานของมูลนิธิฯ ซึ่งจะมีผู้มาบริจาคเกือบทุกวัน มากบ้างน้อยบ้างตามกำลัง และรับบริจาคอาหารทั้งสดและแห้ง หรือมีผู้มาจัดเลี้ยงอาหารแบบเป็นโต๊ะๆ หรือนำอาหารเป็นอย่างๆมาให้
2. พิธีไหว้บรรพบุรุษของชาวจีน (วันเซ็งเม้ง) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับไหว้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ทางมูลนิธิฯจะทำพิธีไหว้ภายในบริเวณสุสานบ้านพรุของมูลนิธิฯ โดยคณะกรรมการของมูลนิธิฯ ทำพิธีไหว้ศาลเจ้าเป้งกง และไหว้หลุมกระดูกรวมของศพไร้ญาติ เชิญพระอาจารย์จากวัดฉือฉางมาทำพิธีให้ในเดือนเมษายนของทุกปี
3. พิธีวันสารทจีน เพื่อไหว้วิญญาณที่ไร้ญาติ ทางมูลนิธิฯทำพิธีไหว้วิญญาณที่ไร้ญาติ โดยเชิญพระอาจารย์จากวัดฉือฉาง แม่ชี และผู้ทรงศีลจากวัดต่างๆ มาทำพิธีสวดมนต์เพื่อเป็นสิริมงคล นอกจากนี้ยังมีการแจกจ่ายสิ่งของต่างๆ ให้กับคนชราที่พักอาศัยในมูลนิธิฯด้วย ซึ่งจัดขึ้นในช่วงประมาณเดือนสิงหาคมของทุกปี ประมาณ 2 วัน 1 คืน
4. ด้อนรับบุคคลภายนอกที่มาเยี่ยมชมมูลนิธิฯ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน ตลอดจนนักเรียนและนักศึกษา พร้อมทั้งขอข้อมูลเพื่อประกอบในการศึกษา และร่วมทำกิจกรรมกับมูลนิธิฯ

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

1. จากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิถล่มพื้นที่ภาคใต้ ฝั่งอันดามัน มีผู้เดือดร้อน บาดเจ็บ สูญหาย และเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ทางมูลนิธิฯ ได้ร่วมบริจาคเงินและสิ่งของจำเป็นต่างๆ เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย และรับบริจาคจากองค์กรธุรกิจภาคเอกชนต่างๆ มากมายหลายแห่ง และจัดซื้อถุงยังชีพ นำไปมอบให้ผู้ได้รับความเดือดร้อน

2. การพัฒนาและปรับปรุงสุสาน

- จัดงานแข่งขันกอล์ฟการกุศล เพื่อนำเงินมาสร้างถนนคอนกรีตภายในสุสานบ้านพรุ เนื่องจากในช่วงเทศกาลแข่งจะมีบุคคลต่างๆ มาทำพิธีไหว้บรรพบุรุษเป็นจำนวนมาก ทำให้การจราจรภายในสุสานติดขัดและไม่สะดวก เพราะถนนเป็นดินลูกรัง และบดนี้ถนนคอนกรีตสายหลักได้สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว

- การปลูกต้นไม้ภายในบริเวณสุสาน รวมทั้งทาสีศาลเจ้าเป๊าะกงและศาลาภายในสุสานใหม่ เป็นการปรับภูมิทัศน์ให้มีความร่มรื่น และเพื่อให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนใกล้เคียงกับสุสาน มีการสร้างถนนสายย่อยเพิ่มอีก 4 สายเมื่อเดือนพฤษภาคม 2548

- จัดทำแผนที่หลุมที่สุสานใหม่ โดยแบ่งเป็นบล็อกพร้อมกำหนดเลขหมายของหลุมฝังศพ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และง่ายต่อการตรวจสอบ ค้นหา

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

หาเงินทุนเพื่อสร้างรั้วรอบสุสาน แสวงขอบเขตและป้องกันไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาในเวลากลางคืน โดยไม่ได้รับอนุญาต

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

1. ทำกิจกรรมร่วมกับมูลนิธิอื่นๆ เช่น มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงตั้ง)
2. มีการผนึกกำลังกันกับกลุ่มมูลนิธิและสมาคมจีน เพื่อช่วยเหลือกันในด้านต่างๆ เป็นเครือข่ายมิตรกัน รวมกันเป็นชมรมสมาคมและมูลนิธิขนาดใหญ่ รวม 19 องค์กร
3. ร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือจัดงบประมาณสนับสนุนตามที่ทางภาครัฐและเอกชนขอความร่วมมือ เช่น สนับสนุนงานเทศกาลกินเจของเมืองหาดใหญ่ เป็นต้น

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

ค่าใช้จ่ายหลักคือค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาลคนชรา ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า เงินเดือนพนักงานประจำสำหรับงานธุรการและบัญชี พนักงานดูแลบ้านพักคนชรา พนักงานดูแลศาลาบำเพ็ญกุศล และพนักงานดูแลสุสานรวม 18 คน และค่าจ้างเหมาให้กับสัปเหร่อ จำนวน 12 คน ปัจจุบันมูลนิธิฯ มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

1. การรับบริจาคเงินจากประชาชนทั่วไป
2. ศาลาบำเพ็ญกุศล มีอัตรามาตรฐาน 200 บาท/วัน

3. สุสานที่บ้านพรุ 200 กว่าไร่ สุสานชายเป็นหลุม เป็นหลุมเดี่ยว หลุมคู่ (หลุมใหม่) ราคา 7-8 หมื่นบาทถึง 2 แสนบาท ถ้าหลุมใช้แล้วราคาจะถูกกว่า (เป็นหลุมที่ขุดศพเก่าขึ้นมาจากการล้างป่าช้า) สำหรับพื้นที่ซึ่งมีทำเลดี มีสวนजूดี ผู้ที่มีฐานะจะจองไว้ก่อน 3-4 หลุม เรียงกัน โดยบริจาคเงินให้มูลนิธิด้วยเงินจำนวนมาก (1 ล้านบาท) โดยจะทยอยเปิดให้จอง เพื่อหารายได้ให้มูลนิธิ

4. ในวันเซ่งเม้ง จัดกิจกรรมที่สุสาน เพื่อขอรับเงินบริจาคสำหรับการดูแลรักษาสุสาน หรือเพื่อการพัฒนาสถานที่ที่เป็นกรณีพิเศษ เช่น สร้างถนนคอนกรีตภายในสุสาน ซึ่งจะมีผู้ร่วมทำบุญมากในวันนี้

5. ทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้ โดยพินัยกรรม หรือนิติกรรมอื่นๆ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันให้มูลนิธิรับผิดชอบหนี้สินใดๆ

6. ดอกผลอันเกิดจากทรัพย์สิน อันเป็นทุนของมูลนิธิให้เช่าสถานที่ (ตึกแถว) ซึ่งเดิมมีคนเช่าพักอยู่แล้วว่างลง จึงนำออกมาให้เช่า

7. จัดกิจกรรมเพื่อขอสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษ เช่น การแข่งขันกอล์ฟ เพื่อหาเงินสร้างถนน เป็นต้น

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ด้านทรัพยากรมนุษย์ – ผู้สูงอายุ

มีบ้านพักคนชรา ให้ความสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุที่ยากไร้ไม่มีที่อยู่อาศัย เป็นอาคาร 3 ชั้น ใช้สำหรับคนชรา 2 ชั้น ชั้นล่างมี 3 ห้องเป็นห้องนอนรวม 8 เตียง เป็นห้องผู้ชาย 2 ห้อง ผู้หญิง 1 ห้อง และห้องพิเศษสำหรับผู้ที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตัวเองได้ 4 ห้อง อยู่ได้ห้องละ 1 คน สำหรับชั้น 2 มี 4 ห้อง เป็นห้องผู้ชาย 2 ห้องและผู้หญิง 2 ห้อง ห้องละ 8 คน มูลนิธิให้อาหารวันละ 2 มื้อ คือมื้อเช้า และเย็น สำหรับมื้อกลางวันจะมีผู้นำอาหารมาเลี้ยง ทางโรงพยาบาลหาดใหญ่ส่งแพทย์และพยาบาลมาตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกวันพุธ นอกจากนี้ แพทย์จากโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ก็แวะมาเยี่ยมเยียนและตรวจสุขภาพให้เช่นกัน หากผู้สูงอายุเหล่านี้เสียชีวิตลง ทางมูลนิธิจะจัดพระอภิธรรมสวดศพให้หนึ่งคืนก่อนที่จะนำศพไปฝังไว้ที่สุสานบ้านพรุ ปัจจุบันมีผู้สูงอายุที่เข้ามารับความอนุเคราะห์ 52 คน มีพนักงานดูแลประจำ 3 คน

สำหรับผู้ที่จะเข้ารับการสงเคราะห์ในมูลนิธิ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) อายุ 60 ปี บริบูรณ์ ชายหรือหญิง
- 2) เป็นผู้ไร้ญาติขาดมิตรหรืออนาถา
- 3) มีความประพฤติเรียบร้อย
- 4) ไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
- 5) ไม่ติดยาเสพติดทุกประเภท
- 6) ไม่เป็นวัณโรค โรคเรื้อน โรคประสาท และโรคติดต่ออื่นๆ
- 7) ต้องมีหนังสือรับรอง หรือแนะนำจากสมาคม มูลนิธิ ชมรม หรือหน่วยงานอื่นๆ (รัฐ / เอกชน)
- 8) มูลนิธิ สงวนสิทธิ์ให้คณะกรรมการบริหารเป็นผู้พิจารณาคนชราที่จะเข้ารับการสงเคราะห์

4.9 มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมสากล สงขลา (หาดใหญ่)

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2521

ที่ตั้ง สำนักงานใหญ่ 214 หมู่ 10 ถนนมะลิวัลย์ ซอยประชาวิทย์ ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัด
ขอนแก่น โทรศัพท์ 043-239499, 043-242098 ต่อ 10
สาขาหาดใหญ่ 377/32 หมู่ 1 ซอย 41 ถนนเพชรเกษม ตำบลควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา โทรศัพท์ 074-252797

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร

สำนักงานใหญ่ นายอารีย์ หอวิจิตร
สาขา รศ.ดร.จักรกริสน์ กนกกันทพงษ์

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

1. เพื่อส่งเสริมให้คนตาบอด ครอบครัว ชุมชน และสังคมมีเจตคติที่ดีต่อคนตาบอด มีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนตาบอด
2. เพื่อให้ครอบครัวของคนตาบอด ชุมชน และสถานศึกษา ตระหนักรู้ถึงสิทธิโอกาสของคนตาบอดทางด้านต่างๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนตาบอดโดยใช้การศึกษาทุกรูปแบบเป็นเครื่องมือพัฒนาคนตาบอดให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
3. ให้บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรก หรือแรกพบ ให้บริการเตรียมความพร้อมเด็กตาบอดในทักษะต่างๆก่อนส่งเข้าเรียนในโรงเรียนร่วม
4. ให้บริการที่พักอาศัย อาหาร แก่คนตาบอดผู้มีความจำเป็นในระหว่างที่เรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริการให้คำปรึกษาแก่พ่อแม่ ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตรหลานตาบอด
5. ให้บริการครูสอนเสริมในโรงเรียนร่วมตามความจำเป็นและส่งเสริม บทบาทของผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษาต่างๆเพื่อให้มีทักษะในการสนับสนุนการเรียนการสอน คนตาบอด
6. เป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการเรียนการศึกษาคนตาบอด การฝึก อบรม พัฒนาบุคลากรการถ่ายทอดเทคโนโลยี แก่คนตาบอดและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
7. ให้บริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาตาบอด เพื่อให้มีโอกาสและสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ
8. ให้การช่วยเหลือผู้มีปัญหาทางด้านสายตา ในการตรวจรักษาส่งเสริมการป้องกันความพิการทางสายตา

การบริหารจัดการ

นายอุดมศักดิ์ ข้าวหอม รักษาการหัวหน้าสำนักงานมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดฯ สาขาสงขลา และเจ้าหน้าที่กว่า 20 คน ประกอบไปด้วย แม่บ้าน แม่ครัว นักการ ครู คนขับรถ เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่ธุรการ และฝ่ายผลิตสื่อ มีเด็กนักเรียน 148 คน

ครู 1 คน ต่อ 1 ห้องเรียน จะรับเด็กนักเรียนได้ไม่เกินห้องละ 10 คน เพราะการสอนบางครั้งต้องอธิบายเป็นรายบุคคล ไม่สามารถรับนักเรียนมากกว่านี้ได้

การประชาสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์ให้คนรู้จักในท้องถิ่นรู้จักโดยใช้สื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ

ทำโครงการขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ เช่น โครงการสร้างห้องบันทึกเสียง

ทำของที่ระลึกต่างๆขาย เช่น งานฝีมือเด็ก งานร้อยลูกปัด

ทำสื่อขาย

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

ในอนาคตมูลนิธิจะขยายความช่วยเหลือด้านอาชีพ จะขยายตามศักยภาพที่ทำได้

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

มูลนิธิจะเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณให้กับโรงเรียน เมื่อเปิดโรงเรียนที่ใด ก็จะมีสาขาของมูลนิธิเปิดด้วย เพื่อระดมทุนในท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล ปัจจุบันเงินจากท้องถิ่นยังมีไม่เพียงพอ ยังต้องขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานใหญ่ที่ขอนแก่น

โรงเรียนได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเหมือนโรงเรียนเอกชนทั่วไป คือสนับสนุนตามรายหัวของนักเรียน เป็นเงินน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย คนตาบอดมีค่าใช้จ่ายด้านเครื่องมือสูงมาก

ทางมูลนิธิจะต้องดูแลให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในมูลนิธิเป็นหลัก หรืออาจช่วยเหลือองค์กรในชุมชนทั่วไปด้วย เช่น ช่วยสมาคมคนตาบอดในชุมชน หรือที่อื่น อาจจะทำงานประสานกัน

ได้รับการบริจาค เช่น ได้รับบริจาคที่ดิน 4 ไร่ จากนายถาวร พงศ์ประยูร ส่วนตัวอาคารทางมูลนิธิเป็นผู้จ่ายเอง ซึ่งเงินก็มาจากคนบริจาคทั้งในประเทศและต่างประเทศทั่วโลก และได้รับเงินสนับสนุนเพิ่มเติมจากคนในท้องถิ่นและจากคนภายนอกด้วย

สำหรับค่าใช้จ่ายดำเนินงาน สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิจะสนับสนุนจนกว่าทางภาคใหญ่จะสามารถเลี้ยงตัวเอง ขณะนี้ได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นประมาณ 1 ใน 3 ดีขึ้นกว่าเดิมมาก

ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะได้รับการสนับสนุนเป็นโครงการเช่น โครงการศูนย์หนังสือที่สัมผัสได้ด้วยปลายนิ้ว ทางเทศบาลควนลังจะจัดซื้ออุปกรณ์มาให้ (อุปกรณ์ทำอักษรเบรล) ไม่ได้ให้เป็นเงิน หรือทำโครงการอบรมต่างๆ

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ขณะนี้ให้ความช่วยเหลือเฉพาะด้านการศึกษา ก่อน เพราะเห็นว่าการศึกษาคำคัญที่สุด โดยจะรับเด็กตั้งแต่เด็กแรกเกิดหรือแรกพบ เพื่อพิจารณาว่า จะช่วยเหลืออะไรได้บ้าง ไม่จำกัดเพศ วัย เชื้อชาติ

เริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาล ให้เด็กพักอาศัยอยู่ที่โรงเรียนแบบโรงเรียนประจำ และมีนักเรียนที่เรียนร่วมกับที่บ้าน ปัจจุบันมีชั้นอนุบาล ชั้น ป.1 กำลังเปิดชั้น ป.2 โดยใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ มีการปรับเล็กน้อยให้สอดคล้องกับตัวนักเรียน เมื่อเด็กมีความพร้อม ก็จะส่งออกไปเรียนร่วมกับเด็กตาดีตามโครงการเรียนร่วม ปัจจุบันส่งนักเรียนออกไปเรียนร่วม 17 คน ชั้นประถม มัธยม ใน 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนศรีนคร เทศบาล 2 หาดใหญ่วิทยาลัย หาดใหญ่สมบุญกุลกัลยา โดยจะจัดครูไปด้วยเรียกว่า ครูสอนเสริมวิชาการ ไปคอยดูแลนักเรียนที่ไปเรียนร่วม ช่วยประสานงาน ช่วยดูแล เช่น เอกสาร หนังสือ สื่ออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนเรียนทันเพื่อนได้

โรงเรียนจะดูแลเด็กจนถึงระดับสูงสุด ตามการศึกษาพื้นฐาน แต่มูลนิธิจะดูแลได้ถึงระดับปริญญาตรี โดยมีอีกหน่วยงานหนึ่งดูแล คือ DFS ส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อเด็กสอบได้ก็ส่งไปเรียนต่อ จะช่วยเรื่องสื่อ อุปกรณ์ ทุนการศึกษา ซึ่งจะทำงานประสานกับนักเรียน เช่น อาจจะช่วยพิมพ์หนังสือให้เด็กเมื่อ DFS ทำไม่ทัน

ปัจจุบันมีเด็กที่อยู่ในความดูแลที่อยู่ประจำ 18 คน สำหรับเด็กเรียนร่วมที่บ้าน แต่อยู่ในความดูแลของโรงเรียน โรงเรียนจะสนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ ถ้าเด็กมีปัญหาที่โรงเรียนได้ หรือมาเรียนเสริม ในระหว่างที่ว่าง เช่นวันหยุดติดกันหลายวัน

เด็กที่เรียนร่วมที่บ้าน คือ เด็กพักอยู่กับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง แล้วไปเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในโรงเรียนใกล้บ้าน แต่เด็กจะได้รับการสนับสนุนจากทางมูลนิธิฯ เช่น หนังสืออักษรเบรลล์ โดยผู้ปกครองนำหนังสือมาให้ทางโรงเรียนช่วยพิมพ์เป็นอักษรเบรลล์ให้ เด็กที่มองเห็นได้แต่ต้องขยายภาพ จะให้อุปกรณ์แว่นขยาย ทำตัวหนังสือขยาย หรือภาพขยาย หรืออาจไปช่วยประสานงานให้บ้าง

เด็กที่ออกไปเรียนร่วมกับเด็กปกติประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ โดยก่อนที่จะส่งออกไป ต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อน ทั้งด้านสังคม การอ่านเขียนอักษรเบรลล์ รู้จักคิด วิเคราะห์ เด็กต้องสอบเข้าเรียนเหมือนเด็กทั่วไป ถ้าสอบไม่ได้ ก็ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยรับ เช่น โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ปี 2548 สอบ 5 คน สอบได้เพียง 1 คน อีก 4 คนต้องขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยรับเข้าเรียน เนื่องจากในการสอบ เด็กจะเสียเปรียบ เพราะในชั่วโมงสอบ จะต้องทำข้อสอบให้เป็นอักษรเบรลล์ก่อน ไม่ได้ข้อสอบมาล่วงหน้าเพื่อพิมพ์เป็นอักษรเบรลล์ เนื่องจากทางโรงเรียนกลัวข้อสอบรั่ว จะต้องจัดครูไปอ่านข้อสอบให้ ถ้ามีภาพเรขาคณิต ก็ต้องจัดทำเป็นภาพนูนในตอนนั้นเลย โดยมีเวลาสอบเท่ากับเด็กปกติ

เด็กประจำของโรงเรียน เสาร์-อาทิตย์ ผู้ปกครองรับกลับบ้านได้ แต่ไม่ยอมให้กลับบ้านบ่อย เพราะวันเสาร์-อาทิตย์ เด็กจะได้ทำกิจกรรมเช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตัว รวมทั้งมีการจัดสอนเสริมวิชาการ เรียนคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม เด็กจะได้ประโยชน์มากกว่ากลับไปบ้าน

วันธรรมดา เด็กจะไปเรียนหนังสือที่โรงเรียน ครูจะเป็นผู้ดูแล เมื่อเด็กเลิกเรียนก็จะได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตประจำวัน เด็กจะอยู่ในความดูแลของครูหอพัก หลังจากเลิกเรียนแล้ว ปล่อยให้เด็กวิ่งเล่นถึงเวลา 17.30 น. รับประทานอาหาร แล้วปล่อยให้เล่นถึง 18.30 น. จึงขึ้นหอพัก เด็กที่เรียนข้างในยังไม่ออกไปเรียนร่วม ครูหอพักจะดูแล อาบน้ำ อ่านนิทานหรือหนังสือที่เป็นประโยชน์ เด็กที่ไปเรียนร่วม จะเข้าห้องฝึกฝน ทำการบ้าน อ่านหนังสือ โดยจัดครูหมุนเวียนมาดูแล ครูจะมีครบตามระดับระดับชั้น ประถม มัธยมต้น มัธยมปลาย อย่างน้อยอย่างละคน และมีครูประจำห้องคอมพิวเตอร์ 1 คน สนับสนุนให้เด็กใช้คอมพิวเตอร์ เด็กประถมทำการบ้านโดยเขียนอักษรเบรลล์บนบรรทัด แล้วครูแปลกำกับ เอาไปส่ง ถ้าเด็กใช้คอมพิวเตอร์ คล่อง เด็กจะพิมพ์แล้ว Print ส่งเอง

คอมพิวเตอร์ของคนตาบอดจะมี Soft Ware เพิ่มมาอีกตัว คือ ช่วยแปลงเสียงให้ได้ยิน เมื่อกดคีย์บอร์ดก็จะมีเสียง และจะมีตัวอ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ (Screen Reader) โดยตัวหนังสือที่ Cursor วางอยู่มันจะอ่านให้ เมื่อเลื่อน Cursor ไป มันก็จะอ่านให้ มีข้อจำกัดเรื่องรูปภาพ โปรแกรมจะบอกว่าเป็นรูปภาพ ถ้าเป็นรูปภาพ อยู่ในโปรแกรม Microsoft Word จะอธิบายตัวรูปภาพนั้นให้ได้ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ เพิ่งจะได้มา 1-2 ปีนี้ แต่ยังไม่สมบูรณ์ ยังไม่ถูกต้องนัก แต่ใช้การได้ มีคอมพิวเตอร์ให้ใช้ประมาณ 10 เครื่อง

4.10 สรุปท้ายบท

จากข้อมูลกลุ่มองค์กรทางด้านกัญญา บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล สังคมสงเคราะห์ สวัสดิการ ชุมชน และทรัพยากรมนุษย์ สรุปได้ดังนี้

4.10.1. เปรียบเทียบ หรือประเมิน เห็นข้อดี ข้อเสีย จุดแข็ง จุดอ่อน

องค์กร	ข้อดี	ข้อเสีย	จุดแข็ง	จุดอ่อน
1) มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงตั้ง)	1 มีบทบาทกว้างขวางหลายด้าน 2 มีความคล่องตัวสูงสามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว 3 สามารถประสานความร่วมมือได้หลายระดับ	1 หน่วยกัญญาจับรวดเร็วมาก น่ากลัวอุบัติเหตุ	1 เป็นที่รวมของคนจีนมาช้านาน 2 มีพื้นฐานจากวัฒนธรรมจีนที่แข็งแกร่ง 3 เป็นที่รวมแห่งความศรัทธาและน้ำใจสามารถระดมทุนได้จำนวนมาก 4 มีการสั่งสมประสบการณ์การ	

			ทำงานมายาวนาน	
2) สมาคมสตรี ประสานมิตร	1 ระดมทุนได้เร็ว คล่องตัว 2 การตัดสินใจช่วยเหลือทำได้รวดเร็ว	1 กิจกรรมที่ทำยังไม่ กว้างมากนัก	1 เป็นที่รวมตัวของ สตรีเชื้อสายจีน	1 สมาชิกอยู่ในวง จำกัด จึงมีข้อจำกัด ในการทำงาน
3) กองทุนสัจจะลด รายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการ ภาคประชาชน สงขลา	1 ทำให้ประชาชนรู้จัก การออมเพื่อช่วยเหลือ กันเองในชุมชน 2 เกิดความมีวินัยและ มั่นคงในชีวิต		1 มีพื้นฐานมาจาก ประชาชนที่มีแนวคิด พึ่งตนเอง 2 มีรูปแบบ วิธีการ และระบบการจัดการ ของตนเอง	
4) โสสะมูลนิธิแห่ง ประเทศไทย ใน พระบรม ราชานุปลัมภ์	1 เด็กได้รับการ คุ้มครองดูแลอย่าง ปลอดภัย และอบอุ่น 2 มีระบบการทำงานที่ มีมาตรฐานสูง และ อิสระ 3 มีการจัดสถานที่และ สภาพแวดล้อมที่ดีต่อ การเติบโตของเด็ก		1 เป็นเครือข่ายของ มูลนิธิระดับนานาชาติ 2 มีการสนับสนุนทุน ให้สามารถทำงานได้ โดยไม่ขาดแคลน 3 มีความรู้และความ เข้าใจจิตวิทยาเด็ก สามารถจัดสภาพ แวดล้อมและการ จัดการได้ดี	1 มีข้อจำกัดในการ รับเด็ก ยังไม่เพียงพอ กับความ ต้องการ
5) กลุ่มอาสาสมัคร นานาชาติเพื่อการ พัฒนาสังคม (ดา หลา)	1 มีกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์หลากหลาย รูปแบบให้เลือก 2 มีความคล่องตัวใน การตัดสินใจเลือกทำ กิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์ในแต่ละ พื้นที่		1 มีอาสาสมัครมาจาก หลายชาติ มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม 2 อาสาสมัครเป็นผู้มีความตั้งใจสูงในการ บำเพ็ญประโยชน์	1 มีข้อจำกัดในด้าน ทุน 2 อาสาสมัครมี ระยะเวลาจำกัด ไม่ สามารถทำงานต่อ เนื่องได้ในระยะยาว
6) มูลนิธิเพื่อนหญิง	1 เป็นที่พึ่งพิงแบบ ฉุกเฉินให้แก่ผู้หญิงที่ ประสบปัญหา 2 ช่วยให้การปรึกษาใน		1 สามารถประสาน ความร่วมมือในการ ร่วมกันแก้ไขปัญหา 2 มีองค์ความรู้ในการ	1 ยังไม่เป็นที่รู้จัก อย่างกว้างขวาง 2 ยังมีข้อจำกัดใน การทำงานที่จะ

	<p>การแก้ไขปัญหา</p> <p>3 ให้ความรู้ให้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สิทธิสตรี</p> <p>4 ช่วยบำบัดฟื้นฟูจิตใจให้ผู้ประสบปัญหา</p>		<p>แก้ไขปัญหา และพัฒนา</p> <p>3 มีเครือข่ายในการทำงาน สามารถส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้</p>	<p>สามารถช่วยเหลือสตรี</p>
<p>7) สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุ</p>	<p>1 ส่งเสริมกิจกรรมด้านสุขภาพผู้สูงอายุ</p> <p>2 สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้พบปะ รวมกลุ่มกัน</p> <p>3 ผู้สูงอายุได้รวมกลุ่มกันทำกิจกรรม ช่วยให้ผู้สูงอายุได้สุขภาพกายและจิตใจดี</p> <p>4 ส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุ ให้สามารถพึ่งตนเองได้</p>		<p>1 มีประสบการณ์ และนวัตกรรมในการพัฒนาวิธีการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ</p> <p>2 มีสมาชิกมากมายที่เป็นผู้มีศักยภาพ มีจิตความสามารถสูง</p>	
<p>8) มูลนิธิธัญข้าวสงเคราะห์คนชราอนาถา</p>	<p>1 เป็นที่พึ่งพิงของคนชราที่ไร้ญาติ อนาถา</p> <p>2 เป็นที่รวมน้ำใจของสังคมต่อคนชราอนาถา</p>		<p>1 ได้รับการสนับสนุนทุนจาก 5 สมาคมจีน</p> <p>2 มีทรัพย์สินที่สามารถก่อให้เกิดรายได้ เลี้ยงตนเองได้</p> <p>3 มีผู้ศรัทธา ทำบุญบริจาคเงินให้มาก</p>	<p>1 มีข้อจำกัดในการให้บริการ</p> <p>2 ไม่สามารถรับคนชราที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้</p>
<p>9) มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์</p>	<p>1 ช่วยพัฒนาคนตาบอดให้สามารถเข้าเรียนร่วมกับคนปกติ</p> <p>2 ช่วยพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตด้านต่างๆ ให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้สะดวก</p> <p>3 ช่วยผลิตสื่อเพื่อการศึกษาค้นคว้าให้คนตาบอด</p>		<p>1 เป็นสาขาของมูลนิธิที่ดำเนินงานด้านนี้มาในระดับประเทศ</p> <p>2 ชุมชนในพื้นที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน</p>	<p>1 ยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง</p> <p>2 ความสามารถในการให้บริการยังไม่เพียงพอ</p>

	4 ช่วยจัดหาอุปกรณ์ เพื่อช่วยในการดำเนิน ชีวิต 5 เป็นที่ประสานงาน ในการช่วยเหลือ และ พัฒนาคนพิการ			
--	---	--	--	--

4.10.2. คุณค่าต่อสังคม ปัจจัยแห่งความสำเร็จ กลยุทธ์ ปัญหาและการแก้ไข

องค์กร	คุณค่าต่อสังคม	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	กลยุทธ์	ปัญหาและการแก้ไข
1) มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตึ้ง)	1 เป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือด้านบรรเทาสาธารณภัย และ สังคมสงเคราะห์ 2 เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ	1 มีประสบการณ์การทำงานมายาวนาน 2 มีผลงานเป็นที่ยอมรับของสังคม 3 ได้รับความศรัทธา	1 มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ได้รับความเชื่อถือ 2 การตอบสนองความต้องการของสังคมอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ 3 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ อย่างใกล้ชิด เกิดเป็นเครือข่ายการทำงานร่วมกัน	1 ในการให้ความช่วยเหลือที่ขาดประสิทธิผล เช่น การแจกของให้ผู้ประสบภัย พบว่ามีความไม่พอดีกับผู้รับ ใช้งานไม่ได้ บางครั้งจึงมอบให้เป็นเงิน 2 มีโรงเรียนในชนบทขอรับข้าวสารไปทำอาหารกลางวันให้เด็ก แต่เห็นว่าอาจจะมีการช่วยเหลือเป็นเงินไปแทน
2) สมาคมสตรีประสานมิตร	1 เป็นองค์กรด้านสังคมสงเคราะห์	1 ประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีศักยภาพสูง สามารถระดมกำลังให้ความช่วยเหลือได้ดี	1 ผลักดันให้สมาชิกได้แสดงบทบาทของตนต่อสังคม	
3) กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการ	1 เป็นองค์กรสวัสดิการภาคประชาชน	1 ผู้ริเริ่ม ก่อตั้ง ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับความ	1 ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	1 มีการพูดให้ร้ายจากบุคคลภายนอก แต่ไม่ได้รับผล

ภาคประชาชน สงขลา	2 เน้นการเป็นสังคม แบบการพึ่งตนเอง	เชื่อถือในสังคม 2 สมาชิกมีส่วนร่วม ในการบริหาร จัดการ ในทุกระดับ	2 มีการติดตาม ประเมินผลจากภายใน และภายนอก 3 ประชุมแลกเปลี่ยน กันสม่ำเสมอ	กระทบ เนื่องจาก การออกแบบระบบ มีภูมิคุ้มกันไว้แล้ว
4) โสตะมูลนิธิแห่ง ประเทศไทย ใน พระบรม ราชูปถัมภ์	1 เป็นองค์กรให้การ สงเคราะห์เด็กที่ถูก ทอดทิ้ง ที่มีมาตรฐาน สูง	1 มีความรู้ ความเข้าใจ และมีระบบการ บริหารจัดการที่ดี 2 มีการสนับสนุน ตามความต้องการ อย่างพอเพียง	1 มีการจัดการที่มีรูป แบบ วิธีการที่เป็น มาตรฐานเดียวกันใน เครือข่าย	
5) กลุ่มอาสาสมัคร นานาชาติเพื่อการ พัฒนาสังคม (ดา หลา)	1 เป็นองค์กรอาสา สมัคร ที่มาจากหลาย ประเทศ ให้ได้แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ และบำเพ็ญ ประโยชน์ร่วมกัน	1 มีเครือข่ายในระดับ นานาชาติเชื่อมโยงกัน อย่างกว้างขวาง 2 มีเครือข่ายในระดับ พื้นที่ ในการลงไป ทำงาน	1 ความเป็นอิสระ และมีระเบียบที่เป็นที่ ตกลง ยอมรับกันใน กลุ่มระดับนานาชาติ 2 มีการประชุมแลกเปลี่ยน กันเป็นประจำ ระดับนานาชาติทุกปี	
6) มูลนิธิเพื่อนหญิง	1 เป็นองค์กรที่ให้ความ ช่วยเหลือสตรี และเด็ก ที่ประสบ ปัญหา	1 มีเครือข่ายความร่วมมือ ประสานการทำงาน กัน	1 ใช้ศักยภาพของ เครือข่ายมาร่วมกัน ในการแก้ปัญหา	1 บางกรณีมีปัญหา ซับซ้อน ต้องแก้ โดยทางอ้อม
7) สมาคมเครือข่าย สุขภาพผู้สูงอายุ	1 ช่วยพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของผู้สูงอายุ	1 มีความร่วมมือกัน ทำงานอย่างเข้มแข็ง	1 ประสานความร่วมมือ กัน ทำให้เกิดการ รวมกลุ่มช่วยเหลือ กัน	
8) มูลนิธิจงฮั่ว สงเคราะห์คนชรา อนาถา	1 เป็นที่รองรับคนชรา ที่ไร้ที่พึ่งพิง	1 ได้รับการสนับสนุน จากสังคมในการ ดำเนินงาน		1 ยังคงมีปัญหาการ ให้ความช่วยเหลือ คนชราที่ช่วยเหลือ ตนเองไม่ได้
9) มูลนิธิธรรมิกชน เพื่อคนตาบอดใน ประเทศไทย ใน พระบรมราชูปถัมภ์	1 พัฒนาคุณภาพชีวิต ให้คนตาบอดสามารถ อยู่ในสังคมได้ด้วยดี	1 มีเครือข่าย และการ ได้รับการสนับสนุน ระดับประเทศ และใน ระดับพื้นที่		1 ยังไม่เป็นที่รู้จัก กันในวงกว้าง ยัง ต้องการรับการ สนับสนุนในพื้นที่ ให้มากขึ้น

4.10.3. บทเรียนที่ได้จากการศึกษา

องค์กรทางด้านบัญชี บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล สังคมสงเคราะห์ สวัสดิการชุมชน และ ทรัพยากรมนุษย์ ล้วนแล้วแต่เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานที่พบเห็นได้โดยทั่วไป เป็นประเด็น ความช่วยเหลือที่สังคมให้ควรมสนใจ เมื่อเกิดองค์กรที่มีลักษณะการบริหารจัดการ และมีผลงานที่สังคม ยอมรับ จึงสามารถพัฒนาให้เติบโตขึ้นได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาพบว่า องค์กรที่มีผู้บริหารที่ เป็นคนในพื้นที่เอง จะเข้าใจความต้องการของสังคมดีกว่า และสามารถพัฒนาองค์กรให้ตอบสนองความ ต้องการได้ดีกว่า ซึ่งหมายรวมไปถึงการระดมทุน บริหารทุน และให้ความช่วยเหลือ

การบริหารจัดการที่มีส่วนร่วมจากสังคม ประกอบกับการมีอำนาจในการกำหนดนโยบายขององค์กร ในระดับพื้นที่ จะสามารถพัฒนาองค์กรได้ดีกว่า มีความคล่องตัวกว่า

บทที่ 5 ทูนาจากองค์กรสาธารณประโยชน์ :

ทางการต่อผู้ชีวิต การศึกษา ศาสนา สุขภาพ และยาเสพติด

ข้อมูลองค์กรสาธารณประโยชน์ ทางการต่อผู้ชีวิต การศึกษา ศาสนา สุขภาพ และยาเสพติด ประกอบไปด้วย

- 1) มูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ สัมภาษณ์ นายชัยรัตน์ เสดียร อาจารย์คนตรี แก้วมาก อาจารย์สมบัติ เหมทานนท์
- 2) มูลนิธิในเครือประธานราษฎรนิกร สัมภาษณ์ ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎรนิกร นายกฤษณ์ ประธานราษฎรนิกร
- 3) สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา สัมภาษณ์ นายวิสุทธิ์ บิลล่าเต๊ะ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและการต่างประเทศ
- 4) มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ จิรมัง เลขานุการของประธานฯ
- 5) มูลนิธิเพื่อการศึกษาและพัฒนาสังคม ของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสสิดดิค สัมภาษณ์ นายชูชีพ นิเมะ ผู้จัดการมูลนิธิฯ
- 6) สมาคมครูสัมพันธ์แห่งประเทศไทย หน่วยสอบอำเภอเทพา สัมภาษณ์ นายหมัดอุเสิน สามารด นายสัน เหลี่ยมแหละ
- 7) วัดถาวราราม มหาปัญญาวิทยาลัย โรงเรียนมหาปัญญา สัมภาษณ์ คุณสวัสดิ์ บุญยะเวศ
- 8) มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ สัมภาษณ์ ผศ.นพ.วิรัช วุฒิภูมิ
- 9) มูลนิธิรักษ์ไทย สัมภาษณ์ คุณนาคยา เพชรรัตน์
- 10) กลุ่มไทรงาม สัมภาษณ์ นางสาวสมจิต พุ่งทศธรรม
- 11) ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์) สัมภาษณ์ นายสุชาติ จันทลักษณ์
- 12) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สัมภาษณ์ คุณกัลยา มณีรัตน์
- 13) แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา-ประเด็นอุบัติเหตุ สัมภาษณ์ นางอัจฉิมา พรรณนา
- 14) ชมรมลดอุบัติเหตุบนท้องถนนเมืองหาดใหญ่ สัมภาษณ์ นส.ปฐมพร ช่อธนาวงศ์

5.1 มูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ตั้งขึ้น ณ สถานศึกษา จำนวน 23 แห่ง เริ่มที่วิทยาลัยครูสงขลาเป็นแห่งแรกในปี พ.ศ.2527 ขณะที่ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อมาตรวจราชการที่จังหวัดสงขลา ศูนย์วัฒนธรรมวิทยาลัยครูสงขลา นำมโนราห์ไปแสดง ฯพณฯ มอบเงินให้อธิการวิทยาลัยครูสงขลา (ดร.วิจิตร จันทรากุล) 100,000 บาท และนางปราณี วนวิสุทธิ ผู้จัดการธนาคารนครหลวงไทย สงขลา ได้บริจาคสมทบอีก 10,000 บาท รวมเป็นเงิน 110,000 บาท จัดตั้งเป็นมูลนิธิชื่อ “มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ วิทยาลัยครูสงขลา” ต่อมาในปี 2528 ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มาตรวจราชการที่จังหวัดสงขลา ทางวิทยาลัยได้เรียนเชิญ ฯพณฯ เป็นประธานในพิธีมอบทุนการศึกษา โดยนำดอกผลจากมูลนิธิมาจัดเป็นทุนการศึกษาให้นักเรียนที่ประพฤติดี เรียนดี แต่ขาดทุนทรัพย์ การมอบทุนในครั้งแรกจัดที่โรงแรมสมิหลา นักศึกษาเข้ารับทุน 5 ราย ทุนละ 1,500 บาท ในปีต่อมา ฯพณฯ จึงได้จัดตั้งมูลนิธิขึ้นในสถานศึกษาอื่นๆ ในจังหวัดสงขลา โดยใช้ชื่อแบบเดียวกัน กำหนดมอบทุนการศึกษาทุกวันที่ 26 สิงหาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดของ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

นอกจากมูลนิธิที่ตั้งในสถานศึกษาเพื่อให้แต่ละสถานศึกษาจัดเป็นทุนการศึกษา 23 แห่งแล้ว ยังมีอีก 4 มูลนิธิ ตั้งนอกสถานศึกษา รวมมีมูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ 27 มูลนิธิ

รายชื่อมูลนิธิในเครือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ จังหวัดสงขลา

ที่	ชื่อมูลนิธิ	จัดทะเบียน	ที่ตั้ง	โทรศัพท์
1	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	2528	160 ม.5 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา	074-312726
2	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดสงขลา	2528	64 ถ.รามวิถี ต.บ่อทราย อ.เมืองสงขลา	074-311890
3	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์	2529	472 ม.3 ต.ควนลัง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	074-251886
4	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคใต้ สงขลา	2529	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ถ.ราชดำเนิน ต.บ่อทราย อ.เมืองสงขลา	074-324246
5	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์	2529	57/7 ม.3 ต.พะวง อ.เมืองสงขลา	074-333642
6	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โรงเรียนโสตศึกษา	2530	11 ถ.กาญจนวนิช ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	074-212516
7	มูลนิธิชยัน ติณสูลานนท์ โรงเรียนวรรณรีเฉลิม	2530	1 ถ.ปะทะท่า ต.บ่อทราย อ.เมือง จ.สงขลา	074-311258
8	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชูสงขลา	2532	1 ถ.ราชดำเนินนอก ต.บ่อทราย อ.เมืองสงขลา	074-312598
9	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์	2534	140 ม.4 ถ.กาญจนวนิช ต.เขารูปช้าง	074-

	มหาวิทยาลัยทักษิณ		อ.เมืองสงขลา	314801
10	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสงขลา	2535	2/1/1 ถ.ราชดำเนิน ต.บ่อยาง อ.เมืองสงขลา	074- 312584
11	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ	2537	431 ม.2 ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา	074- 333802
12	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียน สงขลาวิทยาคม	2538	165 ม.1 ต.ชิงโค อ.สิงหนคร จ.สงขลา	074- 331454
13	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์	2538	701 ม.4 ถ.สงขลา-นาทวี ต.เกาะแก้ว อ.เมืองสงขลา	074- 467800
14	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย	2538	468 ถ.เพชรเกษม ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา	074- 243599
15	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนบ้านควนเนียง	2538	701 ม.2 ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา	074- 387026
16	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ วิทยาลัย สารพัดช่างสงขลา	2538	11 ถ.วิเชียรชม อ.เมือง จ.สงขลา	074- 311590
17	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ วิทยาลัย อาชีวศึกษาสงขลา	2538	74 ถ.รามวิถี ต.บ่อยาง อ.เมืองสงขลา	074- 311202
18	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนเทพพิทยาภาณุมาศ	2539	201 โรงเรียนเทพพิทยาภาณุมาศ ม.6 ต.ลำไพล อ.เทพา จ.สงขลา	074- 478534
19	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนปาดังเบซาร์	2540	14 ม.9 ต.ปาดังเบซาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา	074- 521022
20	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนสังกัดอำเภอกระแสสินธุ์	2541	21/17 ม.4 ต.กระแสสินธุ์ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา	074- 399067
21	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนสังกัดอำเภอคลองหอยโข่ง	2542	10 ม.1 ต.คลองหอยโข่ง อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา	-
22	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนสังกัดอำเภอเทพา	2542	553 ถ.ประธานสุขา ต.เทพา อ.เทพา จ.สงขลา	074- 376343
23	มูลนิธิพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ โรงเรียนสังกัดอำเภอสิงหนคร	2542	277/5 ม.5 ต.สทิงหม้อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา	074- 331454

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร ผู้บริหารสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

มอบทุนการศึกษาให้เด็กนักเรียน นักศึกษาซึ่งศึกษาอยู่ ณ สถานที่ของมูลนิธินี้ๆ ตั้งอยู่ ที่มีความ
ประพฤติดี เรียนดี แต่ขาดทุนทรัพย์

การบริหารจัดการ

โดยการนำดอกผลจากเงินกองทุนมูลนิธิมาจัดเป็นทุนการศึกษาให้นักเรียนที่ประพฤติดี เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์ กันไว้สำรองจ่ายแล้วที่เหลือก็นำมาจัดสรรให้ จะได้มากน้อยก็ขึ้นอยู่กับเงินที่ได้

การประชาสัมพันธ์

ไม่มี

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

งาน “วันมูลนิธิ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์” ซึ่งได้ผนวกกิจกรรมเชิดชูเกียรติ “คนดีศรีสงขลา” กับกิจกรรมการรับมอบเงินเพื่อสนับสนุนสมทบทุนมูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ และกิจกรรมมอบทุนการศึกษามูลนิธิในเครือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เข้าด้วยกัน โดยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งผลัดเปลี่ยนเวียนกันเป็นเจ้าภาพดำเนินการพิธีมอบทุนฯ ซึ่งจัดขึ้นที่ หอประชุม 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา จังหวัดสงขลา

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

ทุกๆปี ๗๗คนฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ จะมอบเงินสมทบให้ทุกแห่ง มากน้อยแตกต่างกันไป มีองค์กรเอกชนต่างๆ หรือบุคคลทั่วไปร่วมบริจาคสมทบทุน

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

เงินทุนส่วนตัวของ ๗๗คนฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ และจากผู้ประสงค์จะร่วมสมทบทุนทั่วไป

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ช่วยเหลือด้านการศึกษาเป็นหลัก ตามดอกผลที่ได้รับของแต่ละแห่ง

ระดับประถมศึกษา ทุนละ 1,000-2,000 บาท

ระดับมัธยมต้น ทุนละ 2,500 บาท

ระดับมัธยมปลาย ทุนละ 3,000 บาท

ระดับอุดมศึกษา ทุนละ 3,000-7,500 บาท

นอกจากนี้ยังมีมูลนิธิในเครือพลเอกเปรมฯ ซึ่งก่อตั้งเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ไม่ใช่ให้ทุนการศึกษา ได้แก่

ที่	ชื่อมูลนิธิ	จดทะเบียน	ที่ตั้ง	โทรศัพท์
1	มูลนิธิสวนประวัติศาสตร์พลเอกเปรม ติณสูลานนท์		888 ม.2 ต.พะวง อ.เมืองสงขลา จ.สงขลา	
2	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ หอสมุดติณสูลานนท์	2529	อาคารหอสมุดติณสูลานนท์ ร.ร.มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถ.ราชดำเนิน ต.บ่อหยาง อ.เมืองสงขลา	074-313402

3	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ค่ายกรมหลวงสงขลานครินทร์		ค่ายกรมหลวงสงขลานครินทร์ 2 ถ.ริมทะเล ต.บ่อยาง อ.เมืองสงขลา จ.สงขลา	
4	มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เพื่ออาหารกลางวันนักเรียนจังหวัด สงขลา		สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา 2 ถ.ราชดำเนิน ภายในสนามกีฬาติณสูลานนท์ ต.บ่อยาง อ.เมืองสงขลา จ.สงขลา	

5.2 มูลนิธิในเครือประธานราษฎรนิกร

มูลนิธิริตน์อนุสรณ์

ปีที่ก่อตั้ง และที่ตั้ง

ลำดับ	ชื่อมูลนิธิ	วันก่อตั้ง
1	มูลนิธิสมบูรณ-ชูชาติ ประธานราษฎรนิกร โรงเรียนวิเชียรชมสงขลา	29 มิ.ย 24
2	มูลนิธิสมบูรณ-ชูชาติ ประธานราษฎรนิกร โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา	27 ม.ค 25
3	มูลนิธิสมบูรณ-ชูชาติ ประธานราษฎรนิกร โรงเรียนวรรณารีย์เฉลิม	17 ก.พ 25
4	มูลนิธิชูชาติ ประธานราษฎรนิกร วิทยาลัยอาชีวศึกษา	19 ส.ค 25
5	มูลนิธิชูชาติ ประธานราษฎรนิกร โรงเรียนสงขลาวิทยาคม	5 ต.ค 27
6	มูลนิธิชูชาติ ประธานราษฎรนิกร วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่	22 ก.ค 28
7	มูลนิธิริตน์อนุสรณ์ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย	20 ม.ค 29
8	มูลนิธิริตน์ ประธานราษฎรนิกร สงเคราะห์เด็กขาดแคลน โรงเรียนเทศบาลเมืองสงขลา	3 ก.ย 29
9	มูลนิธิริตน์ ประธานราษฎรนิกร โรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์	14 พ.ย 29
10	มูลนิธิริตน์ ประธานราษฎรนิกร โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์	17 พ.ย 29
11	มูลนิธิชูชาติ ประธานราษฎรนิกร ม.ราชมงคลศรีวิชัย	17 ธ.ค 33
12	มูลนิธิประชารัตน์สงเคราะห์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน	30 ก.ย 36
13	มูลนิธิชูชาติ ประธานราษฎรนิกร วิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎรนิกร	มี.ค 39
14	มูลนิธิริตน์ ประธานราษฎรนิกร โรงเรียนนวมินทราชูทิศทักษิณ	16 ต.ค 50

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎรนิกร (อดีต) คุณกฤษณ์ ประธานราษฎรนิกร (ปัจจุบัน)

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

เพื่อขจัดความขาดสนด้านทุนทรัพย์ ต้องการให้การศึกษาช่วยพัฒนาเด็กไทยให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเป็นผู้มีความประพฤติดี ทั้งกาย วาจา ใจ และมีผลการเรียน ในเกณฑ์ที่ดีด้วย ทั้งนี้การที่จะเป็นคนที่ได้ ต้องประกอบด้วยความรู้ที่คู่คุณธรรม จริยธรรม

อันดีงาม โดยการมอบทุนการศึกษาให้ตั้งแต่การศึกษาในระดับประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา ตามสถานศึกษาที่มูลนิธิตั้งอยู่

การบริหารจัดการ

นำดอกผลจากเงินกองทุนมูลนิธิมาจัดเป็นทุนการศึกษา โดยกันไว้สำรองจ่าย แล้วที่เหลือก็นำมาจัดสรรให้ จะได้มากน้อยก็ขึ้นอยู่กับเงินที่ได้ โดยโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกเด็กเอง

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

พิธีมอบทุนการศึกษา

มอบทุนการศึกษาให้เด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึงระดับอุดมศึกษา ตามสถานศึกษาที่มูลนิธิตั้งอยู่ มอบสำหรับเด็กที่เป็นผู้มีความประพฤติดี ทั้งกาย วาจา ใจ และมีผลการเรียนในเกณฑ์ที่ดี

กิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทย

ณ โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ เพื่อกระตุ้นการใช้ภาษาไทย โดยให้นักเรียนในสถานศึกษาต่างๆ ที่มีมูลนิธิฯ จำนวน 10 สถานศึกษา คือ วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา วิทยาลัยการอาชีพ หลวงประธารราษฎร์นิกโร โรงเรียนมหาวชิราวุธ โรงเรียนวรนาธิเฉลิม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โรงเรียน สงขลาวิทยาคม โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ โรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์ และโรงเรียน นวมินทราชูทิศ ทักษิณ เข้าร่วมกิจกรรมตอบปัญหาภาษาไทยและความรู้ด้านภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้านของท้องถิ่นสงขลา มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 300 คน และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 200 คน

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

ส่งนักเรียนและครูไปร่วมนั่งสมาธิคุณแม่ศิริ กับ ดร.อาภรณ์ ที่วัดชัยมงคล สงขลา ให้นักศึกษา พยาบาลเข้าร่วมอบรม โดยกันเงินมูลนิธิออกมาจากแต่ละมูลนิธิ มูลนิธิละ 5,000 บาท รวม 10 มูลนิธิ เป็นเงิน 50,000 บาท

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

โครงการที่อยากจะทำคือ การประกาศเกียรติคุณของคุณครู แต่ต้องให้อย่างมีคุณภาพจริงๆ เพื่อเป็นการให้กำลังใจกับคุณครูที่ดี

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

ค่าภาษี ค่าสอบบัญชี ส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ไม่มี

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

ใช้เงินทุนส่วนตัวของ ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎร์นิกโร โดยไม่มีการระดมเงินทุน

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ตามดอกผลที่ได้รับของแต่ละแห่ง

ระดับประถมศึกษา ทุนละ 1,200 บาท

ระดับมัธยมต้น ทุนละ 1,500–2,500 บาท

ระดับมัธยมปลาย ทุนละ 2,500–3,500 บาท

ระดับอุดมศึกษา ทุนละ 3,000–6,000 บาท

5.3 สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา

ปีที่ก่อตั้ง ปี 2498

โดยพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม ปี พ.ศ. 2488 กำหนดให้กระทรวงมหาดไทย
อาจจัดให้มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดในจังหวัดที่มีประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลามพอสมควร

ที่ตั้ง 352 ถ.ลพบุรีรามесวรรค์ ม. 10 ต.คลองแห อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทรศัพท์ 074-237544

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร นายอาศิส พิทักษ์คุมพล

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน
มุสลิม ทำหน้าที่บริหารกิจการศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา เป็นศูนย์รวมเพื่อกำกับดูแล ช่วยเหลือ และ
สนับสนุนกิจการของทุกองค์กร และทุกกิจกรรมของศาสนาอิสลามภายในจังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วย
มัสยิด 362 แห่ง คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดประมาณ 5,000 คน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
51 แห่ง โรงเรียนปอเนาะ (สอนศาสนาเพียงอย่างเดียว) ประมาณ 30 แห่ง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำ
มัสยิด (ศคม) ประมาณ 60 ศูนย์ ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด (ศอม) ประมาณ 80
ศูนย์ รวมทั้งทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานราชการ

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

1. ให้คำปรึกษา และเสนอความเห็นเกี่ยวกับศาสนาอิสลามต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
2. กำกับดูแลและตรวจตราการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในจังหวัดและ
จังหวัดอื่นตามที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมอบหมาย
3. ประนีประนอมหรือชี้ขาด คำร้องทุกข์ของสัปบุรุษประจำมัสยิด ซึ่งเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม
จากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด
4. กำกับดูแลการคัดเลือกกรรมการอิสลามประจำมัสยิด ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย
5. พิจารณาแต่งตั้งและถอดถอน กรรมการอิสลามประจำมัสยิด

6. สอบสวนพิจารณาให้กรรมการอิสลามประจำมัสยิดพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 40 (4)
7. สั่งให้กรรมการอิสลามประจำมัสยิด พ้นจากหน้าที่ ระหว่างถูกสอบสวน
8. พิจารณาเกี่ยวกับ การจัดตั้ง การย้าย การรวม และการเลิกมัสยิด
9. แต่งตั้งผู้รักษาการแทนในตำแหน่งอิหม่าม คอเต็บ และบิหลั่น เมื่อตำแหน่งดังกล่าวว่างลง
10. ออกหนังสือรับรองการสมรสและการหย่าตามบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม
11. ประนีประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวและมรดกตามบัญญัติแห่งศาสนาอิสลามเมื่อได้
รับการร้องขอ
12. จัดทำทะเบียนทรัพย์สิน เอกสารและบัญชีรายรับ รายจ่าย ของสำนักงานคณะกรรมการอิสลาม
ประจำจังหวัดให้ถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบัน และรายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินและทรัพย์สินให้
คณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทยทราบปีละครั้งภายในเดือนมีนาคมของทุกปี
13. ออกประกาศและให้คำรับรองเกี่ยวกับกิจการศาสนาอิสลามในจังหวัด

การบริหารจัดการ

ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง จากอิหม่ามประจำมัสยิดในจังหวัดสงขลา 362 มัสยิด เลือกจำนวน 30 คน
เป็นกรรมการอิสลามประจำจังหวัด แล้วกรรมการ 30 คน จะเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ และ
หัวหน้าฝ่ายต่างๆขึ้นมา

คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา

1. นายอาคิส พิทักษ์คุมพล	ประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัด
2. นายเข้ม เหมมัน	รองประธานฯ
3. นายคนวาหะ เส้นหวัง	รองประธานฯ
4. นายมะแซ มามะ	รองประธานฯ
5. นายมูหรอด ไบสะมะอุ	รองประธานฯ
6. นายศักดิ์กริยา บิลแสละ	รองประธานฯ
7. นายอับดุลรอหมาน กาเหี่ยม	เลขานุการ

การประชาสัมพันธ์

จัดทำเอกสารเผยแพร่ “แนะนำอิสลามและข้อควรปฏิบัติต่อผู้ป่วยมุสลิมสำหรับแพทย์และพยาบาล”
เพื่อแจกจ่ายไปยังโรงพยาบาลและคลินิกต่างๆ

การจัดรายการวิทยุมุสลิมสัมพันธ์ โดยผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกับผู้ทรงคุณวุฒิอื่นๆ นำเสนอสาระ
อิสลาม ผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา ความถี่ 102.25 เมกกะเฮิร์ต ทุกวัน
อาทิตย์ เวลา 13.00-14.00 น.

การจัดรายการโทรทัศน์ “ทีวีรวมถูน” ในเดือนรอมฎอนที่ถือศีลอด

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

เน้นการอบรมเป็นหลัก เช่น

อบรมกลุ่มผู้นำชุมชน คือ อีหม่าม จัดคอร์สอบรมอีหม่าม คนละ 72 ชั่วโมง วิชาว่าด้วยการบริหารจัดการ เรื่องเงินชะกาด และเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารชุมชน ทำมาแล้ว 4 รุ่นๆละ 80 คน ปีละ 1-2 รุ่น แต่ละรุ่นใช้เวลากว่า 3 เดือน

อบรมกลุ่มแม่บ้าน เรื่องบทบาทสตรี เรื่องสุขภาวะ ปีละ 2 ครั้ง ทุกปี

อบรมกลุ่มวัยรุ่นก่อนแต่งงาน ให้ความรู้เรื่องความรับผิดชอบในวิถีชีวิตครอบครัว (ยุวมุสลิม) โดยขอความร่วมมือจากสมาคมยุวมุสลิมแห่งประเทศไทย ให้วิทยากร ให้พี่เลี้ยง

งานประจำปีเพื่อหารายได้ของสำนักงาน จัดในช่วงหน้าแล้ง ปิดเทอม ซึ่งหลายคนสะดวก ให้ได้เข้ามาเที่ยว แล้วก็บริจาคเงิน วัตถุประสงค์หลักเพื่อหารายได้ และสร้างโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกันของมุสลิมจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของสำนักงาน เพื่อจะได้ทำงานด้านการพัฒนาได้หรือหากต้องการจะสร้างอะไรหรือจะซื้อรถ เพราะเงินค่าธรรมเนียมใช้ได้แต่พอเลี้ยงตัวเท่านั้น

นอกจากนั้น มีงานช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา จากเหตุความไม่สงบที่ทำให้ครอบครัวหรือผู้หญิงที่อยู่ข้างหลังสูญเสียสามีไป

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำของมัสยิด

การละหมาด

การเลี้ยงน้ำชา กรณีมีมุสลิมประสบเหตุเภทภัยใดๆ แล้วไม่มีเงินชะกาด มัสยิดก็จะจัดเลี้ยงน้ำชา เมื่อไปกินน้ำชากัน ก็จะบริจาคเงินช่วยเหลือ ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ หากมีคนที่ไม่ประสบภัย ชุมชนก็ต้องช่วยเหลือ ถ้ามีชะกาดก็จ่ายจากชะกาด แต่อาจทำทั้ง 2 อย่างก็ได้ คือทั้งเลี้ยงน้ำชา และให้เงินชะกาด

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

การจัดโครงการร่วมกันทำความสะอาดมัสยิดกลางประจำจังหวัดสงขลา โดยมีผู้เข้าร่วม 200 คน เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคมหาราช การจัดของไปช่วยเหลือ เมื่อมีเหตุน้ำท่วม

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

มีส่วนร่วมกับหน่วยงานราชการที่ทำด้านงานพัฒนา ที่จะทำในแง่เกี่ยวกับคนมุสลิม เข้ามาที่สำนักงาน เช่น อบจ., สสม., สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เช่น การส่งคนไปประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นต้น

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

1. มีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ เช่น ค่าธรรมเนียมการสมรส เอกสารสมรส การรับรองเอกสาร ซึ่งเพียงพอสำหรับการเลี้ยงตัวเอง เป็นเงินเดือนเจ้าหน้าที่ ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่างๆ

2. การจัดทำโครงการต่างๆ จะมีเงินสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น อบจ. ซึ่งสนับสนุนเรื่องการจัดอบรมอิหม่าม

3. จัดงานประจำปีเพื่อหารายได้เป็นค่าใช้จ่ายของสำนักงาน เพื่อจะได้ทำงานด้านการพัฒนา หรือการก่อสร้าง หรือจะซื้อรถ เพราะเงินค่าธรรมเนียมต่างๆมีพอใช้เพียงเลี้ยงตัวเท่านั้น

4. เงินชะกาดมีบ้าง แต่มีน้อย ได้จากคนที่อยู่ในเมืองที่ไม่ได้สังกัดมัศยิดใด เพราะตามปกติเงินชะกาดจะจ่ายให้มัศยิดในชุมชนเป็นหลัก ส่วนเงินชะกาดจากต่างประเทศที่ให้กับสำนักงานนั้น ไม่มี สำหรับเงินชะกาดที่มัศยิดได้มา จะนำมาใช้จ่ายภายในมัศยิด ไม่ได้เอาไปให้ชุมชน เพราะองค์กรทางสังคมที่ช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังกำไรสามารถนำเงินชะกาดมาใช้ได้ ในฐานะผู้บริหารเงินชะกาด

5. มีการทำงานกับ สสส. ทำแผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิม (สสม.) โดย สสส.ตั้งคนของสำนักงานขึ้นเป็นผู้ดูแล ถ้าโรงเรียนใด หรือมัศยิดใดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาวะเสนอแผนเข้ามาก็ให้เงินไปช่วย

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ดูแลช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ เช่น ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับศาสนา เผยแพร่ความรู้ เรื่องการบริหารจัดการมัศยิด รวมทั้งเรื่องชะกาดให้มัศยิดแต่ละแห่งได้จัดการเรื่องชะกาด

เป็นผู้ให้อนุญาตในการสร้างมัศยิด เพราะการสร้างมัศยิดจะสร้างตามใจชอบไม่ได้ เช่น มุณินิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคมของประเทศอุเวศ ซึ่งมีสำนักงานที่ ซอย 41 เพชรเกษม เมื่อจะสร้างมัศยิดให้ที่ไหนก็ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานก่อน ต้องจดทะเบียน ถ้าไม่อนุญาต มัศยิดนั้นก็ต้องปิด หากมัศยิด อิหม่ามทำผิด สำนักงานมีอำนาจที่จะถอดถอนได้

บทบาทของมัศยิด

ตามหลักการ จะต้องทำทุกอย่างเพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตในชุมชนให้ดีขึ้น และยับยั้งสิ่งที่จะมาทำลายวิถีชีวิต ขณะเดียวกันก็ต้องทำเรื่องการศึกษาไปพร้อมกับเรื่องความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนผ่านระบบชะกาด

ในทางปฏิบัติ หลายมัศยิดยังทำไม่ได้ เป็นเพียงสถานที่ทำพิธีละหมาดเท่านั้น ยังไปไม่ถึงเรื่องบทบาทในการพัฒนา เป็นปัญหาที่ทำให้สำนักงานต้องจัดหลักสูตรพิเศษขึ้นมากระตุ้น ให้อิหม่ามมัศยิดได้ทำงานให้เป็นไปตามหลักที่ศาสนาบัญญัติไว้

มัศยิดเป็นสถานที่ซึ่งดูแลเงินชะกาด โดยจัดเก็บมารวบรวมเอาไว้ แล้วแจกจ่ายออกไป การจัดเก็บคือต้องประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รู้ว่า คนที่มีเงินครบจำนวนหนึ่งตามที่ศาสนากำหนด จะต้องจ่ายชะกาด คนเหล่านี้เมื่อเข้าใจ ก็จะมาจ่ายให้มัศยิด ทางมัศยิดก็เก็บรวบรวมไว้ แล้วคนในชุมชนที่มีคุณสมบัติมีสิทธิที่จะรับชะกาดก็ให้ไป

เกณฑ์กำหนดในการจ่ายชะกาด กำหนดว่า

ถ้าเป็นเงินทองดูจากราคาทองคำเป็นเกณฑ์ คือ ทองคำหนัก 5 บาท ถ้าใครก็ตามมีเงินเก็บ ครบ 1 ปี สามารถซื้อทองคำหนัก 5 บาทได้ ก็จะต้องจ่ายชะกาด โดยใช้มูลค่าราคาทองคำ ณ ปัจจุบัน อัตราการจ่ายคือ

2.5% เช่น สมมติว่าราคาทองคำบาทละ 10,000 บาท ถ้ามีเงิน 50,000 บาท จะสามารถซื้อทองคำหนัก 5 บาท ได้ ก็ต้องจ่าย 2.5% ของ 50,000 บาทให้มัศยิด

ถ้าเป็นเงินได้จากการเกษตร จ่าย 5% ของรายได้ที่นำมาคิดเพื่อจ่ายชะกาด คือรายได้ทั้งปีหลังหักค่าใช้จ่ายแล้วและไม่มีหนี้สินอื่นอยู่ เป็นเงินส่วนที่เหลือ ยกเว้นเงินดอกเบี้ยจากเงินฝากธนาคาร จะนำมาจ่ายชะกาดไม่ได้ เพราะถือว่าเป็นเงินต้องห้าม ไม่บริสุทธิ์

การจ่ายเงินชะกาด จะจ่ายให้ผู้มีสิทธิ 8 จำพวกตามข้อกำหนดเท่านั้น ต้องโปร่งใส ยุติธรรม โดยจ่ายตามความจำเป็น และตามกำลังของชะกาดที่มีอยู่ ต้องจ่ายให้เขาสามารถประกอบอาชีพได้อย่างครบถ้วน ไม่ใช่เพียงบางส่วน ถ้าเงินมีไม่พอ ก็ให้เท่าที่มี ถ้าไม่มีบ้าน ต้องจัดหาบ้านที่อยู่อาศัยให้ ทั้งนี้ก็ต้องดูตามความจำเป็น ไม่มีหลักการกำหนด ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของอิหม่ามเอง

หากไม่ใช่เงินชะกาด มัศยิดสามารถรับได้ และนำไปใช้ทำอะไรก็ได้ เช่น เงินบริจาคเพื่อซ่อมแซมมัศยิด ซึ่งใช้เงินชะกาดไม่ได้ ผู้บริจาคจะต้องแจ้งให้ทราบว่าเป็นเงินทำบุญ ไม่ใช่เงินชะกาด

สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา ประจำปี 2548

1. การแต่งตั้งเปลี่ยนแปลงกรรมการมัศยิด

1.1 อิหม่าม	จำนวน 11 คน
1.2 คอเต็บ	จำนวน 8 คน
1.3 บิหลัน	จำนวน 18 คน
1.4 กรรมการมัศยิด	จำนวน 523 คน
1.5 ถอดถอนออกจากตำแหน่ง	จำนวน - คน

2. การขออนุมัติจดทะเบียนมัศยิด

2.1 อนุมัติ	จำนวน 6 มัศยิด
2.2 ไม่อนุมัติ	จำนวน 3 มัศยิด
2.3 ขออนุญาตจัดตั้งบาหลีซาอะฮ์	จำนวน 12 แห่ง

3. การอนุญาตให้จัดงานการกุศล จำนวน 46 งาน

3.1 มัศยิด	จำนวน 37 มัศยิด
3.2 บาหลีซาอะฮ์	จำนวน 1 แห่ง
3.3 ปอเนาะ	จำนวน 4 ปอเนาะ
3.4 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	จำนวน 4 โรงเรียน

4. รายรับ-รายจ่าย ทั้งปี

4.1 รายรับ	จำนวน 575,738 บาท
4.2 รายจ่าย	จำนวน 551,177 บาท
รายรับสูงกว่ารายจ่าย	จำนวน 24,561 บาท

5. การร้องเรียนข้อพิพาท 89 เรื่อง

- 5.1 เรื่องสามภรรยา จำนวน 55 เรื่อง
- 5.2 เรื่องมรดก จำนวน 14 เรื่อง
- 5.3 เรื่องเกี่ยวกับกรรมการมัสยิด-สัปบุรุษ จำนวน 5 เรื่อง
- 5.4 กระทำการตักศาสนา จำนวน 1 เรื่อง
- 5.5 ข้อพิพาททั่วไป จำนวน 14 เรื่อง

6. การแต่งงาน

- 6.1 ชาวไทย จำนวน 113 คู่
- 6.2 ชาวต่างประเทศ จำนวน 457 คู่
- 6.3 มุฮัลล์ฟ จำนวน 84 คู่
- 6.4 มุสลิม(ไม่มีวาลี) จำนวน 32 คู่

7. การจัดทำโครงการ

- 7.1 โครงการอบรมสุขภาวะ จำนวน 9 ครั้ง
- 7.2 โครงการอบรมสัมมนาแม่บ้าน จำนวน 2 ครั้ง
- 7.3 โครงการอบรมผู้นำศาสนา จำนวน 3 ครั้ง
- 7.4 โครงการอบรมครูผู้สอน จำนวน 1 ครั้ง
- 7.5 โครงการอบรมเยาวชน จำนวน 2 ครั้ง
- 7.6 โครงการอบรมยาเสพติด จำนวน 2 ครั้ง
- 7.7 การจัดทัศนศึกษา จำนวน 2 ครั้ง
- 7.8 โครงการที่เกี่ยวข้องกับศาสนกิจ (การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์) จำนวน 2 ครั้ง
  - 7.8.1 เทศบาลนครหาดใหญ่ งบประมาณปีละ 2,500,000 บาท
(ปี 2548 จำนวน 26 คน, ปี 2549 จำนวน 24 คน)
  - 7.8.2 เทศบาลตำบลควนลัง งบประมาณ 1,000,000 บาท
(ปี 2549 จำนวน 10 คน)
- 7.9 โครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนตาดีกา ร่วมกับ อบจ สงขลา งบประมาณ 9,000,000 บาท
  - 7.9.1 จัดซื้อพัสดุครุภัณฑ์เพื่อการเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนตาดีกา
    - 7.9.1.1 พัสดุ (หนังสือเรียน)
      - หลักสูตรภาษาไทย (ครูสัมพันธ์) จำนวน 16,464 ชุด
      - หลักสูตรภาษาฮาวี จำนวน 9,705 ชุด
    - 7.9.1.2 ครุภัณฑ์ (โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน และกระดานดำ)
      - โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน จำนวน 7,200 ชุด
      - กระดานดำ จำนวน 840 ชุด

(จัดสรรให้ทุกโรงเรียน 280 โรงเรียนๆ ละ 3 แผน)

7.9.2 นำคณะครูสอนฟิสิกส์ไปทัศนศึกษาดูงานภาคกลาง

8. การรับรองเครื่องหมายฮาลาล

- 8.1 อนุมัติใหม่ จำนวน 11 บริษัท
- 8.2 อนุมัติให้ต่ออายุ จำนวน 31 บริษัท
- 8.3 ยกเลิกการรับรองฮาลาล จำนวน 2 บริษัท

9. การประชุม/สัมมนา/บรรยาย

- 9.1 สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย จำนวน 5 ครั้ง
- 9.2 สำนักจุฬาราชมนตรี จำนวน 3 ครั้ง
- 9.3 หน่วยงานราชการอื่นๆ จำนวน 46 ครั้ง
- 9.4 บรรยายงานการกุศล จำนวน 27 ครั้ง

10. การประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 10.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 โครงการ อนุมัติงบประมาณ 9,000,000 บาท
- 10.2 เทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 1 โครงการ อนุมัติงบประมาณ 2,500,000 บาท

11. การก่อสร้างมัสยิดกลางฯ

- 11.1 งบประมาณครั้งแรก จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 38 ล้านบาท สร้างอาคารมัสยิด
- 11.2 งบประมาณครั้งที่ 2 จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 5.2 ล้านบาท สร้างห้องประชุม และสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา

11.3 งบประมาณผู้ว่า CEO สร้างถนนทางเข้าจากถนนลพบุรีราเมศวร์จนถึงมัสยิดและรอบมัสยิด และการสร้างคูระบายน้ำและฟุตบาท งบประมาณ 15,900,000 บาท

11.4 งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5,600,000 บาท สร้างห้องน้ำ ห้องส้วม 50 ห้อง ลาดคอนกรีตใต้อาคารมัสยิด รวมทั้งคูระบายน้ำและฟุตบาทรอบอาคารมัสยิด

11.5 งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา สร้างถนนลาดยาง 450 เมตร จำนวน 1.9 ล้านบาท จากมัสยิดเชื่อมถนน รพช.ภายในหมู่บ้าน

12. การจัดซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างมัสยิดกลางประจำจังหวัดสงขลา

- 12.1 ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคครั้งแรก 5 ไร่ มูลค่า 5,000,000 บาท
- 12.2 รวบรวมผู้บริจาคจากบุคคลทั่วไปและมัสยิดต่างๆ จำนวน 353 มัสยิด ในขณะนี้ได้เงินมา 7,000,000 บาท
- 12.3 จัดซื้อที่ดินไปแล้ว จำนวน 7.5 ไร่ รวมทั้งมีผู้บริจาคเดิม 5 ไร่ รวมที่ดินมัสยิดกลางจนถึงขณะนี้ จำนวน 12 ไร่ 2 งาน

12.4 ขณะนี้กำลังรวบรวมเงินเพื่อจัดซื้อที่ดินขยายต่ออีก

13. การเดินทางไปดูงานต่างประเทศ จำนวน 4 ครั้ง

- 13.1 ประเทศออสเตรเลีย (อ.วิสุทธิ บิลล่าเต๊ะ)
- 13.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา (อ.วิสุทธิ บิลล่าเต๊ะ)
- 13.3 ประเทศมาเลเซีย (นายมูหรอด ไบสะมะอู นายอับดุลหาลิม ล่าเต๊ะ และผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น)
- 13.4 ประเทศอียิปต์ (นายมูหรอด ไบสะมะอู)

การปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการและการต่างประเทศ

1. พันธกิจ

1.1 ด้านวิชาการ

เผยแพร่หลักธรรมคำสอนอันแท้จริงของอิสลามสู่ประชาชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนาอิสลาม เสริมสร้างสำนึกให้นำศีลธรรมจริยธรรมมาใช้ในชีวิตเพื่อนำความสงบร่มเย็นมาสู่สังคม และสร้างความศรัทธาเข้าใจในกันและกันระหว่างผู้คนต่างศาสนาและวัฒนธรรม

1.2 ด้านการต่างประเทศ

สร้างความรู้ความเข้าใจในวิถีความเป็นอยู่ของมุสลิมในประเทศไทยแก่ชาวต่างประเทศ สร้างสัมพันธอันดีและแสวงหาความร่วมมือเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมุสลิมไทย

2. ภารกิจ

2.1 การบรรยาย

ตั้งแต่เดือนมกราคม 2548-15 กันยายน 2548 หัวหน้าฝ่ายวิชาการและการต่างประเทศได้บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับอิสลามแก่หน่วยงานต่างๆรวม 44 ครั้ง เป็นการบรรยายแก่มัสยิดต่างๆ 24 ครั้ง หน่วยงานราชการ 16 ครั้ง และหน่วยงานเอกชน 4 ครั้ง

2.2 งานเขียน

ขณะนี้ม้งานเขียนที่ออกโดยฝ่ายวิชาการฯ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา จำนวน 5 เล่ม คือ

1. สายรัก สายชีวิต ว่าด้วยหลักการครองเรือนตามแนวทางอิสลาม ราคาเล่มละ 65 บาท
2. คำอธิบายชูรอฮ อัล ฟาติฮะ ให้เปล่า
3. อิสลามกับสันติภาพ ที่ระลีกงานมัสยิดกลางฯ ประจำปี 2547 ให้เปล่า
4. ละหมาดญุมอะฮ์จะแยกทำได้ดังใจชอบ ราคาเล่มละ 10 บาท
5. ปรีทศน์สังคมมุสลิม ราคาเล่มละ 50 บาท

2.3 การจัดตั้งสถาบันพัฒนาผู้บริหารมัสยิด โดยจัดทำหลักสูตร 72 ชั่วโมง ร่วมกับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ เปิดรับสมัครรุ่นแรกตลอดเดือนกันยายน 2548 และเริ่มเรียนในเดือนพฤศจิกายน 2548

การจัดตั้งสถาบันฯ มีจุดประสงค์ให้ผู้บริหารมัสยิดเข้าใจหลักการบริหารที่ดี มีความสำนึกในบทบาทหน้าที่และมีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน

2.4 ร่วมกับแผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิมไทย ศูนย์ประสานงานภาคใต้ตอนบน ออกให้ความรู้ด้านสุขภาวะตามแนวทางอิสลามแก่มุสลิมทั้งในจังหวัดสงขลาและจังหวัดภาคใต้ตอนบน โดยเริ่มมาตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปัจจุบัน

2.5 ร่วมกับแผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิมไทย ศูนย์ประสานงานภาคใต้ตอนบนดำเนินโครงการคุณบะฮ์ดีจอร์ โดยออกไปอ่านคุณบะฮ์ตามมัสยิดต่างๆ ในวันศุกร์ทั่วจังหวัดสงขลา

2.6 ความร่วมมือด้านวิชาการกับองค์กรอื่นๆ

ร่วมกับมูลนิธิฟอรัมเอเชีย จัดทำหลักสูตรสำหรับใช้ในการอบรมตำรวจให้เข้าใจในวิถีวัฒนธรรมของชุมชนมุสลิมมากขึ้น

3. ด้านการต่างประเทศ

3.1 จัดส่งเยาวชนไทยไปเรียนวิชาชีพในประเทศมาเลเซีย จำนวน 3 รุ่นๆ ละ 12 คน

3.2 ระดมความช่วยเหลือจากพี่น้องมุสลิมไทยไปมอบให้แก่ผู้ประสบภัยสงครามในประเทศอัฟกานิสถานระหว่างสงครามถล่มอัฟกานิสถานของสหรัฐอเมริกา

3.3 ร่วมมือกับที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีมาเลเซียจัดฝึกอบรมภาษามลายูแก่ประชาชนทั่วไป 3 รุ่น

3.4 ทำหน้าที่ล่ามระหว่างการแข่งขันเอเชียนเกมส์และประชุม IMT-GT ในจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2544

3.5 ระหว่างวันที่ 14-18 มีนาคม 2548 หัวหน้าฝ่ายวิชาการและการต่างประเทศ เดินทางไปทัศนศึกษาดูงานที่ประเทศออสเตรเลีย เน้นการดูงานเกี่ยวกับระบบสังคมที่มีความหลากหลายทั้งชาติพันธุ์และวัฒนธรรม

3.6 ระหว่างวันที่ 7-21 พฤษภาคม 2548 หัวหน้าฝ่ายวิชาการและต่างประเทศเดินทางไปทัศนศึกษาดูงานในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเน้นการดูงานขององค์กรเอกชนมุสลิมในสหรัฐและองค์กรเอกชนอื่นๆ

3.7 ระหว่างวันที่ 7-11 สิงหาคม นายมูหรอด ไบสะมะอู รองประธานฯและนายอับดุลฮาติม ล่าเต๊ะ ผู้ช่วยฝ่ายการต่างประเทศ นำคณะผู้นำศาสนาและผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาทัศนศึกษาดูงานในประเทศมาเลเซีย โดยการสนับสนุนของ ดร.อับดุลฮามิด อูสมาน ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีมาเลเซีย

3.8 ระหว่างวันที่ 23-29 กันยายน 2548 หัวหน้าฝ่ายวิชาการและการต่างประเทศ ร่วมกับคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จะเดินทางไปประเทศอียิปต์เพื่อแสวงหาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร ในการจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษาและหลักสูตรภาษาอาหรับของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

5.4 มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม

ปีที่ก่อตั้ง 11 กรกฎาคม 2546

ที่ตั้ง 658/28 ซ.41 ถ.เพชรเกษม ต.ควนลัง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

โทรศัพท์ 074-255663 โทรสาร 074-255701

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร อิซซัท ฮัสสัน อาลี (Eng. EZZAT HASSANE ALI) ชาวอิยิปต์

ฐานะประธานคณะกรรมการผู้ก่อตั้งมูลนิธิฯ

ประวัติการก่อตั้ง

มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นมูลนิธิที่เป็นตัวแทนของสำนักงานในประเทศคูเวต เพื่อดูแลในประเทศไทย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นการตั้งสำนักงานในบริเวณพื้นที่ที่ต้องทำงาน คือมีมุสลิมจำนวนมาก ประธานคณะกรรมการผู้ก่อตั้งมูลนิธิฯ คือ นายวิศวกร อิซซัท ฮัสสัน อาลี (Eng. EZZAT HASSANE ALI)

มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคมนี้เป็นองค์กรเอกชนที่มีข้อสัญญาผูกพันการให้ความสนับสนุนด้านเงินทุนจากองค์กรอัล-อิสลาห์ อัล-อิจญุดิมายีย์ (หรือ Society of Social Reform Kuwait) องค์กรด้านการสงเคราะห์ที่สำคัญองค์กรหนึ่งแห่งประเทศคูเวต และด้วยสัญญาผูกพันดังกล่าว จึงถือได้ว่ามูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม เป็นตัวแทนหนึ่งเดียวขององค์กรอัล-อิสลาห์ อัล-อิจญุดิมายีย์ ที่คอยปฏิบัติหน้าที่ในโครงการการกุศลและสังคมสงเคราะห์ต่างๆ โดยอาศัยแหล่งทุน และการสนับสนุนจากองค์กรอัล-อิสลาห์ อัล-อิจญุดิมายีย์ประเทศคูเวต อันเป็นไปตามแผนงานประจำปีและกำหนดการที่บรรลุข้อตกลงกันระหว่าง 2 ฝ่าย และยังมีผลต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดียิ่งระหว่างประเทศไทยและประเทศคูเวตทั้งในระดับผู้นำรัฐบาลและประชาชนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

1. ดำเนินโครงการต่างๆเพื่อพัฒนาสังคมทั้งด้านการศึกษาและวัฒนธรรม
2. ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือแก่ผู้ยากไร้ ชดเชยและสนับสนุนบุตรหลานของครอบครัวผู้ด้อยโอกาสเหล่านั้นได้ศึกษาต่อในระดับต่างๆ
3. ให้การสงเคราะห์ และดูแลเด็กกำพร้าให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีอาชีพช่วยเหลือตนเองได้
4. ให้ความร่วมมือกับทุกองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์สิ่งดีงามและพัฒนาสังคมส่วนรวม
5. เผยแพร่ความเข้าใจและความร่วมมืออันดีต่อกันระหว่างชนต่างๆในทุกศาสนา และชาติพันธุ์เพื่อความสามัคคีและเข้มแข็งของสังคมส่วนรวม
6. เป็นองค์กรเอกชนเพื่อการกุศลและสังคมสงเคราะห์ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

งานฝ่ายต่างๆของมูลนิธิฯ

1. ฝ่ายโครงการ
  - สร้างสถานอบรม
  - สร้างมัสยิด
  - สร้างศูนย์ท่องจำอัล-กรุอาน

- สร้างสถานสงเคราะห์เด็กกำพร้า
  - ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล
  - โครงการสร้างอาชีพแก่ครอบครัวยากจน
2. ฝ่ายสังคมสงเคราะห์
- สงเคราะห์เลี้ยงดูเด็กกำพร้า
  - สงเคราะห์ทุนการศึกษานักเรียนด้านต่างๆในระดับอุดมศึกษา
  - ช่วยเหลือครอบครัวยากจน/อนาถา
  - ช่วยเหลือสวัสดิการแก่ครูสอนศาสนาที่รายได้น้อย
3. ฝ่ายจัดแปลตำรา และเผยแพร่ศาสนา
- จัดพิมพ์และแจกจ่ายคัมภีร์อัล-กรุอัน
  - จัดแปลและพิมพ์เผยแพร่ตำราด้านศาสนา
  - จัดการอบรมด้านศาสนาแก่มุสลิมใหม่(มูอัลลัฟ)
  - จัดการสัมมนาทางวิชาการศาสนาแก่บรรดาอิหม่ามและผู้นำชุมชน

การบริหารจัดการ

แบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือฝ่ายโครงการ ฝ่ายสงเคราะห์และทุน และฝ่ายติดตามโครงการ มูลนิธิฯจะต้องทำแผนงบประมาณรายปีล่วงหน้าเสนอไปทางคูเวต ระบุว่าจะสนับสนุนเด็กกำพร้ากี่คน นักศึกษากี่คน สร้างมัสยิดกี่แห่ง บ่อน้ำกี่แห่ง ที่ต้องการทำ ตั้งเป้าหมายโครงการที่จะทำ แล้วส่งเรื่องไปที่คูเวตเพื่อพิจารณาอนุมัติแล้วมูลนิธิฯก็ทำตามที่ได้อนุมัติมา มูลนิธิฯจะเป็นเพียงหน่วยงานที่คอยรับเท่านั้น ไม่สามารถไปกำหนดกฎเกณฑ์หรือบังคับทางคูเวตได้

การประชาสัมพันธ์

การจัดทำหนังสือแนะนำ ในโอกาสครบรอบ 11 ปี

การบอกเล่ากันไปปากต่อปาก และจากการสร้างมัสยิด ในวันเปิดมัสยิดจะเชิญมาร่วมรับประทานอาหารและบรรยาย ให้รู้จักมูลนิธิฯว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร ช่วยเหลืออะไรบ้าง และแจ้งเบอร์โทรศัพท์ไว้

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

โครงการอบรมศาสนาแก่มุสลิมใหม่ (มูอัลลัฟ) จำนวน 3 ครั้ง

การจัดสัมมนาผู้นำและนักวิชาการมุสลิม 6 ครั้ง

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

บางครั้งในวันรายขอ ผู้บริจาคอาจใจดีส่งเงินมาให้เด็กกำพร้าที่รับดูแลอยู่ 3-4 พันบาท ให้ได้ซื้อเสื้อผ้าเพื่อโอกาสพิเศษต่างๆ มีเด็กประมาณ 800 คน จะมีพ่อแม่อุปถัมภ์ที่ดูแลอยู่เป็นรายคน พ่อแม่อุปถัมภ์บางคนอุปถัมภ์เด็ก 10-20 คนก็มี

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

โครงการเพื่อสนับสนุนส่วนที่ขาดของสำนักงาน ได้แก่โครงการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาให้มีความเป็นผู้นำ โครงการพัฒนากลุ่มคนทำงาน เพราะถ้าไม่มีการพัฒนาคน อาคารที่จะสร้างขึ้นมาก็จะว่างเปล่า โครงการต่างๆที่มูลนิธิคิดขึ้นมาก็จะส่งไปให้ทางสำนักงานใหญ่ที่ดูแลพิจารณาซึ่งบางโครงการก็อาจไม่ผ่าน

สร้างอาคารสำหรับเด็กเรียนคาตอลิกวันเสาร์ อาทิตย์ หรือ อาคารสอนเด็กกำพร้า หรือการศึกษาของเด็กเล็กๆ เพราะมีหลายแห่งที่เสนอโครงการมา แต่ยังไม่สามารถช่วยได้มากนักเพราะต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

โครงการร่วมกับคณะกรรมการกลางๆ เช่นอบรมสตรีมุสลิม หรือผู้เข้ารับอิสลามใหม่ อบรมนักศึกษาภาวะความเป็นผู้นำ

บางครั้งมีผู้มาขอความช่วยเหลือ ถ้าช่วยไม่ได้ก็แนะนำให้ไปมูลนิธิอื่น เช่น อัสสิดดิก

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

ทางมูลนิธิจะรับเงินจากสำนักงานใหญ่ที่ดูแลเท่านั้น จะไม่รับจากแหล่งอื่นเลยทั้งสิ้น เนื่องจากมีอุดมการณ์ต่างกัน วัตถุประสงค์ต่างกัน หรือวิธีการสนับสนุนแตกต่างกัน และเพื่อความบริสุทธิ์ สามารถตรวจสอบได้

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

โครงการต่างๆที่มูลนิธิได้ดำเนินการสร้างเสร็จภายในพื้นที่ 10 จังหวัดของประเทศไทยช่วง 11 ปีที่ผ่านมาคือ

การสร้างมัสยิด 248 แห่ง กำลังดำเนินการก่อสร้างที่ชุมชนควนสันติ ที่สำนักงานมูลนิธิตั้งอยู่ งบประมาณ 800,000 บาท เป็นไปตามงบประมาณรายปีที่มูลนิธิเสนอขอไป มูลนิธิจะจัดหาช่างมาสร้างจนเสร็จ และส่งมอบให้ชุมชน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าบำรุงรักษาชุมชนต้องจัดการกันเอง

การสร้างศูนย์ท่องจำอัล-กรุอาน 7 แห่ง ศูนย์อบรมจริยธรรม 4 แห่ง โรงเรียนศาสนา 3 แห่ง

การสร้างโรงเรียนคาตอลิก มูลนิธิจะเน้นเรื่องการศึกษามากกว่าการสร้างมัสยิด เช่น สร้างอาคารสำหรับเด็กเรียนคาตอลิกในวันเสาร์ อาทิตย์ หรือ อาคารสอนเด็กกำพร้า หรือการศึกษาของเด็กเล็กๆ ซึ่งในการสร้างมัสยิดที่ผ่านมาไม่มีอาคารเรียน เพราะต้องเป็นไปตามที่ผู้บริจาคต้องการคือสร้างมัสยิดอย่างเดียว หากบางแห่งที่ต้องการอาคารเรียนด้วย ทางมูลนิธิก็จะนำเสนอผู้บริจาคคนเดิมว่า มัสยิดของท่านต้องการที่เรียน

สำหรับเด็กๆ บางครั้งก็ได้รับการสนับสนุน บางครั้งก็ไม่ แต่เมื่อผู้บริจาคสร้างมัสยิดไม่ต้องการสร้างโรงเรียนตาดีกา ก็สามารถให้ผู้อื่นมาบริจาคสร้างได้ เป็นผู้บริจาคร่วมกันในที่แห่งเดียวกัน การสร้างโรงเรียนตาดีกา ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก ปีหนึ่งก็ทำได้ 1-2 หลัง ในสงขลามีที่บ้านควน คุเต้ง งบประมาณ 4-5 แสนบาท สำหรับอาคาร 2 ห้องเรียน พร้อมโต๊ะเก้าอี้ พัดลม กระดาน

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ที่ดำเนินการสร้างเสร็จภายใน 11 ปีที่ผ่านมา จำนวน 395 แห่ง พร้อมห้องน้ำ และที่อาบน้ำละหมาดตามชุมชนต่างๆ การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ที่สงขลามีที่สิงหนคร รัตภูมิ ซึ่งมีการเสนอขอมา จะมีคนรับผิดชอบจัดทำให้ ทำมาแล้ว ประมาณ 100 บ่อ

โครงการส่งเสริมด้านอาชีพ มูลนิธิฯ ได้ให้การสงเคราะห์เป็นเครื่องมือประกอบอาชีพแก่ครอบครัวยากจนในโครงการนี้ทั้งสิ้นจำนวน 306 ครอบครัว เช่น มอบจักรเย็บผ้า มอบรถเข็นขายของ เป็นต้น ตามความเหมาะสมของพื้นที่และตามความต้องการที่ขอมา

โครงการสงเคราะห์เด็กกำพร้า ในพื้นที่จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ซึ่งในขณะนี้มูลนิธิฯ ได้ให้การอุปถัมภ์จ่ายเป็นเงินช่วยเหลือรายเดือน พร้อมจัดอบรมเกี่ยวกับเด็กกำพร้า จะให้เงินช่วยเหลือเป็นรายเดือนเพื่อเป็นทุนการศึกษาและค่าใช้จ่ายประจำวันทุกเดือนๆ ละ 750 บาทต่อคน เพื่อกระจายให้เด็กได้รับให้มากที่สุด ให้เด็กตั้งแต่เกิดถึง 15-16 ปี แล้วมีเด็กคนใหม่มาแทน ซึ่งจะใช้เป็นค่าอาหารกลางวันที่โรงเรียนของเด็ก เพราะปัจจุบันเด็กเรียนฟรีอยู่แล้ว มูลนิธิฯ ช่วยค่าอาหารที่โรงเรียนให้เด็ก ปัจจุบันมีโควตาอยู่ 805 คน เป็นเงินมาจากผู้ใจดีในประเทศกุเวต ทางมูลนิธิฯ เสนอชื่อเด็กกำพร้าไป แล้วจะมีคนใจดีบริจาคให้เด็กคนนั้น ก็จะมีเงินมาให้ เด็กกำพร้าที่ช่วยเป็นเด็กในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเด็กในภาคใต้ มีเชียงใหม่บ้าง ส่วนมากเป็นเด็กที่นับถือศาสนาอิสลาม จะมีผู้ดูแลเด็กกำพร้ารับผิดชอบเบิกจ่ายเงินให้เด็ก และคอยประสานงานให้มูลนิธิฯ โดยเด็กจะอยู่ในบ้านเดิมของเขา ในสงขลามีมากที่สุดประมาณ 300 คน เพราะว่าสำนักงานตั้งอยู่ที่สงขลา จะมีเด็กส่งมาให้ช่วยทุกวัน เอาหลักฐานมาเสนอ ทางมูลนิธิฯ ก็จะเก็บหลักฐานไว้ หากมีโควตาเพิ่มก็จะจัดเพิ่มให้ ผู้ที่รู้ข้อมูลกลุ่มแรกก็คือคนในสงขลา แล้วต่อมาก็กระจายออกไปเรื่อยๆ เงื่อนไขเด็กกำพร้าตามหลักการของอิสลามคือ ต้องกำพร้าพ่อแม่ไม่มั่งมี ปัจจุบันมีเด็กกำพร้าที่รออยู่อีก 200-300 คน ที่ไม่สามารถบรรจุในโควตาได้ ก็ได้ทำเรื่องแจ้งให้ ทางมูลนิธิฯ ที่กุเวตทราบแล้ว

โครงการทุนการศึกษาและอุปถัมภ์ครูสอนศาสนา มูลนิธิฯ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษา จำนวน 40 คน พร้อมทั้งอุปถัมภ์ครูสอนศาสนาเป็นรายปี จำนวน 40 คน มีทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีตั้งแต่ ปี 1-ปี 3 เป็นการสร้างคน เพื่อช่วยเหลือคนอื่นต่อ มีการคัดเลือกปีละครั้ง 40 คน เป็นนักศึกษาในประเทศไทยที่ยื่นเรื่องมา เช่น จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หาดใหญ่ ปัตตานี มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นต้น เด็กจะยื่นเรื่องเป็นส่วนตัว มูลนิธิฯ จะขอหลักฐานยืนยันจากมหาวิทยาลัย ต้องเป็นเด็กยากจนที่เรียนดี ดูจากใบเกรด การพิจารณาเป็นดุลพินิจของทางมูลนิธิฯ ต้องมีการสัมภาษณ์ สาขาวิชาที่เรียนไม่เจาะจงแต่พยายามให้ละกันไปในแต่ละสาขา ทั้งแพทย์ พยาบาล เกษตร สังคม โดยสนับสนุนเป็นรายเทอม จำนวน 50% ของค่าใช้จ่ายจริง โดยทาง

มูลนิธิจัดส่งรายชื่อ รายละเอียดต่างๆ ไปให้ผู้ใจดีที่สำนักงานคูเวต และแจ้งจำนวนค่าใช้จ่ายต่อเดือนหรือต่อปี

โครงการแจกอาหารเพื่อละศีลอดใน 11 ปีที่ผ่านมา จำนวนทั้งสิ้น 334,400 มื้อ

โครงการแจกจ่ายปศุสัตว์เพื่อเป็นอาหารเนื่องในวันตรุษอีดิล-ฮัจญา ได้แจกวัวจำนวนทั้งสิ้น 417 ตัว เพื่อชำแหละเนื้อแจกจ่ายให้แก่ผู้ยากจนในวันตรุษอีดิล-ฮัจญา

โครงการจัดพิมพ์ตำราและห้องสมุด ในช่วง 11 ปีที่ผ่านมา มูลนิธิจัดพิมพ์และแจกจ่ายอัลกุรอาน จำนวน 79,968 เล่ม และหนังสือซูซอฮัมมาจำนวน 185,395 เล่ม แปลและพิมพ์หนังสือศาสนาจำนวน 116,095 เล่ม จัดพิมพ์วารสารอัด-คอะวะฮ์จำนวน 31 ฉบับ และจัดซื้ออุปกรณ์ห้องสมุดสำหรับมัธยมและโรงเรียน จำนวน 13 แห่ง

งานด้านสังคมสงเคราะห์ ช่วยเหลือครอบครัวยากจน 2,580 ครอบครัว

โครงการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยจากคลื่นสึนามิ 1,100 ครอบครัว และให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากน้ำท่วมขนาดใหญ่ 650 ครอบครัว เป็นโครงการพิเศษ ส่งเรื่องไปให้พิจารณาเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากแผนงาน

ด้านอื่นๆ เช่น สนับสนุนกิจกรรมเล็กๆ นอกเหนือจากแผนประจำปี ที่ใช้เงินจากงบประมาณค่าดำเนินงานช่วยได้ เช่น ช่วยนักศึกษาในการจัดค่าย

5.5 มูลนิธิเพื่อการศึกษาและพัฒนาสังคม ของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสติติก

ปีที่ก่อตั้ง 13 มิถุนายน พ.ศ. 2538

ที่ตั้ง อาคารสหกรณ์ออมทรัพย์อัสติติก จำกัด

1132 ถ.เพชรเกษม ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทรศัพท์ 081-9595210, 074-258922

สาขา : โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคาร 443/6 ม. 3 ต.ควนลัง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทรศัพท์ 074-531023

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร นายวิชิต อูสมมา

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

1. เพื่อดำเนินการส่งเสริมการศึกษาศาสนาอิสลาม สามัญและอาชีพ
2. เพื่อดำเนินการสังคมสงเคราะห์เด็กกำพร้า ยากจน อนาคต ในด้านการศึกษา
3. เพื่อดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนและร่วมมือในการพัฒนาสังคม
4. เพื่อดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
5. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่อย่างใด

บริหารจัดการ โครงการตามแผนงานชะกาต โครงการตะกาฟูล และงานวิจัยตามที่ได้รับมอบหมาย

การบริหารจัดการ

1. นายวิชิต อูศมา ประธานกรรมการมูลนิธิ
2. นายอนัส แสงอารี รองประธานกรรมการมูลนิธิ
3. นายชูชีพ นิมะ เลขานุการมูลนิธิ
4. นายก่อชี อุซ่ง เหนรัญญิกมูลนิธิ
5. นายพิพัฒน์ เตาสัน กรรมการมูลนิธิ

มีการพัฒนาโครงการ ทำเป็นแผนงบประมาณล่วงหน้าประจำปี แล้วดำเนินงานตามแผนที่ได้วางไว้

การประชาสัมพันธ์

มี Web site

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

จัดรายการวิทยุ ร่วมด้วยช่วยกัน รายการมุมนุสลิม วันจันทร์-เสาร์ 16.00-18.00 น. สนับสนุนโดยสหกรณ์ฯ มูลนิธิฯ และสปอนเซอร์ แบ่งกัน 6 วัน สหกรณ์ฯ 2 วัน โรงเรียนฯ 2 วัน มูลนิธิฯ 2 วัน เนื้อหาสาระแล้วแต่วัน เช่นวันจันทร์ เกี่ยวกับภาษาอัลกุรอาน เรื่องพัฒนาสังคม Hot news

จัดค่ายเยาวชนภาคฤดูร้อนด้านจริยธรรม ช่วงปิดเทอม 1 ครั้ง และทำทุก 3 เดือน กับเด็กกลุ่มเดิม

จัดติวนักศึกษาทางวิชาการ เช่น เคมี ฟิสิกส์ โดยให้นักศึกษาปี 1-3 จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นตัวเตอร์

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง ตะกาฟูล อมานะห์ เพื่อชุมชน ณ ห้องประชุมสถาบันวิจัยระบบสุขภาพ (สวรส.) ภาคใต้ หาดใหญ่ใน ได้เชิญนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการอิสลาม จ.สงขลา ตัวแทนของสหกรณ์สมาชิกเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ จำนวน 15 คน เพื่อมาวิพากษ์แนวคิดในการจัดตั้งตะกาฟูล อมานะห์เพื่อชุมชน (คล้ายกับการทำกลุ่มออมทรัพย์ สัจจะวันละบาท)

การพัฒนาหลักสูตรการจัดค่ายต่างๆ ให้ความรู้ ซึ่งเป็นสภากาชาดมุสลิมโลกแห่งประเทศไทย แต่ละปี ได้รับงบประมาณมาก ให้เงินสนับสนุน 50-70 ค่าย สะเปะสะปะ จึงต้องการจัดระบบ โครงการพัฒนาหลักสูตรค่าย เพราะปัจจุบันมีคนทำค่ายมาก แต่คนพัฒนาหลักสูตรค่ายมีน้อย ประสิทธิภาพไม่ค่อยดี ถ้าทำค่ายเก่ง ก็จะได้เด็กที่มีคุณภาพ มูลนิธิฯจะทำในส่วนนี้ คือเป็นการสร้างแม่ไก่ ให้ไปจัดอบรมเยาวชนต่อ

เป็นศูนย์ฝึกอบรมของเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ที่จะเปิดใหม่ ให้มูลนิธิฯร่วมกับเครือข่ายจัดหลักสูตรอบรม ปัจจุบันมีสมาชิก 17 แห่ง ยกเว้นพัทลุง

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

จะเชิญชวน กองทุนอัญญา ที่คลองแวง สหกรณ์ออมทรัพย์ อัสคิตติก และ อัลลามาน ที่สะเดา ซึ่งทั้ง 3 ที่เป็นเครือข่ายกัน จะให้เอาเงินชะงาดมาร่วมกัน แค่ 20-30% หากมีแผนงานตรงกัน ให้มาทำร่วมกัน เพื่อได้งานเป็นชิ้นเป็นอัน เช่นอยากช่วยเหลือคนยากจน ปัจจุบันสามารถทำได้เพียง 2-3 พันบาท ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

ร่วมกับ โรงเรียน มูลนิธิ เครือข่ายสหกรณ์ ทางภาคใต้ และร่วมกับคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด คือเรื่องสวัสดิการตะกะฟูล

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

เงินชะงาดจากสหกรณ์ ซึ่งมีกำไร ตามหลักศาสนาต้องบริจาคทานในส่วนกำไร ตามอัตราที่กำหนดไว้ในคัมภีร์ คือ 2.5% จำนวนมากน้อยตามสภาพเศรษฐกิจ และความเติบโตของสหกรณ์ สามารถนำเงินชะงาดในส่วนของสหกรณ์ฯ ที่ต้องจ่ายปีหนึ่งๆนับล้านบาทไปพัฒนาสังคมในรูปแบบการบริจาค หรือการสร้างมัสยิด การสนับสนุนการเรียนการสอน หรือมอบให้คนยากจน เด็กกำพร้า ตามบัญญัติ คือบริจาคให้คน 8 จำพวก ซึ่งได้ทำมาแล้วในระดับหนึ่ง

เงินจากแหล่งงานวิจัย สวรส., สปสช.

เงินบริจาคจาก มูลนิธิบิษุซซารีเกาะห์ อัสซารีเกาะห์ ประเทศสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรสต์ จำนวน 3 ล้านบาท ในโครงการก่อสร้างอาคารหอพักนักเรียน 1 หลัง 4 ชั้น มูลค่า 7,891,544 บาท ที่โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคาร ซึ่งผ่านมาเห็นแล้วสนใจ อยากสนับสนุน แล้วให้มูลนิธิฯทำโครงการเสนอไป

ขอรับเงินบริจาค กรณีที่จะจัดกิจกรรม แล้วมีงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิฯไม่พอ เช่น จากสหกรณ์เครือข่าย จากว่ามี

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

1. งานบริหารชะงาด จากสหกรณ์ฯที่มอบให้มูลนิธิฯมาบริหาร โดยเสนอแผนไป จากส่วนอื่นก็มีที่มูลนิธิฯระดมจากกองทุนอื่นมาร่วมด้วย คือเป็นศูนย์กลางให้เข้ามาใช้ช่องนี้ให้ความช่วยเหลือ ได้เริ่มบริหารชะงาดชัดเจนในปี 51 นี้ ก่อนนี้ก็ทำบ้างแต่ยังไม่ชัดเจน ปี 51 มีการทำแผนงานคือ เมื่อก่อนเวลาทำการทำชะงาด จะกระจัดกระจาย ไม่สามารถปลดความยากจนได้ จึงเปลี่ยนเป็นการช่วยเหลือจำนวนเงิน 2 หมื่นบาท ให้มัสยิดต่างๆช่วยคัดเลือก จะไม่ให้เป็นเงิน เช่น บางคนทำค้าขาย ก็ให้แจ้งรายการสิ่งของที่ต้องการในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท/คน เป็นต้น โดยเริ่มทำปีนี้ เป็นไปตามหลักการของอิสลาม เพื่อให้กับบุคคล 8 จำพวกที่จะรับชะงาดได้

2. งานวิจัย ทำอยู่เรื่องหนึ่งคือ โครงการพัฒนากองทุนสวัสดิการ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคของเครือข่ายสหกรณ์อิสลามภาคใต้ ลักษณะงานคือ เครือข่ายสหกรณ์ภาคใต้ปัจจุบันมี 17 แห่ง รวมทั้งสหกรณ์ใหญ่ สหกรณ์เล็ก และกองทุนต่างๆ มีสินทรัพย์ทั้งหมดเกิน 1,000 กว่าล้านบาท และมีสมาชิกเกือบ

7 หมั้นคนทั่วภาคใต้ มูลนิธิฯทำนาร่อง 5 จังหวัด คือ สตูล สงขลา พัทลุง ยะลา และปัตตานี มีแนวคิดคือ เมื่อสหกรณ์ได้กำไร จะจัดสรรสวัสดิการอยู่แล้ว หากเป็นเรื่องสุขภาพส่วนใหญ่จะทำเรื่องรักษาพยาบาล เช่น ถ้าไปนอนโรงพยาบาล 1 คืน สหกรณ์ให้ 200-300 บาท แล้วแต่ฐานะของสหกรณ์นั้นและเบิกได้ไม่เกินกี่วันก็จะมีระเบียบอยู่ ส่วนของมูลนิธิฯคิดว่าน่าจะทำเรื่องสวัสดิการด้านสร้างเสริมสุขภาพ โดยได้งบประมาณจาก สปสช. จะทำเวที 4 เวที เพิ่งมารวมกันทุกสหกรณ์ และสรุปมาตรการที่จะเสนอให้กับสหกรณ์มีอะไรบ้าง ในสงขลาสหกรณ์ของอิสลามมี 3 แห่ง คือ กองทุนอัลยูดา อยู่ที่คลองแงะ สหกรณ์ออมทรัพย์ อัสศิดดิก และ อัลลามาน ที่สะเดา นอกจากนั้นยังทำวิจัยร่วมกับที่อื่นด้วย 4 โครงการ มีงานของ สวรส. 2 โครงการ ทำตามแผนของเขา และงานของสมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์ งานวิจัยเป็นงานที่มูลนิธิฯทำต่อเนื่อง แล้วแต่แหล่งทุนสนับสนุน

3. งานฝึกอบรม ส่วนใหญ่จะร่วมจัดอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน เรื่องจริยธรรม จัดอบรมนักศึกษา ติววิชาการเช่น เคมี ฟิสิก โดยให้นักศึกษาปี 1-3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นติวเตอร์

5.6 สมาคมครูสัมพันธ์แห่งประเทศไทย หน่วยสอบอำเภอเทพา

ที่ตั้ง บ้านเลขที่ 227 หมู่ที่ 5 ตำบล เทพา อำเภอ เทพา จังหวัดสงขลา

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร

หัวหน้าหน่วยสอบ นายหมัดอุเต็น สามารถ

เลขานุการหน่วย นายสัน เหลี่ยมแหละ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเทพา

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อกำหนดกรอบทิศทางกลางหลักสูตรสอนศาสนาอิสลาม
2. รวมกลุ่มคนที่ทำหน้าที่สอนศาสนา

ขอบเขต

จัดกรอบหลักสูตรกลางสอนศาสนาอิสลาม 4 ปี 6 ปีและ 9 ปี (ภาคบังคับ)

1. หลักสูตรครูสัมพันธ์ (ภาษาไทย)
2. หลักสูตรภาคี (ภาษามลายู)

ประสานงานเครือข่ายมุสลิม ทุกภูมิภาค

ภารกิจหลัก

คือการจัดการเรียนรู้ศาสนาอิสลามเบื้องต้น หลักปฏิบัติเบื้องต้นที่ชาวมุสลิมทุกคนต้องรู้ (ฟาตคูอิน)
ใช้หลักการ ผู้รู้ สอน ผู้ไม่รู้

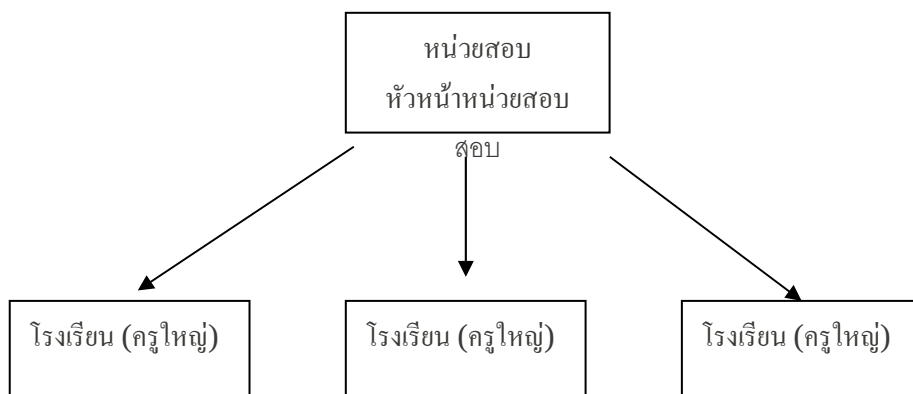
คุณสมบัติของผู้รู้

- เสียสละ
- ใจรัก
- มีความรับผิดชอบต่อชุมชน
- มีความตระหนักสูง

ภายใต้จิตสำนึกดี ครูดี ผลลัพธ์จะได้นักเรียนดี

บูรณาการหลักสูตรเพื่อพัฒนาความพร้อม ภาษา และวิชาการ เพื่อขยับพัฒนาขึ้นในระดับสูงขึ้นไป

การบริหารจัดการ

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

กิจกรรมปกติ

1. จัดการเครือข่าย ประชุมกรรมการบริหารหน่วยสอบ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแก้ไขปัญหา
2. ด้านวิชาการ
  - ภายในหน่วยสอบ
  - ระหว่างหน่วยสอบ
  - และกิจกรรมกลางระดับชาติ
3. การส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
  - การแข่งขันกีฬา
  - รวมกลุ่มเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมชุมชน
4. พัฒนาศักยภาพแกนนำครูสอนศาสนา

- เทคนิคการสอน
- การจัดทำหลักสูตรพื้นฐาน

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

1. จัดกีฬาร่วมกับชุมชน
2. ทำกิจกรรมร่วมกับ รพ. อบต. และอำเภอ

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

พัฒนาหลักสูตรใน โรงเรียนสอนศาสนา ให้เชื่อมโยงหลักสูตรสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

- ยังดำเนินกิจกรรมอยู่ในกลุ่มเครือข่ายครูสอนศาสนา
- ผู้ปกครองนักเรียน
- องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต , เทศบาล)

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

แหล่งทุน ยังไม่ปรากฏองค์กรที่ให้การหนุนเสริมอย่างชัดเจน แต่ในหลายพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มสนับสนุนงบประมาณ ผ่านทางมัสยิด มาพัฒนาในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอน และเป็นค่าตอบแทนครูบ้างตามสมควร

การบริจาคตามกิจกรรมของ โรงเรียนในรูปแบบของเงิน ของรางวัล อาหาร ในการแข่งกีฬา อบรม

จริยธรรม กิจกรรมพัฒนาชุมชน

ค่าหนังสือ กระดาษสอบ ชุดนักเรียน ได้จากการสมทบจากผู้ปกครองนักเรียน เฉลี่ย 2,200 บาท/คน/ปี
ซากัส ตามหลักศาสนาอิสลาม ยังไม่มีการระดมทุนถึงโรงเรียนภาคี

5.7 วัดถาวราราม

วัดถาวราราม เป็นวัดพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน สังกัดคณะสงฆ์อนัมนิกายแห่งประเทศไทย เจ้าอาวาสคือ พระอาจารย์องค์พนกร โกศล (เหยี่ยวหาย) ดำรงตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะใหญ่อนัมนิกาย และผู้ช่วยปลัดซ้าย คำว่า อนัมนิกาย แปลว่า “จำพวกถือพระพุทธศาสนาเหมือนอย่างเมืองญวน” ได้เผยแพร่พระพุทธศาสนาและให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนอุทิศตนทำงานการพัฒนาการศึกษาของพระภิกษุสามเณรในบวรพระพุทธศาสนา

โดยเปิดสอนใน 2 ส่วน คือ วิทยาลัยและโรงเรียนปริยัติธรรมของเณร ซึ่งแยกส่วนการบริหารงานกัน

1. มหาปัญญาวิทยาลัย

2. โรงเรียนมหาปัญญา (โรงเรียนพระปริยัติธรรม)

5.7.1 มหาปัญญาวิทยาลัย

มหาปัญญาวิทยาลัยเป็นวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา เพื่อจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาทางพระพุทธศาสนาให้บุคคลากรทางพระสงฆ์ ได้แก่พระภิกษุ สามเณร ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งผู้สนใจโดยทั่วไป

เจ้าคณะใหญ่นมัญญิกายแห่งประเทศไทย มีความประสงค์ที่จะส่งเสริมการศึกษาให้กับศาสนทายาทระดับอุดมศึกษา จึงนำความตั้งใจนี้ไปกราบทูลปรึกษากับสมเด็จพระพุทธาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) พร้อมกับตัวแทนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตัวแทนจากคณะสงฆ์อนันนิกายแห่งประเทศไทยได้ประชุมกัน ณ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2545 สมเด็จพระพุทธาจารย์วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราช ได้สถาปนาเป็นวิทยาลัยสงฆ์ นามว่า “มหาปัญญาวิทยาลัย”

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ออกประกาศรับมหาปัญญาวิทยาลัยเป็นสถาบันสมทบ เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2546 และได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีตลอดมา ทั้งได้ช่วยพัฒนาและอบรมบุคลากรในหลายเรื่อง เช่น อบรมเชิงปฏิบัติการระบบเทคโนโลยีเพื่อการจัดการ (MIS) การจัดการกับระบบการจัดทำงบประมาณ ระบบจัดซื้อจัดจ้าง ระบบควบคุมพัสดุ ระบบบุคลากร ระบบเงินเดือน ระบบการเงิน การบัญชี งานทะเบียน การจัดทำหลักสูตร การพิจารณาหลักสูตร การประเมินผลการเรียนการสอนและการวางแผนพัฒนา และอื่นๆ

ปีที่ก่อตั้ง 5 มีนาคม 2545

ที่ตั้ง 635/1 ถ.ธรรมานุญูวิถี ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทรศัพท์ 074-243558

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร องพจนกร โกศล

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

เป้าหมายหลักของมหาปัญญาวิทยาลัย คือ การสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านพุทธศาสตร์อย่างลึกซึ้ง ทั้งทางด้านปริยัติและด้านปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นดำรงตนได้อย่างมีความสุขและสันติ มีความสามารถและมีศรัทธาและเป็นแกนนำในการเผยแผ่พุทธศาสนาไปสู่ชุมชน ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อให้สังคมมีชีวิตอย่างมีความสุขและสร้างสันติขึ้นในภูมิภาค เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พุทธศาสนาในระดับสากล ในภูมิภาคเอเชีย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาพุทธศาสนาของภูมิภาค
2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีความรู้ ความสามารถ เพิ่มศักยภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

3. เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา การอบรม สัมมนา การค้นคว้า การวิจัยทางพระพุทธศาสนาเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรม เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างคณะสงฆ์ภิกษุสงฆ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อแสวงหาความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา ให้กับพระสังฆาธิการ ครูสอนปริยัติธรรม และพระภิกษุสามเณร ให้ได้มีความรู้ทางวิชาการและความรู้ทางธรรมและให้ความรู้แก่ผู้สนใจอื่น ๆ และนักเรียนระดับมัธยมปลาย ได้มีทางเลือกด้วย

5. เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม และอนุรักษ์วัฒนธรรมถิ่น

มหาปัญญาวิทยาลัยมีปณิธานที่จะพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่สนใจวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา จะพัฒนามหาปัญญาวิทยาลัยให้เป็นวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา

วิสัยทัศน์

มหาปัญญาวิทยาลัย จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา ศูนย์รวมของสารสนเทศทางพระพุทธศาสนา ศูนย์กลางการค้นคว้า การวิจัย ร่วมมือกับองค์กรทางพุทธศาสนาทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ ผลิตบัตินิตให้มีความรู้ มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรม

พันธกิจ

1. ผลิตบัตินิต และพัฒนานิตให้มีความรู้เป็นที่ยังประสงค์ของสังคม
2. ส่งเสริมการวิจัยและค้นคว้าทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาทั้งนำมาผลิตและเพื่อการเผยแพร่
3. ให้บริการทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคมและชุมชน
4. ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

มหาปัญญาวิทยาลัย กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้กว้างๆ ดังนี้

1. พัฒนามหาปัญญาวิทยาลัยให้มีความสามารถที่จะดำเนินงาน ได้ตามพันธกิจหลัก
2. พัฒนามหาปัญญาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา การค้นคว้า การวิจัยระดับภูมิภาค และร่วมมือกับนานาชาติ
3. พัฒนาคุณภาพของบุคลากร คุณภาพของพระนิสิตให้มีความรู้และบุคลิกภาพ อันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ให้มีความพร้อมในทุกๆด้าน เพื่อออกไปพัฒนาสังคม ทั้งทางด้านจิตใจและด้านอื่นๆ

4. พัฒนามหาปัญญาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาทางพระพุทธศาสนา และเป็นศูนย์กลางการศึกษาให้กับท้องถิ่นรอบข้างและระดับสากล

5. พัฒนามหาปัญญาวิทยาลัย ให้มีศักยภาพที่จะเป็นที่พึ่งทางใจ และที่พึ่งทางองค์ความรู้ สาขาอื่นๆที่สังคมพึงประสงค์

ซึ่งการเปิดขึ้นมาก็ทำให้มหายานและเถรวาทได้ทำงานร่วมกัน มีคณะกรรมการบริหารงาน(เป็นฝ่ายทำงาน) แบ่งเป็นภาควิชาและฝ่ายต่างๆ

การบริหารจัดการ

มีผู้อำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินการฝ่ายต่างๆ คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และจัดหาทุน

การบริหารงานมีคณะสงฆ์อำนวยการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยของพจนกร โกศล และมีที่ปรึกษาโดยมีผู้อำนวยการเป็นพระไทย พระครูปริวัตร คลองเรียน พระมหาพลฐิตาโก

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

ปัจจุบันมีกิจกรรมที่ทำอยู่บ้างเพราะงบประมาณจำกัด เช่น

-จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม ให้มีการถือศีลกินเจปฏิบัติธรรม เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ประเพณีอันดีงาม โดยมีพิธีกรรมทางศาสนาและเปิดโอกาสให้ผู้มีจิตศรัทธาร่วมรับประทานอาหารเจ พระสงฆ์จะประกอบพิธีเสาะห้เคราะห์บูชาดาวให้กับญาติโยม

-มีการจัดวิปัสสนา การปฏิบัติธรรม เช่นการปฏิบัติธรรมของ ดร.เวท ซึ่งจะมีจัดบ่อยมากปีละหลายครั้ง ปัจจุบัน 4 ครั้ง มีคนเข้าร่วมมากบ้างน้อยบ้าง น้อยที่สุด 40 คน อาจถึง 100 คน โดยเงินทุนจากคุณนัทรแก้ว คุณหมอธาดา รพ.หาดใหญ่ ช่วยระดมทุน และคนเข้าร่วมก็บริจาคบ้าง ซึ่งกิจกรรมต่างๆที่ทำการเป็นการฝึกพระให้ได้เรียนรู้วิถีปฏิบัติและไปสอนต่อได้

-การบวชนเณรภาคฤดูร้อน ในช่วงปิดเทอมเป็นประจำทุกปี

-กิจกรรมสวดมนต์ เมื่อมีพระนิสิตป่วย ก็จะไปสวดมนต์เพื่อเสริมอายุ ต่ออายุ

-ช่วยพัฒนาวัดตามที่ได้

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

ยังไม่มีส่วนราชการที่ไหนเข้ามาสนับสนุนเงินทุน

ร่วมกับประชาชน ให้มีการถือศีลกินเจ ปฏิบัติธรรม

ทาง International Buddhist College (IBC) ที่คลองรำก็มีการติดต่อกันเหมือนกัน อยากจะเข้าร่วมอยู่ในวงจรของมหาจุฬาฯด้วย จะได้เป็นกลุ่มของนักวิชาการกัน

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

ประมาณ 2.6 ล้านบาท

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

ทุนในช่วงแรกจากท่านเจ้าอาวาส คือองพจนกร โภศล ทางคณะสงฆ์ฝ่ายอนัมนิกายออกเงินให้ 3 ล้านบาท สำหรับการดำเนินการในปัจจุบัน ท่านเจ้าอาวาสเป็นผู้หา และทางเจ้าคณะใหญ่อนัมนิกายให้ข้างเอกชนเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด มีเงินทำบุญที่ระบุว่าเพื่อให้พระเรียนหนังสือ

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

มหาปัญญาวิทยาลัย เป็นสถาบันสมทบ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรในระดับปริญญาตรี เปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน เมื่อจบหลักสูตรจะได้รับการประสาทปริญญาโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปริญญาตรี พุทธศาส สาขาพยาบาลศึกษา มหาปัญญาวิทยาลัยเปิดการเรียนการสอน รุ่นแรกมีพระภิกษุและแม่ชี จำนวน 25 รูป/คน

ปัจจุบันมีพระจากต่างประเทศที่มาเรียน ตั้งแต่ปี 1-ปี 4 เกือบ 50 รูป มาจากหลายประเทศ ทั้งอินเดีย เนปาล บังคลาเทศ เวียดนาม กัมพูชา ไทย ใช้ภาษาอังกฤษในการสอน

ตามหลักสูตรสอนสาขานามพยาบาล ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี มีวิชาแบบมหาวิทยาลัยทั่วไป คือ มีวิชาทั่วไป วิชาเอก วิชาแกน ซึ่งวิชาแกนจะเหมือนกับทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือเรียนของเถรวาท วิชาเอกเรียนของมหาลัย รวม 150 หน่วยกิจ ใช้เวลา 4 ปี เหมือนหลักสูตรปริญญาตรีทั่วไป แต่ไม่มีอาจารย์ของวิทยาลัยเอง วิชาทั่วไปอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จากมหาวิทยาลัยทักษิณเป็นผู้สอน วิชาพุทธศาสนา วิชาแกนเป็นพระในท้องถิ่น และอาจารย์จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนวิชาเอกมหาลัย อาจารย์ระดับปริญญาเอกจากจีน ซึ่งจบจากแคนาดา พระจากภูฏาน จบปริญญาเอก 2 รูป ซึ่งมีความชำนาญในสาขานามพยาบาลและเวชระเบียน โดยให้ค่าจ้างสอนเป็นรายชั่วโมงๆ ละ 700 บาท แต่เก็บค่าหน่วยกิตจากพระในราคาถูกลงมาก คือหน่วยกิตละ 100 บาท และค่าธรรมเนียมอีกเล็กน้อย สำหรับห้องสมุด

สถานที่เรียนคือที่วัดถาวราราม แห่งใหม่ ส่วนที่พัก มีพักทั้งที่วัดนี้และวัดอื่นใกล้เคียง

5.7.2 โรงเรียนมหาปัญญา (โรงเรียนพระปริยัติธรรม)

แผนกสามัญศึกษา

ก่อตั้ง พ.ศ. 2538

ที่ตั้ง อยู่ภายในวัดถาวราราม แห่งแรก เลขที่ 33 ซอย 1 ถ.ศุภสารรังสรรค์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

ผู้จัดการโรงเรียน องพจนกร โภศล

พระครูใหญ่ พระมหาพล คีรีวงศ์ หรือ มหาพล ฐิตาโก

โรงเรียนมหาปัญญา สังกัดสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการได้รับรองวิทยฐานะตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 โดยมีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับโรงเรียนรัฐบาลทุกอย่าง เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณร เพื่อให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของพระพุทธศาสนาและประเทศชาติ

โครงการเล่าเรียนหลักสูตรปริยัติสามัญ ประกอบด้วยวิชาพื้นฐานสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ และศึกษารวมวินัย พุทธศาสนาพร้อมกัน ไป เปิดสอนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ม.1-ม.6) ชั้นเรียนละไม่เกิน 10 รูป ใช้ภาษาไทยเป็นสื่อการสอน เปิดรับสมัครตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ถึง 30 เมษายน ของทุกปี ผู้ที่จะเข้ารับการศึกษาดำเนินการเป็นสามเณรในพระพุทธศาสนา จะเป็นนิกายใดก็ได้ อายุระหว่าง 13-18 ปี โดยคัดเลือกเยาวชนที่มีปัญหาทางครอบครัว เช่น พ่อแม่แยกทาง ครอบครัวยากจน ด้อยโอกาสทั่วประเทศ ทางโรงเรียนรับอุปการะในเรื่องการศึกษา โดยไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้ปกครอง โดยมีวัดถาวราราม หาดใหญ่ เป็นองค์กรที่ให้การสนับสนุนทั้งอาหาร ที่พัก ตลอดจนงบประมาณค่าใช้จ่ายของโรงเรียน ซึ่งสำนักพระพุทธศาสนา ให้การสนับสนุนส่วนหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่เป็นงบประมาณของทางวัดถาวราราม มีนักเรียนประมาณ 60 รูป ส่วนใหญ่สามเณรที่จบการศึกษาระดับชั้น ม.3 จะลาสิกขาออกไปเป็นฆราวาสถึงร้อยละ 90

5.8 มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์

ปีที่ก่อตั้ง 30 ธันวาคม 2516

ที่ตั้ง บริเวณชั้น 1 อาคาร โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ เลขที่ 15 ถนนกาญจนวนิช

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 0-7445-1599,09-7331170 โทรสาร 0-7421-2912

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร รศ.นพ.กิตติ ลิมภิกษาด

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

1. เพื่อส่งเสริมการป้องกันและรักษาโรคของประชาชนผู้ป่วยไข้
2. เพื่อให้ทุนในการศึกษาและวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. เพื่อให้ทุนในการดำเนินงานของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูง
4. เพื่อส่งเสริมสวัสดิการของอาจารย์ ข้าราชการ และบุคลากรในคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยกเว้นการฌาปนกิจสงเคราะห์
5. เพื่อร่วมมือกับองค์กรกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
6. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

การบริหารจัดการ

คณะกรรมการและที่ปรึกษา ประกอบด้วยบุคลากรและบุคคลภายนอกที่มีศักยภาพสูงในสังคม

ประธานกรรมการ รศ.นพ.กิตติ ล้อมอภิชาติ

รองประธาน พล.ต.ท.พิงพันธ์ เนตรรังสี

รองประธาน รศ.นพ.สุเมธ พิรอุฒ

เลขาธิการกรรมการและผู้จัดการ ผศ.นพ.วิรัช วุฒิภูมิ

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

รับมอบบริจาคเงิน และ อุปกรณ์เกี่ยวเนื่องทางการแพทย์ ได้แก่ รถเข็น

พิธีมอบโล่ที่ระลึก สำหรับผู้บริจาคเงินให้แก่มูลนิธิฯ

มอบหนังสือและอุปกรณ์กีฬา ให้กับ โรงเรียน ในจังหวัดสงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นครศรีธรรมราช และนราธิวาส จำนวน 88 โรงเรียน

กิจกรรมวันมหิดล วางพวงมาลาหน้าพระบรมรูป

กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ เพื่อเผยแพร่กิจกรรม พร้อมส่งเสริมให้เยาวชนมีความคิดริเริ่ม กล้าคิดกล้าทำ กล้าแสดงความสามารถในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม

โครงการเผยแพร่ความรู้ทางการแพทย์เพื่อประชาชน ประจำปี ให้การสนับสนุนคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดบรรยายเผยแพร่ความรู้ เช่น ตรวจเลือดประจำปีไปทำไม ฉายแสงคืออะไร ทำไมต้องฉายแสง สุขภาพกาย สุขภาพจิตอย่าคิดว่าไม่สำคัญ โรคหัวใจเราป้องกันได้

กิจกรรมรำกระบอง

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

จัดกิจกรรมร่วมกับคณะแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดแสดงนิทรรศการพระราชกรณียกิจ ความรู้ทางการแพทย์ การบริการตรวจสุขภาพฟรีแก่ประชาชนทั่วไป จัดกิจกรรมวันมหิดล เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชชนก ในวโรกาสวันคล้ายวันสวรรคต 24 กันยายน 2549

จัดทำธงและสติ๊กเกอร์ที่ระลึกรูปพระบิดา เพื่อมอบให้แก่ผู้มีจิตศรัทธาที่บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ป่วยยากไร้ในมูลนิธิฯ ในปี 49 มียอดเงินบริจาค 3.35 ล้านบาท

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

ในปี 49 มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 8.64 ล้านบาท ดังนี้

1. สงเคราะห์ผู้ป่วย 3.78 ล้านบาท คิดเป็น 44%
2. คุรุภัณฑ์แพทย์ 1.16 ล้านบาท 13%
3. ลดอุบัติเหตุ 0.16 ล้านบาท 2%
4. เผยแพร่ความรู้ 1.46 ล้านบาท 17%

5. ทูการศึกษา	0.46 ล้านบาท	5%
6. วิจัย สนับสนุน	0.12 ล้านบาท	1%
7. ค่าเนื้องาน	1.03 ล้านบาท	12%
8. สาธารณกุศล	0.25 ล้านบาท	3%
9. ตำรอง อื่นๆ	0.23 ล้านบาท	3%

ทั้งนี้ได้กำหนดไว้ในตราสารของมูลนิธิฯว่า “ในการใช้จ่ายเงินของมูลนิธิ ให้จ่ายเพียงคอกผลอันเกิดจากทรัพย์สินที่เป็นทุนของมูลนิธิ และเงินที่ผู้บริจาคมิได้แสดงเจตนาให้เป็นเงินสมทบทุนของมูลนิธิฯ”

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์มีทุนเริ่มแรก 100,000 บาท และเปิดรับการบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาหลายช่องทาง จากผู้บริจาคที่มีศักยภาพสูงในสังคม ทั้งที่เป็นบุคคลและองค์กร จากผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วย จากบริษัทฯ และเวชภัณฑ์ และจากผู้บริจาคไม่ระบุนาม หรือบริจาคผ่านผู้รับบริจาค ซึ่งสามารถบริจาคได้ที่สำนักงานมูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ที่แพทย์ พยาบาลในหอผู้ป่วย ที่จุดรับบริจาคต่างๆ ภายในคณะแพทยศาสตร์ นอกจากนั้นยังมีผู้รับบริจาคของมูลนิธิฯ ในที่ต่างๆ ซึ่งแม้ได้เงินไม่มากนัก แต่เป็นการประชาสัมพันธ์มูลนิธิไปในตัวเช่น 1) ท่าอากาศยานหาดใหญ่ 2) เทศบาลนครหาดใหญ่ 3) ศูนย์การค้าไดอาน่าศรีภูวนารถ หาดใหญ่ 4) ศูนย์การค้าโอเคเอ็น ซุปปิ้งมอลล์ หาดใหญ่ 5) ร้านอาหารศิริดา เกษะยอมเมืองสงขลา 6) ที่อพ ชุปเปอร์มาร์เก็ต ศูนย์การค้าโรบินสัน หาดใหญ่ 7) โรงแรมลิการ์เดนส์ พลาซ่า หาดใหญ่ 8) โรงแรมเจบี หาดใหญ่ 9) โรงแรมชาสุระ แกรนด์วิว หาดใหญ่ 10) โรงแรมโดมอนต์ พลาซ่า หาดใหญ่ 11) ห้างคาร์ฟูร์ สาขาหาดใหญ่ 12) ห้างแม็คโคร สาขาหาดใหญ่ 13) ห้างบิ๊กซี สาขาหาดใหญ่ 14) โรงพยาบาลกรุงเทพหาดใหญ่ 15) โรงพยาบาลศิรินครินทร์ หาดใหญ่ และ 16) โรงพยาบาลราษฎร์ยินดี หาดใหญ่

ด้วยจิตศรัทธา และความห่วงใยที่สังคมไทยมิให้แก่กันผ่านการบริจาค ทำให้มูลนิธิฯ มีทรัพย์สิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 เป็นจำนวนเงิน 312,418,719.34 บาท เพิ่มจากปี 2548 เป็นเงิน 40,689,937.55 บาท

ตารางแสดงรายละเอียดสินทรัพย์ เงินรับบริจาค คอกเบียร์รับ และรายจ่ายในแต่ละปี

	ปี 45	ปี 46	ปี 47	ปี 48	ปี 49
สินทรัพย์รวม	183,430,934	241,133,155	241,131,752	271,728,781	312,418,719
เงินรับบริจาค	25,936,675	62,247,086	81,135,306	37,826,869	45,333,557
คอกเบียร์	1,741,389	9,358,220	9,054,651	10,942,190	12,599,295
รายจ่าย	10,133,590	13,903,086	90,191,360	6,986,570	8,638,627

ในการบริจาค มีทั้งการบริจาคที่ไม่ระบุวัตถุประสงค์ และระบุวัตถุประสงค์การใช้เงินบริจาคเอาไว้ด้วย ได้แก่ ทูการศึกษาแพทย์ สมทบทุนมูลนิธิ ช่วยเหลือผู้ยากไร้ หรือ ทุนซื้อเครื่องมือแพทย์ เป็นต้น

ข้อสังเกตเฉพาะเดือนพฤษภาคม 2549 เดือนเดียว ได้รับเงินบริจาคแบบระบุตัวบุคคลสูงถึง 1,998,090 บาท สถิติบริจาคต่อรายสูงสุดของเดือนคือ 500,000 บาท (นพ.สมบัติ ตัน โษติกุล) ที่สูงกว่านั้นมักจะเป็นของบริษัทฯ และเวชภัณฑ์ สำหรับเดือนอื่นๆ ไป ยอดบริจาคแบบระบุตัวบุคคล เป็นจำนวนประมาณ 6-7 แสนบาทต่อเดือน

ปัจจัยที่เป็นเครื่องส่งเสริมให้คนบริจาคให้มูลนิธิคือ อยากทำบุญ ไม่ว่าจะแบบทำบุญกุศลทั่วไป หรือทำเพื่อสะเดาะเคราะห์ ความเชื่อถือในการทำงานมูลนิธิ ความศรัทธาในตัวแพทย์ (มีกรณีบริจาคเจาะจงที่แพทย์เฉพาะคน) และการมีที่ปรึกษาที่มีศักยภาพสูง สามารถแนะนำให้ผู้บริจาคเห็นและอยากจะทำร่วมบริจาคด้วย

เงินกองทุนในปี 2549

ระบுவัตถุประสงค์ใช้เงินต้น มีจำนวน 88 กองทุน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 121.45 ล้านบาท ได้แก่

- 1) ทุนสนับสนุนกิจการคณะแพทย์ 66.60 ล้านบาท
- 2) ทุนอาคารเฉลิมพระบารมี 15.31 ล้านบาท
- 3) ทุนวันมหิดล 6.55 ล้านบาท
- 4) ทุนประมุขวิชาการ 5.25 ล้านบาท
- 5) ทุนสถาบันโรกระบบทางเดินอาหารและตับ 4.77 ล้านบาท เป็นต้น

ระบுவัตถุประสงค์ใช้เงินดอกผล มีจำนวน 67 กองทุน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 164.5 ล้านบาท

- 1) ทุนมูลนิธิ 138.26 ล้านบาท
- 2) ทุนกึ่งสัแสงเพื่อการศึกษา 4.66 ล้านบาท
- 3) ทุนคุณภานี (นีนะ) ยิบอินซอย 2.00 ล้านบาท
- 4) พล.ต.ต.ดร.เพชร ณ ป้อมเพชร 1.50 ล้านบาท
- 5) ทุน TPA (สมาคมแพทย์ไทยในอเมริกา) 1.35 ล้านบาท เป็นต้น

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

รูปแบบการสงเคราะห์หรืออุดหนุน มีทั้งแบบที่ใช้ดอกผล และใช้เงินทุนที่ได้รับบริจาคโดยตรง ตามเจตนาผู้บริจาค กรณีที่ใช้มีทั้งอุดหนุนการศึกษา การวิจัย กิจกรรมโรงพยาบาล ไปจนถึงสงเคราะห์ผู้ยากไร้ มูลนิธิโรงพยาบาลสงฆานครินทร์ ได้ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ในด้านต่างๆ ในปี 2549 ดังนี้

1. ด้านการบริการผู้ป่วย

มูลนิธิได้นำเงินดอกผลจากเงินบริจาคมาสงเคราะห์ผู้ป่วยที่มีรายได้น้อยเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 3,648,044.50 บาท (งบประมาณ 3,500,000.00 บาท) ดังนี้

- 1.1 สงเคราะห์คำรักษาพยาบาลผู้ป่วย 649 ราย

1.2 สงเคราะห์ค่าอาหารกลางวันผู้ป่วยมะเร็ง ข้าวสาร

1.3 สงเคราะห์ค่ารถ ค่าตอบแทนพยาบาลและพนักงานขับรถส่งผู้ป่วยกลับภูมิลำเนาเดิม

1.4 เบี้ยยังชีพคนพิการ 30 ราย

2. สนับสนุนกิจการของโรงพยาบาลสงขลานครินทร์

มูลนิธิฯได้สนับสนุนด้านการรักษาผู้ป่วย โดยจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และสนับสนุนโครงการให้แก่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์เป็นเงินทั้งสิ้น 1,519,214.00 บาท (งบประมาณ 1,000,000.00 บาท และงบสำรอง 3,000,000.00 บาท) ดังนี้

2.1 สนับสนุนโครงการกิจกรรมหออผู้ป่วยเด็ก โครงการผู้ป่วยพิการทางจิต โครงการ Public Education

2.2 มอบรถเงิน อุปกรณ์ใส่สายสวน เครื่องดูดเสมหะ วัสดุสิ้นเปลืองผู้ป่วยพิการ สายสวนขยายหลอดเลือด

3. สนับสนุนด้านการศึกษาและวิจัย

มูลนิธิฯได้ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา และงานวิจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการรักษาและส่งเสริมการป้องกันโรคของประชาชนผู้ป่วยให้สุขภาพดีและงานวิจัยทางการแพทย์ 1,165,000.00 บาท (งบประมาณ 1,200,000.00 บาท)

3.1 มอบทุนการศึกษาให้นักศึกษาแพทย์

- ใช้เงินดอกผล (419,000.00 บาท) ของมูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ 23 ทุน

- ใช้เงินต้น (626,000.00 บาท) ของทุนจากแหล่งต่างๆ 30 ทุน

1) ทุนคุณประจวบ-คุณจรินทร์ ชนะภัย	1 ทุน
2) ทุนคุณกัญญา โขคมมนตรี	1 ทุน
3) ทุน นพ.กำธร เจริญ	1 ทุน
4) ทุนคุณอุไร อัสวโสภณ	1 ทุน
5) ทุนคุณย่าไฉ่ สุนสวัสดิ์	1 ทุน
6) ทุนดร.รัตน์ ประธานราษฎร์นิกร	1 ทุน
7) ทุนคุณพูลผล รัตนปรากการ	1 ทุน
8) ทุนคุณพูลศรี ประธานราษฎร์นิกร	1 ทุน
9) ทุน นพ.นราธร-เพ็ญศรี ธรรมบุตร	1 ทุน
10) ทุนคุณรัชณี สุทธิกุลพานิช	1 ทุน
11) ทุน นพ.ประเสริฐ วสินานุกร	1 ทุน
12) ทุนมูลนิธิเทพปฐนียสถาน (เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว)	19 ทุน

4. สนับสนุนหน่วยงานและองค์การสาธารณกุศลภายนอก

มูลนิธิฯ ได้ให้การสนับสนุนหน่วยงาน และองค์การสาธารณกุศลภายนอก (งบประมาณ 1,000,000.00 บาท)

4.1 สนับสนุนเงินช่วยสาธารณกุศล

- 1) เงินรางวัลแพทย์ตัวอย่างภาคใต้
- 2) กีฬาคนพิการ
- 3) รายการวิทยุ

4.2 สนับสนุนการเงินให้แก่ชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่

- 1) ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมรณรงค์บนถนนเมือง
- 2) กิจกรรมรดน้ำผู้สูงอายุ
- 3) เสาเป็นบาทสเกตบอล

4.3 สนับสนุนโครงการลดอุบัติเหตุบนท้องถนนเมืองหาดใหญ่

- 1) ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน
- 2) โครงการภาพถ่าย
- 3) ค่าเดินทางไปสัมมนา
- 4) สติกเกอร์ติดหมวก
- 5) ค่าจ้างพนักงาน
- 6) ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยุฯ

5. โครงการให้ความรู้แก่ประชาชน

สนับสนุนให้ความรู้แก่ประชาชน โดยใช้สื่อในด้านต่างๆรวมทั้งผ่านโรงเรียน และหน่วยงานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสังคมและเผยแพร่ความรู้ (งบประมาณ 300,000.00 บาท)

5.1 สนับสนุนการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2549 ณ บริเวณอาคารเรียนรวมและหอสมุด วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หอผู้ป่วยเด็ก OPD เด็ก

5.2 สนับสนุนเงินจัดโครงการบรรยายเผยแพร่ความรู้ทางการแพทย์เพื่อประชาชน

5.3 สนับสนุนการจัดพิมพ์แผ่นพับ คู่มือ

6. มอบหนังสือและอุปกรณ์กีฬาให้แก่โรงเรียน (งบประมาณ 1,200,000.00 บาท)

มอบหนังสือและอุปกรณ์กีฬาให้แก่โรงเรียน ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

6.1 มอบหนังสือและอุปกรณ์กีฬา

มอบหนังสือระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาทั้งหมด 88 แห่ง

1) โรงเรียนในจังหวัดสงขลา	11 โรงเรียน
2) โรงเรียนในจังหวัดพัทลุง	14 โรงเรียน
3) โรงเรียนในจังหวัดสตูล	17 โรงเรียน
4) โรงเรียนในจังหวัดปัตตานี	10 โรงเรียน

- 5) โรงเรียนในจังหวัดยะลา 10 โรงเรียน
- 6) โรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 11 โรงเรียน
- 7) โรงเรียนในจังหวัดนราธิวาส 15 โรงเรียน

มอบอุปกรณ์กีฬาทั้งหมด 56 แห่ง

- 1) โรงเรียนในจังหวัดสงขลา 12 โรงเรียน
- 2) โรงเรียนในจังหวัดปัตตานี 12 โรงเรียน
- 3) โรงเรียนในจังหวัดยะลา 9 โรงเรียน
- 4) โรงเรียนในจังหวัดพัทลุง 14 โรงเรียน
- 5) โรงเรียนในจังหวัดสตูล 9 โรงเรียน

6.2 ค่าอาหารและค่าล่วงเวลา

7. รายจ่ายที่จ่าย ตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของทุน

- 7.1 ทุน-งานวิจัยโรคตับ เงินเดือนผู้ช่วยวิจัย
- 7.2 ทุน-ประสาทศัลยศาสตร์ เงินเดือนผู้ช่วยวิจัย วัสดุคอมพิวเตอร์
- 7.3 ทุน-ศัลยศาสตร์หัวใจ เงินเดือน ค่าตอบแทน
- 7.4 ทุน-หน่วยมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์สตรี เงินเดือน
- 7.5 ทุน-ภาควิชาจักษุวิทยา เงินเดือน ค่าเดินทาง แผ่นโปสเตอร์
- 7.6 ทุน-อาคารเย็นศิระ เงินเดือน ค่าทำความสะอาด

นอกจากนั้น ยังให้การสนับสนุนผู้ยากไร้ที่พักอาศัย “อาคารเย็นศิระ” ซึ่งเป็นอาคารที่พักสำหรับผู้ป่วย และญาติที่มีฐานะยากจนที่มารักษาตัวที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ในด้านต่างๆ เช่น จัดบริการรถรับ-ส่ง สำหรับผู้ป่วยที่เดินทางด้วยตัวเองไม่ได้ มีการบริการรถรับส่ง จากอาคารเย็นศิระไปห้องฉุกเฉิน (ER) และสถานที่ฉายแสง จัดปรุงอาหารสำหรับผู้ป่วยที่มาฉายแสง ช่วยค่าครองชีพหรือค่าพาหนะสำหรับผู้ยากไร้/ด้อยโอกาส และอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็น เช่น เครื่องดูดเสมหะ รถเข็นนั่ง ฯลฯ

ในรอบปี 2549 ได้ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ และของผู้บริจาค รวมทั้งสิ้น 8.64 ล้านบาท โดยใช้ในการช่วยเหลือผู้ป่วย 3.78 ล้านบาท

5.9 มูลนิธิรักษ์ไทย

ปีที่ก่อตั้ง 15 สิงหาคม 2540

ที่ตั้ง สำนักงานใหญ่ 185 ซอยประดิพัทธ์ 6 ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ 02-2656880

สำนักงานภาคใหญ่ 3 ซอย 1 หมู่บ้านไทยสมุทร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร ศ.นพ.กระแสด ชนะวงศ์

วิสัยทัศน์ เคียงบ่า เคียงไหล่ สร้างสังคมไทยยั่งยืน

“ประชาคมเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้สิทธิความเสมอภาค สามารถกำหนดอนาคตของตนเองและเกิดการพัฒนายั่งยืน คือการทำงานของรักภัยไทย เน้นการทำงานอย่างมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนที่มีปัญหา ไม่ว่าจะปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ หรือภัยพิบัติ จะเน้นการทำงานร่วมกันกับชุมชน เพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

ภารกิจและหลักการดำเนินงาน

เสริมสร้างศักยภาพชุมชนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยการวิเคราะห์แก่นแท้ของปัญหา กำหนดและดำเนินการทางเลือกที่เหมาะสม และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในงานพัฒนา

งานพัฒนา คือการเสริมพลังให้คน โดยเฉพาะผู้ที่ยากจนหรืออยู่บนภาวะยากลำบาก เพื่อให้คนเหล่านั้นสามารถเข้าถึงทรัพยากร และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียง ได้รับสิทธิ และมีศักดิ์ศรี ใช้วิธีการทำงานที่ก่อให้เกิดผลระยะยาว ยั่งยืน และการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานในคุณภาพชีวิตของคนยากจนและด้อยโอกาส มูลนิธิรักภัยไทยดำเนินงานร่วมกับกลุ่มประชากรด้อยโอกาสในงานดังนี้

1. งานด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. งานด้านเอดส์และสุขภาพ
3. งานด้านการส่งเสริมอาชีพ
4. งานด้านการส่งเสริมการศึกษา
5. งานด้านการบรรเทาสาธารณภัย

การบริหารจัดการ

มูลนิธิรักภัยไทย เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่มุ่งมั่นในพลังแห่งการพัฒนามานานกว่า 24 ปี โดยเชื่อมั่นและยึดถือพลังความร่วมมือของชุมชนในการเสริมสร้างความแข็งแกร่ง สร้างสรรค์ พัฒนา สังคมท้องถิ่นและประเทศไทย อันนำไปสู่โอกาสในการดำรงชีวิต การเป็นผู้นำ และการพึ่งพาตนเองต่อไป

การบริหารงาน แบ่งเป็น

1. ฝ่ายโครงการ
2. ฝ่ายพัฒนาบุคลากร
3. ฝ่ายการเงิน บัญชีและธุรการ
4. ฝ่ายพัฒนาแหล่งทุน
5. ฝ่ายสื่อสารและประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์

การโฆษณาประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ผ่านช่องทางเช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ เป็นต้น มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในงานพัฒนา ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ระหว่างองค์กรภาครัฐ และเอกชน รวมถึงชุมชนเป้าหมาย ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร และการสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชน ก็เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่สำคัญ มุ่งเน้นให้สื่อมวลชนเข้าใจแนวทางการดำเนินงานขององค์กร ให้สามารถเผยแพร่ข่าวสารไปยังสาธารณชนได้อย่างถูกต้อง ทั้งยังเป็นสื่อกลางระหว่างสาธารณชนกับองค์กรได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การจัดการกิจกรรมพิเศษก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งประชาชนทั่วไปที่จะได้มีส่วนร่วมในงานพัฒนาทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การจัดการกิจกรรมเพื่อการระดมทุน เป็นต้น

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

งานด้านเอดส์และสุขภาพ

มูลนิธิรักไทย (แคว้นประเทศไทย) ได้เริ่มโครงการช่วยเหลือผู้มีเชื้อเอชไอวี และครอบครัวอย่างต่อเนื่อง ขยายสู่ทุกภาคของประเทศ และขยายงานด้านเนื้อหาสู่งานสุขภาพอนามัยเจริญพันธุ์ ลักษณะงานของกลุ่มสุขภาพมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่การทำงานช่วยเหลือครอบครัวโดยตรงในภาวะฉุกเฉินที่ต้องเร่งรีบ จนกระทั่งการส่งเสริมการเกิดพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเกิดโรค การทำงานเครือข่าย ส่งเสริมองค์กรชุมชน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น การทำงานร่วมกับองค์กรภาคี การทำงานด้านสิทธิ และการทำงานเชิงนโยบาย

โครงการช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์

มูลนิธิรักไทยจัด โครงการช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่ได้รับผลกระทบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ เน้นการส่งเสริมกลุ่มผู้ติดเชื้อให้สามารถดูแลตนเองและเห็นความสำคัญของปัญหาของผู้ติดเชื้อหญิง พัฒนาการให้การปรึกษาผู้หญิงที่มีเชื้อ โดยผู้ติดเชื้อเองและเจ้าหน้าที่ให้การปรึกษาในโรงพยาบาลของรัฐ รวมทั้งช่วยเหลือด้านอาชีพ และสร้างความเข้าใจเรื่องการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อและการป้องกันเอดส์ในระดับชุมชน ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายผู้ติดเชื้อได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาโครงการย่อยเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเอดส์ของชุมชนร่วมกัน เช่น ให้เยาวชนพัฒนาโครงการสำหรับเยาวชนเพื่อส่งเสริมสุขภาพเยาวชนด้วยกัน

โครงการสร้างฝันเด็ก

เด็กติดเชื้อและได้รับผลกระทบจากเอดส์ จะถูกกีดกันและขาดสิทธิหลายด้าน ถูกทารุณกรรมจากผู้ใหญ่ที่ขาดคุณธรรมบางคน การสร้างฝันเด็กจึงเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกัน และเข้าถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยการส่งเสริมและทำกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพเด็ก

โครงการฟ้ามิตร

โครงการฟาร์มิตร เป็นโครงการขนาดใหญ่ด้านสุขภาพแรงงานข้ามชาติ ป้องกันโรคเอดส์ ทำงานร่วมกับองค์กรภาคีอีก 9 องค์กรในประเทศไทย ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากกระทรวงสาธารณสุข ร่วมจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพ แก่แรงงาน เกิดอาสาสมัครแรงงาน โดยผ่านศูนย์ชุมชนแรงงานข้ามชาติ ซึ่งศูนย์กบิลผู้เดินทางทะเล เป็นภาคีร่วมอยู่ด้วย ดำเนินงานมา 2 ปีครึ่ง ให้ความรู้แก่แรงงานข้ามชาติ และผู้ติดตามประมาณ 185,167 คน ใน 22 จังหวัด รวมทั้งการช่วยเหลือลูกของแรงงาน ด้านสุขภาพอนามัย และการเรียนรู้เบื้องต้น 9,246 คน เน้นให้ความสำคัญกับแรงงานในอาชีพประมง และอาชีพประมงต่อเนื่อง เช่น แกะกึ่ง แกะปลา นอกจากนั้นมีการทำงานเชิงรุกกับโรงงานอุตสาหกรรมที่มีแรงงานข้ามชาติ

สำนักงานสงขลาจะดูแลรับผิดชอบใน 4 จังหวัดภาคใต้ คือ ปัตตานี ตรัง นครศรีธรรมราช และ สุราษฎร์ธานี สำหรับในพื้นที่จังหวัดสงขลา ภาคีร่วมที่ทำคือ “บ้านสุขสันต์” โครงการเดียวกัน แต่องค์กรที่ดำเนินงานคนละองค์กร ใช้ยุทธศาสตร์โครงการเดียวกัน ลักษณะกิจกรรม รูปแบบกิจกรรมคล้ายคลึงกัน มีการประชุมร่วมกันทุก 3 เดือน เป็นการแบ่งพื้นที่กันทำงาน

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

- 1.โครงการเรื่องโรคฉี่หนู โรค ที่เป็นงานต่อเนื่องกับเอดส์
- 2.งานพัฒนาโครงการเข้าของบจาก สวรส. ส่วนกลาง เพื่อทำงานในเรื่ององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการปัญหาเอดส์
- 3.โครงการเรื่องยาเสพติด เดิมในสงขลามี “เครือข่ายผู้ขายยาเสพติดในประเทศไทย” สำนักงานอยู่ที่จังหวัดสตูลเข้ามาทำงานในสงขลา เมื่อรัฐไทยจะพัฒนาโครงการ เห็นว่ามีฐานเดิมอยู่แล้ว จะสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน คล้ายกับโครงการฟาร์มิตร ซึ่งปัจจุบันเครือข่ายผู้ขายยาเสพติดฯ ทำเรื่องการลดอันตรายจากการใช้ยา เรื่องเข็มสะอาดและ การใช้ถุงยาง
4. อบรมการผลิตสารคดีเชิงข่าว ประกวดสารคดีเชิงข่าว

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

มีการทำงานร่วมกันกับเครือข่าย องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับองค์กรภาคีต่างๆ หลายภาคส่วน

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

แหล่งทุนใหญ่ของมูลนิธิฯคือ “องค์กรแคร์นานาชาติ” มูลนิธิริักษ์ไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกแคร์นานาชาติ ในปี พ.ศ. 2546

มูลนิธิฯได้รับการสนับสนุนทุนจากหลายทาง เช่น จากต่างประเทศ สถาบัน หน่วยงานระหว่างประเทศ สถานทูต รัฐบาลไทย องค์กรอิสระ และภาคธุรกิจเอกชน

เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศในแต่ละปีมีมากถึง 80-90% มูลนิธิฯทำหน้าที่บริหารทุน ช่วยให้ผู้บริจาคได้บรรลุเป้าหมายของการบริจาค หลายบริษัทให้เงินมาเพราะมีผู้บริจาคเจาะจงประเภทของความช่วย

เหลือ มีกองทุนเพื่อการพัฒนา มูลนิธิมีหน้าที่เสนอ โครงการเพื่อนำเงินเหล่านั้นมาบริหารจัดการในทางที่ ถูกที่ควร มาพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้ดีขึ้น เป็นคนกลางที่ทำให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์

งบประมาณในประเทศจะเป็นงบประมาณระยะสั้น ปีต่อปี จะต้องพัฒนาโครงการเรื่อยๆ ขณะที่ยัง งบประมาณต่างประเทศ มีทั้งระยะสั้น กลาง และยาว งบประมาณขนาดใหญ่ของงานสุขภาพเอดส์ใน ประเทศไทย คือ Global Fund สนับสนุนทั้งรัฐ และเอกชน บางโครงการมีระยะเวลาโครงการถึง 5 ปี ซึ่งขณะนี้มูลนิธิกำลังพัฒนาโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนต่อไป

การระดมทุนในประเทศ มูลนิธิริรักษ์ไทยมีการระดมทุนตั้งกองบริจาค เสนอโครงการเข้าไปยังบริษัท ต่างๆ เพื่อขอการสนับสนุน

ผู้ให้การสนับสนุนภาคสถาบันประกอบไปด้วยองค์กรต่างๆดังนี้

องค์กรพัฒนาเอกชน ประกอบด้วย องค์กรแคร์ แคนาดา เดนมาร์ก อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น

ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา องค์กรแคร์ภูมิภาคเอเชีย สมาคมญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย Eco Future Plan, Japan Eco Planning Service อ็อกแฟม (Oxfam) มูลนิธิฟอร์ด มูลนิธิเอดส์ มูลนิธิเฟิร์ด มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ มูลนิธิ ไฟเซอร์ มูลนิธิพีซสโตน และ Keidamren Natural Conservation Fund

หน่วยงานระหว่างประเทศ ประกอบด้วย สหภาพยุโรป องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ องค์กร อนามัยโลก กองทุนสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) ยูเสด (USAID) และ กองทุนโลกด้านเอดส์ วัณโรค และ มาลาเรีย

รัฐบาลไทยและองค์กรอิสระ ประกอบด้วย สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง เสริมสุขภาพ (สสส.) และ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

สถานทูต ประกอบด้วย สถานทูตเดนมาร์ก สถานทูตญี่ปุ่น และ สถานทูตอังกฤษ

ภาคธุรกิจเอกชน ประกอบด้วย บริษัท สยามเฟรมิลิแมร์ จำกัด บริษัท เอสโซ่ ประเทศไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท เมอร์ค ประเทศไทย จำกัด บริษัท บี เอ็น บราเดอร์ จำกัด บริษัท สตาร์บัคคอฟฟี่ (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท เกษตรรุ่งเรือง มาร์เก็ตติ้ง จำกัด บริษัท เดอะไรท์ พาวเวอร์ จำกัด บริษัท น้ำมันกาลเท็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด สถาบัน แค้นซ์ เซ็นเตอร์ ห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์ Electricity de France (EDF) บริษัท แก๊สโซลมิทไคไลน์ (ประเทศ) จำกัด ร้านกาแฟ คอฟฟี่ บุค ร้านจันทร์สุวรรณ สวนเสื่อศรีราชา บริษัท คนรักหนัง โอทีพี จำกัด บริษัท ซาฟารีวิลด์ จำกัด บริษัท เซลล์ ออโต้เชิร์ฟ(ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ปีโตรเลียมไทย คอร์ปอเรชั่น จำกัด บริษัท มีเดีย เน็ตเวิร์ก ดิสทริ บิวชั่น จำกัด บริษัท แมงป่อง จำกัด(มหาชน) โรงพยาบาลสมิติเวช ศรีนครินทร์ บริษัท เซ็นทรัล ลาดพร้าว ซี นิมา จำกัด บริษัท อัลติเมท เบเวอร์เรจ โปรดักส์ จำกัด บริษัท สมาร์ทแคร์แอนด์เซอร์วิส จำกัด CITYMALL GROUP CO.,LTD. บริษัท บางจากกรีนเนท จำกัด บริษัท บี ควิก เซอร์วิส จำกัด บริษัท ปีโตรนาส รีเทล (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท วิลล่า มาร์เก็ต เจพี จำกัด ร้านเอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด บริษัท โออิชิ กรุ๊ป

จำกัด(มหาชน) บริษัท ซีวีดี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด บริษัท คาด้า ไอทีซูเปอร์สโตร์ จำกัด บริษัท ออกแบบ
ไร่นา (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท มินิมาร์ทเอ็กซ์เพรส จำกัด SF CINEMA CITY CO.,LTD. บริษัท ลิตเติล
โฮม เบเกอร์(1966) จำกัด บริษัท โกลเด้นครีม จำกัด และ บริษัท กาดสวนแก้ว จำกัด

การรับสมัครสมาชิก

มูลนิธิริษัทไทยเปิดรับสมัครสมาชิกโดยมีอัตราค่าสมัครดังนี้

1. อาสาสมัคร
2. นักเรียน/นักศึกษา อัตราค่าสมัคร 300 บาท /ปี
3. บุคคลทั่วไป อัตราค่าสมัคร 500 บาท /ปี
4. ครอบครัว อัตราค่าสมัคร 2,000 บาท /ปี
5. กลุ่ม/ชมรม/องค์กร อัตราค่าสมัคร 3,000 บาท /ปี

สมาชิกจะมีกิจกรรมร่วมคือพาไปศึกษาชุมชนที่มูลนิธิริษัทไทยไปทำงาน และไปทำงานร่วมกับกลุ่ม
เป้าหมายที่ทำอยู่

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

งานของมูลนิธิริษัทไทย ดำเนินโครงการ 5 ด้านดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ

- 1.งานด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- 2.งานด้านเอดส์และสุขภาพ
- 3.งานด้านการส่งเสริมอาชีพ
- 4.งานด้านการส่งเสริมการศึกษา
- 5.งานด้านการบรรเทาสาธารณภัย

การให้ความช่วยเหลือส่วนใหญ่ในจังหวัดสงขลาเป็นงานด้านเอดส์และสุขภาพ เป็นการทำงานใน
ลักษณะทำงานร่วมกัน และมีองค์กรต่างๆร่วมกันทำงาน หากมีองค์กรใดมีศักยภาพที่ทำงานได้ดี มูลนิธิจะ
เข้าร่วมสนับสนุนให้ความร่วมมือ เช่น มีภาคีคือ “บ้านสุขสันต์” เป็นผู้ทำงานด้านเอดส์อยู่ และมีเพื่อนเครือข่ายผู้ติดเชื้อเป็นภาคีร่วม ทำงานไปด้วยกัน ร่วมกัน มูลนิธิจะหาพื้นที่อื่นที่ยังไม่มีคนเข้าไปทำงาน เช่น
ปัตตานี ตรัง นราธิวาส ทำในด้านที่ยังไม่มีคนทำ

โครงการใส่ใจและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เป็นโครงการที่เติบโตมาจากโครงการ CYW ทำงานที่ศูนย์
เด็กเล็กที่อยู่ภายใต้องค์การบริหารส่วนตำบล เติบโตมาจากโครงการ “สร้างฝันเด็ก” ซึ่งเป็นโครงการที่เข้าไป
ทำกับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อ HIV ที่อยู่ในศูนย์เด็ก จะมีกลุ่มผู้ปกครองและครูผู้ดูแลเด็กที่อยู่
ศูนย์ในการทำความเข้าใจเรื่อง HIV ในการดูแลเด็กติดเชื้อที่เข้าไปเรียนที่ศูนย์ เมื่อทำโครงการ “สร้างฝัน
เด็ก” จบ ทางยูนิเซฟให้งบประมาณในการพัฒนาโครงการต่อ ให้เข้าไปทำงานในพื้นที่ที่เข้าถึงยาก คือ นาทวี
จะนะ เทพา และเขาก็เข้าถึงสื่อได้ยากด้วย นอกจาก ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง แล้ว ยังมีประชาชนชาวบ้าน ที่รู้จัก

ศิลปะการเล่นของเด็กสมัยก่อนว่ามีอะไร การละเล่นนั้นเสริมทักษะเด็กอย่างไร เพื่อให้เกิดการเล่นที่ก่อให้เกิดความรู้ ทำให้รู้ว่าของเล่นแต่ละชิ้น หรือการละเล่นนั้นๆ ให้ประโยชน์ด้านร่างกายอย่างไร

ก่อนหน้าี่จะมีหลายโครงการ กับเยาวชน กับผู้หญิง คือโครงการ CYW การติดเชื่อในกลุ่มแม่และกลุ่มเยาวชนที่ติดเชื่อ ซึ่งตอนนี้โครงการยังทำอยู่ แต่รัชภัไทยจะเปลี่ยนจากเดิม เป็นผู้ทำงานตรงกับชุมชน มาช่วยในการพัฒนาศักยภาพให้กับกลุ่มที่ทำงานในพื้นที่ มูลนิธิรัชภัไทยสนธิกำลังจากหน่วยงานของภาคเอกชนกับหน่วยงานในภาครัฐร่วมเป็นภาคี

การเข้าทำงานในพื้นที่จะต้องลงไปชุมชน สร้างสัมพันธภาพกับชุมชน เข้าไปทำความรู้จักชุมชน เข้าไปคุยเรื่องแนวคิดของมูลนิธิรัชภัไทย การทำงานที่อยากจะทำ ชวนให้ชุมชนวิเคราะห์ปัญหาของตัวเองว่า ปัญหาคืออะไร สถานการณ์เป็นอย่างไร แล้ววิเคราะห์ปัญหา ซึ่งทางรัชภัไทยจะใช้โครงสร้างของต้นไม้ปัญหา เป็นวิธีที่ง่าย เข้าใจง่ายกว่าวิธีอื่นในการวิเคราะห์ปัญหา จากนั้นให้ออกแบบกิจกรรมที่เขอยากทำเพื่อแก้ปัญหา พัฒนาโครงการ เขียนโครงการออกมา แล้วจัดเวทีทำความเข้าใจกับทุกระดับของพื้นที่ปฏิบัติงาน คนที่จะทำโครงการ ก็คือกลุ่มของชุมชนเอง รัชภัไทยแค่มีบทบาทเป็นพี่เลี้ยง ช่วยเรื่องเสริมสร้างศักยภาพให้ชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามที่ตัวเองคิดไว้ได้ ในช่วงแรกมูลนิธิจะไม่เจอผู้ติดเชื่อ แต่เมื่อคลุกคลีกันระยะหนึ่ง ชุมชนเกิดความไว้วางใจก็จะพบ

เมื่อลงไปทำงาน มีการประชุม อบรม จะค้นหาแกนนำจากเวที ว่าใครมีลักษณะความเป็นผู้นำ ซึ่งจะต้องได้รับการยอมรับจากกลุ่มด้วย แล้วมองในเรื่องใจ ว่ามีจิตสาธารณะหรือไม่ นำเขาไปพัฒนาเข้มขึ้นมากกว่ากลุ่มธรรมดา เมื่อพัฒนาแล้ว เขาก็ต้องกลับมาทำงานกับกลุ่มด้วย

การพัฒนาแกนนำจะมีการทำ Work Shop ให้ความรู้ว่ามีอะไรบ้างที่ต้องถ่ายทอดไปสู่กลุ่มของเขา อะไรมีความจำเป็นสำหรับเขา ถ้าเขาจะต้องทำหน้าที่เป็นแกนนำ เขอยากได้อะไร ให้เขามองตัวเอง และต้องช่วยเขามอง นอกเหนือจากการพัฒนาก็ต้องติดตามเขา ต้องเสริมกันตลอด โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนในช่วงที่มีกิจกรรมกลุ่ม ดูว่าแกนนำสามารถจัดการปัญหาได้หรือไม่ ช่วยสนับสนุนให้เขาสามารถจัดการกับปัญหาได้ และทำงานกับเพื่อนต่อไปได้ นอกจากนี้ต้องมองหาคนใหม่ๆมาช่วยด้วย เพราะเมื่อกลุ่มโต ก็ต้องมองหาคนใหม่มาช่วย ฉะนั้นในกลุ่มไม่ได้มีแกนนำเพียงคนเดียว ช่วยกันรับผิดชอบ เป็นภารกิจร่วมของกลุ่ม

การสนับสนุนงบประมาณในช่วงแรก ให้งบประมาณกับกลุ่ม ให้เขาพัฒนาโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาในชุมชนของเขาตามโครงการที่เสนอเข้ามา มีคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ แล้วให้เขาไปทำกิจกรรม ทางรัชภัไทยจะช่วยเสริมศักยภาพให้กลุ่ม ช่วยลงไปติดตามดูการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม ความเปลี่ยนแปลงของแกนนำ ไปช่วยเสริมช่วยเติมให้เขาทำได้ดียิ่งขึ้น กลุ่มไหนที่เข้มแข็ง ก็จะไปเป็นพี่เลี้ยงให้กลุ่มอื่น เช่นขณะนี้ เครือข่ายผู้ติดเชื่อมีวิทยากรของตัวเอง ที่จะไปเสริมเพื่อนๆให้เข้มแข็ง ทั้งในเชิงเนื้อหาองค์ความรู้ และทักษะการทำงาน

การทำงานกับกลุ่มจะเน้นการทำ Work Shop ไม่ใช่เชิงวิชาการ เน้นให้ความรู้การปฏิบัติการ เพราะการทำให้จดจำและนำไปใช้ได้ จะต้องมีการปฏิบัติด้วย ดึงเอาสถานการณ์ที่เกิดขึ้นออกมา แล้ววิเคราะห์ร่วมกัน เรียนรู้สถานการณ์จนเกิดความเข้าใจ

ในการเข้าไปทำงาน มูลนิธิริรักษ์ไทยพยายามพัฒนากลไกให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาท และมีการจัดงบประมาณในการทำงานเรื่องนี้ด้วย หลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญด้วยการมีแผนพัฒนาสังคม ทำเรื่องสุขภาพภาคประชาชน

ภายหลังจากจัดเวทีแล้วก็จะเป็งานนโยบาย ในการทำบันทึก ทำข้อเสนอ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคม การทำงานจะไม่ใช่เพียงการรายงานผล แต่จะบันทึกสิ่งที่เป็นปัญหา ที่เป็นอคติ ที่ถูกกระทำ ถูกละเมิดสิทธิ บางกรณีสามารถจัดการให้การช่วยเหลือได้ในระดับพื้นที่ ก็ทำเป็นบันทึกกระบวนการทำงาน ว่าการทำงานให้คน 1 คนได้รับการยอมรับจากสังคมคืออะไรบ้าง ก็จะถูกถ่ายทอดออกไป อีกส่วนหนึ่งคือ อะไรที่เป็นข้อจำกัด เป็นอุปสรรค ยังไม่สามารถจัดการได้ อันเนื่องด้วยนโยบายของรัฐที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการแก้ไข ก็จะทำบันทึก รวบรวม แล้วจัดทำเป็นเวที เชิญทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมการแลกเปลี่ยน และหาข้อเสนอแนะที่เป็นข้อเสนอแนะร่วม เพื่อเสนอให้ส่วนกลาง (รัฐ) ที่กำกับดูแลในเรื่องนั้นๆ ซึ่งในการจัดเวทีรับฟังก็จะเชิญรัฐมนตรีในด้านนั้นๆมารับฟังด้วย ล่าสุดที่เพิ่งจัดคือเวทีเรื่องแรงงานข้ามชาติ มีการผลักดันร่วมกันของโครงการฟ้ามิตร ในเรื่องการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติ ในตำแหน่งของพนักงานสาธารณสุข ทั้งที่จริงๆ มีการทำงานในตำแหน่งอยู่แล้ว แต่ทำงานในตำแหน่งอื่น คือคนรับใช้ในบ้าน ลูกเรือประมง ในตำแหน่งที่เขาให้จดทะเบียนได้ เพราะเขาจะช่วยงานได้เยอะมาก

5.10 กลุ่มไทรงาม

ปีที่ก่อตั้ง ปี 2537

ที่ตั้ง ศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพภาคประชาชนจังหวัดสงขลา
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน 131/1 ถ.ไทรงาม ต.บ่อทราย อ.เมือง จ.สงขลา

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร คุณสมจิต ทุ่งทศธรรม

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

1. เพื่อให้ผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์ และครอบครัว ได้รับการยอมรับจากสังคม และช่วยเหลือกัน
2. ดูแลรักษาพยาบาลโรคแทรกซ้อน ที่ต้องการดูแลต่อเนื่อง และด้านจิตใจ
3. ให้คนในชุมชนมีความตระหนัก และรู้จักป้องกันตนเองรวมทั้งได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง
4. ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาดูแลสังคม ลดการรังเกียจผู้ป่วยเอดส์และครอบครัว
5. ค้ำครองสิทธิผู้ติดเชื้อ และผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์

6. พัฒนาสังคมและเพิ่มศักยภาพชุมชน

7. เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

การบริหารจัดการ

กลุ่มไทรงาม มีกรรมการจากแต่ละชุมชน 10 กว่าชุมชน ส่วนใหญ่เป็นประธาน อสม. ของชุมชน แต่ไม่มีค่าตอบแทน มีเบี้ยประชุมคนละ 100 บาท ค่าอาหารคนละ 30 บาท แกนนำของกลุ่มมี 2 ระดับ

1. พวก อสม. ของชุมชน หรือพวกผู้ติดเชื้อเอดส์ ที่ผ่านการอบรมและเยี่ยมบ้านมาแล้ว
2. พวกเยาวชน ที่ผ่านการอบรมแล้ว เข้าใจวิธีการอบรม การจัดกิจกรรม

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

มี 2 ด้าน คือ การป้องกัน และการรักษาโรคเอดส์

- ให้ความรู้ ที่ได้รับการอบรมมาจากที่ต่างๆ เช่น จากมูลนิธิริรักษ์ไทย สภาทนายความ องค์การพัฒนาเอกชนด้านเอดส์ อสม. หลักประกันสุขภาพ และมูลนิธิเข้าถึงเอดส์ เป็นต้น แนะนำวิธีการป้องกันโรคเอดส์ให้คนในชุมชน
- แนะนำในการปฏิบัติตัว หากติดเชื้อเอดส์แล้วควรทำตัวอย่างไร การดูแลสุขภาพ
- เชิญผู้ติดเชื้อเอดส์ ให้กำลังใจในการดำรงชีวิตต่อไป
- แจกถุงยางอนามัยตามชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีผู้ติดเชื้อเอดส์มากๆ และคนกลุ่มเสี่ยง
- คนเรื้อรัง มักจะติดเชื้อจากการใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน แนะนำให้มีเข็มฉีดยาเป็นของตนเอง
- ช่วยให้ความรู้แก่ผู้ติดเชื้อเอดส์ ติดตามดูแลด้านการรักษาสุขภาพ
- ให้ความรู้ในคาราโอเกะ พนักงานบริการ
- ช่วยหาทุนเลี้ยงชีพ หางานให้ทำ
- สร้างแกนนำชุมชน ช่วยกระจายความรู้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องทั้งในชุมชน และในจังหวัดสงขลา

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

เป็นเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพจังหวัดสงขลา

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

กลุ่มไทรงามหาทุนด้วยตนเอง ทั้งโดยการขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ องค์กรสาธารณะประโยชน์ และทำสินค้าขายหารายได้

ทุนจากภาครัฐ

โครงการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ ทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชน (ศสจ.2547-2551)

โครงการกีฬาพื้นบ้านต้านภัยยาเสพติดและอาชีพเสริม จาก ปปส.ผ่านชุมชนสีขาว

ศูนย์ความร่วมมือไทย - สหรัฐด้านสาธารณสุข โครงการป้องกันเอดส์ในชุมชนนำร่อง

กองควบคุมโรค (สคร 12) โครงการเยี่ยมบ้านเยี่ยมผู้ติดเชื้อ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือครอบครัว
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

โรงพยาบาลสงขลา ศูนย์สุขภาพชุมชนเมือง และฝ่ายสังคมสงเคราะห์

บ้านเด็กสงขลา ให้ข่าวสาร นม และให้ทุนกับครอบครัวผู้ติดเชื้อ

และจากหน่วยงานต่างๆ โดยการประสานงานให้แก่ผู้ติดเชื้อให้ได้รับความช่วยเหลือ

ทุนจากองค์กรสาธารณะประโยชน์

มูลนิธิรักภัยไทย เป็นค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำมันรถ สนับสนุนด้านอาชีพ

แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา

เครือข่ายชมรมสะพานสีขาว ที่คณะพยาบาล มอ. สนับสนุนการรักษาโรค และเสื้อผ้าที่รับบริจาคมา

การหารายได้เอง

เรียนที่วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา เพื่อทำผลิตภัณฑ์ขาย เช่นดอกไม้สด ดอกไม้ผ้า ดอกไม้เกล็ดปลา
ผู้ติดเชื้อที่ทำงานทำรูปปั้นปูนปลาสเตอร์ส่งขาย เพื่อใช้เลี้ยงครอบครัว ลดภาระของกลุ่มไทราม

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ทำงานช่วยเหลือในจังหวัดสงขลา และบางครั้งช่วยประสานงานให้กับพื้นที่อื่นใกล้เคียงด้วย ให้คำ
ปรึกษากลุ่มผู้ติดเชื้อที่โรงพยาบาล (ผู้ติดเชื้อกลุ่มเฟื่องฟ้า) ความช่วยเหลือด้านต่างๆมีดังต่อไปนี้

1. อบรมให้ความรู้ คนในชุมชน ผู้ติดเชื้อเอดส์
2. เยี่ยมบ้าน ให้กำลังใจผู้ป่วย
3. ส่งผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาล บ้านพักสุดท้าย หรือส่งกลับภูมิลำเนาเดิม
4. ประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
5. ให้ความรู้ อบรมให้หญิงบริการ ลูกเรือหรือประมงต่างชาติหรือไทยในการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง
6. จัดบอร์ดให้ความรู้ตามท่าเทียบเรือประมง
7. สอนอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ครอบครัวผู้ติดเชื้อเอดส์ ทำผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ดอกไม้เกล็ดปลา ดอกไม้ยางพารา
8. จัดการอบรมกลุ่มเป้าหมายหญิงวัยเจริญพันธุ์ไทยและต่างชาติ เยาวชนหญิง และกลุ่มพิเศษ
9. รับเรื่องร้องเรียน ใกล้เกลี่ยส่งต่อ

การดูแลผู้ติดเชื้อ เริ่มจากเมื่อมีผู้ติดเชื้อในชุมชน มีคนมาบอกให้คุณสมจิตเข้าไปช่วย ก็จะเข้าไปดูว่า
ไปหาหมอหรือยัง ได้รับยาแล้วหรือไม่ ถ้ายังก็จะแนะนำให้ไปตรวจ ต้องพูดคุยชวนให้ไปหาหมอให้ได้
เพราะผู้ติดเชื้อมักจะอาย ไม่กล้าไป แต่ถ้าเจ็บหนักและไม่เคยไปหาหมอ คุณสมจิตก็จะส่งตัวไปโรงพยาบาล

สงขลา ผู้ที่มีบัตรประชาชนก็รักษาโดยใช้บัตรหลักประกันสุขภาพ ผู้ที่ไม่ใช่คนไทย ไม่มีบัตร ก็จะใช้กองทุนกลางสำหรับผู้ที่ไม่มีเลข 13 หลัก

หากคุณสมจิตไม่ส่งไปโรงพยาบาล ก็จะไมยอมไป หรือไปแล้วก็ไม่ดูแลตัวเอง หรือไม่เข้าใจว่าการรักษาจะต้องกินยาอย่างต่อเนื่อง ต้องแนะนำให้ไปรับยาตรงเวลา กินยาตรงเวลา คุณสมจิตต้องไปดูแล ไปเยี่ยมเยียนคนป่วย ซึ่งมีประมาณ 20-30 คน หมุนเวียน คนที่คิดแล้วก็ไม่ต้องเยี่ยม ผู้คิดเชื่อไว้ใจคุณสมจิต รวมถึงไว้ใจว่าจะไม่บอกใครว่าเป็นผู้คิดเชื่อ

ปี 47 เป็นปีแรกที่จัดอบรมสร้างเยาวชนแกนนำ ให้ความรู้เรื่องเอดส์ การป้องกัน สอนเด็กให้มีคุณธรรม สร้างค่านิยมที่ดี ไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

ปี 48 ปีที่ 2 โดยเยาวชนแกนนำที่อบรมปีก่อนไปขยายผลบอกต่อเพื่อนที่โรงเรียน หรือที่ชุมชนได้

ปี 49 ปีที่ 3 โดยให้เยาวชนแกนนำไปเป็นวิทยากรให้รุ่นน้อง

ปี 50 ปีที่ 4 จัดค่าย พาไปดูงาน โดยให้เยาวชนแกนนำรุ่นแรกเป็นวิทยากรเอง

ขณะนี้ มีแกนนำที่เป็นเยาวชนประมาณ 50 คน อยู่ในหลายชุมชนในสงขลา แต่ไม่ครบทุกชุมชน นอกจากนี้ยังเข้าร่วมในสภาผู้บริโภคร ทำเรื่องคุ้มครองผู้บริโภค คุ้มครองสิทธิเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพ

5.11 ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์)

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2536

ที่ตั้ง 4/17 ถนนราษฎร์อุทิศ 2 ตำบลบ่อยางอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 074-313409

ประธานผู้บริหารองค์กร นายสุชาติ จันทลักษณ์ (ผู้ประสานงาน)

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

1. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์แก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยเน้นให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงอันตราย และผลที่ตามมาของโรคและร่วมกันป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี

2. เป็นแกนนำในการเยี่ยมเยียนให้กำลังใจแก่ผู้ป่วยตลอดจนช่วยให้ครอบครัว ผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ช่วยให้ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ได้รับการดูแลที่เหมาะสม

3. เสริมสร้างผู้นำแรงงานและผู้นำชุมชนให้มีความรู้เรื่องเอดส์ เสริมสร้างให้เกิดแนวร่วมในการป้องกันโรคเอดส์

4. เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ที่ต้องการการปรึกษา

5. ประสานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์
6. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ถูกคุมขัง โดยเฉพาะผู้ที่ไร้ญาติ

การบริหารจัดการ

เป็นรูปแบบมูลนิธิ เป็นสาขาของมูลนิธิคาทอลิกแห่งประเทศไทย

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

1. จัดการอบรมสำหรับแรงงาน และลูกเรือประมงตามท่าเรือ และชุมชน ที่พักอาศัยของแรงงาน
2. ประชุมอาสาสมัครเพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้นำชุมชน ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการรณรงค์ป้องกันเอดส์อย่างต่อเนื่อง
3. ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเอดส์
4. ให้ที่พักชั่วคราวแก่ลูกเรือประมง ทั้งผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ที่ต้องการการพักฟื้นจากการรักษาพยาบาล
5. ให้ที่พักชั่วคราวแก่ผู้ติดเชื้อเอชไอวี
6. เยี่ยมเรือเดินทะเลเพื่อติดตามความเป็นอยู่ และสภาพการทำงานของลูกเรือ
7. ส่งเสริมให้ลูกเรือได้ปฏิบัติศาสนกิจและพิธีกรรมแห่งศาสนาของตน

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

เปิดโรงเรียน เช่น โรงงานสยามอินเตอร์ ที่ติดกับชายทะเล มีเด็กพม่าประมาณ 30 คน อยากให้เปิดโรงเรียน จะไปเจรจากับนายจ้างเพื่อขอเปิดโรงเรียน

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

เกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ งบประมาณต่อปีประมาณ 2 ล้าน เป็นเรื่องงานอบรมต่างๆ อบรมแกนนำ สร้างแกนนำ มีค่าอาหารเดือนละ 6,000 บาท ลงไปเยี่ยมเรือทุกวัน ไปเยี่ยมตามสวนยาง ส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือโดยตรงนั้นไม่มี เช่น ขอค่ารถกลับบ้าน แต่ถ้าป่วยเข้าโรงพยาบาล เงินมีไม่พอ ก็จะช่วยประสานงานกับทางโรงพยาบาลให้

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

เงินทุนหลักมาจากเงินบริจาคของมูลนิธิคาทอลิกแห่งประเทศไทย ที่บริจาคตามวัดต่างๆ ในต่างประเทศ แล้วเก็บรวบรวมส่งมาให้เพื่อช่วยเหลือ โดยทยอยส่งมาเรื่อยๆ ทุกปี นอกจากนั้นยังมาจากหลายแห่ง จากหลายโครงการ เช่น

จากกองทุนโลก Global Fund เป็นกองทุนจากการรวมกันของหลายประเทศ รับมาประมาณ 5 ปีแล้ว โดยต้องเขียนโครงการเสนอเพื่อขอรับทุน เช่น โครงการ การบริหารจัดการเอดส์ในสถานประกอบการ โดย

จะเข้าไปยังสถานประกอบการ แล้วประเมินว่ามีการบริหารจัดการสุขภาพ มีการให้ความรู้ หรือช่วยเหลือ แรงงานหรือไม่ หรือกำชับแรงงานให้ตรวจเลือดก่อนทำงานหรือไม่ อบรมให้ผู้บริหาร และสร้างแกนนำใน โรงงาน รวมไปถึงอบรมพนักงานในโรงงาน ได้เข้าไปทำงานประมาณ 60 โรงงานในจังหวัดสงขลา

โครงการแรงงานข้ามชาติ ระยะเวลา 5 ปี

เงินช่วยเหลือจากแคนาดา มูลนิธิทำเพื่อรัก ช่วยเหลือมานานแล้ว ให้งบมาไม่มาก

โครงการความร่วมมือด้านสาธารณสุขไทย-สหรัฐฯ หรือ TUC ของกองควบคุมโรค โดยทางรัฐบาล ของสหรัฐอเมริกาให้เงินมาทางกองควบคุมโรค แล้วให้ทำโครงการนำร่อง เช่น งานส่งเสริมการป้องกัน เอคส์ในเมืองไทย เพื่อให้จังหวัดที่ติดชายทะเลนำไปเป็นตัวอย่าง เป็นการทดลอง

โครงการฟาร์มิตร เกิดขึ้นจากทางมูลนิธิรักษ์ไทยเขียนโครงการขอสนับสนุนไปยัง Global Fund แล้วได้รับเงินสนับสนุนมา 200 กว่าล้าน แล้วนำมาแบ่งให้มูลนิธิต่างๆที่ทำงานในพื้นที่ที่มีแรงงานข้ามชาติ เพื่อจะได้กระจายการทำงานอย่างทั่วถึง มี 8 องค์กร เช่น มูลนิธิศุภนิมิต และบ้านสุขสันต์ สงขลา เป็นต้น

ในอนาคตหากเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น ก็จะขอรับบริจาคโดยตรงเหมือนกับมูลนิธิศุภนิมิต และ มูลนิธิรักษ์ไทย

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

เริ่มแรกทำการช่วยเหลือด้านสุขภาพของแรงงาน การป้องกันตัวไม่ให้ติดโรค ให้ผู้ติดเชื้อได้อยู่ร่วมกับสังคมได้ ให้สังคมยอมรับ แล้วขยายไปด้านการช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติ ด้านการถูกละเมิดสิทธิ เช่น ค่าแรงงาน การทำงานในวันหยุด ซึ่งควรได้รับเช่นเดียวกับแรงงานไทย ไปช่วยเรียกร้องสิทธิให้ และต่อมา จึงกลายเป็นประเด็นหลักที่ศูนย์เข้าไปให้ความช่วยเหลือ

ในด้านที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐ โดยร่วมกับหลายองค์กรเรียกร้องให้รัฐทำนโยบายให้สอดคล้องกับ สถานการณ์แรงงานข้ามชาติ เช่น ให้มีพนักงานต่างชาติอยู่ที่โรงพยาบาล เพื่อช่วยสื่อสารกับแรงงานข้ามชาติ หรือที่ศูนย์อนามัยต่างๆ โดยทางศูนย์เองก็ช่วยสร้างอาสาสมัครจากแรงงานข้ามชาติ เพื่อช่วยพาเพื่อนๆ ไป โรงพยาบาลหรือหน่วยงานต่างๆได้

นอกจากนี้ยังมีนโยบายเรื่องสิทธิ ขอให้ทางประกันสังคมยอมจ่ายเงิน กรณีบาดเจ็บ หรือเกิดอุบัติเหตุ ในการทำงาน เช่น แขน ขาขาด เพราะที่ผ่านมาทางประกันสังคมไม่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องนี้ ขณะนี้กำลัง ต่อรองกันอยู่

การช่วยเหลือกรณีละเมิดสิทธิ เช่น กรณีนายจ้างไม่จ่ายเงินค่าจ้าง ทางศูนย์จะช่วยเจรจากับนายจ้าง ก่อน หากนายจ้างไม่ยอม ก็จะขอให้สำนักงานสวัสดิการคุ้มครองแรงงานช่วยเจรจากับนายจ้างให้ หรือกรณี เมื่อทำงานมานานแล้ว ค่าจ้างสูง ก็ไล่ออกเพื่อหาคนใหม่มาทำงาน โดยไม่จ่ายเงินทดแทนให้ ทางศูนย์ก็ไป ช่วยเรียกร้องสิทธิให้

กรณีถูกข่มขืน ซึ่งยังมีบ่อยมากในแรงงานข้ามชาติ จะร่วมกับมูลนิธิเพื่อนหญิง โดยช่วยเรื่องการ ดำเนินคดี เพราะจะชำนาญกว่า ส่วนทางศูนย์จะให้ที่พักกับ Case หรือช่วยเป็นล่ามให้ในชั้นศาล

มีบ้านพักให้กับแรงงานข้ามชาติที่มีปัญหา เช่น อุบัติเหตุจากการทำงาน แขน ขาขาด หรือโดนทำร้ายร่างกาย เดิมเปิดเป็นบ้านพักเอดส์ของลูกเรือประมงที่ติดเชื้อ ต่อมารัฐมนตรีมอบนโยบายให้ผู้ป่วยกลับสู่ชุมชน กลับสู่สังคม ให้ไปรักษาที่บ้าน แต่ในความจริงพบว่าสังคมไม่ยอมรับ แม้แต่ญาติพี่น้องของตัวเอง จึงไม่ยอมกลับบ้าน จึงเปิดบ้านพักต่อไป แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาอยู่ด้วยมี 8 ห้องนอน พักได้ 10-15 คน

5.12 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

สมาคม อสม./ชมรม อสม.จังหวัดสงขลา (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน)

ปีที่ก่อตั้ง เริ่มมี อสม. ตั้งแต่ พ.ศ. 2521

ที่ตั้ง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด อำเภอ เมือง จังหวัดสงขลา โทร 074 311170 ต่อ 305

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร

สมาคม อสม.จังหวัดสงขลา นายวัชรินทร์ จันทรวงศ์
กรรมการบริหาร นางกัลยา มณีรัตน์

ข้อมูลอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จ.สงขลา

อำเภอ	จำนวนสมาชิกครอบครัว อสม. (คน)			
	อสม.	คู่สมรส อสม.	บุตร อสม.	รวม

1. เมืองสงขลา	1,456	302	273	2,031
2. สทิงพระ	900	0	1	901
3. จะนะ	1,275	0	0	1,275
4. นาทวี	843	2	0	845
5. เทพา	931	0	0	931
6. สะบ้าย้อย	878	75	49	1,002
7. ระโนด	1,142	6	7	1,155
8. กระแสสินธุ์	295	83	64	442
9. รัตภูมิ	986	49	52	1,087
10. สะเดา	1,022	0	0	1,022
11. หาดใหญ่	2,298	338	271	2,907
12. นาหม่อม	368	30	7	405
13. ควนเนียง	431	126	84	641
14. บางกล่ำ	295	108	78	481
15. สิงหนคร	1,100	0	0	1,100
16. คลองหอยโข่ง	382	0	0	382
รวม	14,602	1,119	886	16,607

อสม.เป็นแกนนำภาคประชาชน ที่มีจิตสาธารณะ อาสาเข้ามาทำงานเพื่อพัฒนาสุขภาพในระดับพื้นที่ โดยไม่เคยมีผลตอบแทน นอกจากความภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่เป็นต้นแบบด้านสุขภาพ และช่วยเหลือผู้อื่น ให้มีสุขภาพดี มีเครือข่าย อสม.ในสาขาต่างๆมากมาย เช่น สาขาการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก สาขาการดำเนินงานเรื่องเอดส์ในชุมชน สาขาสุขภาพจิตชุมชน สาขาการแก้ไขปัญหาเสพติด สาขาการสร้างสุขภาพ สาขาการบริการในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) สาขาการออกกำลังกาย สาขาการคุ้มครองผู้บริโภค สาขาการแพทย์แผนไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ และสาขาการพัฒนาสังคม

อสม. มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย การสื่อข่าว สาธารณสุข การแนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผน และประสานกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข ตลอดจนให้บริการสาธารณสุขด้านต่างๆ เช่น การส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังและป้องกันโรค การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลขั้นต้น การส่งต่อผู้ป่วยไปรับบริการ การฟื้นฟูสุขภาพ และจัดกิจกรรมพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นตัวกลางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชน และมีหน้าที่ “แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ชีวีบริการ ประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน ดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี”

สมาคม อสม./ชมรม อสม. ในจังหวัดสงขลา ตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการบริหาร การจัดการองค์กร อสม. ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด และประสานการทำงานกับสำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

อสม. หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นนวัตกรรมของกระทรวงสาธารณสุข ในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนต่อการพัฒนาด้านสุขภาพ เป็นการปรับกระบวนการทัศนคติครั้งสำคัญต่อคำว่า “สุขภาพ” อสม. ทำให้สุขภาพเป็นเรื่องของทุกคน ของครอบครัว ของชุมชน และของสังคม ไม่ใช่เป็นเรื่องของบุคลากรด้านสาธารณสุขเพียงด้านเดียว บุคลากรด้านสาธารณสุขยังคงให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสุขภาพ โดยที่เจ้าของสุขภาพต้องดูแลตนเอง และช่วยกันดูแลซึ่งกันและกัน การพัฒนาสุขภาพจึงจะก้าวไปสู่สภาวะร่วมกันได้

การบริหารจัดการ

อสม. ในแต่ละระดับ จะเป็นสมาชิกของสมาคม หรือชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขระดับนั้นๆ เช่น สมาคม อสม. จังหวัดสงขลา ชมรม อสม. อำเภอหาดใหญ่ เป็นต้น โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการบริหารจัดการของแต่ละแห่ง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการประสานงาน ร่วมกันทำงาน เพื่อให้เกิดผลในทิศทางเดียวกัน เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชน

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

กระทรวงสาธารณสุข จัดให้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขทุกหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความชำนาญในการตรวจโรคต่างๆ ซึ่งพบว่า ขณะนี้ปัญหาสุขภาพของคนไทยมีแนวโน้มป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง พิการจากโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต และมีผู้สูงอายุมากขึ้น คาดว่าจะมีผู้ป่วยดังกล่าวอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชนทั่วประเทศ และอยู่ในสภาพที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ประมาณ 2 ล้านคน เป็นภาระในการดูแลของญาติและสร้างความทุกข์ทรมานให้กับผู้ป่วย เพื่อให้ อสม. ได้เป็นแกนนำในการช่วยเหลือ จึงมีการจัดอบรมเพิ่มเติมให้ อสม. ในการพัฒนาความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ ให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลสุขภาพดีขึ้น ลดปัญหาโรคแทรกซ้อนซ้ำเติม อบรมการดูแลผู้ป่วย ให้มีการจัดทำบัตรบันทึกสุขภาพ ดูแลเรื่องอาหาร การออกกำลังกาย การสังเกตอาการผิดปกติ และส่งต่อเมื่อมีอาการรุนแรง

หลักสูตรมาตรฐานของ อสม.

แนวทางการอบรมฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2550

ส่วนที่ 1 เรื่องที่เป็นปัญหาสำคัญและจำเป็นที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน

1. โรคเบาหวาน

2. ภาวะความดันโลหิตสูง
3. การทดสอบอาหารเบื้องต้น
4. ภาวะอ้วนลงพุง
5. โรคข้อเข่าเสื่อม
6. ตาบอดจากต้อกระจก
7. ภาวะทางอารมณ์ที่มีผลต่อสุขภาพจิตและการปฐมพยาบาลด้านจิตใจ

ส่วนที่ 2 เรื่องที่เป็นปัญหาสำคัญและดำเนินการให้เหมาะสมตามสภาพของพื้นที่

1. การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
2. การเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัย
3. สมุนไพรพื้นบ้านต้านโรค
4. การจัดการของเสียในชุมชน

ส่วนที่ 3 สารความรู้

1. โรคเบาหวาน
2. ภาวะความดันโลหิตสูง
3. การใช้ชุดทดสอบอาหารเบื้องต้น
4. การตรวจสอบภาวะอ้วนลงพุง
5. โรคข้อเข่าเสื่อม
6. ตาบอดจากต้อกระจก
7. อารมณ์และการปฐมพยาบาลด้านจิตใจ
8. แบบประเมินภาวะซึมเศร้าและแบบประเมินความเสี่ยง
9. การออกกำลังกาย
10. การเลือกซื้ออาหารปลอดภัย
11. การจัดการของเสียในชุมชน
12. สมุนไพรพื้นบ้านต้านโรค

ปัจจุบันมี อสม. กระจายทั่วประเทศ จำนวน 832,123 คน เฉลี่ย อสม. 1 คน ดูแลประชาชนคนละ 10-15 หลังคาเรือน

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

ระดับท้องถิ่น เช่น อบจ. เทศบาล อบต.

ภาครัฐ เช่น โรงเรียน สอ. เกษตร/พัฒนา พม., สปสช.

ภาคประชาคม เช่น ผู้สูงอายุ แม่บ้าน เด็กและเยาวชน กลุ่มสร้างสุขภาพ OTOP

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

ตามส่วนราชการที่รับผิดชอบ

สนับสนุนจาก อบจ. เทศบาล อบต.

แหล่งทุนอื่น เช่น สปสช., สสส. (บางพื้นที่)

การระดมทุนด้วยตนเอง เช่น ทอดผ้าป่า รับประทานอาหาร จัดวิ่งเพื่อสุขภาพ แข่งขันนกกรงหัวจุก รับประทานอาหาร
แปลงเป็นทุนชมรม

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

เป็นแกนนำหลักระดับชุมชนในการจัดการสุขภาพ และร่วมจัดการชุมชนด้านอื่น ๆ

- ประสานภาคีเครือข่ายสุขภาพพื้นที่

- ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการดูแลสุขภาพประชาชน

- แก้อาหารวัย กระจายข่าวดี ชีวีบริการ ประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน ทำตนเป็นแบบ
อย่าง

5.13 แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา-ประเด็นอุบัติเหต

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2548

ที่ตั้ง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โทร 074 311170 ต่อ 305

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร นางอัจฉิมา พรรณา (ผู้ประสานงาน)

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

เพื่อส่งเสริมการสร้างเครือข่ายคนทำงานด้านอุบัติเหตุจังหวัดสงขลา

เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ เช่น ด้วยการสวมหมวกกันน็อก

ปฏิบัติตามกฎจราจร

การบริหารจัดการ

ส่วนใหญ่ยังเป็นการจัดการตามแบบโครงสร้างราชการที่เกี่ยวข้อง มาบูรณาการร่วมโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภารกิจหลัก

เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ
สร้างความตระหนัก
พัฒนาจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

รณรงค์เกี่ยวกับหมวกนิรภัย หรือหมวกกันน็อกสำหรับเด็กอย่างต่อเนื่อง มีการแจกหมวกกันน็อกฟรี เช่น ที่ห้างคาร์ฟู และตามโรงเรียนต่างๆ จัดกิจกรรมเพื่อลดอุบัติเหตุจากการจราจร จัดกิจกรรมร่วมกับ “เหยื่อเมาแล้วขับ” ให้เหยื่ออุบัติเหตุเป็นวิทยากร ให้เด็กได้เห็นตัวอย่างจริง วิทยากรที่เป็นเหยื่อเมาแล้วขับ จะเล่าประสบการณ์ให้ฟังว่าเกิดอะไรขึ้น ชีวิตปัจจุบันอยู่อย่างไร ทำอะไรอย่างไร ให้ข้อคิดเตือนสติ เพื่อสร้างจิตสำนึกลดอุบัติเหตุจากการจราจร และตระเวนไปจัดกิจกรรมตามสถานศึกษาต่างๆอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “ไม่อยากจะเหยื่อบนถนน” ร่วมกับ สมาชิกศูนย์เครือข่ายเหยื่อเมาแล้วขับ จังหวัดสงขลา ให้ความรู้ สร้างพลังใจให้กับผู้ประสบอุบัติเหตุ ผู้พิการจากอุบัติเหตุ เพื่อฝึกอบรมให้เหยื่อเมาแล้วขับเหล่านี้เป็นวิทยากร รณรงค์การเมาไม่ขับให้กับสังคมต่อไป

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

ระดับท้องถิ่น เช่น อบจ. เทศบาล อบต.

ภาครัฐ เช่น โรงเรียน ตำรวจ ตำรวจทางหลวง สำนักงานจังหวัด สาธารณสุข ประชาสัมพันธ์จังหวัด

ภาคประชาชน เช่น กลุ่มเหยื่อ เด็กเยาวชน ภาคเอกชน

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

ตามส่วนราชการที่รับผิดชอบ

จาก อบจ. เทศบาล อบต.

จากแหล่งทุนอื่น เช่น สปสช., สสส. (บางพื้นที่)

การระดมทุนองค์การตนเองยังไม่เป็นรูปธรรม

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

โครงการกิจกรรมสร้างจิตสำนึกลดอุบัติเหตุจราจรในสถานศึกษา รณรงค์การป้องกันตัวจากการเกิดอุบัติเหตุ โดยนำเอากรณีศึกษาผู้ประสบอุบัติเหตุเป็นผู้พิการไปพูด ไปพบกับเด็กนักเรียนโดยตรง มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่นเกมแจกของขวัญ (หมวกกันน็อก) ประกวดคำขวัญ ซึ่งจะปรับเปลี่ยนไปให้เข้ากับ ความสนใจของกลุ่มเด็กที่ไปพบ แบ่งวิทยากรออกไปตามพื้นที่ใกล้เคียงที่พำนัก มีรถจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมารับถึงที่บ้าน เพราะส่วนมากวิทยากรเป็นผู้ต้องชำระหนี้ นอกจากนี้เหยื่อเมาแล้วขับแล้ว ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง จะมีแพทย์ และ ตำรวจจราจร มาร่วมให้ความรู้ด้วย

ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างจริงจังในการให้เด็กที่นั่งซ้อนท้ายจักรยานยนต์มาโรงเรียนได้สวมหมวกกันน็อก เริ่มต้นที่โรงเรียนวิเชียรชม สงขลา โดยจัดนิทรรศการอุบัติเหตุ พร้อมตัวมาสคอตตำรวจจราจร สาธิตเครื่องมือตรวจวัดแอลกอฮอล์ เครื่องมือตรวจจับความเร็ว รณรงค์การสวมหมวกกันน็อก โดยการตอบปัญหาชิงรางวัลหมวกกันน็อกเด็ก สาธิตการล้างเสียงผู้บาดเจ็บโดยทีมกู้ภัยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา และเล่าประสบการณ์ตรงของเหยื่อมาแล้วจับ

ทำโครงการนำร่อง รณรงค์ให้กับเด็กนักเรียนทุกระดับชั้น เริ่มจากคัดเด็กนักเรียนเอามา 1 ห้อง/ระดับชั้นเรียน แล้วเลือกเอาเด็กที่เดินทางไป-กลับโดยจักรยานยนต์ในห้องนั้นๆ จาก 6 ระดับชั้นเรียน ได้ 6 ห้องเรียน ให้เด็กทุกคนที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวสวมหมวกกันน็อกมาโรงเรียน และครูประจำชั้นประเมินว่าใครสวมหมวกฯหรือไม่สวมหมวกฯอย่างไร ด้วยเหตุผลอะไร ถึงระดับที่ว่า ถ้าเกิดอุบัติเหตุแล้วได้รับผลกระทบอย่างน้อยเพียงใด ถ้าประสบความสำเร็จ จะนำไปสู่การขยายผลทั้งโรงเรียนต่อไป

5.14 ชมรมลดอุบัติเหตุบนท้องถนนเมืองหาดใหญ่

ที่ตั้ง คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร พล.ต.ท.พิงพันธุ์ เนตรรังษี

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ กลุ่มองค์กรเอกชน เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ปัญหาอุบัติเหตุจากการจราจร

ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจและรณรงค์ความปลอดภัยทางถนน ทุกรูปแบบ

การบริหารจัดการ

ประชุมคณะทำงานทุก 3 เดือน

การประชาสัมพันธ์

กิจกรรมที่ทำและกลุ่มทำงานที่เป็นเครือข่าย

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

รณรงค์ให้เกิดความปลอดภัยทางถนน เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ สติกเกอร์ Web site ฐานข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุบนถนนของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จัดกิจกรรมให้ความรู้ในกลุ่มเยาวชน

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

ประกวดภาพถ่าย ประกวดคำขวัญ ฯลฯ

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

กิจกรรมเชิงรุกในกลุ่มเยาวชน

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

ได้รับความร่วมมือทั้งจากทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และเครือข่ายลคอุบัติเหตุ

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับโอกาสการทำงาน เพราะการทำงานต้องการความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์

อาสาสมัครที่เป็นคณะทำงาน

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ทุกคน มีโอกาสเป็นเหยื่อ ของอุบัติเหตุ ดังนั้น งานด้านความปลอดภัยจึงเป็นความร่วมมือที่ต้องมาจากระดับนโยบายในชุมชน เครือข่ายวิชาการ และทุกคนในชุมชน

5.15 สรุปท้ายบท

จากข้อมูลกลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์ ทางด้านการต่อสู้ชีวิต การศึกษา ศาสนา สุขภาพ และยาเสพติด สรุปได้ดังนี้

5.15.1. เปรียบเทียบ หรือประเมิน เห็นข้อดี ข้อเสีย จุดแข็ง จุดอ่อน

องค์กร	ข้อดี	ข้อเสีย	จุดแข็ง	จุดอ่อน
1) มูลนิธิในเครือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์	1 เป็นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กที่ต้องการเรียนหนังสือแต่ขาดโอกาส 2 ทำให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของการให้ศึกษาแก่เด็ก		1 ประธานมูลนิธิเป็นที่ยอมรับนับถือ ทำให้ระดมทุนได้ง่าย 2 บริหารโดยกรรมการจากในโรงเรียนที่มูลนิธินั้นๆตั้งอยู่ จึงเข้าใจปัญหาได้ดี	1 มีข้อจำกัดในการพัฒนาการให้ความช่วยเหลือไปในด้านอื่นๆ
2) มูลนิธิในเครือประธานราชภัฏวชิร	1 เป็นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กที่		1 ประธานมูลนิธิเป็นที่ยอมรับนับถือ ทำให้	1 มีข้อจำกัดในการพัฒนาการให้ความ

	<p>ต้องการเรียนหนังสือ แต่ขาดโอกาส 2 ทำให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของการให้ศึกษาแก่เด็ก</p>		<p>ระดมทุนได้ง่าย 2 บริหารโดยกรรมการจากในโรงเรียนที่มูลนิธินั้นๆตั้งอยู่ จึงเข้าใจปัญหาได้ดี</p>	<p>ช่วยเหลือไปในด้านอื่นๆ</p>
<p>3) สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา</p>	<p>1 ให้การศึกษาทางศาสนาอิสลาม 2 เป็นศูนย์รวมระดับจังหวัดของศาสนาอิสลาม</p>		<p>1 เป็นองค์กรหลักทางศาสนาอิสลามของจังหวัด</p>	
<p>4) มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม</p>	<p>1 ให้การศึกษาทางศาสนาอิสลาม 2 ทำหน้าที่สังคมสงเคราะห์ เช่น ดูแลเด็กกำพร้า พัฒนาอาชีพ</p>		<p>1 เป็นมูลนิธิที่เป็นตัวแทนของสำนักงานในประเทศกุเวต เพื่อดูแลในประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้</p>	
<p>5) มูลนิธิเพื่อการศึกษาศึกษาและพัฒนาสังคม ของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสศิดดิก</p>	<p>1 ให้การศึกษาทางศาสนาอิสลาม 2 ทำหน้าที่สังคมสงเคราะห์ เช่น ดูแลเด็กกำพร้า พัฒนาอาชีพ</p>		<p>1 มีเครือข่ายประสานการทำงาน 2 มีการทำงานในเชิงรุกและพัฒนาตลอดเวลา</p>	
<p>6) สมาคมครูสัมพันธ์แห่งประเทศไทย หน่วยสอบอำเภอเทพา</p>	<p>1 จัดการเรียนรู้อะไรและหลักปฏิบัติทางศาสนาอิสลามในระดับอำเภอ</p>		<p>1 มีกรรมการที่มีความตั้งใจจริงจังกับการพัฒนา</p>	<p>1 ขาดการประชาสัมพันธ์</p>
<p>7) วัดถาวรธรรมมหาปัญญาวิทยาลัย โรงเรียนมหาปัญญา</p>	<p>1 ให้การศึกษาทางพุทธศาสนาสำหรับพระ เณร 2 เป็นศูนย์ปฏิบัติธรรมให้สังคม</p>		<p>1 เป็นองค์กรทางพุทธศาสนา ซึ่งมีความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนเป็นฐาน 2 มีระบบการบริหารจัดการที่มีผู้เข้าร่วมเข้มแข็ง</p>	
<p>8) มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์</p>	<p>1 สนับสนุนการทำงานของโรงพยาบาลสงขลานครินทร์</p>		<p>1 เป็นองค์กรที่แนบชิดกับโรงพยาบาลสงขลานครินทร์</p>	

	<p>2 ให้ความรู้เชิงวิชาการแพทย์</p> <p>3 เผยแพร่ความรู้ด้านการแพทย์</p> <p>4 ให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส</p>		<p>2 มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ได้รับความเชื่อถือ</p> <p>3 มีการตอบแทนผู้บริจาคในการรับบริการพิเศษจากโรงพยาบาลฯ</p>	
9) มูลนิธิรักษ์ไทย	<p>1 เป็นการทำงานพัฒนาคน และชุมชนในการแก้ปัญหาของตนเอง</p> <p>2 ทำโครงการด้านเอดส์ เด็ก อาชีพ และสิ่งแวดล้อม</p>		<p>1 มีแหล่งทุนสนับสนุนหลักจากองค์กรแคว้นนานาชาติ และมูลนิธิต่าง ประเทศ</p> <p>2 มีระบบบริหารที่มีมาตรฐาน</p>	
10) กลุ่มไทรงาม	<p>1 ช่วยเหลือผู้ป่วยโรคเอดส์ รักษาพยาบาล คุ้มครองผู้บริโภค</p>		<p>1 มีคณะทำงานที่เสียสละ และเข้มแข็ง</p>	
11) ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์)	<p>1 ช่วยเหลือลูกเรือประมง แรงงานข้ามชาติ ด้านสุขภาพ และเอดส์</p>		<p>1 เป็นสาขาของมูลนิธิคาทอลิกแห่งประเทศไทย</p> <p>2 มีทุนต่างประเทศสนับสนุน</p>	
12) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	<p>1 เป็นแกนนำด้านการดูแลสุขภาพ</p> <p>2 ทำหน้าที่แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ชี้นำบริการ ประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน ทำตนเป็นแบบอย่าง</p>		<p>1 เป็นโครงการของกระทรวงสาธารณสุข ให้การสนับสนุนการทำงาน</p> <p>2 มีสมาชิกที่มีจิตใจเป็นอาสาสมัคร</p>	
13) แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา-ประเด็นอุบัติเหตุ	<p>1 สร้างความตระหนักและจิตสำนึกด้านความปลอดภัยจากอุบัติเหตุจราจร</p>		<p>1 มีการประสานงานเป็นเครือข่ายกับแผนสุขภาพจังหวัดสงขลา มีแกนนำที่มีประสบการณ์ และมุ่งมั่น</p>	
14) ชมรมลด	<p>1 สร้างความรู้ ความ</p>		<p>1 ได้รับการสนับสนุน</p>	

อุบัติเหตุบนท้องถนนเมืองหาดใหญ่	เข้าใจเรื่องความปลอดภัยบนท้องถนน		จากมูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ 2 กรรมการและเจ้าหน้าที่เข้มแข็ง	
---------------------------------	----------------------------------	--	--	--

5.15.2. คุณค่าต่อสังคม ปัจจัยแห่งความสำเร็จ กลยุทธ์ ปัญหาและการแก้ไข

องค์กร	คุณค่าต่อสังคม	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	กลยุทธ์	ปัญหาและการแก้ไข
1) มูลนิธิในเครือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์	1 ให้ออกสแก่เด็กนักเรียนผู้ด้อยโอกาส	1 ประชาชนมูลนิธิเป็นผู้มีบารมีสูง 2 สังคมให้ความสนใจสนับสนุนด้านการศึกษา		
2) มูลนิธิในเครือ ประธานราชภัฏวรินทร์	1 ให้ออกสแก่เด็กนักเรียนผู้ด้อยโอกาส	1 ประชาชนมูลนิธิเป็นผู้มีบารมีสูง 2 สังคมให้ความสนใจสนับสนุนด้านการศึกษา		1 มีความพยายามขยายบทบาทไปสนับสนุนด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น ส่งเสริมภาษาไทย
3) สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา	1 เป็นศูนย์กลางทางศาสนาอิสลามประจำจังหวัด	1 เป็นสำนักงานระดับจังหวัด		
4) มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม	1 ให้ความการศึกษาทางศาสนา 2 ทำงานสังคมสงเคราะห์	1 เป็นตัวแทนของสำนักงานในประเทศคูเวต ซึ่งมีศักยภาพสูงในการทำงาน		
5) มูลนิธิเพื่อการศึกษาศาสนาและพัฒนาสังคมของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสศิดดีค	1 ให้ความการศึกษาทางศาสนา 2 ทำงานสังคมสงเคราะห์	1 มีเครือข่ายประสานในการทำงาน และเข้มแข็ง		1 ต้องการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการชะกาด
6) สมาคมครูสัมพันธ์แห่งประเทศไทย หน่วยสอบอำเภอเทพา	1 ให้ความการศึกษาทางศาสนา			1 มีปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์

7) วัดถาวรวาราม มหาปัญญาวิทยาลัย โรงเรียนมหาปัญญา	1 ให้การศึกษาทาง ศาสนา 2 เป็นสถานที่ปฏิบัติ ทางศาสนาให้ พุทธศาสนิกชน	1 เป็นศูนย์รวมศรัทธา ของพุทธศาสนิกชน		
8) มูลนิธิโรงพยาบาล สงขลานครินทร์	1 เป็นองค์กรเผยแพร่ ความรู้ทางด้านการ แพทย์แก่สังคม 2 สนับสนุนการวิจัย ด้านการแพทย์ 3 ให้ความช่วยเหลือผู้ ป่วยยากไร้	1 เป็นองค์กรคู่กับโรง พยาบาลฯ	1 มีบริการพิเศษให้ผู้ บริจาคเงินให้มูลนิธิ	
9) มูลนิธิรักษ์ไทย	1 เป็นองค์กรที่ต่อสู้ ปัญหาด้านเอดส์ เด็ก อาชีพ และสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนา ชุมชน	1 เป็นเครือข่ายกับ แคว้นนานาชาติ มี ระบบการทำงานได้ มาตรฐาน		
10) กลุ่มไทรงาม	1 เป็นองค์กรที่ให้การ ดูแล รักษาผู้ป่วยเอดส์ และคุ้มครองผู้บริโภค	1 มีคณะทำงานเข้ม แข็ง มีความมุ่งมั่น		
11) ศูนย์อภิบาลผู้ เดินทางทะเล (บ้าน สุขสันต์)	1 ช่วยเหลือลูกเรือ และแรงงานข้ามชาติ ด้านสุขภาพอนามัย	1 เป็นสาขาของมูลนิธิ คาทอลิกแห่ง ประเทศไทย 2 มีทุนต่างประเทศ สนับสนุน		
12) อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน (อสม.)	1 เป็นแกนนำดูแล สุขภาพในชุมชน	1 อาสาสมัครอยู่ในทุก พื้นที่ และมีความ ตั้งใจดีในการให้		
13) แผนสุขภาพ จังหวัดสงขลา- ประเด็นอุบัติเหตุ	1 ผนึกพลังป้องกัน อุบัติเหตุจากการ จราจร	1 มีความสัมพันธ์ที่ดี กับหน่วยงานต่างๆ		
14) ชมรมลด อุบัติเหตุบนท้อง ถนนเมืองหาดใหญ่	1 สร้างความรู้ ความ เข้าใจเรื่องความ ปลอดภัยบนท้องถนน	1 มีความสัมพันธ์ที่ดี กับหน่วยงานต่างๆ		

5.15.3. บทเรียนที่ได้จากการศึกษา

องค์กรทางการต่อสู้ชีวิต การศึกษา ศาสนา สุขภาพ และยาเสพติด ล้วนแล้วแต่เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้น เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานและตอบสนองความต้องการของสังคม เป็นประเด็นความช่วยเหลือที่สังคมให้ความสนใจ โดยเฉพาะทางด้านศาสนา ซึ่งมีความศรัทธาเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เมื่อเกิดองค์กรที่มีลักษณะการบริหารจัดการ และมีผลงานที่สังคมยอมรับ จึงสามารถพัฒนาให้เติบโตขึ้นได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาพบว่า แม้องค์กรส่วนใหญ่จะต้องการพัฒนาให้เจริญเติบโตขึ้น แต่ขาดการวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินการ

บทที่ 6 ทุนจากองค์กรสาธารณประโยชน์ :

ทางด้านสิ่งแวดล้อม การเกษตร อาหาร ความดีงาม การท่องเที่ยว กีฬา สิทธิผู้บริโภค

ข้อมูลองค์กรสาธารณประโยชน์ ทางด้านสิ่งแวดล้อม การเกษตร อาหาร ความดีงาม การท่องเที่ยว กีฬา สิทธิผู้บริโภค ประกอบไปด้วย

- 1) มูลนิธิชุมชนไท สัมภาษณ์ นางพิชยา แก้วขาว
- 2) กองทุนรักษาคล่องอุ้มตะเกา สัมภาษณ์ นายประโชติ อินทร์ถาวร
- 3) สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท สัมภาษณ์ อ.ภาณุ พิทักษ์เผ่า
- 4) มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ สัมภาษณ์ คุณวัชรวิภา กาญจนินาส
- 5) สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา สัมภาษณ์ นายนิมิตร ชัยจิระธกุล
- 6) มูลนิธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา สัมภาษณ์ นายจ่านงค์ เสนาจิตร
- 7) กลุ่มผู้บริโภคเข้มแข็ง สัมภาษณ์ อ.ชโลม เกตุจินดา
- 8) ชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่ สัมภาษณ์ นส.ปฐมพร ช่อธนาวงศ์

9) มูลนิธิโรตารี สัมภาษณ์ นางสาวสุรีย์ ตันมงคล

6.1 มูลนิธิชุมชนไท

โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนโดยองค์กรชุมชน

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2535

ที่ตั้ง 2044/18 ถ.เพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320

โทรศัพท์ 02 716-5610-11 โทรสาร 02 713 5612

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร

ประธาน ดร.อภิน ระพีพัฒน์

ผู้บริหารองค์กร คุณปริดา คงแป้น

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อการพัฒนา ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการพัฒนาคนจนในเมืองและชนบท ที่มีชุมชนเป็นพลังหลักในการตัดสินใจ และดำเนินการแก้ไขปัญหา และกีดกันงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน เมือง และท้องถิ่น ร่วมกับภาคีต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ภายใต้มูลนิธิฯจะมีโครงการสีนามิ โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อม นอกจากจะมีบทบาทในการทำโครงการเองแล้ว ก็จะเป็นร่วมให้กับโครงการต่างๆ ทางมูลนิธิชุมชนไทเป็นตัวผ่านเงินให้กับองค์กรต่างๆ เช่น เมื่อปี 2547 ได้รับงบเกี่ยวกับการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบ ได้รับบสนับสนุนจากสหประชาชาติ UNDP ผ่านมูลนิธิและช่วยเหลือโครงการให้

การบริหารจัดการ

บริหารจัดการในรูปแบบการมูลนิธิฯ คนทำงานกับผู้จัดการจะเป็นคนหาเงิน เป็นคนคิดแผนงาน โดยมี คณะกรรมการมูลนิธิคอยกำกับดูแลทิศทางของมูลนิธิ ซึ่งแตกต่างจากมูลนิธิอื่นซึ่งกรรมการหาเงินมาให้เจ้าหน้าที่ไปทำงาน

การประชาสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์ผ่านโครงการ จะมีการสรุปรงาน เผยแพร่ผลงานที่ทำไป

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิในที่อยู่อาศัย ด้านการเชื่อมร้อยกระบวนการภาคประชาชน เรื่องการส่งเสริมการทำงานด้านภาคประชาสังคม รับทำงานวิจัยเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม เคยมีงานวิจัยแหล่งทุนจากญี่ปุ่นที่สนับสนุนเรื่องเตาเผาขยะ

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

งานของมูลนิธิฯ เน้นงานส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง การให้ภาคพลเมืองชี้ทิศทางของประเทศ การพัฒนาสังคม

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับภาคีต่างๆ หลากหลาย ทำงานร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี จะมีโครงการที่อยู่ภายใต้มูลนิธิฯ มาก แต่ละโครงการจะใช้แหล่งทุนต่างกัน เช่น โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อม ได้ทุนจาก Danida ประมาณ 40 กว่าล้านบาท โครงการของ UNDP ที่ทำงานกับสินามิที่เกาะลันตา 40 ล้านบาท และ World Bank ทำงานกับไทยพลัดถิ่น 30 ล้านบาท

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

งบประมาณบางส่วน ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จาก UNDP จาก World Bank และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ประเด็นที่มูลนิธิฯ กำลังทำอยู่ก็จะมีประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม อาชีพ สุขภาพ

กิจกรรมที่ทางมูลนิธิฯ สนับสนุนต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับสังคมได้ รูปแบบจะเป็นในเรื่องของการสนับสนุนตัวกิจกรรม และสนับสนุนการเรียนรู้ สนับสนุนการสรุปบทเรียน งานเผยแพร่ การมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่างๆ

ช่วยพัฒนา ช่วยประสานภาคีเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหามลภาวะ ทั้งโรงงาน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเทศบาล

กิจกรรมที่ทางมูลนิธิฯ อยากจะทำเป็นพิเศษ คือ การที่สังคมจะเข้ามาออกแบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเสริมศักยภาพของแกนนำในการที่จะช่วยเหลือคนอื่น คิดค้นปัญหา ระบุปัญหา เทคนิคการประสานงานกับคนอื่น การพัฒนาวิธีคิด การรู้เรื่องอื่นๆ ที่เป็นนโยบายและหลักการ

6.2 กองทุนรักษาคงอยู่ตะเภา

ปีที่ก่อตั้ง วันที่ 16 มกราคม 2549

ที่ตั้ง หน่วยทะเบียนและประเมินผล คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทรศัพท์ 074-288030 โทรสาร 074-446926 Prachote.i@psu.ac.th

ประธาน ไม่มีประธาน ใช้รูปแบบคณะกรรมการ ประสานงานโดย นายประโชติ อินทร์ถาวร

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีการดำเนินงาน

สนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยเน้นไปที่พื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา

การบริหารจัดการ และการประชาสัมพันธ์

เป็นกิจกรรมที่ทราบกันในเครือข่ายรักษ์คลองอู่ตะเภา ทั้งคณะครู นักเรียน และภาคประชาชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน แจกข่าวแบบปากต่อปาก

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ

เครือข่ายรักษ์คลองอู่ตะเภา ทั้งคณะครู นักเรียนและภาคประชาชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

วงเงินใช้จ่ายในแต่ละปี

ประมาณ 50,000-100,000 บาท/ปี ได้มาจากแหล่งทุนที่ขอมาทำกิจกรรมแล้วตัดเงินเข้ากองทุนส่วนหนึ่ง และได้จากการบริจาค

6.3 สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2550

ที่ตั้ง ศูนย์ประสานงาน ร้านอาหารครัวเพื่อนสุขภาพ ถ.ศุภสารรังสรรค์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
ศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์เรียนรู้คุณธรรมเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ต.บ้านหาร อ.บางกล่ำ จ.สงขลา

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร

นายกสมาคม นายภาณุ พิทักษ์เผ่า
รองนายกฯ นายอภิชาติ สุทธิโพธิ์
กรรมการ อีหม่ามรอหีม สะอู
นางจรัสศรี สุวลักษณ์ ฯลฯ

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

สร้างเกษตรกรที่มีจิตสำนึกและมีคุณธรรมเพื่อผลิตอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค แปรรูปสถานภาพจาก “เกษตรกรเคมีวิถีทาส” มาเป็น “เกษตรกรอินทรีย์วิถีไท”

สมาชิก

ปัจจุบันมีสมาชิกประมาณ 300 คน ตั้งต้นจากเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์วิถีไท จาก อ.จะนะ เทพา นาทวี สิงหนคร สทิงพระ รัตภูมิ ความเนียง และบางกล่ำ ทั้งไทยพุทธ และมุสลิม สมาชิกอาจจะมียอดที่ดินเป็นของตนเองหรือไม่ก็ได้ เพียงแต่รักที่จะดำเนินชีวิตในแนวเกษตรอินทรีย์ก็เพียงพอ เช่น สมาชิกรายหนึ่งไม่มีที่ดินเป็นของตัวเองมาก่อน แต่เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิก ก็เรียนรู้เรื่องการเกษตร และเริ่มค้นพาะพันธุ์พืชสวนครัวไว้ กระบะทำยรดจักรยานขายตามตลาดนัด จนกระทั่งปัจจุบันเก็บเงินซื้อที่ดินได้แล้ว 1 ไร่

แนวคิดตั้งต้น

เกิดขึ้นจากความเชื่อว่า ความเจ็บป่วยของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะ โรคมะเร็ง ภูมิแพ้ ไข้ ไซนัส นั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากการบริโภคอาหารที่มีสารเคมีที่เป็นพิษต่อร่างกายเป็นสำคัญ และบรรดาเกษตรกรที่ต้องพึ่งพาสารเคมีและเทคโนโลยีของผู้อื่นนั้น ไม่มีวันที่จะหลุดพ้นจากภาวะหนี้สินและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

กิจกรรมหลัก

จัดอบรมหลักสูตร “เกษตรกรอินทรีย์วิถีไท” ใช้เวลาอบรม 4 วันต่อ 1 รุ่น รุ่นละประมาณ 50 คน โดยอบรมฟรี อาหาร ที่พักฟรี และมีค่าเดินทางให้ด้วย ปัจจุบันผู้สนับสนุนเป็นหน่วยงานในกระทรวงเกษตรฯ เนื้อหาเป็นการอบรมให้รู้จักการจัดการชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ทำบัญชีครัวเรือน อบรมอาชีพ ปลูกผัก ทำผลิตภัณฑ์ใช้เองในครัวเรือน และจำหน่าย เสริมด้วยหลักคุณธรรม

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

ค่าสมาชิกรายปี คนละ 20 บาท

ผู้สนับสนุนกิจกรรมตามวาระ กล่าวคือ จัดอบรมตามโครงการที่หน่วยงานต่างๆ ประสงค์ให้จัดโดยองค์กรให้จัดเป็นผู้สนับสนุนทุนในการจัดกิจกรรมนั้นๆ เช่น กระทรวงเกษตรฯ, ชกส., สสส., กระทรวงสาธารณสุข และ อบต. เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา จัดสรรทุนให้ตามวาระที่สมาคมฯ เสนอเรื่องเพื่อพิจารณาขอทุน ศูนย์เรียนรู้คุณธรรมเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง

ที่ดิน เดิมเป็นที่ดินส่วนตัวของ อ.ภาณุ ที่ผ่อนซื้ออยู่ แต่ปัจจุบันอุทิสให้เป็นสมบัติของสมาคมฯ โดย อ.ภาณุ รับภาระการผ่อนชำระต่อไป

อาคาร ได้รับทุนการก่อสร้างจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นจำนวนประมาณ 1,300,000 บาท รวมกับเงินทุนของสมาคมอีกจำนวนหนึ่ง ประมาณร้อยละ 30 ของค่าก่อสร้างทั้งหมด

แนวการจัดสรรทุน จะเฉลี่ยกันระหว่างกลุ่มสมาชิกไทยพุทธและมุสลิม เพราะมีจำนวนสมาชิกจำนวนใกล้เคียงกัน

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

1. อบรมผู้สนใจเพื่อให้เป็นเกษตรกรที่มีคุณธรรม
2. สงเคราะห์สมาชิกเกษตรกรที่มีความมุ่งมั่นแต่ขาดทุนทรัพย์
3. เป็นที่ปรึกษาให้แก่กลุ่มเกษตรกรหรือองค์กรที่ส่งเสริมด้านเกษตรอินทรีย์
4. สร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์วิถีไทในจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง
5. จัดตลาดเพื่อวางจำหน่ายผลผลิตของสมาชิกเครือข่าย

ข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ

สมาคมฯ ไม่มีแนวคิดที่จะขยายองค์กรให้มีขนาดใหญ่จนเกินความจำเป็นหรือแม้แต่จะเป็นมูลนิธิ แต่มุ่งเน้นในด้านการผลิตทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ โดยส่งเสริมให้สมาชิกช่วยกันเผยแพร่ความรู้ออกไปในลักษณะบอกต่อหรือทำให้ประจักษ์จนมีคนเชื่อถือดำเนินรอยตาม

6.4 มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ

ปีที่ก่อตั้ง 27 ธันวาคม 2539

ที่ตั้ง เลขที่ 3 ถนนราชดำเนิน ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 074-316464

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร นายบัญญัติ จันทน์เสนาะ

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

1. เพื่อส่งเสริมเชิดชูเกียรติแก่ “คนสงขลา” ผู้ประกอบคุณงามความดีแก่สังคมส่วนรวมในจังหวัดสงขลา หรือแก่สังคม ประเทศชาติ และประชาชนชาวไทย หรือ แก่นานาชาติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง การศึกษา สาธารณสุข และอื่นๆ ที่เป็นเกียรติ ความเจริญ และประโยชน์ต่อส่วนรวม
2. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาของจังหวัดสงขลา

การบริหารจัดการ

มีคณะกรรมการบริหาร จำนวน 15 ท่าน มีระยะเวลาบริหารงานวาระละ 4 ปี

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

จัดงาน “วันมูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์” ประจำปี ณ หอประชุมเปรม 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ทุกวันที่ 26 สิงหาคม ของทุกปี เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติในความซื่อสัตย์สุจริต และการ

ประกอบคุณงามความดี เป็นอนุเอณอนันต์ของ ๑พณ๑ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและ
รัฐบุรุษ ให้เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมและอนุชนรุ่นหลัง โดยความร่วมมือและผนวกการจัดกิจกรรมเชิดชู
เกียรติ “คนดีศรีสงขลา” ของมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ กิจกรรมการรับมอบเงินเพื่อสนับสนุน
สมทบทุนมูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ และกิจกรรมผลงานของมูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ติณส
ูลานนท์ ทุกมูลนิธิเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

เชิญบุคคลผู้ได้รับเลือกให้เป็น “คนดีศรีสงขลา” ในแต่ละปี รวม 7 ปี ในกลุ่มต่างๆ ให้บอกเล่าถึงสิ่งที่
ได้ทำ ภายหลังจากที่ได้รับเลือกเป็น “คนดีศรีสงขลา” แล้ว ว่าได้ทำอะไรต่อบ้าง

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

มาจากการบริจาคเป็นส่วนใหญ่ และจากกรรมการของมูลนิธิฯ ปัจจุบันไม่มีการระดมทุนเพิ่มเติม

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ด้านความดีงาม สรรหาคนดี ที่เป็นคนสงขลา หรือทำงานในจังหวัดสงขลา จากทุกหน่วยงาน ทุกสาขา
อาชีพ ทั้งภาครัฐและเอกชน หรือเป็นคนระดับประเทศ ถ้าเป็นคนสงขลาควรประกาศเกียรติคุณให้สังคมได้
ทราบ ได้รู้จัก ให้ความเคารพนับถือ และยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตต่อไป และจัดกิจกรรมยกย่อง

หลักเกณฑ์และแนวทางการคัดเลือก “คนดีศรีสงขลา”

1. การคัดเลือกผู้ได้รับ โล่ เกียรติคุณเชิดชูเกียรติ “คนดีศรีสงขลา”

1.1 คุณสมบัติ ผู้ได้รับ โล่เกียรติคุณเชิดชูเกียรติ “คนดีศรีสงขลา” ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วน ดังนี้

1.1.1 เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามแนวทางคำขวัญของ ๑พณ๑ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธาน
องคมนตรีและรัฐบุรุษ ที่มอบให้แก่ชาวสงขลา เมื่อปี 2540 ว่า “เรารักสงขลา เราต้องทำสงขลาให้มีความ
เจริญ เราต้องเป็นคนสงขลาที่มีเกียรติ มีประโยชน์”

1.1.2 เป็นคนสงขลาโดยการเกิด หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสงขลา ครบ 1 ปี เป็นอย่างน้อย หรือมา
หรือเคยมาปฏิบัติราชการ ภารกิจ ประกอบอาชีพการงาน หรือศึกษาเล่าเรียนอยู่ในจังหวัดสงขลา ไม่น้อยกว่า
1 ปี ติดต่อกัน

1.1.3 เป็นผู้ประกอบคุณงามความดี แก่สังคมส่วนรวมในจังหวัดสงขลา หรือแก่สังคม ประเทศชาติ
และประชาชนชาวไทย หรือ แก่นานาชาติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา
สาธารณสุข และอื่นๆ ที่เป็นเกียรติ ความเจริญและประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.1.4 คุณสมบัติอื่นๆ ที่คณะกรรมการสรรหา “คนดีศรีสงขลา” ในกลุ่มนั้นๆ เห็นสมควร โดยความเห็น
ชอบของคณะกรรมการมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ

1.2 แนวทางการคัดเลือก

1.2.1 จังหวัดสงขลาแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา “คนดีศรีสงขลา” ตามจำนวนที่เหมาะสม และตามจำนวนกลุ่มที่ได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการมูลนิธิ เรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มเด็กและเยาวชน
- 2) กลุ่มเกษตรกร
- 3) กลุ่มนักธุรกิจและผู้ทำคุณประโยชน์
- 4) กลุ่มข้าราชการ
- 5) กลุ่มองค์กร/สถาบัน

1.2.2 คณะทำงานสรรหาฯ ดำเนินการสรรหาแล้วประชุมปรึกษาหารือ และลงมติคัดเลือกผู้มีความสมบัติตามข้อ 1.1 กลุ่มละไม่ควรต่ำกว่า 3 คน แล้วเสนอชื่อพร้อมรายละเอียดให้คณะกรรมการมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ พิจารณา

1.2.3 คณะกรรมการมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกผู้ที่สมควรได้รับการประกาศเกียรติคุณเชิดชูเกียรติเป็น “คนดีศรีสงขลา” ประจำปีนั้นๆ กลุ่มละ 1 คน ทั้งนี้ คณะกรรมการมูลนิธิเรารักสงขลาฯ มีสิทธิที่เสนอรายชื่อที่เหมาะสมอื่นเข้าร่วมพิจารณาเพิ่มเติมจากที่คณะทำงานสรรหาฯ เสนอ อีกทางหนึ่งด้วย ผลการพิจารณาคัดเลือกของคณะกรรมการมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติในข้อ 1.2.3 ถือเป็นเด็ดขาด

1.2.4 รายชื่อที่คณะทำงานสรรหาฯ เสนอ แต่ไม่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการมูลนิธิเรารักสงขลา ในข้อ 1.2.3 จะไม่ได้รับการเชิดชูเกียรติประกาศอื่นใด เว้นแต่คณะกรรมการมูลนิธิเรารักสงขลา จะเห็นสมควรเป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะครั้งคราว

1.2.5 ให้คณะกรรมการมูลนิธิเรารักสงขลาฯ เสนอผลการคัดเลือก “คนดีศรีสงขลา” ประจำปี ในข้อ 1.2.3 ต่อผู้ราชการจังหวัดสงขลา เพื่อประกอบพิธีมอบโล่เกียรติคุณเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือกในวันมูลนิธิ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประจำปี

1.3 เกียรติคุณที่ได้รับ ผู้ได้รับการคัดเลือกในข้อ 1.2.5 จะได้รับมอบโล่เกียรติคุณเชิดชูเกียรติ “คนดีศรีสงขลา” จากมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ และได้รับการเชิดชูเกียรติเป็น “คนดีศรีสงขลา” ประจำปีนั้นๆ

2. การคัดเลือกผู้ได้รับเข็มเกียรติคุณเชิดชูเกียรติ “คนดีศรีสงขลา”

2.1 คุณสมบัติผู้ได้รับเข็มเกียรติคุณเชิดชูเกียรติ “คนดีศรีสงขลา” ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนดังนี้

2.1.1 เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการ ส่วนราชการ หรือองค์กรในระดับนานาชาติ ระดับประเทศ หรือระดับภาค ให้เป็นบุคคลดีเด่น ผู้ประกอบคุณงามความดีในสาขาหรือด้านต่างๆ อาทิ พ่อดีเด่น แม่ดีเด่น ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ครู-อาจารย์ดีเด่น นักธุรกิจดีเด่น เกษตรกรดีเด่น ฯลฯ ซึ่งเป็นเกียรติคุณเฉพาะตัว “คนดีศรีสงขลา” ไม่ใช่เกียรติคุณขององค์กร เช่น โรงเรียนดีเด่น หมู่บ้านดีเด่น ฯลฯ

2.1.2 เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นบุคคลดีเด่น ประจำปีที่ผ่านมา อาทิ ผู้ได้รับเข็ม “คนดีศรีสงขลา” ในวันที่ 26 สิงหาคม 2549 ต้องเป็นผลการคัดเลือกให้เป็นบุคคลดีเด่น ประจำปี 2548 ที่ผ่านมา

2.1.3 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการคัดเลือกให้เป็นบุคคลดีเด่นสาขาต่างๆ ในข้อ 2.1.1 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการส่วนราชการหรือองค์กรนั้นๆ กำหนด

2.2 แนวทางการคัดเลือก

2.2.1 จังหวัดแจ้งให้ทุกส่วนราชการ ทั้งระดับส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมทั้งภาคเอกชน ดำเนินการตรวจสอบผู้มีคุณสมบัติตามข้อ 2.1 แล้วจัดส่งรายชื่อพร้อมแบบรายงานข้อมูลไปยังจังหวัดสงขลา ภายในเวลาที่กำหนด

2.2.2 จังหวัดดำเนินการตรวจสอบ กลั่นกรองคุณสมบัติของบุคคล ตามข้อ 2.2.1 โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ แล้วจึงเชิญผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวไปร่วมพิธีและรับมอบเข็มเกียรติคุณเชิดชูเกียรติ “คนดีศรีสงขลา” ในพิธีมอบ โล่ และเข็มเกียรติคุณเชิดชูเกียรติ “คนดีศรีสงขลา” ในวันมูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประจำปี

6.5 สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา

ปีที่ก่อตั้ง ตามการจดทะเบียน 2547

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร นายนิมิตร ชัยจิระชุกุล

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน

การบริหารจัดการ

นายกสมาพันธ์ฯ มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก สามารถดำรงตำแหน่งได้สมัยละ 2 ปี ไม่เกิน 2 สมัย สมาชิกแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) สมาชิกสามัญ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว 2) สมาชิกวิสามัญ เป็นผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจด้านนี้ แต่สนใจเข้าร่วมงานด้วย และ 3) สมาชิกกิตติมศักดิ์ เป็นผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่สมาพันธ์ฯ เห็นว่ามีประโยชน์ต่อสมาพันธ์ฯ โดยจะส่งหนังสือไปเชิญ ซึ่งสมาชิกประเภทนี้ไม่ต้องจ่ายค่าสมาชิก แต่ก็ไม่มีสิทธิ์ในการออกเสียงเลือกตั้ง

ค่าบำรุงจ่ายรายปี ส่วนค่าสมาชิกจ่ายครั้งเดียว

การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เพื่อเชิญชวนหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวสงขลา เป็นการประชาสัมพันธ์สมาพันธ์ฯ ไปพร้อมกัน ทั้งทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ Web Site ต่างๆ และป้ายโฆษณา

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

จัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับองค์กรภาครัฐและธุรกิจเอกชน เพื่อส่งเสริมและฟื้นฟูการท่องเที่ยว ได้แก่

1. งานสุดปลายทางที่หาดใหญ่

โดยจัดเวทีการแสดงขึ้น 2 เวที แสดงแบบวาไรตี้ คอนเสิร์ตจากศิลปินชั้นนำของเมืองไทย รวมทั้งการแสดงจากสถาบันบันเทิงและหน่วยงานต่างๆ จัดเวทีกลางน้ำ เน้นการแสดงและดนตรีจากเยาวชนในท้องถิ่น มีกิจกรรมการออกร้านจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ อาหาร และ OTOP

2. งานสงกรานต์ HATYAI MIDNIGHT SONGKRAN

ระหว่างวันที่ 11 - 14 เมษายน ของทุกปี จัดให้เล่นน้ำสงกรานต์ตั้งแต่เที่ยงวัน-เที่ยงคืน ภายในงานเน้นกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมไทย ความรื่นเริง บันเทิง แสง สี เสียง การตกแต่งประดับประดาสถานที่ให้สวยงาม จัดกิจกรรมเน้นการแสดงแบบวาไรตี้ คอนเสิร์ตจากศิลปินชั้นนำของเมืองไทย การประกวดนางงาม สงกรานต์นานาชาติ การแสดงจากสถาบันบันเทิงและหน่วยงานต่างๆ

3. งานเทศกาลกินเจหาดใหญ่

จัด ณ สวนหย่อม หน้ามูลนิธิท่งเซียเซี่ยงตึ้ง ประกอบไปด้วย

3.1 ชุมนอาหารเจนานาชาติ หลากหลาย สะอาดถูกอนามัย รวมทั้งการจำหน่ายสินค้า OTOP

3.2 ประดิษฐานและอัญเชิญเจ้าจากศาลเจ้าต่างๆ ในอำเภอหาดใหญ่ พร้อมพิธีกรรมเช่นไหว้ และอัญเชิญเทพยดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของแต่ละศาลเจ้าทุกคืน

3.3 ร่วมกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และสมาคมกัณฑ์ดาการไทย จัดอบรม และประกวดการประกอบอาหารเพื่อสุขภาพที่ถูกต้องอนามัย

3.4 พิธีเปิดที่ยิ่งใหญ่ตระการตา ถ่ายทอดสดทั่วประเทศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 จังหวัดสงขลา มีขบวนแห่ที่ยิ่งใหญ่สวยงาม ประกอบด้วยขบวนมังกร สิงโต ขบวนเทพเจ้า ม้าทรง ฯลฯ จากศาลเจ้าต่างๆ แห่รอบเมืองหาดใหญ่

3.5 กิจกรรมกินเจอย่างพอเพียง เลี้ยงคนทั้งเมือง เป็น “ทานบุญ” อันยิ่งใหญ่ สร้างความสามัคคี โดยได้รับความร่วมมือจากหลายภาคส่วน รวมทั้งประชาชนที่มีจิตศรัทธา ร่วมกันนำอาหารเจมาบริการและแจกจ่ายแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน

3.6 พิธีส่งพระในคืนสุดท้ายของการกินเจ ที่หาดชลาทัศน์ สงขลา เวลา 24.00 น.

4. งานเทศกาลตรุษจีนหาดใหญ่ “Hatyai Chinese New Year”

เพื่ออนุรักษ์ประเพณีที่สืงามไว้ให้แก่ชาวชนรุ่นหลัง และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยว ให้ประชาชน รวมทั้งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้าเที่ยวชมงาน และร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จำลองขึ้น ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และความเป็นอยู่ของชาวจีนได้เป็นอย่างดี

5. งาน Night Paradise Hatyai Countdown

เพื่อร่วมเฉลิมฉลองเทศกาลส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม ถึง 1 มกราคม ที่ บริเวณถนนแสนห่านุสรณ์ และถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 หาดใหญ่ จัดพิธีเปิดยิ่งใหญ่ตระการตา มีขบวนคาร์นิวัล การแสดงบนเวที คารานักร้องชื่อดังมาร่วมโชว์ตัว และร่วมนับถอยหลังพร้อมกัน ต้อนรับปีใหม่ด้วยการจุดพลุเท่ากับจำนวนปีใหม่ ให้ได้เดินเที่ยว ดื่ม ดั้น เล่นเกมส์ รับประทานอาหาร หรือช้อปปิ้ง ด้วยการปิดถนนให้สามารถเดินบนถนนได้อย่างปลอดภัย

5. เทศกาลอาหารสองทะเล

จัดขึ้น ณ บริเวณสระบัว แหลมสมิหลา สงขลา เพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา กระจายรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่นและเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น พร้อมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ร้านอาหารทะเลและอาหารพื้นบ้าน มีร้านค้าจำหน่ายอาหารทะเล และอาหารพื้นบ้าน มีการแสดงโขนชุดใหญ่ของกรมศิลปากร การแสดงนาฏศิลป์จังหวัดพัทลุง การแสดงโนราห์สั้นน้อย ดาวรุ่ง หน้า อ.ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต และการประกวดนางสาวสมิหลา

6. งาน “ลีลันแห่งสายน้ำ มหกรรมลอยกระทง” และ “เทศกาลโคมไฟ ลีลันเมืองใต้”

เพื่ออนุรักษ์ประเพณีอันดีงามของไทยให้สืบทอดสู่อนุชนรุ่นหลัง และเชื่อมโยงการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งได้ผนวกรวมมหกรรมโคมไฟ ลีลันเมืองใต้ และกระดุนตลาดนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซียและสิงคโปร์ให้เข้ามาเที่ยว

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

1. จุดเทียนชัยถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ทรงมีพระพลานามัยที่แข็งแรงโดยเร็ว ที่มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และร่วมลงนามถวายพระพร หลังจากทรงประจวร
2. จัดแข่งเรือพาย “ศึกลุ่มน้ำอู่ตะเภา” ชิงถ้วย “พล.อ.เปรม” ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ โดยดึง 24 ทีมเรือพาย ประชันความเร็วประเภท 7 และ 9 ฝีพาย ณ คลองอู่ตะเภา ซึ่งเงินรางวัลกว่า 60,000 บาท พร้อมด้วยรางวัลสูงสุดจาก ฯพณฯ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ และพัฒนาบริเวณแข่งขันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ให้คนหาดใหญ่ได้ตระหนักถึงการรักษาความสะอาดของแม่น้ำลำคลอง
3. ร่วมไว้อาลัยผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวในจีน และมอบเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ณ สถานกงสุลใหญ่ สาธารณรัฐประชาชนจีนประจำสงขลา
4. กิจกรรม Passage to Hat Yai จัดแสดงแฟชั่นโชว์ของดารา นางแบบ นายแบบ จากกรุงเทพฯ และท้องถิ่น กว่า 100 ชุด ณ เวทีกลางแจ้ง ถนนแสนห่านุสรณ์ หาดใหญ่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา พร้อมสร้างลีลันให้กับเมืองหาดใหญ่ สร้างความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัย ส่งเสริมให้หาดใหญ่เป็นศูนย์กลางการซื้อขาย Shopping Paradise สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว และจับจ่ายใช้สอยเพิ่มมากขึ้น และประชาสัมพันธ์โครงการ Amazing Thailand Grand Sale 2008 มหกรรมลดราคาสินค้าและบริการ กิจกรรมส่งเสริมการขาย

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

โครงการอาสาจากร เนื่องจากกำลังตำรวจจากรมีไม่เพียงพอ โดยรับคนในชุมชนมาเข้าฝึกอบรม เมื่อมีปัญหาจากรติดขัด ก็ไปช่วยอำนวยความสะดวกจากรได้

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

งานของสมาพันธ์ ต้องประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งกับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรอิสระ และภาคเอกชน เช่น จังหวัดสงขลา องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ สำนักงานการท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดสงขลา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้ เขต 1 เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว กระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจ เพื่อรักษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี รักษาสิ่งแวดล้อม และล่าสุด ร่วมกับสถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ จัดกิจกรรมสาธิตประเพณีรับเทียนดา ในวันสงกรานต์ ที่บริเวณลานถนนคนเดิน ถนนเสน่หานุสรณ์ หาดใหญ่

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

จำนวนมาก

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

สมาพันธ์ ได้รับงบประมาณมาก ทั้งจากภาครัฐและธุรกิจเอกชน ไม่ขาดแคลน หรือเดือดร้อน ส่วนภาครัฐ ได้จากงบของท้องถิ่น งบ CEO จะมีในปีหน้า ถือว่างานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การกระตุ้นเศรษฐกิจ และความมั่นคงปลอดภัย รัฐควรจัดงบประมาณ ซึ่งสามารถของงบประมาณได้จากทุกหน่วยงานของภาคราชการและหน่วยงานท้องถิ่น ได้แก่ จังหวัดสงขลา อำเภอหาดใหญ่ เทศบาลนครหาดใหญ่ และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

ในส่วนของภาคธุรกิจเอกชน เมื่อจัดกิจกรรมเช่น งาน Count Down งานตรุษจีน เป็นต้น ก็ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นศูนย์รวมของธุรกิจด้านนั้นๆ หรือ จากบริษัทห้างร้านต่างๆ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ได้แก่ สยามคัมโรงแรม สยามคัมมัลคฤหะพัก ชมรมสถาบันการเงิน มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี ชมรมสยามและมูลนิธิหาดใหญ่ ธนาคารต่างๆ โรงพยาบาลกรุงเทพ หอการค้าจังหวัดสงขลา ศูนย์การค้า สยามคัมธุรกิจค้าปลีก บริษัท บุญรอด บริวเวอรี่ จำกัด และ บริษัท หาดทิพย์ จำกัด เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีเงินสนับสนุนในส่วนของ “โครงการอาสาสมัครพิทักษ์ถิ่น” จากเจ้าของกิจการขนาดใหญ่ที่สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง เช่น ให้มา 100,000 หรือ 200,000 แต่ไม่ประสงค์ออกนาม ให้ทำงานให้เห็นเมื่อเชื่อถือก็ให้มา จากท่านสมพร ใช้บางยาง เมื่อครั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา จัดสรรเงินไว้ให้ 3 แสนบาทก่อนจะย้ายไป ซึ่งยังไม่ได้ใช้ เงินจากสภาอุตสาหกรรม 50,000 บาท จากพระหนุ่ยที่วัดคอกหงส์ 50,000 บาท รวมเป็น 400,000 บาท และคุณนิมิตรสมทบอีก 300,000 บาท รวมเป็นเงิน 700,000 บาท และจากคนอื่นอีกรวมล้านกว่าบาท ซึ่งทยอยใช้ไปตามความจำเป็น

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ด้านความมั่นคงปลอดภัย

“โครงการอาสาสมัครพิทักษ์ถิ่น” (อส.) การตั้งหน่วยอาสาดูแลความปลอดภัยของบ้านเมือง เปิดอบรมหลักสูตร “อาสาสมัครพิทักษ์ถิ่น” โดยนายสมพร ไร่บางยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาในขณะนั้น เป็นประธานพิธีเปิด มีราษฎรในพื้นที่อาสาเข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 250 นาย เพื่อทำหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ชั้นในและพื้นที่ชั้นนอกของอำเภอหาดใหญ่ เน้นหลักสูตรการป้องกันชีวิตทรัพย์สิน และความมั่นคง ยุทธวิธีการตรวจค้นยานพาหนะ การเรียนรู้เกี่ยวกับวัตถุระเบิด การสังเกตบุคคล และในภาคกลางคืนจะออกปฏิบัติการรักษาความปลอดภัยในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่

ทางสมาคมฯ ของงบประมาณสนับสนุนด้านอาหารและน้ำให้กับอาสาสมัครขณะปฏิบัติงาน ซึ่งบุคลากรดังกล่าวมีการปฏิบัติงานตอนกลางคืน ไม่มีเงินเดือน จึงควรจัดอาหารและน้ำดื่มให้ จัดหามอเตอร์ไซด์ให้ เพื่อใช้ในการออกตรวจตรา ลาดตระเวนพื้นที่ต่างๆ ปัจจุบันมี 12 คัน ขอสนับสนุนจากหอการค้า จากผู้ว่าราชการจังหวัดฯ และจากคุณนิมิตรเอง สมาพันธ์ฯ สนับสนุนค่าน้ำมัน

ปัจจุบันมีสำนักงานตั้งอยู่ 2 จุด คือ ที่อำเภอหาดใหญ่ และที่ด้านหน้ามูลนิธิมิตรภาพฯ โดยที่หน้ามูลนิธิมิตรภาพฯ ได้นำผู้คอนเทนเนอร์ไปตั้ง ติดเครื่องปรับอากาศ มีโทรทัศน์ ตู้เย็น กาแฟ จัดไว้ให้ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจ มีจัดเวรประจำ ส่วนค่าไฟฟ้า สมาพันธ์ฯ เป็นผู้ชำระ เดือนละ 3-4 พันบาท

โครงการอาสาฯ จะมีกลิ่นวิทยุของตนเอง สมาพันธ์ฯ ช่วยสนับสนุนการฝึกอบรมการใช้วิทยุ จัดซื้อวิทยุให้ผ่อนชำระเองเดือนละ 300 บาท จะมีเครื่องวิทยุคลื่นของโครงการอาสาฯ ไปตั้งไว้ที่ศูนย์วิทยุต่างๆ ของเครือข่ายอื่นและที่สถานีตำรวจด้วย เมื่อมีเหตุแจ้งผ่านเครือข่ายของใครก็ตาม ที่ศูนย์วิทยุแม่ข่ายซึ่งมีวิทยุของทุกข่ายเปิดไว้อยู่ได้ยิน ก็แจ้งต่อไปให้เครือข่ายของตนเองทราบ ซึ่งสามารถกระจายข่าวได้กว้างขวางรวดเร็ว จะได้ช่วยเหลือกันได้

ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว

ปลุกกระแสให้ทุกคนลุกขึ้นมาสู้ โดยให้ช่วยกันเป็นหูเป็นตา เริ่มจากดูแลบ้านของตนเองก่อน ต้องร่วมมือกัน ขอมแพ้ไม่ได้ โดยผู้ที่มีโรงแรม ศูนย์การค้าต่างๆ ต้องคอยดูแลสถานที่ของตนให้ดี

ผลักดันให้ภาครัฐและองค์กรปกครองท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี จัดให้สวยงาม สนุกสนาน ประทับใจ ให้กลับมาเที่ยวในปีต่อไป ให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

เป็นตัวแทนภาคีธุรกิจด้านการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา 5 องค์กร ประกอบด้วย สมาคมสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวสงขลา สมาคมโรงแรมหาดใหญ่-สงขลา สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวสงขลา สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพจังหวัดสงขลา และสมาคมธุรกิจบันเทิงจังหวัดสงขลา ร่วมกันเรียกร้องให้รัฐบาลมาตรการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนหลังจากการท่องเที่ยวทรุดหนัก จากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ พร้อมกันนี้ได้เสนอมาตรการความช่วยเหลือ 10 ข้อ

ร่วมมือกับจังหวัดสงขลา ผู้อำนวยการท่องเที่ยว และอีกหลายหน่วยงานในจังหวัดสงขลา ช่วยกระตุ้นและฟื้นฟูธุรกิจการท่องเที่ยวเมืองสงขลาให้กลับสู่สภาพเดิม เหมือนก่อนเกิดเหตุการณ์ระเบิด (16 กันยายน

2549) ร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชนจัดกิจกรรมต่างๆขึ้น ทั้งกิจกรรมที่มีอยู่แล้วและเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มสีสันให้มากขึ้น ริเริ่มจัดกิจกรรมใหม่ๆขึ้นมา ให้มีความยิ่งใหญ่ สวยงาม ตระการตา

เสนอแนะให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ (อปท.) มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ควบบรรจุอยู่ในแผนงาน ให้ร่วมกับภาคเอกชนดำเนินงาน

จัดกิจกรรมใหม่ๆ และผลักดันให้บรรจุเป็นกิจกรรมในปีต่อไป และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ให้คนตระหนักในการรักษาความสะอาดของแม่น้ำลำคลอง สมาพันธ์ฯเข้าร่วมโครงการสำรวจเส้นทางท่องเที่ยววิถี โหนด นา เล การเปิดตัวธุรกิจการท่องเที่ยวของ อ.รัตภูมิ จ.สงขลา ด้วยความร่วมมือของชุมชนในหมู่บ้าน มีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รักธรรมชาติให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน การเปิดถ้ำที่สวยงามอีกหนึ่งแห่งของไทยที่ อ.รัตภูมิ จ.สงขลา ที่กล่าวกันว่าเป็นถ้ำที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดสงขลา “ถ้ำศรีเกษร” ที่มีประวัติอันยาวไกลนับพันปี

6.6 มุลนิธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา

ปีที่ก่อตั้ง 14 ธันวาคม 2541

ที่ตั้ง เลขที่ 2 ถนนราชดำเนิน ภายในสนามกีฬาติณสูลานนท์ (อาคารชิต นิลพานิช)
ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 074-323650

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา โดยตำแหน่ง

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมด้านกีฬา พัฒนาทางด้านกีฬาให้สู่ความเป็นเลิศในสายอาชีพ คือ

1. ช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมกีฬาของจังหวัด
2. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนามาตรฐานกีฬาของจังหวัด
3. ช่วยเหลือสนับสนุนนักกีฬาของจังหวัดให้มีศักยภาพที่ดีขึ้น
4. เป็นสวัสดิการให้การช่วยเหลือแก่นักกีฬา อดีตนักกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬา และผู้ควมคุมนักกีฬาของจังหวัด
5. เป็นรางวัลแก่นักกีฬาที่ชนะเลิศการแข่งขัน
6. ร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
7. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

การบริหารจัดการ

โดยผู้อำนวยการศูนย์การกีฬาแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา นำดอกผลที่ได้จากเงินทุนมาใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ แบ่งเป็น

- ค่าใช้จ่ายสำนักงาน เงินเดือน เงินตอบแทนเจ้าหน้าที่ ไม่เกิน 15 %
- สนับสนุนจัดแข่งขันกีฬาของจังหวัด ไม่เกิน 10 %
- สนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับกีฬาเยาวชนแห่งชาติ กีฬาแห่งชาติ ปีละ 1 ครั้ง หากงบประมาณไม่พอ ให้นำเงิน 20 % จากมูลนิธิฯ ไปสมทบ
- สวัสดิการ เงินรางวัล นักกีฬา ผู้ฝึกสอนผู้ควบคุมทีมและผู้ทำงานด้านกีฬา 20 %
- สนับสนุนฝึกอบรมกีฬาอื่นๆ และการกุศล 15 %
- สำรองจ่าย 15 %
- สมทบทุน 5 % เพื่อเพิ่มทุนดอกผล

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

ร่วมการจัดแข่งขันกีฬา จังหวัดสงขลา

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

การจัดแข่งขันเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ และให้จัดแข่งขันกีฬาบางชนิดที่สงขลา เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วย

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น เห็นว่าควรมีมูลนิธิเพื่อสนับสนุนเรื่องกีฬา จัดสรรเงินให้ทุกจังหวัดๆละ 10 ล้านบาทเพื่อนำเงินดอกเบี้ยมาใช้จ่าย โดยกำหนดไว้ในข้อบังคับว่า ให้ใช้ได้เฉพาะดอกผลที่เกิดขึ้นเท่านั้น

ได้รับจากการแบ่งกำไรจากการร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงานแข่งขันกีฬา เช่น กีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 มีกำไรจากการจัดงาน จากการขายตั๋วเป็นเงิน 1.8 ล้านบาท ปัจจุบันมูลนิธิฯมี 14 ล้านบาท

ส่วนการระดมทุนอื่นๆไม่ได้ดำเนินการ

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

- สนับสนุนเพื่อความเป็นนักกีฬาอาชีพ และมีความเป็นเลิศในสายอาชีพ ซึ่งพิจารณาจากการแข่งขันกีฬาที่จัดขึ้นเป็นประจำ ทำให้มองเห็นคนเก่งที่มีพรสวรรค์
- สนับสนุนจัดแข่งขันกีฬาของจังหวัด และสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ซึ่งการกีฬาเป็นผู้จัดเองปีละครั้ง ถ้าเงินของการกีฬาฯไม่พอก็ขอสนับสนุนจากมูลนิธิฯ
- สนับสนุนค่าใช้จ่ายให้สมาชิกของชมรมผู้ฝึกสอน ในการไปแข่งขัน หรือคัดเลือก
- ให้เงินรางวัลเพื่อเป็นกำลังใจแก่นักกีฬาที่ไปแข่งขันได้รางวัลชนะเลิศ จากการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ

- สนับสนุนเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าใช้จ่ายเดินทาง ให้แก่ผู้ฝึกสอน หรือผู้ควบคุมทีม และผู้ทำงานด้านกีฬา ในการไปแข่งขันกีฬานอกจังหวัดสงขลา

- สนับสนุนการจัดฝึกอบรมทางด้านกีฬา เพื่อเพิ่มทักษะ ความสามารถให้แก่นักกีฬา
- สนับสนุนการจัดทำหนังสือทางด้านกีฬา
- สนับสนุนการจัดทำรางวัลเพื่อมอบแก่ผู้ชนะเลิศการแข่งขัน
- สนับสนุนการซื้ออุปกรณ์กีฬา ส่งเสริมการออกกำลังกาย
- ช่วยการกุศลต่างๆแก่หน่วยงานนอก

6.7 กลุ่มผู้บริหารโรคเข้มน้ำแข็ง

ที่ตั้ง 132/2 ซ.10 ถ.ราษฎร์อุทิศ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร อาจารย์ชโลม เกตุจินดา

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

สร้างความเข้มแข็งให้ผู้บริโภค ให้คุ้มครองตัวเอง สร้างเครือข่ายผู้บริโภค
ผลักดันดำเนินงานนโยบาย กระตุ้นให้หน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่ของตนเอง คือคุ้มครองผู้บริโภค
สร้างทางเลือกให้ผู้บริโภค เช่น มีร้านอาหารทางเลือก อาหารสุขภาพ
ดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ อาหารและยา ผลิตภัณฑ์ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับ อย. และ
สาธารณสุขปกป้องขั้นพื้นฐาน

การบริหารจัดการ

จัดเวทีปรึกษาปัญหา แล้วเชิญแกนนำกลุ่มที่ทำงานด้วยมาพูดคุยกัน เป็นการจัดเวทีทำความเข้าใจ ให้
ข้อมูลใหม่ให้ทราบ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ว่าปัญหานี้เราจะแก้ไขอย่างไร ทางแกนนำก็ไปเล่าต่อ
ให้กลุ่มของตัวเองทราบ กลุ่มก็จะไปคิดว่าเรื่องนี้จะทำยังไง “เป็นลักษณะการทำงานแบบมีส่วนร่วม” ไม่ใช่
เป็นการสั่งให้ทำ คนจะรู้สึกไม่อยากทำ ซึ่งงานเหล่านี้ไม่มีเงินก็ทำได้

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

จัดเวทีสัมมนา อบรม บางเดือนอาจจัดถึง 10 ครั้ง เล็กใหญ่ แล้วแต่เป้าหมายที่จัด (5-100 คน) เช่น
เครือข่ายเกษตร ทำเรื่องเกี่ยวกับลดการใช้สารเคมี พันธุ์พืชท้องถิ่น ให้เข้าใจระบบหลักประกัน
สุขภาพ ซึ่งกลุ่มมองว่าเป็นเรื่องของเครือข่ายเกษตรโดยตรง ซึ่งเขาควรเรียกร้องให้ระบบหลักประกันสุขภาพ
ดูแลเขาบ้าง ให้หน่วยงานที่ดูแลด้านสุขภาพเข้าใจปัญหาของเขา แล้วหาทางควบคุม ไม่ให้เกิดปัญหานั้น เรียก
ร้องให้แก้ไขปัญหาโดยนโยบายของรัฐ

เครือข่ายแรงงานนอกระบบ ซึ่งเป็นกลุ่มหนึ่งที่ต้องใช้ระบบหลักประกันสุขภาพ เขาจะไม่มีสวัสดิการอย่างอื่น ถ้าเกิดเจ็บป่วยต้องใช้ระบบนี้ ต้องผลักดันให้ระบบหลักประกันฯได้เอื้อต่อการดูแลสุขภาพของเขา เช่น อาชีพรับเย็บเสื้อผ้าที่บ้าน ก็จะเจอฝุ่นฝ้าย ซึ่งนานๆไปจะมีผลต่อปอด ก็จะขอให้มีการตรวจปอดประจำปี

การทำงานจะต้องรู้ในทุกเรื่อง แต่ไม่ลึก จะต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาร่วมด้วย การพูดคุยกันจะไม่พูดแต่ปัญหา แต่ต้องพูดถึงทางออกด้วย

สิ่งที่อยากทำ

คือ สภาผู้บริโภคร่วมกับสมาชิกผู้บริโภคร่วมกันบอกปัญหาของตัวเอง แล้วหาทางออก ซึ่งเป็นทางออกโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งจะสามารถพัฒนาให้เกิดเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายให้ขึ้นไปตามแนว “พระราชบัญญัติองค์การอิสระผู้บริโภค” ตามรัฐธรรมนูญ 50 จะมีเงินอุดหนุนจากรัฐมาสนับสนุน เพื่อให้ผู้บริโภคเข้มแข็ง จะมีเงินทุนสำหรับงานวิจัย เช่น วิจัยว่า ไมโครเวฟมีความปลอดภัยหรือไม่

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

ต้องการทำเรื่องระดมทุน เพื่อให้สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องไปหาแหล่งทุน เช่น ขายสินค้าที่มาจากชุมชน ที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

ให้สื่อสาธารณะจัดการเรื่องผลประโยชน์ของผู้บริโภคโดยรวม

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

งานที่ต้องประสานงานกับรัฐเป็นส่วนใหญ่ ขณะนี้ประสานงานกับท้องถิ่นมากขึ้น เช่น อบต. เพราะนโยบายของท้องถิ่นสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงของชุมชนได้ ขณะนี้ใช้งานหลักประกันสุขภาพในการประสานกับท้องถิ่น แล้วค่อยขยับมาทำเรื่องคุ้มครองผู้บริโภคต่อไป

การเข้าไปทำงานกับท้องถิ่น จะต้องจริงจังด้วยการลดขนาดของปัญหาหลง เช่น หากคนในท้องถิ่นแยกขยะ จะทำให้ปริมาณขยะที่จะต้องจัดการลดลงไป เป็นการประหยัดงบประมาณในการดำเนินงาน

กลุ่มก็จะต้องเป็นผู้ที่จุดประเด็นให้คิด เสนอวิธีการทำ เช่น กำกับให้สถานที่ใหญ่ๆแยกขยะ จัดหลักสูตรสอนในโรงเรียนที่ท้องถิ่นดูแลให้รู้จักแยกขยะ

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

จาก สปสช (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ) โดยขอรับทุนจาก สปสช. มีทั้งโครงการที่เขียนไปขอเอง และโครงการที่ทาง สปสช. แนะนำให้เขียนไปขอ คือสิ่งที่เขาอยากทำและเห็นว่ากลุ่มทำได้ ประเด็นหลักที่ทำ คือ พัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เป็นหัวใจสำคัญ

ติดต่อกับ สวรส.ภาคใต้ เป็นตัวผ่านงบประมาณ พัฒนาโครงการ และไปของงบประมาณจากที่อื่นๆ เช่น จาก สสส. และ คคส. (โครงการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ)

มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ของงบประมาณจาก กทช. หรือ สวรส. มาให้ เป็นลักษณะงานจร เล็กๆ เป็นพันธกิจร่วม เพื่อไปถึงเป้าหมาย

เงินทุนจาก อย. 3 ปี แต่ต่อมามีปัญหา อย.จึงงดให้ทุน

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ทางกลุ่มพยายามสร้างทางเลือกให้ผู้บริโภคที่เป็นรูปธรรม โดยการเชื่อมโยงกับผู้ผลิตอาหารปลอดภัย พวกสินค้าที่เกี่ยวกับสุขภาพทางเลือก เช่น ข้าวกล้องปลอดสารพิษ ผักปลอดสารพิษ จัดทำปฏิบัติการทางเลือก โดยสนับสนุนให้เกิดทางเลือกอื่นๆ ที่เป็นสิ่งที่เหมาะสม เช่น กรณีขนมถุง เป็นปัญหาทำให้เด็กเป็นโรคอ้วน โรคไต ห้ามขายขนมถุงในโรงเรียน แต่ขณะเดียวกันก็หาขนมอื่นๆ ที่ดีกว่ามาให้เลือกแทน เช่น ขนมไทยๆ ขนมพื้นบ้าน ให้กลุ่มแม่บ้านมาขายในโรงเรียน โดยอาจจัดกิจกรรมให้เด็กได้ช่วยทดลองทำขนม เช่น ขนมโค จะเกิดความสนุกด้วย และอาจเป็นการส่งเสริมรายได้ให้ชุมชน คือให้คนในชุมชนเข้ามาทำขนมขายให้เด็กในโรงเรียน

ตัวอย่างประเด็นที่น้ำหยอดเหรียญ ลิตรละ 1 บาท มีคนถามขึ้นว่า ใครเป็นผู้ดูแล กลุ่มก็ไปหาว่าใคร อย.ก็บอกว่าไม่ใช่ อย.จะดูแลน้ำในขวดที่มีฝาปิดวางขาย สมอ.ก็ไม่ได้ดูแล เพราะผู้นำไม่ได้เข้าอยู่ในสารบบมาตรฐาน ไม่มีใครเสนอมาให้ไปดูแล สคบ.ก็ไม่ได้ดูแล จะดูแลเฉพาะเรื่องฉลาก สรุปว่าเป็นพื้นที่สูญญากาศ ซึ่งได้มีการประชุมขึ้นมารั้งหนึ่ง ทาง สมอ.บอกว่าเป็นไปได้ถ้ามีผู้บริโภคร้องมามากๆ ก็จะ ไปตั้งเกณฑ์มาตรฐานขึ้นมา ดังนั้นทางกลุ่มก็ต้องสร้างช่องทางขึ้นมา โดยอาจจัดเวทีให้ผู้บริโภคมาประชุมกัน แล้วทำข้อเสนอไปตามหน่วยงานภาครัฐ และเชื่อมไปกับเครือข่ายอื่นที่มีในระดับประเทศ

งานของกลุ่มที่ทำก็คือ สร้างเครือข่ายผู้บริโภคขึ้นมา มีมาตรการทางสังคมมาใช้ นอกเหนือจากกลไกคุ้มครองผู้บริโภคของทางภาครัฐ ที่เจอเหตุก็จับ ปรับ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐมีไม่เพียงพอที่จะทำงานตรวจสอบได้อย่างทั่วถึง กลุ่มจะช่วยเสริมความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายทางด้านข้อมูล ความรู้ เช่น มีเครือข่ายในภาคใหญ่ สงขลา ก็ให้ได้มาเจอกัน มาแลกเปลี่ยนพูดคุยกัน แล้วจะเกิดการขยายผลกันออกไปเอง เช่น มีระเบียบใหม่ออกมาของ กทท. ว่าผู้ให้บริการโทรศัพท์จะคิดค่าธรรมเนียมการต่อสายไม่ได้ จากการตัดสายเนื่องจากผู้ใช้บริการไม่ได้ชำระค่าโทรศัพท์ เป็นระเบียบที่ประกาศมา 2 ปีแล้ว แต่ไม่มีใครรู้ ลักษณะนี้ผู้บริโภคต้องเข้มแข็งโดยการยืนยันว่าจะเก็บไม่ได้ ซึ่งก็อาจจะมีการบอกกล่าวทำไมจะต้องให้ผู้บริโภคต้องออกมาต่อสู้ ทั้งที่มีหน่วยงาน กทช. ที่กำกับดูแลอยู่ ก็ควรให้ กทช.จัดการ แต่ความเป็นจริง กทช.จัดการไม่ได้ ดังนั้นผู้บริโภคก็ต้องเข้มแข็ง ไม่ยอมจ่าย หน้าที่ของกลุ่มก็คือ ให้ข้อมูลให้ทางเครือข่ายทราบ

เป็นการต่อสู้ด้วยการทำงานให้ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อช่วยผลักดันให้รัฐออกมามากำกับดูแล โดยมีการแสดงออกให้รัฐทราบด้วยการ 1) ประท้วง 2) ขึ้นหนังสือ 3) แฉลงข่าว 4) ขึ้นประท้วงหน้าสำนักงาน

เป็นการยกระดับผู้บริโภค ให้มองถึงเรื่องการรักษาลี้กแวคล้อมด้วย เป็นการมองให้เห็นว่าเงินที่จ่ายออกไปนั้น ได้ไปช่วยเหลือใครบ้าง ทำร้ายสังคมหรือไม่ ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือไม่

6.8 ชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่

ปีที่ก่อตั้ง พ.ศ. 2540

ที่ตั้ง คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร ไม่มี

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

สนับสนุนมีส่วนร่วมให้เกิดการรวมกลุ่ม/ชุมชน เพื่อร่วมกันสร้างความเข้มแข็งและชุมชนนำอยู่ผ่าน การทำกิจกรรมที่ร่วมกันคิด เรียนรู้ร่วมกัน แบ่งปัน และเคารพความแตกต่าง

การบริหารจัดการ

ร่วมกันในฐานะอาสาสมัคร

การประชาสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมที่ทำ และผ่านกลุ่มทำงานที่เป็นเครือข่าย

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

กิจกรรมในส่วนหย่อม เช่น การแสดงดนตรี วาดภาพระบายสี การทำขนมไทย อาหารว่าง น้ำ สมุนไพร การทำดอกไม้ประดิษฐ์ มุมหนังสือ มุมสุขภาพ การให้คำปรึกษาเรื่องดวงชะตา กฎหมาย และวง สนทนา ฯลฯ

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

จัดการแข่งขันกีฬา จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ การประกวดภาพถ่าย การจัดนิทรรศการศิลปะ ทัศนศึกษาเรียนรู้ท้องถิ่น ฯลฯ

กิจกรรมที่จะทำในอนาคต

ขยายพื้นที่การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

ได้รับความร่วมมือทั้งจากทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และชุมชนในพื้นที่ที่จัดกิจกรรม

วงเงินค่าใช้จ่ายแต่ละปี

ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับโอกาสการทำงาน เพราะการทำงานต้องการความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์

6.9 มูลนิธิ ROTARY

ที่ตั้ง ตามที่ตั้งสโมสรโรตารีแต่ละเมือง

ประธาน/ผู้บริหารองค์กร โรเบิร์ต สกอตต์

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

ก่อตั้งขึ้นมาโดยโรตารีสากลเพื่อสนับสนุนให้สโมสรโรตารีต่างๆ ดำเนินกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรตารี ตัวมูลนิธิโรตารีมีประโยชน์เปรียบเสมือนแหล่งเงินทุนให้สโมสรต่างๆ ให้กับชุมชนต่างๆ ในการทำกิจกรรม มูลนิธิโรตารีนั้นคือกระเป๋าเงินของชาวสโมสรโรตารีนั่นเอง มีจุดมุ่งหมายในการสร้างความก้าวหน้าในการทำความเข้าใจซึ่งกันและกันในโลก เป็นตัวจักรในการสร้างมิตรภาพและสันติภาพผ่านทาง การปรับปรุงคุณภาพในเรื่องสุขภาพ การศึกษา บรรเทาความยากจน

มูลนิธิโรตารีมีโปรแกรมหลัก 3 โปรแกรมในเรื่องต่อไปนี้

1. โปรแกรมเพื่อการศึกษา
2. โปรแกรมทุนสนับสนุนเพื่อเพื่อนมนุษย์
3. โปลิโอพลัส

1. โปรแกรมเพื่อการศึกษา

มูลนิธิโรตารีส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประเทศ โดยการให้โอกาสแก่นักเรียน นักการศึกษา นักธุรกิจและผู้มีวิชาชีพ ให้ไปหาประสบการณ์ของวัฒนธรรมอื่นและสร้างมิตรไมตรีที่จะยั่งยืนยาวนานโดยการมีเพื่อนในประเทศอื่นๆ ผ่านโปรแกรมการศึกษา ซึ่งให้ความรู้แก่ผู้ร่วมโปรแกรมเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นของพวกเขาและชุมชนโลก รวมทั้งโอกาสในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสนองความต้องการเหล่านั้นด้วย โปรแกรมเพื่อการศึกษาประกอบด้วย

- 1) ทุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ทูตสันถวไมตรี
- 2) ทุนสนับสนุนอาจารย์มหาวิทยาลัย
- 3) กลุ่มศึกษาแลกเปลี่ยน
- 4) ศูนย์โรตารีเพื่อการศึกษาระหว่างประเทศในเรื่องสันติภาพและการจัดข้อขัดแย้ง
- 5) การศึกษาด้านสันติภาพและข้อขัดแย้งของโรตารี (ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

2. โปรแกรมทุนสนับสนุนเพื่อเพื่อนมนุษย์

โปรแกรมนี้ให้ทุนสนับสนุนแก่สโมสรหรือภาคโรตารีเพื่อทำโครงการเพื่อเพื่อนมนุษย์ ทุนสนับสนุนต่อไปนี้มี เพื่อช่วยสนองความต้องการในการบำเพ็ญประโยชน์เรื่องต่างๆ รวมทั้งทางเลือกของเงินทุน

- 1) ทุนสนับสนุนสมทบ
- 2) ทุนสนับสนุนอย่างง่ายของภาค
- 3) ทุนเพื่อสุขภาพ ความหิวโหย และมนุษยชาติ (3-H)
- 4) ทุนสนับสนุนอาสาสมัคร

คณะกรรมการมูลนิธิโรตารีได้กำหนดคกกฎเกณฑ์พื้นฐานสำหรับโปรแกรม ว่าทุนสนับสนุนควรจะสนองความต้องการของมนุษยชาติ ซึ่งมุ่งผลในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน โรตารีเรียนต้องมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในทุนสนับสนุนของมูลนิธิโรตารีทุกประเภท และช่วยในการพัฒนาเครือข่ายของโรตารีให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ทุนสนับสนุนทุกประเภทต้องแสดงถึงพันธะสัญญาในการกำกับดูแลเงินทุน ซึ่งเป็นการแสดงถึงการทดสอบสี่แนวทางและการดูแลด้านการเงินที่มีความรับผิดชอบ การดูแลกำกับการเงิน คือ 1) การวางแผนโครงการอย่างละเอียด 2) ส่งใบสมัครที่ถูกต้องและสมบูรณ์พร้อมเอกสารประกอบ 3) โรตารีเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ 4) มีความโปร่งใสในการรับจ่ายเงินทุกรายการ และ 5) มีการรายงานผลในลักษณะที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. โปลิโอพลัส

โปลิโอพลัสเป็นโปรแกรมความร่วมมือของโรตารีสากลและมูลนิธิโรตารี เป็นโปรแกรมที่มีชื่อเสียงที่สุดของโรตารีและมีเป้าหมาย คือ การขจัดโรคโปลิโอ โรตารีเรียนกว่าหนึ่งล้านคนได้บริจาคเงิน 650 ล้านดอลลาร์เพื่อโปรแกรมโปลิโอพลัส นอกจากนี้ โรตารีเรียนได้ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครในระดับท้องถิ่น ให้การสนับสนุนที่หน่วยสถานพยาบาลและผลักดันชุมชนในกิจกรรมการให้ภูมิคุ้มกันหรือกิจกรรมอื่นๆ เพื่อขจัดโรคโปลิโอ โปรแกรมโปลิโอพลัสเปิดโอกาสให้สโมสรโรตารี ภาค และโรตารีเรียนได้เป็นอาสาสมัครช่วยเหลือในการไปสู่เป้าหมายการเป็นโลกที่ปลอดโรคโปลิโอ

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

มูลนิธิโรตารีโดยการดำเนินงานของสโมสรโรตารีในจังหวัดสงขลา จัดโปรแกรมสำหรับกลุ่มศึกษาแลกเปลี่ยนเป็นประจำ ทั้งการสรรหาผู้ที่มีความเหมาะสมส่งไปแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ และรับกลุ่มศึกษาแลกเปลี่ยนจากต่างประเทศมาศึกษาในพื้นที่จังหวัดสงขลา

นอกจากนั้น ยังร่วมกิจกรรมหยอดวัคซีน โปลิโอกับหน่วยงานในท้องถิ่นสม่ำเสมอทุกปี เพื่อขจัดโรคโปลิโอให้หายไปจากโลก

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

จัดโครงการ “Matching Grant การป้องกันการตาบอด” เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ของโรตารีประเทศไทย

แหล่งทุน รูปแบบการระดมทุน

การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อมวลมนุษยชาติ สำหรับผู้ด้อยโอกาส เป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่งของโรตารีสากล ซึ่งจะต้องใช้เงินทุนที่ได้มาจากมวลสมาชิก และผู้มีจิตศรัทธาร่วมกันบริจาคตามแนวทางของ Paul Harris โดยบริจาคครั้งละ US \$1,000 ก็จะได้รับการเชิดชูเกียรติ ด้วยเหรียญ ประกาศนียบัตร และเข็มกลัดเป็นต้น การบริจาคให้มูลนิธิโรตารีสามารถกำหนดให้แก่กองทุน โปรแกรมประจำปี กองทุนถาวร หรือกองทุนโพลิโอพลัสได้

กองทุนโปรแกรมประจำปี เพื่อการสนับสนุนในปัจจุบัน เป็นแหล่งทุนเบื้องต้นที่สนับสนุน โปรแกรมของมูลนิธิโรตารี เงินจากกองทุน โปรแกรมประจำปีจะถูกนำไปทุกปีกับ โปรแกรมของมูลนิธิ เช่น กลุ่มศึกษา แลกเปลี่ยน ทุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ทูตสันถวไมตรี ทุนสนับสนุนอย่างง่ายของภาค และทุนสนับสนุนสมทบ

กองทุนถาวร เพื่อการทำความมั่นคงให้อนาคต คือ หลักประกันของโรตารี ไม่มีการใช้เงินต้นและส่วนหนึ่งของรายได้จากการลงทุนจะถูกนำไปใช้ใน โปรแกรมของมูลนิธิ มูลนิธิโรตารีของโรตารีสากลนั้น จะนำเงินบริจาคไปหารายได้ เช่นการซื้อพันธบัตร การลงทุนต่างๆ แล้วอีก 3 ปี มูลนิธิก็จะแบ่งเงิน 50% คืนมาให้กับภาคในรูปแบบเงินทุนจัดสรรสำหรับภาค (DDF) อีก 50% มูลนิธิโรตารีจะนำเข้าไปอยู่กองทุน โลก เงินที่กองทุน โลกจะเป็นเงินที่มูลนิธิจะใช้สมทบทุนเวลาทำ Matching Grant เพื่อการศึกษาหรือสนับสนุนกลุ่ม GSE ที่จะเดินทางจากเมืองไทยไปประเทศคู่มือมิตร หรือจากประเทศคู่มือมิตรมาเมืองไทย ส่วนเงินทุนจัดสรรสำหรับภาค (DDF) ที่มาให้ภาค ภาคมีสิทธิ์แบ่งเงินออกมาได้ 20% จาก 50% ในรูปของกองทุนสมทบอย่างง่าย โดยส่งมาเป็นเงินสดให้ภาค แล้วภาคจะนำเงินตัวนี้ให้แก่สโมสรที่ทำโครงการ ส่วนที่เหลือจะอยู่ในรูปของ DDF เอาไว้ใช้เพื่อให้สโมสรที่ขอเงินสนับสนุนจากภาคเพื่อทำโครงการ Matching Grant หรือในกรณีที่มีเงิน DDF แล้วอยากส่งกลุ่มศึกษาแลกเปลี่ยนกลุ่มที่ 2 และถ้าภาคจะทำเรื่องการศึกษา ภาคจะต้องกันเงิน DDF ไว้

กองทุนโพลิโอพลัส โรแทเรียนอาจจะยังคงบริจาคเงินเพื่อช่วยในการจัดโรคโพลิโอผ่านกองทุนโพลิโอพลัส ทุนสนับสนุนจากกองทุนนี้ช่วยค่าใช้จ่ายในกิจกรรมวันให้ภูมิคุ้มกันโรคแห่งชาติและการเฝ้าระวังโรค ภาคโรตารีอาจจะบริจาคเงินทุนจัดสรรสำหรับภาค (DDF) ให้กองทุนโพลิโอพลัส

ระบบปันส่วน (SHARE) และเงินทุนจัดสรรสำหรับภาค

เงินบริจาคให้แก่มูลนิธิโรตารีจะถูกแปลงไปใช้ในทุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่สันถวไมตรี ทุนสนับสนุนสมทบกลุ่มศึกษาแลกเปลี่ยน กิจกรรมและรางวัลใน โปรแกรมอื่นๆ ของมูลนิธิโดยการใช้ระบบเงินปันส่วน และคณะกรรมการมูลนิธิโรตารียังใช้ระบบเงินปันส่วนเพื่อให้โรแทเรียนทั่วโลกมีส่วนร่วมใน

กระบวนการตัดสินใจใน โปรแกรมของมูลนิธิ ซึ่งไม่มีมูลนิธิอื่นใดที่ให้ผู้บริจาคมีอิสระในการตัดสินใจว่าจะใช้เงินบริจาคไปในเรื่องใดบ้าง

เมื่อสิ้นปีโรตารี เงินบริจาคให้แก่กองทุนโปรแกรมประจำปีจากสโมสร โรตารีทุกสโมสรในภาคหนึ่งๆ จะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ร้อยละ 50 สมทบเข้ากองทุน โลก และอีกร้อยละ 50 นำไปจัดเป็นทุนจัดสรร สำหรับภาค (District Designated Fund – DDF)

มูลนิธิโรตารีใช้เงินส่วนของกองทุน โลก เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโปรแกรมทั่วโลก ที่มีสำหรับภาค โรตารีทุกภาคเช่น กลุ่มศึกษาแลกเปลี่ยน ทุนสนับสนุนสมทบ และ ทุน 3-H

คณะกรรมการมูลนิธิโรตารีของภาคมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตัดสินใจในการใช้ทุนจัดสรร สำหรับภาค (DDF) ที่มีอยู่ โดยการหารือกับสโมสรในภาค ติดต่อกับประธานคณะกรรมการมูลนิธิโรตารี ของภาค เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับแผนงานของภาคในการใช้ทุนจัดสรรสำหรับภาค (DDF)

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

โดยให้สโมสร โรตารีในพื้นที่ทำโครงการเพื่อเสนอขอเงินจากมูลนิธิโรตารี โดยการเสนอผ่านไปยัง โรตารีภาคที่สโมสร โรตารีนั้นๆสังกัดอยู่

6.10 สรุปท้ายบท

จากข้อมูลกลุ่มองค์กรทางด้านสิ่งแวดล้อม การเกษตร อาหาร ความดีงาม การท่องเที่ยว กีฬา และสิทธิ ผู้บริโภค สรุปได้ดังนี้

6.10.1. เปรียบเทียบ หรือประเมิน เห็นข้อดี ข้อเสีย จุดแข็ง จุดอ่อน

องค์กร	ข้อดี	ข้อเสีย	จุดแข็ง	จุดอ่อน
1) มูลนิธิชุมชนไท	1 เป็นองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน ที่อยู่อาศัย 2 เป็นองค์กรที่เน้นการส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง		1 มีขีดความสามารถในการบริหารทุนสูง 2 มีผลงานเป็นที่ยอมรับของสังคม	
2) กองทุนรักษ์คลองคูเต่า	1 เป็นองค์กรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายคนทำงานเรื่องคลองคูเต่า		1 เป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน 2 สามารถประ สาน	

			งานได้หลายระดับ	
3) สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท	1 เป็นที่รวมของผู้สนใจผลิตอาหารปลอดภัยต่อผู้บริโภค 2 เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้มีอาหารปลอดภัยได้สะดวก		1 มีสมาชิก และมีแกนนำที่เข้มแข็ง มุ่งมั่น 2 ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการในการอบรมให้ความรู้แก่ผู้สนใจ	
4) มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ	1 ส่งเสริม เชิดชูคนดีให้เป็นแบบอย่างในสังคม	1 การคัดเลือกคนดีทำได้ยาก คนดีมักจะไม่ต้องการแสดงตัว	1 มีความเกี่ยวข้องกับพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งมีบารมีสูง	1 ทำงานยาก
5) สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา	1 ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลา		1 มีผู้นำที่เข้มแข็ง ได้รับการยอมรับจากฝ่ายต่างๆมากมาย	
6) มูลนิธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา	1 ให้การสนับสนุนทางด้านกีฬา มาตรฐานกีฬา 2 สนับสนุนการออกกำลังกาย		1 ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ	
7) กลุ่มผู้บริโภคเข้มแข็ง	1 สร้างความเข้มแข็งให้ผู้บริโภค การคุ้มครองผู้บริโภค		1 มีคณะทำงานเข้มแข็ง	
8) ชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่	1 เป็นการเปิดเวทีสนับสนุนการรวมกลุ่มสร้างสรรค์สังคม	1 พื้นที่สาธารณะมีจำกัด	1 แกนนำมีความตั้งใจดี มีความพยายาม 2 ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์	1 การมีส่วนร่วมยังมีข้อจำกัด
9) มูลนิธิโรตารี	1 เป็นทุนที่สนับสนุนการบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน		1 เป็นองค์กรทุกระดับนานาชาติ 2 มีองค์กรโรตารี เป็นผู้ดำเนินการทั่วโลก	1 ยังไม่มีการนำขึ้นมาดำเนินการให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร

6.10.2. คุณค่าต่อสังคม ปังจัยแห่งความสำเร็จ กลยุทธ์ ปัญหาและการแก้ไข

องค์กร	คุณค่าต่อสังคม	ปังจัยแห่งความ	กลยุทธ์	ปัญหา
--------	----------------	----------------	---------	-------

		สำเร็จ		และการแก้ไข
1) มูลนิธิชุมชนไท	1 เป็นองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน ที่อยู่อาศัย เน้นการส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง	1 มีขีดความสามารถในการบริหารทุนสูง มีผลงานเป็นที่ยอมรับของสังคม		
2) กองทุนรักษ์คลองอู่ตะเภา	1 เป็นองค์กรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายคนทำงานเรื่องคลองอู่ตะเภา	1 เป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน สามารถประสานงานได้หลายระดับ	1 ใช้ฐานจากสหกรณ์ ออมทรัพย์ และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
3) สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท	1 เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้มีอาหารปลอดภัยได้สะดวก	1 มีสมาชิก และมีแกนนำที่เข้มแข็ง มุ่งมั่น		
4) มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ	1 เชิดชูคนดีให้เป็นแบบอย่างในสังคม			
5) สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา	1 ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลา	1 มีผู้นำที่เข้มแข็ง ได้รับการยอมรับจากฝ่ายต่างๆมากมาย		
6) มูลนิธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา	1 สนับสนุนให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย	1 ให้การสนับสนุนทางด้านกีฬา ยกมาตรฐานกีฬา		
7) กลุ่มผู้บริโภคเข้มแข็ง	1 การคุ้มครองผู้บริโภค	1 มีคณะทำงานเข้มแข็ง		1 ต้องการระดมทุนเองในจังหวัด
8) ชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่	1 สนับสนุนการรวมกลุ่มสร้างสรรค์สังคม	1 แกนนำมีความตั้งใจดี มีความพยายาม	1 แสวงหาการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่างๆ	1 เปิดโอกาสให้ชุมชนก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำทำกิจกรรมแทน
9) มูลนิธิโรตารี	1 สนับสนุนให้สโมสรโรตารีบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน			

6.10.3. บทเรียนที่ได้จากการศึกษา

องค์กรทางด้านสิ่งแวดล้อม การเกษตร อาหาร ความดีงาม การท่องเที่ยว กีฬา และสิทธิผู้บริโภค เป็นองค์กรที่สร้างขึ้นด้วยความปรารถนาดีที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้กับสังคม เป็นประเด็นความช่วยเหลือที่หวังจะให้มีความปลอดภัยดี ให้ผู้คนได้มีสุขภาพดี ประพฤติตนเป็นคนดี เศรษฐกิจดี มีผลกระทบต่อประชาชนอย่างกว้างขวาง เป็นการทำงานเกี่ยวข้องกับมหาชน เป็นประเด็นที่มีความท้าทายมาก เนื่องจากเห็นผลช้า ยกเว้นทางด้านเศรษฐกิจ ที่เห็นผลเร็ว จึงทำได้ยากและต้องใช้เวลา

บทที่ 7

ทุนจากบุคคลที่เป็นผู้ให้ทางสังคม และกระบวนการจิตอาสาในสงขลา

เมืองหาดใหญ่เป็นเมืองที่นับได้ว่าเกิดจากการทุ่มเท สละทุนทรัพย์ ที่ดิน สติปัญญา และแรงงาน จากประชาชนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมกับผู้ที่เข้ามาอยู่อาศัยในยุคหลัง นับตั้งแต่ ขุนนิพัทธ์จินนทร (เจียกีส) พระเสน่หามนตรี นายชิมทอง และพระยาอรุณกวีสุนทร เป็นต้นมา ได้มีการบริจาคที่ดิน เงิน ระดมกำลังกันตัดถนน สร้างบ้านแปลงเมือง จากหมู่บ้านชนบทเล็กๆจนเติบโตเป็นนครหาดใหญ่ถึงทุกวันนี้

สำหรับการศึกษาในระยะเวลาอันสั้น พบว่าในปัจจุบันยังคงมีบุคคลที่มีบทบาททางสังคมที่นับว่าเป็นผู้ให้ และมีจิตใจดีงามสมควรแก่การยกย่อง ที่ควรศึกษาแนวทางการทำงานทางสังคมของท่าน อย่างน้อย 4 ท่าน คือ

1. นายกั้งส์แสง ศรีสวัสดิ์นุภาพ
2. ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎร์นิกม
3. นายนิคม ปรีชาวีรกุล
4. นายนิมิตร ชัยจิระธิกุล

7.1 นายกังส์แสง ศรีสวัสดิ์นุภาพ

เนื่องจากนายกังส์แสง ศรีสวัสดิ์นุภาพ ปัจจุบันอายุ 92 ปีแล้ว ไม่สามารถพูดคุยนานๆ ได้ จึงขอสัมภาษณ์ คุณณลิน ศรีสวัสดิ์นุภาพ ในฐานะลูกแทน เพื่อขอทราบแนวความคิดในการให้ของท่านต่อสงขลา และ ได้รับทราบข้อมูลสำหรับการให้ที่ยิ่งใหญ่ของท่านในเรื่องการศึกษาจากนายนิคม ปรีชาวีรกุล ผู้ซึ่งนายกังส์แสงไว้วางใจ นอกเหนือจากข้อมูลสาธารณะต่างๆ และจากที่ทราบกันดีโดยทั่วไปของชาวหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

นายกังส์แสง ศรีสวัสดิ์นุภาพ เป็นชาวจีนแต้จิ๋ว มาจากเมืองจีน ถือเป็นปุษนิยบุคคลของชาวสงขลาคนหนึ่ง ได้รับการยกย่องให้เป็น “คนดีศรีสงขลา” กลุ่มนักธุรกิจผู้ทำคุณประโยชน์ทั่วไป ประจำปี 2549 โดยรับโล่เชิดชูเกียรติจาก มูลนิธิรณรงค์สงขลาเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2549 ในงาน “วันมูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์” ครั้งที่ 6 ณ หอประชุมเปรม 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา

นายกังส์แสง ศรีสวัสดิ์นุภาพ เป็นแบบอย่างผู้ต่อสู้ชีวิต มีความขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน แสวงหาความรู้ มีความซื่อสัตย์ กตัญญูรู้คุณแผ่นดิน ใช้ชีวิตแบบพอเพียง ไม่สุรุ่ยสุร่าย

- เป็นอดีตประธานชมรมสมาคมและมูลนิธิหาดใหญ่
- เป็นอดีตนายกสมาคมแต้จิ๋ว และปัจจุบันเป็นประธานที่ปรึกษาของสมาคม
- เป็นที่ปรึกษาอดีตมัสยิดของสมาคมจีนหลายแห่งในหาดใหญ่ เช่น มูลนิธิจงฮั่วสงเคราะห์คนชรา และ มูลนิธิ

มิตรภาพสามัคคี เป็นต้น

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ด้านการศึกษา

ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากนายกังส์แสงมาจากเมืองจีน ไม่รู้หนังสือ เป็นคนรักการอ่านมาก ต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง จึงเห็นว่าวิชาความรู้เป็นเรื่องที่สำคัญ เมื่อมีเงินที่จะให้กับสังคมได้ก็ให้ คุณนิคม ปรีชาวีรกุล กล่าวว่า ท่านกังส์แสงให้เงินคุณนิคมมาถึง 20 ล้านบาท เพื่อมาสร้างโรงเรียน 2 แห่ง แต่เมื่อขอเงินสนับสนุนเพื่อเอาไปจับรางวัล ท่านไม่ให้ ท่านบอกว่า ถ้าสร้างโรงเรียนด้าน 2 ล้านบาทท่านให้ได้ แต่ขอค่าสร้อยคอทองจับรางวัลเส้นละ 4 พันบาท ไม่ให้

คุณณลิน ศรีสวัสดิ์นุภาพ กล่าวว่า จำนวนเงินที่ให้เป็นเงินประมาณ 20 ล้านบาท ท่านไม่ถือว่ามาก เพราะยังมีผู้ให้มากกว่านี้ ท่านต้องการให้เพื่อให้เกิดผลจริงๆ ให้มีจำนวนที่มากพอที่จะทำให้เกิดผล ต้องให้เห็นผลจริงจัง สำหรับการให้ไปที่ใดนั้น เป็นเพราะทางโรงเรียนขอมา เมื่อเห็นว่ามีคามจำเป็น สมเหตุสมผล มีนักเรียนได้รับประโยชน์เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดประโยชน์จริงๆ จึงให้ การที่ไม่ได้ให้โรงเรียนรอบนอกไกลออกไปเพราะเขาไม่ได้ขอมา และไม่มีเวลาจะไปเสาะหาเห็นว่าควรช่วยเหลือที่รู้จักที่อยู่ใกล้ตัวก่อน ท่านเห็นว่าเมื่อมีกำลังพอก็ยินดีให้กับสังคม เพราะตัวท่านเองก็ไม่ได้ใช้สอยอะไรมากมาย ให้เงินกับลูกๆ เพื่อใช้ทำมาหากินเท่านั้น ไม่ได้ให้เพื่อสุรุ่ยสุร่าย เมื่อท่านอายุมากแล้ว จึงแบ่งกิจการให้ลูกๆ ดูแล ให้มีการรับผิดชอบ

นายนิคม ปรีชาวีรกุล ผู้รับมอบเงินจากนายกังส์แสง ศรีสวัสดิ์นุภาพ เพื่อสร้างโรงเรียน 2 แห่งคือ โรงเรียนศรีนคร และโรงเรียนกอบกาญจน์ เล่าว่า เมื่อคุณกังส์แสงเห็นว่าเมื่อมีอาคารเรียนแล้ว ก็ควรมีห้องสมุดด้วย จึงให้สร้างห้องสมุดขึ้นอีกทั้ง 2 แห่ง คือ ห้องสมุดกังส์แสง ที่โรงเรียนศรีนคร เป็นเงินประมาณ 5 ล้านบาท และที่โรงเรียนกอบกาญจน์ ประมาณล้านกว่าบาท นอกจากนั้นยังให้ทุนการศึกษา ตั้งเป็น “กองทุนกังส์แสง” นำเงินฝากธนาคาร แล้วใช้ดอกเบี้ยที่ได้มาแจกทุนการศึกษาทั้ง 2 โรงเรียน

จากรายงานประจำปีของมูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ระบุว่า “ทุนกึ่งสัปดาห์เพื่อการศึกษา” ระบุวัตถุประสงค์ การบริจาค ให้ใช้ดอกผล จำนวน 4.66 ล้านบาท เพื่อการศึกษา

ในอดีตสมัยที่นายกึ่งสัปดาห์ ศรีสวัสดิ์ดิษฐ์ภาพ เป็นประธานชมรม 13 สมาคมและมูลนิธิหาดใหญ่ ได้มีส่วนร่วมใน โครงการปรับปรุงสุสานบ้านพรุให้เป็นสวนสาธารณะที่สวยงาม ตามที่ทางเทศบาลบ้านพรุเป็นผู้ออกแบบและเสนอมา โดย เป็นกำลังสำคัญในการร่วมมือและผลักดันให้โครงการประสบผลสำเร็จ และช่วยจัดหางบประมาณการก่อสร้างและพัฒนา สุสานด้วย

7.2 ดร.คุณรัตน์ ประธานราชภัฏธนบุรี

ดร.คุณรัตน์ ประธานราชภัฏธนบุรี เป็นบุตรสาวคนที่ 3 ของหลวงประธานราชภัฏธนบุรี เกิดเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2463 ในสภาพแวดล้อมที่เป็นครอบครัวคนค้าขาย ซึ่งใช้สاعاتบรรทุกสินค้าติดต่อกันระหว่างสิงคโปร์ สงขลา และกรุงเทพฯ จึงมีความสามารถในเชิงการค้ามาตั้งแต่เยาว์วัย รู้จักค้าขายลูกอมให้เพื่อนๆ ในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1 เป็นเด็ก เรียบร้อย ว่านอนสอนง่าย ขยัน มัธยัสถ์ ดร.คุณรัตน์ ประธานราชภัฏธนบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะพาณิชย และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นแรก ในปี 2487 แล้วเดินทางกลับไปช่วยกิจการของครอบครัว อาทิเช่น บริษัท ธนสินธุ์ จำกัด บริษัท ประธานยาง จำกัด บริษัท ประธานวานิช จำกัด และบริษัท อุตสาหกรรมยางครีฟ จำกัด ด้วยการ ทำงานอย่างหนัก ท่านจึงสามารถขยายกิจการได้กว้างขวางมากขึ้น และนอกจากกิจการของครอบครัวแล้ว ท่านได้ไปลงทุน ส่วนตัวด้านการซื้อขายที่ดิน กระทั่งปี 2498 งานช่วยเหลือสังคมครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อทางราชการตั้งวิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ ขึ้นที่จังหวัดสงขลา และได้เชิญท่านไปเป็นอาจารย์พิเศษในแผนกการพาณิชย

เมื่อประสบความสำเร็จในกิจการงานที่ทำ โดยเฉพาะด้านการจัดสรรและซื้อขายที่ดิน มีโอกาสได้รู้จัก พุดคุยและมี ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก ได้เห็นชีวิตของบุคคลต่างๆหลากหลาย ทำให้ท่านเริ่มมองเห็นความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น มีผู้คน ไม่น้อยที่ไม่มีโอกาส ซึ่งเขาควรจะได้รับช่วยเหลือ ผู้มีโอกาสดีกว่าจึงไม่ควรจะเป็นฝ่ายรับแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรจะเป็น ผู้ให้ต่อสังคมด้วย

ในปี พ.ศ. 2510 ท่านได้จัดตั้ง “มูลนิธิคุณรัตน์ ประธานราชภัฏธนบุรี สงเคราะห์ผู้ป่วยอนาถาโรงพยาบาลสงขลา” ขึ้น เป็นครั้งแรก ผลประโยชน์ตอบแทนที่เกิดขึ้นของมูลนิธิฯ ได้นำมาช่วยเหลือผู้ป่วยที่ยากไร้เป็นประจำทุกปีเสมอมา

หลังจากนั้น ท่านยังคงให้ความช่วยเหลือสังคมในลักษณะของการให้อย่างต่อเนื่อง เมื่อมองเห็นสังคมได้กว้างขึ้น จึง มุ่งเน้นการช่วยเหลือไปที่การศึกษาของเยาวชนเป็นสำคัญ ซึ่งท่านเชื่อว่าการศึกษานำพาชีวิตและสังคมประเทศชาติไปสู่ ความเจริญได้จึงหันมาให้ความช่วยเหลือแก่กุลการศึกษามากมายหลายลักษณะ โดยเริ่มบริจาคอย่างจริงจังตั้งแต่ปี 2511 เป็นต้นมา ในครั้งแรกได้จัดมอบทุนการศึกษาให้แก่เด็กที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นรายบุคคลเพียงไม่กี่คน แล้วจึง ค่อยเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับ

ต่อมา ได้ก่อตั้งมูลนิธิให้กับสถานศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาขึ้น หลายแห่ง เพื่อให้สามารถนำผลตอบแทนจากมูลนิธิเหล่านั้นมาช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนดี มีความประพฤติเรียบร้อยแต่ ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้อย่างทั่วถึง ซึ่งท่านได้แสดงความคิดเห็นเรื่องนี้ไว้ว่า

“ดิฉันได้เล็งเห็นความสำคัญการศึกษาของเด็กและเยาวชน และทราบว่าโรงเรียนและสถาบันทุกแห่ง ตั้งแต่ระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา ยังมีนักเรียนนักศึกษาที่ด้อยโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียน แม้เด็กเหล่านั้นจะมีสติ ปัญญาดี แต่ก็ไม่พร้อมเรื่องการเงิน หากว่าเราช่วยเหลือเด็กเหล่านั้นได้โดยสนับสนุนเรื่องการศึกษา เด็กเหล่านั้นก็สามารถ ศึกษาต่อไปได้จนจบการศึกษา เท่ากับเป็นการสร้างคนชาติจะเจริญก้าวหน้าก็ด้วยเยาวชนของชาติได้รับการศึกษา ด้วยเหตุนี้

ทำให้คิดว่า เราควรจะได้เข้าไปสนับสนุนเด็กเหล่านี้ตามกำลังความสามารถจึงได้มีจิตศรัทธาที่จะตั้งมูลนิธิขึ้นในโรงเรียนต่างๆเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นมา และได้ขยายมูลนิธิไปยัง โรงเรียนต่างๆ ตามที่เห็นสมควรทุกปี จนถึงปัจจุบันนี้มีมูลนิธิในสถานศึกษาแล้วถึง 14 สถาบัน วัตถุประสงค์หลักของมูลนิธิในโรงเรียนทุกแห่ง ก็เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนแต่เรียนดี มีความประพฤติเรียบร้อย ให้ได้รับทุนการศึกษาโดยตั้งเป้าหมายไว้ให้เด็กที่ได้รับการสนับสนุนได้รับทุนต่อเนื่องคือ เด็กทุนที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา จบแล้วก็สามารถไปขอทุนซึ่งอยู่ในโรงเรียนมัธยมได้ และเมื่อจบแล้วหากเข้าเรียนสายอาชีพในวิทยาลัยทั้ง 3 แห่งในจังหวัดสงขลาซึ่งได้ตั้งมูลนิธิไว้แล้ว ก็สามารถไปขอทุนจากสถาบันนั้นๆได้อีก สรุปแล้ว เด็กสามารถได้ศึกษาด้วยทุนของมูลนิธิตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนจบวิทยาลัย สามารถออกมาประกอบอาชีพได้”

ดร.คุณรัตน์ ประธานราชภัฏรณิกร ได้ยึดมั่นในการบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ต่อสังคมมากยิ่งขึ้นในทุกๆด้าน ทั้งด้านการศึกษา การศาสนา การสาธารณสุขและด้านสังคมสงเคราะห์ จนเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมเรื่อยมาตราจนถึงปัจจุบัน อาทิ เช่น

1. ด้านการศึกษา

นอกจากการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาในลักษณะการจัดตั้งมูลนิธิในสถานศึกษาระดับต่างๆแล้ว ท่านยังได้บริจาคทรัพย์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาในรูปแบบต่างๆอีกจำนวนมาก รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการร่วมเป็นคณะกรรมการของสถาบันการศึกษาอีกมากมาย เป็นต้น

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิทยาลัยครูสงขลา (พ.ศ. 2527)
- กรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (พ.ศ. 2527)
- ประธานกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวิเชียรชม สงขลา (พ.ศ. 2523-2546)
- ผู้อุปการะโรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา (พ.ศ. 2523 – ปัจจุบัน)
- กรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา (พ.ศ. 2526-ปัจจุบัน)
- กรรมการที่ปรึกษาชมรมผู้ปกครอง-ครู โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย (พ.ศ. 2523-ปัจจุบัน)
- กรรมการที่ปรึกษาชมรมผู้ปกครอง-ครู โรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา (พ.ศ.2533-ปัจจุบัน)
- กรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ (พ.ศ.2533-ปัจจุบัน)
- กรรมการที่ปรึกษาศูนย์ฝึกวิชาชีพประธานราชภัฏรณิกรอำเภอหาดใหญ่ (พ.ศ.2533-ปัจจุบัน)
- ประธานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวิเชียรชม (พ.ศ.2547-ปัจจุบัน)

2. ด้านการศาสนา

ดร.คุณรัตน์ ประธานราชภัฏรณิกร ได้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี โดยมีความคิดที่พึงตระหนักอยู่เสมอว่า

“เมื่อวัยล่วงไป ความคิดก็เปลี่ยนไป ข้าพเจ้าเห็นว่าการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการทำความดีเท่านั้น ไม่ใช่เป็นทางแห่งการหลุดพ้น สิ่งสำคัญของชีวิตคือ จิต ต้องปฏิบัติจิต เพื่อเป็นการปล่อยวางให้พ้นจากโลกะ โทสะ โมหะ เป็นการลดกิเลสและตัดหาให้น้อยลงเรื่อยๆ ซึ่งจะเป็นทางนำไปสู่ความพ้นทุกข์ในที่สุด”

จากความคิดข้างต้น เป็นเหตุให้ท่านได้เอาใจใส่และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก

ศาสตราจารย์สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ อดีตผู้อำนวยการสถาบันทักษิณคดีศึกษา ได้กล่าวถึงบทบาทด้านการศาสนาของ ดร.คุณรัตน์ ประธานราชภัฏรณิกร ไว้ตอนหนึ่งว่า

“ท่านได้บริจาคทรัพย์เป็นจำนวนมาก เพื่อทำนุบำรุง สร้าง บูรณปฏิสังขรณ์วัด เจดีย์ มณฑป พระอุโบสถ ซ่อฟ้า วิหาร ศาลาการเปรียญกุฏิสงฆ์ หอฉัน พิพิธภัณฑวัด สำนักวิปัสสนากรรมฐาน เมรุ ศาลาบำเพ็ญกุศลศพ รถบรรทุกศพ บ่อน้ำ

บาดาล ถึงเก็บน้ำให้กับวัดในท้องถิ่น ทั้งใกล้และไกล ตลอดไปถึงวัดในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศอีกด้วย นอกจากนี้แล้ว ยังบริจาคสมทบทุนให้กับมูลนิธิต่างๆ เพื่อประโยชน์ให้กับพระพุทธศาสนาอีก เช่น มูลนิธิอิทธิธรรม มหาธาตุวิทยาลัย วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ ธรรมโมลีมูลนิธิ วัดเลียบสงขลา มูลนิธิศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์หาดใหญ่ มูลนิธิวัดอ่างทอง สงขลา มูลนิธิศาลาปฏิบัติธรรมวัดคอนรัก สงขลา ฯลฯ”

นอกจากการบริจาคทรัพย์เพื่อทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาดังกล่าวแล้ว ยังได้เกื้อกูลการศาสนาในลักษณะของกิจกรรมการอีกหลายองค์กร อาทิเช่น

- ประธานกรรมการวัดชัยมงคล (พระอารามหลวง) (พ.ศ.2515-ปัจจุบัน)
- กรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี (พ.ศ.2524)
- รองประธานกรรมการบูรณซ่อมแซมวัดราชประดิษฐาราม (พ.ศ.2524)
- กรรมการการเงินการก่อสร้างรูปเหมือนหลวงพ่อดาว (พ.ศ.2525)
- กรรมการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานวัดราชประดิษฐาราม (วัดพะโต๊ะ) (พ.ศ.2527) เป็นต้น

3. ด้านสาธารณสุข

ด้วยเหตุที่ท่านเป็นผู้มีจิตเมตตาอย่างสูงต่อผู้ที่ประสบกับความทุกข์ยากโดยทั่วไป การเกื้อกูลทางด้านสาธารณสุขก็เป็นอีกด้านหนึ่งที่ท่านให้ความสนใจมากเป็นพิเศษ โดยได้บริจาคเงินส่วนตัวตั้งมูลนิธิสงเคราะห์ผู้ป่วยอนาถาโรงพยาบาลสงขลา ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังได้บริจาคทรัพย์เพื่อการสาธารณสุขในลักษณะต่างๆอีกมากมาย อาทิเช่น ให้อุปกรณ์การศึกษา ค้นคว้าต่อต้านโรคมะเร็ง ให้อุปกรณ์แพทย์ผู้ป่วย ทุนกัฒนาอาหารพระภิกษุกับมูลนิธิอื่นๆอีกมากมาย เช่น มูลนิธิกรมหลวงสงขลานครินทร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศิริราชมูลนิธิ มูลนิธิสายใจไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิพลเอกเปรม ดิณสุลานนท์ วิทยาลัยพยาบาลสงขลา ฯลฯ ตลอดจนการก่อสร้างอาคารให้แก่โรงพยาบาลหลายแห่ง เป็นต้น

นอกจากการส่งเสริมการสาธารณสุขดังกล่าวแล้ว ท่านยังได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือการสาธารณสุข ในลักษณะของคณะกรรมการอีกหลายองค์กรอีกมาก เช่น

- กรรมการมูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ (พ.ศ.2525-ปัจจุบัน)
- ประธานกรรมการมูลนิธิโรงพยาบาลหาดใหญ่ (พ.ศ.2528-ปัจจุบัน)
- กรรมการจัดหาและบริการดวงตา สาขาบริการดวงตาเหล่ากาชาด จังหวัดสงขลา (พ.ศ.2533-2540)
- เภรณุกุมมูลนิธิกรมหลวงสงขลานครินทร์ (พ.ศ.2517-2537)
- กรรมการส่งเสริมการศึกษาแพทย์เพื่อชนบท (พ.ศ.2525)
- กรรมการรับบริจาคเงินโดยเสด็จพระราชกุศลเพื่อใช้ในกิจการ พอ.สว. (พ.ศ.2526)
- กรรมการโครงการรณรงค์ปีสาธารณสุขมูลฐานแห่งชาติ (พ.ศ.2527)

4. ด้านสังคมสงเคราะห์

ดร.คุณรัตน์ ประธานราชภัฏนิกร เป็นผู้ที่มีเมตตาธรรมที่มีความห่วงใยความทุกข์ยากของผู้อื่นมาโดยตลอด ท่านจึงใช้ชีวิตในบั้นปลายอย่างนักสังคมสงเคราะห์ ด้วยการปฏิบัติตนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยจิตวิญญาณที่เปี่ยมด้วยเมตตา ยังผลให้เกิดความรู้สึกรอบอุ้มและอ้อมเอิบทั้งผู้รับและผู้ให้ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งศูนย์สงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อนภาคใต้ จังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ.2528 และต่อมาได้ดำเนินการสร้างศูนย์สงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อน จนสำเร็จในปี พ.ศ. 2531 พร้อมทั้งได้จัดหากองทุนไว้สำหรับการใช้จ่ายด้วยเป็นจำนวนเงิน 1,900,000 บาท นอกจากการช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์ในลักษณะของการบริจาคทรัพย์ดังกล่าวแล้ว ยังได้เอาใจใส่ช่วยเหลือในลักษณะของคณะกรรมการด้านสาธารณสุขอีกหลายองค์กร อาทิเช่น

- กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสงขลา (พ.ศ.2515-2535)

- กรรมการมูลนิธิศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา (พ.ศ.2527-2535)
- ผู้พิพากษาสมทบศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา (พ.ศ. 2527-2535)
- กรรมการบริหารกองทุนพัฒนาเด็กชนบท (พ.ศ.2524)
- อนุกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (พ.ศ.2527)
- กรรมการระดมทุนสร้างศูนย์สงเคราะห์เยาวชนหลังปล่อย จังหวัดสงขลา (พ.ศ.2528-2535)
- อนุกรรมการอุปการะเยาวชนมูลนิธิร่วมจิตน้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชนในพระบรมราชูปถัมภ์ (พ.ศ.2533-2535)
- กรรมการส่งเสริมและพัฒนางานสังคมสงเคราะห์จังหวัดสงขลา (พ.ศ.2528-2535)
- กรรมการบริหารมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (พ.ศ.2523-2535)
- กรรมการสงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (พ.ศ.2523-2535)
- กรรมการสงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อนจังหวัดสงขลา (พ.ศ.2527-2535)
- กรรมการที่ปรึกษาสมาคมสตรีอาสาสมัครรักษาดินแดนจังหวัดสงขลา (พ.ศ. 2523-2533)
- กรรมการที่ปรึกษาสมาคมสตรีนักรูทิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย (พ.ศ.2523-2530)
- ประธานกรรมการมูลนิธิโรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดสงขลา (พ.ศ.2522-2530)
- ประธานกรรมการมูลนิธิทักษิณคดีศึกษา (พ.ศ.2528-2533)

การเป็นผู้เปี่ยมล้นด้วยคุณธรรมและจิตสำนึกทางสังคม และการได้บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์และสังคมอย่างอนเนกอนันต์ที่ได้ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง ปรากฏเกียรติคุณทั้งแก่ตนเองและวงศ์ตระกูล ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ประกอบกับการเป็นผู้ประสบความสำเร็จอย่างสูงส่งในธุรกิจของตน

ปี พ.ศ. 2533 สภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา จึงพิจารณาอนุมัติปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขา พัฒนาชุมชน และ

ปี พ.ศ. 2535 สภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้พิจารณาอนุมัติปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขา บริหารธุรกิจให้แก่ คุณรัตน์ ประธานราษฎร์นิกร เป็น ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎร์นิกร

ประเด็นช่วยเหลือในปัจจุบัน

การทำงานของท่านนั้น ท่านวางแผนล่วงหน้า และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมาหลายปี ตัวอย่างเช่น

- เมื่อโรงเรียนจะเปิดภาคการศึกษาใหม่ ท่านก็คิดถึงเด็ก มุ่งไปทางเด็กยากจน เด็กที่พ่อแม่ยากจน ไม่มีแม้แต่เงินกินอาหารกลางวัน ท่านก็มุ่งไปยังสถานที่ซึ่งเห็นว่าน่าจะมีปัญหานี้ ต้องไม่ใช่ในเมือง จึงได้มุ่งไปที่อำเภอสิงหนคร โดยแจ้งให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยค้นหาโรงเรียนที่มีเด็กขาดแคลนให้ 5 โรงเรียน เมื่อได้ชื่อโรงเรียนมาแล้ว ก็ติดต่อโรงเรียนเอง ให้คัดเด็กที่พ่อแม่ยากจน ไม่มีเงินให้ลูกรับประทานอาหารกลางวัน จำนวน 15 คน ใน 5 โรงเรียน รวมเป็น 75 คน ท่านรับให้เด็ก 75 คนนี้ รับประทานอาหารกลางวันฟรี คนละ 10 บาท สำหรับครั้งแรกนี้ เดิมท่านคิดว่าจะมอบให้ผ่านทางคุณครู แล้วให้คุณครูมอบให้เด็ก ต่อมาคิดว่าเพื่อให้เด็กมีความภูมิใจ และท่านเองก็รู้สึกภูมิใจด้วย จึงไปมอบให้ด้วยตนเอง โดยกำหนดมอบที่โรงเรียนซึ่งตั้งอยู่ระหว่างกลางของโรงเรียนทั้งหมด รวบรวมเด็กจากทั้ง 5 โรงเรียนมารวมกันแล้ว ท่านจะมอบทุนให้เด็ก เพื่อให้เด็กรู้สึกดีของเขา ว่าเขามีสิทธิรับประทานอาหารฟรี โดยคุณครูจะต้องจ่ายเงินให้เขาวันละ 10 บาท

- วันที่ 22 พ.ค. นี้ ท่านไปแจกชุดนักเรียน อุปกรณ์การเรียน 400 คน แล้วเลี้ยงอาหาร 1 มื้อ ที่โรงเรียนพะตง ประชานศิริวัฒน์ มีรายชื่อมาให้ อยู่ชั้นไหน อายุเท่าไร และวัดขนาดเสื้อผ้าเด็กมาด้วย แล้วท่านก็จัดเสื้อผ้าให้ตามขนาดที่แจ้งมาใหญ่ขึ้นอีก 1 เบอร์

- เรื่องยาเสพติด ท่านบอกว่ายังไม่อยากยุ่ง เพราะว่าเหนื่อย มันเป็นปัญหาที่ไม่รู้จักจบ ไม่เหมือนแจกของ เสร็จแล้วก็จบไป

- เดือน ก.ค. ท่านมุ่งไปที่ผู้ใหญ่ อายุ 70 ปี ขึ้นไป จำนวน 90 คน จาก อ.เทพา ซึ่งจะทำทุกปี โดยเปลี่ยนสถานที่ไปเรื่อยๆ ตามอำเภอต่างๆ ทำมา 20-30 ปีแล้ว จัดวันที่ 29 ก.ค. เนื่องด้วยเป็นวันเกิด (แจกตามอายุ) ให้ทางอำเภอแจ้งมาว่ามีผู้หญิงกี่คน ผู้ชายกี่คน ของที่แจกประกอบด้วย เสื้อผ้า 1 ชุด ข้าวสาร ปลากระป๋อง ยาหอม (สูตรที่ท่านทำเอง) นิมนต์พระสงฆ์ 10 รูป เจริญพระพุทธมนต์ เลี้ยงอาหาร เสร็จแล้วแจกของ

- ขณะนี้กำลังสร้างที่พักสงฆ์ที่วัดคอนรัก โดยท่านทอดกฐินให้ งบประมาณก่อสร้าง 3.5 ล้านบาท โดยทำเป็นอาคารแถวยาว พักรวมได้ 10 รูป เป็นอาคาร 2 ชั้น

- งานที่ทำ จะคิดปีต่อปี

- งานที่ท่านทำ จะไม่ไปเสนอใคร คิดว่าเมื่อรู้สึกศรัทธาก็ทำไป ไม่ต้องไปเสนอขอทุนกับใครให้ยุ่งยาก

- สำหรับวันที่ 16 ก.ค. นี้ มีกำหนดการแจกทุนการศึกษาให้นักเรียนของทางมูลนิธิในเครือฯ ถ้าดอกเบี้ยจำนวนมากจะแจกได้หลายร้อยคน แต่ปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยต่ำมาก จนต้องเปลี่ยนจากเงินฝากธนาคาร มาเป็นพันธบัตรรัฐบาลแทน เพราะอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า

- ให้ทุนนักศึกษาแพทย์ของโรงพยาบาล โดยเอาดอกเบี้ยมาให้จากเงินกองทุน ซึ่งเป็นเงินกองทุนที่ได้บริจาคให้ทางมูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ปัจจุบันจำนวนเงินประมาณ 6-7 ล้านบาท ซึ่งท่านจะให้เงินสมทบกองทุนทุกปี หลายปีแล้ว นอกจากนี้ยังมีทุนของหลานที่อยู่กรุงเทพฯ ซึ่งรู้สึกว่าการทำบุญที่นั่นอาจไม่ถึงมือผู้รับ เนื่องจากไม่มีโอกาสทราบว่านำเงินที่ได้บริจาคไปให้ใคร จึงได้ร่วมบริจาคตั้งเป็นกองทุน ให้แก่ทางมูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จำนวนเงินปีละ 20,000 บาท สำหรับเป็นทุนการศึกษาแพทย์ (ให้ในวันที่ 16 ก.ค พร้อมกับเด็กนักเรียน) ให้ทุกปี ปีละ 5-6 ทุน ทุนละ 10,000-15,000 บาท

- ในส่วนของคนพิการ 4 ประเภท คือ ดาบอด หูหนวก พิการซ้ำซ้อน ปัญญาอ่อน ได้เข้าไปช่วยทุกปี อย่างน้อยก็เข้าไปเลี้ยงอาหารเด็ก 1 มื้อ

- ที่วัดที่โคกเปี้ยว เกาะขอ ได้ไปช่วยสร้างโรงเรียน สำหรับให้สามเณรเรียน ขนาด 50x16 เมตร 3 ชั้น ขณะนี้กำลังสร้างอยู่ ท่านเห็นว่าถ้าเด็กได้อยู่ได้ร่วมกาศาวพัตรถึง 10 ปี เมื่อสึกออกมาจะต้องเป็นคนดีแน่ ท่านจึงสนใจช่วย โดยขณะนี้ได้ซื้ออาคารเก่าสอนไปก่อนเพราะมีสามเณรแล้ว โดยพระท่านก็ใช้เงินทุนที่ได้มาจากโยมที่มาทำบุญทุกวันพระ เก็บสะสมมา 5-6 ปีแล้ว

7.3 นายนิคม ปรีชาวีรกุล

ประธานชมรมสมาคมและมูลนิธิหาดใหญ่

นายนิคม ปรีชาวีรกุล เป็นผู้ที่มียศทางสูงในกลุ่มคนจีนในจังหวัดสงขลา ประวัติส่วนตัวแม้จะไม่เป็นที่เปิดเผย แต่ด้วยบทบาทของท่าน เป็นที่ยอมรับนับถืออย่างกว้างขวางจากทุกฝ่ายในสังคม จนกระทั่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานชมรมสมาคมและมูลนิธิหาดใหญ่ ซึ่งเป็นที่รวมของชมรม สมาคม และมูลนิธิระดับแนวหน้าของจังหวัดสงขลา

แต่เดิมนั้น คนจีนในหาดใหญ่ต่างก็มีการช่วยเหลือเกื้อกูลพวกพ้องที่พูดภาษาเดียวกัน จนนำไปสู่การก่อตั้งสมาคมที่รวมเอาคนที่พูดภาษาเดียวกันมาอยู่สมาคมเดียวกัน เริ่มแรกเริ่มมีเพียง 5 สมาคม คือ 1) สมาคมแต่้จังหวัดใหญ่ 2) สมาคมสกเกี้ยนแห่งจังหวัดสงขลา 3) สมาคมไหหลำแห่งภาคใต้ 4) สมาคมแคะ (ฮากกา) หาดใหญ่ และ 5) สมาคมกวางตุ้ง (ก๊วงสิ่ว) หาดใหญ่ ต่อมามีการแตกหน่อเพิ่มขึ้นอีก 10 สมาคม คือ 1) มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี 2) มูลนิธิจงฮั่วสงเคราะห์คน

ชราอนาถา 3) สมาคมสตรีประสานมิตร 4) สมาคมศิษย์เก่าศรีนคร 5) สมาคมรวมมิตร ปั่นชั้นชัก 6) มูลนิธิเทิดคุณธรรม
 ชาติใหญ่ 7) มูลนิธิมงคลธรรมสงเคราะห์ประชา 8) มูลนิธิศิริธรรมชาติใหญ่ 9) สมาคมรวมมิตรเพ็ญใจแห่งประเทศไทย
 และ 10) สมาคมกวางไส

สมาคมจะเป็นที่พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชาวจีนด้วยกัน ใครมีเรื่องราวขัดข้องหมองใจกับใคร
 ก็อาศัยสมาคมเป็นสถานที่ไกล่เกลี่ยพูดคุย เพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน ไม่ต้องขึ้นโรงขึ้นศาล การรวมกันก่อตั้งสมาคมของชาว
 จีนทั้งในชาติใหญ่และที่อื่นๆ เป้าหมายหลักต่างก็มีความตั้งใจเดียวกันคือการช่วยเหลือสังคมทำงานตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน
 ไทยโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ต่อมาผู้บริหารสมาคมต่างๆ ได้มารวมตัวกัน ก่อตั้งเป็นชมรมสมาคมและมูลนิธิชาติใหญ่
 ขึ้น กระทั่งปัจจุบัน มีรวมกันทั้งสิ้นถึง 19 ชมรมสมาคมและมูลนิธิชาติใหญ่

รายชื่อสมาชิกชมรมสมาคมและมูลนิธิ ชาติใหญ่

	สมาคม	ประธาน**
1	สมาคมแต้จิ๋ว ชาติใหญ่	คุณ นิคม ปรีชาวีรกุล
2	สมาคมอกเกี้ยนแห่งจังหวัดสงขลา	คุณนิมิตร ชัยจิระธิกุล
3	สมาคมฮากกา ชาติใหญ่	คุณสมชัย พิณกุล
4	สมาคมไหหลำแห่งภาคใต้	คุณสวัสดิ์ สุขานนท์สวัสดิ์
5	มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเขียเขียงตั้ง) ชาติใหญ่	คุณวันชัย ลีละศิธร
6	สมาคมสตรีประสานมิตร	คุณมัทนา สุขานนท์สวัสดิ์
7	สมาคมรวมมิตร ปั่นชั้นชัก	คุณสว่าง ธรรมสิทธิ์บุรณ
8	มูลนิธิเทิดทูนมิตรภาพการกุศลและการศึกษา	คุณทักษิณ ตันติพิมลพันธ์
9	มูลนิธิมงคลธรรมสงเคราะห์ประชา	คุณณรงค์ รัตนโสภณภักษ์
10	มูลนิธิศิริธรรม ชาติใหญ่	คุณเฮ่าสู่น แซ่สูย
11	สมาคมกวางไส ชาติใหญ่	คุณบุญชัย วชิรอนันต์
12	สมาคมศิษย์เก่าศรีนคร	คุณนิคม ปรีชาวีรกุล
13	มูลนิธิจงฮั่วสงเคราะห์คนชราอนาถา	คุณฮีนยง วัชรอาภา
14	สมาคมรวมมิตรเพ็ญใจแห่งประเทศไทย	คุณธนพล พิทยาเจริญวงศ์
15	สมาคมกวางไส ชาติใหญ่	คุณวิรุฬห์ พิรสุขประเสริฐ
16	สมาคมโผวเล้ง	
17	สมาคมเตี้ยเอี้ยง	
18	มูลนิธิโรงเรียนกอบกาญจน์	

1 9	มูลนิธิโรงเรียนศรีนคร	
--------	-----------------------	--

** หมายเหตุ ประธานอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้างแล้ว

วัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีดำเนินงาน

เพื่อเป็นการรวมกันของชมรม สมาคม และมูลนิธิ ของคนจีนในภาคใหญ่ทั้งหมด โดยเริ่มแรกมาจากสมาคมจีน 5 ภาษาก่อน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เช่น เมื่อทางราชการต้องการจะจัดงานอะไร ก็ส่งหนังสือขอความร่วมมือมาที่ชมรมฯ จากนั้นชมรมฯ ก็จะแจ้งต่อไปยังสมาชิก หรือเรียกประชุมหารือกัน รวบรวมกำลังกันไปช่วยเป็นเงิน หรือการไปร่วมงานกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ให้เห็นถึงกำลัง และเกิดความสวยงามอีกด้วย

การบริหารจัดการ

โดยนายนิคม ปรีชาวีรกุล และมีสมาคมแต่จิ๋ว ภาคใหญ่ ช่วยประสานงาน

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ

จุดเทียนชัยถวายพระพร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวันพระราชสมภพ

กิจกรรมที่ทำเป็นพิเศษ

จัดกิจกรรมลงนามไว้อาลัย ต่อการสิ้นพระชนม์ของ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในฐานะเป็นองค์กรตัวแทนของพี่น้องชาวจีนในจังหวัดสงขลา ณ ที่ทำการ ชมรมสมาคมและมูลนิธิ ภาคใหญ่ เลขที่ 184 ถ.นิพัทธ์อุทิส 3 อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

ร่วมกับราชการ ประชาชนทั่วไป

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

ในส่วนของชมรมจะไม่ได้ดำเนินกิจกรรมใดๆ โดยตรง แต่ละสมาคมเป็นผู้ดำเนินการตามแนวทางของแต่ละสมาคมเอง โดยมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ชมรมเป็นเพียงศูนย์ประสานงานของ 19 สมาคม มูลนิธิ เมื่อจะดำเนินการหรือเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ก็จะมีนัดรวมตัวกันไป การช่วยเหลือทางราชการไม่ต้องใช้เงินมากนัก ส่วนใหญ่จะมีการรวมตัวกันในงานที่ทางราชการขอความช่วยเหลือมา หรืองานแต่งงาน งานศพ เป็นการรวมกันให้ผู้คนพบเห็น ให้เกิดความรู้สึกที่ดี

บทบาทด้านการศึกษาและสังคมสงเคราะห์

ในฐานะประธานมูลนิธิโรงเรียนศรีนคร ภาคใหญ่ และ นายกสมาคมแต่จิ๋ว

ด้านการศึกษา

นายนิคม ปรีชาวีรกุล เป็นประธาน ดูแลรับผิดชอบ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนศรีนคร และ โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษา โรงเรียนศรีนคร บริหารงานโดยคณะกรรมการจาก 5 สมาคมจีน ได้แก่ สมาคมฮากกา สมาคมแต่จิ๋ว สมาคมฮกเกี้ยน สมาคมไหหลำ และสมาคมกวางไส ร่วมกับคณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่าศรีนคร สำหรับโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษา ตั้งขึ้นและอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสมาคมแต่จิ๋ว

นายนิคม ปรีชาวีรกุล สร้างผลงานที่โดดเด่นในการระดมทุนเพื่อสร้างอาคารเรียนของทั้ง 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนศรีนคร กว่า 100 ล้านบาท และ โรงเรียนกอบกาญจน์ 30 ล้านบาท

นายนิคม วิชาวิรุฑ ให้ทุนแก่เด็กนักเรียนโรงเรียนศรีนคร ที่เป็นเด็กเก่ง เมื่อเรียนจบชั้น ป.6 ให้เรียนต่อในชั้น ม.1- ม.3 ที่โรงเรียน โดยให้ทุนการศึกษาแบบต่อเนื่อง 3 ปี เพื่อจะได้สร้างชื่อเสียงให้ทางโรงเรียน ป้องกันไม่ให้เด็กนักเรียนที่เรียนเก่งออกไปอยู่โรงเรียนอื่น

โรงเรียนศรีนครมีคุณครูชาวจีน 18 คน มาจากเงินซึ่ง เงินดู กวางไฮ ประเทศจีน ซึ่งจบปริญญาตรีสายครู ทางโรงเรียนได้คัดเลือกมาโดยให้เงินเดือนพร้อมสวัสดิการ ที่พัก ตัวเครื่องบินไป-กลับ เพื่อสอนภาษาจีน ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของโรงเรียน เพราะทุกวันนี้ผู้รู้ภาษาจีนได้เปรียบ เช่นเดียวกันกับที่โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษา มีคุณครูชาวจีน 8 คน

ปัจจุบันโรงเรียนศรีนครมีนักเรียนประมาณ 3,300 คน โรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามีนักเรียนประมาณ 1,800 คน

ด้านสังคมสงเคราะห์

มูลนิธิของอัฐสงเคราะห์คนชราอนาถา บริหารงานโดยคณะกรรมการจาก 5 สมาคมจีน เช่นเดียวกันกับโรงเรียนศรีนคร กำหนดให้มีการหมุนเวียนดูแลจากแต่ละสมาคม วาระละ 2 ปี ริเริ่มโดยนายนิคม วิชาวิรุฑ ปัจจุบันมีคอมพิวเตอร์ในการทำบัญชี และจะมีการแบ่งงานรับผิดชอบ เช่น สำนักงาน สุสาน มี 5 นายกสมาคมเป็นที่ปรึกษา ทุกเดือนจะต้องส่งงบดุล เมื่อจะดำเนินการใด ก็เรียกประชุม แล้วลงมติกัน

7.4 นายนิมิตร ชัยจิระธิกุล

นายกสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา

นายนิมิตร ชัยจิระธิกุล เกิดเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2492 ที่จังหวัดสงขลา เป็นบุตรนายไ้หลาย กับนางจีโม้ย ชัยจิระธิกุล มีภรรยาชื่อ นางรุ่งรัตน์ ชัยจิระธิกุล มีบุตรธิดารวม 3 คน ปัจจุบันเป็นเจ้าของธุรกิจ 7 บริษัท คือ 1) บริษัท นิวเอ็นซี ทรานส์สปอร์ต จำกัด 2) บริษัท สหชัย อินเทอร์เน็ตชั่นแนล จำกัด 3) บริษัท ทีเอสซี (สงขลา) จำกัด 4) บริษัท ซี.เอส.คอมเพล็กซ์ จำกัด 5) บริษัท อาเซียน คอนเทนเนอร์ จำกัด 6) บริษัท นาสีทอง บ้านและที่ดิน จำกัด และ 7) บริษัท มิตรแสง วิศวกรรม จำกัด นอกจากนี้จะประสบความสำเร็จทางธุรกิจแล้ว ท่านยังเป็นคนที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงทางสังคม ดังจะเห็นได้จากตำแหน่งทางสังคมมากมายและหลากหลายวงการ อาทิเช่น

ด้านส่งเสริมการศึกษา

- ประธานกรรมการชมรมผู้ปกครองครู โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา
- กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา
- กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย (2547-2550)
- กรรมการชมรมผู้ปกครอง-ครู โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย (2534-2540)
- รองประธานมูลนิธิ และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนศรีนคร
- กรรมการอำนวยการ โรงเรียนธิดานุเคราะห์
- กรรมการมูลนิธิมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- กรรมการบริหารกองทุนคณะพยาบาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ที่ปรึกษา โครงการวิจัยการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในท้องถิ่น (น้ำตกทรายขาว และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จ.ปัตตานี)

ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- นายกสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา
- รองประธานคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา

- คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์กลุ่มชายแดนภาคใต้
- คณะกรรมการอำนวยการงานวันแพะและเทศกาลอาหารฮาลาลแห่งชาติ
- คณะกรรมการจัดงานการแข่งขันวิ่งผลัดมหาสมุทรสู่มหาสมุทร

ด้านการบริหารจัดการ

- คณะกรรมการยุทธศาสตร์กลุ่มชายแดนใต้ (กกจ.)
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.)
- อธิบดีประธาณที่ปรึกษาประจำจังหวัด (ปีพ.ศ.2544-2546)
- ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีนครสงขลา
- ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่
- คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาธุรกิจชายแดนภาคใต้ (IMG-GT)
- คณะกรรมการที่ปรึกษาคำรวจภูธรภาค 9
- คณะกรรมการ ก.กต.ร.จังหวัดสงขลา
- คณะกรรมการมูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดสรรที่ดินจังหวัดสงขลา
- กรรมการที่ปรึกษาโครงการพัฒนาการจัดการพื้นที่ลุ่มทะเลสาบสงขลา
- คณะอนุกรรมการดำเนินการพัฒนาเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามตัวชี้วัดดัชนีของจังหวัดสงขลา
- คณะอนุกรรมการผังเมืองระดับจังหวัดเพื่อการพิจารณาผังเมืองรวม
- คณะอนุกรรมการการกำกับ ติดตาม ดูแล การดำเนินงานตามนโยบายของผู้บริหาร ทน.หาดใหญ่
- กรรมการยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่ม 2
- กรรมการประสานงานความร่วมมือภาครัฐและเอกชนจังหวัดสงขลา

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

- กรรมการมูลนิธิสงเคราะห์คนชรา
- กรรมการมูลนิธิท่งเซียเซี่ยงตึ้ง
- กรรมการมูลนิธิเพื่อแผ่นดินไทย
- กรรมการที่ปรึกษามูลนิธิราชประชานุเคราะห์ประจำจังหวัดสงขลา
- กรรมการมูลนิธิสวนประวัติศาสตร์พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- นายกสมาคมฮกเกี้ยนแห่งจังหวัดสงขลา

การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ

มูลนิธิในสงขลามีมากมายหลายแห่ง แต่ที่นายนิมิตร ชัยจิระธกุลเข้าไปร่วมด้วยต้องเป็นมูลนิธิที่มีภารกิจชัดเจน และต้องไม่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง ได้แก่ มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี สมาคมฮกเกี้ยน และ มูลนิธิจงฮั่วสงเคราะห์คนชรา เป็นต้น

ประเด็นที่ให้ความช่วยเหลือ รูปแบบ และวิธีการให้

นายนิมิตร ชัยจิระธกุล เลือกลงสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กที่มีความประพฤติเรียบร้อย แต่ยากจน โดยไม่ต้องเป็นเด็กที่เรียนเก่ง เพราะคนยากจนจะเรียนหนังสือไม่เก่ง ต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน บางคนไม่มีแม่ค้าอาหารกลางวัน การคัดเลือกเด็ก โดย

ให้อาจารย์แต่ละโรงเรียนที่อยู่รอบนอก ส่งรายชื่อเสนอมาให้ โดยทุนของสภกเถียนจะให้ทุนเด็กตั้งแต่ ม.1-ม.3 คือให้ต่อเนื่อง 3 ปีติดต่อกันไป

นอกจากนั้น ยังให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆอีกมากมาย

7.5 สรุปท้ายบท

จากข้อมูลกลุ่มบุคคลผู้ที่เป็นผู้ให้ทางสังคมทำให้เห็นได้ว่า บทบาท การทำงานของทุกท่านเริ่มด้วยการทำจากสิ่งใกล้ตัว จากประสบการณ์ส่วนตัว หรือจากเรื่องราวที่ท่านประสบในระหว่างการค้าเดินชีวิต เริ่มจากเรื่องง่ายๆ และขยายออกไปยังเรื่องอื่นๆที่เชื่อมโยงกัน ประกอบกับแนวความคิดของแต่ละท่านที่มีพัฒนาการจากเรื่องความช่วยเหลือพื้นฐานไปสู่การให้ความช่วยเหลือที่มีพลังและประสานกับองค์กรต่างๆอย่างกว้างขวาง สิ่งสำคัญที่ทุกท่านเหมือนกันคือ ใจบุญ และต้องการช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยากอยู่เป็นพื้นฐาน จากนั้นจึงพัฒนาการช่วยเหลือไปในทางลึกและทางกว้างในที่สุด

บทเรียนในการให้ที่ได้รับจากการศึกษาจากบุคคลที่เป็นผู้ให้ทั้ง 4 ท่านคือ การเริ่มทำงานจากเรื่องง่ายๆที่สนใจก่อนเริ่มที่ตัวเองก่อน จากนั้นจึงชักชวนผู้ที่มีจิตใจคล้ายกัน เข้ามาร่วมกันทำงาน มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับฝ่ายต่างๆในสังคม แสวงหาเพื่อน รวมพลังกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ประเด็นที่ได้รับความสนใจมากในลำดับต้นๆคือ การให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้โอกาสได้พัฒนาตนขึ้นเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไปในอนาคต ซึ่งมีตั้งแต่การให้ทุนการศึกษา และอาหารกลางวัน

การที่จะให้คนสงขลาค้นตัวในการเป็นผู้ให้เหมือนดังตัวอย่างบุคคลทั้ง 4 นั้นเป็นประเด็นที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า ยังมีบุคคลอีกเป็นจำนวนมากในสงขลาที่เป็นผู้ให้ที่น่าสนใจ มีผู้ให้กระจายตัวอยู่ทั่วทั้ง 16 อำเภอ ทุกตำบลมากบ้างน้อยบ้าง ซึ่งควรจะศึกษาเพิ่มเติมในลำดับต่อไป

บทที่ 8

ทุนทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลา

การพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลาให้สามารถดำเนินการไปได้ด้วยดีนั้น นอกจากความรู้เรื่องทุนจากองค์กรต่างๆ ที่มีในจังหวัดสงขลาแล้ว จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยอื่นๆที่เอื้อต่อการทำงานด้วย เช่น การมีองค์กร หรือบุคคลผู้มีศักยภาพสูงที่มีจิตอาสาให้คำแนะนำ สนับสนุนมูลนิธิในแต่ละช่วงเวลา การมีเครือข่าย องค์กรทางสังคม ภาคประชาชนที่กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด ที่ทำให้การให้ความช่วยเหลือของมูลนิธิเกิดประโยชน์ ตอบสนองความต้องการได้อย่างเหมาะสม การมีเครื่องมือที่สามารถใช้สื่อสาร สร้างปฏิสัมพันธ์ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านต่างๆของมูลนิธิ ตลอดจนมีแนวทางการระดมทุนที่สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดสงขลา

ทุนทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลาประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ ทั้งที่เป็นบุคคล องค์กร และเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. นายบัญญัติ จันทน์เสนา ประธานมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ

2. แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา นายชาคริต โภชะเรือง
3. สื่อชุมชนแห่งชาติ นายศิริพล สัจจาพันธ์
4. การทำบุญทางพุทธศาสนา แม่ชีสุขจี จิตเจริญ

8.1 นายบัญญัติ จันทน์เสนาะ

ประธานมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ
อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

นายบัญญัติ จันทน์เสนาะ เกิดเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2487 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท พบ.ม.(รศ.) จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เป็นอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย อดีตรองอธิบดีกรมที่ดิน อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นครศรีธรรมราช และสงขลา และอดีตรองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายบัญญัติ จันทน์เสนาะ ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่มูลนิธิชุมชนสงขลา ทั้งการให้คำปรึกษา ให้สัมภาษณ์ ที่บ้านพัก และการเข้าร่วมชุมนุมจิตอาสา แนะนำมูลนิธิชุมชนสงขลา ที่โรงแรม เจ บี หาดใหญ่ ท่านเสนอให้ใช้สถานที่ทำการโดยไม่คิดมูลค่า เสนอจะสนับสนุนเงินตั้งต้นมูลนิธิชุมชนสงขลา และอื่นๆอีกมากมาย จากการสัมภาษณ์ที่บ้านพัก มีเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

วัฒนธรรมการให้ของคนสงขลามองเห็นว่ามีรูปแบบหลากหลาย แตกต่างกันไปแต่ละบุคคล ที่เห็นชัดคือ ของชาวพุทธ ที่มักจะทำเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว ไปสร้างสิ่งต่างๆ แล้วบันทึก จารึกไว้ อุทิศให้เป็นความรู้สึกถึงความกตัญญูรู้คุณ ทางอิสลามก็มีการร่วมทำบุญ สร้างมัสยิด สร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ รวมถึงพวกพี่น้องเชื้อสายจีน ก็ซัดเรื่องทำบุญอุทิศให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว แสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ลักษณะนี้ในสังคมมีมาก ถ้าเราพูดถึงบรรพบุรุษซึ่งเป็นความรู้สึกที่มีอยู่แล้ว เราสามารถดูประกายตรงนี้ได้ จะทำให้เกิดพลังตามมาเช่นกัน กับคนที่มิบุญคุณกับเรา เราก็อยากทำอะไรเพื่อตอบแทนบุญคุณเหมือนกัน เช่นการตั้งกองทุนให้กับพ่อแม่เพื่อมอบทุนให้กับนักเรียน ซึ่งถือว่าตอบแทนบุญคุณพ่อแม่และยังเกิดประโยชน์กับนักเรียนด้วย ซึ่งกองทุนมูลนิธิลักษณะนี้มีมากที่มอบทุนแล้วใช้ชื่อของบรรพบุรุษ

ผู้ให้ในสงขลายังมีอีกมาก ซึ่งบางครั้งเราเข้าไม่ถึงหรือเราไม่ทราบ เช่น คุณลี อิน ต้อง ประธานกรรมการบริษัท ยางไทยปักษ์ใต้ จำกัด (เต็ก บี ห้าง) หรือบางคนอยากจะทำ แต่ไม่รู้จะทำอะไร ซึ่งเห็นว่าผู้ต้องการความช่วยเหลือยังมีอีกมาก ถ้าเรามีข้อมูลเหล่านี้ เราจะสามารถบริหารข้อมูลให้ผู้ให้ได้ให้ไปสู่ผู้ต้องการความช่วยเหลือที่มีอีกมากได้ เราจะต้องมีสำนักงานเพื่อบริหารข้อมูล ข้อมูลที่มีก็ต้องนำมาถนอมกรอง และที่สำคัญคือความน่าเชื่อถือ เป็นเรื่องใหญ่มาก เมื่อเราไปบอกเขาแล้ว ทำให้เขาเชื่อว่าเราไม่ได้ไปหลอกเขา เขาก็ยินดีจะช่วย เห็นว่ามูลนิธิศุภนิมิตเก่งมากในเรื่องการบริหารจัดการ จะมีการส่งจดหมายมา มีเด็ก 10 คน 20 คน ถามว่าจะช่วยไหม การช่วยก็มีให้เลือกหลายแบบ เดือนละเท่าไร ปีละเท่าไร ได้ช่วยเอาไว้ 1 คน เป็นเด็ก นาน เมื่อครั้งไปตรวจราชการที่นั่น ก็บอกผ่านมูลนิธิไป เขาก็เอาเด็กมาพบ พอปีใหม่ก็มีหนังสือมาอีก จะให้

ของขวัญเด็กใหม่ และเด็กจะเขียนจดหมายมาหาด้วย จะอวยพรปีใหม่ใหม่ จะมีของขวัญปีใหม่มาให้เลือก มีราคาแตกต่างกันไป และจะส่งเงินไปทางไหนได้บ้าง ผู้อำนวยการเป็นคนตรง ชื่อคุณชูศักดิ์ ถ้าคุณชิตสนใจ จะเชิญเขามาคุยเรื่องการบริหารจัดการข้อมูล ตอนที่ทำมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติไม่มีสำนักงาน ก็เอาไปฝากเขาไว้ และคนไทยโดยมากไม่ค่อยสนใจเรื่องการเก็บข้อมูล เป็นจุดอ่อนของเรา ถ้าไม่มีข้อมูลจะมองไม่เห็นอะไร การตัดสินใจก็ช้า มองไม่เห็นว่าจะทำอะไร แต่ถ้ามีข้อมูลเราจะตัดสินใจได้ เช่นตอนเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ก็มีการทำวิสัยทัศน์ร่วมกัน มานั่งคุยกัน แล้วออกมาเป็นแผนงาน ที่จะเป็นตัวบอกว่าทำอะไร ที่ไหน อย่างไร บอกไว้ในแผนหมดเลย ซึ่งที่จริงแล้วก็ยังเป็นจุดอ่อนของมูลนิธิต่างๆ เพียงแต่การมีสำนักงานก็จะมีภาระ แต่ถ้าไม่มี มันจะไปไม่ได้ไม่ตี จะเดินงานไม่ได้ หรือเดินช้า ก็รู้สึกอึดอัด มูลนิธิหลายแห่งมีเงินก็ไม่ได้ใช้ มูลนิธิเรารักสงขลาไม่ได้หาเงินเลย มีเงินอยู่ 4 ล้านบาท

การจะหาเงินนั้นไม่ยาก เพียงแค่มีตัวแทนตามชุมชน มีเครือข่าย เราทำจดหมายไว้ฉบับหนึ่ง และเมื่อมีงานศพ ก็ให้ตัวแทนเซ็นชื่อแล้วยื่นให้งานศพ ถ้าเรามีภาพที่น่าเชื่อถือ ก็จะได้รับบริจาค แล้วยังมีงานแต่งงาน ที่จะมีการมอบเงินให้การกุศลกันทุกงาน ถ้าเป็นงานในภาคใหญ่สมาคมจีนจะได้ทั้งหมด เราก็น่าจะเพิ่มไปได้อีก 1 มูลนิธิ สามารถสร้างได้ เพราะปัจจุบันมีอยู่แล้ว แต่ยังไม่เป็นระบบ ถ้าเราใช้องค์กรเราเป็นจุดรวม ทั้งจังหวัดมา ทุกอำเภอก็มา ทุกท้องถิ่นก็มา ได้เคยคิดจะให้มูลนิธิเรารักสงขลาทำ แต่ก็ไม่มียุทธศาสตร์ ไม่มีสำนักงาน จึงไม่ได้ทำ แต่ยังเชื่อว่าถ้าทำได้ ค่าใช้จ่ายสำนักงานมีแน่ ไม่ต้องกังวล ให้มีรด มีคน 1 คน ตระเวนเก็บเงิน แต่ที่สำคัญคือ ต้องมีวิธีการให้ผู้ให้เข้าใจว่า เงินที่รับมานั้นจะเอาไปทำอะไร ทางมูลนิธิศุภนิมิตทำได้ดีมาก จะมีหลักฐานหมด เป็นขั้นเป็นตอน เป็นรูปแบบที่ดีมาก เป็นระบบ ถ้าขอบเขตงานกว้าง ก็จำเป็นต้องมีระบบ เห็นว่าให้มูลนิธิศุภนิมิตมีประสบการณ์ ไปเอาแบบเขามาทำได้เลย ไม่ต้องไปเสียเวลาไปศึกษาอยู่อีก และโดยส่วนตัวก็มีความสัมพันธ์กับคุณชูศักดิ์อยู่แล้ว

การช่วยเหลือเด็ก ถือเป็นการสร้างคนที่ดีที่สุด เพราะวัยผู้ใหญ่สร้างไม่ได้ เปลี่ยนไม่ได้แล้ว สำหรับการช่วยเหลือเด็กในสงขลายังทำแบบกระจายกระจ่าย มีมูลนิธิอีกแห่งหนึ่งที่ทำขึ้นมา คือ มูลนิธิพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เพื่ออาหารกลางวันนักเรียน มีเงินอยู่ตั้งเกือบ 3 ล้านบาท ไม่ได้ทำอะไร หลังจากนั้นก็เปลี่ยนโครงสร้างจาก สปจ. มาเป็นเขตการศึกษาแล้วไม่ได้ทำอะไรเลย ซึ่งถ้ามูลนิธิจะไปทำเรื่องนี้ก็สามารถทำได้เลย เอาไปเชื่อมต่อได้ เพราะไม่มีคนทำ หรือแม้แต่มูลนิธิของป้า (พล.อ.เปรม) ที่ตั้งขึ้นตามโรงเรียนต่างๆ บางแห่งก็ไม่ได้ทำอะไรเลย ไม่มีการประชุมให้ถูกต้อง ถือเป็นจุดอ่อนหลายๆ ในการบริหารจัดการ ถ้าเราจัดการเรื่องข้อมูลให้ดีเราจะเห็นภาพเลยว่า เราควรทำอะไร แหล่งทุนอยู่ตรงไหน กองทุนทั้งหมดที่มีอยู่แหล่งที่เขาไปบริจาคอยู่ตรงไหน สอบถามไปตามหน่วยงานต่างๆ มีใครบ้างที่บริจาคเงินเป็นประจำ เก็บข้อมูลทั้งหมด จะได้ข้อมูลมากมาย ที่ไม่เคยรู้ก็จะารู้ เพียงแค่เราได้ข้อมูลมาแล้วบริหารข้อมูล เราก็จะทำงานได้ ไม่ต้องออกแรงด้วยซ้ำไป ยิ่งถ้าเราเก็บข้อมูลคนบริจาคจากองค์กรการกุศลต่างๆ มาได้ยิ่งดี เพราะบางคนจะบริจาคทุกปี หรือบางคนบริจาคจำนวนไม่มาก แต่บริจาคทุกที่

ถ้าต้องการใช้เงินในเบื้องต้น จะขอเงินจากมูลนิธิเรารักสงขลาก็ได้ อยากจะทำ แต่มันไม่มีจุดเริ่มต้น และที่สงขลาก็เป็นบ้านด้วย

เรื่องที่มูลนิธิฯ น่าจะทำ คือเรื่องการสร้างคน เรื่องเด็กมาเป็นอันดับแรก ช่วยเหลือเด็กที่เขาขาดโอกาส ทุกอย่างเกี่ยวกับเด็ก ยังมีคนอีกมากที่อยากจะช่วยเด็ก เมื่อเราได้ข้อมูลจากทั้ง 2 ด้าน ทั้งผู้ให้ ทั้งผู้รับ ก็จับมาชนกัน ทำหน้าที่เป็น Match maker ก็พอแล้ว ไม่ต้องไปหาเงินเอง ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานเพื่ออุดช่องว่างของสังคม หากจะหาเงินก็เพื่อใช้ในการบริหารจัดการเท่านั้น เพราะเราก็จะรับเงินจากผู้ให้ไปให้กับผู้รับ ต่อมาเมื่อคนเห็นบทบาทเห็นผลงานของมูลนิธิฯ เขาก็ยินดีที่จะให้ การหาเงินระยะแรกอาจจะใช้วิธีจัดเลี้ยง โต๊ะๆละ 50,000 หรือ 1 แสนบาท ไม่ต้องจัดงานอะไรให้สิ้นเปลือง เพราะอาจจะมีค่าใช้จ่ายมากจนไม่เหลือ แต่งานเราต้องชัดเจน ให้เขาเข้าใจว่าเพื่อหาเงินมาทำงาน

สำหรับอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดที่อยู่ในจังหวัดสงขลามีหลายคน เห็นว่าแต่ละคนก็คงอยากจะช่วยเหลือ แต่ไม่รู้จะช่วยเหลืออะไร เชื่อว่าทุกคนคงเห็นด้วย และถ้าขอให้เขาช่วยในศักยภาพที่เขา มี เขาก็จะช่วย

นอกจากนั้น การให้ความช่วยเหลือ ควรทำในเรื่องเกี่ยวกับพัฒนา กลุ่ม พัฒนาองค์กร ทางด้านความรู้ แต่ไม่ควรทำเรื่องสร้างวัตถุ

ควรทำอะไรที่เห็นได้ชัดเจน ถ้าเรื่องที่ช่วยยังไม่ชัดเจน เราอาจจะไปเสริมองค์กรที่เขาทำอยู่แล้ว แต่อย่าไปทำเป็นหลัก เพราะเรื่องความเดือดร้อนที่จะให้ช่วยเหลือยังมีอีกมาก ขณะที่เรายังไม่มีกำลัง จึงควรเริ่มต้นในงานที่ทำให้เห็นผลงานชัดเจนก่อน

เรื่องที่คนสนใจช่วยนอกจากเรื่องเด็กก็เห็นว่าเรื่องการเสริมความรู้ให้กับองค์กร ให้กับชุมชน ให้กับคน เช่น จัดฝึกอบรม เสวนา ทำแผน อย่าให้เรื่องวัตถุ ควรให้เพื่อเป็นการพัฒนาคน เช่น ที่ อ.จุรี อยากจะจัดอบรมเรื่องการบริหารให้กับทางสมาคม มูลนิธิ อาจเชิญผู้นำองค์กรทั้งหลายมาร่วมพูดคุยกัน ก็ถือเป็นการอุดช่องว่าง อะไรที่ไม่รู้ ก็จะได้รู้ อาจเป็นที่รวมของคนชั้นนำของสงขลา ได้มาเจอกัน หรือส่วนที่อยู่แยกกันก็เอามาบูรณาการกัน เป็นการรวมพลังคนดี

เรื่องอื่นนอกจากเรื่องเด็กที่น่าจะทำ ก็คือเรื่องความขัดแย้ง ตอนนี้ในจังหวัดเราก็ยังมีไม่น้อย

การทำมูลนิธิฯ ถ้าทางภาครัฐร่วมมือด้วยก็จะทำงานได้ง่าย ทำได้เร็ว เพราะส่วนหนึ่งรัฐเองก็มีทุนทางสังคมอยู่แล้ว คือตำแหน่งหน้าที่ของเขา ต้องอย่ามองข้ามภาครัฐ รัฐเป็นศูนย์รวมของอำนาจ ถ้าได้มาร่วมกัน 3 ส่วนเป็นไตรภาคี รัฐ เอกชน ชุมชน จะทำได้เร็วขึ้นและมีกำลังแกร่งขึ้น แต่ภาครัฐก็ขึ้นอยู่กับตัวผู้บริหาร จังหวัดว่ามีทัศนคติอย่างไร เราก็ทำในจุดที่เราทำได้ ถ้าภาครัฐไม่ร่วมมือ ก็ตัดทิ้งไปเสีย ใช้กลไกเท่าที่มีอยู่ทั้งหมดเข้าไปด้วยกัน มิฉะนั้นจะหาจุดเริ่มต้นไม่ได้ เกิดช่องว่างตรงไหนเราก็อุดตรงนั้น แม้ว่าจะไม่ได้ความร่วมมือจากภาครัฐ เราก็ทำในส่วนที่เราทำได้ก่อน ที่ทำไม่ได้ก็ทิ้งไป ที่ทำได้ก็มีเยอะ ถ้าเราบริหารข้อมูลดีๆ เรื่องที่คิดว่ายากก็วางไว้ก่อน ทำเรื่องที่ทำได้ก่อน เชื่อว่าไม่ว่างแน่ มีงานให้ทำเยอะ

จากแนวโน้มของการพัฒนาเมือง ปัญหาที่มองเห็นว่าจะมีเพิ่มขึ้นคือปัญหาศีลธรรม ทางมูลนิธิเรารักสงขลาก็คิดว่าช่วยทางด้านนี้ได้อย่างไร คิดว่าจะพิมพ์หนังสือ “สมบัติผู้ดี” แจก

มองว่าสังคมบ้านเรา ถ้ามีแบบอย่างที่ดี ก็จะทำตามกัน ตัวอย่างผู้นำดี คนก็ทำตามกัน จึงพยายามจะสร้างพิพิธภัณฑ์ที่สวนป่าเปรม ให้เด็กได้เห็น เอาเป็นแบบอย่าง ต้องสร้างต้นแบบโดยใช้ต้นแบบที่ยังมีชีวิต

ให้คนรุ่นหลังได้ดู ได้เดินตาม เหมือนที่มูลนิธิเรารักสงขลาพยายามทำอยู่ สังคมต้องยกย่องเขา แล้วสังคมก็จะได้แยกแยะได้ระหว่างคนดี คนไม่ดี

ตอนที่ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ท่านพลเอกเปรมก็มาแสดงความยินดีที่จวนผู้ว่าฯ ในสมุดเยี่ยม ป้าเขียนไว้ว่า “เรารักสงขลา เราต้องเป็นคนสงขลาที่ดี และมีประโยชน์ เราก็คงต้องทำสงขลาให้ดี ให้เจริญ รุ่งเรืองให้ได้ ต้องทำให้ได้” และได้นำมาเป็นยุทธศาสตร์ของมูลนิธิเรารักสงขลา เพราะถ้าเรารัก เราก็คงต้องตอบแทน คุณแล เอาใจใส่ ให้สิ่งที่ดี การให้ความรักเป็นความรู้สึกที่ดีต่อกัน คุณคิดน่าจะเอาไปเป็นปรัชญาของมูลนิธิ

อยากให้วางระบบให้ได้ แล้วหาเครือข่าย จะเข้ามาช่วยอีกแรงหนึ่ง แต่ต้องหากคนมานั่งสักคน ช่วยกันคิด แล้ววางแผนว่าเราควรทำอะไรกันบ้าง สำนักงานเราก็คงต้องมี จะมีค่าใช้จ่ายประจำเกิดขึ้น ในเบื้องต้นจะเอาจากมูลนิธิเรารักสงขลาก็ได้ ถ้าไม่มากเกินไป เพราะมันตรงกันอยู่แล้วกับที่อยากจะทำ ต่อไปถ้าที่สวนประวัติศาสตร์สร้างเสร็จ เอาไปใช้ที่สวนก็ได้ ตรงนั้นจะเป็นที่รวมของมูลนิธิทั้งหลายของป้าด้วย เป็นจุดศูนย์รวม

ที่คุณคิดบอกว่าจะใช้สถานที่ที่วัดคลองแหเป็นที่ตั้งในการจดทะเบียนมูลนิธิเพื่อลดจำนวนเงินทุนจดทะเบียน เพราะการจดทะเบียนมูลนิธิทั่วไปต้องจดทะเบียน 500,000 บาท แต่ถ้าเป็นเพื่อการสงเคราะห์ให้เพียง 200,000 บาท เห็นว่านี่คือจุดเริ่มต้น จะถูกบันทึกเป็นประวัติที่มาของมูลนิธิ ซึ่งจะต้องอธิบายได้ มีความสำคัญ อย่าให้คนรู้สึกสับสน สงสัย จะต้องมีความชัดเจนในตนเอง ตอบคำถามคนได้ น่าจะใช้ที่สวนประวัติศาสตร์เป็นสถานที่จดทะเบียน สถานที่จดทะเบียนควรจะมีความรู้สึกร่วมของสังคม เพราะบางครั้งคนก็คิดมากจนเสียความรู้สึกในการที่จะต้องมานั่งอธิบาย ทั้งที่เราไม่ได้คิด แต่เขาเอาไปคิด หากต้องการใช้สถานที่สวนประวัติศาสตร์ ให้ทำหนังสือขอไป โดยให้ระบุวัตถุประสงค์ให้ชัด จะได้นำเข้าประชุมกรรมการต่อไป ในส่วนของเงินจดทะเบียน จะให้มูลนิธิเรารักสงขลาช่วย 1 แสนบาท มูลนิธิสวนประวัติศาสตร์อีก 1 แสนบาท รวมเป็น 2 แสนบาท จะต้องกล้าขอ เพราะไม่ใช่ขอเพื่อตัวเอง เป็นการขอเพื่อส่วนรวม ส่วนเขาจะให้หรือไม่ให้มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าเห็นด้วยก็ให้ ไม่เห็นด้วยก็ไม่ให้ ก็ไม่เป็นไร แต่การขอก็ต้องดูบรรยากาศด้วย

ถ้ามูลนิธิทำแล้วมีคนเห็น จะมีคนที่อยากทำมาร่วมด้วยอีกเยอะ

สำหรับเรื่องชื่อมูลนิธิ เห็นว่าตั้งชื่อให้ชัดเจนไปเลยว่าเป็น “สงขลา” เพราะคำว่า “ชุมชน” จะทำให้เกิดความสับสนเข้าใจผิด และเมื่อจะไปขอเงินสนับสนุนก็จะยากอีก ถ้าขอบเขตที่เราทำคือจังหวัดสงขลาที่ตั้ง “สงขลา” ไปเลย “สงขลาพัฒนา” หรืออะไรก็แล้วแต่ จะได้ไม่เป็นประเด็นขึ้นมาอีก จะเหนื่อย ต้องมานั่งอธิบายอีก พอเราไปร่วมทำงานกับท้องถิ่น ก็จะเกิดคำถามว่าชุมชนอยู่ตรงไหน เพราะชุมชนในความหมายของท้องถิ่น ก็คือกลุ่มคนอยู่ร่วมกัน 30, 40 – 100 หลังคาเรือน ซึ่งครอบคลุมไม่หมด และส่วนมากชุมชนคือสลัม ตำบล หมู่บ้าน ไม่ใช่ชุมชน เห็นว่าถ้าเลี้ยงได้ก็ให้เลี้ยง นักพัฒนาชุมชนทั้งหลายมองชุมชนคือสลัม เขาจะไม่ได้มองกลุ่มแบบของเราที่มองทั้งจังหวัด เห็นว่าถ้าได้ความรู้สึกร่วมกัน มันก็จะดี อย่าให้เป็นประเด็นตั้งแต่จุดเริ่มต้น อยากให้เริ่ม แล้วมันไปอย่างราบรื่น ไม่ต้องติดโน้น ติดนี้ ให้มานั่งอธิบายกัน อยากให้ข้อคิด

ว่า ต้องหาความคิดร่วม เราต้องคิดแทนคนอื่นด้วย ว่าเขาจะคิดเรื่องนี้ไหม คิดแล้วให้ความรู้สึกร่วมกันไหม หรือถ้าไม่ได้ ก็ลองดูว่าจะมีทางออกอย่างไร มีทางเลือกอย่างไร ถ้าทบทวนดูแล้วให้ความรู้สึกร่วม ก็ใช้ได้ และก็คิดถึงตัวอย่างเช่น สงขลามูลนิธิ ก็ย่อ ส.ม. เป็นต้น

หลักคิดของมูลนิธิชุมชน เราเอามาจากเขาได้ แต่ต้องคิดถึงวัฒนธรรมของเราด้วย จากประสบการณ์ตอนไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดที่ไหน ก็จะต้องคิดคำขวัญที่จะกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ เช่น ที่ยะลา เห็นว่าเป็นเมืองสะอาด ก็กำหนดยุทธศาสตร์ว่า “เรามาทำยะลาให้สะอาด ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ” ซึ่งตรงกับหลักของศาสนาอิสลามด้วย คนเขารับเลย เพราะตรงใจ พอไปเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ก็ศึกษาประวัติศาสตร์ของนครศรีธรรมราช แล้วก็คิดบทคำพูดให้ถูกใจคนนครฯ คิดว่า นครฯเป็นเมืองพระ ต้องเอาคุณธรรมนำหน้า จึงใช้ยุทธศาสตร์ “คุณธรรม นำการพัฒนา” แล้วใช้คำขวัญว่า “เรามาช่วยสร้างสรรค์ คุณความดี เพื่อเชิดชูศักดิ์ศรีคนนครฯ” ต้องเป็นคำที่ใจให้ให้ความรู้สึกร่วม จำเป็นต้องคิดคำให้รวบยอด และกินใจ เราจะต้องไปพูดกับคนทุกคนที่เราไปทำงานร่วมด้วย แล้วสามารถสื่อความรู้สึกได้ ต้องหาคำที่ต่อใจเขาให้เกิดความรู้สึกร่วม

มีเรื่องเล่าของป้าเปรมถามว่า “อยากมีความสุขตลอดชีวิตไหม” โดยเริ่มจากคำถามว่า “ถ้าอยากมีความสุขสัก 1 ชั่วโมง จะทำอะไรดี” ก็บอกว่าจะนอนหลับสักงีบหนึ่ง “ถ้าอยากมีความสุขสัก 1 วัน จะทำอะไรดี” ฟรังบอกว่าจะไปตกปลา “ถ้า 1 เดือน” เขาบอกว่าให้เสี่ยงโชค จะได้ลุ้น Lottery “ถ้า 1 ปี” ให้แต่งงาน “ถ้าอยากมีความสุขตลอดชีวิต...” ไม่มีคำตอบ แต่ในปรัชญาของป้าคือ ช่วยคนจน คนด้อยโอกาส ถ้าเราช่วยได้ จะรู้สึกมีความสุข อยู่ในความทรงจำของเรา เท่ากับสุขตลอดชีวิต

และได้ฝากหลักการทำงานที่ใช้ เป็นหลักร่วม คือ ร่วมอยู่ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมทุกข์ ร่วมสุข

8.4 แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา นายชาคริต โภชะเรือง

นายชาคริต โภชะเรือง จบปริญญาตรีทางด้านมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้เป็นหลักในการขับเคลื่อนแผนสุขภาพจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นแผนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดสุขภาวะแก่ประชาชนในจังหวัดสงขลา เป็นแนวทางให้ทุกคน ทุกภาคี ทุกหน่วยงาน ได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ร่วมเรียนรู้ ร่วมปฏิบัติการ หนุนเสริมแผนพัฒนาจังหวัด และแผนอื่นๆที่เกี่ยวข้องของแต่ละหน่วยงาน

เครือข่ายแผนสุขภาพจังหวัดสงขลาแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มเนื้อหา ครอบคลุม 14 ประเด็นด้านสุขภาพ กระจายไปทั้งจังหวัดสงขลา

1. กลุ่มเนื้อหาด้านการจัดระบบบริการสุขภาพ มี 3 ประเด็นย่อยคือ

- 1) ประเด็นการจัดระบบบริการสุขภาพของสถานบริการและหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
- 2) ประเด็นกองทุนชุมชนหรือกองทุนออมทรัพย์ที่เอื้อต่อการสร้างสุขภาพ
- 3) ประเด็นบทบาท อสม.กับการสร้างเสริมสุขภาพ

2. กลุ่มเนื้อหาด้านการสร้างเสริมสุขภาพตามกลุ่มเป้าหมาย มี 4 ประเด็นย่อยคือ

- 1) ประเด็นการส่งเสริมสุขภาพเด็กและเยาวชน
- 2) ประเด็นการดูแลผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
- 3) ประเด็นสุขภาพวัยแรงงาน
- 4) ประเด็นการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

3. กลุ่มเนื้อหาด้านปัญหาสุขภาพที่เป็นประเด็นเฉพาะ มี 5 ประเด็นย่อยคือ

- 1) ประเด็นเกษตรเพื่อสุขภาพ และอาหารปลอดภัย
- 2) ประเด็นการป้องกันและลดอุบัติเหตุการจราจร
- 3) ประเด็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ
- 4) ประเด็นการส่งเสริมสุขภาพโดยวิถีวัฒนธรรม
- 5) ประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

4. กลุ่มกลไกการบริหารจัดการและการหนุนเสริม มี 2 ประเด็นย่อยคือ

- 1) ประเด็นระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ
- 2) ประเด็นการสื่อสารสาธารณะเพื่อสุขภาพ

นายชาคริต โภชะเรือง ได้ให้สัมภาษณ์ เสนอแนวความคิดที่มีประโยชน์ต่อมูลนิธิชุมชนสงขลาหลาย ประเด็น โดยเฉพาะในประเด็นการให้ความช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

การทำงานก็ต้องทำทั้งด้านบวกและลบ อาจเริ่มต้นงานของมูลนิธิชุมชนสงขลาในเชิงบวกก็ได้ เช่น ที่ มูลนิธิทักษิณคดีศึกษาจัด “รับเทียบคา” ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ หรือช่วงเลือกตั้งท้องถิ่น ก็อาจจะจัด เวที เสนอนโยบายของภาคประชาชนที่เราอยากเห็นเรื่องอะไร

ถ้ามูลนิธิเลือกทำในประเด็นปัญหา บางทีทำยาก อาจต้องเลือกทำปัญหาที่ขยับง่าย ถ้าจับประเด็นเด็ก ก็จะเกี่ยวเนื่องกับครอบครัว ในเรื่องความรัก ความอบอุ่น และ โรงเรียน ในตัวระบบ การเรียนรู้อาจจะโยงเอา วัดเข้ามาด้วย เพื่อยกระดับจิตใจคน ซึ่งวัดจะเป็นพื้นที่ดำเนินกิจกรรมเพราะเป็นพื้นที่สาธารณะ ทุกคนเข้าไป ได้อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจ ไม่มีผลประโยชน์ ไม่มีการเมือง โดยใช้กิจกรรมเชิงประเพณี วัฒนธรรม เช่น ที่ กูหาใต้ พ่อแม่ติดเหล้า ก็คิดกลยุทธ์พื้นวัฒนธรรมเดิม “แห่หมรับ” เอาแต่ละครอบครัวมาแข่งกันจัดสำหรับ ของตัวเอง เอาอุปกรณ์มาให้ แล้วแห่ไปทั้งหมู่บ้าน ประกาศว่าเป็นครอบครัวตัวอย่าง ที่ทำกิจกรรมลดละเลิก เรื่องอบายมุข เมื่อประกาศสู่สาธารณะแล้ว พ่อแม่ซึ่งติดเหล้าก็เดินในขบวนพร้อมกันกับลูกด้วย ก็จะเกิดความละอายว่าสังคมมองอยู่ และกิจกรรมก็ทำในวัดด้วย คือการต้องหากลยุทธ์มาทำ เพราะไม่สามารถแก้ ตรงๆได้ แต่ใช้กิจกรรมเชิงสังคม เพื่อสร้างพื้นที่กิจกรรมเชิงบวกขึ้นมา ถ้ามีพื้นที่มากขึ้น กิจกรรมเชิงลบก็จะ ลดลง

ประเด็นเรื่อง “จิตอาสา” ที่จะต้องสร้างขึ้นมา เป็นเรื่องที่ขาดมากของสังคม ยกตัวอย่าง Model ของ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวูช สงขลา ที่จะมีเพิ่มความดีของเด็กนักเรียน ใครทำความดีอะไร ก็จะบันทึกในแฟ้ม

ความดีเอาไว้ ถ้าใครทำผิด ก็จะมีเครือข่ายชุมชน หรือตำรวจ ที่เป็นคนเฝ้าระวังอยู่ จะบอกโรงเรียนว่า เด็กคน นี้ทำพฤติกรรมอะไรไม่ดี โรงเรียนก็จะตัดคะแนน และขอให้โรงเรียนช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก โดยให้ ไปบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ให้ไปทำงานให้ชุมชน เพื่อปรับพฤติกรรมเด็กกลุ่มเสี่ยง สร้างแรงจูงใจขึ้นมา แต่ สำหรับเด็กที่พร้อม ทำดีอยู่แล้ว ซึ่งเชื่อว่าเป็นเด็กกลุ่มใหญ่ ก็ไม่มีปัญหา เด็กขาดโอกาสก็ต้องสร้างกิจกรรม ให้ เช่น ชวนไปปลูกป่า ชวนทำงานเครือข่าย เช่น กลุ่มของคุณชัยวุฒิ ทำอาสาสมัครเสียง อ่านนิทานให้คน ตาบอด ก็ปรากฏว่ามีเด็กอาสาสมัครเป็นร้อยคน ทำจนกลายเป็นจิตสำนึก ให้รู้สึกภาคภูมิใจว่า วันนี้เราได้ช่วย สังคมหนึ่งเรื่อง คิดเป็นแคมเปญ “วันนี้เราทำดีแล้วหรือยัง” แล้วใช้มูลนิธิเป็นหัวในการทำ

ในเรื่องเครือข่ายเฝ้าระวังที่เป็นตำรวจ ตำรวจเองก็มีวิธีแก้ปัญหาเด็ก เช่น รถซิ่ง ซึ่งมักจะมีลูกท่าน หลานเธอ แล้วถูกขอมมาก ก็ต้องคิดวิธีการ โดยบันทึกเอาไว้ ถ้าทำซ้ำ 3 ครั้ง ก็ไม่ให้แล้ว ข้อมูลนี้จะเป็นตัว บอกว่าพฤติกรรมของเด็กว่าเป็นอย่างไร แต่จะไม่ใช้การลงโทษเด็ก จะต้องเป็นการปรับพฤติกรรมเด็ก เพราะบางครั้งผู้ปกครองก็ไม่ว่าลูกหลานตัวเองทำพฤติกรรมอะไรบ้างข้างนอก เมื่อเป้าหมายที่ทำเพื่อปรับ พฤติกรรม ไม่ใช่เพื่อลงโทษเด็ก ทุกคนเข้าใจเป้าหมาย ก็พร้อมให้ความร่วมมือ

เรื่องยาเสพติดคนทำน้อย ไม่ค่อยมีใครจับเรื่องนี้ ส่วนเรื่องครอบครัว มีช่องว่างมหาศาล มีคนทำน้อย ด้านงานก็ยังมีสมาคมต่างๆ ทำเยอะอยู่แล้ว ถ้าเกิดเหตุขึ้นมามีคนทำเยอะ เรื่องประชาสงเคราะห์ ทาง พมจ.ก็ ทำอยู่ ด้านทุนการศึกษาที่เยอะเหลือเฟือ วัดทุกแห่งก็ให้หมด ถ้าเจาะลึกเรื่องครอบครัว จะพบว่ามีคนทำน้อย เพราะว่าทำยาก อย่างการศึกษาให้ทุนไปก็จบ การวัดผลก็ทำได้ยาก ยิ่งข้าราชการทำงานก็จะให้วัดผลง่ายๆ มองว่าต้องเอาทางด้านศาสนาเข้ามา เช่น ชุมชนมุสลิมจะมีกฎ ถ้าบ้านไหนติดชงขาว แสดงว่าปลอดยาเสพติด บ้านไหนทำไม่ได้ จะมีปัญหา อาจจะไม่ให้เข้าละหมาด ไม่ทำศพให้

การแยกพื้นที่ เวลาทำงาน จะมี 3 แบบ คือ ในเมือง ชานเมือง และนอกเมือง

ชานเมือง เป็นพื้นที่ทำงานค่อนข้างง่าย ในเมือง ทำยากมาก เพราะคนจะกระจาย ปัญหาแต่ละเรื่อง แต่ละพื้นที่ก็จะไม่เหมือนกัน

การทำเรื่องเด็ก ควรใช้การศึกษาเป็นกลยุทธ์ที่ทำแล้วยั่งยืน อาจจะเอาประเด็นเรื่องการศึกษา มาสร้าง เงื่อนไขเชื่อมโยงว่า ก่อนให้ทุน จะให้ต้องเป็นคนดี โดยเอาไปโยงกับปัญหาที่มี ต้องออกแบบกระบวนการ เลือกเด็กร่วมกัน ไม่ใช่ทำแยกส่วน ให้เงื่อนไขและจะต้องลึกซึ้งกว่าเดิม

ถ้ามูลนิธิชุมชนสงขลาสรุปว่าเรื่องเด็กสำคัญ ก็อาจจะชวนกันมาทำกลยุทธ์ เช่น นครปฐม Model เอา มาพัฒนาในประเด็นสิ่งแวดล้อมพื้นที่ลุ่มน้ำของตัวเอง เอามาขยายเป็น Model ระดับประเทศได้ คือ เอาสิ่งแวดล้อมมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็ก ไม่ใช่เป้าหมายเพื่อสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว เมื่อเด็กได้รับการ พัฒนาแล้วก็ส่งเสริมต่อ เช่น แกนนำเด็กที่ทำกิจกรรม ต้องช่วยกันผลักดันเชิงนโยบาย โดยเชิญอธิการบดีทั่วประเทศมา ขอให้ทางมหาวิทยาลัยรับเด็กที่ส่งไปให้ โดยการสร้างเป็นบันทึก เหมือนแฟ้มความดีที่โรงเรียน มหาวิทยาลัยฯ ก็ยืมมาจากนครปฐม Model ว่าทำกิจกรรมอะไรบ้าง อย่างไร แล้วคัดสรรกันเองในโรงเรียน เด็ก คัดสรร ไม่ใช่ครู ลงคะแนนเสียง ทุกคนรับรอง ก็ส่งเข้ามหาวิทยาลัย ทางมหาวิทยาลัยก็รับเลย ปรากฏว่าใน

พื้นที่แค่ 2 ปี เด็กพวกนี้ก็ไปอยู่ทุกมหาวิทยาลัย ปรากฏว่ากิจกรรมที่สำคัญๆในแต่ละมหาวิทยาลัย เป็นผลงานเด็กพวกนี้ทำทั้งนั้น

ถ้าคิด Model แล้ว ก็ไปคุยกับผู้ที่ส่งเสริมทุนอยู่ เขาก็ต้องเอาด้วย เพราะพื้นฐานคนไทยชอบทำบุญอยู่แล้ว เป็นการต่อยอด หรือยกระดับการให้จากรูปแบบเดิม ไปเสนอแนวคิด แล้วคุยรูปแบบกัน กำหนดคุณสมบัติเด็กรับทุน ถ้าคิดแบบแยกส่วน ก็คุยกับเจ้าของทุนว่า อยากเห็นเด็กเป็นอย่างไร เราก็ไปพัฒนาตามนั้น ถ้าคิดแบบรวมก็คือ เอาทุกคนที่เป็นเจ้าของทุนมาคุยร่วมกัน ว่าอยากเห็นเด็กสงขลาเป็นอย่างไร ก็ช่วยกัน

การทำจะต้องทำเป็น Model ให้เห็น หาพื้นที่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง ให้เห็นเป็นรูปธรรม การทำงานก็มีเครือข่ายในแผนสุขภาพที่มีงบบางส่วน เราสามารถออกแบบให้เอื้อกัน ได้ ก็จะได้ตัวเองออกมา แล้วมารวมกัน ก็จะได้เป็นเงินก้อนมาใช้ ซึ่งขณะนี้ยังออกแบบภาพรวมไม่ได้ เพราะทุกส่วนกำลังก่อกองทางของตัวเอง ก็ต้องมาต่อยอดกัน เพราะการคิดทำกิจกรรมเด็ก ถ้าจะแก้ปัญหา แรงจูงใจก็ต้องมี อาจคิดทำ Model อะไรมาสักอย่าง แล้วให้คนทำแต่ละด้านมาเจอกัน จะได้ร่วมมือกันในการผลักดัน ถ้าให้เจ้าของมูลนิธิมาคุยก็คงไม่มา แต่ถ้าเราคิด Model ได้ ก็อาจจะเชิญมา แล้วนำเสนอ เป็นกระบวนการผลักดันเชิงนโยบาย ว่าเห็นด้วยมั๊ย ถ้าอยากเห็นแบบนี้ มา Share กันใหม่ ก็จะเกิดความร่วมมือกันได้

สำหรับเรื่องเงินทุน จะได้ของ สสส. ของ อบจ. มีทุนอีก 2 แบบ คือ สสส. กับ สข. (คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ) ที่เป็นเงินทุนค่อนข้างต่อเนื่อง

สสส. เป็นเงินจากภาษีเหล้าและบุหรี่ มาให้ภาคประชาชนทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เป็นวิถีแบบสุขภาพะ ซึ่งมันกว้าง หยิบมาทำเรื่องอะไรก็ได้

สข. จะเป็นกิจกรรมเชิงนโยบาย สามารถใช้ สข. ในการทำ Model ที่อยากจะผลักดัน ทำกิจกรรมบนเวที รูปแบบฟอร์มเชิงนโยบาย ในการผลักดันเรื่องอะไรก็ได้แล้วแต่ ซึ่งสงขลาเป็นจังหวัดที่ สข.อยากผลักดันให้เป็นจังหวัดนำร่องอยู่แล้ว

ก็จะมี 2 ส่วนนี้เป็นฐานหลักอยู่ ส่วน อบจ.เกิดจากข้อตกลงร่วมกัน จากการต้องการเชื่อมร้อยเครือข่ายภาคประชาชน โดยใช้แผนสุขภาพเป็นเครื่องมือ โดยมีข้อตกลงกันว่า ทำแผนเสร็จแล้ว อบจ.ต้องสนับสนุนทำกิจกรรมตามแผน เช่น รูปแบบกิจกรรมการเกษตร ที่ใช้เกษตรกรปลูกผักปลอดสารไปขายให้โรงเรียน ก็เป็นตามแผนที่วางไว้ ซึ่งคิดรูปแบบกิจกรรมเอาไว้ แต่ในรายละเอียดค่อยมาทำทีหลัง โดยตอนที่ทำแผนจะเป็นหุ้นส่วนของ 4 หน่วยงาน คือ สข., สสส., สวรส., อบจ. ไม่ใช่เป็นการเขียนโครงการแล้วของบมาทำ

ทางสงขลาจะมีหลายกลุ่มที่ทำงาน แต่ละกลุ่มก็จะมีแหล่งทุนของตัวเอง ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มาเจอกันได้ ถ้าไม่ได้คิดว่าเป็นงานของใคร คิดว่าทำเพื่อสงขลา ใครทำสิ่งแวดล้อมอยู่ ได้เงินตรงไหนมา ก็มาช่วยกัน เช่น ได้ของ Coke มา 4.5 ล้านบาท ในส่วนของสายสุขภาพถือว่ามีแหล่งทุนใหญ่ที่มาเอื้อให้อยู่ นอกนั้นก็เงินทุนของเอกชน ทุนของตัวเอง หรือถ้าวัด ทำก็อาจทอดกฐิน ทอดผ้าป่า

วงเงินทุนที่ใช้ สสส. ช่วงปี 45-47 ปีละประมาณ 3 ล้านบาท ปี 49-50 ขอโครงการ 3 ปี ได้มากขึ้น ได้ 19 ล้านบาท อบจ.เองก็ให้มากขึ้น พอทำแผนเสร็จ ปีแรก อบจ.ให้ 6 ล้านบาท แล้วมีเครือข่ายอื่นอีก รวมกัน

แล้วเยอะ ตอนนี้ปีละประมาณ 20-30 ล้านบาท ที่เป็นทุนที่เอามาทำกิจกรรม ถ้าวรวม 14 ประเด็น อบจ.รับไป 9-10 ประเด็น ปีละประมาณ 10 ล้านบาท ส่วนแหล่งทุนนอกเช่น Coke ปีนี้ก็จะให้ต่อเนื่อง จะขออีก 4-5 ล้านบาท สสส. 6-7 ล้านบาท สข. อีก สปสช.อีก

การจะได้เงินทุนที่เป็นแหล่งใหญ่ ก็มักจะมีเป้าหมาย มีเงื่อนไขมา กำหนดมาให้อยู่แล้ว แต่ก็เป็ กว้างๆ เช่น เป้าจังหวัด-เรื่องคุณภาพชีวิต เป้า สข.-อยู่เย็นเป็นสุข สสส.-คือสุขภาวะ ซึ่งก็ไม่ได้แตกต่างกัน ถ้าให้เปล่าก็มี แต่เป็นก้อน ไม้ใหญ่

ปัญหาของสงขลามีไม่กี่เรื่อง ที่เป็นปัญหาหนักๆ คือ ครอบครัว อนามัย สิ่งแวดล้อม และอาหาร ซึ่ง ถ้าทำเรื่องเด็ก มันจะเป็นการทำที่ยั่งยืน แต่ข้อเสียคือ มันเป็นรุ่นๆ คือทำเสร็จ ต่อมาเด็กก็ออกไปที่อื่น กระบวนการติดตามจะต้องออกแบบให้ดี

กลุ่มออมทรัพย์ ก็จะเป็นการทำเพื่อตัวเอง ถ้าหากปรับวิธีคิด เขาจะเป็น CF ย่อยๆในพื้นที่เลย ถ้าแบ่ง เปอร์เซนต์มาทำ ตั้งเป็นสวัสดิการชุมชน เพราะมีทุนเข้ามาเยอะ รวมทั้งทุนรัฐบาล ซึ่งถ้าจัดกระบวนการ ในชุมชนดีๆ เขาช่วยเหลือตัวเองได้ จะพึ่งตัวเองได้ เราเพียงจัดกระบวนการเพื่อพัฒนาความคิดของคน ดังนั้น หน้าที่ของมูลนิธิก็คือพัฒนาคน เราไม่ควรเล่นบทบาทเป็นผู้ให้ ยกเว้นเพื่อสร้างแรงจูงใจและปรับพฤติกรรม ของเขา กลุ่มออมทรัพย์จะมีอยู่เยอะ ก็จะเป็นฐาน แล้วต่อยอดให้เขาได้

“มาร่วมกันคิด แล้วเอาปัญหาเป็นตัวตั้ง”

การปรับวิธีคิด เริ่มแรกก็ต้องเพื่อให้สมประโยชน์ซึ่งกันและกันก่อน เช่นแต่ละคนก็ต้องการเงินกู้ไป ซ้อมมอเตอร์ไซค์ ก็รวมกันในหมู่บ้านที่จะซื้อ รวมกันซื้อ จะต่อรองราคาได้ หรือแทนที่จะกู้ซื้อจากที่อื่น ก็กู้ กลุ่มออมทรัพย์ จะได้ประโยชน์กลับมาอีก โดยต่างคนก็ได้มอเตอร์ไซค์ตามที่ต้องการด้วย ก็อาจจะคิดต่อไป ถึงเรื่องอื่นๆอีก ถือว่าเป็นการต่อยอดต่อไปได้ ก็อาจพัฒนาไปถึงทำเรื่องป่าชุมชน หรืออาจให้ทุนการศึกษา กันเองก็ได้ ถ้าเริ่มต้นได้แล้ว ก็จะเป็นฐานต่อไปได้

เงินในหมู่บ้านมีเยอะ แต่เป็นการแบ่งสรรกัน ในพวกของตัวเอง จนกระทั่งหมุนเวียนข้ามอำเภอ กัน ด้วย มีการปั่นตัวเลขกัน แต่เงินจริงไม่รู้อยู่ที่ไหน เป็นแบบนี้ผลัดหนี้ ได้ก่อนนี้เอาจ่ายหนี้ก็ก่อน เงินเพียง หมื่น 2 หมื่น เอาไปลงทุนอะไรไม่ได้ นั่นก็คือปัญหาของการจัดการทรัพยากรว่าจะจัดการอย่างไร

อยากให้มูลนิธิชุมชนสงขลาทำงานกับเครือข่ายคนจีน เครือข่ายคนเมือง และนักธุรกิจ สำหรับเครือ ข่ายคนเมือง ส่วนของฐานเมืองยังมีน้อย แต่ถ้าเป็นชุมชนมีเยอะอยู่แล้ว

อยากทำเรื่องเด็ก เรื่องเด็กเมืองก็เริ่มได้ เป็นปัญหาใกล้ตัวของคนเมือง หาปัญหา หยิบปัญหาเป็นตัวตั้ง แล้วเริ่มทำ

อยากเปิดพื้นที่ด้านบวกให้กับเด็กเมืองมากขึ้น ทำเป็นกิจกรรมเชิงบวก นัดให้มาคุยกันเอง ให้เสนอ ความต้องการของเขาที่เขาอยากจะทำ มักคิดอะไรดีๆออกมา เพียงแต่เด็กขาดโอกาสเท่านั้น คนที่ทำกิจกรรม กับเด็กก็มี แต่เด็กจะออกมาตามแนวคิดของผู้ใหญ่ที่ทำ ตามที่ถูกปลูกฝัง ซึ่งไม่ใช่ตัวตนของเขาเอง ขาดอะไร ที่เป็นเสียงของเด็กเอง ควรเปิดพื้นที่ให้เขาได้ค้นหาตัวเอง หาความต้องการ แต่ต้องคอยเป็นที่เลี้ยงให้ ไม่ใช่ เป็นคนครอบงำความคิด บางครั้งคนทำงานกับเด็กมักครอบงำเด็ก ทำให้พฤติกรรมของเด็กบอกได้เลยว่าใคร

เป็นที่เลียดจะเป็นเด็กของกลุ่มกิจกรรม ก็จะต้องเอาเด็กที่หลากหลายมาเจอกัน จับละลายพฤติกรรม แล้วเมื่อเด็กเสนอความต้องการ ก็ต้องมาหาว่าเรื่องนั้นๆใครจะช่วยเขาได้บ้าง ทักท้วงได้หรือไม่ได้ ซึ่งแบบนี้กำลังทำอยู่กับเด็กกลุ่มสิ่งแวดล้อม ที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา

ความสำคัญเร่งด่วนที่ควรทำในสงขลา คือ ครอบครัวยุติกัน ครอบครัวยุติกัน เห็นว่าคนที่มองภาพรวมยังมีน้อยที่จะมาช่วยคิดกัน

8.5 สื่อชุมชนแห่งชาติ นายศิริพล ลัจจาพันธ์

เครื่องมือที่สามารถใช้สร้างปฏิสัมพันธ์ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านต่างๆของมูลนิธิฯ ตลอดจนมีแนวทางการระดมทุนที่สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดสงขลาคือสื่อต่างๆที่ใช้ในการสื่อสารกับสังคม สงขลามีสื่อรูปแบบต่างๆหลากหลาย มีกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายเชื่อมโยง ทั้งระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด กระทั่งระดับชาติ มีรายการวิทยุที่สามารถระดมความช่วยเหลือในยามจำเป็น เช่น รายการแลบ้านแลเมือง ชมรมบินหลาหาข่าววิทยุชุมชนเพื่อคนสงขลา หนังสือพิมพ์โพกัสภาคใต้ และหนังสือพิมพ์ทางไท เป็นต้น

นายศิริพล ลัจจาพันธ์ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์หลากหลายในด้านการทำงานกับชุมชน และประชาสังคม มีบทบาทด้านวิทยุชุมชน การทำสื่อ ที่สื่อสารกับสังคม เป็นผู้ที่มีแนวความคิดน่าสนใจ และเป็นประโยชน์กับการพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลา

นายศิริพล ลัจจาพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ท่านเคยทำงานด้านชุมชนในสงขลามาก่อน พอหลังรัฐธรรมนูญปี 40 กฎหมายวิทยุชุมชนเกิดขึ้น วิทยุสาธารณะเกิดขึ้น ก็เห็นว่าชุมชนขาดความรู้ด้านเทคนิคด้านการจัดการ และด้านองค์ความรู้ต่างๆ จึงใช้ประสบการณ์ด้านวิทยุที่มี ซึ่งเมื่อก่อนก็คือวิทยุเถื่อน ก็ทิ้งงานด้านอื่น ไปเน้นงานด้านวิทยุชุมชนมากขึ้น ดูแลทั่วภาคใต้ ช่วงแรกเป็นเพียงที่ปรึกษา เพราะตั้งใจว่าจะไม่ไปทำวิทยุชุมชนโดยตรง จะเป็นเพียงผู้สนับสนุนให้คำปรึกษา ต่อมาแหล่งทุนถอนตัวออกไป ทำให้พี่น้องลำบากอยู่กันไม่ได้ ก็เลยเข้าไปรับผิดชอบเป็นผู้ประสานโดยตรง แต่เน้นการพึ่งตัวเอง ทำให้งานสามารถดำเนินต่อเนื่องมาได้โดยตลอด ทำให้มีผลงาน ไม่หิวโหย แต่เหนียวแน่น โดยทำทั้ง 14 จังหวัด ดูแลที่มีอยู่ และส่งเสริมให้เพิ่มขึ้น หารายได้จากชุมชน หรือหน่วยงานที่สนับสนุน ไม่ใช่ทำแบบธุรกิจ ให้เป็นวิทยุของชุมชนจริงๆ ชุมชนเป็นเจ้าของ ดำเนินงานโดยชุมชน เพื่อชุมชน และไม่มีโฆษณา

ต่อมาเมื่อเริ่มต้นตัวในการทำสื่อชุมชนเพิ่มขึ้น ก็มีองค์กรใหม่ขึ้นมาคือ “สื่อชุมชน” ได้มีส่วนเป็นผู้เริ่มก่อตั้ง “สื่อชุมชนแห่งชาติ” ปัจจุบันเป็นรองประธานฯ สนับสนุนทางด้านสื่อทุกชนิด เพิ่งอยู่ในขั้นเริ่มต้น โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ มี Web site เป็นฐานเครื่องมือในการสื่อเข้าสู่ศูนย์กลาง เป็นศูนย์กลางแล้วสื่อวิทยุก็เอาไปใช้ มีเป้าหมายว่า จะมีผู้สื่อข่าวประจำทุกชุมชน ส่งข่าวมาให้ เป็นศูนย์กลางของข่าว แจกจ่ายข่าวสาร ใครจะเข้าไปเอาข่าวไปออกอากาศ ไปอ่านข่าวหรือไปแปลเป็นข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ก็ได้ แล้วแต่ชุมชนจะนำไปใช้

ในสหพันธ์วิเทศชุมชนแห่งชาติ ปัจจุบันท่านเป็นรองประธานอยู่ เป็นงานในระดับชาติ ไม่ค่อยขยับออกไป แต่เมื่อมีปัญหาหนักมากขึ้น ก็ต้องไปช่วยเขา

ในช่วงที่ออกทำงานต่างจังหวัดกับเครือข่ายวิเทศชุมชนบ่อยๆก็ทิ้งสงขลาไป จะช่วยบ้างก็วิเทศชุมชนในสงขลา มีช่วงที่ได้มาร่วมมือกับโครงการหลักประกันสุขภาพพื้นที่ขนาดใหญ่ เขาชวนเครือข่ายวิเทศภาคใต้ มาร่วมทำให้มีงานอยู่ในสงขลาเพิ่มขึ้น แล้วเมื่อมีแผนสุขภาพสงขลา ก็เชิญให้เป็นที่ปรึกษาในเรื่องสื่อ เรื่องสื่อสุขภาพ แล้วก็จะได้รับเชิญเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น จนถอนตัวไม่ได้ จนจังหวัดอื่นไม่ค่อยได้ไป ในช่วงปีที่ผ่านมาที่อยู่แค่สงขลา ส่วนใหญ่จะไม่ทำโครงการเอง คือไม่ขอตนเอง ทำตามที่พี่น้องเรียกร้อง ถ้าไม่ได้ไปเอง ก็ใช้โทรศัพท์ ถ้าเราไปทำกิจกรรมให้เขา เขาก็มีทุนให้ ถ้ามีโครงการประชุมสัมมนาที่ไหนที่เป็นทางผ่าน ก็จะแวะเยี่ยม คอยให้คำปรึกษาในด้านวิเทศชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ถ้าเรื่องอื่นก็มีบ้าง ของ พอช.บางกิจกรรม เช่น โครงการฟื้นฟูชุมชนเพื่อสู้ภัยพิบัติ เขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา งานทะเลสาบสงขลา ก็เคยช่วยตอนใหม่ๆ ตอนนีถอนตัวออกมา

ต่อคำถามว่ามูลนิธิชุมชนสงขลาควรทำงานด้านไหนดี นายศิริพล สัจจาพันธ์ กล่าวว่า เดิมมูลนิธิเป็นเครื่องมือของชนชั้นสูง บริจาคเงินเพื่อควมมีหน้ามีตาในสังคม มองว่าเป็นการทำแบบฉายฉาย ยืมชื่อไปเป็นกรรมการ แต่ไม่เคยมาประชุม เห็นด้วยที่จะให้มีมูลนิธิ เห็นว่ากระบวนการที่มีการสัมภาษณ์ฟังเสียงกันดี มาก เพราะสงขลาเรารวมตัวกันยาก แต่ใน 2-3 ปีหลัง มีการรวมตัวกันมาก ถ้าเป็นความสัมพันธ์แบบธรรมชาติจะเด่นขึ้นเยอะ แต่ถ้ารวมตัวกันที่ชัดเจนจะไปไม่รอด เช่นประชาคมสงขลา แต่ถ้าทำโครงการแผนงานร่วมกันไปได้ เช่น แผนสุขภาพสงขลา คือ ดีขึ้น แต่ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด เพราะเป็นด้านสุขภาพ แต่พอมองเรื่องชุมชนสงขลา ก็มองว่าชัดเจน มีเป้าหมายชัดเจน เป็นเรื่องใหญ่ เรื่องสำคัญ อยากให้ทำ

อยากให้มีการเชื่อมกันระหว่างภาคประชาสังคมกับภาคชุมชน นายศิริพล สัจจาพันธ์ ถือว่าตนเองเป็นภาคประชาสังคม แต่ทำงานลงลึกในชุมชน มองว่าพลังสำคัญของสังคมที่แน่นอนจริงๆ และขับเคลื่อนได้จริงๆ คือ พลังร่วมระหว่างประชาสังคมและชุมชน ชุมชนเป็นฐานราก แต่ถ้าขาดประชาสังคมก็จะไม่สมบูรณ์ ทั้ง 2 ส่วน มีจุดแข็งจุดอ่อนคนละด้าน ถ้ามารวมกัน เอาจุดเด่นมาทำงานร่วมกัน และแสวงจุดต่างกันบ้าง ไม่ให้จุดต่างเป็นข้อขัดแย้งกัน จะเป็นพลังสูงมาก เป็นพลังสังคมแท้จริง ซึ่งมูลนิธิชุมชนก็คือการทำงานร่วมกันระหว่างภาคประชาสังคม ชุมชน ที่ผ่านมารู้สึกเสียดายว่า พอช.ซึ่งเขียนไว้ในวัตถุประสงค์เลยว่า จะมีภาคประชาสังคมเข้าไปช่วยหนุนงานชุมชน แต่ก็ไม่ได้ทำ ทำน้อยมาก เป็นเรื่องเน้นให้ชุมชนเข้มแข็ง คิดเอง ทำเอง แต่ตอนหลังมีภาคการเมืองมาแทรก โดยเอางานรัฐมาให้ พอช.ทำเพิ่ม เช่น งานบ้านมั่นคง ทำให้งานเรื่องชุมชน เรื่องการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งก็อ่อนลง ด้อยลง มูลนิธิก็ต้องเชื่อม 2 ภาคนี้ให้เกิดพลังให้ได้

ประชาสังคมคือปัญญาชน คนในเมือง หรือคนชั้นกลาง ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของชุมชน ไม่ได้ทำงานกับชุมชนโดยตรง หรือเป็นแกนนำในการทำงานกับคนในชุมชนโดยตรง เพราะสถานภาพไม่สามารถไปคลุกคลีได้ แต่มองเห็นภาพรวมแบบกว้างๆ อยากให้สังคมดีขึ้น เป็นกลุ่มที่รับรองความรู้ได้ไวจากสื่อ รับรู้เร็วมาก ขณะที่ชาวบ้านรับสื่อจากภายนอกน้อยมาก เขาจะรู้จากสื่อภายในของเขาเอง ใช้ภูมิปัญญาของเขาเอง แต่ประชาสังคมเป็นผู้รู้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองในวงกว้างสูงกว่า มีระบบคิด การใช้เทคโนโลยี การสื่อสาร

สูงกว่า เช่น ในสงขลา พวกนักวิชาการที่ออกมาทำในภาคสังคม NGO ถ้าในชนบทก็อาจเป็นครู นักการเมืองท้องถิ่นที่ก้าวหน้า มารวมตัวกันในเครือข่ายต่างๆ เช่น เหตุการณ์พฤษภาฯ พันธมิตรฯ แต่ไม่ได้เป็นองค์กรที่ชัดเจน ภาคประชาสังคมจะมีจุดอ่อน คือ ถ้าเป็นองค์กรชัดเจน จะอยู่กันยาก ถ้าเป็นองค์กรหลวมๆ ง่ายๆ ใครมีแนวคิดอะไร เอามาแลกเปลี่ยนกัน จะเด่น ภาคประชาสังคม มักเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เห็นพ้องต้องกัน ก็มารวมกันในเรื่องของตัวเองชอบ

นายศิริพล สัจจาพันธ์ มองว่าภาคประชาสังคมเป็นพลัง คู่กับนโยบายของภาครัฐ ได้มองไว้กว่าชุมชน แต่ขณะเดียวกันภาคชุมชนเป็นภาคต้นแบบ ตัวอย่าง พรบ.สภาองค์กรชุมชน พรบ.สภาพัฒนาการเมือง อาศัยฐานชุมชน โดยภาคประชาสังคมนำไปต่อสู้อื่นๆ เพื่อให้เกิดขึ้น แต่ถ้าขาดภาคชุมชน จะไม่มี Model ต้นแบบ ภาคประชาสังคมก็ไม่มี Model ต้นแบบที่ดีไปสู้กับภาครัฐได้ ดังนั้นภาคประชาสังคมจะทำงานให้ได้ดี ต้องรู้จักถึงข้างล่าง ถ้ามองทั่วภาคได้ ภาคประชาสังคมที่สงขลาเด่นที่สุด ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ให้ประสานการทำงานของภาคประชาสังคมและชุมชน แต่จะไม่ไปครอบชุมชน ไม่เอาความคิดของเราไปใส่เขาโดยตรง มองว่าเขาขาดตรงไหน ก็ให้คำแนะนำปรึกษา ให้ข้อคิด แต่ให้เขาตัดสินใจเอง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับโอกาสและเงื่อนไข อาจช่วยไปเป็นวิทยากร ทั้งในเชิงความรู้ และเชิงกระบวนการ ช่วยให้เราระดมสมอง ถือเป็นภาระของมูลนิธิชุมชนสงขลาต้องทำ แต่ขณะเดียวกัน ในเชิงนโยบาย การจัดการ สามารถทำได้ด้วยตัวเองได้ และพยายามดึงชุมชนมาเป็นส่วนร่วม ในการเชิญคนในชุมชน ควรเชิญคนในนามเครือข่าย ไม่ใช่เชิญโดยบุคคล เพราะบางคนก็อาจมาสนุกกับเรา แล้วทิ้งเครือข่าย ควรเป็นแบบถ้าตัวเองมาไม่ได้ ก็ให้คนอื่นมาแทน

ปัญหาที่พบ เป็นปัญหาของคน เช่น ผู้นำชุมชนบางคน บุคลิกภาพเปลี่ยนไป เพราะถูกบางองค์กรที่สนับสนุนเอาเงินเองประมาณมาล่อ ทำให้เกิดการไถ่ล้างงบประมาณ โดยเกิดผู้นำชุมชนที่พยายามสร้างภาพของตัวเองในเชิงภูมิปัญญา เช่น หียบยกเอาของดีของสงขลาไปให้แหล่งทุนฟุ้ง แหล่งทุนก็สนับสนุนมา กลายเป็นโรคสร้างภาพ ไม่ได้ทำงานจริงจัง ไม่จริงใจกับชุมชน ไม่ได้พัฒนาจริง เป็นการพัฒนาที่ไม่แท้จริง คือหาเงินมาเพื่อองค์กรของตัวเอง แล้วไม่ขยาย เช่น พอช.ก็คิดว่ามีชุมชน 120 กว่าแห่ง แต่ชุมชนที่มาทำงานด้วยมืออยู่เท่าเดิม ไม่มีการขยายออกไป ไม่พัฒนาคนอื่นที่เข้าไม่ถึง

บางคนซึ่งไม่ใช่ผู้นำชุมชน แต่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น สร้างภาพในเชิงปกครอง ทำให้ไปทำลายบุคลิกภาพของปราชญ์สงขลา เช่น 4 ผู้เฒ่า น้ำซบ น้ำคั่ว น้ำอัมพร และน้ำลับ คือบุคลิกผู้นำของสงขลาที่เราเน้นถือ มีบุคลิกความเป็นผู้นำ เป็นตัวของตัวเอง จะไม่วิ่งตามแหล่งทุน เชื่อในแนวคิดของตัวเอง แนะนำให้คนอื่นเชื่อตามแนวคิด และก็พยายามแนะนำให้คนอื่นทำ ผลักดันให้ทำกัน

เมื่อมูลนิธิชุมชนสงขลาไปทำงาน ก็อยากให้เห็นให้ทั่วถึงทั้ง 16 อำเภอ ทั้ง 120 กว่าตำบลให้ได้ ไม่ใช่ทำอยู่ที่เดิมๆ แล้วมันจะไม่เป็นพลังจริงๆ

ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมในภาพรวม เช่น เรื่องทะเลสาบสงขลา ที่มักเป็นการจัดการของภาครัฐ ชุมชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วม และเป็นเรื่องที่มีบริบทเยอะ องค์ความรู้กระจายอยู่ ไม่สามารถเชื่อมกันได้ ทั้งที่มอ., ม.ทักษิณ พอมองทะเลสาบก็มองแต่ข้างล่าง ไม่ได้มองถึงบนเขา ซึ่งเป็นที่ต้นน้ำ มีการทำลายป่าที่

ชัดเจน มีอยู่ทั่วไป 2 ส่วน คือ ส่วนป่าลึก ส่วนริมป่า มีการให้ชาวบ้านเข้าไปบุกรุกทำสวนยาง ซึ่งจะทำให้พื้นที่เสียหาย ขาดความลาดชันตามธรรมชาติ เพราะสวนยางจะเรียบ พื้นดินเสียหาย เมื่อเป็นสวนยางก็จะถูกกฎหมาย ทำอะไรไม่ได้ ส่วนป่าลึกที่อยู่ด้านบน ไม่มีคนช่วยรักษาเหมือนทะเลสาบ จะเป็นแหล่งทำมาหากินของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ที่ไปสมทบกับพวกไหนก็ได้ที่เข้าไปทำลาย ตัวอย่างผาดำ มีคนจากที่อื่นมาบุกรุกซึ่งไม่ใช่เพื่อการทำมาหากิน แต่เพื่อเอาที่ดินไว้ แล้วขายต่อ ซึ่งชาวบ้านไม่ยอม ก็ต่อต้าน แต่ไม่แข็งพอ เอาไม่อยู่ ก็เกิดเป็นข่าวสะท้อนออกมาทางวิทยุ โทรทัศน์ ในสงขลา ทำให้เกิดแนวคิดร่วมของภาคประชาสังคมในพื้นที่ข้างล่าง ว่าต้องสู้ ต้องช่วยกัน และขยายวงไปถึงระบอบรัฐธรรมนูญ เพราะทุกส่วนเป็นต้นน้ำของทะเลสาบ ซึ่งเป็นแนวคิดจากการรณรงค์เรื่องผาดำจุดเดียว ก็มีจากรัฐธรรมนูญ จากคลองภูมิ มาร่วมด้วย จะเกิดเป็นภาคประชาสังคมขนาดใหญ่ ซึ่งมาดูแลรักษาป่าทั้งจังหวัดสงขลา มาสู้กับผู้ว่าราชการจังหวัด กับภาครัฐ กับกรมอุทยาน คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับกรมอุทยาน ให้สร้างหมู่บ้านในป่าพื้นที่ 600 ไร่ ทางคนสงขลาไม่ยอม เพราะจะกลายเป็นหมู่บ้านให้ยึดพื้นที่ต่อไปอีก และ พื้นที่ 600 ไร่ เป็นพื้นที่มาก มากกว่าที่โค่นบุกรุกด้วยซ้ำ ซึ่งขณะนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สั่งระงับแล้ว

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สื่อ จะเป็นตัวกลางของภาคประชาสังคมได้ดี สะท้อนให้เห็นภาพ และกระตุ้นให้เกิดพลังร่วม

มูลนิธิชุมชนสงขลาสามารถทำเป็นเครือข่ายรักษาสีงแวดล้อมทั้งจังหวัดสงขลา จำเป็นต้องมีความเข้าใจเบื้องต้น แต่ถือว่าเป็นพลังร่วมมือกัน ต่างคนต่างจับ โดยเริ่มต้นทางมูลนิธิชุมชนสงขลาเชิญผู้นำมากันให้ครบทุกที่ มาคุยกันเรื่อง “แผนสิ่งแวดล้อมสงขลา” แต่ต้องทำกระบวนการให้ดี ถ้าไม่ดีจะกลายเป็นต่างคนต่างมาพูดของตัวเองว่าทำอะไร อย่างไร แต่วิทยากรไม่สามารถมาหลอมให้กลายเป็นหนึ่งเดียว ช่วยกันทำกลายเป็นมาไม่ใส่กัน แล้วกลับ แต่ถ้าคิดร่วมกัน ตระหนักร่วมกัน จับมือกันทำ มูลนิธิจะต้องทำตรงนี้ให้ได้ สร้างสายใยเกิดขึ้นให้ได้ ให้มูลนิธิชุมชนสงขลาเป็นโซ่ทองคล้องใจ มาร่วมพลังกันหลายๆที่ ให้เกิดเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ทีละคน

มูลนิธิชุมชนสงขลาเชื่อมสายใยโดยกระบวนการการมีส่วนร่วม ไม่ใช่กระบวนการของแหล่งทุน แต่มูลนิธิชุมชนสงขลาให้ทุนเพื่อให้เกิดความคล่องตัว ให้เกิดกระบวนการ

ในเรื่องการหาทุน ในช่วงปี 47-50 ทางวิทยุชุมชนสามารถอยู่ได้โดยไม่มีทุนจากภายนอกเลย โดยนายศิริพล สัจจาพันธ์ แนะนำให้ขอจากชุมชนเอง เมื่อแน่ใจว่าตัวเองทำประโยชน์ให้ชุมชน ก็ขอเงินจากชุมชนได้ เหมือนพระบิณฑบาต เมื่อสถานีวิทยุก่อตั้งขึ้นมาก็ทำประโยชน์ให้กับชุมชนมาก เดิมกู้เงินมาจากสหกรณ์มาเป็นทุนก่อตั้ง 100,000 บาท ต่อมาแบกรับดอกเบี้ยไม่ไหว จึงระดมเงินจากชาวบ้านด้วยการจัดเลี้ยงน้ำชา วางแผนว่าได้ครั้งละ 20,000 บาท เลี้ยงน้ำชา 2 ปี ปีละ 2 ครั้ง ภายหลังออกอากาศได้ 3 เดือน เลี้ยงน้ำชาครั้งเดียวได้มา 70,000 กว่าบาท อีกแห่งคือที่ตำบลควนรู จัดทอดผ้าป่าจากผู้ฟัง กองละ 500 บาท ออกอากาศล่วงหน้าปรากฏว่าได้เงิน 6-7 แสนบาท

งานที่วิทยุชุมชนทำ จนกระทั่งทำให้คนในชุมชนยอมให้ทุนมามากมาย ก็มาจากหัวใจของวิทยุชุมชน หัวใจของวิทยุชุมชนมี 3 อย่าง คือ 1) เป็นของชุมชน คือชุมชนต้องร่วมเป็นเจ้าของ ไม่ใช่ของคนใดคนหนึ่ง

ให้ชุมชนเป็นเจ้าของ ในเรื่องการสละทุน และในเรื่องของความรู้สึกร่วมจากการจัดรายการ 2) ดำเนินงาน โดยชุมชน คือคนในชุมชนมาทำ ไม่ใช่จ้างคนอื่นมาทำ 3) ทำประโยชน์เพื่อชุมชน

ถ้ามองในมุมมองของสื่อชุมชน จะมีตัวชี้วัด 2 เรื่อง คือ 1) สื่อชุมชนจะต้องให้ทันกับความเคลื่อนไหวของชุมชนคือ ชุมชนทำอะไร พัฒนาสิ่งไหน อย่างไร สื่อต้องออกข่าวให้ทัน ต้องรู้ให้ทัน ตามให้ทัน ถ้าไม่ทันถือว่าสอບตก 2) สื่อต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะกลไกทางความคิด ส่วนใหญ่ต้องใช้องค์ความรู้ให้ชุมชนพัฒนาทางความคิด ทางสังคม ถ้าเป็นผู้ตามถือว่าสอບไม่ผ่าน ถ้าสิ่งไหนสำคัญ ก็อาจกำหนดเป็นวาระของวิทยุชุมชน เช่น เรื่องสุขภาพ นั่นคือ ไม่ว่าจะจะมีแหล่งทุนส่งเสริมหรือไม่ส่งเสริม ก็ต้องทำในเรื่องสุขภาพ ต้องมีรายการเพื่อสุขภาพ ซึ่งก็ได้ผล ที่สงขลาที่มีเครือข่ายวิทยุชุมชนสงขลา ที่นายศิริพล สัจจาพันธ์ มาทำ Model นำร่อง เพื่อชี้นำกลุ่มอื่นเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ทันกับความเคลื่อนไหวของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญมาก และตาม พรบ.องค์กรวิทยุฯกำหนดให้มีรายการที่มีสาระไม่ต่ำกว่า 70% ซึ่งมองว่าอีกหลายแห่งที่ยังทำไม่ถึง ก็ต้องหาเครื่องมือที่จะถ่ายทอดสกรายการ ทดลองทำการถ่ายทอดสดกิจกรรมผ่าน โทรศัพท์มือถือไปให้ ถ้าจะสามารถถ่ายทอดการเรียนรู้จากกิจกรรมชุมชนอื่น หรือการจัดรายการร่วมกันระหว่างสถานี ตอนนี้ก็ได้สงขลาเป็น Model ต้นแบบ แล้วยำร่องไปทำจังหวัดอื่น ใช้คนของสงขลาไปช่วย

สำหรับประเด็นเด็ก ท่านให้ความสำคัญมาก เคยทำงานด้านเด็กบ้าง (ทำกลุ่มเยาวชนผาดำ) แต่ไม่มาก พบว่าการทำงานด้านเยาวชน พี่เลี้ยงมีความสำคัญมาก คือคนที่ดูแลเด็กในกลุ่มนั้นๆ ถ้าขาดพี่เลี้ยง ก็ทำไม่ได้เลย ถ้ามีเพียงโครงการระยะสั้นๆของ อบต. หรือของครู ก็จะเป็นเพียงแค่ทำกิจกรรมเท่านั้น ทำแล้วก็จบ แต่ถ้ามีพี่เลี้ยง ก็จะทำให้ต่อเนื่อง สร้างเด็กขึ้นมาดูแลทำกิจกรรมต่อเนื่องกันไป เพราะเด็กจะหมดเป็นรุ่นๆ อาจย้ายโรงเรียน ย้ายที่อยู่ หรือเตรียม Entrance ก็เลิกทำ หากมีพี่เลี้ยงอยู่ในพื้นที่ก็จะทำต่อเนื่องตลอด

ท่านมองว่าเรื่องเด็ก กับสตรี เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนา เรื่องเด็กจะให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม การจะได้ความคิดเห็นของเด็ก ต้องจัดคุยเฉพาะเด็ก ไม่ให้ผู้ใหญ่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองเข้ามา เด็กจะบอกได้เลยว่า ผู้ใหญ่ทำอะไรบ้างที่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม จะได้รับปัญหาของชุมชนนั้นได้ แล้วยามาหาทางแก้ไขกันหลายๆเรื่อง เด็กจะเป็นผู้สะท้อนออกมา

ประเด็นครอบครัว พื้นฐานครอบครัวมีปัญหา เรื่องนี้ทำมาก ครอบครัวเป็นสถาบันที่เล็กที่สุด ปัจจุบันเราจะเน้นที่ชุมชน มีการพัฒนาผู้นำชุมชน แต่ไม่ได้พัฒนาคนในครอบครัว

มีบทเรียนจากหมู่บ้านศิริวงค์ ที่นครศรีธรรมราช เป็นชุมชนเข้มแข็ง ใช้องค์กรครอบครัวเป็นฐาน ให้ครอบครัวรับผิดชอบในการส่งผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านมาขายที่ส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสนุก ยาเสพติดอบรมมาแล้ว โดยคุณยายมีหน้าที่ทำส่วนฐานของกระเช้าใส่สบู่ ที่สานจากไม้ไผ่เล็กๆ แล้วยหสานมาสานต่อ เมื่อจะส่งของ คุณยายเข้าไม่ดี ก็ให้หลานเดิน ไปส่งของ จะทำกันทั้งครอบครัว

นายศิริพล สัจจาพันธ์ เห็นว่า การพัฒนาด้านใดก็แล้วแต่ ถ้าไม่คิดเชิงครอบครัวแล้ว เป็นการพัฒนาที่ยังไม่เต็มที่ เห็นว่าสำคัญมาก เป็นเรื่องใหญ่ น่าจะทำเชิงครอบครัวทุกเรื่อง

การที่เด็กอยู่กับปู่ย่าแล้วเป็นเด็กมีปัญหา ไม่จริงทั้งหมด ขึ้นอยู่กับตัวของปู่ย่าด้วย แต่ที่มีปัญหาก็มาก ส่วนหนึ่งเพราะองค์ความรู้ประจำครอบครัว ภูมิปัญญาค่อยๆหายไป เด็กรุ่นใหม่ได้รับการถ่ายทอดน้อย ถ้า

มองเชิงภาพรวมของสังคมมนุษยชาติ หากไม่มีการถ่ายทอดทางภูมิปัญญา และพัฒนาภูมิปัญญาให้สูงขึ้น สังคมจะต่ำลงเรื่อยๆ แม้แต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอาคนสาว ๆ มาเลี้ยงเด็ก จริงๆ แล้วควรจะมีคนแก่ด้วย เพราะเด็กกับคนแก่จะคุยกันรู้เรื่อง เข้าใจกัน

โดยสรุป อยากให้มูลนิธิชุมชนสงขลาทำเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก ซึ่งเรื่องอื่นก็ทำไปพร้อมๆ กันได้ ส่วนเรื่องครอบครัวเป็นเรื่องของแนวคิด อาจทำเป็นลักษณะงานวิจัย แล้วทดลองทำนาร่อง เพื่อจะได้เป็นบทเรียนเพื่อนำไปปรับใช้ต่อไป

โดยเทคนิคในการทำแล้ว เราหลีกเลี่ยงคู่แข่ง ไม่ให้มีใครรู้สึก เราไปทำแข่งกับเขายิ่งดีใหญ่

ในการบริหารมูลนิธิชุมชนสงขลา สิ่งที่เราควรจะทำเป็นอันดับแรก คือ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม 1) ร่วมบริหาร 2) ความรู้สึกร่วม แม้ว่าจะไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร แต่ก็มีความรู้สึกห่วงใย อยากให้ไปได้ดีก็พอใจแล้ว คือสร้างความเข้าใจ ทุกองค์กร ทุกเครือข่าย ทุกชุมชน ภาคประชาสังคม ให้รู้จักมูลนิธิ โดยวิธีการอาจจัดเป็นเวทีประชุม หรือคนต่อคนมาคุยกัน แจงให้ทราบ อาศัยฐานข้อมูล แล้ว Connect ไปเรื่อยๆ มีแผนที่คน แผนที่สังคมจังหวัดสงขลา ต้องมีข้อมูลหมด อย่าพอใจกระจุกอยู่คนเพียงไม่กี่คน ต้องครบเชิงปริมาณและคุณภาพ ต้องทั้ง 2 อย่าง ทำพร้อมกัน ได้รู้ว่าใคร Connect กับใคร โยงใยต่อสายไหน ถ้าไม่ถูกกัน ก็แยก หากคนกลางมาทำ เหมือนอย่าง Mind Map ประเด็นที่ทำเอาไว้ ก็ต้องขยายฐานเชิงประเด็น เชิงพื้นที่ ต้องดูทุกมุม และต้องขยาย เพราะบางทีก็ทำเฉพาะกลุ่มเขา เราต้องมองให้ออก ถ้ามองออกก็จะรู้ว่า จะขับเคลื่อนอย่างไร ไม่ได้รออาศัยเขา แต่ถ้าเขาไม่ขยาย เราก็ต้องจัดเอง

กลุ่มคนตาม Mind Map มีตัวชี้วัดอยู่อย่างหนึ่งคือ เมื่อเขาเข้ามาในมูลนิธิแล้ว เขาจะเพิ่มบทบาทหรือไม่ จะเพิ่มบทบาทเพื่อช่วยมูลนิธิได้ขนาดไหน บางคนเราชวนเขามาร่วม แต่เขาก็กลับไปทำแบบเดิม ไม่ได้ทำเพิ่มให้มูลนิธิ ก็ต้องดูให้มีบทบาทด้วย ยุให้ทำเพิ่มขึ้น

อีกด้านหนึ่งคือ ชุมชนเขาทำอยู่แล้ว เราก็ไปเชื่อม แต่ไม่ใช่เอาเขามาเป็นสังกัด แล้วเอามาเป็นผลงานของเรา แต่เราไปส่งเสริมในส่วนที่เขาขาด ให้เขาเดินหน้าต่อไป ให้เด่นขึ้น แล้วอย่าไปครอบเขา ไปจัดการเขา ชุมชนจะไม่ชอบถ้ารู้สึกถูก NGO จัดการ ถูกใครต่อใครจัดการ ทำอย่างไรให้เขาจัดการตัวเอง

มีสูตรของอาจารย์ไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม ว่า ตัวชี้วัดของการเป็นองค์กรคือ จิตวิญญาณ การเรียนรู้ การบริหารจัดการ ซึ่งสำคัญมากทั้ง 3 ตัว ขาดไม่ได้

สำรวจชุมชนว่า เขาขาดตรงไหน เอามาวิเคราะห์ให้หมด แล้วไปทำสิ่งนั้น ดูว่าขาดสิ่งไหนใน 3 อย่าง ก็เติมตัวนั้น เติมอย่างเป็นโครงการชัดเจน และอีกด้านหนึ่งชุมชนแต่ละองค์กร แต่ละเครือข่าย มีจุดแข็งจุดอ่อนไม่เหมือนกัน ดังนั้นความต้องการของแต่ละกลุ่มจะไม่เหมือนกัน การพัฒนาโครงการแบบป้อนเป็นโมเดลเฉพาะ เช่น อยากแจกแว่น ก็แจกหมดทุกคน คนที่ไม่อยากได้ ก็ทิ้ง ไม่ตรงจุด แต่เขาแจก ก็ต้องเอาไว้ก่อน เมื่อทำโมเดลความต้องการ ก็ต้องถามเขาด้วย และบางครั้งความต้องการของชุมชนกับของผู้นำก็ไม่เหมือนกัน

8.6 การทำบุญทางพุทธศาสนา แม่ชีสุขชี จิตเจริญ

“ความลำบากยากจนอัตคัดขัดสนได้สอนและหล่อหลอมให้ท่านได้มรดก คือ ความขยันหมั่นเพียร อดทนในการปฏิบัติทั้งทางโลกและทางธรรม”

ท่านแม่ชีสุชาติ จิตเจริญ นามเดิมคือ นางสาวทองจันทร์ พรหมมา อายุ 82 ปี ถือกำเนิดที่จังหวัดทางภาคอีสานของไทย ท่านได้บวชเรียนปฏิบัติธรรมตั้งแต่วัยเด็ก โดยอาศัยอยู่กับหลวงตาที่วัดในยุคนั้นทางภาคอีสาน ซึ่งเป็นดินแดนที่แห้งแล้ง กันดาร ท่านเล่าให้ฟังพอลำดับได้ว่า ในวัยเด็กท่านได้บวชเรียนอาศัยอยู่ที่วัด ท่ามกลางความยาก ลำบากท่านได้เรียนรู้งานสารพัด ตั้งแต่ทำนา หาพืชมตามภูเขา ประสบการณ์เหล่านี้สอนให้ท่านมีนิสัยขยัน อดทน มาจนกระทั่งทุกวันนี้ ได้เคยสงเคราะห์เลี้ยงดูเด็กกำพร้า และเด็กในภาวะลำบากยากจนมาจำนวนนับร้อย ต่อมาท่านได้ลงมาอยู่ภาคกลาง และภาคใต้ ตั้งสำนักมาแล้วประมาณ 24 สำนัก ปัจจุบันสำนักปฏิบัติธรรมของท่านตั้งอยู่ที่บ้านคลองรำ บรรพชาภาคร่มรื่น สะอาดสะอาด สดวกสบาย พรั่งพร้อมอุดมสมบูรณ์ด้วยเครื่องอุปโภคบริโภคที่สาธุศิษย์นำมาถวาย

ท่านได้เรียนรู้ธรรมจากการปฏิบัติ กิจกรรมที่ได้ทำในแต่ละวัน และได้สะสมบารมีธรรมมาจนทุกวันนี้ มีหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน ที่ได้รับฟังมา ก็ยากที่จะอธิบายให้ชัดเจนได้ ท่านได้รับความเลื่อมใสศรัทธาจากบรรดาศาธุศิษย์ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากมาย ได้ฟังบุญญาบารมีของท่านช่วยขจัดปัดเป่าทุกข์เข็ญทั้งหลาย และได้รับความเจริญรุ่งเรืองในหลายด้าน ปัจจัยทั้งหลายที่สาธุศิษย์มอบถวายให้ท่าน ท่านก็ได้นำมาทำบุญทำกุศลต่อ เพื่อเป็นการบำเพ็ญบารมีธรรม และบารมีทาน ต่อมาจนถึงปัจจุบัน

งานสงเคราะห์ที่ท่านได้ทำเป็นประจำคือ สอนธรรม เพื่อบำบัดทุกข์ทั้งทางใจและทางกายต่อบรรดาผู้ที่เข้ามาในสำนัก ให้อาหารและที่พักพิงอย่างสุขสบายแก่ผู้ที่เข้ามาปฏิบัติธรรม โดยมีได้เรียกร้องสิ่งใดเลยขอเพียงให้ปฏิบัติอย่างตั้งใจจริง กิจกรรมที่ทำให้ท่านนอกเหนือจากการปฏิบัติ คือให้ช่วยกันดูแลรักษาอาคารและบริเวณสำนักให้สะอาดเรียบร้อยสวยงามอยู่เสมอ ให้พร้อมที่จะต้อนรับผู้มาเยือน ท่านสอนว่าการทำสวนปลูก ดูแลต้นไม้ก็เป็นการศึกษา การปิดกวาด เช็ดถู ก็เป็นการปฏิบัติธรรม จะได้ผลดียิ่งขึ้นถ้าเราทำแบบตั้งใจ จิตก็จะเกิดสมาธิตามมา ผลที่ได้รับอีกประการคือ ได้อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี

เงินบริจาค หรือเงินทำบุญที่ท่านได้รับมา ก็ถูกนำมาสร้าง ซ่อม ดูแลรักษา และเป็นค่าใช้จ่าย ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ อย่างอุดมสมบูรณ์ของสำนัก และไม่เคยขาดแคลน นอกจากนั้นท่านจะนำไปสงเคราะห์ช่วยเหลือวัด โรงเรียน และหน่วยงานในท้องถิ่นต่างๆหลายแห่ง

ท่านได้อนุเคราะห์ให้นักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ หลายโรงเรียนมาใช้สำนักปฏิบัติธรรมในการเรียนรู้ธรรมะ และปฏิบัติธรรม โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ทั้งเรื่องที่พักและอาหาร ไม่รับเงินทำบุญจากโรงเรียน ครู หรือนักเรียนที่มาปฏิบัติธรรม โดยมีสถานที่ที่สะอาด สดวกสบาย พร้อมอุปกรณ์การเรียนการสอน และอาหารอันอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งคณะแม่ชีในสำนักปฏิบัติธรรมยังช่วยชี้แนะ และอำนวยความสะดวกให้อีกด้วย

ปัจจุบันท่านกำลังก่อสร้างศาลาปฏิบัติธรรมเป็นเรือนไทยหลังใหญ่ สร้างด้วยเสาไม้สักขนาดใหญ่ โดยมีสาธุศิษย์ทั้งหลายมาร่วมกันสร้าง ระดมเงินบริจาคโดยการจัดงานบุญทั้งในและต่างประเทศ ท่านตั้งใจ

บทที่ 9

กรณีศึกษามูลนิธิในจังหวัดสงขลา

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการคือ เพื่อประเมินว่ามูลนิธิต่างๆ ก่อตัวขึ้นมาได้อย่างไร มี “บริบท” และ “ปัจจัย” อะไรบ้างที่เป็นตัวหนุน ตัวกระตุ้น ให้ผู้ดำเนินการมีความมุ่งมั่นต่อผู้ฝ่าฟันปัญหา อุปสรรคต่างๆ จนประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ มีกระบวนการในการดำเนินการอยู่อย่างไร และผลสัมฤทธิ์ที่สัมผัสได้อยู่ในลักษณะใดบ้าง และเพื่อพิจารณาค้นหาจุดเด่นและจุดด้อยที่มีคุณค่าควรแก่การศึกษานำมาเป็นบทเรียนให้กับองค์กรใหม่ที่กำลังจะจัดตั้งขึ้นคือ มูลนิธิชุมชนสงขลา

ขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษาและวิธีการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องนี้มีขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษาและมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหาที่ศึกษาประเมิน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จึงได้กำหนดเนื้อหาเพื่อใช้เป็นประเด็นศึกษาไว้ 4 ประเด็นหลัก คือ

1.1 บริบท (Contexts) หรือสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ทั้งที่คาดว่าจะปัจจัยเอื้อ และหรือปัจจัยลบ ต่อการดำเนินการจัดตั้งมูลนิธิ

1.2 ปัจจัยป้อนเข้า (Input) หรือทรัพยากรต่างๆ ทั้งด้านกำลังคน กำลังความคิด ความรู้ อุปกรณ์ เครื่องมือจำเป็น เป็นต้น ที่ผู้ดำเนินการได้แสวงหาและนำมาใช้ในการดำเนินการ

1.3 กระบวนการ (Process) หรือขั้นตอนและวิธีการต่างๆ ที่ผู้ดำเนินการได้คิดค้นและนำมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกิจการของตน

- 1.4 ผลผลิต (Products) คือสิ่งที่ผู้ดำเนินการคาดหวังไว้ว่าจะบังเกิดขึ้นเมื่อได้ปฏิบัติการตามขั้นตอนและวิธีการและตามปัจจัยหรือทรัพยากรที่ได้นำมาใช้
2. ขอบเขตเนื้อหาที่มีคุณค่าต่อการตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา ได้กำหนดประเด็นศึกษาไว้ 4 ประการคือ
  - 2.1 ประเด็นที่มีคุณค่าต่อการกำหนดกำลังคนขององค์กรว่าควรเป็นใครและมีคุณสมบัติอย่างไร
  - 2.2 ประเด็นที่มีคุณค่าต่อการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และกิจกรรมขององค์กร ว่าควรมีรูปแบบอย่างไรบ้าง และควรทำอะไรบ้าง
  - 2.3 ประเด็นที่มีคุณค่าต่อการบริหารจัดการองค์กร ว่าควรมีกลไกและกฎกติกาอย่างไรบ้าง
  - 2.4 ประเด็นที่มีคุณค่าต่อการติดตามประเมินผลขององค์กร ว่าควรมีรูปแบบ และขั้นตอน วิธีการอย่างไรบ้าง

วิธีการศึกษา

ใช้ทฤษฎี CIPP Model มาเป็นหลักในการประเมินคือ ประเมินบริบท (Contexts) ปัจจัยป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Products)

ตัวอย่างที่นำมาศึกษา

คณะนักวิจัยให้นำหน้าการศึกษาไปในทิศทางที่เป็นมูลนิธิ หรือ กองทุนที่มีฐานรากจากประชาชน เป็นสำคัญ ที่จะต้องบริหารจัดการทุนด้วยตนเอง และมีแนวความคิดที่คล้าย หรือสอดคล้องกันกับมูลนิธิชุมชนสงขลา ซึ่งประกอบไปด้วยองค์กรที่มีฐานจากชุมชนคนไทยท้องถิ่น และฐานจากชุมชนคนจีน รวม 2 องค์กร คือ

1. กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน สงขลา
2. มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงคั้ง)

9.1 กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน สงขลา

ฐานรากของกองทุน

กองทุนนี้ก่อตัวขึ้นและขับเคลื่อนไปโดยมีทุนชุมชนของจังหวัดสงขลาเป็นฐานราก อย่างน้อย 6 ทุนหลัก คือ

1. ทุนคน ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ล้วนเป็นบุคคลที่มีทุนทางสังคมค่อนข้างสูง คือเป็นผู้ที่สะสมคุณงามความดี ก่อการดีมาก่อนช้านาน จนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับชาติ โดยเฉพาะผู้เป็นต้นคิด คือ ดร.ครูชบ ยอดแก้ว เป็นผู้คลุกคลีกับกิจกรรมกองทุนสัจจะในรูปแบบต่างๆ มาไม่น้อยกว่า 20 ปี และในการดำเนินการกิจกรรมนี้ ยังมีผู้ให้การสนับสนุนอีกหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาชนซึ่งส่วนใหญ่จะมีความเชื่อถือเป็นทุนอยู่ก่อนแล้ว

2. ทุนองค์กร ในการดำเนินการกิจกรรมนี้มีการกำหนดเป็นโครงการ มีหลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินการ ทรัพยากรในการดำเนินการ และผลที่คาดว่าจะได้รับชัดเจน และมีการวางแผนในการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย มีบุคคลหลายองค์กร ทั้งภาครัฐ คือจังหวัดสงขลา ภาควิชาการ คือมหาวิทยาลัย 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และภาคประชาสังคมอื่นๆเข้ามาเป็นกรรมการดำเนินการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาเป็นประธาน และมีนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาคอยติดตามให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดอีกด้วย

3. ทุนภูมิปัญญา จังหวัดสงขลาได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่มีทุนทางปัญญาด้านต่างๆ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน โดยเฉพาะด้านกิจกรรมการออมทรัพย์และการจัดสวัสดิการ หรือกองทุนการเงิน นายอัมพร ด้วงปาน นายลัภย์ หนูประดิษฐ์ นายเคลา แก้วเพชร และนายชบ ยอดแก้ว ล้วนได้รับการยกย่องจากภาครัฐว่าเป็นครูภูมิปัญญาของชาติ ด้านภูมิปัญญาสากล จังหวัดสงขลายังมีสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงถึง 3 สถาบัน มีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นต้น

4. ทุนคุณธรรม ในการดำเนินการกองทุนการเงินของจังหวัดสงขลา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ดำเนินการได้นำหลักธรรมข้อที่ว่าด้วย “สัจจะ” มาเป็นธงนำ ให้ทุกคนตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมข้อนี้มาตลอด ในกิจกรรมกองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ได้นำเอาพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 4 ประการ มาเป็นหลักการสำคัญให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ยึดถือปฏิบัติ คือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ และได้กำหนดหลักคิดเชิงปรัชญาของกิจกรรมไว้ว่า จะใช้เงินเป็นเครื่องมือพัฒนาคน

5. ทุนเงินตรา ประชากรจังหวัดสงขลาโดยรวมเป็นจังหวัดที่มีประชาชนมีรายได้ค่อนข้างดี เพราะมีฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญถึง 3 ฐาน คือ การทำสวนยางพารา การทำนาข้าว การทำประมง และยังเป็นเมืองศูนย์กลางทางธุรกิจที่สำคัญของภาคใต้ตอนล่างอีกด้วย ที่สำคัญกว่านั้น ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีเงินออมอยู่ในรูปแบบอื่นๆ อยู่ก่อนแล้วจำนวนหนึ่ง เช่น มีเงินออมในรูปของสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ครบวงจรชีวิต เป็นต้น เงินกองทุนเหล่านี้เกิดขึ้นและหมุนเวียนอยู่ในชุมชน

6. ทุนประสบการณ์การบริหารจัดการ ผู้นำชุมชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล ของจังหวัดสงขลาเกือบทุกตำบล จะมีความรู้และประสบการณ์ในการออมเงิน และการจัดสวัสดิการให้กับตนเองและกันเองอยู่ในระดับหนึ่งแล้ว ดังนั้นเมื่อมีผู้เสนอกิจกรรมกองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน ซึ่งเป็นการต่อยอดกิจกรรมกองทุน ผู้นำเหล่านั้นจึงสามารถเรียนรู้หลักรู้ หลักคิด และวิธีปฏิบัติได้โดยเร็ว และสามารถนำความรู้ ความคิด และวิธีปฏิบัติดังกล่าว ลงสู่การปฏิบัติได้โดยไม่ยากนัก

ทุนทั้ง 6 ด้านนี้ นับว่าเป็นทุนชุมชนของจังหวัดสงขลา และกล่าวได้ว่าเป็นฐานรากสำคัญของการเกิดและการขับเคลื่อนกิจกรรมกองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท หรือทำสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา ให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ภายในเวลาประมาณ 3 ปีเศษ กิจกรรมนี้ขยายตัวครอบคลุมพื้นที่ตำบล เทศบาล ในจังหวัดสงขลาแล้ว 110 พื้นที่ (พื้นที่ทั้งหมดมี 142 ตำบล/เทศบาล) มีเงินกองทุนที่เฉลี่ยจ่ายประมาณ 30 กว่าล้านบาท มีสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 100,000 คน มีการจัดองค์กรเครือข่ายเป็นรูปสมาคมชื่อ

“สมาคมสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา” มีการประชุมคณะกรรมการสมาคมทุกวันที่ 9 ของทุกเดือน และมีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ระหว่างผู้ทำกองทุน ทุกวันที่ 16 ของทุกเดือน

ผลการศึกษาว่าด้วยบริบท (Contexts)

จากการศึกษาพบว่า บริบท หรือสภาพแวดล้อมของกิจกรรมโครงการนี้ มีทั้ง “เชิงบวก” และ “เชิงลบ” สภาพแวดล้อม “เชิงบวก” นั้นประมวลได้ดังนี้

1. บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งในระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล จนถึงระดับชาติ ส่วนใหญ่จะมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องกิจกรรมกองทุนการเงิน และการทำสวัสดิการเป็นทุนอยู่แล้ว เมื่อได้รับทราบว่าได้มีการต่อยอดกิจกรรมนี้มาเน้นที่การลดรายจ่าย เพื่อมาทำสวัสดิการครบวงจรชีวิต จึงมีความคิดในเชิงบวก คือเห็นด้วย และเต็มใจให้การสนับสนุน บุคคลและองค์กรระดับชาติ และนานาชาติ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มศช.) และ UNDP ก็ให้ความสนใจ และได้ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการขับเคลื่อนกิจกรรมนี้ จังหวัดสงขลา นำโดยนายสมพร ไร่ข้างยาง ผู้ว่าราชการจังหวัดในสมัยนั้น ก็เห็นดีเห็นงาม ให้การสนับสนุนเรื่องนี้ ที่ประชุมระดับพหุภาคีของจังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วยบุคคลภาคส่วนต่างๆ ซึ่งประสานงานโดยสถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้ (สวรส.) ก็ให้การสนับสนุน และช่วยวางแผนเพื่อดำเนินกิจกรรมโครงการนี้ โดยผนวกให้เป็นกิจกรรมหลักของโครงการปฏิบัติการนโยบายสาธารณะระดับพื้นที่ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนภาคใต้ (สรช.) ก็ให้ความร่วมมือทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามประเมิน

2. นอกจากนั้น กิจกรรมนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ทั้งระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และส่วนกลาง ในเรื่องการจัดสวัสดิการอีกด้วย จึงเห็นได้ว่าบริบทที่กล่าวถึงล้วนมีผลในเชิงบวกต่อกิจกรรมโครงการนี้ทั้งสิ้น

3. บริบทเชิงบวกที่สำคัญที่สุดคือ บุคคลและองค์กรต่างๆ ที่กล่าวถึงทุกระดับ มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาก่อนเป็นเวลายาวนาน เมื่อได้ประสานกำลังกันขับเคลื่อนจึงมีพลังสูง

ส่วนบริบทเชิงลบนั้น ก็มีอยู่ระดับหนึ่ง ซึ่งมีในรูปของบุคคลและองค์กรเช่นกัน ซึ่งแสดงท่าทีไม่เห็นด้วยและพยายามสร้างบรรยากาศให้กระทบกระทั่งในเชิงจิตวิทยา โดยสื่อถึงสังคมว่าเป็นกิจการส่วนบุคคล ไม่ควรให้การสนับสนุน แต่มีพลังไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าก่อนขับเคลื่อนกิจกรรมนี้ มีการออกแบบและจัดให้มีภูมิคุ้มกันไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยดึงภาคส่วนสำคัญของสังคมมาร่วมกิจกรรม

อนึ่ง ในช่วงที่มีการทำรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายน 2549 มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและรัฐสภา บุคคลที่มีส่วนสำคัญและสัมพันธ์กับกิจกรรมนี้มีโอกาสได้เข้ารับใช้ชาติทั้งในฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติคือ นายไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และ ดร.ครุชบ ยอดแก้ว ซึ่งเข้าใจเรื่องนี้ดี ต่างก็เป็นกำลังสนับสนุนให้แก่นักได้เป็นอย่างดี จนผลักดันเรื่องนี้ขึ้นสู่การเป็นนโยบายระดับชาติได้ด้วย

ผลการศึกษาว่าด้วยปัจจัยป้อนเข้า (Input)

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่นำมาเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการนี้ มีดังนี้

1. ความรู้ ความคิด และประสบการณ์จากบุคคล และองค์กร

บุคคล และองค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นแกนนำ ไม่น้อยกว่า 10 องค์กร ต่างมีความรู้ ความคิด และทักษะในการทำงานประเภทนี้อยู่แล้ว เมื่อถูกประสานให้มาร่วมกิจกรรมนี้ ต่างก็ได้นำความรู้ ความคิด และทักษะของตนมาใช้เพื่อขับเคลื่อน โครงการนี้

ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารจัดการกองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท ที่แกนนำหลักคือ ดร.ครูชบ ยอดแก้ว และศิษย์ยานุศิษย์ ที่ได้คิดค้นขึ้นมา ถูกป้อนเข้าสู่กิจกรรมของ โครงการ และมีการขยายผลทุกสัปดาห์ ทุกเดือน

ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ในการประเมินแบบมีส่วนร่วมก็ถูกนำมาใช้ในการติดตามประเมิน กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และยังมีนักวิชาการจากภายนอกมาสนับสนุนอีกด้วย

ความรู้ และความคิดจากภาคส่วนต่างๆ จึงถูกป้อนเข้ามาเสริมตลอดเวลา ส่งผลให้มีการศึกษา วิเคราะห์ ประเมินผลการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้อง และกลายเป็นกิจกรรมบูรณาการองค์ความรู้แขนงต่างๆ ระหว่างภาคส่วนต่างๆ เพื่อมุ่งสู่การพัฒนา คน โดยใช้เงินตราเป็นเครื่องมือ

2. กำลังคน/แรงงาน

กำลังคน/แรงงานจาก 3-4 ภาคส่วน ถูกระดมเข้ามาเป็นฐาน และหนุนเสริมในการขับเคลื่อนกิจกรรม โครงการ คือ “กำลังคนฝ่ายส่งเสริม” ให้ความรู้ ความคิด และแนวปฏิบัติในการจัดตั้งกลุ่มกองทุนขึ้นใน ตำบล/เทศบาลต่างๆ ของจังหวัดสงขลา ซึ่งมี ดร.ครูชบ ยอดแก้ว และคณะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ “กำลัง ฝ่ายปฏิบัติการในชุมชน” ซึ่งมีทั้งแกนนำและสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งมีการเริ่มต้นเพียงคนสองคน แต่มี การขยายเครือข่ายตลอดเวลา จนมีแกนนำเป็นเรือนร้อยเรือนพัน และมีสมาชิกเป็นเรือนแสน และมีการจัด เป็นเครือข่ายเพื่อปฏิบัติการเรียนรู้ในกิจกรรมที่ทำ และประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้ง โดยตรงและโดยอ้อม ซึ่ง ทุกคนมีการเคลื่อนไหวเข้าหากันตลอดเวลา โดยการออมและเก็บเงินสะสมเป็นรายวัน แล้วนำมาเป็นกองทุน ในตำบล/เทศบาลของตนเอง และแจ้งยอดรายงานให้ทุกกลุ่มที่อยู่ในเครือข่ายได้รับทราบทั่วกันอย่างต่อเนื่อง ทุกเดือน และฝ่ายติดตามประเมินผลก็ได้ปฏิบัติการอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด

3. อุปกรณ์เครื่องมือ

อุปกรณ์เครื่องมือที่สำคัญ ที่นำมาเป็นปัจจัยป้อนเข้ามีหลายรูปแบบ เช่น การจัดทำเครื่องหมาย หรือ สัญลักษณ์ของกลุ่มกิจกรรม ให้ทุกกลุ่มได้ใช้ร่วมกัน การจัดทำสื่อยึดสีสัมพันธ์กับคณะกรรมการบริหารและ สมาชิกได้ใช้เพื่อเป็นเครื่องมือสื่อสารกันเองและบุคคลภายนอก การคิดค้นระบบและรูปแบบเอกสารต่างๆ ขึ้นมาใช้เอง การจัดทำทะเบียนบุคคลและเงินออมทั้งในรูปกลุ่มทั้งจังหวัด ตำบล และปัจเจกบุคคล คือ สมาชิก มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นมารองรับเพื่อการขับเคลื่อน คือ มูลนิธิ ดร.ครูชบ-ปรางค์ ยอดแก้ว มีการจัด พาหนะและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินทางและการสื่อสาร เมื่อมีการประชุมในระดับจังหวัด มีการ กำหนดวันประชุมที่แน่นอนของแต่ละกลุ่ม และเครือข่ายทั้งจังหวัด มีการผลิตเอกสารบันทึกการประชุมทุก ครั้ง มีการเผยแพร่กิจกรรมผ่านสื่อชนิดต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และเอกสารสิ่งพิมพ์ มีการกำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินการประชุม การติดตามตรวจสอบข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

4. เงินตรา

ปัจจัยสำคัญที่นำมาป้อนเข้าทุกวันและทุกคนที่เป็นสมาชิก คือ เงินวันละ 1 บาทต่อคน ทุกคนต้องตระหนักในหลักคิด หลักรู้ และหลักปฏิบัติ และถือสัจจะว่าจะต้องลดรายจ่ายให้ได้วันละ 1 บาท เมื่อครบรอบเดือนก็ให้นำไปรวมไว้ที่กองกลางในชุมชนของตนเอง ซึ่งมีสมาชิกที่ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้ควบคุมดูแลและจัดการตามระบบและระเบียบที่ส่วนกลางกำหนด แต่ละกลุ่มที่เป็นสมาชิกสมาคมต้องส่งเงินบำรุงสมาคม ซึ่งเป็นที่ประชุมใหญ่ของแกนนำ และเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันระดับจังหวัด 12 บาท/ปี (เดือนละ 1 บาท) เพื่อเป็นค่าอาหาร ค่าพาหนะ และเอกสารต่างๆ ของตัวแทนกลุ่ม และสมาชิกผู้สนใจเข้าร่วมประชุมและพัฒนาศักยภาพ จำนวนเงินตราที่ถูกป้อนเข้าทุกวันจะมีเท่าจำนวนสมาชิกของกลุ่มนั้นๆ หรือสมาชิกทั้งหมด คือถ้ามีสมาชิก 1,000 คน ก็จะมีเงินป้อนเข้าจำนวน 1,000 บาท/วัน

5. วิธีการจัดการ

ระบบ รูปแบบ กติกาต่างๆ ในการบริหารจัดการ ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อกิจการนี้โดยเฉพาะ ตั้งแต่การจัดการกลุ่มจนถึงการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก

ผลการศึกษาว่าด้วยกระบวนการดำเนินการ (Process)

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการหรือขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการกิจกรรมโครงการนี้มีดังนี้

1. กระบวนการในการเผยแพร่ความรู้ ความคิดและแนวปฏิบัติในการจัดตั้งกองทุน

ฝ่ายส่งเสริมให้ความรู้ ความคิด และแนวปฏิบัติการจัดตั้งกองทุน ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการเพื่อผลักดันให้เกิดกองทุนไว้ 6 ขั้น แต่ละขั้นมีวิธีการดังนี้

ขั้นที่ 1 จุดประกาย

คือการเดินทางออกไปพบกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน ตำบล/เทศบาล เพื่อเสนอความคิด ความเห็นและแนวปฏิบัติในการจัดตั้งกองทุนโดยสังเขป และชี้ให้เห็นคุณค่าของกิจกรรม ว่าหากทำได้ก็จะก่อประโยชน์ต่อการจัดสวัสดิการชีวิตให้กับสมาชิกผู้ร่วมกิจกรรมทุกคนใน 9 เรื่องมี เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นต้น โดยใช้เวลาจุดละประมาณ 2-3 ชั่วโมง โดยชุมชนจะเป็นผู้เชิญ

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้

หลังจากแกนนำได้รับองค์ความรู้โดยสังเขปแล้ว ก็จะนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่แก่ผู้คนในชุมชนของตน เมื่อได้จำนวนคนที่ประสงค์จะเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่า 100 คนแล้ว ก็ให้แจ้งไปที่ฝ่ายส่งเสริม ฝ่ายส่งเสริมก็จะออกไปพบกับกลุ่มคนกลุ่มนั้นๆ เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้ทุกคนได้รู้และเข้าใจกิจกรรมในทุกขั้นตอนอย่างเท่าเทียมกัน

ขั้นที่ 3 รับสมาชิก

เมื่อได้เรียนรู้ร่วมกันว่าอะไรเป็นอะไรแล้ว ก็เปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนนั้นๆ ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนที่จะก่อตั้งขึ้นในชุมชนของตน ซึ่งมีข้อกำหนดไว้ว่าจะต้องไม่น้อยกว่า 100 คน และจัดระบบระเบียบตามกติกาที่กำหนด

ขั้นที่ 4 การติดตามผล

เป็นขั้นที่ฝ่ายส่งเสริมเข้ามาติดตามผลการดำเนินการซึ่งจะอยู่ในช่วง 6 เดือนแรกของการก่อตั้ง เพื่อให้คำปรึกษา ให้ความรู้เพิ่มเติมในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อว่าได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ มีข้อปัญหาหรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นมาบ้าง ก็จะช่วยให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจให้กับแกนนำที่ต้องรับผิดชอบดูแลเงินที่รับจากสมาชิก และเตรียมการเพื่อจ่ายคืนตามกติกาที่กำหนด

ขั้นที่ 5 การจ่ายสวัสดิการ

เมื่อดำเนินการมาได้ 6 เดือน หรือครบ 180 วัน ก็จะถึงช่วงที่กำหนดให้จ่ายเงินคืนแก่สมาชิกได้ตามกติกาที่กำหนด คือ 9 เรื่อง มีการเกิดเป็นต้น โดยให้นำเงินที่รวบรวมได้ในรอบ 6 เดือน มาแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ 20 % เก็บเป็นเงินกองกลาง 30 % เก็บเป็นเงินให้ยืมเป็นกองทุนการศึกษาและทำธุรกิจชุมชน และ 50% เก็บเป็นเงินจ่ายสวัสดิการ และให้อยู่ในความรับผิดชอบของแกนนำในชุมชนนั้นๆ

ขั้นที่ 6 การประเมินและขยายผล

ฝ่ายส่งเสริมร่วมกับฝ่ายประเมินจะร่วมกันติดตามประเมินการขับเคลื่อนของทุกชุมชนที่ได้ก่อตัวก่อตั้ง โดยการเปิดเวทีเรียนรู้ขึ้นที่สำนักงานของมูลนิธิ ดร. ครูชบ – ปราณี ยอดแก้ว ให้แกนนำของกลุ่มอย่างน้อย 1 คน ได้มารายงานผลการดำเนินการและซักถามปัญหาข้อสงสัยต่างๆที่เกิดขึ้น ทุกวันที่ 16 ของทุกเดือน อีกทางหนึ่งคือ ส่งผู้รู้ลงไปติดตามและให้คำแนะนำในชุมชนที่แจ้งความจำนงมา หรือไม่ก็ลงไปสุ่มดูเพื่อเรียนรู้และให้ความช่วยเหลือกัน

ในการดำเนินการจริงพบว่า หลายพื้นที่ฝ่ายส่งเสริมไม่จำเป็นต้องปฏิบัติทั้ง 6 ขั้นตอน เพราะแกนนำและสมาชิกมีทุนทางความรู้และประสบการณ์การจัดการทำนองนี้จากกิจกรรมออมทรัพย์ในรูปแบบอื่นเป็นทุนอยู่แล้ว

2. กระบวนการในการจัดสวัสดิการกองทุน

การจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองทุนถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญมาก อาจเรียกว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมนี้ จึงมีการกำหนดกติกาไว้ค่อนข้างรัดกุม เป็นเสมือนธรรมนูญของกองทุนที่แกนนำกลุ่มจะต้องศึกษาให้เข้าใจ และปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว และยังเปิดโอกาสให้คณะกรรมการกองทุน ทั้งที่ชุมชนและส่วนกลาง สามารถออกกติกาเสริมได้ด้วย แต่ต้องไม่ขัดกับกติกาหลัก เช่น 50% ของเงินที่สมาชิกรวมกันไว้ เมื่อครบ 180 วัน ต้องนำมาจ่ายเป็นสวัสดิการแก่สมาชิก 9 เรื่อง แต่ละเรื่องก็จะมีกติกาหรือหลักปฏิบัติให้ปฏิบัติตามเช่น สมาชิกกรณีที่มีครรภ์และคลอดบุตร บุตรจะได้รับสวัสดิการ 500 บาท/คน ส่วนมารดาของเด็กถ้าต้องค้างคืนที่โรงพยาบาล จะได้รับสวัสดิการคืนละ 100 บาท แต่ไม่เกิน 10 คืน ดังนี้เป็นต้น

3. กระบวนการบริหารจัดการองค์กรเครือข่าย

กองทุนลดรายจ่ายมีลักษณะเป็นองค์กรเรียนรู้ คู่กับองค์กรการจัดสวัสดิการ มีกลไกและระบบในการบริหารจัดการเป็นของตนเอง ซึ่งกำหนดไว้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับชุมชนแต่ละชุมชน และระดับจังหวัด

ระดับชุมชน

แต่ละชุมชนกำหนดให้มีโครงสร้างในการดูแลกันเองในชุมชนนั้นๆ โดยให้กติกาไว้ว่า ชุมชนใดมีสมาชิก 50 คน จะต้องมีผู้นำช่วยดูแลรับผิดชอบ 1 คน ดังนั้น ทุกชุมชนเมื่อก่อตั้งกลุ่มได้ โดยมีสมาชิก 100 คนขึ้นไป จะมีผู้นำอย่างน้อย 2 คน คอยดูแลและบริหารจัดการกลุ่มและเงินกองทุน เมื่อมีสมาชิกเพิ่มขึ้นก็เพิ่มผู้นำตามสูตรที่กำหนด คือ 50 : 1 คน จนถึงขณะนี้หลายชุมชนมีสมาชิกถึง 5,000 คนก็จะมีผู้นำ 100 คน คอยดูแล และแต่ละกลุ่มก็จะมีวันประชุมประจำเดือนของตนเองทุกเดือน เป็นทั้งวันส่งเงินของสมาชิกและวันประชุมของคณะกรรมการ

ระดับจังหวัด

กำหนดให้ประธาน หรือหัวหน้า หรือตัวแทนกลุ่มทุกกลุ่ม นำข้อมูลการดำเนินงานของตนมารายงานต่อที่ประชุมในทุกวันที 16 ของทุกเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และทำความเข้าใจข้อสงสัยต่างๆ ระหว่างกันเอง ฝ่ายส่งเสริมและที่ปรึกษาโดยในภาคเช้าตั้งแต่ 10.00 – 12.00 น. จะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และในรอบบ่ายตั้งแต่เวลา 13.00-15.00 น. จะเป็นการเรียนรู้เรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องจากผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการประจำโครงการ

จะเห็นได้ว่าการจัดกระบวนการทั้ง 3 กระบวนการหลัก คือ กระบวนการจัดตั้ง กระบวนการจัดสวัสดิการ และบริหารจัดการองค์กรของกองทุนนี้ มีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนรู้ควบคู่ไปกับกิจการการออมและจัดสวัสดิการให้แกกัน เป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญญาให้กับชุมชนจังหวัดสงขลาไปพร้อมกัน

ผลการศึกษาว่าด้วยผลลัพธ์หรือผลผลิต (Product)

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวก่อให้เกิดผลต่อปัจเจกบุคคล กลุ่มองค์กรและสังคมโดยรวมในหลายแง่มุมทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สรุปได้ดังนี้

1. ผลโดยตรง พิจารณาได้ตามประเด็นต่อไปนี้

1.1 ผลดีต่อปัจเจกบุคคล กลุ่ม และภาคี ที่มีส่วนร่วมกิจกรรมนี้ก่อให้เกิดความตื่นตัว 3 ประการขึ้นในปัจเจกบุคคลและหมู่บ้านคือ ความรู้ ความคิด และความสามัคคี โดยเฉพาะในกลุ่มผู้นำและแกนนำทุกระดับ ได้มีการเรียนรู้ร่วมกัน ได้รับผิดชอบร่วมกัน ได้รับผลตอบแทนคือสวัสดิการร่วมกัน นอกนั้นยังมีการได้พัฒนาศักยภาพทั้งด้านความรู้ ความคิด และแนวปฏิบัติพัฒนาตนเองและชุมชนของตนด้วย ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมเรียนรู้อย่างต่อเนื่องกว้างขวางและลุ่มลึกที่สำคัญเป็นโอกาสได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของแต่ละคนอีกด้วย

1.2 ผลดีด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงในชีวิต การสร้างนิสัยการออมหรือการลดรายจ่ายวันละ 1 บาท แล้วเก็บสะสมมารวมเป็นกองทุนกลางของชุมชนนั้น เป็นการฝึกคนและชุมชนให้เห็นคุณค่าและมูลค่าของเงินได้ละเอียดและลึกซึ้งมากขึ้น เป็นการสร้างนิสัยและวินัยทางการเงินได้เป็นอย่างดี และมีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตเพราะเชื่อมั่นว่าตนเองและครอบครัวจะไม่ประสบปัญหาด้านการเงิน สร้างและเพิ่มความ

ระมัดระวังในการใช้จ่ายให้กับตนเอง ครอบครัวและชุมชน ได้มากขึ้น และยังช่วยแก้ปัญหาเมื่อตกอยู่ในภาวะวิกฤตทางการเงินได้ในระดับหนึ่งด้วย

1.3 ผลดีด้านสังคม รูปแบบ กลไก ขั้นตอน วิธีการที่ถูกกำหนดขึ้นมาเป็นข้อปฏิบัติของสมาชิกผู้ร่วมโครงการนั้น มีผลต่อความรู้ ความคิดเห็น และวิธีปฏิบัติ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกดีต่อกัน ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีงามให้เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว กลุ่ม ชุมชน และจังหวัดโดยรวมได้เป็นอย่างดี

1.4 ผลดีด้านการศึกษาและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ขั้นตอนและวิธีการของกิจกรรมกองทุนเมื่อพิจารณาตลอดกระบวนการจะพบว่าเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้ร่วมกิจกรรมตลอดสายและทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เป็นการจัดการการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัยให้กับกลุ่มคนทุกเพศทุกวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ โดยใช้เงินตราเป็นเครื่องมือ ผู้ร่วมโครงการมีโอกาสได้เรียนแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิต ได้เรียนรู้กลไกโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองเป็นต้น ไปพร้อมๆกัน ทั้งจากเพื่อนสมาชิกที่มีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายและผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง

1.5 ผลดีต่อการพัฒนาชุมชนของตนและสังคมโดยรวม แกนนำของกลุ่มกองทุนแต่ละคน แต่ละตำบล/เทศบาล นอกจากจะมีบทบาทในการบริหารจัดการกองทุน กำกับดูแลสมาชิกแล้ว ส่วนใหญ่ยังมีบทบาทด้านอื่นๆ เช่น การดูแลสิ่งแวดล้อม ดูแลความสงบเรียบร้อยของชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน) ดูแลการพัฒนาท้องถิ่น(ตำบล/เทศบาล)ดูแลด้านคุณธรรม จริยธรรมของชุมชน ดูแลเด็กและเยาวชนเป็นต้น การได้เข้าร่วมกิจกรรมกองทุนและได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆทั้งมุมลึกและมุมกว้างจึงมีผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนาบทบาทของตนในด้านนั้นๆให้มีคุณภาพมากขึ้นได้ทางหนึ่งด้วย

2. ผลโดยอ้อม พิจารณาตามประเด็นต่อไปนี้

2.1 การกำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมที่ก่อตัวขึ้นในพื้นที่ และก่อขึ้นโดยมีภาคประชาชนเป็นผู้ปฏิบัติการหลัก เป็นกิจกรรมของประชาชน เพื่อประชาชนโดยประชาชนภาคส่วนอื่นเป็นภาคหนุนเสริม และมีเจตนาจะผลักดันให้เป็นประเด็นนโยบายสาธารณะของรัฐบาลทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับตำบล (อบต.) ระดับจังหวัด (อบจ) และระดับชาติ (รัฐบาลกลาง) ผลการดำเนินการจนถึงวันนี้ (เมษายน 2551) พบว่าประสบผลสำเร็จแล้วทุกระดับคือทุกรัฐบาลได้รับรองเรื่องการจัดสวัสดิการภาคประชาชนตามแนวทางนี้บรรจุไว้ในนโยบายและแผนของรัฐบาลและองค์กรปกครองท้องถิ่นทั้ง อบจ.และอบต.แล้ว

2.2 การพัฒนาประชาธิปไตย กิจกรรมตามกระบวนการของโครงการเป็นกิจกรรมที่เสริมโครงสร้างความเสมอภาค ทรานสปาร์เรนซีและเสรีภาพให้กับสมาชิกทุกคนทุกกลุ่ม การกำหนดให้ทุกคนมีสิทธิสมทบกองทุนได้คนละบาทต่อวัน เท่ากับเป็นการสร้างความเสมอภาคให้กับทุกคน การให้ทุกคนนำเงินมาร่วมและร่วมกันบริหารจัดการเท่ากับเป็นการสร้างสมานภาพและทรานสปาร์เรนซีระหว่างกัน และการสร้างกระบวนการเรียนรู้หรือพิจารณาปัญหาเท่ากับเป็นการสร้างเสรีภาพให้กับทุกคน เพราะคนจะมีเสรีภาพที่แท้จริงได้ต้องมีปัญญากำกับตนเองให้ตั้งอยู่ในคุณธรรมและความมีเหตุผลได้

2.3 การพัฒนาสุขภาพองค์รวม กิจกรรมตามกระบวนการของโครงการมีผลต่อการเสริมสร้างสุขภาพ ทั้ง 4 ด้าน คือด้านกาย ด้านสังคม ด้านจิตใจ และจิตวิญญาณ หรือสติปัญญา การจ่ายเงินสวัสดิการแก่สมาชิกผู้ป่วยที่ต้องนอนโรงพยาบาลคืนละ 100 บาท จำนวน 10 คืน ต่อปี เป็นการช่วยบรรเทาปัญหาสุขภาพกาย การให้คนในครอบครัวร่วมกันลดรายจ่ายเก็บเงินวันละบาทร่วมกัน เป็นการส่งเสริมสุขภาพสังคม การเปิดโอกาสให้ร่วมคิดในการทำกิจกรรม เป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตใจ และการให้โอกาสการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้างเป็นการสร้างเสริมสุขภาพทางปัญญา

2.4 การพัฒนาเมืองท้องถิ่น การที่ภาคประชาชนมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน เพื่อทำกิจกรรมใดก็ตาม ย่อมเป็นประเด็นทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ที่นักการเมือง (นักเลือกตั้ง)ให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะนั่นคือที่มาของคะแนนในวันเลือกตั้ง ในขณะที่เดียวกันภาคประชาชนที่รวมกลุ่มกันได้อย่างเข้มแข็งและมีการเรียนรู้ธรรมชาติของการเมืองแบบตัวแทน ประกอบด้วยรัฐธรรมนูญเปิดช่องให้ภาคประชาชนมีสิทธิในการร่วมกำหนดนโยบายและแผน รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ ปราบปรามการฉ้อโกงจึงช่วยให้ภาคประชาชนมีที่ยืนที่แข็งแรงขึ้นและมีเครื่องมือต่อรองกับภาคการเมืองมากขึ้นที่จะดึงให้ภาคการเมืองต้องรับฟังภาคประชาชนมากขึ้นและจะช่วยให้ภาคการเมืองคิดและทำในสิ่งดีงามได้มากขึ้น

2.5 การพัฒนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมต่างๆตามกระบวนการของโครงการนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะกระบวนการรู้ คิด และทำตามโครงการนี้มีลักษณะเป็นการเดินตามทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีความเป็นเหตุเป็นผล เป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสร้างเสริมคุณภาพจริยธรรมแก่ผู้ร่วมโครงการ

สรุป

จากผลการศึกษาทั้ง 4 ประการ คือ บริบท (Contexts) ปัจจัยป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Product) สรุปให้เห็นภาพรวมดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่มีการบูรณาการหลายๆภาคส่วน คือทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาชน เข้ามาทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกัน โดยให้ภาคประชาชนเป็นผู้ขับเคลื่อน ภาคส่วนอื่นคอยให้การสนับสนุน
2. เป็นกิจกรรมที่มีการกำหนดกรอบคิดและแนวปฏิบัติให้ค่อนข้างรัดกุมรอบคอบ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง และเสริมพลังให้กับตนเองได้เป็นอย่างดี
3. เป็นกิจกรรมที่ขยายผลในเชิงยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่นำเอาเงินตราซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้คนทุกกลุ่มทุกเพศวัยรู้จักมูลค่า แต่ยังไม่อาจเข้าใจคุณค่าได้ทั่วถึงมาเป็นเครื่องมือพัฒนาคนและชุมชนได้
4. เป็นกิจกรรมที่สามารถเชื่อมโยงกับวงจรชีวิตของผู้คนได้ในทุกกลุ่มและทุกเพศวัย
5. เป็นกิจกรรมที่นำเอาพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องคุณภาพ 4 ประการ คือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ มาเป็นธงชัยควบคุมจิตใจของผู้ร่วมโครงการให้ก้าวเดินเป็นไปด้วยกัน

การวิเคราะห์กระบวนการกองทุนสัจจะและการถอดบทเรียน

ตามวัตถุประสงค์ส่วนที่สองของการศึกษาครั้งนี้ระบุไว้ว่าเพื่อค้นหาจุดเด่นและจุดด้อยที่มีคุณค่าแก่การศึกษานามาเป็นแบบอย่าง เป็นบทเรียนในการจัดตั้งองค์กรใหม่ คือ มูลนิธิชุมชนสงขลา เพื่อให้ได้ประเด็นตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงขอเสนอบทวิเคราะห์เพื่อถอดบทเรียนตามประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. บทเรียนจากการศึกษาบริบทของโครงการ พบว่า ผู้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์นี้ตลอดถึงแผนงานของกิจกรรมโครงการนี้ได้มีการประเมินบริบทในทุกด้านอย่างรอบคอบและรอบด้านก่อนแล้วจึงได้ดำเนินการกิจกรรมนี้ จึงน่าจะเป็นประเด็นศึกษาได้ว่า การทำกิจกรรมใดๆ ก็ตามถ้าเป็นเรื่องที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับผู้คนจำนวนมาก จำเป็นต้องเข้าใจบริบทหรือสภาพแวดล้อมของชุมชนนั้นๆ แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการดำเนินการกิจกรรมนั้นๆ กรณีการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา และการดำเนินงานของมูลนิธิก็มีลักษณะรูปแบบและวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันจึงน่าจะนำเอาลักษณะรูปแบบของการทำความเข้าใจกับบริบททางสังคมมาใช้ในการก่อตั้งและการดำเนินกิจการต่างๆ ของมูลนิธิได้ด้วย

2. บทเรียนจากการศึกษาปัจจัยป้อนเข้าของโครงการ จะเห็นได้ว่า ปัจจัยป้อนเข้าของโครงการนี้มีหลากหลาย คือมีทั้งประเด็นความรู้ ความคิด และแนวปฏิบัติ กำลังคน แรงงาน อุปกรณ์เครื่องมือ และเงินตรา เป็นต้น ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการนำเอาหลักในการบริหารจัดการองค์รวมมาปฏิบัติคือ หลัก “4 M” ได้แก่ คน (Man) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) เงิน (Money) และการจัดการ (Management) การจัดตั้งและการบริหารจัดการมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นก็ควรคำนึงถึงองค์ประกอบของปัจจัยป้อนเข้าทั้ง 4 ประการนี้

3. บทเรียนจากการศึกษากระบวนการขับเคลื่อนโครงการ จะเห็นได้ว่าโครงการนี้ได้กำหนดขั้นตอนวิธีการในการดำเนินการไว้ถึง 3 ระบบคือ ขั้นตอนและวิธีการในการก่อตั้ง ขั้นตอนในการบริหารจัดการองค์กร และขั้นตอนในการจัดสวัสดิการ ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะมีวิธีการที่มีเหตุผลมีผลและเน้นที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งถือเป็นจุดเด่นของกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคนเป็นด้านหลักกระบวนการเช่นนี้น่าจะเป็นบทเรียนที่นักจัดการทั้งหลายนำไปใช้ประโยชน์ได้ การจัดตั้งมูลนิธิและการดำเนินการกิจการต่างๆ ของมูลนิธิก็น่าจะได้จัดหากระบวนการนี้และทำส่วนที่เหมาะสมสอดคล้องไปใช้ประโยชน์ได้

4. บทเรียนจากการศึกษาผลลัพธ์ของโครงการ จะเห็นได้ว่าผลลัพธ์ของกิจกรรมโครงการนี้มีหลากหลายแง่มุม และมีทั้งผลโดยตรงและผลโดยอ้อม มีทั้งมุมนึกและมุมนอก จึงน่าจะใช้เป็นบทเรียนของผู้ทำกิจกรรมเชิงสังคมได้ว่า จะคิดจะทำอย่างไรจึงเป็นเหตุก่อผลลัพธ์เช่นนี้ได้การก่อตั้งและการดำเนินกิจกรรมมูลนิธินี้น่าจะใช้ประโยชน์จากปรากฏการณ์ของโครงการนี้ได้

ส่วนประเด็นเฉพาะที่คาดว่าจะมีคุณค่ามีประโยชน์ต่อการก่อตั้ง และการบริหารจัดการมูลนิธินี้มีข้อสังเกต ดังนี้

1. ข้อว่าด้วยการกำหนดกำลังคน จะเห็นได้ว่าโครงการนี้มีการกำหนดกำลังออกเป็น 4 กลุ่มหลักคือ กลุ่มฝ่ายส่งเสริมให้ความรู้ ความคิด และแนวปฏิบัติ กลุ่มฝ่ายปฏิบัติการและกลุ่มฝ่ายติดตามประเมินและสร้างกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มฝ่ายหนุนเสริมและได้วางกลไกต่างๆ เพื่อให้แต่ละฝ่ายได้เชื่อมโยงกันเป็นหนึ่ง

เดียว คือการพบปะกันเดือนละ 1 ครั้ง ทุกวันที่ 16 ของเดือน ซึ่งเท่ากับเป็นการจัด โครงสร้างทางสังคมที่ เหมาะสมให้กับองค์กร องค์กรจึงสามารถขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี

การกำหนดกำลังคนตามรูปแบบของ โครงการนี้จึงน่าจะทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อพิจารณาใช้กับการก่อตั้ง และดำเนินการมูลนิธิได้รูปแบบหนึ่ง

2. ข้อว่าด้วยการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ กำลังคนทั้ง 4 กลุ่มดังกล่าว นั้น แต่ละกลุ่มต่างมีทุน ทางสังคมทุนทางปัญญา ความรู้ ความคิด และทุนประสบการณ์ เฉพาะด้านเป็นของตนเอง เมื่อนำทุนแต่ละด้าน มาเชื่อมต่อกันเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมนี้ โดยกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ให้ปฏิบัติการจึงมีพลังในการขับเคลื่อนได้สูง และประสบความสำเร็จได้เร็วกว่าที่คิด

การกำหนดบทบาท อำนาจ หน้าที่ ตามรูปแบบของ โครงการนี้ จึงน่าจะนำไปเป็นกรณีศึกษา เพื่อ พิจารณาใช้กับการก่อตั้งและดำเนินเป็นกิจกรรมต่างๆของมูลนิธิได้รูปแบบหนึ่ง

3. ข้อว่าด้วยการบริหารจัดการองค์กร การจัดระบบระเบียบและกฎกติกาต่างๆ ของกิจกรรมกองทุนนี้ ฐานคิดอยู่ที่การมีคุณธรรมว่าด้วย “สัจจะ” และอยู่ภายใต้ร่มพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่ง พบว่ามีผลดีต่อการปฏิบัติของบุคลากรทุกกลุ่ม เพราะเมื่อคำนึงถึงความจริง ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และต่อผู้ อื่นในการคิด การพูด การทำ ของตนเอง ย่อมมีพลังที่จะต้องต่อสู้กับความคิดที่ไม่สุจริต ไม่ซื่อตรงได้ เป็นการสร้างกุศลจิต ขึ้นมาป้องกันอกุศลจิตให้กับบุคคลในองค์กรในการปฏิบัติการบริหารจัดการ

วิธีการดังกล่าวนี้ จึงน่าจะนำไปเป็นกรณีศึกษา เพื่อพิจารณาใช้กับการก่อตั้งและการบริหารจัดการ มูลนิธิได้วิธีหนึ่ง

4. ข้อว่าด้วยการติดตามประเมินผล การสร้างกระบวนการติดตามประเมินผล โดยมีกำลังคนและวิธี การแบบมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด มีผลดีต่อการขับเคลื่อนกิจกรรม โครงการ เพราะเท่ากับมีพี่เลี้ยงมีครูคอยช่วยเหลือคอยชี้แนะคอยให้คำปรึกษาคอยตอบข้อสงสัยให้อยู่ตลอดเวลา จึงเป็นที่มาของความอบอุ่น ความเชื่อ มั่นในการทำกิจกรรมได้ทางหนึ่ง

การกำหนดให้มีการติดตามประเมินผลมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดในการทำกิจกรรมของโครงการนี้จึงน่า จะเป็นรูปแบบหนึ่งที่น่านำไปเป็นกรณีศึกษา เพื่อพิจารณาใช้กับการก่อตั้งและการดำเนินกิจกรรมต่างๆของ มูลนิธิได้

9.2 มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงต้ง)

มูลนิธิก่อตั้งขึ้นเป็นองค์กรมูลนิธิสงเคราะห์สาธารณะภัยแห่งแรกในภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2499 โดยผู้มี จิตศรัทธากลุ่มหนึ่ง มีนายบันฮ่วน แซ่โซว เป็นประธานกรรมการผู้ก่อตั้ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 นายบันฮ่วน แซ่โซว และคณะกรรมการผู้ก่อตั้ง ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารมูลนิธิฯแล้วเสร็จ จึง ได้มีมติตั้งคณะกรรมการบริหาร และเลือกตั้งคณะกรรมการ โดยมีนายเล่าเผ่าเซ่ง แซ่เล่า ได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการ บริหารมูลนิธิฯ สมัยที่ 1 มีคณะกรรมการอีก 22 ท่าน ร่วมบริหารมูลนิธิฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 เป็นต้นมา

การจัดสร้างศาสนสถานตามแบบจีน มืองค์หลวงปู่ได้ส่งโจวซือ (อาง) เป็นพระประธาน และยังมีเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว สกตึกแปะกง หลวงพ่อโต พระสังขาย เป็นต้น ให้ประชาชนที่มีจิตศรัทธาเลื่อมใสได้สักการบูชา เพื่อเป็นสิริมงคลและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของประชาชนในภาคใหญ่ รวมทั้งชาวจีนจากมาเลเซียและสิงคโปร์ มีการรับบริจาคเงินเพื่อการทำบุญตามความเชื่อในศาสนาพุทธ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง หรือเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ คือ การทำบุญบริจาคโลงศพ ซึ่งชาวจีนเชื่อว่า ทำให้การค้าขายดี ราบรื่น และการทำบุญค่ายารักษาโรค

ในช่วงเริ่มก่อตั้งมูลนิธิฯ เป็นการรวมตัวกันของชุมชนชาวจีนเพื่อช่วยเหลือชาวจีนด้วยกัน ช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนด้านอุปถัมภ์ หรือเสียชีวิต ซึ่งขาดผู้ให้ความสนใจดูแล และในเวลาต่อมาได้ขยายบทบาทและขยายพื้นที่ให้ความช่วยเหลือในวงกว้างมากขึ้นหลายด้าน ทั้งในอำเภอหาดใหญ่ ในจังหวัดสงขลา และในบางสถานการณ์ยังขยายความช่วยเหลือข้ามจังหวัดด้วย

มูลนิธิมีโรงพยาบาลของตนเองที่ให้บริการแก่ประชาชนในราคาถูกลง หรือช่วยแบบให้เปล่าแก่ผู้ขัดสน มีคณะกรรมการ 2 คณะ คือ กรรมการของมูลนิธิฯ และ กรรมการของโรงพยาบาลฯ กรรมการมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก และกรรมการจะลงคะแนนเลือกประธานอีกต่อหนึ่ง มีระยะเวลาทำงานสมัยละ 4 ปี กรรมการบางท่านของมูลนิธิฯเป็นกรรมการของโรงพยาบาลฯด้วย ประธานวันชัย ลิละสิทธิ์ เป็นประธานทั้ง 2 ชุด เพื่อให้การบริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจุบันมีสมาชิกมูลนิธิฯกว่า 1,000 คน มีทรัพย์สินมาก จากสุสาน วัด โรงพยาบาล มีรายได้และเงินบริจาคร่วมปีละ 100 ล้านบาท

มูลนิธิฯ ได้รับโล่เชิดชูเกียรติจาก สมาคมสันนิบาตมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยการสนับสนุนของกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2548 ได้รับโล่เชิดชูเกียรติดีเด่น ชนะเลิศที่ 1 ระดับภาคที่ 12 และเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2548 ได้รับโล่เชิดชูเกียรติดีเด่นระดับประเทศไทย

ฐานรากของมูลนิธิ

มูลนิธิฯนี้ก่อตัวขึ้นและขับเคลื่อนไปโดยมีฐานรากคือ

1. ทุกคน ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เริ่มต้นจากในอดีตเป็นกลุ่มคนจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งอาศัยและทำมาหากินอยู่ในภาคใหญ่รวมตัวกัน ช่วยเหลือกัน สงเคราะห์กัน ผู้ที่มีฐานะดีกว่าก็ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่า ซึ่งอาจเป็นญาติมิตร เพื่อนฝูง หรือลูกจ้างในสังกัด ตลอดจนผู้คนที่ทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในชุมชน และยังมีอาสาสมัครที่มีจิตอาสาเป็นทุน จึงทำกิจกรรมช่วยเหลือคน กู้ชีพ กู้ภัย ซึ่งเป็นงานที่ค่อนข้างเสี่ยง ต้องฉับไว ทันทต่อเหตุการณ์ ซึ่งถ้าใจไม่รักก็ทำไม่ได้

2. ทุนองค์กร ได้รับรูปแบบมาจากมูลนิธิร่วมกตัญญู กลุ่มผู้ก่อตั้งมีแกนนำที่มีศักยภาพสูง เป็นที่พึ่งพาและยอมรับนับถือของชาวจีน ชาวไทยเชื้อสายจีน และคนอื่นๆในชุมชนได้ คณะกรรมการล้วนมีบทบาทในธุรกิจการค้าของเมือง มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับทางราชการ มีลูกจ้างและบริวารที่ต้องดูแลสงเคราะห์ ตลอดจนมีเครือข่ายในลักษณะเดียวกัน ทำงานในจังหวัดอื่นๆใกล้เคียง

3. ทูทางภูมิปัญญา กลุ่มคณะกรรมการคัดเลือกผู้นำที่มีความโดดเด่น ฐานะดี มากความสามารถ และเป็นที่ยอมรับของชุมชนใช้ศักยภาพที่มีขับเคลื่อนองค์กร มีความตั้งใจรวมพลังบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ ได้ดี จนปรากฏผลงานออกมาเป็นที่ยอมรับ มีการพัฒนาขยายผลออกไปหลายด้าน และขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวาง

4. ทูคุณธรรมศาสนา และความเชื่อถือศรัทธา ที่ตั้งของมูลนิธิเป็นศาลเจ้าจีน มืองค์พระ มีเทพเจ้าเป็นที่ประกอบศาสนกิจแบบจีน ให้ประชาชนที่มีจิตศรัทธาเลื่อมใสได้มากราบไหว้บูชาเพื่อเป็นสิริมงคล ทำบุญสะเดาะเคราะห์ และบริจาค ตามกำลังศรัทธา เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวจีนนอกจากในสงขลมาแล้ว ก็ยังรวมถึงจากประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ด้วย ส่วนคุณธรรมคือเมตตาจิต ที่ต้องการช่วยเหลือ สงเคราะห์ ผู้ยากไร้ และประสพภัย

5. ทูเงินตรา ประธานและคณะกรรมการบริหารล้วนมีฐานะดี ประสบความสำเร็จในอาชีพการค้า มีหน้ามีตา เป็นที่ยอมรับ เป็นที่เชื่อถือของสังคม จึงง่ายต่อการระดมเงินทุนสนับสนุน อีกทั้งรูปแบบของกิจกรรมส่วนใหญ่ ล้วนแต่เป็นกิจกรรมเพื่อการกุศล สงเคราะห์ผู้ยากไร้ ทั้งยามปกติ และยามเมื่อเกิดภัยพิบัติทั้งหลาย สังคมยอมรับ และสนับสนุนบทบาทหน้าที่ที่มูลนิธิทำอยู่ จึงมีเงินตรามากมายหลังไหลเข้ามาสามารถนำไปเกื้อหนุนกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชน นอกเหนือจากภารกิจที่มูลนิธิทำอยู่

6. ทูประสบการณ์การบริหารจัดการ มีความสามารถในการบริหารจัดการมาก

จากปัจจัยบวกทั้งหลายข้างต้น เอื้อให้กิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการจัดการที่ทีมงานและอาสาสมัคร การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการและเครือข่ายอื่นๆ สามารถพัฒนากิจกรรมความช่วยเหลือ สงเคราะห์ต่างๆ ขยายบทบาทและภาระหน้าที่มากมาย อีกทั้งเอาใจใส่ต่อสวัสดิการของผู้ร่วมงาน เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้มุ่งมั่นในภารกิจต่อไป

ทูลทั้ง 6 ด้านนี้ นับว่าเป็นทุนของจังหวัดสงขลาที่เป็นฐานรากสำคัญของการเกิดและการขับเคลื่อนกิจกรรมของมูลนิธิให้ได้เติบโตขึ้นอย่างมั่นคง ต่อเนื่อง ได้รับการยอมรับจากสังคมทุกภาคส่วน นับได้ว่าเป็นเสาหลักที่พึ่งพาของคนในชุมชน ทั้งยามปกติและยามประสบเหตุเภทภัย พร้อมทั้งมีภาพลักษณ์และผลงานที่ดีเยี่ยมเป็นที่ประจักษ์

ผลการศึกษาว่าด้วยบริบท (Contexts)

จากการศึกษาพบว่า บริบท หรือสภาพแวดล้อมขององค์กรนี้ มีทั้ง “เชิงบวก” และ “เชิงลบ” สภาพแวดล้อม “เชิงบวก” นั้นประมวลได้ดังนี้

1. บุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม แรกเริ่มจากความสัมพันธ์ทางด้านเชื้อชาติที่มีความผูกพัน ช่วยประสานให้เกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานขององค์กรให้เกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะทางกาย ใจ และความคิด ประกอบกับแต่ละบุคคลล้วนแต่เป็นผู้มีศักยภาพ เมื่อรวมกันอยู่ในองค์กร ก่อให้เกิดเป็นพลังที่เข้มแข็ง เป็นบริบทในเชิงบวกช่วยผลักดันให้เกิดผลสำเร็จ มีผลงานเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมอย่างเด่นชัดทั้งในส่วนของโรงพยาบาลและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ ทำให้ได้รับความ

เชื่อถือ จึงมีผู้ร่วมบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการทำงานขององค์กร ส่งผลให้องค์กรสามารถทำงานได้กว้างขวางยิ่งขึ้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน มีการพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างผลงานเป็นที่ประจักษ์ของสังคม เกิดการยอมรับของทุกภาคส่วน ในขณะเดียวกันการเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีสมาชิกมาจากทุกระดับของสังคม ย่อมมีทั้งคนดีและคนไม่ดีที่แฝงเข้ามาปะปน มีพื้นฐานการศึกษา ฐานความคิดและจิตใจที่แตกต่างกัน กิริยามารยาท ตลอดจนพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่อาจไม่เหมาะสมเกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นบริบทในเชิงลบ

2. ทูตศาสนาและความเชื่อ เป็นบริบทในเชิงบวก การสร้างศาสนสถานตามแบบจีน ให้ประชาชนได้สักการบูชา โดยมีเทพเจ้าประจำศาลเจ้า เป็นที่ยอมรับนับถือและศรัทธาของประชาชนในอำเภอภาคใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไทยเชื้อจีน รวมทั้งชาวจีนจากประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ด้วย ทำบุญเป็นเงินจำนวนมาก และจากความเชื่อในเรื่องการบริจาคโลงศพเพื่อให้การค้าขายดี การทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง หรือเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมหลากหลายเนื่องในโอกาสต่างๆ ตามแบบอย่างของชาวจีน มีผู้คนเข้าร่วมบริจาคเงินเพื่อการกุศลได้รับเงินทำบุญเป็นจำนวนมากอีกทั้งยังเป็นงานเพื่อความรื่นเริงสนุกสนานด้วย

3. การทำงานเพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ได้รับความเดือดร้อน เป็นการช่วยบรรเทาทุกข์ บรรเทาความเสียหายที่ได้รับจากเหตุเภทภัยทั้งหลายที่เกิดขึ้น ผู้ป่วย ผู้ยากไร้ที่ได้รับการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ เมื่อได้รับความช่วยเหลือ หรือพ้นทุกข์แล้ว ย่อมมีผลต่อจิตใจ สร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อองค์กร ได้รับความเชื่อถือทั้งจากผู้ได้รับความช่วยเหลือและผู้พบเห็น หากเป็นผู้มีกำลังความสามารถ ก็จะช่วยสนับสนุนการทำงานขององค์กรต่อไปได้ บริบทในเชิงลบ คือ บางครั้งทีมกู้ภัยอาจจะเกิดอุบัติเหตุ ชนกับรถคันอื่น ทำให้ได้รับบาดเจ็บ หรือได้รับความเสียหาย ด้วยเหตุที่ต้องการจะให้บริการอย่างเร่งด่วนและรวดเร็ว

5. ทุนเงินตรา ด้วยองค์ประกอบต่างๆขององค์กร และรูปแบบการทำงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีความน่าเชื่อถือ จึงได้รับเงินสนับสนุนเป็นจำนวนมาก เป็นบริบทในเชิงบวก ให้มีเงินทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆได้มากขึ้น สามารถจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์จำเป็นต่างๆ ที่ดีและมีคุณภาพเป็นจำนวนมาก สามารถบริจาคให้แก่บุคคลต่างๆ ที่ได้รับความเดือดร้อน ให้ทุนการศึกษา ทุนอาหารกลางวันเด็กนักเรียน ซึ่งการสงเคราะห์เป็นเงิน เป็นการช่วยเหลือที่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้คล่องตัว ตรงตามความต้องการของผู้เดือดร้อน ทุนเงินตราจึงเป็นทุนที่สำคัญที่สุด ในการดำเนินการขององค์กร บริบทในเชิงลบคือ การมีเงินทุนเป็นจำนวนมาก อาจทำให้มีผู้คิดหาประโยชน์ส่วนตนโดยใช้ทรัพยากรจากองค์กร ส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กร

ผลการศึกษาว่าด้วยปัจจัยป้อนเข้า (Input)

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่นำมาเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนมูลนิธิฯนี้ มีดังนี้

1. ความรู้ ความคิด และประสบการณ์จากบุคคล และองค์กร

บุคคล ที่เป็นแกนนำ ต่างมีความรู้ ความคิด และมีความตั้งใจในการช่วยเหลือชุมชนอยู่แล้ว ต่างก็ได้ นำความรู้ ความคิด และทักษะของตนมาใช้เพื่อขับเคลื่อนมูลนิธิฯ

2. กำลังคน/แรงงาน

กำลังคน/แรงงานจากชุมชนคนจีนถูกระดมเข้ามาเป็นฐาน และหนุนเสริมในการขับเคลื่อนกิจกรรม ต่างๆ โดยมีคณะกรรมการมูลนิธิฯเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการ แม้การเริ่มต้นจะมีผู้เข้าร่วมไม่มากนัก แต่ มีการขยายบทบาทและพื้นที่การทำงานตลอดเวลา จนกระทั่งมีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก มีการจัดเป็นเครือข่ายกับ มูลนิธิฯและหน่วยงานต่างๆทั้งในพื้นที่เดียวกันและพื้นที่ข้างเคียง มีการปฏิบัติงานร่วมกันหลายระดับ

3. อุปกรณ์เครื่องมือ

อุปกรณ์เครื่องมือที่สำคัญ ที่นำมาเป็นปัจจัยป้อนเข้ามีหลายรูปแบบ เช่น การจัดทำเครื่องหมาย หรือ สัญลักษณ์ขององค์กร การจัดทำสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือสื่อสารกันเองและสื่อสารกับบุคคลภายนอก การพัฒนา ระบบการบริหารจัดการและรูปแบบเอกสารต่างๆ การจัดหายานพาหนะและเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงาน การเดินทางและสื่อสาร มีการลงทุนก่อสร้างอาคารสถานที่เพื่อให้บริการและใช้เป็นศูนย์ปฏิบัติการของมูลนิธิฯ และมีการเผยแพร่กิจกรรมสู่สาธารณะ

4. เงินตรา

ปัจจัยสำคัญที่นำมาป้อนเข้าทุกวัน คือ เงินบริจาค ทั้งจากการรับบริจาคทั่วไปในมูลนิธิฯ และการจัด กิจกรรมระดมทุน ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี จำนวนเงินบริจาคที่ได้รับเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงผลการทำงาน ของมูลนิธิฯในการให้ความช่วยเหลือสังคม หากทำงานได้ดี มีผลงานเป็นที่ยอมรับจากสังคม สังคมก็จะ บริจาคให้มูลนิธิฯเช่นกัน

5. วิธีการจัดการ

ระบบ รูปแบบ กติกาต่างๆ ในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักเกณฑ์การบริหารจัดการมูลนิธิฯ ซึ่งเป็นนิติบุคคลจดทะเบียน มีการตรวจสอบที่ได้รับการยอมรับถึงความโปร่งใส เพื่อให้ความมั่นใจแก่ผู้บริจาค ว่าได้นำเงินไปช่วยเหลือสังคมตามเจตนารมณ์ของการบริจาคแล้ว

ผลการศึกษาว่าด้วยกระบวนการดำเนินการ (Process)

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการหรือขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการมีดังนี้

เป็นกระบวนการที่มีรูปแบบและวิธีการเช่นเดียวกับมูลนิธิหรือองค์กรของคนจีน ซึ่งมีแบบฉบับเป็น ของตนเอง ไม่ว่าจะมิชชันนารีคนจีนในที่แห่งใด คนจีนจะรวมตัวกัน พบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เป็นประจำ มีความรักสามัคคี ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะ จะเริ่มจากคนเช่นเดียวกันก่อน แล้วขยายไป ในการช่วยเหลือคนชาติพันธุ์เดียวกันในที่สุด

เราสามารถพบเห็นองค์กรของคนจีนในรูปแบบนี้ได้จากที่ต่างๆทั่วโลก เพราะมีฐานรากมาจากที่ เดียวกัน และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายทั้งระดับท้องถิ่น ไปถึงระดับนานาชาติ อาจจะกล่าวได้ ว่า เป็นลักษณะเฉพาะของสังคมจีน ที่มีความผูกพันกลมเกลียวกันตั้งแต่ระดับแค่เดียวกัน ไปจนถึงชาติพันธุ์

ในกระบวนการดำเนินการมักจะใช้วิธีตั้งโรงพระ ให้เป็นที่รวมด้านจิตใจ ให้ได้ไปไหว้พระ และพบปะกัน จากนั้นจึงนำไปสู่การร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การค้าขาย และการช่วยเหลือกัน

ผลการศึกษาว่าด้วยผลลัพธ์หรือผลผลิต (Product)

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินการขององค์กรก่อให้เกิดผลต่อบุคคล และสังคมโดยรวม สรุปได้ดังนี้

1. หน่วยกู้ภัย

- ผลดีต่อบุคคล สังคม ต่อความมั่นคงในชีวิต และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ทั้งแก่ผู้ได้รับความช่วยเหลือและสังคม ในกรณีการกู้ภัยที่เป็นสาธารณภัย เช่น น้ำท่วม พายุภัยถล่ม คลื่นยักษ์สึนามิ เป็นต้น ในส่วนผู้ประสบภัย ได้บรรเทาความเดือดร้อน ทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน และจิตใจ ซึ่งหากคนเหล่านี้ไม่มีใครช่วยเหลือ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม ในระดับต่างๆ ตามมา เช่น มีการลักขโมย ฉกชิงวิ่งราว อาจมีการใช้อาวุธเกิดขึ้น การข่มขืน ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินในสังคมนั้นๆ เกิดเป็นแหล่งเสื่อมโทรม ที่ทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่องตามมา เกิดประชากรที่ไม่มีคุณภาพ หรือก่อให้เกิดโรคระบาด เช่น ท้องเสีย ไปจนถึงเป็น อหิวาตกโรค จากการขาดสุขอนามัยที่ดี ในการดำรงชีวิตช่วงนั้น อันย่อมส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนทั่วไป และต่อเศรษฐกิจ ทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด จนถึงประเทศชาติด้วย

2. หน่วยกู้ชีพและโรงพยาบาล

- ผลดีด้านสุขภาพกาย สุขภาพใจ สังคมและการพัฒนา การช่วยเหลือผู้ประสบเหตุให้รอดปลอดภัย ได้รับบาดเจ็บให้น้อยที่สุด และการให้การรักษาแก่ผู้เจ็บป่วย เป็นการช่วยเหลือผู้เดือดร้อนทางร่างกาย เป็นผลดีต่อสุขภาพกาย และเมื่อสุขภาพกายดี ก็ย่อมส่งผลดีต่อสุขภาพจิตใจด้วย เมื่อมีสุขภาพกายและสุขภาพใจดี ย่อมส่งผลต่อสังคมและการพัฒนาประเทศ คือ การมีประชากรที่มีคุณภาพนั่นเอง

3. การให้ทุนการศึกษา

- ผลดีด้านการศึกษา และด้านสังคม การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน คือการพัฒนา “คน” เปิดโอกาสให้ได้ศึกษาหาความรู้ สร้างคนให้ฉลาด มีสติปัญญา รู้จักคิด สามารถจะแยกความดีและความเลวได้ สามารถพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี รู้จักการแก้ปัญหา สามารถอยู่ในสังคมโลกอย่างเป็นสุข มีคุณธรรมจริยธรรม และมีผลต่อเนื่องให้เกิดการพัฒนาสังคมควบคู่ไปด้วย

4. การสร้างศาสนสถานแบบจีน

- ผลดีต่อจิตใจ เมื่อได้ไหว้พระ ทำบุญ ไม่ว่าจะเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพบุรุษ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง หรือเพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ รวมทั้งการทำบุญบริจาคโรงศพ และทำบุญค่ายารักษาโรคก็ตาม ล้วนแล้วแต่เพื่อให้ ผู้ทำบุญเกิดความสบายใจ ส่งผลให้สุขภาพจิตดี สุขภาพกายก็ดีตาม

สรุป

จากผลการศึกษาทั้ง 4 ประการ คือ บริบท (Contexts) ปัจจัยป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Product) สรุปให้เห็นภาพรวมดังนี้

1. เป็นงานที่มีการบูรณาการหลายๆภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามาทำงานร่วมกันช่วยเหลือสังคม โดยภาคเอกชนเป็นผู้ขับเคลื่อน และภาคส่วนอื่นๆคอยให้การสนับสนุน
2. เป็นงานที่มีการกำหนดกรอบคิดและแนวปฏิบัติที่รัดกุม รอบคอบ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง และเสริมพลังให้กับตนเองได้เป็นอย่างดี
3. เป็นงานที่ขยายผลในเชิงยุทธศาสตร์และยุทธวิธี ที่นำเอาการทำบุญ ทำทาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตรงกับวัฒนธรรมอันดีงาม และความต้องการของผู้คนมาเป็นจุดศูนย์กลางในการทำงาน
4. เป็นงานที่สามารถเชื่อมโยงกับวงจรชีวิตของผู้คนได้ในทุกกลุ่มและทุกเพศวัย

การวิเคราะห์กระบวนการและการถอดบทเรียน

ตามวัตถุประสงค์ส่วนที่สองของการศึกษาครั้งนี้ระบุไว้ว่าเพื่อค้นหาจุดเด่นและจุดด้อยที่มีคุณค่าแก่การศึกษานำมาเป็นแบบอย่าง เป็นบทเรียนในการจัดตั้งองค์กรใหม่ คือ มูลนิธิชุมชนสงขลา ดังต่อไปนี้

1. บุคคลและองค์กร มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในด้านชาติพันธุ์เดียวกัน รวมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานขององค์กรให้เกิดขึ้นได้ การมีผู้นำองค์กรและสมาชิกที่มีศักยภาพมีบทบาทในสังคม เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร โดยเฉพาะผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารงาน และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานหน่วยต่างๆจากทุกระดับของสังคม มีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน เกิดเป็นองค์ประกอบที่ครบถ้วน ต่างร่วมมือประสานงานกัน ช่วยผลักดันองค์กรให้ประสบผลสำเร็จได้

2. ทูตศาสนสถานและความเชื่อ เป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับความศรัทธาจากประชาชน เป็นจุดดึงดูดสำคัญยิ่งในการระดมทุน

3. การทำงานสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และผู้ชีพ นอกจากมีคุณค่าต่อสังคมโดยรวมแล้ว ยังสำคัญต่อจิตใจของผู้ประสบภัยเป็นอย่างยิ่ง สร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อองค์กร ได้รับความเชื่อถือศรัทธา เป็นที่มาของการสนับสนุนการทำงานขององค์กร

4. การทำงาน ได้มีการพัฒนาการทำงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดอบรมความรู้ด้านวิชาการ และฝึกทักษะการทำงาน เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ทีมงาน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และขยายขอบเขตการทำงานครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น

5. อุปกรณ์เครื่องมือ การจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆเพิ่มเติมขึ้นเรื่อยๆ ให้สอดคล้องกับเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุน ช่วยให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดสำเร็จ

6. ทุนเงินตรา เงินทุน เป็นกำลังในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร หากผลงาน เป็นที่ยอมรับ เงินสนับสนุนมีมาเรื่อยๆ ควรนำมาช่วยผลักดันให้องค์กร มีชื่อเสียง เกิดความเชื่อถือจากสังคม ทำให้มีผู้ร่วมบริจาคเงินเพิ่มมากขึ้น

7. การทำงานมาอย่างยาวนาน และต่อเนื่อง มีความเจริญก้าวหน้า สามารถแสดงผลงานให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ทำให้เกิดความเชื่อถือ มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง มี Brand Name (ค่าความนิยม) เกิดขึ้น ถือเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กร

9.3 สรุปท้ายบท

จากกรณีศึกษามูลนิธิในจังหวัดสงขลาซึ่งนำมาเสนอข้างต้น ทั้งสององค์กรมีฐานมาจากประชาชนในพื้นที่เหมือนกัน เป็นการรวมกำลังกันในการจัดระบบช่วยเหลือในสังคมของตนเอง

กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน สงขลา มีข้อจำกัดขององค์กรที่เพิ่งจะเริ่มต้น มีขอบเขตยังไม่กว้างมากนัก เป็นแนวคิดที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งและวินัยให้กับสมาชิกให้มีระบบสวัสดิการที่เป็นของตนเอง ร่วมกันจัดการตนเอง ยังไม่ครอบคลุมไปถึงประเด็นอื่นๆและผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก มีลักษณะเป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจ และมีพัฒนาการต่อไปไม่หยุดยั้ง มีความท้าทายที่เป็นองค์กรแบบไทยๆ ซึ่งไม่ค่อยเกิดขึ้นมากนัก ไม่ได้เป็นวัฒนธรรมเดิมของคนท้องถิ่น

มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตึ้ง) มีฐานมาจากวัฒนธรรมเดิมของคนจีน ซึ่งมักจะรวมตัวกันเป็นองค์กร ช่วยเหลือกันและกัน ประกอบกับคนจีนชอบทำการค้า มีฐานะดี มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาและเทพเจ้าต่างๆ จึงสามารถพัฒนาองค์กรได้โดยมีข้อจำกัดน้อยกว่า สามารถระดมทุนและให้การช่วยเหลือได้กว้างขวางกว่า อย่างไรก็ตาม เมื่อวันเวลาผ่านไป การแลกเปลี่ยน และผสมกลมกลืนกันกับวัฒนธรรมไทยท้องถิ่น ทำให้ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมจีนลดลง จึงเป็นการเผชิญหน้ากับความท้าทายกับการเปลี่ยนแปลงในทางถดถอยที่กำลังคืบคลานเข้ามา ซึ่งผู้บริหารจะต้องฝ่าฟัน ไปได้

บทที่ 10

ประเด็นความช่วยเหลือในจังหวัดสงขลา (Needs Mapping)

หมวดหมู่ประเด็นทางสังคมในการให้ความช่วยเหลือในจังหวัดสงขลาได้ถูกยกขึ้นมาจากการนำฐานข้อมูลจากจังหวัดสงขลา จากแผนสุขภาพจังหวัดสงขลา ประกอบกับการประชุมรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดสงขลา ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรต่างๆ และการระดมความคิดเห็นจากคณะทำงานแผนที่ทางสังคม ซึ่งทำการสำรวจ รวบรวม และจัดกลุ่ม

จากการศึกษาขั้นต้นเพื่อให้เห็นภาพรวมความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ที่มีผู้ช่วยเหลือแล้ว หรือยังไม่มีผู้ช่วยเหลือ ความเร่งด่วนของประเด็นที่ยังขาดความช่วยเหลือ ปัญหาความช่วยเหลือ บทบาทของมูลนิธิชุมชนสงขลาที่ควรจะมีต่อประเด็นต่างๆ และกรณีศึกษา พอจะประมวลได้ในขั้นต้นดังนี้

10.1 หมวดหมู่ และการวิเคราะห์ประเด็นที่ได้รับความช่วยเหลือแล้ว

1. ด้านการกู้ภัย บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล สังคมสงเคราะห์ และสวัสดิการชุมชน

ประกอบไปด้วยประเด็นการกู้ภัย บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล และสังคมสงเคราะห์

1.1 ด้านการกู้ภัย และบรรเทาสาธารณภัย

1.2 ด้านการทำสาธารณกุศล และสังคมสงเคราะห์

1.3 ด้านสวัสดิการชุมชน

ได้รับความช่วยเหลือจาก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา (ศูนย์ชมฤดี นาทะศิริ คุณยมาพร ธรรมรัตน์) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเขียเขียตั้ง)

(นายวันชัย ลีละศิธร นายกิตติชัย ธรรมศิริพงษ์ คุณกัญญนันท์ สุวิชาญพงศ์เกษม) ชมรมสมาคมมูลนิธิ 19 สมาคม (นายนิคม ปรีชาวีรกุล) และ สมาคมสตรีประสานมิตร (นางมณฑนา สุขานนท์สวัสดิ์) มหาวิทยาลัยชาวบ้าน มูลนิธิ ดร.ครูชบ-ครูปราณี ยอดแก้ว กองทุนชุมชนหรือกองทุนการเงิน กลุ่มออทิสติกหมู่บ้านต่างๆ กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน สงขลา (ดร.ครูชบ ยอดแก้ว และ นายเคล้า แก้วเพชร)

2. ด้านทรัพยากรมนุษย์

ประกอบไปด้วยประเด็นเด็ก เยาวชน ครอบครัว ผู้หญิง ผู้สูงอายุ และคนพิการ

2.1 ด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ประเด็นเด็ก เยาวชน ครอบครัว ได้รับความช่วยเหลือจากหลายองค์กรในสงขลา อาทิเช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โสตะมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (นายพงษ์ศักดิ์ พิบูลย์) สงขลาฟอรัม (อ.พรรณิภา โสคติพันธ์) ศูนย์ส่งเสริมพลเมืองเด็กสงขลา แผนสุขภาพฯประเด็นเด็กและเยาวชน (อ.รัชนิภา ชนะวรรณ โฉนางลักษณ์ ศรีชยาภิวัดน์ นายเทพรัตน์ จันทพันธ์) กลุ่มมานีมานะ ศูนย์การเรียนรู้เพื่อสุขภาพ (ชุมชนสันติราษฎร์) และ กลุ่มอาสาสมัครนานาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม (คาหลา) (นายศักรินทร์ สีหะ) เป็นต้น

2.2 ด้านบทบาทหญิง-ชาย และผู้หญิง

ได้รับความช่วยเหลือจาก สภาสตรี สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา มูลนิธิเพื่อนหญิง (คุณพัชรี ไหมสุข) สโมสรไลออนส์ฮาโมนี หาดใหญ่ และ องค์กรพิทักษ์สตรีแห่งประเทศไทย เป็นต้น

2.3 ด้านผู้สูงอายุ

ได้รับความช่วยเหลือจาก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุ (นางเสาวนีย์ ประทีปทอง) ชมรมสร้างเสริมสุขภาพไทเก๊ก-เอวียนจี และ มูลนิธิจิงฮั่วสงเคราะห์คนชราอนาถา (นายธงชัย ยงวิทยากุล) เป็นต้น

2.4 ด้านคนพิการ

ได้รับความช่วยเหลือจาก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อ.เนตรนภา คู่พันธ์วี ชมรมคนพิการจังหวัดสงขลา กลุ่มคนหูหนวกภาคใต้ สมาคมคนตาบอดจังหวัดสงขลา มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมสากล หาดใหญ่ (นายอุดมศักดิ์ ข้าวหอม) ชมรมศรีตรังสายสัมพันธ์ เครือข่ายพ่อแม่เพื่อเด็กออทิสติก ชมรมผู้ปกครองเด็กพิเศษ-सानฝันปันรัก ชมรมเพื่อนผู้บาดเจ็บไขสันหลัง และ ชมรมกีฬาคนพิการจังหวัดสงขลา (นายคณิต อนุสาร นายมารุต) เป็นต้น

3. ด้านการต่อสู้ชีวิต

ประกอบไปด้วยประเด็นปัญหาด้านความยากจน ความหวาดโวย ที่อยู่อาศัย และอาชีพ

3.1 ด้านอาชีพ

3.2 ด้านความยากจน

3.3 ด้านความหิวโหย

3.4 ด้านที่อยู่อาศัย

ด้านการต่อสู้ชีวิต ความยากจน ความหิวโหย ที่อยู่อาศัย ส่งเสริมอาชีพ ได้รับความช่วยเหลือจาก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ มูลนิธิชุมชนไท (นางพิชยา แก้วขาว) เป็นต้น

4. ด้านการศึกษา และศาสนา

ประกอบไปด้วยประเด็นการศึกษา ศาสนา การพัฒนามนุษย์ การยกระดับจิตใจ การเรียนรู้ ภูมิปัญญา

4.1 ด้านทุนการศึกษา

4.2 ด้านการยกย่อง การสนับสนุนครู

4.3 ด้านการสนับสนุนการศึกษาพระภิกษุสามเณร

4.4 ด้านการสนับสนุนเด็ก เยาวชนด้านธรรมศึกษา

4.5 ด้านการสนับสนุนสถาบันส่งเสริมการศึกษาด้านศาสนา

4.6 ด้านการสนับสนุนการศึกษาทางเลือก

4.7 ด้านการสนับสนุนการศึกษา วิจัย และพัฒนาศักยภาพชุมชน

4.8 ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพทางการคิด และการเรียนรู้

ได้รับความช่วยเหลือจาก เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (นายชัยรัตน์ เสดียร อาจารย์คนตรี แก้วมาก อาจารย์สมบัติ เหมทานนท์) มูลนิธิในเครือประธานราษฎรนิกร (ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎรนิกร นายกฤษณ์ ประธานราษฎรนิกร) สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา (นายวิสุทธิ์ บิลลาเต๊ะ) มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม (นายสมศักดิ์ จิห์มั่ง) มูลนิธิเพื่อการศึกษาและพัฒนาสังคม ของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสสิดดิค (นายชูชีพ นิมะ) สมาคมครูสัมพันธ์แห่งประเทศไทย หน่วยสอบอำเภอเทพา (นายหมัดอุเสิน สามารถ นายสัน เหลี่ยมແລະ) และ วัดถาวราราม ซึ่งประกอบไปด้วย มหาปัญญาวิทยาลัย และ โรงเรียนมหาปัญญา (คุณสวัสดิ์ บุญยะเวศ) เป็นต้น

5. ด้านสุขภาพ

ประกอบไปด้วยประเด็นด้านสุขภาพทางกาย ทางจิต แพทย์ทางเลือก สุขภาพองค์รวม โรคภัย อุบัติภัย

5.1 ด้านโรคภัย

5.2 ด้านการดูแลสุขภาพ

5.3 ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ

5.4 ด้านสุขภาพจิต การให้คำปรึกษา เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจ

ได้รับความช่วยเหลือจาก เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ (ผศ.นพ.วิรัช วุฒิภูมิ) มูลนิธิรักภัยไทย (คุณนาคยา เพชรรัตน์) กลุ่มไทรงาม (นางสมจิต พึ่งทศธรรม) ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์) (นายสุชาติ จันทลักษณ์) มูลนิธิศุภนิมิต สำนักสงฆ์วิเวกวาศรม พรหมรังษี (พระทวีป ปญฺยาโช) สมาคมแพทย์แผนไทยหาดใหญ่ (ประเสริฐ สังขกุล) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) (คุณกัลยา มณีรัตน์ นายนิมิตร แสงเกตุ) แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา- ประเด็นอุบัติเหตุ (นางอัจฉิมา พรรณนา) และ ชมรมลดอุบัติเหตุบนท้องถนนเมืองหาดใหญ่ (นส.ปฐมพร ชื้อชานวงศ์) เป็นต้น

6. ด้านยาเสพติด

ประกอบไปด้วยประเด็นด้านบุหรี่ยาเสพติด

6.1 การเฝ้าระวังในชุมชน

6.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็ก เยาวชนและครอบครัว

6.3 การสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็ก และเยาวชน

ด้านยาเสพติด ได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย และ ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลา เป็นต้น

7. ด้านสิ่งแวดล้อม

ประกอบไปด้วยประเด็นด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง รักษา และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

7.1 ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.2 สิ่งแวดล้อมเมือง

7.3 ด้านน้ำเสียและขยะ

7.4 ด้านพลังงาน

ได้รับความช่วยเหลือจาก สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด มูลนิธิชุมชนไท โครงการปฏิบัติการชุมชนและเมืองน่าอยู่ (นางพิชชา แก้วขาว) กลุ่มอนุรักษ์คลองแห นายณฤทธิ์ ดวงสุวรรณ นางพิกุล บุรีภักดี และ กองทุนรักษ์คลองอู่ตะเภา (นายประ โขติ อินทร์ถาวร) เป็นต้น

8. ด้านการเกษตร และอาหาร

ประกอบไปด้วยประเด็นอันเกี่ยวเนื่องมาจากประเด็นสุขภาพะ คือการเกษตร การผลิตอาหารปลอดภัย

8.1 การผลิตอาหารปลอดภัยในชุมชน

8.2 การผลิตผักปลอดสารพิษ

8.3 การเกษตรเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจในครัวเรือน

8.4 การฟื้นฟูทรัพยากรทางการเกษตร

8.5 การส่งเสริมให้มีกลุ่ม มีสภา

ได้รับความช่วยเหลือจาก สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท (อ.ภาณุ พิทักษ์เผ่า) เครือข่ายเกษตรทางเลือก เครือข่ายเกษตรวิถีธรรมชาติ เครือข่ายโหนด นา เล กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษบ้านยางงาม เครือข่ายกิจกรรมไร้สารพิษ เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนสงขลา โครงการ โรงเรียนริมเล และ นายกำราบ พานทอง เป็นต้น

9. ด้านศิลปวัฒนธรรม

ประกอบไปด้วยประเด็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

9.1 การส่งเสริมและฟื้นฟูประเพณีประจำถิ่น

ได้รับความช่วยเหลือจาก สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ มูลนิธิทักษิณคดีศึกษา ชมรมโนราโรงครู ชมรมโนรา สมาพันธ์หนังตะลุงจังหวัดสงขลา และ วัดคลองแห (พระครูปลัดสมพร ฐานธมฺโม)

10. ด้านความดีงาม

ประกอบไปด้วยประเด็นการส่งเสริมให้ทำความดี ยกย่องคนดี ดันแบบคนดี อาสาสมัคร และจิตอาสา

10.1 กระบวนการค้นหา ยกย่อง เชิดชูคนดี

10.2 การส่งเสริม สร้างโอกาสให้ทำความดี

10.3 อาสาสมัคร

ได้รับความช่วยเหลือจาก มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ (คุณวัชรวิทย์ กาญจนโณภาส)

11. ด้านการท่องเที่ยว และกีฬา

ประกอบไปด้วยประเด็นการท่องเที่ยว และกีฬา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจ

11.1 กองทุนนักกีฬาอาชีพระดับจังหวัด

11.2 การส่งเสริมกีฬาพื้นบ้าน

ด้านการท่องเที่ยว ได้รับความช่วยเหลือจาก สำนักงาน ททท.ภาคใต้ เขต 1 และ สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา (นายนิมิตร ชัยจิระชุกุล)

ด้านการศึกษา ได้รับความช่วยเหลือจาก เทศบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และ มูลนิธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา (นายจ่านงค์ เสนาจิตร)

12. ด้านสิทธิผู้บริโภค

ประกอบไปด้วยประเด็นการรักษา และคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

12.1 การกระตุ้นให้ผู้บริโภคศึกษาสิทธิ

ได้รับความช่วยเหลือจาก โครงการบริโภคเพื่อชีวิตสงขลา กลุ่มผู้บริโภคเข้มแข็ง (นส.จุฑา สังขชาติ อ.ชโลม เกตุจินดา) และ นายวรรณชัย สุวรรณกาญจน์

13. ด้านสิทธิมนุษยชน

ประกอบไปด้วยประเด็นการปกป้องสิทธิมนุษยชน ชุมชน ในด้านต่างๆ

13.1 การละเมิดสิทธิชุมชน

ได้รับความช่วยเหลือจาก นพ.อนันต์ บุญโสภณ และวิทยาลัยวันศุกร์

14. ด้านแรงงาน

ประกอบไปด้วยประเด็นคุ้มครองแรงงาน และแรงงานข้ามชาติ

14.1 การเอาเปรียบแรงงาน

14.2 ด้านแรงงานข้ามชาติ

ได้รับความช่วยเหลือจาก กลุ่มกอไผ่ คลองเปี๊ยะ กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านเขารักเกียรติ กลุ่มรับซื้อน้ำ
ยาง โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานสำหรับแรงงานนอกระบบภาคการผลิต มูลนิธิริักษ์ไทย
นส.พันธ์ วรรณบริบูรณ์ และ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพภาคใต้

10.2 การวิเคราะห์และความเร่งด่วนของประเด็นที่ยังขาดความช่วยเหลือ

จากข้อ 10.1 แม้จะเห็นว่าโดยภาพรวมของจังหวัดสงขลา มีองค์กรต่างๆทั้งจากภาคราชการ ท้องถิ่น และเอกชน ฯลฯ ให้ความช่วยเหลือครอบคลุมเกือบทุกด้านแล้ว แต่ก็ยังไม่พอเพียง อีกทั้งยังมีประเด็นปัญหา ความช่วยเหลือที่ยังขาด และบางประเด็นมีความเร่งด่วนที่ควรให้ความสนใจ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับฝ่ายต่างๆ มีความเห็นดังนี้

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา

ประเด็นความไม่เอาใจใส่ของสังคม

ปัญหาเร่งด่วนและยังขาดความช่วยเหลืออีกมากคือ ปัญหาคนสงขลาไม่ช่วยกันดูแลปัญหาของลูกหลานของตนเอง เช่น หากเด็กไปซื้อเหล้า ซึ่อบุหรี่ ก็ยังขายให้ เป็นปัญหาว่าเด็กทุกวันนี้เกิดมาจากครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็เป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีคุณภาพเป็นปัญหาของสังคม ไม่สามารถดูแลหรือสั่งสอนให้เป็นคนดีของสังคมได้

นายนิคม ปรีชาวีรกุล ประธานชมรมสมาคมและมูลนิธิหาดใหญ่

ประเด็นการศึกษา และทุนการศึกษา

การศึกษาจะเป็นการส่งเสริมอนาคตเด็ก เนื่องจากตัวท่านเองก็เรียนน้อย จึงต้องการส่งเสริมให้เด็กได้เรียน เห็นว่าการศึกษาคือเรื่องที่สำคัญที่สุด เด็กเป็นอนาคตของบ้านเมือง ถือว่าช่วยชาติบ้านเมือง โดย

เฉพาะภาษาจีน แม้แต่ทางอเมริกาขงพูดภาษาจีนเก่ง เด็กลูกอิสลามที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนกอบกาญจน์ หรือโรงเรียนศรีนครก็สามารถพูดภาษาจีนได้คล่อง

ประเด็นอาสาสมัคร

การระดมคนมาเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม เพราะการช่วยเหลือสังคมไม่จำเป็นต้องให้เงินเพียงอย่างเดียว อาจจะใช้ความรู้ความสามารถมาช่วยสอนหนังสือก็ได้

นายวันชัย ลีละติธร ประธานมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเขียเขียงตั้ง)

ประเด็นการศึกษา และทุนการศึกษา

เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพมากขึ้น มูลนิธิมิตรภาพสามัคคีได้ให้การสนับสนุนการศึกษาปีละกว่าล้านบาท แต่ยังไม่ตรงกับแนวความคิดส่วนตัวของท่าน ท่านเห็นว่าการคัดเลือกเด็กเพื่อรับทุนการศึกษาที่ตั้งเงื่อนไขว่า เด็กจะต้องเรียนดีเท่านั้น ซึ่งท่านไม่คิดเช่นนั้น ขอเพียงแต่ให้เป็นลูกหลานที่มาจากครอบครัวที่ “มีรายได้น้อย” ท่านว่าก็พอแล้ว เด็กบางคนเรียนเก่ง แต่เมื่อเห็นว่าพ่อแม่ลำบาก ก็ไปช่วยพ่อแม่ทำงาน ไม่มีกระจิตกระใจจะเรียนหนังสือ ผลการเรียนตกต่ำ ควรให้ออกาสเขา ในวันหน้าเขาก็อาจจะร่ำรวยก็ได้ และท่านไม่ชอบใช้คำว่า “ยากจน” เพราะมองว่าไม่ให้เกียรติกัน และไม่ใช้คำว่า “ด้อยโอกาส” หากทางมูลนิธิชุมชนสงขลาจะไปประชาสัมพันธ์อะไร ขอให้พยายามหลีกเลี่ยงใช้คำว่า “ยากจน” “คนจน” “คนด้อยโอกาส” ควรใช้คำว่า “มีรายได้น้อย” ก็พอ

ประเด็นการพัฒนาและยกฐานะครู

ทำอย่างไรให้ได้ครูที่มีคุณภาพ มีความตั้งใจสอนมากขึ้น โดยการสร้างความมั่นคงพื้นฐานให้ครู และต้องสร้างความมั่นคงให้เด็กเรียน โดยต้องให้อิ่มท้องก่อนจึงจะเรียนได้เข้าใจ จึงควรยกระดับให้คุณค่าคุณครูพร้อมกับพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนควบคู่กัน

การแก้ปัญหาจะต้องอดทนสัก 12 ปี ให้การรักษาโดยให้การศึกษาชั้นประถม และมัธยม สำคัญที่สุดต้องมีอาจารย์ที่สอนเก่ง ไม่ใช่ให้เรียนฟรีอย่างเดียว ไม่มีประโยชน์อะไร ส่วนครูก็มีหนี้สินเยอะไม่มีจิตใจจะสอนลูกศิษย์ ครูที่จะมาสอนชั้นประถม จะต้องมีเงินเดือนสูงพอกับชั้นมัธยม หรือมหาวิทยาลัย จะได้มีเพียงพอ มีใจเต็มที และต้องมีเกียรติยศด้วย มีเกียรติเช่น ชาวบ้านอยู่ในตำบลแต่งงาน ครูก็สามารถเป็นนายทะเบียน จดทะเบียนสมรสให้เขาได้ ชาวบ้านไม่ต้องไปถึงอำเภอ ให้มีศักดิ์ศรี ขึ้นรถไฟ ขึ้นเครื่องบิน ต้องลดราคาให้ครึ่งหนึ่ง ไม่ใช่ให้แค่ ส.ส.นั่งฟรี

ปัจจุบันคนเป็นครูคือคนที่ไปสมัครงานบริษัทใหญ่ๆ ไม่ได้ แล้วก็มาเป็นครู รัฐบาลจะทำจริงจัง ต้องใช้เวลา 12-16 ปี แต่การแก้ไขเรื่องการศึกษาเรื่องเดียวก็ไม่ได้ผล เพราะถ้ายังหิวอยู่ก็เรียนหนังสือไม่ได้ จึงต้องควบคู่ไปกับการทำให้เศรษฐกิจในชนบทดีขึ้น ตอนนี้โอกาสดี แต่รัฐบาลมัวแต่เถียงกัน โอกาสดีเพราะว่าพืชผลมีราคา ยางมีราคา ข้าวสารมีราคา อ้อยมีราคา ทำตอนนี้ได้ ทำให้ท้องอิ่มแล้วการศึกษาจะตามมาพร้อมๆ กัน ประชาชนก็จะรู้ว่า อะไรดี อะไรไม่ดี ไม่ต้องไปบอกว่า ส.ส.คนนี้เป็นยังไง เขาสามารถอ่านจาก Internet

ได้ และแม้ว่าจะอ่านหนังสือออก แต่ถ้าหากยังแยกไม่ได้ว่าอะไรเป็นขาว อะไรเป็นดำ ก็ยังใช้ไม่ได้ ดังนั้นครูที่สอนจะต้องรู้ว่าอะไรขาว อะไรดำ ให้รู้จักแยกแยะ

การที่ทุกพรรคหาเสียงว่าเรียนฟรี 12 ปี นั้น ไม่มีประโยชน์ เพราะถ้าครูสอนไม่รู้เรื่อง จะมีประโยชน์อะไร เช่น ตัวท่านเองเรียนวิชาชีวะไม่ดี ก็เพราะครูที่สอนคนแรกสอนไม่รู้เรื่องเลย ที่สอบได้ก็เพราะท่องเอา ดังนั้นครูสำคัญที่สุด และจะหาครูดีก็ต้องมีค่าตอบแทน ต้องให้เกียรติ ให้มีฐานะ มีความมั่นคงในชีวิต มีฉะนั้นคนดีๆ คนเก่ง ก็ไม่มาเป็นครู ไปทำอาชีพอื่นหมด ควรให้คนเก่ง คนฉลาด ได้มาเป็นผู้สร้างประโยชน์ให้แก่สังคมอย่างกว้างขวาง แทนที่จะไปทำงานที่เกี่ยวกับส่วนเล็กๆ เพียงส่วนเดียว เช่นคนเก่งไปเป็นหมอฟัน ก็ทำงานอยู่เพียงแคในปากของคนเท่านั้น

สมาคมสตรีประสานมิตร

ประเด็นการศึกษา

ปัญหาเร่งด่วนคือ ด้านการศึกษาให้เด็ก

โศสะมูลนิธิแห่งประเทศไทย

ประเด็นมลพิษทางอากาศ

ปัญหาที่กระทบกับทางหมู่บ้านเด็ก คือเรื่องสิ่งแวดล้อม อากาศไม่ดี เนื่องจากอยู่ตรงข้ามโรงงานอุตสาหกรรม เด็กมีปัญหาเรื่องระบบทางเดินหายใจ เมื่อรับมาใหม่ๆ สุขภาพยังปกติดี แต่อยู่มา 1-2 เดือน เกิดเป็นโรคหอบ มีกลิ่นเหม็น โดยเฉพาะเมื่อสภาพอากาศปิด อากาศลอยตัวลง

ประเด็นอบายมุข และสิ่งมอมเมาเด็ก

ผู้เกมส์คอมพิวเตอร์เยอะมาก ร้าน Internet ไปที่ไหนก็เจอ ขาดการควบคุมดูแล ปล่อยให้เปิดอย่างอิสระ โดยเฉพาะเมื่อมาเปิดอยู่ใกล้กับหมู่บ้านเด็ก ทางหมู่บ้านห้ามเด็กเล่นเด็ดขาด เพราะเด็กเสียจากตู้เกมส์/Internet ไปหลายคน ติดเกมส์แล้วไม่สนใจการเรียน ที่บ้านเด็ก เขวachsen ก็มีกรณีเด็กหนีออกไปเล่นเกมส์

มูลนิธิเพื่อนหญิง

ประเด็นการคุ้มครองเด็ก และเยาวชน

ปัญหาที่เห็นคือ การที่เด็กออกมาขายดอกไม้ตอนกลางคืน แก้ไขได้ยากมาก เป็นเด็กอายุน้อยๆ ขายดอกไม้ถึงเที่ยงคืน ตี 1 ตี 2 เด็กจะถูกฝึกในเรื่องของการพูดเพื่อให้ขายให้ได้ หากเป็นเด็กผู้หญิงจะมีแนวโน้มสูงกว่าเด็กอาจจะตกเป็นเหยื่อทางเพศ เหยื่อค้ามนุษย์ เด็กจะเรียนรู้ว่าทำอะไรจึงจะขายของให้ลูกค้าที่เป็นผู้ชายได้ แรกเริ่มอาจเป็นความน่ารักของเด็ก แต่หากโตขึ้นก็อาจพัฒนาไป เช่น การไปจับ กระเซาะลูกค้า ตั้งให้เดิน ก็เดินตามแบบเด็กๆ เพื่อให้ขายได้

นอกจากนี้ยังมีเด็กวัยรุ่นที่เป็นสาวเชียร์เบียร์ บางครั้งก็อาจมีแฝงด้วย ไม่ได้ขายเบียร์อย่างเดียว เด็กอาจถูกชักชวน ซึ่งเด็กมักคิดอะไรง่ายๆ บวกกับความต้องการด้านวัตถุต่างๆ ก็จะพัฒนาไปสู่การถูกหลอกไปขาย

ต่างประเทศได้ เป็นปัญหาที่แก้ยากและซับซ้อน เช่น เด็กบางคนบอกว่าพ่อแม่ยากจน พ่อแม่ปล่อยให้เด็กมาเอง เพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว พ่อแม่อาจไม่ได้คิดว่าเด็กเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อ ปัญหานี้ยังไม่มีใครเข้าไปจัดการ เห็นว่าควรทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้ ตัวพ่อแม่ควรเข้ามารับรู้ปัญหาทาง พมจ.ก็ทำอยู่ แต่ปัญหามีมาก ทำไม่ทัน สิ่งสำคัญคือพ่อแม่ที่เห็นว่าเรื่องปากท้องสำคัญกว่าคุณภาพชีวิต

ประเด็นพัฒนาอาชีพผู้หญิง

อยากให้ผู้หญิงได้มีอาชีพ มีรายได้เสริม พึ่งพาตัวเองได้ในระยะยาว ให้พัฒนาทางด้านการศึกษา โดยทั่วไปมักได้รับการศึกษาเพียงแค่อ่านออกเขียนได้ อยากให้ช่วยพัฒนาทางด้านการประกอบอาชีพ ให้มีวิชาชีพที่หลากหลาย ปัจจุบันมีแหล่งฝึกอาชีพน้อย และมีอาชีพให้เลือกน้อย ทางภาคใต้มีอยู่ทีเดียว ยังไม่มีศูนย์ฝึกอาชีพของเอกชน ส่วนของภาคใต้ที่มีจะรับฝึกให้กับผู้หญิงที่มีปัญหา ส่วนที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ก็จะเป็นฝึกด้านแรงงานออกไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งผู้หญิงมักจะไม่เข้าไปที่นั่น

สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุ

ประเด็นน้ำเสีย และอาหารปลอดภัย

ปัญหาน้ำเสียในคลองอู่ตะเภา และทะเลสาบสงขลา สารเคมีลงสู่น้ำ ทำให้น้ำเสีย และสะสมอยู่ในกุ้ง หอย ปู ปลา ซึ่งเป็นอาหารของพวกเรา เราบริโภคสารพิษเข้าไปทุกวัน โดยเฉพาะผู้สูงอายุกินปลา ทำอย่างไรให้อาหารปลอดภัย ให้คนมีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรค ไม่ต้องเสียเงินรักษาตัว ทั้งประหยัดงบประมาณด้วย หรือที่ อ.นาหม่อม เป็นโรคมะเร็งลำไส้กันมาก ตายไปหลายคนแล้ว เชื่อว่าเกิดจากการใช้สารเคมี และมีน้ำแร่จากภูเขา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่นำมาทำเป็นน้ำประปา หรืออาจเป็นจากสารเคมีในอาหาร ยังขาดผู้พิสูจน์

มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประเด็นการเงิน

ต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน ยังไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ หรือขอรับบริจาคเป็นของ เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง Printer

ประเด็นอาสาสมัคร

ขอความช่วยเหลือในแบบวิทยาทาน คือมีทักษะความรู้ต่างๆ เช่น คนตรีไทย สากล ภาษาอังกฤษ จีน มาช่วยแบ่งปันให้เด็กในวันเสาร์-อาทิตย์

ต้องการอาสาสมัครช่วยผลิตสื่อ เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การอ่านบันทึกเทป หรืออ่านลงคอมพิวเตอร์ แล้ว ไปลงซีดี หรือรับหนังสือไปช่วยพิมพ์ลงใน Word ให้ โดยเน้นหนังสือเรียนเป็นอันดับแรก เพราะหนังสือเปลี่ยนทุกปี นอกจากหนังสือเรียนแล้ว ครูจะมี Sheet แจกตาม ก็จะต้องเอามาพิมพ์ให้เด็ก จึงมีงานที่ต้องทำมาก

กำลังคิดจะทำโครงการขึ้น Web โดย Scan หนังสือเป็นหน้าๆ แล้วให้แสดงความจำนงว่า จะช่วยพิมพ์หน้าไหน เช่น หน้า 5-10 พิมพ์เสร็จแล้วส่ง File มาให้ แล้วโรงเรียนค่อยมารวบรวม ซึ่งถ้าขอ File จากทางโรงพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือได้ก็จะดีมาก แต่คงทำได้ยาก จึงไม่ได้ขอไป อาจเพราะปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์ หรือ

ขอขายหนังสือ ถ้าขอได้จะลดงานลงไปได้มาก หรืออาจหาทางออก โดยช่วยแปลงเป็น File อักษรเบรลล์ให้
มาก็ได้ แล้วย่นำมา Print เป็นอักษรเบรลล์ ซึ่งคนตาดีจะอ่านไม่ได้

มูลนิธิในเครือประธานราษฎรนิกร

ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎรนิกร

นายกฤษณ์ ประธานราษฎรนิกร

ประเด็นการพัฒนาครู

อยากจะประกาศเกียรติคุณของครู เพื่อเป็นการให้กำลังใจ

ประเด็นการสร้างจิตสำนึกที่ดี

ด้านการช่วยเหลือที่ขาดเห็นว่า ควรช่วยคนที่ไม่มีปัญหา ก่อน ช่วยปกป้องไม่ให้มีปัญหา เพราะคนที่มี
ปัญหานั้นแก้ไขยาก ลื่นเป็ลื่องทรัพยากร คือ ต้องสร้างจิตสำนึก เนื่องจากทุกวันนี้มีโครงการช่วยเหลือต่างๆ
อยู่แล้วมากมาย แต่ไม่ยั่งยืน เหมือนค่าน้ำพริกละลายแม่น้ำ เพราะจิตสำนึกคนถดถอย

ประเด็นปัญหาเสพติด

เรื่องยาเสพติด ทางรัฐทำอยู่ ตามที่มีการประชาสัมพันธ์ แต่ก็ไม่เห็นว่ามีผลอะไรเป็นรูปธรรมขึ้นมา
ทางมูลนิธิชุมชนสงขลาก็น่าจะทำ

ประเด็นการสร้างเด็กดี

เด็กเป็นทรัพยากรของชาติ เป็นอนาคตของชาติ ควรประสานงานกับหน่วยงานที่ทำอยู่แล้ว ว่าทำอะไร
อยู่บ้าง อย่างไร แล้วจึงมาคิดทำของเราขึ้นมา ให้ศึกษาว่าจะทำแนวไหนที่แตกต่างจากเขา เห็นว่าน่าจะเน้น
ด้านคุณธรรม จริยธรรม ยาเสพติด ถ้าจะต้องทำจริงจัง ถ้าทำไม่จริงก็จะไม่ได้ผล

เมื่อเป็นมูลนิธิชุมชนก็ควรลงไปทำงานถึงปัญหาของชุมชน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับเด็ก ต้องไปดู
ว่าเมื่อเกิดปัญหาแล้วจะแก้อย่างไร ส่วนมากเด็กอยู่ในโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนต้องเข้าใจการทำงานของเรา
ด้วย บางโรงเรียนเห็นว่าเขาดูแลอยู่แล้ว ซึ่งเด็กก็ยังไม่ดี เราจะต้องให้ทางโรงเรียนยอมรับเราก่อน เพราะบาง
โรงเรียนอาจกลัวว่าเขาจะเสียชื่อ เขาว่าเขาทำเองได้

ถ้าให้ดี ควรไปที่ พมจ. ซึ่งเขาดูแลเรื่องเด็ก ว่าเขาคำเนินงานอย่างไร แล้วเราก็มาคิด ทำให้สอดคล้อง
กัน ให้ลงไปเป็นตำบล ไปหา อบต. แล้วเราสร้างชื่อเสียงขึ้นมาก่อน ถ้าทำงานในเมืองคงไม่ได้ ทางโรงเรียน
ไม่ค่อยจะยอมให้ความร่วมมือ

ประเด็นทุนการศึกษา

ควรทำเรื่องทุนการศึกษาเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา

ประเด็นความยากจน

ความยากจน มีอยู่เป็นปกติ ถ้ามีชะกามาทุกปี คนยากจนก็อาจจะมีอาชีพ จะได้มีโอกาสเป็นผู้จ่ายชะ
กาตนเองได้

ประเด็นการบริหารจัดการ

สังคมยังขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการชะกาด ขาดการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกันทั้งประเทศ ชะกาดเป็นเรื่องที่ชุมชนช่วยเหลือกันเอง หากทำให้มีการชะกาดกันให้ดี จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมได้ด้วยตนเอง ปัจจุบันร่าง พรบ.จัดสรรเงินชะกาด ยังไม่ผ่านความเห็นชอบ ควรจะร่วมกันผลักดัน จะได้เป็นระบบ ได้มาตรฐาน บริหารจัดการมีประสิทธิภาพ

มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม

ประเด็นการพัฒนาคน

เรื่องคุณธรรม จริยธรรม เป็นเรื่องเร่งด่วน จะต้องพัฒนาให้เด็ก นักศึกษา และบุคคลทั่วไป จัดอบรมการอยู่ร่วมกันของคนต่างศาสนา ควรทำอย่างไร เพื่อปรับให้เข้ากันได้ ได้เข้าใจกัน เน้นเรื่องปฏิบัติตามหลักอิสลาม คือ ให้อูฐจริง แล้วเกิดปัญหา ถ้าศรัทธาอย่างแท้จริงก็แสดงออกโดยการปฏิบัติ

มูลนิธิเพื่อการศึกษาและพัฒนาสังคม

ประเด็นการพัฒนาคน

ปัญหาคุณธรรม จริยธรรม ของผู้คนในสังคม จะต้องมีแผนระยะยาว ต้องใช้เวลาในการพัฒนา

ประเด็นการบริหารจัดการ

มัสยิดต้องจัดการเรื่องชะกาด แต่ไม่รู้จะจัดการยังไง ที่จัดการได้เองมีอยู่บ้าง แต่น้อยมาก ไม่ถึง 5% ของมัสยิดในสงขลา ต้องไปเสริมให้เขาคิดได้เอง บริหารได้เอง

สมาคมครูสัมพันธ์แห่งประเทศไทย หน่วยสอบอำเภอเทพา

ประเด็นการเงิน

มีทุนหนุนเสริมน้อย แต่ยึดมั่นและศรัทธาตามหลักศาสนาในการสืบทอดภารกิจระหว่างรุ่นต่อรุ่น

ประเด็นการศึกษาของชุมชน

ต้องการยกมาตรฐานวิชาการเชื่อมโยงกับหลักสูตรกลาง ให้มีการหนุนเสริมและพัฒนาจากภายนอก

มหาปัญญาวิทยาลัย

ประเด็นการพัฒนาคน

ต้องการยกระดับจิตใจผู้คนให้มีศีลธรรมมากขึ้น ให้ปฏิบัติธรรม สวดมนต์

ประเด็นการเงิน

มีทุนอุดหนุนน้อยมาก ต้องหาเอง จะนำมาใช้ในการเปิดการเรียนการสอนของวิทยาลัย และโรงเรียน

มูลนิธิรักไทย

ประเด็นหลักสูตรการศึกษา

ปัญหาเร่งด่วนคือ การศึกษา เช่นวิชาภาษาไทย เดิมชั้น ป.1 ป.2 ก็อ่านหนังสือพิมพ์ได้ แต่ปัจจุบันนี้ ป.5 ป.6 ก็ยังอ่านไม่ได้ เพราะเด็กถูกสอนให้จำ ไม่ใช่ให้สะกด หลักสูตรที่น่าจะพัฒนามันไม่พัฒนา

ทำไมจะต้องมีคิวเตอร์มากมาย ทำไมไม่พัฒนาระบบที่มีอยู่ให้รองรับความต้องการ เด็กจะได้เรียนจากโรงเรียนเท่ากัน นอกจากนี้พ่อแม่ก็ไม่มีโอกาสที่จะอยู่ดูแลลูก สอนลูก โดยเฉพาะอาชีพกริดยาง ต้องนอนแต่หัวค่ำ ตื่นไปกริดยางตี 1 ตี 2 หรือพ่อแม่ที่ทำงานอุตสาหกรรม ต้องทำงานล่วงเวลาเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาอยู่กับครอบครัว จึงหวังให้พ่อแม่ช่วยไม่ได้หรือได้น้อย ทำไมไม่ให้ระบบที่มีอยู่ทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ มองว่าเป็นปัญหาเรื่องหลักสูตรการศึกษา

อีกส่วนคือการศึกษาที่อยู่นอกโรงเรียน ไม่ถูกทำให้เกิดการเรียนรู้ เช่น พ่อแม่กริดยาง ลูกไม่เคยรู้เรื่องเกี่ยวกับยางเลย ทุกวันนี้คนกริดยางก็คือแรงงานมาจากที่อื่น หรือการทำงาน ลูกไม่อยากทำ ก็ไปให้คนอื่นเช่า ไม่สอนลูกให้เรียนรู้แล้วก็ทำให้ชีวิตลูกหายไปจากพ่อแม่

ประเด็นสังคมแห่งการเรียนรู้

การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ให้สามารถหยิบไปใช้ สามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆที่เข้ามา เช่น เรื่องท่อก๊าซว่าดีต่อเขาหรือไม่ ถ้ารับแล้วเป็นอย่างไร ถ้าไม่รับเป็นอย่างไร แต่ต้องไม่ซี้น่า ควรให้ข้อมูลในชุมชนทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตเขา ให้เขาทราบ แล้วให้เขาตัดสินใจทางเลือกของตัวเอง สืบเนื่องมาจากแนวนโยบายของประเทศที่สวยหรู ซึ่งชุมชนจะไม่เคยรู้ หรือเข้าใจ แล้วคนในชุมชนจะกลายเป็นเหยื่อ เช่นแผนพัฒนาภาคใต้ ซึ่งมีใครสักคนที่รู้เรื่องพวกนี้ แล้วมีใครสักคนที่รู้ว่าแผนพวกนี้มีผลกระทบต่อชุมชนอย่างไรบ้าง ทุกครั้งที่แผนมีมาแล้วเกิดการสร้างอะไรขึ้นมา ประชาชนจะรับรู้เมื่อมีการสร้างแล้ว การทำประชาพิจารณ์เป็นเพียงการบอกว่าจะทำแล้วนะ ไม่ใช่การทำแบบมีส่วนร่วม จึงเกิดการออกมาเรียกร้องแล้วเกิดการทำร้ายกันขึ้น ซึ่งรัฐก็บอกว่าทำเพื่อชุมชน ทั้งที่ทำเพื่อตัวเอง เพื่อกลุ่มของตัวเอง

ประเด็นพื้นที่สาธารณะ

เห็นว่าต้องฟื้นฟูสถาบันครอบครัว และวัด ที่ซึ่งคนทุกวัยไปได้ ไปทำกิจกรรมด้วยกัน ปัจจุบันคนไปวัดคือผู้สูงอายุ คนเกษียณอายุ กับเด็กที่ตามย่า ยายไป ควรฟื้นฟูสิ่งที่เคยอยู่ดั้งเดิมให้กลับมาใหม่

ประเด็นการพัฒนาจิตใจ และค่านิยม

ความเจริญทางวัตถุเข้ามามาก การตีคุณค่าของคนเปลี่ยนไป เมินเฉยต่อคุณความดี ควรต้องพัฒนาจิตใจ ซึ่งเป็นผลมาจากพื้นฐานของครอบครัว เช่นคิดว่าให้เรียนหนังสือสูงๆ จะได้เป็นเจ้าคนนายคน ต้องปรับแนวคิดใหม่ ค่าของคนคืออะไร ทำไมสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้จะต้องฆ่าตัวตาย ต้องดูว่าเพราะพ่อแม่สร้างความคาดหวังกับเด็ก แล้วไม่ได้สอนให้เด็กเผื่อความผิดหวังด้วย

ประเด็นสื่อสาธารณะ

ควรต้องมีนโยบายกับสื่อ หลายคนตกเป็นเหยื่อของสื่อ โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก เยาวชนและผู้หญิง สื่อมีอิทธิพลกับความคิดและพฤติกรรมมาก เกิดค่านิยมที่ผิด เช่น นักกีฬาทีมชาติไทยไปทำจุมูกให้โด่ง ทำ

อย่างไรในการให้คุณค่าคนที่ความดี ไม่ใช่หน้าสวย ผิวขาว หุ่นผอม ซึ่งที่วิทุกช่องจะออกมา นอกจากนั้นสื่อ ก็ยังเป็นตัวกระตุ้นให้มีความรุนแรงมากขึ้น

กลุ่มไทรงาม

ประเด็นทุนการศึกษา

ปัญหาเร่งด่วนคือ เรื่องกองทุนการศึกษาของเด็ก เพราะเด็กที่พ่อแม่เสียชีวิต หรือพ่อแม่อยู่แต่ป่วย แล้ว ผู้ดูแลต่อไม่ให้เรียนหนังสือ เพราะไม่มีค่ารถ ค่าอาหารให้เด็ก อุปกรณ์การเรียน ถุงเท้ารองเท้า ชุดนักเรียน ค่าการฝีมือ ค่าหนังสือเรียน จะเกิดเป็นภาระต่อสังคม เป็นวงเวียนชีวิต อาจต้องมาคิดเชื่อเหมือนกับพ่อแม่ อีก อยากให้มีกองทุนให้เด็กสำหรับกรณีอย่างนี้

ประเด็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์

อยากให้มีคนมีความริเริ่มที่จะทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ต้องคอยให้คนอื่นมาสั่ง ให้รู้จักช่วยเหลือตัวเอง ไม่รอความช่วยเหลือ เช่น กองทุนหมู่บ้าน ที่ให้รัฐเอาเงินมาช่วยแล้วก็ได้ไม่ได้ใช้เงินให้เกิดประโยชน์ เอาไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ถ้าทุกคน ทุกองค์กร ต่างคนต่างช่วยกัน และรู้หน้าที่ของตัวเอง จะช่วยสังคมได้มาก
รู้จักทำงานเชิงรุก อย่าตั้งรับ ไม่ใช่รอให้เกิดก่อนแล้วค่อยทำ

ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์)

ประเด็นการพัฒนาชุมชน

ประเด็นที่มองว่าขาด คือ มีคนทำงานช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาสน้อยมาก แม้แต่ในส่วนของศูนย์เอง ก็เข้าไปไม่ถึง 38 ชุมชนในสงขลา มีปัญหาเรื่องเด็กเร่ร่อน ยาเสพติดในชุมชน ที่ยังต้องการความช่วยเหลือ อยู่ อยากให้องค์กรอื่นเข้ามาทำ เพื่อจะได้ช่วยเหลือได้อย่างครบวงจร เพราะปัญหาเอดส์ส่วนหนึ่งมาจากยาเสพติด ซึ่งทางศูนย์เข้าไปไม่ถึงเนื่องจากเป็นองค์กรเอกชน การเรียกร้องจากรัฐทำได้ยาก ต้องมีเครือข่ายที่เข้มแข็งที่มีระบบเข้าถึงรัฐได้

ชมรม อสม.จังหวัดสงขลา

ประเด็นการบริหารจัดการ

องค์กร ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการ

กองทุนรักษัคลองอุตะเกา

ประเด็นความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

ปัญหาคนด้อยโอกาส ที่ไม่มีการช่วยเหลืออย่างจริงจัง ทั้งคนที่มีสภาพปกติ และพิการ “มูลนิธิชุมชนสงขลา” จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ประเด็นการเข้าถึงการศึกษา

ด้านการศึกษา ยังมีคนที่ด้อยโอกาสและไม่สามารถเข้าถึงอีกมากในจังหวัดสงขลา

ประเด็นสิ่งแวดล้อม

ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น คลองอุ้ต๊ะเกาที่มีการดำเนินการกันหลายภาคส่วน แต่ขาดการบูรณาการ ปัญหาจึงยังมีให้แก้ไขอีกมาก

สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท

ประเด็นการเงิน

สมาคมมีทุนน้อย ไม่รังเกียจหากมีผู้บริจาค แต่ยังไม่มีการเปิดรับบริจาค เนื่องจากเห็นว่า “เงิน” ไม่ใช่เรื่องใหญ่ในการทำความคิด แม้ไม่มีผู้สนับสนุน แต่ก็พยายามทำตามแนวทางที่เชื่อไปจนสุดความสามารถ

มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ

ประเด็นปัญหาสุขภาพจิต และจิตสำนึก

ปัญหาเร่งด่วนคือ ปัญหาสุขภาพจิต ต้องสร้างภูมิคุ้มกันก่อน คือสร้างจิตสำนึกให้เด็ก ให้พ่อ แม่ และความพอเพียง อยากได้ไม่รู้จักพอ ทำมาหากินไม่มีเวลาเลี้ยงลูก ขาดการอบรมสั่งสอน

เสนอให้มูลนิธิชุมชนสงขลา มีเครือข่าย ฝังตัวทำงานอยู่ในชุมชน

มูลนิธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา

ประเด็นลักขโมย

ปัญหาเร่งด่วนคือ ปัญหาลักขโมยทั่วไป

กลุ่มผู้บริโภคเข้มแข็ง

ประเด็นปัญหาพฤติกรรมเยาวชน

เรื่องเยาวชนที่มีคนทำอยู่แล้วแต่ก็ยังมีปัญหา เช่น หอพักอยู่กันเป็นคู่ สื่อต่างๆที่มีผลกระทบต่อวัยรุ่น

ประเด็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้

พื้นที่สร้างการเรียนรู้ในสงขลา จัดเป็น โครงการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน (TK Park) ไม่ใช่เป็นเรื่องสอนพิเศษ เพราะเด็กไม่มีที่ไป

ประเด็นประชาสังคม

ให้ทำแบบสงขลาประชาคม เคยมีแต่หายไปแล้ว คือ จับนักกิจกรรมมารวมกัน มานั่งคุยกัน บอกว่าตัวเองทำอะไร ได้มาแลกเปลี่ยนกัน ช่วยลดความขัดแย้งกันได้ อาจมีการถกปัญหากัน แต่ไม่ใช่ทะเลาะกัน จะได้เป็นตัวเชื่อมโยงกันได้

ชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่

ประเด็นการพัฒนามนุษย์ และประชาสังคม

การสร้างเลือดใหม่ ให้เกิดขึ้นในการทำงานภาคประชาสังคม และการสร้างกลไกยึดโยงระหว่างกลุ่มทำงานภาคประชาสังคม

คุณณลิน ศรีสวัสดิ์นุภาพ

ประเด็นทุนการศึกษา

การสนับสนุนผู้ด้อยโอกาสในการศึกษา เพราะมีแต่การสนับสนุนนักเรียนเรียนดีแต่ยากจน ซึ่งเด็กที่เรียนปานกลางหรือไม่มีเวลาเรียน ต้องไปหางานทำ แต่มีความตั้งใจ ไม่มีคนสนับสนุน ซึ่งก็ต้องให้นักเรียนที่จนจริง โดยทางโรงเรียนตรวจสอบมาแล้ว เช่นกรณีนักเรียนเรียนมาแล้ว เมื่อถึงวันสอบยังไม่จ่ายค่าเล่าเรียน ก็ไม่ให้สอบ เป็นการทำให้เกินไป

ประเด็นคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่จะนำที่ดินที่มีอยู่แล้ว มาพัฒนาเป็นที่อยู่สำหรับผู้สูงอายุในกลุ่มเพื่อนๆ หรือญาติพี่น้อง ทำบ้านเป็นหลังๆ ใช้วัสดุก่อสร้างสมัยใหม่ (สังเคราะห์) ที่มีลักษณะเบา ก่อสร้างได้ง่าย เปิดให้เช่า

อ.จ่านงค์ แรกพิณิจ

ประเด็นการฝึกอาชีพ

ชุมชนที่มีความเดือดร้อนมากมี 2 ชุมชน คือ ชุมชนชายฝั่ง และชุมชนชานนา เพราะปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ ถูกกีดกันมากๆ ต้องหนีออกจากอาชีพ แต่ไม่มีทักษะพอที่จะไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้เป็นคนตกงาน หรือทำงานไม่ได้

ประเด็นการเรียนรู้ของชุมชน และการพึ่งตนเอง

การเข้าไปช่วยในชุมชน เราต้องช่วยเข้าไปค้นหาศักยภาพ การทำแผนแม่บทชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนหลุดพ้นจากวิถีคิดแบบพึ่งพารัฐ สร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้คนเรียนรู้จากฐานของตัวเอง จากข้อเท็จจริง

นายชาคริต โภชะเรือง

ประเด็นปัญหาวัยแรงงาน

คนทำงาน ตอนเช้าทำงาน ตอนเย็นตั้งวง(เหล้า) เกิดโรคตามมาคือ ความอ้วน เบาหวานฯ

ประเด็นปัญหาผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ปล่อยให้ทำหน้าที่เลี้ยงเด็ก

ประเด็นยาเสพติด อบายมุข

ให้ความเห็นว่า ปัญหาเรื่องอบายมุข เรื่องยาเสพติดมีเยอะ เช่น กลุ่มแรงงาน คนทำสวนยางซึ่งเป็นรายได้หลักของสงขลา เป็นกลุ่มที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ เพราะเป็นอาชีพหลักและเป็นอาชีพที่ส่งผลกระทบต่อสังคมค่อนข้างมาก การกินนอนไม่เป็นเวลา ตอนเช้าก็ไม่ได้ดูแลลูก พอตอนเย็นก็กินเหล้า โดยเฉพาะเมื่อยาราาคติ สิ่งที่มาคืออบายมุข เต็มพื้นที่ทั้งจังหวัด ทั้งเหล้า หวย เบอร์ จะเล่นได้ทุกอย่าง วันละ 2 รอบ เข้าเย็น เงินสะพัดในหมู่บ้านเดือนละเป็นแสน เป็นกันทั้งหมู่บ้านก็มี ซึ่งเขาถือว่าเป็นเรื่องปกติเป็นปัญหาอันดับ 1 แก้ไขได้ยากมาก

ประเด็นเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ปัญหาสุขภาพเด็ก

เด็กฟันผุ เพราะกินขนมถุง เป็น โรคอ้วน

ปัญหาพฤติกรรมเด็ก เยาวชน

เป็นวัยรุ่น ก็ได้กันเร็ว ซัดซัง มั่วสุม เพราะไม่มีกิจกรรมทางบวกให้เขา ไม่มีพื้นที่ทางบวกให้ เด็กขาดความอบอุ่น พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูก เพราะต้องทำงาน ก็ให้ลูกอยู่กับปู่ย่า ซึ่งเด็กสมัยใหม่จะมีสื่อมีตัวเร็ว เข้ามาเยอะ ทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถอบรมเด็กได้ เอาวิธีเลี้ยงลูกมาเลี้ยงหลานจะใช้ไม่ได้ ซึ่งทำให้พื้นฐานของเด็กยุคใหม่จะประหลาดมาก ค่อนข้างเอาแต่ใจเมื่อไปอยู่ที่โรงเรียนวิธีการสอนสมัยใหม่ แตกต่างจากเดิม ครูตีเด็กไม่ได้ ครูก็เปลี่ยนบทบาทจากที่ทำหน้าที่เหมือนเป็นพ่อแม่ มาเป็นคนรับจ้างสอน ความใกล้ชิดการดูแลก็น้อยลงเด็กก็ยังประหลาดผลสะท้อนจะเกิดเมื่อเด็กโตเป็นวัยรุ่นทำให้เด็กได้เสียกันเร็ว เด็กผู้หญิงถูกออกจากรั้วโรงเรียนจากพื้นฐานปัญหานี้ ก็จะเกิดปัญหาต่อเนื่อง มีการมั่วสุมกันติดยาเสพติดและอื่นๆติดตามมา ดังนั้นเรื่องใหญ่ คือ ให้ความสำคัญกับครอบครัวให้มากขึ้น

แนวคิดในการแก้ปัญหาดังกล่าว

เรื่องค่านิยมปัจจุบัน ที่เห็นความสำคัญทางด้านวัตถุ ก็เห็นว่าเป็นตัวเร่งเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เด็กเกิดปัญหา ถ้าครอบครัวเข้มแข็ง เด็กก็จะมีภูมิคุ้มกัน มองว่าสถาบันหลัก คือ บ้าน วัด โรงเรียน จะต้องฟื้นขึ้นมา เพราะมิฉะนั้นเด็กจะไม่มีภูมิคุ้มกัน ซึ่งครูก็จะบอกว่าดูแลเด็กได้แต่เฉพาะเมื่ออยู่ในโรงเรียน กลับไปที่บ้านครูก็ทำอะไรไม่ได้ ในส่วนของที่บ้านพ่อแม่ก็ออกไปทำงาน กลับบ้านก็ค่ำ เหนื่อย ไม่มีเวลาดูแลลูก โดยทางออกคือ ต้องฟื้นสถาบันครอบครัว สร้างรายได้ให้ชุมชน คือฟื้นเรื่องเศรษฐกิจชุมชนขึ้นมา เปลี่ยนค่านิยมในการส่งลูกไปเรียนในเมืองไปอยู่หอพักแล้วเกิดการจับคู่กันอยู่ ดังนั้นควรให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น สร้างรายได้ในชุมชน จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกไปรองรับ เช่น สถาบันการศึกษา ทำให้ชุมชนเกิดความตระหนัก และรักชุมชนของตัวเอง มีงานทำในพื้นที่ ก็จะแก้ปัญหาได้ เด็กก็ได้อยู่กับพ่อแม่ ก็จะไม่มีเกิดปัญหาเรื่องขาดความอบอุ่น

การก่อตัวอีกด้านหนึ่ง อาจจะเป็นเรื่องเชื่อมโยงกับการศึกษาของเด็ก ในการให้ทุนการศึกษา กำหนดคุณสมบัติของเด็กที่จะให้ตามที่เรต้องการอยากให้เด็กเป็น สร้างแรงจูงใจ เช่น จะให้เด็กที่มีจิตสาธารณะ ไม่ใช่เด็กฉลาดอย่างเดียวแต่ต้องเป็นเด็กดีด้วย ก็จะกระตุ้นเด็กได้ ให้ทำเพิ่มความคิด สร้างแรงจูงใจให้เขา เมื่อถึงเวลาเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยได้ โดยมีโควตาให้ มีทุนการศึกษาให้ตลอดหรืออาจกระตุ้นไปถึง

ครอบครัวได้ เช่น เป็นครอบครัวอบอุ่น พ่อแม่ไม่มีปัญหาเรื่องอบายมุขอาจให้แรงจูงใจอะไรก็ได้แล้วแต่ ให้ เป็นกองทุนก็ได้ เป็นการกระตุ้น ช่วยให้แก้ปัญหาเรื่องอบายมุขไปได้ด้วย ทำให้เกิดมุมมองในสังคมมากขึ้น คือเป็นการคิดกลยุทธ์ใหม่ที่ยังไม่มีใครทำ ถ้าเป็นแบบราชการทำก็จะทำโดยวิธีอบรม พาเด็กไปเข้าค่ายให้ พระมาเทศน์ ซึ่งมันไม่เกิดผล ดังนั้นถ้ามูลนิธิทำก็ควรทำในอีกมุมหนึ่ง

10.3 การวิเคราะห์ปัญหาของความช่วยเหลือที่พบในจังหวัดสงขลา

1. ด้านการกุศล บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล สังคมสงเคราะห์ และสวัสดิการชุมชน

ปัญหาความช่วยเหลือในด้านนี้ประกอบไปด้วยประเด็นการกุศล บรรเทาสาธารณภัย สาธารณกุศล สังคมสงเคราะห์ และสวัสดิการชุมชน แม้จะมีความช่วยเหลือมากมายจากหลายหน่วยงานอยู่แล้ว แต่ส่วนมากจะเน้นการแก้ไขที่ปลายเหตุ เป็นการบรรเทาทุกข์ ช่วยเหลือเจือจาน มักจะไม่ได้ให้น้ำหนักไปในทางการ ป้องกัน หรือการสร้างเสริมเข้มแข็งของชุมชนให้ดูแลตนเอง อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบการทำงาน ระหว่างหน่วยงานต่างๆพบว่า ส่วนใหญ่การทำงานขององค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรสาธารณประโยชน์ มี การทำงานที่คล่องตัวกว่า มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกว้างขวางกว่า และตอบสนองความต้องการของผู้ต้องการความช่วยเหลือได้ดีกว่า

จุดอ่อนขององค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรสาธารณประโยชน์โดยทั่วไปคือปัญหาการระดมทุน การ บริหารจัดการ และจำนวนขององค์กรและอาสาสมัครยังไม่มากพอ นอกจากนั้นจะเป็นปัญหาขนาดใหญ่ ซึ่ง ทำได้ยาก เช่น การลงทุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการกุศล บรรเทาสาธารณภัย การฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากร ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนพึ่งตนเอง

2. ด้านทรัพยากรมนุษย์

ปัญหาความช่วยเหลือประกอบไปด้วยประเด็นเด็ก เยาวชน ครอบครัว ผู้หญิง ผู้สูงอายุ และคนพิการ ซึ่งมีปัญหาแตกต่างกันออกไปแต่ละกลุ่ม ส่วนมากจะเน้นการแก้ไขที่ปลายเหตุคล้ายกับประเด็นที่ 1 จึงตก เป็นฝ่ายรับตลอดเวลา ผู้คนส่วนใหญ่ปฏิเสธที่จะทำงานเชิงรุก เนื่องจากทำยาก และมองไม่เห็น โอกาสแห่ง ความสำเร็จ

ปัญหาแรกคือประเด็นเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งมักจะนำมารวมกันในการดำเนินการช่วยเหลือ เนื่องจากเป็นปัญหาในเชิงสังคม มีความเกี่ยวพันกันเป็นระบบ ไม่อาจแยกส่วนออกมาให้ขาดจากกันได้ โดยที่จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดใหญ่ มีความเป็นเมือง มีแหล่งอบายมุข และสิ่งมอมเมาเด็กมากมาย มีผู้เกมส์ คอมพิวเตอร์ ร้าน Internet หลายแห่ง มีปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ให้เด็กออกมาขายดอกไม้ตอนกลางคืน เด็ก วัยรุ่นเป็นสาวเชียร์เบียร์ เสี่ยงต่อการถูกลักพาตัวไปสู่ปัญหาทางเพศและการค้ามนุษย์

คนสงขลาไม่ช่วยกันดูแลปัญหาเด็ก เช่น เห็นเด็กทำผิด หรือทำตัวไม่เหมาะสม ก็ปล่อยปละละเลย เด็กเกิดมาจากครอบครัวที่ไม่มีคุณภาพ พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแล เมื่อยังเป็นเด็กเล็ก ก็มีปัญหาเด็กฟันผุ เพราะกินขนมถุง เป็นโรคอ้วน หรือขาดสารอาหาร เมื่อเป็นวัยรุ่น เข้ามาเรียนในเมือง อยู่หอพักกันเป็นคู่ๆ ได้เสียกันเร็ว จี๋รชิ่ง มั่วสุม ยาเสพติด ขาดความอบอุ่น มีสื่อสิ่งเร้าเข้ามามาก ขาดการกั่นกรอง บทบาทของ โรงเรียนเปลี่ยนไป สอนให้เป็นเด็กดีได้ยาก เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จึงเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีคุณภาพ เป็นปัญหาของสังคม

การทำงานด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัวยังเป็นแบบต่างคนต่างทำ ตีกรอบการทำงาน ขาดการบูรณาการ ขาดทิศทาง ขาดการเรียนรู้ ขาดความเข้าใจ โดยรวมจึงยังคงเป็นปัญหาใหญ่ที่เกี่ยวข้องไปถึงอนาคตของชาติในระยะยาว

ประเด็นผู้หญิงสงขลามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก สังคมเปิดโอกาสให้ผู้หญิงก้าวขึ้นมา มีบทบาทเกือบทุกวงการ แม้บางครั้งอาจจะมองไม่เห็นผู้หญิงชัดเจน แต่ผู้หญิงมักจะแฝงตัวอยู่เบื้องหลัง ยังคงมีปัญหาอยู่บ้างในบางส่วน เช่น การพัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ ให้มีรายได้ พึ่งพาตัวเองได้ ขณะเดียวกันในการก้าวไปข้างหน้า ผู้หญิงยังคงมีความเป็นแม่ ที่จะต้องเป็นหลักในการดูแลครอบครัว ดูแลลูก พบว่าผู้หญิงยุคใหม่มีปัญหาซับซ้อนกว่าอดีตมาก มีความเครียดสูงขึ้น และยังไม่เห็นองค์กรใดที่มีความชัดเจนในปัญหาด้านนี้

ประเด็นผู้สูงอายุในสงขลา ยังไม่มีปัญหามากนัก ยังมีความเป็นครอบครัวใหญ่ อาศัยอยู่ร่วมกัน ดูแลกันได้พอสมควร สำหรับชุมชนที่ถูกหลานต้องออกไปทำงานแล้วทิ้งผู้สูงอายุอยู่ตามลำพังก็เริ่มมีมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาในอนาคต อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้มีความช่วยเหลืออยู่บ้างแล้ว

ประเด็นคนพิการยังเป็นปัญหาใหญ่ที่ยังขาดการเอาใจใส่อย่างจริงจัง แม้จะมีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมากมาย แต่ไม่สามารถลงไปให้ความช่วยเหลือได้มากนัก ทักษะชีวิตของผู้คนทั่วไปยังมองเป็นเรื่องที่น่าสงสาร และให้การสงเคราะห์ฉาบฉวย คนพิการจำนวนมากยังไม่ถูกค้นพบจากชุมชน ไม่มีโอกาสพัฒนาตนเอง ไม่มีโอกาสพึ่งตนเอง ทั้งคนพิการและผู้สูงอายุที่เคลื่อนไหวร่างกายได้ไม่สะดวกมีมากขึ้น จะเป็นปัญหาใหญ่ในอนาคต และยังไม่มีการเตรียมการใดๆ ในประเด็นนี้ ความช่วยเหลือยังไม่น่าพอใจ

โดยรวมในประเด็นนี้เป็นปัญหาใกล้ตัวของผู้คนในสังคมมาก อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาในแทบทุกบ้าน แต่น่าสนใจว่าทำไมจึงไม่ได้รับความสนใจอย่างจริงจัง ต่างคนต่างทำ ควรจะต้องกระตุ้นความคิด ปลูกคิดใหม่ สร้างคนใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในการทำงาน เพิ่มอาสาสมัครทางสังคมให้มากขึ้น ให้ความช่วยเหลือที่ไม่จำเป็นจะต้องเป็นต้นทุน อาจจะเป็นช่วยด้านความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรืออื่นๆ เช่น ช่วยสอนหนังสือ สอนดนตรี ภาษา ช่วยผลิตสื่อให้คนตาบอด เช่น การอ่านหนังสือ อ่านบันทึกเทป อ่านลงซีดี ฯลฯ สร้างกลไกยึดโยงระหว่างกลุ่มคนทำงานในภาคส่วนต่างๆ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน สร้างประชาสังคม เฉพาะประเด็น และที่สำคัญคือการทำงานเชิงรุกแบบบูรณาการ

3. ด้านการต่อสู้อชีวิต

ประกอบไปด้วยประเด็นปัญหาด้านความยากจน ความหิวโหย ที่อยู่อาศัย และอาชีพ

เป็นปัญหาที่มีอยู่มาก ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา เช่นปัญหาด้านทรัพยากรมนุษย์ และมักเกิดวนเวียนเป็นวงจรต่อเนื่อง

ประเด็นความยากจน และความหิวโหย พบว่าส่วนใหญ่เป็นความช่วยเหลือแบบสังคมสงเคราะห์ หากขาดอะไรที่เป็นวัตถุ สิ่งของ เครื่องใช้ ก็จะนำสิ่งต่างๆเหล่านั้นไปมอบให้ ซึ่งแก้ไขปัญหาได้ชั่วคราว เพียงระยะสั้น แต่ปัญหายังคงมีอยู่ ยังขาดการให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังเพื่อเอาชนะปัญหาอย่างเด็ดขาด

ประเด็นที่อยู่อาศัย มีโครงการบ้านเอื้ออาทรซึ่งเป็น โครงการช่วยเหลือของรัฐบาล แต่ช่วยไม่ตรงกับปัญหา คนที่เดือดร้อนจริง คิดปัญหาเรื่องการขอสินเชื่อ ส่วน โครงการบ้านมั่นคง แก้ปัญหาเจาะจงไปที่ชุมชนแออัดเป็นส่วนใหญ่ ผู้มีรายได้น้อยที่ไม่ได้อยู่ในชุมชนแออัดจึงยัง ไม่ได้รับความช่วยเหลือ

ประเด็นอาชีพ เป็นการส่งเสริมอาชีพตามกระแส เช่น โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของรัฐบาล ไม่ได้ผลดังต้นแบบที่ญี่ปุ่น เนื่องจากขาดความเข้าใจ จึงดำเนินการผิดวิธี หน่วยงานฝึกอาชีพของทางราชการ เช่น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานฯ ส่วนใหญ่สนับสนุนอาชีพที่เหมาะสมกับผู้ชาย เช่นงานช่างต่างๆ ส่วนอาชีพของผู้หญิงมีเพียงการเย็บเสื้อผ้าในโรงงานอุตสาหกรรม การนวดแผนโบราณ และ การทำผ้าบาติก วิชาที่สอนมีน้อย ควรสอนอาชีพที่เป็นอิสระ และมีการส่งเสริมด้านการตลาด ที่วิทยาลัยการอาชีพหลวงประจักษ์ราชนครินทร์ มีการเปิดอบรมอาชีพระยะสั้น ในราคาถูก ชั่วโมงละ 1 บาท แต่ไม่ได้สอนอย่างต่อเนื่อง ใช้เวลาเรียนจริง 1 ภาคเรียน หรือประมาณ 4 เดือน และหน่วยราชการบางหน่วยสอนการทำดอกไม้เก๋ใส่ปลา ซึ่งเป็นสินค้าที่มีประโยชน์น้อย ไม่สวย ไม่เป็นที่ยอมรับของตลาด จะต้องปรับรูปแบบใหม่ให้สวยงามและทันสมัย

สำหรับมูลนิธิทางด้านอิสลามก็มีการช่วยเหลืออยู่บ้าง เช่นมอบรถเงินสำหรับขายของ มอบจักรเย็บผ้า หรือมอบสิ่งของเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ

สำหรับการสนับสนุนจากทางราชการให้จัดอบรมให้โดยไม่คิดมูลค่า เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ สนับสนุนศูนย์เรียนรู้คุณธรรมเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ของอาจารย์ภาณุ พิทักษ์เผ่า จัดอบรมหลักสูตรเกษตรอินทรีย์วิถีไท แล้ว 4 รุ่นๆละประมาณ 500 คน เป็นต้น

ประเด็นการต่อสู้ชีวิตเป็นเรื่องที่ต้องทำเป็นระบบ ทำงานเชิงรุก เพราะแต่ละปัญหามีความเกี่ยวพันกัน จากปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ผู้คนต้องละทิ้งอาชีพเดิมจากชนบทเข้าสู่เมือง แต่ไม่มีทักษะพอที่จะไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้ต้องเป็นคนตกงาน เมื่อไม่มีงาน ก็ไม่มีเงิน ยากจน หิวโหย ไม่มีที่อยู่อาศัย เป็นปัญหาทั้งระบบ ต้องมีการพัฒนาให้รู้จักพึ่งตนเอง ปรับเปลี่ยนค่านิยม สอนเรื่องการประกอบอาชีพ การออม เศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาจิตใจ และหากสามารถทำงานในเชิงป้องกันได้ จะลดการเกิดปัญหาในอนาคตได้

4. ด้านการศึกษา และศาสนา

ประกอบไปด้วยประเด็นการศึกษา ศาสนา การพัฒนามนุษย์ การยกระดับจิตใจ การเรียนรู้ ภูมิปัญญา

มีบุคคลหรือองค์กรที่สังเกตเห็นถึงความสำคัญและให้ความช่วยเหลือในประเด็นนี้กันมาก เกือบทุกกลุ่ม ทุกศาสนา โดยส่วนใหญ่เน้นเรื่องให้ทุนการศึกษา ส่วนด้านศาสนา การพัฒนามนุษย์ การยกระดับจิตใจ มีการดำเนินการอยู่บ้าง แต่ยังมีน้อยมาก

ประเด็นการศึกษา การเรียนรู้ มีผู้ที่ยังไม่ได้รับการศึกษา แม้มีนโยบายให้เรียนฟรีแล้ว แต่ในความเป็นจริงยังมีค่าใช้จ่ายอื่นอีกมาก ซึ่งพ่อแม่ที่มีรายได้น้อย ก็ไม่สามารถส่งลูกไปเรียนได้ ส่วนทุนการศึกษาที่ให้การสนับสนุนในปัจจุบัน มุ่งแต่เด็กที่เรียนเก่ง มีความประพฤติดี แต่ยากจน

ระบบการศึกษามีปัญหา หลักสูตรการศึกษาไม่สมบูรณ์ ทั้งด้านวิชาการและคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้แต่ไม่มีปัญญา เน้นให้ความรู้เพื่อการแข่งขันให้ชนะ เด็กต้องไปเรียนกวดวิชาเพิ่มเติมจากนอกโรงเรียน สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย เสียเวลาการพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ เด็กมีความเครียด เมื่อสอบไม่ได้ ก็ฆ่าตัวตายที่เกิดขึ้นจากระบบแพ้คัดออก สร้างแรงกดดันให้เด็ก ขณะเดียวกันเด็กก็จะติดเกมส์ นั่นคือการศึกษาไม่ได้สอนให้เด็กรู้จักคิด รู้จักเลือก โดยรวมแล้วคือปัญหาด้านการศึกษา

ส่วนครูผู้สอน มุ่งหวังหารายได้พิเศษนอกเวลา สอนหนังสือไม่เต็มที และมีคุณภาพไม่ค่อยดีนัก ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมักสนใจประกอบอาชีพอื่น ครูจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นแม่พิมพ์ที่ดี

ในด้านการศึกษานอกระบบ มีหน่วยงานการศึกษานอกระบบ (กศน.) ทำอยู่บ้าง สอนเด็กที่อยู่ในชุมชนแออัด ซึ่งทำได้เพียงส่วนน้อย ขาดการสนับสนุน การเรียนรู้ในระบบมีน้อยมาก

ประเด็นด้านศาสนา สังคมยุคใหม่ห่างไกลจากศาสนา ไม่ได้ให้ความสำคัญ การพัฒนาด้านจิตใจมีน้อย ขาดคุณธรรม จริยธรรม เพราะกระแสวัตถุนิยม จากการสัมภาษณ์ หลายคนพูดเรื่องการพัฒนากระดับจิตใจ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก และต้องใช้เวลา ในสงขลาแม้จะมีหลายศาสนาแต่ก็ไม่สามารถนำไปมีการพัฒนาทางด้านจิตใจขึ้นมาให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจได้ ทางด้านศาสนาเองก็ติดกระแสวัตถุนิยมเช่นกัน เช่นเน้นการสร้างวัดมุงกุศลต่างๆ

โดยรวมการศึกษาและศาสนาอยู่ในสถานการณ์ไม่ดี ต้องปรับปรุงระบบการเรียนการสอน และหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ทุกด้าน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้ทุนการศึกษาให้ช่วยเหลือเด็กที่เรียนไม่เก่งด้วย พัฒนาครูให้มีคุณภาพ ยกฐานะครูให้มีความมั่นคงในชีวิต มีเกียรติ เพื่อให้คนเก่ง คนฉลาดได้มาเป็นครู สำหรับผู้ใหญ่ให้มีการจัดการเรียนรู้ในชุมชน ให้รู้เท่าทันข้อมูลที่มีผลกระทบต่อชีวิตของคนในชุมชน สร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้สามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้

5. ด้านสุขภาพ

ประกอบไปด้วยประเด็นด้านสุขภาพทางกาย ทางจิต แพทย์ทางเลือก สุขภาพองค์รวม โรคภัย อุบัติภัย มีการดำเนินการในด้านนี้กันมาก สงขลาเป็นศูนย์รวมของการบริการด้านสุขภาพ มีการรณรงค์ทำงานในเชิงรุก มีโรงพยาบาลของรัฐขนาดใหญ่ 3 แห่ง โรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่ อีก 3 แห่ง เป็นที่ตั้งของการให้บริการทางการแพทย์ แต่ทางด้านจิตใจยังมีการดำเนินการไม่มากนัก จิตแพทย์ไม่เพียงพอ ขณะเดียวกันด้านการแพทย์ทางเลือกในจังหวัดสงขลาทำกันอย่างแพร่หลาย เป็นการดูแลสุขภาพองค์รวม

ปัญหาสุขภาพเกิดขึ้นจาก 2 สาเหตุ จากเชื้อโรค และจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม สำหรับจากเชื้อโรค เช่น โรคเอดส์ มีการดูแลในระดับที่น่าพอใจ ไม่ว่าจะป็นโรงพยาบาล หรือวัดบางแห่ง ส่วนโรคที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้น ก็มีการรณรงค์กันเพื่อการป้องกัน เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โดยการออกกำลังกาย สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุมีการรำกระบอง รำไทเก๊ก อย่างแพร่หลาย ตอนเย็นมีการเต้นแอโรบิค ตามชุมชนต่างๆ

สำหรับประเด็นอุบัติเหตุ พบว่าจิตสำนึกในด้านการป้องกันอุบัติเหตุยังมีน้อย ยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนมาก จึงควรรณรงค์โรคที่เกิดจากพฤติกรรมให้มากขึ้น และใช้เครื่องมืออื่นๆเข้ามาประกอบกัน เช่น ใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

6. ด้านยาเสพติด

ประกอบไปด้วยประเด็นด้านบุหรี่ยาเสพติด

สถานการณ์ยาเสพติดของสงขลายังน่าเป็นห่วง เป็นทางผ่านของยาเสพติด มีการระบาดในกลุ่มวัยรุ่นตามชุมชนแออัด มีสิ่งเสพติดไปขายในโรงเรียน ระบาดในสถานบันเทิง และมีการใช้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มแรงงานข้ามชาติ

ความช่วยเหลืออย่างเด่นชัดและยืนยาวในด้านนี้ของสงขลาเกือบจะไม่มีเลย มีเพียงศูนย์บำบัดยาเสพติดสงขลา กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่จังหวัดสตูล นอกจากนั้นจะปะปนไปกับประเด็นอื่นๆ เช่น ประเด็นเด็ก ประเด็นแรงงาน เป็นต้น ส่วนใหญ่ยอมรับว่ามีปัญหา แต่ไม่เข้าไปทำ เพราะเป็นเรื่องยาก ซับซ้อน เป็นเรื่องที่มีผลประโยชน์อยู่ อาจได้รับอันตรายได้ มีเพียงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกัน สร้างจิตสำนึกให้เด็ก ให้พ่อ แม่ และให้ช่วยกันสอดส่องดูแล

ความช่วยเหลือด้านยาเสพติดของจังหวัดสงขลา จึงเป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องดำเนินการในเชิงป้องกัน เพราะความช่วยเหลือยังมีน้อยมาก

7. ด้านสิ่งแวดล้อม

ประกอบไปด้วยประเด็นด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู คุ้มครอง รักษา และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันในสงขลามีความสนใจกันมาก หลายฝ่าย ทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ยังสามารถทำได้ในระดับหนึ่ง ผู้ให้ความช่วยเหลือมีมาก ส่วนใหญ่เป็นการฟื้นฟู แก้ไขที่ปลายเหตุ ไม่ใช่การทำในเชิงรุก หากเป็นการคุ้มครองหรือป้องกัน เช่น ป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า มักไม่มีคนทำ ไม่อยากยุ่งเกี่ยว เพราะเป็นเรื่องของผลประโยชน์ มีปัญหาด้านความปลอดภัย

โรงงานต่างๆ ซึ่งเป็นต้นเหตุของปัญหา หน่วยงานของรัฐยังไม่สามารถควบคุมได้ตึ้นัก ความร่วมมือจากชุมชนเมืองยังมีต่ำ ชุมชนเป็นผู้ผลิตน้ำเสียและขยะเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้โครงการขนาดใหญ่ของรัฐเองก็เป็นสาเหตุสำคัญ รวมทั้งนโยบายทางการเกษตรของรัฐให้มีการใช้สารเคมี สิ่งแวดล้อมจึงปนเปื้อนสารเคมีด้วย

การแก้ปัญหาเชิงขาดการบูรณาการร่วมกัน ต่างคนต่างทำ ไม่มีความสอดคล้องกัน ต้องให้ผู้เป็นต้นเหตุได้ตระหนักถึงปัญหา ให้ช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม

โดยสรุปด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าดำเนินการกันมาก แต่ความสำเร็จค่อนข้างต่ำ ควรต้องทำในด้านการจัดการที่เป็นการบูรณาการร่วมกัน

8. ด้านการเกษตร และอาหาร

ประกอบไปด้วยประเด็นอันเกี่ยวเนื่องมาจากประเด็นสุขภาพ คือการเกษตร การผลิตอาหารปลอดภัย ชาวสงขลามองเห็นถึงความสำคัญของอาหารปลอดภัย แต่ยังไม่ชัดเจนนัก สถานการณ์ด้านเกษตรและอาหารยังไม่ปลอดภัย เพราะสงขลาเป็นเมืองใหญ่ ผลผลิตที่ปลอดภัยยังมีไม่เพียงพอกับผู้บริโภค ส่วนหนึ่งผู้บริโภคก็ไม่ได้สนใจเลือกอาหารที่ปลอดภัยมากนัก และไม่ทราบว่าจะไปหาซื้อได้ที่ไหน กลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีไทจัดส่งผลผลิตไปที่โรงพยาบาลหาดใหญ่ ทั้งสำหรับผู้ป่วยและจำหน่ายให้บุคคลภายนอก แต่ยังคงกระจายออกไปได้ไม่มากนัก นอกจากนั้นยังมีผลผลิตที่ส่งมาจากกรุงเทพฯ วางจำหน่ายตามห้างสรรพสินค้าใหญ่ๆ ราคาสูง

ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ต่อเนื่องกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มีการปนเปื้อนของสารพิษในดินและน้ำ ทำให้สารเคมีต่างๆ เข้าสู่อาหารที่นำมาบริโภค แม้ว่ามีการดำเนินการอยู่แล้วหลายกลุ่ม แต่ยังคงมีความไม่ปลอดภัยอยู่สูงมาก

แนวทางการช่วยเหลือ จะต้องรณรงค์ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ส่งเสริมให้ผู้ผลิตเห็นถึงผลเสียของอาหารที่ไม่ปลอดภัย และให้ผู้บริโภคคำนึงถึงอันตรายในระยะยาวที่มีสารพิษสะสมอยู่ในร่างกาย ให้หันมาสนใจการผลิตอาหารปลอดภัยให้มากขึ้น การกระจายความรู้ออกไปในวงกว้าง เพื่อช่วยกันผลิตอาหารปลอดภัยให้มีจำนวนมากขึ้น เพียงพอกับผู้บริโภค ให้ผู้บริโภคเข้าถึงได้ง่ายขึ้น

9. ด้านศิลปวัฒนธรรม

ประกอบไปด้วยประเด็นการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

มีการแสดงโนราและหนังตะลุงในชนบท เพราะเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น มีการสนับสนุนเล็กๆ ให้หัดรำโนรา แต่เป็นเด็กชนเมืองเป็นส่วนใหญ่ เด็กในเมืองมีการเรียนดนตรีไทยบ้าง

การช่วยเหลือก็มีบ้าง แต่น้อย ยังไม่แพร่หลาย เป็นการอนุรักษ์โดยตัวศิลปินเอง ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ไม่เป็นที่นิยม นอกจากมีการจัดแสดงเป็นครั้งคราว

ส่วนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่บรรพบุรุษสั่งสมมา ไม่เป็นที่รู้จัก การเปลี่ยนแปลงของโลกทำให้เรื่องต่างๆ ไม่สามารถนำมาใช้ในสังคมปัจจุบันได้

โดยรวมของด้านศิลปวัฒนธรรม ยังเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจน้อย และมีในสังคมชนบทเป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถยกระดับขึ้นมาสู่สังคมยุคใหม่ได้

10. ด้านความดีงาม

ประกอบไปด้วยประเด็นการส่งเสริมให้ทำความดี ขกย่องคนดี ต้นแบบคนดี อาสาสมัคร และจิตอาสา
มีองค์กรที่ทำอยู่คือ “คนดีศรีสงขลา” ของมูลนิธิเรารักสงขลา เฉลิมพระเกียรติ บางคนไม่เป็นที่ยอมรับ
เพราะมาตรฐานการคัดสรร ยังไม่เป็นที่ยอมรับ ไม่สามารถยกต้นแบบขึ้นมาได้ มีจุดประสงค์ที่ดี แต่การ
ทำให้ได้ผลจริงๆ ทำได้ยาก เพราะการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป การส่งเสริมให้คนทำดี
กลายเป็นประเด็นรองลงไป และส่วนหนึ่งคนไทย จะรู้สึกขัดใจในการยกย่องคนทำดี การให้เกียรติกันจึงมี
น้อย ไม่ส่งเสริมผู้ทำความดี

ด้านอาสาสมัครและจิตอาสา มีอยู่น้อยมากในสังคมสงขลา มักทำตามกระแสสังคม เป็นการให้ความ
ช่วยเหลือเพื่อสร้างบารมี ชื่อเสียง ความมีหน้ามีตาในสังคมให้แก่ตนเอง และอีกส่วนหนึ่งให้ความช่วยเหลือ
แบบเงียบๆ

11. ด้านการท่องเที่ยว และกีฬา

ประกอบไปด้วยประเด็นการท่องเที่ยว และกีฬา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจ
ที่ทำอยู่คือ สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยว แต่เป็นการจัดในเมือง นำเอาเรื่องของการท่องเที่ยวและกีฬา
มาเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้ ซึ่งเน้นแต่ในเมืองเป็นหลัก มีการทำมากแต่ทำเฉพาะในเมือง ไม่มี
การกระจายไปสู่ชนบทรอบนอก

ความช่วยเหลือมีน้อย ควรทำให้มากขึ้น ให้บ่อยขึ้น และมีการกระจายไปหลายๆ ที่ หลากๆ จุด เพื่อส่งเสริม
การท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้เศรษฐกิจมีการกระจายตัว

12. ด้านสิทธิผู้บริโภค

ประกอบไปด้วยประเด็นการรักษา และคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค
กลุ่มคนที่ทำมีความพยายามในการรักษาสิทธิ พยายามให้มีการคุ้มครองสิทธิในด้านต่างๆ ให้ทั่วถึงทุก
เรื่อง แต่ตัวผู้บริโภคเอง ยังไม่รู้จักสิทธิในการคุ้มครองตัวเอง ไม่สนใจในการรักษาสิทธิของตน เพราะโดย
พื้นฐานของสังคมไทย ที่มีการประนีประนอม ยินยอมง่ายๆ ไม่ได้สนใจรักษาสิทธิ ของตนเอง

ประเด็นด้านผู้บริโภคแม้จะมีการทำมานานแล้ว แต่สามารถเคลื่อนได้ช้ามาก เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญ
แต่ก็ควรทำต่อไปอย่างต่อเนื่อง

13. ด้านสิทธิมนุษยชน

ประกอบไปด้วยประเด็นการปกป้องสิทธิมนุษยชน ชุมชน ในด้านต่างๆ
คนสงขลา ยังมองไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความสนใจและโดยรวมก็ไม่มีเรื่องของการกดขี่ข่มเหงเกิดขึ้น
ยกเว้นในเรื่องที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ของรัฐที่ลงมาทำในพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งมีผลกระทบทางด้าน
สิ่งแวดล้อม มีการละเมิดสิทธิไม่ได้มีการขอความคิดเห็นก่อนที่จะทำ ทั้งที่เป็นโครงการที่ทำให้ผู้อาศัยอยู่ใน
บริเวณที่ตั้งโครงการนั้นๆเดือดร้อน ซึ่งความช่วยเหลือทางด้านนี้มีน้อยมาก มักต่อสู้เฉพาะกลุ่ม อย่างโดด
เดี่ยว และส่วนใหญ่ก็มักคิดว่าไม่เป็นไรตามนิสัยการประนีประนอม

ประเด็นด้านนี้ยังคงมีปัญหาอยู่แต่มีผู้สนใจทำในเรื่องนี้น้อยมาก ทั้งที่มีการละเมิดอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะสิทธิมนุษยชนของชุมชนของโครงการขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการละเมิดสิทธิของผู้นับถือศาสนาอิสลาม สร้างสถานบันเทิงในชุมชนที่อยู่ของผู้นับถือศาสนาอิสลาม เช่นเปิดขายเหล้าในชุมชน

14. ด้านแรงงาน

ประกอบไปด้วยประเด็นคุ้มครองแรงงาน และแรงงานข้ามชาติ

เรื่องนี้มีปัญหาอยู่มาก แต่คนสงขลาเองไม่ให้ความสนใจนัก เพราะเป็นปัญหาที่ไกลตัวเป็นปัญหาเฉพาะกลุ่ม สังคมส่วนใหญ่ไม่มีการรับรู้ ปัญหาด้านสุขภาพของแรงงาน คนทำงาน ตอนเช้าทำงาน ตอนเย็นตั้งวงเหล้า เกิดโรคตามมาคือ ความอ้วน เบาหวานฯ ส่วนใหญ่มีสถาบันคุ้มครองแรงงานดูแลอยู่ และมีองค์กรเอกชนทำอยู่บ้างคือบ้านสุขสันต์ และกลุ่มแรงงานนอกระบบ

ความช่วยเหลือในเรื่องนี้มีน้อยเพราะสังคมไม่ได้ให้ความสำคัญ แต่มีปัญหาอยู่ โดยเฉพาะปัญหาของแรงงานข้ามชาติ ที่เข้ามาทำงานในสงขลาเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นปัญหาที่ลุกลามและเติบโตมากขึ้น เห็นได้ว่าปัจจุบันสถานพยาบาลบางแห่ง หน่วยงานก่อสร้าง หรือทำยารดสองแถว มีการเขียนภาษาต่างคำเหล่านี้แล้ว

15. ประเด็นการเงิน

มีปัญหาการสนับสนุนด้านการเงิน แม้จะเป็นองค์กรทางศาสนาที่น่าจะสามารถระดมเงินสนับสนุนได้มาก เช่นเรื่องเงินชะกาตของอิสลาม แต่เพราะมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่มีการบริจาค

อีกส่วนหนึ่งคือ มหาปัญญาวิทยาลัย โรงเรียนธรรมสากล กลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีไท ขาดการประชาสัมพันธ์ให้สังคมได้รับทราบ จึงไม่ได้รับความช่วยเหลือ

16. ประเด็นการบริหารจัดการ

พบว่ามีองค์กรต่างๆ ที่ขาดทักษะทางการบริหารจัดการอยู่มาก แต่ในจังหวัดสงขลาไม่พบว่า มีองค์กรใดช่วยเหลือทางการบริหารจัดการเลย แม้แต่มูลนิธิใหญ่ๆ ก็มีปัญหาด้านการบริหารจัดการ เมื่อดำเนินงานต่อไม่ได้ก็ต้องหยุดไป ทั้งที่ยังมีเงินทุนอยู่

ประเด็นนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่ ควรต้องมีการช่วยเหลือด้านการบริหารจัดการให้แก่องค์กรที่ต้องการ เพราะมีเงินแต่ขาดความสามารถในการจัดการ

17. ประเด็นพื้นที่สาธารณะ

มีการเสนอว่าเพื่อฟื้นฟูสถาบันครอบครัว จะต้องฟื้นฟูพื้นที่สาธารณะ เช่นวัด เพื่อให้ได้มาดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

พื้นที่สาธารณะมีอยู่แล้วมากบ้างน้อยบ้าง มีชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่ทำกิจกรรม “ร่วมรื้อบนลานเมือง” ทุกเดือน ซึ่งอยู่ในวงแคบๆ ไม่มีการตื่นตัว กิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่สาธารณะยังมีน้อย การช่วยเหลือในเรื่องของความปลอดภัย ยังไม่ค่อยมี ขาดกิจกรรมที่จะดึงคนเข้าไปร่วมกิจกรรม ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมตาม

เทศกาลต่างๆ เช่น เวียนเทียน ลอยกระทง ถวายเทียนพรรษา มีบ้างเช่น วัดคลองแห ที่มีกิจกรรมค่อนข้างบ่อย มักเป็นการทำบุญโดยทั่วไปเพื่อปฏิบัติศาสนกิจแล้วก็กลับ ไม่ได้เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันทางด้านสังคม การช่วยเหลือในด้านนี้แทบจะไม่มีอยู่ในความสนใจของใครเลย

18. ประเด็นสื่อสาธารณะ

ในสงขลามีวิทยุชุมชนและกลุ่มต่างๆ ทำอยู่พอสมควร แต่ไม่เป็นที่แพร่หลาย ไม่เห็นอย่างเด่นชัด ปัญหาการรู้ไม่เท่าทันสื่อหรือตกเป็นเหยื่อของสื่อ เกิดค่านิยมที่ผิด ก็ยังคงมีอยู่ตลอด เพราะสังคมเป็นแบบโลกของวัตถุนิยม ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ก็ควรต้องมีการพัฒนาจรรยาบรรณสื่อ และสอนให้รู้เท่าทันสื่อ ซึ่งมีการทำอยู่น้อยมาก ต้องมีการพัฒนา

19. ประเด็นลัทธิโคมัย

ในเทศบาลคลองแห มีหน่วยลาดตระเวนดูแลในพื้นที่ของเทศบาลเพื่อความอบอุ่นใจให้กับประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลคลองแห นอกจากนี้ทางสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยว ดูแลด้านความปลอดภัย โดยการตั้งหน่วยอาสาสมัครพิทักษ์ชุมชนขึ้นมาดูแล มีการติดกล้องวงจรปิด แต่ก็มีปัญหาเรื่องคุณภาพกล้อง ปัญหาในเรื่องนี้มีอยู่มากแต่ผู้ที่เข้ามาแก้ไขปัญหาคือต้องเป็นผู้มีอำนาจด้วยจึงจะทำได้ ก็ยังเป็นเรื่องที่ไม่มีการทำ ปัญหาเร่งด่วนคือ ปัญหาลัทธิโคมัยทั่วไป

10.4 บทบาทของมูลนิธิชุมชนสงขลาต่อประเด็นความช่วยเหลือในจังหวัดสงขลา

จากการศึกษา สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ มีความเห็นว่า มูลนิธิชุมชนสงขลา ควรจะมีบทบาทดังนี้ เป็นผู้ทำวิจัย ทำข้อมูล เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล จัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนของประเด็นความช่วยเหลือ เป็นผู้มีความรู้และเข้าใจแหล่งทุนจากที่ต่างๆ รู้จักและเข้าใจประเด็นที่ควรช่วยเหลือ เป็นผู้เชื่อมประสานมูลนิธิต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยเชิญตัวแทนแต่ละมูลนิธิมาร่วมประชุมหาแนวทางร่วมกัน จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บูรณาการ ช่วยแนะนำ ให้คำปรึกษาหารือมูลนิธิต่างๆ แนะนำบริษัทที่มีนโยบาย CSR ให้ทำงานได้ ช่วยกันเติมเต็มในสิ่งที่ขาด เป็นผู้จับคู่ระหว่างองค์กรทุนและประเด็นความช่วยเหลือ ทำกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้เงินมากนัก ไม่ควรทำงานที่ยากเกินไป เน้นการบริหารจัดการ ประสานพลังความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือประเด็นต่างๆ ที่ยังขาดอยู่ ยังช่วยไม่เต็มที่ ขาดประสิทธิภาพ หรือยังไม่ได้ช่วยเหลือ มีกลไกประสานกับชุมชน มีเครือข่ายกระจายตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เปิดเผยม ตรวจสอบได้ มีความน่าเชื่อถือ ความจริงใจ

เน้นเรื่องการสร้างคน ด้านการศึกษา ด้านศีลธรรม ให้ความสำคัญด้านจิตใจ ให้คนรู้สึกรักอยากเป็นคนดีให้กับสังคมมากกว่าจะเป็นผู้รับ ไม่เห็นแก่ตัว สร้างระบบส่งเสริมให้ความรู้กับชาวบ้านอย่างเป็นระบบ ให้ทั้งความรู้และความเข้าใจ

10.5 กรณีศึกษาประเด็นความช่วยเหลือในจังหวัดสงขลา

กรณีศึกษาการให้ความช่วยเหลือจากมูลนิธิ องค์กรต่างๆ ที่น่าสนใจ และคำแนะนำจากประสบการณ์ที่ควรนำไปพิจารณาในการให้ความช่วยเหลือต่อไป มีดังนี้

นายวันชัย ลีละสิขร ประธานมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเขียเขียงตั้ง)

เห็นว่า ควรทำงานในเชิงรณรงค์ส่งเสริมสุขภาพกายและใจ เช่นทำอย่างไรให้ดื่มเหล้าน้อยลง หรือเมาไม่ขับ ทำอย่างไรให้คนมีสุขภาพแข็งแรง จะได้ไม่ต้องเข้าโรงพยาบาล ไม่ต้องเสียเงินรักษา ประหยัดงบประมาณ ได้มาก เก็บโรงพยาบาลไว้รักษาผู้ที่เจ็บป่วยจริงๆ ต้องสอนให้คนกินอาหารที่เป็นประโยชน์ สะอาด ออกกำลังกาย เป็นการช่วยสังคมให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด ให้ความคิด ความรู้ที่ถูกต้อง ให้ขยันทำงาน จะไม่มีวันอด ให้หมั่นทำกุศล จะได้มีความมั่นคง

ให้ความสำคัญเรื่องความเป็นมนุษย์ เรื่องจิตใจ

เคยมีการติดต่อมาให้ช่วยจัดรถไปรับแรงงานพม่าที่หลบหนีเข้าเมืองไปส่งที่คุมขังที่สะเดา ทางมูลนิธิก็ให้รถไป แต่นึกได้ภายหลังว่าน่าจะจัดเตรียมข้าวห่อให้ด้วย แต่ไม่ทัน ไม่ควรมองว่าเป็นนักโทษหนีเข้าเมืองหรือเป็นผู้ร้าย แต่มองว่า เขาก็เป็นมนุษย์ เพื่อมนุษยธรรม อยากให้เขาคิดว่าในสังคมยังมีความอบอุ่น

เมื่อมีผู้มาขอความช่วยเหลือ ควรช่วย หากไม่ช่วยทั้งที่เขาต้องการ เป็นการสูญเสียโอกาส และไม่อาจย้อนเวลากลับมาได้ ผู้อำนวยการของโรงพยาบาลมูลนิธิฯ คุณหมोज้างลอง บ่อเกิด ครั้งหนึ่งมาถามคุณวันชัยว่า มีปัญหาที่โรงพยาบาล คือคนไข้เมื่อจะกลับบ้าน ต้องชำระค่ารักษาพยาบาล จะถอดสร้อยใส่กระเป๋า แล้วขอให้โรงพยาบาลช่วยรักษาฟรี คุณหมอบอกว่า กรณีอย่างนี้จะให้ไหม ท่านประธานนี่อยู่นาน แล้วบอกว่า “ให้” หมอบอกถึงเหตุผล ท่านบอกว่า แม้เขาจะหลอกเราว่าจน ทั้งที่มีฐานะดี เราจะเสียหายก็เพียงแค่วัตถุแค่นั้นเอง (ยา ค่ารักษา) ไม่ได้เสียหายอะไรอย่างอื่น แต่ถ้าสมมุติว่าคนที่เราคิดว่าเขามาหลอกเรานั้นจริงๆ แล้วเป็นผู้ที่กำลังรอความช่วยเหลือจากเรา แล้วเราพลาดโอกาสนี้ไป เราก็ไม่อาจย้อนกลับไปชดเชยสิ่งนั้นได้ และทำให้เสียใจไปตลอดชีวิต

กรณีสีนามิที่ภูเก็ท มีคนมาบริจาคอาหาร ของกิน ของใช้เยอะมาก แต่สุดท้ายทางมูลนิธิให้เป็นเงิน คนที่มีมรณะบัตรก็จะให้เงินเลย จะได้เอาไปซื้อของที่ต้องการได้ หากให้เสื้อผ้าไป ก็อาจใส่ไม่ได้ ทั้งเรื่องขนาดแบบเสื้อผ้าก็อาจไม่เหมาะสมกับเขา ให้เงินไปซื้อดีกว่า ผลสุดท้ายปรากฏว่ามีของเหลือเยอะมาก ไม่มีคนเอาไปแจก ของก็เสีย หמדอายุ แล้วเป็นภาระในการขนส่งของ การให้เป็นเงินคล่องตัวที่สุด

คนยากจนมักจะไม่มีความเชื่อมั่น จะใช้คำพูดอย่างไรจึงจะไม่ทำให้สะเทือนใจ

ท่านประธานคุยกับพยาบาลของโรงพยาบาลมูลนิธิฯ ให้ไปหาคนไข้ ถามคนไข้ว่าเค็ดร้อนอะไร ต้องการอะไร บางคนเจ็บป่วยมาก แต่ต้องมารอคิว บางกรณีอาจต้องแซงคิว ตามความเร่งด่วน

อีกเรื่องหนึ่งคือ โรงเรียนที่อยู่ห่างไกล ขอข้าวสารมา 2 กระสอบบั้ง 3 กระสอบบั้ง ท่านคิดว่าเอาไป 2-3 กระสอบก็ไม่รู้ว่าจะเกิดประโยชน์แค่ไหน จึงให้ทางมูลนิธิฯ ไปสำรวจว่ามีปัญหาอะไรบ้าง บางโรงเรียน

ครูต้องบริจาคเงินเพื่อเป็นอาหารเที่ยงของนักเรียน หลังจากสำรวจแล้ว ท่านประธานสรุปว่า แต่ละเดือน มูลนิธิจะโอนเงินไปให้กับทางโรงเรียน ไปจ้างคนทำ ซึ่งก็ให้คนในหมู่บ้านมาช่วยกันทำ ดีกว่าให้เป็นของ เพราะอาจจะเสีย เป็นรา ให้เป็นเงิน ไปดีกว่า เพราะบางอย่างอาจไม่ต้องซื้อที่อื่น ในหมู่บ้านมีอยู่แล้ว เช่น ผัก ปลูกเอง เมื่อเด็กท้องอืด ก็เรียนหนังสือได้ดี

กลุ่มไทรغام

เห็นว่า เงินที่มาช่วยเหลือควรให้โดยตรงไปถึงผู้เดือดร้อน โดยตรง และคนที่เดือดร้อน โดยตรง ควรได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จะทำให้ความช่วยเหลือมีประสิทธิภาพดีกว่า

กลุ่มผู้บริโภคมเข้มแข็ง

ความช่วยเหลือจะต้องลงไปถึงเรื่องวิถีชีวิตของคน ไม่ใช่แค่เพียงสงเคราะห์ บริจาค

ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎรนิกร

การทำงานควรจะต้องดูว่าในด้านนั้นๆ มีใครทำอยู่บ้าง ควรให้ช้คก่อน แล้วหาข้อมูลในเรื่องที่จะทำการเริ่มต้นการทำงานที่ไม่ยากนัก จะได้ภูมิใจในความสำเร็จ หากงานยากเกินไป ล้มเหลว จะท้อแท้ ควรเข้าไปช่วยในทีซึ่งเขาขาดแคลน ทีใดมีพร้อมแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องไปช่วย

นายนิคม ปรีชาวีรกุล ประธานชมรมสมาคมและมูลนิธิหาคดีใหญ่

จะต้องสร้างผลงานเพื่อให้สังคมรู้จัก เห็นผลงานก่อน จึงจะมีผู้ทีเห็นผลงานและบริจาคให้

10.6 สรุปท้ายบท

จากการศึกษาพบว่า แม้จะมีประเด็นช่วยเหลือมากมายหลายด้านแล้ว แต่ประเด็นทีส่วนใหญ่ให้ความ สนใจกันมากคือประเด็นการพัฒนาคน โดยเฉพาะเด็ก จะต้องได้รับความคุ้มครอง ดูแล ให้สามารถมีชีวิต เป็นปกติสุข มีการศึกษาเล่าเรียน มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้ได้เติบโตเป็นอนาคตทีมีคุณภาพดีของ ชาติต่อไป มีแนวความคิดในการทีจะประสานงาน บูรณาการการช่วยเหลือให้ดำเนินการไปพร้อมๆกัน เช่น ประเด็นเด็ก ผู้หญิง ผู้สูงอายุ การศึกษา อุบัติเหตุ และยาเสพติด เป็นต้น

ประเด็นต่างๆข้างต้นล้วนแต่เป็นประเด็นทางสังคม ซึ่งไม่อาจแยกกันดำเนินการ ไปสู่ความสำเร็จแบบ แยกส่วน ได้ ประเด็นทีควรพิจารณาคือ การทีมีระบบการบริหารจัดการแยกกันออกเป็นส่วนๆนั้น จะมี โอกาสนำไปสู่ความสำเร็จหรือไม่ การปรับมุมมองให้มองเห็นสังคมแบบองค์รวม มีความเชื่อมโยง มีความ สัมพันธ์กันในแต่ละประเด็น และมูลนิธิชุมชนสงขลาไม่มีกรอบหรือขอบเขตทีเคร่งครัด จะสามารถบริหาร ไปสู่ความสำเร็จได้หรือไม่

บทที่ 11

ข้อเสนอแนะในการพัฒนามูลนิธิชุมชน

ปัจจัยความสำเร็จของมูลนิธิชุมชนสงขลานั้นจะต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การเตรียมการ การก่อตั้ง การดำเนินการ และปัจจัยปลีกย่อยอีกมากมาย โดยมีข้อเสนอแนะเบื้องต้นดังต่อไปนี้

1. ตัวบุคคล ผู้นำ กรรมการ

มูลนิธิฯจะต้องประกอบไปด้วยบุคคลที่มีผู้คนเชื่อถือ ศรัทธาเป็นสำคัญ จะต้องมิวิสัยทัศน์ มีบารมี จากภาคส่วนต่างๆอย่างกว้างขวางเช่น จากภาคการเมือง ภาคราชการ ภาคธุรกิจ ทหาร ตำรวจ ศาสนา ภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปผู้ที่มีความเชื่อในแนวคิดเรื่องมูลนิธิชุมชน โดยเชิญเข้ามาเป็นกรรมการ หรือเป็นที่ปรึกษา

2. การตลาด การประชาสัมพันธ์ และช่องทางการสื่อสาร

การทำความเข้าใจกับชุมชนและสังคมเป็นเรื่องสำคัญที่มูลนิธิฯจะต้องให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อจะบอกจุดยืน บทบาท ระบบการทำงาน และเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและองค์กรอื่นๆ ใน การที่จะทำให้อุบัติการณ์สามารถบริหารทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการและช่องทางต่างๆอย่าง เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่จะสื่อสาร

3. การตอบแทนให้ผู้บริจาค

เพื่อทำให้ผู้บริจาครู้สึกได้ว่าความตั้งใจของเขาเหล่านั้นได้ถูกนำไปสู่สิ่งที่ถูกต้อง ตรงตามเจตนาของผู้ บริจาคแล้ว ซึ่งผู้บริจาคจะได้บุญ ได้ความสุขที่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ได้ประกาศเชิดชูเกียรติ หรือได้รับ ส่วนลดด้านภาษี

4. เงินทุน

ประกอบไปด้วยทุนตั้งต้น และกองทุนด้านต่างๆ ทั้งที่เป็นกองทุนเพื่อสร้างความมั่นคงในระยะยาว และกองทุนที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมด้านต่างๆ ทั้งที่มีการระบุ เจาะจงในการบริจาค หรือไม่เจาะจง เงินทุนที่ มีอย่างน้อยจะต้องมากพอที่จะเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการให้มูลนิธิฯสามารถทำงานได้ ซึ่งอาจจะมา จากการรับบริจาคโดยตรง หรือจากการจัดกิจกรรมระดมทุน อย่างไรก็ตาม เพื่อความเจริญเติบโตของมูลนิธิฯ จะต้องมีการบริหารจัดการด้านเงินทุน เพื่อให้เงินทุนเติบโตอย่างเหมาะสมด้วย

5. เครื่องมือ อุปกรณ์

การกำหนดบทบาทของมูลนิธิฯส่งผลไปให้มูลนิธิฯต้องมีเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ เหมาะสมกับการทำงาน ในระยะแรกของการบริหารงานซึ่งส่วนใหญ่ควรจะเป็นการประสานงาน พบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงาน องค์กร ตลอดจนผู้คนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทและ แนวคิดในการดำเนินงานของมูลนิธิฯชุมชน การประชุมมูลนิธิฯ องค์กร จิตอาสา ฯลฯ มูลนิธิฯจึงอาจจะมีเพียง สำนักงานเล็กๆ ที่มีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม สามารถเดินทางเข้าถึงสะดวก มีที่จอดรถพอเพียงที่จะอำนวยความสะดวก ให้ผู้มาเยือน มีห้องประชุมขนาดเล็กที่สามารถรองรับการประชุมไม่เกิน 30 คนได้ และมีอุปกรณ์ สำนักงานพื้นฐาน พร้อมทั้งระบบโทรศัพท์ และโทรสารเพื่อความสะดวกในการประสานงานได้

6. กิจกรรมและผลงาน

มีผู้ให้คำแนะนำมากมายเกี่ยวกับกิจกรรมที่มูลนิธิฯควรทำ ส่วนใหญ่เน้นด้านการศึกษา เด็ก เยาวชน ครอบครัว การพัฒนามนุษย์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ คุณธรรม จริยธรรม แนะนำว่ามูลนิธิฯควรทำงานที่ง่ายต่อ ความสำเร็จเป็นรูปธรรมก่อน เพื่อเป็นการสร้างผลงานให้เป็นที่รู้จัก และควรทำงานในลักษณะเชื่อม ประสานกับมูลนิธิอื่นๆที่มีอยู่แล้วเป็นจำนวนมากในจังหวัดสงขลา เพื่อที่จะได้ช่วยกันกระตุ้นให้เกิดการตื่น ตัวในการช่วยเหลือสังคมร่วมกันในวงกว้าง

7. แผนงานหลักขององค์กร

การกำหนดยุทธศาสตร์ของมูลนิธิฯจะนำไปสู่การกำหนดแผนงานต่างๆ ผู้ปฏิบัติ สำหรับในระยะ แรกนั้น อาจจะกำหนดแผนงานเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งให้น้ำหนักการบริหารจัดการแตก ต่างกันไปตามความเหมาะสมของบริบทและช่วงเวลา ในระยะแรกเริ่มอาจจะต้องทำให้ชุมชนและสังคมเกิด

ความรู้เรื่องแนวความคิดด้านมูลนิธิชุมชน จัดประชุม พบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงาน องค์กร ต่างๆ พร้อมๆกับการเลือกจัดกิจกรรมเล็กๆ ที่ใช้ระยะเวลาไม่ยาวนานนัก ที่จะบ่งบอกจุดยืนของมูลนิธิได้ เพื่อจะได้เกิดผลงานและเป็นข้อต่อไปเชื่อมโยงกับประเด็นอื่นๆได้ต่อไป สำหรับในปีต่อไป เมื่อมูลนิธิ เป็นที่รู้จักกันพอสมควรแล้ว และมีแนวร่วม พันธมิตรมากขึ้น จึงค่อยขยายบทบาทไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป

8. แนวร่วม พันธมิตรขององค์กร

ทุนที่สำคัญประเภทหนึ่งคือ เพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนผู้ร่วมอุดมการณ์ในการช่วยเหลือสังคม เป็นเพื่อน ผู้มีจิตใจงาม มีความเสียสละ อุทิศตน มีจิตอาสา ถือเป็นแนวร่วม เป็นพันธมิตรที่มูลนิธิจะต้องทำความรู้จัก ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อาจจะอยู่ในรูปหน่วยงาน องค์กร ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือแม้กระทั่งบุคคล ชรรรมดาที่ไม่ได้สังกัดองค์กรใดๆ มูลนิธิฯควรจะต้องทำความรู้จัก ผูกมิตร และเข้าใจเป้าหมาย วิธีการทำงาน ของเพื่อนๆ ซึ่งจะมีประโยชน์มากในการดำเนินงานในระยะยาว

9. การบริหารจัดการภายใน

สิ่งสำคัญที่พบจากการศึกษาในการจัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา พบว่ามูลนิธิฯจำนวนมากมี ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการ กล่าวคือ ส่วนมากไม่ได้มีระบบบริหารจัดการใดๆ มีลักษณะเป็นที่รวมของเงิน ทุน มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งขึ้นในตอนต้น จากนั้นนำเงินดังกล่าวเข้าเปิดบัญชีกับธนาคาร แล้วนำดอกเบี้ย เงินฝากมาใช้จ่าย มากน้อยตามจำนวนดอกเบี้ยที่ได้มาในแต่ละปี ในด้านการกระจายทุนก็จำกัดเฉพาะทาง และขาดการทำงานในเชิงกระบวนการในการกระจายทุน จึงทำให้บางครั้งให้ความช่วยเหลือได้ไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร เท่าที่สอบถามส่วนมากจะถือว่า เงินบริจาคเป็นเงินที่ไม่ควรจะไปบริหารให้เกิด ความเสี่ยง เพราะจะมีผลกระทบในทางเสียหายกลับมาหาผู้บริหาร และในการกระจายทุนก็ถือว่า ได้ให้ไป แล้ว เท่าที่สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องการจะสร้างความยุ่งยากในการทำกระบวนการให้กระทบกับการ ทำงานของผู้อื่น นอกจากนั้นมูลนิธิหลายแห่งเป็นมูลนิธิที่ตั้งขึ้นอย่างจำเพาะเจาะจงในกลุ่มเท่านั้น จึงไม่ได้ ให้ความสำคัญในการบริหาร

10. องค์กรความรู้ ภูมิปัญญา

มูลนิธิชุมชนสงขลามีแนวความคิดแตกต่างจากมูลนิธิส่วนใหญ่ในจังหวัดสงขลา เพื่อที่จะสามารถ ทำงานได้ตามแนวความคิดดังกล่าวจึงจะต้องมีองค์ความรู้ของตนเอง ซึ่งนอกเหนือจากการจัดทำแผนที่ทาง สังคมในขั้นตอนนี้แล้ว ยังจะต้องทำในเชิงวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ควบคู่กัน กับการบริหารงาน ของมูลนิธิด้วย เป็นรูปแบบงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development หรือ R&D) ที่จะทำ ให้สามารถสะสมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา มีการพัฒนาเติบโตไปตามเจตนารมย์ได้อย่างยั่งยืนคู่กับสังคมสงขลา

11.1 ข้อเสนอแนะจากงานชุมชนภูมิจิตอาสา แนะนำการตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา

เพื่อให้เป็นมูลนิธิของชุมชน เพื่อชุมชน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ระยะแรกๆ ดังนั้น นอกจากการจัดประชุม Focus Group ตามแผนงานแล้ว จึงขยายบทบาทการประชุมไปเป็นการเปิดตัวมูลนิธิชุมชนสงขลาด้วย เพื่อให้เกิดการรับรู้ของสังคมด้วย โดยเฉพาะให้บรรดาผู้มีจิตอาสาและมีบทบาทสำคัญในจังหวัดสงขลาได้มีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำด้วย

กำหนดการประชุม งานชุมชนผู้มีจิตอาสา แนะนำการตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา

วันเสาร์ที่ 24 พฤษภาคม 2551 เวลา 18.00-21.30 น.

ณ ห้องสงขลา โรงแรม JB หาดใหญ่

วัตถุประสงค์ของงานชุมชนผู้มีจิตอาสา แนะนำมูลนิธิชุมชนสงขลา

เป็นการชุมนุมของผู้มีจิตอาสา ผู้มีบทบาทในการให้ ในการช่วยเหลือสังคมสงขลาอย่างต่อเนื่อง พบปะสังสรรค์กัน โดยมีวัตถุประสงค์

- 1 เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องทุนทางสังคม และจิตอาสาในจังหวัดสงขลา
- 2 เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆในจังหวัดสงขลา
- 3 เพื่อขอรับคำแนะนำเรื่องการก่อตั้งและการดำเนินการของมูลนิธิชุมชนสงขลา

บุคคลเป้าหมายในการชุมนุม

เป้าหมายรวม 43 คน จากบทบาทต่างๆกัน ดังนี้ :-

1 คณะผู้ก่อตั้ง มูลนิธิชุมชนสงขลา

- 1 นายชิต สง่ากุลพงศ์ ประธานผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนฯ
- 2 นายสมพร สิริโบราณนท์ รองประธานหอการค้าจังหวัดสงขลา
- 3 นายชัยวุฒิ บุญวิวัฒนาการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยสงขลา
- 4 นายอรัญ จิตตะเสโน ผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาสังคม
- 5 นายสิทธิศักดิ์ ตันมงคล สถาปนิก ประชาสังคม
- 6 นายชาคริต โภชะเรือง ผู้ประสานงานเครือข่ายแผนสุขภาพจังหวัดสงขลา
- 7 นายพิชัย ศรีใส สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคมสตาดัน
- 8 นพ.สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจะนะ
- 9 พระครูปลัดสมพร ฐานธมโม เจ้าอาวาสวัดคลองแห

2 ผู้บริหารมูลนิธิ ผู้มีจิตอาสา และผู้มีบทบาท ในสังคมสงขลาภาคเอกชน

- 1 นายบัญญัติ จันทร์เสนา อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

- 2 นายอาศิส พิทักษ์คุมพล ประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา
- 3 นายวันชัย ถิระศิธร ประธานมูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซี่ยงตึ้ง)
- 4 นายนิมิตร ชัยจิระธิดกุล ประธานสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา
- 5 ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎรนิกร ผู้ก่อตั้งมูลนิธิในเครือประธานราษฎรนิกร
- 6 ศ.นพ.ธาดา ยิบอินซอย ประธานชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่
- 7 นายนิคม ปรีชาวรกุล ประธานชมรม สมาคม และมูลนิธิหาดใหญ่
- 8 ดร.ครูชบ ยอดแก้ว ประธานมูลนิธิ ดร.ครูชบ-ปราณี ยอดแก้ว
- 9 ว่าที่ ร.ต. ไพโรจน์ รัตตกุล มูลนิธิโคคา-โคลา
- 10 นพ.สุวัฒน์ วิริยะพงศ์สุกิจ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเทพา
- 11 นายธรรมยุทธ-นางสาวพร กิรติเสวี นักธุรกิจผู้บำเพ็ญสาธารณกุศล
- 12 นางชรัญญา เจริญมโนรมย์ ผู้ช่วยผู้ว่าการภาค 3330 โรตารีสากล
- 13 นางพิชยา แก้วขาว มูลนิธิชุมชนไท
- 14 นางพิกุล บุรีภักดิ์ กรรมการพัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
- 15 อ.ชโลม เกตุจินดา ที่ปรึกษากลุ่มผู้บริโภคร่วมแห่ง สงขลา

3 ผู้มีบทบาท ในสังคมสงขลาภาคราชการ และท้องถิ่น

- 1 ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
- 2 นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
- 3 นายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่
- 4 นายกเทศมนตรีนครสงขลา

4 สื่อมวลชน

- 1 นายประสาน สุขใส ประธานเครือข่ายบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ภาคใต้
- 2 นายปิยะ โชติ อินทรนิवास หัวหน้าศูนย์ข่าวผู้จัดการ-ASTV
- 3 นายวรรณชัย สุวรรณกาญจน์ กรรมการสถาบันคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม
- 4 นายศิริพล สัจจาพันธ์ กรรมการ NEWS4 สื่อชุมชนแห่งชาติ

5 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

- 1 ดร.จูรี วิจิตรวาทการ
- 2 คุณภมรรัตน์ ต้นสงวนวงษ์
- 3 ดร.ศุภธนา วิจิตรานนท์
- 4 ดร.กนกกาญจน์ อนุแก่นทราย

6 คณะนักวิจัย ผู้จัดทำแผนที่ทางสังคม

0 (นายสิทธิศักดิ์ ตันมงคล)

1 อ.สุภาภรณ์ อินทองคง

2 นายบัญญัติ วิเชียรศรี

3 นายนิมิตร แสงเกตุ

4 นางสาวสุรีย์ ตันมงคล

5 นางสาวนริศา ตันมงคล

กำหนดการประชุม

1800 - 1815 ผู้ร่วมชุมนุมเข้าสู่ห้องสงขลา

กล่าวต้อนรับโดยประธานก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา

1815 - 1830 แนวความคิดเรื่องจิตอาสา และความเป็นมาของมูลนิธิชุมชนในประเทศไทย

โดยประธานศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

1830 เสริฟอาหารในที่ประชุม

1845 - 1915 เสนอผลการจัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา (พร้อมรับประทานอาหาร)

โดยผู้จัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา

1915 - 2000 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องทุนทางสังคม จิตอาสา และการให้ความช่วยเหลือในสงขลา

2000 - 2100 เสนอแนวคิด ให้คำแนะนำ ในการดำเนินการของมูลนิธิชุมชนสงขลา

2100 - 2130 สรุปผลการประชุม

ประธานก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลากล่าวขอบคุณ

2130 ถ่ายภาพร่วมกัน และเลิกประชุม

รายงานการประชุม

นายชิต สว่างกุลพงศ์ ประธานก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา กล่าวเปิดงาน

คณะกรรมการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา มาจากหลายองค์กร ต่างก็มีประสบการณ์ในการทำงาน สาธารณประโยชน์ มีแนวคิดตรงกันว่า จังหวัดสงขลาของเรามีศักยภาพที่จะก่อตั้งมูลนิธิชุมชนขึ้นมาได้ คือ มีทุนทางสังคมเป็นที่ประจักษ์ มีผู้มีจิตอาสาจำนวนมาก และเป็นผู้มีความสำคัญในอันดับต้นๆของหาดใหญ่ รวมถึงรัฐบุรุษ ประธานองคมนตรี ก็เป็นชาวสงขลา นอกจากนี้จังหวัดสงขลายังเป็นศูนย์รวมของหน่วยราชการมากมายด้วย ปัญหาและอุปสรรคที่ทางคณะกรรมการมองเห็นมีอยู่หลายเรื่องคือ มีหลายเรื่อง มีแต่คนคิด แต่ยังไม่มีคนทำ มีหลายเรื่องที่มีคนอยากทำ แต่ขาดงบประมาณ มีหลายเรื่องมีงบประมาณ แต่ขาดคนคิดและคนทำ และการรับความช่วยเหลือ ในรูปของเงินงบประมาณ ไม่ว่าจะจากภาครัฐ ภาคเอกชนหรือจากองค์กรต่างประเทศ ต่างมีข้อจำกัดในเรื่องที่จะต้องเป็นองค์กรนิติบุคคล จึงต้องอาศัยองค์กรอื่นมารับงบประมาณแทน ประกอบกับได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากท่าน อ.จูรี ในแนวคิดเรื่อง “มูลนิธิ

ชุมชน” และได้มีการประชุมเรื่อยมา เป็นเวลากว่า 1 ปี โดยความอนุเคราะห์ของ “สถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้” ซึ่งมีแนวคิดตรงกัน และได้ศึกษาแนวทางของมูลนิธิชุมชนเรื่อยมา จนกระทั่งเป็นรูปเป็นร่าง ปัจจุบันมีทุนจดทะเบียนแล้ว และมีการกำหนดแนวทาง วิสัยทัศน์ ปรัชญาในการดำเนินงานแล้ว แต่ยังไม่ได้จดทะเบียน โดยสิ่งแรกที่ต้องทำตามแนวทางของท่าน อ.จรี คือการทำแผนที่ทางสังคม เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานของมูลนิธิให้ชัดเจน ซึ่งจะนำเสนอในวันนี้ในลำดับต่อไป ขอขอบคุณท่านผู้มีจิตอาสาทุกท่าน และขอคำชี้แนะจากทุกท่านด้วย มูลนิธิจะดำเนินการจดทะเบียนในเร็ว ๆ นี้

อ.จรี วิจิตรวาทการ – ผอ.ศูนย์สาธาณประโยชน์และประชาสังคม นิด้า

งานที่ทำ ไม่ใช่อาจารย์ทำคนเดียว แต่เป็นงานของศูนย์สาธาณประโยชน์และประชาสังคม ของนิด้า ขอเล่าความเป็นมาของแนวคิดนี้ และที่มาที่จังหวัดสงขลาและสตูล แนวคิดนี้เริ่มแรกมาจากทางประเทศทางตะวันตก คือคนที่มิจิตอาสาแต่ไม่มีทุน คนมีทุนแต่ไม่รู้จะทำอะไร ก็จะมีหลายลักษณะ และมีคนในชุมชนที่มองว่าควรต้องช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะในชุมชนที่ตัวเองอยู่ จึงได้เริ่มก่อตั้ง โดยการรวมกลุ่มกัน แล้วระดมทุนจากน้อยๆจนเพิ่มมากขึ้น โดยผู้บริหารกองทุนไม่ได้เป็นผู้รับประโยชน์โดยตรง แต่เป็นผู้ดูแลจัดการเงินทุน เพื่อให้คนอื่นที่อยู่ในชุมชนได้ใช้ประโยชน์ บางครั้งก็จะมีกำหนดเป็นวาระพิเศษขึ้นมา เช่นปีนี้อาจสนใจเรื่องเด็ก ก็อาจทุ่มเงินไปทางด้านเด็ก มีวิธีการมากมายในการมองว่า อะไรมีความสำคัญ อะไรสำคัญมากกว่า อะไรสำคัญน้อยกว่า ก็จะจัดการตามวิธีรูปแบบของเขา ในส่วนของประเทศทางยุโรป ตะวันออกคือช่วงที่พ้นจากการเป็นอาณานิคมของรัสเซียเกิดช่องว่างขึ้น แต่ก่อนจะเป็นแบบคอมมิวนิสต์ พอการเมืองเปลี่ยนแปลงไป สังคมก็ไม่ค่อยมีที่พึ่ง แต่ก่อนรัฐคอมมิวนิสต์จะเป็นผู้ดูแลประชาชน เมื่อไม่มี ก็ทำให้สังคมเกิดมีช่องว่าง แนวความคิดของมูลนิธิชุมชนจึงเป็นตัวกระตุ้น ช่วยให้ประชาชนรวมกลุ่ม ทำงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ไประดมทุนมาช่วยซึ่งกันและกันเป็นหลัก หลักคิดจริงๆคือ ประชาชนมีบทบาทช่วยเหลือตัวเอง เป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน เป็นสังคมที่เอาใจใส่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยรวมพลังจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน องค์กรต่างๆ คนทั่วไปในสังคม ถ้ามีจิตอาสาสามารถมาร่วมกันทำงาน ซึ่งอาจารย์และทีมงานก็เข้าใจถึงทฤษฎีและสิ่งเหล่านี้ แต่ก็ทราบว่าเป็นเรื่องยากในการทำสิ่งเหล่านี้ เพราะคนไทยเรามากไม่ชินกับการทำงานในแนวราบ ทางมูลนิธิฟอร์ดของอเมริกาเป็นมูลนิธิใหญ่ที่ช่วยเหลือทั่วโลก ทางนิด้าทำงานกับเขามานาน เขาได้มาหา และบอกว่า คนไทยน่าจะพร้อมที่จะมีมูลนิธิชุมชน แต่ทางอาจารย์ก็เห็นว่า ของไทยน่าจะต้องไม่เหมือนกับของฝรั่ง เพราะความพร้อม เงื่อนไข ปัจจัยต่างๆ ของเราไม่เหมือนฝรั่ง โดยด้านหนึ่งคนไทยก็ต้องคิดกันเอง ทางฟอร์ดก็เห็นด้วย และขอให้ทางนิด้าช่วยลองดูว่าจะเกิดขึ้นได้ไหม จะสำเร็จไหม ให้ช่วยคิดและช่วยดำเนินการ โดยได้เงินทุนมาจากเขา เพื่อสนับสนุนการทำงาน ส่วนที่ว่าทำไมจึงเป็นสงขลา เพราะช่วงที่ทำงานให้ กพร. ใช้เครือข่ายศิษย์เก่านิด้า และเพื่อนของศิษย์เก่านิด้ามาช่วยกันทำงาน แล้วเกิดความประทับใจว่า ทุนทางสังคมของสงขลาดี ประชาชนรักท้องถิ่นของตัวเอง มีจิตอาสา มีความพร้อมหลายอย่าง และความร่วมมือระหว่างหลายภาคส่วนก็น่าจะเป็นไปได้ รวมทั้งมีมูลนิธิเก่าแก่หลายแห่งของคนจีนบ้าง ของใครต่อใครบ้าง ก็น่าจะประสานกันได้ดี ก็ให้

เครดิตกับคุณสมพร และคุณสิทธิศักดิ์ ที่เป็นพลังผลักดัน ช่วยกันคิด ขอบคุณคุณชิตและเพื่อนที่ช่วยกันให้โอกาส ผลักดันกัน ในระยะยาว ถ้าจดทะเบียนเป็นมูลนิธิแล้ว ก็ต้องมีกรลองผิดลองถูกบ้าง เป็นเรื่องธรรมดา อาจจะไม่ราบรื่นไปหมดหรือสมบูรณ์ ก็จะต้องลองฝึกไป มันก็จะเป็นพลังสำคัญอันหนึ่ง แล่งหนึ่งของชาวสงขลา ที่จะทำอะไรได้ ก็ขอฝากความหวังเอาไว้ ทางคุณสิทธิศักดิ์ช่วยทำ Social Mapping ของสงขลา ก็หวังว่าต่อไปก็จะได้เชื่อมโยงจากตรงนี้ แล้วทำให้เครือข่ายกว้างขวางขึ้น หลักของมูลนิธิชุมชนจะเปิดกว้าง ไม่ได้กำหนดเฉพาะให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นการเปิดกว้าง ให้คนทุกคนที่มีจิตอาสาได้มีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นนี้เอง ขอขอบคุณที่ทุกคนช่วยกันทำงานจนได้วันนี้ หวังว่าจะได้เห็นการจดทะเบียนในไม่ช้าและเริ่มทำงาน

นายสิทธิศักดิ์ ตันมงคล - ผู้จัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์ของวันนี้คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเรื่องทุนทางสังคมในสงขลา กับจิตอาสาทั้งหลาย และเรื่องการให้ความช่วยเหลือต่างๆของสงขลา สุดท้ายคือคำแนะนำ ซึ่งก็ได้จากที่ไปสัมภาษณ์เยอะ ในวันนี้ที่มาร่วมกันได้แก่คณะผู้ก่อตั้ง ผู้บริหารมูลนิธิ ผู้มีจิตอาสาและผู้มีบทบาทในสังคมสงขลาหลายภาคส่วน ทั้งราชการ ท้องถิ่น สื่อมวลชน ทางนิคม และทีวีจีย

(บรรยายความก้าวหน้าการจัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลาฉายขึ้นจอ)

ขอเปิดเวทีเพื่อขอความคิดเห็นจากผู้ร่วมชุมนุม เรียนเชิญท่านบัญญัติ

นายบัญญัติ จันทน์แสนะ - อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

เดิมไม่ได้อยู่ในรายการรับเชิญด้วย พอตีทางคุณชิต คุณสมพร และคุณชัชวาลได้เข้าไปหา แล้วคุยเรื่องจะชักชวนผู้มีจิตอาสาให้มาดูแลชุมชนในจังหวัดสงขลา ได้ฟังแล้วก็รู้สึกเห็นด้วย น่าจะทำตั้งแต่ตอนที่เป็นอย่างสงขลา เป็นคนสงขลา มีความคิดส่วนตัวตรงกันตั้งแต่ตอนที่เป็นอย่างสงขลา คือไม่ได้คิดเฉพาะในเรื่องของตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบเท่านั้น แต่สงขลาเป็นบ้านเกิด เมื่อได้มีโอกาสมาทำหน้าที่ตรงนี้ก็อยากทำให้ดีที่สุด เคยเป็นศิษย์เก่าของนิคมด้วยเช่นกัน มีความคิดความตั้งใจมาก มองสังคมจังหวัดสงขลาว่า สังคมเป็นนามธรรม ชุมชนเป็นนามธรรม ในการอยู่ร่วมกันจะเกิดช่องว่างอยู่มากในสังคม ถ้าเราไม่สามารถโยงทุกส่วนของชุมชนให้เข้ากันให้ได้ จะเกิดช่องว่างอย่างมากและเกิดปัญหาตามมา ผู้ที่มีจิตเป็นกุศลที่ให้ความช่วยเหลือสังคมมีมาก แต่ยังเกิดช่องว่างอยู่ การไปขอเงินเขาก็เต็มใจจะให้ และให้เป็นจำนวนมาก ล้าน 2 ล้าน ให้ความเต็มใจ เช่น การไปสร้างโรงเรียน 3 ล้าน จากคุณลี อิน ตอง บริษัท ยางไทยปักษ์ใต้ จำกัด (เต็ก บี ห้าง) มีมูลนิธิในเครือพลเอกเปรม ก็มีถึง 20 กว่าแห่ง ที่ตั้งตามสถาบันการศึกษา ท่านเองก็ได้ตั้งมูลนิธิขึ้นมาตอนที่อยู่สงขลา จากแนวความคิดที่เล่ามาก็ยังไม่แพร่หลาย ซึ่งทางคุณชิตก็เป็นกรรมการอยู่ด้วย คือมูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ ตั้งขึ้นเป็นการเฉลิมพระเกียรติในปีนั้น คือปี 39 แต่กิจกรรมที่ทำก็ยังไม่

ขอบเขตจำกัด แต่มีความคิดแบบเดียวกัน คือ ต้องการเข้าไปเป็นศูนย์กลาง ช่วยเติมเต็มให้กับสังคม คิดว่าการเริ่มทำมูลนิธิขึ้นภายใต้แนวความคิดที่ อ.จรีให้มา ถือเป็น การสร้างกุศลอันยิ่งใหญ่ถ้าเราทำได้ เห็นด้วย 100% ขอเอาใจช่วย อยากให้ทำ แต่การทำในเรื่องเหล่านี้ไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย อยากให้มองสิ่งที่จะเกิดขึ้น จากความคิดความตั้งใจของเราด้วย เกรงว่าทำไปแล้วจะเจอปัญหา มันจะทอดยาว อาจไปไม่ถึงเป้าหมายที่คิดที่วางแผนไว้ เพราะการทำงานกับสังคมซึ่งมีเครือข่ายมาก การจะไปเชื่อมประสานต้องมีระบบงานรองรับที่ชัดเจน และยิ่งไปกว่านั้นจะต้องเป็นงานที่ต่อเนื่อง การต้องติดต่อสื่อสารให้ความรู้ความเข้าใจจะต้องทำต่อเนื่อง แน่นนอนต้องทำกับสังคม ต้องทำกับคน บางคนที่ไม่เข้าใจก็ต้องทำให้เข้าใจ เพื่อให้มีแรงสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น เชื่อว่าตอนแรกที่เราไปคุย เขาก็ไม่คิดอยากจะมีส่วนร่วม แต่ถ้การพูดคุยมีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีศิลปะในการไปทำความเข้าใจกับคนในสังคม คนที่จะให้ความร่วมมือสนับสนุนจะเพิ่มมากขึ้น ถือว่าเป็นประเด็นที่สำคัญมากๆ ประการที่ 2 การสร้างความไว้วางใจให้กับส่วนรวม โดยเฉพาะผู้มีจิตเป็นกุศลที่ให้เรามา เพื่อให้เราเป็นสื่อในการเข้าไปช่วยชุมชน จะต้องมีความซื่อตรง ความซื่อสัตย์สุจริต พัน% ถ้าเรามีอะไรที่ขาดตกบกพร่องนิดเดียว มันจะย้อนกลับมาทันที แล้วเราก็จะไม่สบายใจ ถ้าเกิดเราทำอะไรผิดพลาด เป็นประเด็นที่คิดว่าสำคัญมาก แต่เหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมด เป็นเรื่องของการบริหารจัดการ เป็นหัวใจ จะต้องมีส่วนงานที่ถาวรต้องมีบุคลากรประจำ และต้องมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการส่วนหนึ่ง ถ้าไม่มีจะเหนื่อย หลังจากนั้นแล้วคือการสร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้น เพราะขอบเขตทางสังคมค่อนข้างจะกว้างขวาง สลับซับซ้อน เราจะเชื่อมโยงได้อย่างไร ทูตทางสังคมที่มีอยู่แล้ว จากที่คุณสิทธิศักดิ์เสนอ จากการศึกษาวิจัย มีมากจริงๆ และคิดว่าเป็นส่วนน้อย ยังมีที่เราเข้าไปไม่ถึงอีกมาก ที่เขาทำโดยตัวเอง ที่เราไม่มีข้อมูล และประการสุดท้าย ไม่อยากให้มองข้ามองค์กรที่เขามีการจัดตั้งแน่นอน เช่น ภาครัฐ ที่มีกลไกอยู่แล้ว ไม่อยากให้มองข้าม อย่านไปทำงาน โดดเดี่ยว ท้องถิ่น หรือองค์กรภาคสังคม ภาคชุมชน ภาคเอกชนที่เขาถืออยู่แล้ว ไม่อยากให้มองข้าม ต้องทำงานประสานสอดคล้องกัน ดังนั้นลักษณะการไปแสวงหาความต้องการของชุมชน ต้องอย่าลืมนะว่าชุมชนๆหนึ่งจะมีความต้องการมากมาย ความพยายามของทางราชการที่เป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ก็พยายามที่จะเอาแนวนโยบายตรงนี้ เพื่อใช้จังหวัดเป็นศูนย์กลางในการประสานข้อมูลทั้งหมด ดังนั้นการทำงาน ต้องทำงานในเชิงบูรณาการ ข้อมูลที่ได้มาต้องมานั่งวิเคราะห์ ใครพอที่จะมีขีดความสามารถ เข้าไปช่วยส่วนหนึ่งส่วนใด เพื่อเสริมเติมเต็ม ทำคนเดียวไม่มีทางสำเร็จ เหนือสิ่งอื่นใด ต้องเป็นกิจกรรมที่ให้ความต่อเนื่อง เข้าไปครั้งเดียวอย่าไปคิดว่าสำเร็จ เป็นไปไม่ได้ ในการทำงานกับสังคม การเข้าต้องมีการติดตาม ต้องคอยดูแล เป็นพี่เลี้ยง มีงานมากมาย กำลังจะพองใหม่ ถ้าจะทำเพียงผู้ก่อตั้งเพียงไม่กี่คน ก็ต้องอาศัยกลไกภาครัฐด้วย เห็นด้วยที่เชิญองค์กรภาครัฐที่มีเครือข่ายมาก ผู้ว่าราชการจังหวัด มีตำบล หมู่บ้าน เชิงยุทธศาสตร์ท้องถิ่น อบจ. ซึ่งมีเครือข่ายเช่นกัน มี อบต. ที่จะไปเครือข่ายลงไปถึงชาวบ้าน ในส่วนของภาคสังคมคิดว่า ปัจจุบันเรามีบุคคลที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านมากมาย จังหวัดสงขลามีนานาชาติคนดีศรีสังคมมาก มากเป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทย แม้แต่ท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ที่นี้ด้วย

ดังนั้น ทำอย่างไรให้ความคิดตรงนี้เดินไปข้างหน้า ถึงเป้าหมายที่เราหวัง ขอเป็นกำลังใจคนหนึ่งและจะให้ช่วยทำอะไรที่เป็นการทำเพื่อส่วนรวมก็ได้ เห็นว่าใครก็ตามที่ทำเพื่อส่วนรวมแล้ว เป็นคนดีที่ควรแก่

การยกย่อง ควรเชิดชู แต่ฝากข้อสังเกตที่อยากให้เราไปคิดว่า ถ้าเราจะเริ่มกันจริงๆ ควรเป็นการเริ่มที่มีพื้นฐานที่ค่อนข้างจะมีความมั่นคงพอสมควรที่จะเดินต่อไปข้างหน้า ค่อยๆเดิน ทำเรื่องทีละก้าวก่อน ค่อยๆก้าวทีละนิด อย่าผลีผลามเป็นอันขาด ค่อยๆพูด ค่อยๆคุย ค่อยๆประกาศตัว ค่อยๆทำความเข้าใจกับสังคมว่ามูลนิธิที่เกิดขึ้นเราทำงานเพียงส่วนหนึ่ง แต่ไม่ได้ทำงานลำพังเพียงคนของมูลนิธิเท่านั้น แต่ทำงานควบคู่ไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วย เราในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมต้องช่วยกันดูแล เพื่อลูกเพื่อหลานเพื่อเยาวชนของเราในอนาคตต่อไปข้างหน้า เพื่อตอบแทนคุณของแผ่นดิน

นายบัญชา วิเชียรศรี - ผู้จัดทำแผนที่ทางสังคมจังหวัดสงขลา

คำถามหลักของวันนี้คือ ทำอย่างไรมูลนิธิชุมชนสงขลาจะเกิดขึ้นได้ และตั้งอยู่ได้อย่างเป็นประโยชน์กับสังคม ขอความเห็นกับการก่อตั้ง และกระบวนการจัดการ ทำให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีคุณค่า มีความหมายกับสังคม

พระครูปลัดสมพร ฐานธมฺโม - กรรมการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา

คิดว่า การตั้งมูลนิธิชุมชนนี้เป็นประโยชน์มหาศาลแก่ชุมชนที่เขามีความต้องการจะพัฒนาตนเอง แต่ก็ขาดปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะเรื่องของงบประมาณ เรื่องการบริหารจัดการ เมื่อเรามีมูลนิธิขึ้นมา เราก็จำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมไปตามลำดับ กิจกรรมก็ต้องเริ่มดำเนินไปเรื่อยๆ ต้องหาเป้าหมายที่จัดทำกิจกรรมว่า เราจะทำอะไรเป็นอันดับแรก สิ่งไหนที่ชุมชนมีความต้องการอย่างรีบด่วน เราก็ต้องทำกิจกรรมนั้น เราต้องมีการทำปฏิทินในการดำเนินงานในเรื่องกิจกรรมของมูลนิธิ ดำเนินการเป็นเรื่อยๆไป บางครั้งตั้งมูลนิธิแล้ว ไม่มีกิจกรรมไปทำก็มี หวังว่าหากเกิดขึ้นให้เร็วที่สุด ก็จะเป็น โอกาสของชุมชนที่เขาต้องการอยากพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง ที่มีอยู่หลายท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา ขอให้การสนับสนุนไม่ว่าด้านใดที่พอจะช่วยได้ ขอเป็นกำลังส่วนหนึ่งในเรื่องนี้

นายวิทยา พาณิชพงศ์ - รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

เพิ่งมาอยู่สงขลาได้ประมาณ 3 เดือน พูดได้ว่าเป็นลูกศิษย์ของท่านบุญญิตี เพราะได้ร่วมทำงานกับท่านหลายครั้งหลายตอน ตั้งแต่ตอนท่านเป็น ผอ.ศอ.บต.ก็เข้าไปเป็นเลขาคอ.บต. เมื่อท่านไปเป็นรัฐมนตรีช่วยๆ ก็ไปเป็นหัวหน้าสำนักงานให้ท่าน ก็ยินดีที่จะทำอะไรดีๆ ท่านบุญญิตีเป็นแบบอย่างไว้ให้ ยินดีที่จะมีองค์กรที่ช่วยเหลือสังคม จะช่วยเหลือคน ช่วยเหลือ หรือประสานงานอย่างหนึ่งอย่างใด ก็ให้บอกได้ ส่วนที่ถามว่า น่าจะเกิดขึ้นใหม่ในจังหวัดสงขลา ก็เป็นคำตอบเดียวกับท่านบุญญิตี

อ.พิชัย ศรีใส - กรรมการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา

ปกติจะทำกิจกรรมเคลื่อนไหวทางสังคมมาตลอด สงขลาที่มีความก้าวหน้าทางการเคลื่อนไหวทางสังคมค่อนข้างสูง ถ้าดูเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ประเด็นความขัดแย้งในสงขลามีค่อนข้างสูง และนำไปสู่ความรุนแรง

แต่เมื่อ 5 ปีที่ผ่านมา เห็นว่าเริ่มมีการหันหน้าเข้ามาหากัน มีการทำงานร่วมกันระหว่างนักกิจกรรมทางสังคม กับองค์กรเอกชน กับ อบจ. กับภาครัฐ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญปี 40 ที่บอกว่าประชาชนต้องมีส่วนร่วม จึงทำให้ทุกเรื่องมุ่งสู่ชุมชน ถนนทุกสายมุ่งสู่ชุมชน ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการในการจัดการที่ทำหน้าที่เหมือนเป็น Organizer โยงใยสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ให้เป็นระบบ

มูลนิธิในความเห็นที่จะเกิดขึ้น ก็น่าจะเข้าไปในลักษณะการจัดการทรัพยากร ซึ่งก็คือองค์กรทั้งหลาย ที่มีอยู่มากมาย หลายบทบาท หลายหน้าที่ ไปจัดการยกระดับชุมชนซึ่งมีปัญหาซับซ้อนหลายอย่าง จะต้องเข้าไปยกระดับการจัดการ การทำเพียงแผนชุมชนไม่เพียงพอที่จะรองรับสิ่งทั้งหลายที่หลั่งไหลมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่คุณบัญญัติถามว่า Social Mapping ที่ทางคุณสิทธิศักดิ์ทำไว้ เห็นว่าจะต้องเน้นลงไปอีก จะต้องรู้จักชุมชนจริง รู้จักศักยภาพของชุมชนว่ามีอยู่อย่างไร ฉะนั้นการจัดการทางด้านข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก และกระบวนการสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องใช้เป็นเครื่องมือ

นายประโชติ อินทร์ถาวร - เครือข่ายรักษ์คลองคูเต่า

เชื่อว่าองค์กรต่างๆในสงขลามีเยอะมาก เห็นว่าเรื่องเงินทุนไม่น่าห่วง การจัดตั้งเป็นมูลนิธิขึ้นมาจะมีคนบริจาค คนช่วยเหลือ ส่วนที่สำคัญคือการประสานงานจะอย่างไร ต้องมีสถานที่ที่ชัดเจน เพื่อการประสานงานและต้องมีบุคลากรที่ชัดเจน ให้ประสานงานได้ว่ามีกรณีใดบ้าง และที่สำคัญต้องตั้งประเด็นหลักขึ้นมาว่า มูลนิธิจะส่งเสริมลักษณะใด เช่นไร เพราะถ้าไม่มีความชัดเจนว่ามูลนิธินี้จะทำอะไร มันจะสะเปะสะปะ เหมือนที่ทำเรื่องสิ่งแวดล้อม ที่ทำมาก่อนข้างยาวนาน แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แต่ก็ได้สร้างจิตสำนึก สร้างกระแสให้เกิดขึ้น เหมือนกับที่พระคุณเจ้าทำอยู่ที่วัดคลองแห ดีขึ้นมาอีก อยากให้มูลนิธิเกิดขึ้น ทำงานประสานงานอย่างบูรณาการ

นางพิชยา แก้วขาว - มูลนิธิชุมชนไท

ได้มีการคุยกันมายาวนานจนถึงมีการทำการศึกษาวิจัย ถามว่าตั้งได้อย่างไร ก็คือจดทะเบียนเลย คนพร้อม งานพร้อม ปัญหาของสงขลา คนที่ขับเคลื่อนพร้อม เชื่อมมันในพลังของคนสงขลา พร้อมแล้วก็จดทะเบียนเลย และต้องกล้า หลายอย่างเมื่อเริ่มคิด ก็กังวลว่าคนอื่นจะคิดอย่างไร เป็นของคนสงขลาจริงหรือไม่ การมีส่วนร่วมของชุมชนจะเกิดจริงหรือไม่ เราจะทำเฉพาะพวกเราจริงหรือไม่ ไม่ว่าคนอื่นจะคิดอย่างไร เราจะทำแต่พวกเราในตอนเริ่มแรก แต่ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่แท้จริงไม่ใช่อยู่ที่กลุ่มพวกเรา แต่อยู่ที่คนสงขลา ซึ่งเชื่อว่าคนสงขลาได้มองเห็นพวกเรา และพิสูจน์บทบาทของพวกเรายาวนาน เพราะทุกคนที่มานั่งอยู่ที่นี่ และเดินมาถึงจุดนี้ ไม่ได้ทำกันวันสองวัน คนสงขลามองอยู่ไม่ว่าเป็นปัจเจกหรือเป็นองค์กร เพราะฉะนั้นเชื่อว่าเมื่อเราพร้อม ก็จดทะเบียน แล้วทำเลย จะไปหนุนเสริมกลุ่มไหน เพราะมีหลายหลายมาก มีกลุ่มดีๆมากมายที่รอการสนับสนุน เคลื่อนได้เลย

นายพีระ ตันติเศรษฐี- รองนายก อบจ.สงขลา

เห็นว่าเหลือเพียงส่วนเดียวที่จะช่วยเหลือสังคม ก็คือภาคประชาสังคม ซึ่งมูลนิธิก็เป็นส่วนหนึ่งด้วย และมีบทบาทสำคัญ ขณะนี้ให้ความสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อม พบว่าโครงการทั้งหลาย ส่วนใหญ่ริเริ่มจากองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร หลายส่วนเป็นมูลนิธิ จึงเห็นว่าสงขลาเองก็คงต้องให้มูลนิธิเข้ามาทำงานมากกว่า ภาคราชการเมือง หรือภาครัฐ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงตลอด ดังนั้นเรื่องที่คนในสังคมเห็นความสำคัญจริง ไม่ว่าจะสิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัย จะต้องให้องค์กรที่มีโครงสร้างแบบมูลนิธิ แบบประชาสังคม ซึ่งในสงขลามีมาก แต่เป็นแบบกระจัดกระจาย แยกส่วน หลายมูลนิธิมีเงินทั้งนั้น คนรวยในสงขลามีมาก และรวยจริง เห็นว่าควรมีการจับกลุ่มของคนที่เกี่ยวข้องกัน มาคุยกัน ประสานเครือข่ายมูลนิธิ ก็จะเป็นประโยชน์ ยิ่งถ้าได้ทำนวัตน์ปฏิบัติเป็น ประชานมูลนิธิเหมาะสมมาก แต่ก็เข้าใจว่าต้องเป็นไปตามกระบวนการ แต่เป็นจังหวะที่ค่อนข้างเหมาะสม เพราะท่านกลับมาอยู่บ้าน ส่วนรองผู้ว่าฯ จริงๆแล้ว ท่านเกิดที่ อ.ระโนด จึงเป็นองค์ประกอบที่ค่อนข้างเหมาะสม โอกาสจะทำได้ง่ายขึ้น ความน่าจะเป็นไปได้มีค่อนข้างมาก

เริ่มต้นคิดว่าคงไม่ได้เริ่มจากตัวเงินเป็นหลัก ทำฐานข้อมูล พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ทำงานเครือข่าย แล้วเงินจะตามมาเองทีหลัง สำหรับกลุ่มคนที่ต้องการทำงานเพื่อสังคม อบจ.ก็มีหน่วยงานที่พอจะติดต่อประสานงานได้ ระหว่างมูลนิธิยังไม่มีทุนสนับสนุนก็อาจติดต่อเครือข่าย ได้แก่ อบจ., ศสส. ที่เคยทำงานกันมาตลอด และโดยส่วนตัวก็ยินดีที่จะร่วมกระบวนการ ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร

นายบัญญัติ วิเชียรศรี

ถามว่าปัจจัยที่จะทำให้มูลนิธิประสบความสำเร็จน่าจะต้องมีอะไร

อ.จรี วิจิตรวาทการ

คิดว่าปัจจัยที่จะทำให้มูลนิธิประสบความสำเร็จ มีหลายประการ แต่ละมูลนิธิก็จะมีเงื่อนไข ปัจจัยที่ไม่เหมือนกัน มีมูลนิธิที่อาจารย์ดูแลอยู่ คือมูลนิธิเด็กในสลัมในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระพี่นางฯ มีอายุ 20 กว่าปีแล้ว คิดว่าที่สำเร็จได้ ตรงกับที่ท่านบัญญัติพูดถึง คือการบริหารจัดการเป็นเรื่องสำคัญ องค์กรประกอบหลายอย่างต้องพอดี เจ้าหน้าที่ต้องเข้มแข็ง ประสานกับกรรมการต้องเอาใจใส่ ซึ่งองค์กรอุปถัมภ์ท่านทรงสนพระทัยมากกับงานที่ทำ ทรงให้เงินส่วนพระองค์ด้วย รวมทั้งบารมีของท่านที่ทำให้มีเงินมาช่วยเหลือ ซึ่งความสำเร็จไม่ได้อยู่ที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง ต้องมีองค์ประกอบที่เข้ากันหลายๆอย่าง มีความสนใจอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ไม่ใช่เฉพาะช่วงที่จัดงาน ผู้ดูแลนโยบาย ก็ต้องเห็นแก่ผลประโยชน์ขององค์กร ไม่ใช่ใช้องค์กรเพื่อหน้าตาของตัวเอง มาเสริมฐานะทางสังคมของตัวเอง ซึ่งอาจารย์คิดว่าเป็นประเด็นค่อนข้างสำคัญ ส่วนเรื่องเงินสนับสนุน ถ้าเรามีผลงาน เงินจะมาเอง ไหลมาเอง ถ้าเราเอาเงินเป็นตัวตั้งก่อน จะลำบาก แต่มูลนิธิชุมชนมีหลักพิเศษอย่างหนึ่งคือ มีหน้าที่ระดมทุนด้วย ระดมทุนเพื่อช่วยเหลือคนอื่นทำงาน เราไม่ต้องทำเองทุกเรื่อง แต่เป็นงานของชุมชน ที่ทางมูลนิธิช่วยสนับสนุนเขา ให้เขาทำได้อย่างต่อเนื่อง หลักก็คือพึ่งพากันเอง มีจิตอาสาในสังคม มีความหวังดีต่อการพัฒนาของชุมชน

นายบัญชา วิเชียรศรี

ถามคุณสิทธิศักดิ์ ว่า อะไรอยู่ในกรอบ ที่จะเรียกว่าเป็นผลงานของมูลนิธิ

นายสิทธิศักดิ์ ตันมงคล

เห็นว่าผลงานที่สังคมยอมรับ ไม่ใช่ความสามารถในการหาเงิน แต่คือผลงานที่มูลนิธิทำอะไรให้สังคม งานที่มูลนิธิจะไปทำ ก็ต้องพิจารณาด้วยว่า งานนั้น สังคมสนับสนุนหรือไม่ เพราะถ้าทำเรื่องยาเสพติด ก็อาจไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคม หรือเรื่องของแรงงาน เช่นแรงงานนอกระบบ หรือแรงงานข้ามชาติ ที่มีปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชน เห็นว่า ถ้ามูลนิธิไปทำ คนสงขลาก็คงจะไม่ช่วย จึงต้องดูว่าประเด็นไหนที่จะถูกจริตกับสังคม เท่าที่ประเมิน เกือบทุกรายมักพูดเรื่องเด็ก เรื่องครอบครัว เรื่องสถานการณ์ที่การศึกษาแย่มาก เด็กเครียด เด็กไปเล่นเกมส์ เด็กฆ่าตัวตาย เด็กติดยา ก็เป็นผลจากที่สังคมมีปัญหา ซึ่งเรื่องเด็กเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ก็อาจเอาเรื่องเด็กมาเป็นเป้าของมูลนิธิก็ได้ ว่าถ้ามีผลงานด้านเด็กชัดเจน ก็จะทำให้มูลนิธิมีผลงานที่สังคมยอมรับ และให้การสนับสนุน

นอกจากนี้จากการไปสัมภาษณ์ คุณณลิน ลูกสาวของคุณกังส์แสง ซึ่งบอกว่าอยากสนับสนุนการศึกษา ให้เด็กที่ด้อยโอกาส ที่ไม่ต้องเรียนเก่ง เพราะคนเรียนเก่งมีผู้ให้การสนับสนุนมากแล้ว และมีคำถามว่า แล้วจะไปให้ที่ไหนดี ไม่รู้จัก เพราะวันๆก็ทำงาน จึงเห็นเป็นช่องทางว่า ถ้าหากมูลนิธิสามารถให้ข้อมูลได้ และสามารถเป็นคนกลางในการนำทุนจากผู้มีจิตเมตตา อยาช่วยเหลือเด็ก ทำเช่นนี้ก็จะถูกกับจริตของคน จึงเห็นว่าทิศทางของการสร้างผลงาน ก็ควรจะให้ถูกกับจริตของผู้อยากให้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเด็ก

นายอรัญ จิตตะเสโน - กรรมการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลา

เป็นผู้ก่อตั้งหน่วยงานที่มีลักษณะทำนองนี้อยู่หลายแห่ง และอยู่มาจนปัจจุบัน การเริ่มต้นไม่ต้องให้ใหญ่โตมาก เริ่มแบบสบายๆ เริ่มจากเล็กไปหาใหญ่ ทำจากง่ายไปหายาก ค่อยๆพัฒนาตัวเอง แต่คนที่ทำต้องเป็นคนที่เรียกว่าคิดไม่ปล่อย เห็นว่าการตั้งไม่ยาก ยากในการบริหารจัดการ ทำอย่างไร ดำเนินการอย่างไร ทำอย่างไรให้มันอยู่ได้ ลักษณะของมูลนิธิมี 2 ด้าน ด้านหนึ่งเราต้อง Give อีกด้านหนึ่งเราต้อง Take ทั้ง Give ทั้ง Take เราต้องบริหารจัดการ เราต้องเป็นท่อน้ำที่ดี ไม่ขึ้นสนิม ถ้าตั้งมูลนิธิแล้วต้องรู้ให้ได้ว่า จริงๆในชุมชนเขาต้องการอะไร ถ้าเราแบ่งชุมชนยังไม่ออก ไม่รู้ปัญหาชุมชนจริง ลงไปทำผิดๆถูกๆ ชุมชนเมืองกับชุมชนชนบทมีบริบทที่แตกต่าง คนทำงานมูลนิธิจะต้องมีความสุจริตใจเป็นอย่างแรก ทำเพื่อประโยชน์คนอื่นหรือทำเพื่อประโยชน์ตัวเอง มีคาถาที่ยึดถือคือ “ไม่อยากเด่น ไม่อยากดัง ไม่มุ่งหวังประโยชน์ตน” และ “อย่าทำงานเพื่องาน ทำงานเพื่อตอบแทนสังคม ทำงานเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กและเยาวชนต่อไปในวันข้างหน้า” หากบริสุทธิ์ใจในการทำงานลักษณะอย่างนี้ เริ่มต้นคิดและทำ ถ้าเราทำแล้วสังคมเห็นด้วย รู้สึกถูกใจ เช่น ตอนทำชมรมรวบรวมเรื่องเมืองหาดใหญ่ เถົกแก๊งส์แสงก็ออกปากว่าถ้าต้องการเงินให้ไปเอาที่ ท่าน แต่ถ้าเราช่วยสังคมและมันไม่ใช่สิ่งที่สังคมต้องการ มันก็เสียเปล่า เราต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงที่จะทำให้สังคมจริงๆ

จะเห็นว่าระหว่างชนบทกับในเมืองมีความแตกต่างสูงมาก ดังนั้นถ้าเราเข้าไปโดยไม่ศึกษา ไม่เข้าใจ ชุมชนจริง ก็อาจทำงานเหนื่อยเปล่า

เรามีศักยภาพแค่ไหน เราก็ทำแค่นั้น และเห็นว่าไม่ต้องทำงานด้วยเงินอย่างเดียว มูลนิธิต้องการอะไร อีกมาก นอกจากเงิน ต้องการคนเสียสละ ต้องการคนที่ให้เวลา ต้องการคนที่มีความรู้

อยากเห็นความร่วมมือร่วมใจของคนที่มีจิตเป็นกุศล และมีจิตอาสาด้วย ทำเพื่อชุมชนจริงๆ เห็นว่า คนจนในเมืองมีความน่าสมเพชกว่าคนจนที่อยู่ในชนบท ซึ่งยังมีวัฒนธรรม ยังมีการ โอบอ้อมกันได้ ยังมีความ เป็นเครือญาติมีใจโอบอ้อมอารี

คนในภาคใหญ่ที่เป็นคนมีน้ำใจก็มีมาก แต่ก็มีดุลยพินิจ สติปัญญา ในการพิจารณาว่าอะไรควรไม่ควร แต่จะไม่มาบอกว่า ที่ทำไม่ถูกใจ เพียงแต่ถอยหลังมาก้าวหนึ่ง ไม่เข้าร่วมด้วยเท่านั้น จึงเป็นเรื่องที่สร้างง่าย แต่อยู่ยาก

เชื่อว่าความร่วมมือร่วมใจของทุกคนในวันนี้ น่าจะนำไปสู่ความสำเร็จได้ เป็นคนหนึ่งที่ช่วยมาตั้งแต่ ต้น ก็ยินดีจะช่วยต่อไปในเรื่องที่น่าจะช่วยได้

นายพีระ ตันติเศรษฐี

คิดว่ามูลนิธิล้มเหลวก็ไม่ใช่ไร ตามเงื่อนไขปัจจุบัน มองว่าน่าจะเป็นไปได้ในการจัดตั้งขึ้นมา ส่วน อนาคตจะเกิดปัญหาอะไรขึ้นมาก็แล้วแต่ ประเด็นแลกเปลี่ยนที่มองว่าสังคมสงเคราะห์เป็นสังคมแข็งแรงแรง กลับ มองว่าไม่แข็งแรงจริง เพราะในหลายๆเรื่อง โลกเขาขยับไปแล้ว แต่เรายังไม่ขยับ แม้แต่ตัวบุคคลก็ยังไม่ขยับ ก็ ไม่ทราบว่าคนรุ่นหลังจะมารับทอดไปอย่างไร ถ้ามองว่าประชาสังคมสงเคราะห์เข้มแข็ง เห็นว่าคิดผิด จะต้อง ปรับปรุงอีกเยอะ มูลนิธิก็เช่นเดียวกัน มีการตั้ง มีมุมคิดอะไรมากมาย เห็นเงื่อนไขพร้อมที่จะเป็นไปได้ แต่จะ ได้มากขนาดไหน ค่อยว่ากันอีกที

นายสิทธิศักดิ์ ตันมงคล

คำว่าชุมชนจะมีหลายมิติมาก ส่วนชุมชนของเรานั้นหมายถึง ชุมชนจังหวัดสงขลาคือเอกรอบจังหวัด เป็นตัวตั้ง หลักการของมูลนิธิชุมชน ไม่ได้กำหนดว่าเป็นทั้งจังหวัด ซึ่งหลักการของ Community Foundation แล้วแต่ว่าจะเป็นชุมชนแค่ไหน หลักการคือ ในชุมชนแห่งนั้น สามารถระดมทุน ระดมกำลังกัน ในการช่วย เหลือคนในชุมชนด้วยกันเองได้ นี่คือเป้าหมาย และในการทำงานก็ไม่ได้หมายความว่า จะต้องหาทุนเอง อาจ เป็นว่ามีเรื่องที่ อบจ. ไม่อยากทำเอง ให้ทุนสนับสนุนมา แล้วให้มูลนิธิไปหาคนที่ทำเรื่องนั้นๆให้หน่อย หรือ ทางภาคพิชัย มูลนิธิโคคาโคลา ปีที่แล้วให้มา 4.5 ล้านบาท ซึ่งเป็นตัวอย่างว่า มีการสนับสนุนข้ามประเทศ กันแล้ว แต่ในระยะยาวต้องพยายามให้มีการระดมทุนกันเองในขอบเขตจังหวัดให้ได้

อ.พิชัย ศรีใส

มองชุมชน ได้ 2 ลักษณะ คือ ตามพื้นที่ ตามกิจกรรม แต่สำหรับชุมชนจังหวัดสงขลา เป็นชุมชนที่มีความซับซ้อนมาก หลายแบบ หลายลักษณะ หลายจริต ซึ่งความซับซ้อนนี้ถือว่ามีความหลากหลาย เป็นความงามชนิดหนึ่ง และจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ดีกว่าชุมชนที่ไม่ซับซ้อนไม่หลากหลาย

เมื่อสงขลาเป็นชุมชนที่มีความหลากหลาย ดังนั้นบทบาทของมูลนิธิก็ควรมีบทบาทในการจัดการตามแนวคิด Social Management ปรับมาเป็น Community Management

นายพีระ ตันติเศรษฐี

เรื่องการบริหารจัดการมักจะรวมศูนย์ในกรุงเทพฯ เช่น สสส., สวรส., ระบบการ Grant ทุนรวมศูนย์ การตัดสินใจที่กรุงเทพฯ แล้วต่างจังหวัดก็เป็นเพียงสาขา หรือเครือข่าย มองว่าสงขลาอาจเป็นที่รวมศูนย์ก็ได้ ในการเชื่อมกับมูลนิธิอื่น หรือการติดต่อกับมูลนิธิอื่น เช่น มูลนิธิฟอร์ด หรืออีกหลายๆที่ ปัจจุบันนี้โลกได้ วัฒนาการไปมากแล้ว เป็นลักษณะที่ไม่ใช่เป็นการบริหารโดยตัวของมูลนิธิ หรือเครือข่ายของมูลนิธิ แต่ Grant ทุนให้กับมูลนิธิอื่นไปทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะมีการบริหารจัดการแบบนี้หลายแห่งทั่วโลก ซึ่งของไทยยังไม่เห็นในลักษณะแบบนี้ มีแต่รวมกันอยู่ที่กรุงเทพฯ แล้วต่างจังหวัดเป็นสาขาหนึ่งของกรุงเทพฯ ซึ่งเห็นว่าควรเปลี่ยนแปลงได้แล้ว ควรคิดการบริหารจัดการแบบใหม่ ที่มีความก้าวหน้า แม้แต่ฟิลิปปินส์ ก็มีความก้าวหน้ากว่าเรา

อ.จรี วิจิตรวาทการ

เห็นว่าตรงนี้เป็นประเด็นสำคัญเหมือนกันของการที่มีมูลนิธิชุมชน คือไม่ต้องรวมศูนย์ทุกอย่างอยู่ที่กรุงเทพฯ มูลนิธินี้เป็นของที่นี่ ช่วยส่งเสริมงานของทางนี้ ทำอย่างไรที่จะสามารถทั้งระดมทุนและกระจายทุนให้กับที่นี่ ตามเรื่องที่น่าสนใจ ประเด็นที่น่าสนใจจะทำ เช่น เรื่องการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นเป็นต้น โดยคนที่นี่เป็นผู้คิดตัดสินใจว่าอะไรสำคัญ ก็จะตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่ามาก ถือว่ามีประโยชน์ และเป็นจุดเด่นจริงๆ ผู้ได้รับประโยชน์ก็อยู่ใกล้กว่า สามารถสะท้อนความคิดเห็นให้ได้ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี

นายประธาน สุกใส - หนังสือพิมพ์โฟกัส

มี 3 ประเด็นที่อยากนำเสนอแลกเปลี่ยน

1. ภาพของมูลนิธิที่จะสื่อ ไปยังชุมชน ถ้าเปรียบกับสินค้า สินค้าคืออะไร รูปร่างหน้าตาอย่างไร
2. ลูกค้านี่ใคร
3. จะขายอย่างไร ซึ่งมองว่ายังไม่ชัดเจน

คิดว่ามูลนิธิ น่าจะเป็นที่รวมศูนย์ หรือเป็นศูนย์กลางของผู้มีจิตอาสาหรือประชาสังคม แต่จะมีวิธีการขับเคลื่อนอย่างไร ถ้ามีภาพชัดเจน ก็นำไปสู่กลุ่มเป้าหมายในสังคมที่ชัด แล้วการมีส่วนร่วมก็จะตามมา จะไม่มองในเรื่องของการบริจาค แต่มองว่าเมื่อเกิดขึ้นมาแล้ว สังคมจะได้อะไร ประชาชนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้มาร่วมประชุม จะรู้สึกมีส่วนร่วมได้อย่างไร ไม่มองว่าจะหาเงินบริจาคได้อย่างไร ไม่ถือว่าเป็นความสำเร็จของ

มูลนิธิในการหาเงินบริจาค เพราะมีมูลนิธิที่ตั้งมามากมายที่มีเงินอยู่เหลือเพื่อไม่ได้ทำอะไร สังคมไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย เหมือนผลงานวิจัย สุดท้ายก็มลายหายไป

ขอเสนอให้มูลนิธิมีบทบาทในการผลักดันเรื่องของเยาวชนอาสา ตั้งแต่เด็กนักเรียน จนถึงเด็กมหาวิทยาลัย ในการเชื่อมต่อกับรุ่นสู่รุ่น รุ่นผู้ใหญ่ที่ทำงานเป็นตัวอย่างให้เห็น ขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ให้เด็กเห็น แล้วส่งต่อหรือขับเคลื่อนไปพร้อมกับรุ่นเด็กอย่างไร ภายใต้งค์กรมปัจจุบันที่เป็นสังคมที่เต็มไปด้วยการแก่งแย่งแข่งขัน เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มองเรื่องวัตถุเป็นหลัก โดยสื่อทุกรูปแบบก็มุ่งไปทางนั้นกันหมด อยากเห็นมูลนิธิเป็นตัวแทนของคนสงขลาที่จะทำเรื่องนี้อย่างเป็นรูปธรรม

อ.ชโลม เกตุจินดา - กลุ่มผู้บริหาร โภคเข้มแข็ง สงขลา

เห็นว่าเรื่องเยาวชนน่าสนใจมาก โดยเฉพาะในงานวิจัยในช่วงหลังสะท้อนให้เห็นว่า เด็กคิดว่าการโง่ชนิดหน่อยไม่เป็นไร โง่มาก ๆ ก็คงไม่เป็นไร

ในชุมชนอาจมีความขัดแย้งกัน แต่มองว่าความขัดแย้งไม่ใช่ปัญหา แต่มูลนิธิจะทำงานภายใต้ความขัดแย้งอย่างไร ตัวอย่างเช่น กลุ่มผู้บริหาร โภคเข้มแข็งที่ต่อต้านน้ำอัดลม กับมูลนิธิโคคาโคลา

คุณพรณีย์ กัณฑ์การ - มูลนิธิโคคาโคลา

เห็นว่าอาจมีแนวคิดที่แตกต่างกันบ้าง แต่ก็สามารถทำงานด้วยกันได้ แสวงหาจุดร่วม สงวนจุดต่าง ในเรื่องของการตั้งชื่อมูลนิธิ เห็นว่าไม่สำคัญเท่ากับกิจกรรมที่เกิดขึ้น เพราะเราก็อาจมีการทำกิจกรรมจนเป็นที่รู้จักก่อนที่จะจดทะเบียนมูลนิธิอีก เมื่อมองคณะกรรมการก่อตั้งแล้ว ก็ถือว่ามีทุนมากแล้ว เมื่อกิจกรรมเกิดขึ้น สนับสนุนก็จะมาเอง เช่นที่หลายคนพูดถึงเรื่องเยาวชน ถ้ากิจกรรมเกิดแล้วถูกใจวัยรุ่นเยาวชนแล้ว หลายสิ่งหลายอย่างก็จะตามมา ไม่ว่าจะ คน เงิน ความคิด และหากว่าเมื่อถึงจุดหนึ่งแล้ว มีเงินทุนเยอะ แต่ขาดทางความคิด มูลนิธิก็จะเดินไปไม่ได้ สิ่งสำคัญที่สุดคือเรื่องความคิด ถ้าคิดแล้วทำ เรื่องเงินก็ตามมา ไม่มีปัญหา

นายชิต สง่ากุลพงศ์

จากที่ได้รับฟังในวันนี้ และที่ได้มีโอกาสเข้าพบท่านบัญญัติ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เกี่ยวข้องกับมูลนิธิ พลเอกเปรมที่มีอยู่ถึง 23 มูลนิธิในสงขลา ก็ได้พูดคุยแนวคิดของมูลนิธิชุมชนให้ท่านฟัง จากเดิมคิดว่าเงินเป็นสิ่งสำคัญ ก็พบว่าเงินไม่ใช่สิ่งสำคัญ ความเชื่อถือศรัทธาต่างหากที่สำคัญ ต่อคณะกรรมการที่ดี ต่อเป้าหมายที่ดี เป็นสิ่งที่สำคัญ ถ้าเราสามารถสร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ ชุมชนไว้วางใจ เงินก็จะหลั่งไหลเข้ามาเอง ดังนั้นสิ่งที่รู้สึกหนักใจอยู่หลังจากที่ได้ฟังจากหลายๆท่าน ก็รู้สึกเบาใจ เชื่อว่าจากความตั้งใจจริงของคณะกรรมการชุดนี้ และจากผลงานในวันนี้ ที่สามารถเชิญท่านผู้มีจิตอาสาสามารถมาชุมนุมกันมากมายขนาดนี้ ถือว่าเป็นความสำเร็จ และเป็นกำลังใจอย่างมากในการทำให้มูลนิธิชุมชนเกิดขึ้น สิ่งแรกๆที่คิดว่าจะต้องทำคือ การให้กับสังคมกับชุมชน สำหรับผู้ที่ยังไม่เข้าใจ เราก็ค่อยๆให้ความรู้ไปเรื่อยๆ แสดงผลงานและความจริงใจ ซึ่งก็ต้องใช้เวลา และเมื่อได้รับการสนับสนุนอย่างนี้แล้ว คิดว่าต้องดำเนินการจดทะเบียนโดยเร็ว

นางสรภาพ กิรติเสวี -บ. สมิหลาดินเผา จก.

สิ่งหนึ่งที่เห็นคือไม่ว่าจะมูลนิธิไหนเริ่มต้นจะดูดีไปหมด แต่ทำไประยะหนึ่งก็หายเจียบกันไปหมด ไม่ทราบจะทำอะไรกัน จึงรู้สึกตัวของผู้บริหารมูลนิธิอยากให้มีโอกาสได้พัฒนาจิตของตัวเอง ไม่ยึดติด ไม่เห็นแก่ตัว เพราะเมื่อทำงานไปได้สักพักหนึ่ง อาจรู้สึกท้อ เพราะไม่มีใครชม ทำผิดนิดเดียวก็มีแต่คนว่า ทำแล้วไม่ได้เงิน เป็นต้น ก็อาจรู้สึกเช่นนี้ขึ้นมาได้บ้างเล็กน้อย แล้วสุดท้ายก็ไม่สำเร็จ ไม่มีการทำอะไรต่อ ไม่เคยเรียกประชุม หรือบางครั้งจะไปช่วย ก็ต้องรอประชุมก่อน กว่าจะเสร็จ กว่าจะได้ไปช่วยก็ไม่ทันการ

ในการเข้าไปพัฒนาชุมชน อย่าพัฒนาแต่เพียงวัตถุอย่างเดียว ถ้าเราไม่พัฒนาทางจิตใจด้วย ก็จะไปได้ไม่สวย เช่น อาจมีผู้นำชุมชนที่เขาสมัครใจ ก็คอยให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และพัฒนาจิตใจเขาไปพร้อมกันด้วย เขาก็จะเข้าไปทำงานให้กับชุมชนด้วยความเสียสละ ไม่คิดว่าทำแล้วเหนื่อย แต่เป็นหน้าที่ เป็นความเมตตาที่อยากให้กับสังคม เพราะคนเราไม่สามารถอยู่คนเดียวได้ ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ถ้าสังคมดีเราก็อยู่ได้ ก็ขอฝากความหวังไว้กับคณะกรรมการของมูลนิธินี้ด้วย

นายกฤษพงศ์ คงใหม่ - จากมูลนิธิชุมชนสตูล

เป็นคนทำงานด้านประชาสัมพันธ์ของสตูล มาเป็น 10 ปี และคลุกคลีกับการเมืองสตูลด้วย สตูลกับสงขลา ถ้าจะเปรียบเทียบกัน สงขลาเป็นจังหวัด สตูลเป็นเพียงอำเภอ ดังนั้นในเรื่องบุคลากร ความพร้อม และสิ่งต่างๆที่พูดมาทั้งหมด ใน 100 สงขลา มี 80 สตูล มี 20 ในวันนี้มาเพื่อสังเกตการณ์ และเชื่อว่าบุคลากรทุน ศักยภาพของจังหวัดสงขลาเป็นไปได้ และเป็นตัวอย่างให้เรียนรู้ได้ ขณะนี้สตูลมีผู้ก่อตั้งอยู่ระหว่างเตรียมข้อบังคับ และประกวด Logo อยู่ มีการประกาศทางสถานีวิทยุทุกแห่งในสตูล ในเวลา 1 เดือน ให้ร่วมประกวดโลโก้มูลนิธิชุมชนสตูล คิดว่าเมื่อครบ 1 เดือน ก็จะมีโลโก้และจดทะเบียน มีเงินสะสมอยู่พร้อม จะจดทะเบียน และที่มีการประกวด Logo เป็นกลยุทธ์ให้สังคมสตูลรับรู้ทั้งจังหวัด โดยเอาวิธีการมาจาก Thai PBS มองว่าถ้าไม่มีกระบวนการมีส่วนร่วมก็อยู่ได้ยาก จึงถือเป็นการสนับสนุนให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม โดยตั้งรางวัลชนะเลิศที่ 1 ได้ 3,000 บาท จากการประชุมของมูลนิธิเห็นว่า การทำตามแนวคิดของมูลนิธิชุมชนเป็นการทำเรื่องที่ดี ที่เป็นธรรม ดังนั้นจะช้าหรือเร็วก็ต้องสำเร็จ เพียงแต่ถ้ามันแตกแล้วใครจะคิดอย่างไร ก็ไม่ได้ทำ และก็ไม่ต้องคิดยาวไปถึง 5 ปี 10 ปี ชำนาญ เพราะว่า 2-3 ปี สถานการณ์ก็เปลี่ยน ก็ต้องคิดใหม่อีก ดังนั้นก็ไม่ต้องคิดมาก ถ้าเชื่อมั่นก็ลองทำดู

อ.ชโลม เกตุจินดา

ในมุมมองที่ว่า หากเราอยากจะทำอะไรก็ทำเลย มองว่าสิ่งที่เราทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ก็ไม่ต้องคิดอะไรมากมาย เป็นการทำให้ชุมชนโดยคนที่ท้องถิ่น ทั้งคนที่เป็คนายทุนเล็กๆ คนที่พร้อมที่จะเรียนรู้ แบ่งปัน ช่วยกัน ในชุมชน เมื่อทำไปแล้วก็ช่วยกันคิดในลักษณะเป็นวงเสวนาแบบนี้ มาสังเคราะห์ร่วมกันหลายๆรอบ ว่าทำแล้วมันดีขึ้นหรือไม่ หรือแย่ลง สำหรับส่วนของเงินทุนจาก สสส. หรือ สวรส. เขาจะทำในเชิงของการ

ตลาด ถือว่าช่วยประชาสัมพันธ์ให้เขา เราก็ต้องรับลูกต่อจากเขา ไม่ต้องไปหวังเงิน เงินจากชุมชนมีอยู่แล้ว เราก็ไปทำกับฐานราก หากเราเป็นคนมีศักยภาพกับฐานราก เรารู้จักคนในสังคม เราก็มาทำในพื้นที่ของเราดีกว่า

องค์กรทางส่วนกลาง จัดการง่าย โดยรัฐมนตรีเข้าไปจัดการ แต่องค์กรใหม่ที่เกิดขึ้นตอนนี้ เช่น สปสช.เขต จะมีกระบวนการมีส่วนร่วมภาคประชาชน จะมีการจัดการหน่วยงานที่การเมืองเอื้อมมาไม่ถึง จึงคิดว่า การกระจายอำนาจลงมาในท้องถิ่น จะทำให้ท้องถิ่นชุมชนเติบโตได้ ควรจะไปหนุนเสริมตรงนี้ และใช้ประโยชน์จากตรงนั้น โดยไม่ต้องไปคาดหวังมาก มองว่า สสส., สวรส. เขาก็ทำได้ดีในแบบของเขา ส่วนเราทำงานในพื้นที่ ก็ควรเป็นคนเชื่อมโยงให้ทุกเรื่องเข้าด้วยกันดีกว่า แต่ละคนมีทุนทางสังคมที่อาจไม่ใช่เงิน แต่พร้อมที่จะมาเรียนรู้ร่วมกัน เห็นว่ามีคนแบบนี้อยู่มาก จะทำอย่างไรให้ทุกคนได้มาร่วมกัน

นางชรัญญา เจริญบุญโนรมย์ – ผู้ช่วยผู้ว่าการภาค 3330 โรตารีสากล

เห็นว่าการจะทำงานเพื่อสังคม โดยการตั้งมูลนิธิจะต้องประกอบด้วย 3 ส่วน

1. มีจิตอาสา ซึ่งเป็นเรื่องของใจ มีความยินดีที่จะบำเพ็ญประโยชน์
2. ปัญญานำไป มีความคิดว่าจะทำอะไร
3. กำลังหนุณ คือเรื่องของเงิน

พูดง่ายๆว่า เป็นเรื่องของเงิน ความคิด และคน ซึ่งทั้ง 3 อย่างไม่ได้อยู่ที่คนๆเดียว จึงต้องหาหลายๆกลุ่มช่วยผนึกกำลังกัน ให้ได้มีครบทั้ง 3 อย่าง เพื่อจะเดินไปได้

ในเรื่องของเงิน เห็นมูลนิธิในกลุ่มคนจีนมีกำลังมาก ถ้าดึงมาสัก 1 ท่าน มาเป็นกรรมการก็จะดี เช่น คุณนิคม หรือ คุณนิมิตร ซึ่งกิจกรรมของเขาเกิดประโยชน์ยังไม่กว้างขวางเท่ากับที่ทางมูลนิธิชุมชนคิดจะทำ

โดยส่วนตัวเป็นอดีตนายกสโมสร โรตารี และเป็นผู้ช่วยผู้ว่าการภาคโรตารีพื้นที่ 3 อยู่ สำหรับสโมสรเองก็ทำเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์ คือมูลนิธิโรตารี เป็นองค์กรระดับชาติที่มีทุนเยอะ ถ้ามีโครงการที่ดีเสนอให้เห็น สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และเป็นรูปธรรม เขาก็จะให้เงินมา ในปีนี้ บิด เกด เสนอบริจาคให้โรตารี 100 ล้านเหรียญสหรัฐ ทางโรตารีก็ต้องบริจาคออกมา 100 ล้านเหรียญสหรัฐเหมือนกัน ซึ่งโครงการนี้กำลังทำอยู่และจะกระจายไปทั่วโลก ถ้าสามารถดึงมาได้ก็ดี ซึ่งก็คิดอยู่เหมือนกันว่าโรตารีน่าจะทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้ จะพยายามทำ

คุณภมรรัตน์ ต้นสงวนวงศ์ - ศูนย์สาธารณสุขประโยชน์และประชาสังคม นิด้า

ในส่วนของมูลนิธิชุมชนโคราช ซึ่งจดทะเบียนเมื่อปีที่แล้ว จะมีลักษณะคล้ายกันกับสงขลาในเรื่องของการก่อเกิด คือเกิดจากคนที่ทำงานเกี่ยวข้องกันมานานแล้วมาร่วมกันทำงาน มีทั้งนักธุรกิจ ภาคประชาสังคม และครูบาอาจารย์ ปัญหาอุปสรรคต่างๆที่ทางโคราชาคาดไว้ ไม่ได้ต่างจากของสงขลา คือคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยกัน เป็นคนที่ได้รับการยอมรับนับถือของสังคมโคราช โดยช่วงแรกในการก่อตั้งกำหนดช่วง 3 ปีแรก เป็นช่วงการทำงานแบบเกี่ยวข้อง เพราะในโคราชมีมูลนิธิและสมาคมประมาณพันแห่ง การจะเกิด

มูลนิธิชุมชนขึ้นมาใหม่อีก 1 มูลนิธิท่ามกลางมูลนิธิอื่นที่กำลังทำงานอยู่ เขาจะ Position ตัวเขาอย่างไร จะทำให้ตัวเขามีคุณค่าทางสังคมอย่างไร อะไรที่ยังขาดอยู่แล้วมูลนิธิจะไปเติมเต็ม ถ้าเขามีอยู่แล้วทำไมมูลนิธิจะต้องเกิดมา คือเป็นการสื่อสารให้ภาคประชาชนเกิดความเข้าใจว่า เขากำลังทำอะไร นั่นคือต้องพูดให้ชัดว่ามูลนิธิกำลังทำอะไร มูลนิธิคืออะไร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งในอนาคต และก่อให้เกิดการเชื่อมประสานโดยไม่มีปัญหาในอนาคตด้วย โคราชบอกว่าคนที่คนเชื่อใจคณะกรรมการที่มา ถือเป็นก้าวสำคัญก้าวหนึ่งแล้ว แต่คนในสังคมโคราชยังไม่รู้จักองค์กรที่ตั้งขึ้นมาใหม่ การสร้างความเชื่อมั่นในองค์กรใหม่จะสร้างอย่างไร คือคนที่เข้ามาร่วมแต่ละคนนั้น เชื่อว่าสะอาด บริสุทธิ์ มีใจจริง แต่ตัวองค์กรยังไม่เกิดความเชื่อในแบบเดียวกัน จะเริ่มอย่างไร จะให้คนอื่นเขาารู้ได้อย่างไร กิจกรรมแรกที่จะเดินเพื่อให้รู้ว่ามูลนิธิทำอะไร ยุทธศาสตร์ตัวนั้นคิดอย่างไร จะเริ่มด้วยวิธีการเกี้ยวรอย หรือเริ่มโดยเปิดตัวจิตอาสา ทางโคราชได้เริ่มเปิดตัวในลักษณะของจิตอาสา คิดทำเรื่องการให้ของมือสอง เมื่อตัวเองไม่ใช่แล้ว ก็เอาออกมาบริจาค โดยร่วมกับพระพยอม และมีการบริจาคเงินด้วย มีคนมาช่วยกันมาก และอีกส่วนหนึ่งคือ มูลนิธิคิดว่าจะได้ประโยชน์ในเรื่องฐานข้อมูล ส่วนที่จะเป็นตัวเชื่อม ว่าใครทำอะไรอยู่ที่ไหน คือมหาวิทยาลัยราชภัฏ

อีกสิ่งหนึ่งคือ “เรื่องเงิน ไม่ใช่เรื่องสำคัญ ที่สำคัญคือทำอย่างไรให้คนเข้าใจเรื่องจิตอาสา” แล้วเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยกัน การเกาะเกี่ยวทุนทางสังคมด้านอื่นๆ จะทำอย่างไร และอีกส่วนที่มูลนิธิทำคือ การทำให้คนเห็นความโปร่งใสในการบริหารจัดการการเงิน คือ ในการทำงานทุกครั้ง ก็จะให้อีกองค์กรหนึ่งมาช่วยดูเรื่องการบริหารจัดการการเงินและบัญชี ส่วนหนึ่งที่ค่อนข้างจะเป็นยุทธศาสตร์เหมือนกัน คือในวันบริจาคของมือสอง มูลนิธิจะทำ Certificate แจก แล้วพระพยอมเซ็นชื่ออนุโมทนาให้กับผู้ร่วมบุญบริจาค

ในประเทศไทยมีการจัดตั้งมูลนิธิชุมชนแล้ว 4 แห่งคือ อุดร ลำปาง ภูเก็ต และโคราช และกำลังตั้งคือสตูล กับสงขลา ถ้าได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บริบทพื้นที่ของพื้นที่และสังคมที่แตกต่างกัน ถ้าได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยไม่ต้องบ่อยมากก็จะทำให้เรียนรู้กันได้ดี

อีกอย่างหนึ่งที่เห็นในงานที่โคราชคือ การที่พระพยอมมา ก็ได้เห็นถึงพลังของศาสนาที่จะเชื่อมโยงคนจำนวนมาก ไม่ใช่คนที่มั่งคั่งด้านทุนทรัพย์ แต่ส่วนใหญ่เป็นผู้มีทุนด้านจิตใจ ตัวเล็กๆที่มาร้อยกันไว้

อ.จური วิจิตรวาทการ

แต่ละแห่งมีเงื่อนไขที่ไม่เหมือนกัน ไม่จำเป็นต้องออกมาในรูปแบบเดียวกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน รู้จักกัน ถือเป็นเรื่องที่ดีมาก ทางนิคาก็พร้อมที่จะสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะช่วยสนับสนุนได้ ไม่ว่าจะไปหาเขา หรือเขามาหาเรา หรือจัดเวทีรวมมาคุยกันหลายๆแห่ง ยินดีที่จะให้การสนับสนุนส่วนนี้ ในส่วนการเผยแพร่ให้คนอื่น ๆ เข้าใจ Concept ของมูลนิธิ ทางนิคาก็ยินดีที่จะสนับสนุน

นายประสาน สุกใส

คิดว่ามูลนิธิชุมชนสงขลา น่าจะเกิดขึ้น และเชื่อว่าจะทำได้ดี ก่อนหน้านี้ได้จัดหน้าหนังสือพิมพ์โฟกัส 1 หน้า ทุกอาทิตย์ เขียนเรื่อง “รวบรวมเรื่องเมืองหาดใหญ่” ตลอด 1 ปีเต็ม ก็อยากให้เกิดกลับมาเกิดขึ้นอีกครั้ง

หนึ่ง และมีทีมงานที่พร้อมคิดพร้อมเขียน ก็อยากให้หน้าหนังสือพิมพ์โฟกัส ได้เป็นเวทีที่จะเป็นสะพานสาน ต่อจากเวทีตรงนี้ ออกไปสู่สังคม 1 หน้าทุกอาทิตย์สำหรับเรื่องนี้

นายพีระ ตันติเศรษฐี

เห็นว่ามูลนิธินี้จะได้ไปทำในจุดที่เป็นความจำเป็นของชาวบ้าน ที่เรามองเห็นแล้วมีลักษณะพิเศษใน เิงของการบริหารจัดการแบบใหม่ ซึ่งแก้ไขจุดอ่อนของมูลนิธิอื่นๆที่เราเห็น ในความเห็นส่วนตัวคิดว่า มูลนิธิชุมชนควรมีลักษณะที่แตกต่าง และเติมเต็มในส่วนที่ขาดของสงขลาที่จะเป็นประโยชน์ โดยคณะผู้ บริหารต้องกำหนดบทบาท และวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน มิฉะนั้นก็จะกลายเป็นว่า ไม่แตกต่างจากมูลนิธิอื่น ที่ มีอยู่ และขอสนับสนุนเต็มที่ให้เกิด

อ.จური วิจิตรวาทการ

ในเรื่องความยั่งยืนที่ห่วงใยกัน จะเอาอะไรเป็นตัวตั้ง จะไปทำอะไร ที่ไหน เห็นว่าค่อยๆถกกันไปได้ แต่จุดสำคัญคือ การรวมกลุ่มกันของผู้มีจิตอาสา ให้ได้มีพลังเป็นของตนเอง ไม่ต้องรอรับความช่วยเหลือจาก คนอื่น ต้องค่อยๆสร้างขึ้นมา แต่การตัดสินใจและการพิจารณาเป็นของคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญ หลายท่านที่พูดในวันนี้ แม้ไม่เหมือนกันทีเดียว แต่สาระตรงกันคือ “ให้ทำไปได้เลยไม่เป็นไร” เราสามารถ ปรับแก้ได้ ถ้าเราคิดแบบสำเร็จรูป แล้วทำเหมือนกันหมดทั้งประเทศนั้น เป็นวิธีที่ทำไปแล้วไม่ประสบผล สำเร็จ ซึ่งของเรา เรามาจากหลักคิดที่ดี และในระหว่างการทำ เราสามารถปรับเปลี่ยนได้ ความยืดหยุ่นเป็น เรื่องที่สำคัญในเชิงบริหาร ปรับแก้ได้ อยากให้เริ่มดำเนินการไปเลย มีพลังอีกมากมายที่จะให้การสนับสนุน จากที่ทำแผนที่ทางสังคมที่จะเชื่อมต่อได้อีก วิธีการยังมีอีกหลายรูปแบบ เรามาช่วยกันคิดต่อไป ทางส่วน ของנד้าก็พยายามสนับสนุนหลายอย่าง คิดว่าน่าจะให้ มีการเรียนรู้ร่วมกัน ดูงานแลกเปลี่ยนกัน ถ้าเราเข้ม แข็งขึ้น เราอาจจะไปช่วยจังหวัดอื่น เช่น อุดร อยากให้ไปช่วยมาก

ปัจจัยปัญหาคือ ความสำเร็จล้มเหลวขึ้นอยู่กับหลากหลาย Partner สำหรับในวันนี้อาจารย์เห็นว่าดี เพราะว่ามีจากหลากหลายพื้นฐาน ประสบการณ์ ล้วนมีความสามารถจากหลายด้าน มาทำงานด้วยกัน ถือเป็น จุดเริ่มต้นที่ดี มีทั้งจากเอกชน นักการเมือง

ในจุดเริ่มต้น ถ้าต้องการ Office กับคนในจำนวนที่ไม่มาก ก็จะพยายามจัดสรรงบประมาณมาให้ได้ ให้สบายใจในระดับหนึ่งในช่วงเริ่มต้นนี้

นพ.สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ สรปแนวทาง

ทุนของสงขลาคือ มูลนิธิมีอยู่แล้วมากมาย ความยากของมูลนิธิชุมชนคือ เราไม่ควรเกิดขึ้นเป็น 1 ใน พัน และสิ่งที่ยากของมูลนิธิชุมชนคือ ถ้าสามารถรวมผู้คนมากมายขนาดนี้ มาจากความหลากหลายขนาดนี้ แล้ว จะเป็นเข้มแข็งและค้ำยอย่างไร ที่จะร้อยพลังที่มีอยู่หลากหลายในสงขลา เพื่อทำประโยชน์ในสังคม แต่

ไม่ใช่ให้เขาบริจาคเงินให้ ถ้าเขาจะร่วมสนับสนุนบริจาคในการทำกิจกรรมร่วมกันก็ได้ อย่างเช่น มูลนิธิโคคาโคลา ซึ่งถือว่าเป็นอุดมการณ์ เป็น Position ของมูลนิธิ

โดยกระบวนการทำงาน อาจจะทำโครงการของเราเอง หรือ กลไกการทำงาน เป็นเครือข่ายกับมูลนิธิ และองค์กรการกุศลอื่นๆในสงขลา ซึ่งจะยากกว่าทำเป็นโครงการของเราเอง ถือว่าเป็นงานที่ท้าทาย แต่คิดว่าทำได้ เพราะเราได้ภาพที่ชัดแล้ว แต่อาจไม่ชัดที่สุด เพราะเรามาจากหลากหลายมาก เราไม่ใช่มูลนิธิที่เฉพาะเจาะจง เช่น มูลนิธิคนพิการ ซึ่งจะชัดว่า เพื่อคนพิการ แต่ของเราเป็นดอกไม้หลายสี คงจะให้ภาพชัดกว่านี้ไม่ได้แล้ว ก็เสนอให้จดทะเบียน และคิดว่าสิ่งสำคัญคือการไปเชื่อมกับองค์กรอื่น แล้วจัดงานเปิดตัวอีกสักครั้งหนึ่งที่เพื่อนเรา องค์กรอื่น มูลนิธิอื่น ภาคเอกชน ภาคส่วนราชการ มาร่วมในงานเปิดตัว แต่นึกไม่ออกว่าในการเปิดตัววันนั้น นอกจากมารับรู้เราแล้ว อะไรจะเป็นกิจกรรมทางสังคมที่จะเริ่มให้ในวันนั้นเลย ก็คิดว่าเป็นการบ้านที่ต้องช่วยกันคิดต่อไป

ถ้าเราจัดวางองค์กรในลักษณะนี้ บทบาทของทุกท่านจะมากมาย จะไม่ใช่บทบาทของคณะกรรมการมูลนิธิ แต่จะเป็นบทบาทของทุกคน ที่ใครจะไปเชื่อมใครได้ ไปบอกต่อให้ ไปเล่าใครต่อได้ ก็อาจจะมีกรรมการที่เป็นกลุ่มแกน 10 คน บริหารมูลนิธิ และอาจมีกรรมการอีกชุด ซึ่งเป็นชุดเชื่อมประสาน คอยมาเล่าสู่กันฟังให้กับกลุ่มแกน กลุ่มแกนก็ต้องบริหารให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ แต่อีกกลุ่ม เป็นคนไปเชื่อมกับเพื่อน

อ.ชโลม เกตุจินดา

ที่หมอสถุภัทรพูดถึงคนทำงาน 2 ชุด ชุดหนึ่งทำงานการจัดการ อีกชุดหนึ่งคือคนทำงานการตลาด ที่ช่วยทำให้ความเข้าใจกับสาธารณชนตรงกัน ซึ่งจะต้องรับรู้เชิงยุทธศาสตร์ด้วยว่าคืออะไร เป้าหมายคืออะไร ในเรื่องความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ แต่ก็ไปด้วยกันได้ ทูตทางสังคมของเรามีจุดดี จุดด้อยต่างกัน แล้วเราขอรับความแตกต่างนั้น

ปิดประชุมเวลา 22.30 น.

สรุปประเด็นข้อเสนอแนะจากการประชุม

จากการประชุมดังกล่าวข้างต้น มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำมาพัฒนามูลนิธิชุมชนสงขลา ดังต่อไปนี้

- สงขลามีทรัพยากรบุคคลผู้มีจิตอาสาเป็นจำนวนมาก และมีผู้นำที่โดดเด่น
- สงขลามีมูลนิธิต่างๆมากมาย แต่มีขอบเขต มีข้อจำกัดในการทำงาน
- ให้ความสำคัญกับระบบบริหารจัดการ มีการทำงานที่ต่อเนื่อง โปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต เชื่อถือได้
- ประชาน และกรรมการเข้มแข็ง เสียสละ เห็นแก่ผลประโยชน์ของส่วนรวม

- มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีศิลป์และมนุษยสัมพันธ์ดี
- มีเครือข่ายทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งหน่วยงานของรัฐด้วย
- มีการทำงานแบบบูรณาการ ประสานงานกับองค์กรต่างๆ สามารถบริหารความขัดแย้งได้
- ให้ทำงานจากงานง่ายๆก่อน ช้าๆ ควบคู่ไปกับภาคส่วนอื่นๆในสังคม
- มีสถานที่ทำงาน มีเป้าหมายชัดเจนในการดำเนินการ
- ควรทำการยกระดับการทำงาน การจัดการของชุมชนในการแก้ปัญหาต่างๆ
- จะต้องแสดงบทบาททั้งการเป็นผู้รับ และเป็นผู้ให้ ที่สังคมยอมรับ
- อาจจะมีบทบาทในการบริหารทุนจากองค์กรต่างๆที่ลงมาสู่สงขลา
- อยากให้ผลักดันเรื่องเยาวชนอาสา เชื่อมต่อการทำงานจากรุ่นสู่รุ่น
- ให้มีการพัฒนาจิต ทั้งผู้บริหารมูลนิธิ องค์กรทั้งกลุ่มเป้าหมายที่ไปช่วยเหลือ
- ควรมีบทบาทในการเป็นผู้เชื่อมประสานในพื้นที่ เชื่อมร้อยองค์กรต่างๆเข้าด้วยกัน
- มูลนิธิต้องมี 1) ผู้มีจิตอาสา 2) ผู้มีปัญญา และ 3) ทุนหรือเงิน ซึ่งต้องมีกรรมกรที่มาจากทั้ง 3 ส่วน
- การกำหนดบทบาทของมูลนิธิท่ามกลางมูลนิธิอื่นๆที่มีอยู่มากแล้ว การเติมเต็มในส่วนที่ขาด
- อาจจะมีกรรมกรที่เป็นแกนหลัก 10 คน และมีอนุกรรมการประสานงานด้านต่างๆอีกชุดหนึ่ง

11.2 การตั้งและการพัฒนาศักยภาพของกรรมการมูลนิธิชุมชนสงขลา

ในการก่อตั้งมูลนิธิชุมชนสงขลานั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องทำให้ได้คือ การก่อให้เกิดความเชื่อถือนของสังคม และชุมชนต่อมูลนิธิฯ กรรมการก่อตั้งๆมีบทบาทสำคัญมากที่จะวางพื้นฐาน วางแนวทางเพื่อความเจริญเติบโตต่อไปในอนาคต กรรมการก่อตั้งๆจะต้องวางแผนในการเสาะแสวงหา คัดเลือก ผู้ที่มีความเหมาะสมในการเข้ามาเป็นกรรมการมูลนิธิฯ จัดให้มีสัดส่วนกรรมการจากฝ่ายต่างๆอย่างเหมาะสม มีกระบวนการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากฝ่ายต่างๆให้เกิดความรู้สึกว่ามูลนิธิชุมชนสงขลาเป็นมูลนิธิของชุมชนสงขลา และจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของกรรมการให้มีความรู้ ความเข้าใจแนวความคิดเรื่องมูลนิธิชุมชนให้มากขึ้น จัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับมูลนิธิชุมชนอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ

กรรมการที่เลือกเข้ามาจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากชุมชน อย่างน้อยจากชุมชนที่บุคคลผู้นั้นเกี่ยวข้อง มีความคิดที่สอดคล้องกับภารกิจของมูลนิธิชุมชนหรือมีความสนใจในแนวทางที่สอดคล้องกัน มีความตั้งใจ กระตือรือร้น ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว มีวิสัยทัศน์ มีศักยภาพ มีความเข้าใจในการบริหารจัดการ การเงิน การลงทุน และการควบคุมดูแล

วาระของกรรมการที่ดำรงตำแหน่ง หรือมีบทบาทต่างๆในมูลนิธิฯอาจจะกำหนดไว้ในข้อบังคับของมูลนิธิฯ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้น ควรจะมีที่ปรึกษา ที่เป็นผู้มีศักยภาพสูง ที่สามารถเอื้อประโยชน์ให้เกิดแก่มูลนิธิฯ ได้ด้วย

คุณสมบัติที่สำคัญของประธานกรรมการ และกรรมการบริหารมูลนิธิชุมชนสงขลา

1. เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจในแนวความคิดด้านมูลนิธิชุมชน
2. เป็นผู้มีเวลา มีความกระตือรือร้นในการขายความคิดด้านมูลนิธิชุมชนให้ผู้อื่น
3. เป็นผู้มีความมั่นคงในความซื่อสัตย์สุจริต มีจริยธรรมสูง
4. เป็นผู้มีสถานภาพดีทางสังคม และ ได้รับความเชื่อถือจากทุกภาคส่วน
5. เป็นผู้ที่สามารถสร้างความรู้สึกระประทับใจ
6. เป็นผู้มองโลกในแง่ดี มีความหวัง มีทัศนคติที่ดี และมีพลัง
7. เป็นผู้ฟังที่ดี
8. เป็นผู้มองการณ์ไกล และเปิดกว้าง มีความสนใจใฝ่รู้
9. เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
10. เป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อที่กว้างขวางภายในชุมชนท้องถิ่น
11. เป็นผู้มีความสามารถที่จะเชื่อมประสานระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม
12. เป็นผู้ที่สามารถรวบรวมมุมมอง เป้าหมาย ความต้องการความช่วยเหลือ และวิสัยทัศน์ของชุมชน
13. เป็นผู้มีความมุ่งมั่น ทำงานด้วยความโปร่งใส
14. เป็นผู้มีความเรียบง่าย และมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม

11.3 โครงสร้างของมูลนิธิชุมชนสงขลา

กรรมการของมูลนิธิชุมชนสงขลามาจากภาคส่วนต่างๆ ของสงขลา มีบทบาทสำคัญที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการ จึงถือว่ามีความเสมอภาคกัน ร่วมกันทำงานแบบปรึกษาหารือร่วมกันในแนวราบ ประธานกรรมการไม่มีอำนาจมากไปกว่ากรรมการอื่นๆ มีการแต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบงานในฝ่ายต่างๆ ที่จำเป็น เช่น ฝ่ายบริหาร ฝ่ายประสานงานชุมชน ฝ่ายระดมทุน ฝ่ายกระจายทุน ฝ่ายพัฒนาโครงการ ฝ่ายบัญชี/การเงิน ฝ่ายติดตาม/ประเมินผล ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายวิชาการหรือฝ่ายวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

ในการทำงานประจำ มีผู้จัดการสำนักงาน และเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติงานตามแนวทาง แผนงานหรือคำสั่งที่กรรมการมอบหมาย

11.4 ยุทธศาสตร์ของมูลนิธิชุมชนสงขลา

เนื่องจากมูลนิธิในจังหวัดสงขลา มีจำนวนมากอยู่แล้ว และจากการศึกษาพบว่าส่วนมากขาดระบบการบริหารจัดการที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนไปตามเจตนารมณ์ในการก่อตั้ง ขณะเดียวกันก็พบว่าประเด็นความช่วยเหลือที่ได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิต่างๆ ยังขาดกระบวนการในการดำเนินการ จึงยังขาด

ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยังมีประเด็นความช่วยเหลืออีกหลายด้านที่ขาดความช่วยเหลือ มีหลายมูลนิธิ แสดงเจตนาชัดเจนว่าต้องการพัฒนาการดำเนินงาน และแนะนำให้มูลนิธิชุมชนสงขลาทำหน้าที่ประสานงาน จัดการประชุม ให้ได้พบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความร่วมมือระหว่างมูลนิธิต่างๆในสงขลา เพื่อพัฒนาการช่วยเหลือสังคมและชุมชน มีการขอข้อมูลจากการจัดทำแผนที่ทางสังคม มูลนิธิชุมชนสงขลา จึงควรกำหนดยุทธศาสตร์ที่จะไม่แก่งแย่ง แข่งขันกันกับมูลนิธิต่างๆที่มีอยู่แต่เดิม มูลนิธิชุมชนสงขลาควร จะกำหนดยุทธศาสตร์ในการร่วมเป็นพันธมิตรที่ดีกับมูลนิธิอื่นๆ ในการประสานงาน เดิมเดิมในสิ่งที่ยังขาดอยู่ ทำงานพัฒนาระบบการบริหารจัดการ คล้ายกับการร้อยพวงมาลัยดอกไม้หลากหลายพันธุ์เข้าด้วยกัน

นอกจากนั้น มูลนิธิชุมชนสงขลาควรมีบทบาทเป็นผู้นำชุมชนที่มีความกระตือรือร้น นอกจาก การนำเสนอประเด็นความช่วยเหลือ และประเด็น โอกาสของชุมชนแล้ว ควรจัดประชุมเพื่อพัฒนากิจกรรม ต่างๆ ยกระดับประเด็นปัญหาและนโยบายที่สำคัญ ส่วน นโยบายสาธารณะของจังหวัด

11.5 การบริหารจัดการของมูลนิธิชุมชนสงขลา

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบขั้นต้นของมูลนิธิชุมชนเป็นเหมือนนักระดมทุน ดูแลบริหารกองทุนซึ่ง อาจจะมีหลายกองทุน แล้วมอบให้องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) กลุ่ม ชมรม หรือสมาคมต่างๆ เพื่อให้เขา เหล่านั้นสามารถปฏิบัติการกิจ หรือทำโครงการของเขาให้สำเร็จผล

โดยทั่วไปมูลนิธิชุมชนจะไม่ดำเนินการ โครงการของตัวเอง แต่จะหนุนเสริมความเข้มแข็งของภาค ประชาสังคม หรือองค์กรอื่นๆด้วยการสนับสนุน หรือแนะนำองค์กรอิสระอื่นๆให้เป็นผู้ปฏิบัติงาน

กรรมการของมูลนิธิชุมชนสงขลาควรจะมีประชุมวางแผนการดำเนินงาน กำหนดนโยบาย ภารกิจ เป้า หมายต่างๆมอบหมายให้สำนักงานเป็นผู้ปฏิบัติงาน เน้นการบริหารสำนักงานขนาดเล็ก มีเจ้าหน้าที่ไม่มาก เน้นการประสานงาน ประสานกับนักกิจกรรม องค์กรพัฒนาเอกชน ชมรม สมาคม หรือกับเครือข่าย ซึ่งมี กระจายอยู่ในพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดสงขลา ไม่จำเป็นที่มูลนิธิจะต้องลงไปทำงานเองทั้งหมด จะใช้ สำนักงานเป็นที่พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน พัฒนาโครงการ วางแผนการปฏิบัติงาน ติดตาม และ ประเมินผล

การบริหารจัดการจะต้องมีความโปร่งใส ตรงไปตรงมา ตรวจสอบได้ สามารถรายงานต่อสาธารณะ รายงานให้ผู้บริจาค หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งในการนี้จะต้องใช้เวลาหลายปี จึงจะก่อให้เกิดความเชื่อถือจาก สังคมและชุมชน และจะสูญเสียไปอย่างรวดเร็วหากมีความรู้สึกไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการ

11.6 การระดมทุนของมูลนิธิชุมชนสงขลา

โดยทั่วไปของวัฒนธรรมการให้ในสงขลาไม่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆของประเทศไทย การให้ของ ท้องถิ่นเป็นปัจจัยที่จำเป็น เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงความสำเร็จของมูลนิธิชุมชน ปัญหาด้านมาตรการ

จิตใจทางภายในในเมืองไทยไม่เด่นชัด ไม่น่าสนใจเพียงพอที่จะช่วยให้เกิดการสร้างพลังในการระดมทุนด้วยวิธีนี้ การช่วยเหลือผู้ยากไร้ของไทยถูกมองเหมือนการทำบุญเพียงอย่างเดียว ไม่ได้รองรับกับการแก้ไขปัญหาของสังคม จึงส่งผลให้รายได้ หรือเงินทุนที่จะนำไปดำเนินการยังมีไม่มากพอ

แนวความคิดด้านมูลนิธิชุมชนถูกตีความหมายง่ายๆว่า คล้ายคลึงกับกองทุนทางสังคม กองทุนหมู่บ้าน และกองทุนวิสาหกิจชุมชน หรือแม้แต่กองทุนเพื่อความอยู่ดีกินดีของสังคม ซึ่งอาจจะคล้ายกัน แต่ไม่เหมือนกัน

การบริจาคมักจะเน้นในหมู่เพื่อน ผู้ใกล้ชิด องค์กรที่เป็นที่รู้จัก หรือเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

การบริจาคมุ่งที่ไม่วะบุประเภทของความช่วยเหลือ และระบุให้ใช้ไปในการช่วยเหลือบางด้านที่ผู้บริจาคสนใจ หรืออาจจะขอให้มูลนิธิช่วยหาผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่งให้ เพื่อนำไปพิจารณาในการที่จะบริจาคผ่านไปให้ หรือจะบริจาคโดยตรง

การรับบริจาคเป็นเงิน ทำให้สะดวกในการนำไปเป็นค่าใช้จ่ายด้านบริหารจัดการสำนักงาน ซึ่งจะมาจาก การรับบริจาคเป็นค่าจัดการ โดยตรง หรืออาจจะจัดสรรงบประมาณมาจากเงินบริจาคที่มีผู้ขอให้ช่วย ประสานงานในการบริจาค โดยอาจจะกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์จากยอดเงินที่ต้องการบริจาค เช่น การที่องค์กรทางธุรกิจที่มีนโยบาย CSR ต้องการให้ความช่วยเหลือของตนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทางมูลนิธิชุมชนสงขลาในฐานะผู้ประสานงาน จัดให้เกิดความสำเร็จ อาจจะคิดเป็นค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการได้

การจัดกิจกรรมระดมทุน อาจจะเป็นการบริจาคเป็นเงิน เป็นสิ่งของ เครื่องใช้ เป็นความช่วยเหลือ เป็นอาสาสมัคร ให้ความรู้ ความสามารถ ถ่ายทอดทักษะในด้านต่างๆ

มูลนิธิชุมชนควรทำให้ผู้บริจาคที่ให้ความช่วยเหลือ ได้รับรู้สภาพความเป็นจริงของประเด็นความต้องการของความช่วยเหลือให้มากที่สุด และรายงานผลของความช่วยเหลือจากการติดตามประเมินผลในระยะยาว

นายชินชัย ชี้อริญ นักพัฒนาสังคม 8 ว ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เคยบรรยายถึงแนวทางการระดมทุนเพื่อสังคมว่า เป็น “ศิลปะแห่งการทำให้คนให้ในสิ่งที่คุณต้องการ” สามารถระดมทรัพยากรได้ทั้งในรูปแบบของ ตัวเงิน สิ่งของต่างๆ และ คน ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบอาสาสมัคร หรือสละเวลาไปให้ความรู้ ให้ความช่วยเหลือด้วยตนเองก็ได้

สิ่งสำคัญในการระดมทุนจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ระดมทุนเพื่อใคร มีเป้าหมายชัดเจน มีแนวทางชัดเจน สามารถสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายผู้บริจาคได้ และใช้วิธีระดมทุนได้หลายวิธี เช่น การเข้าพบโดยตรง การใช้โทรศัพท์ หรือโทรสาร การใช้ Internet ใช้ E-mail ใช้จดหมาย สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ SMS จัดกิจกรรมหาทุน ขอรับการสนับสนุนจากภาคธุรกิจ ขอรับการสนับสนุนจากสถาบันศาสนา ขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาล ตลอดจนการระดมทุนและการจัดสวัสดิการภาคประชาชน

นโยบาย กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ในการระดมทุนนั้น ได้มีนโยบาย กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

นโยบาย

1. รัฐบาล เน้นการพัฒนาสังคม กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมประชาธิปไตย และกระบวนการประชาสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรเอกชน ยุทธศาสตร์การเงินการคลังเพื่อสังคม
2. ต่างประเทศ ปัจจุบันต่างประเทศเห็นว่าประเทศไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจดีขึ้นมากแล้ว จึงมีการถอนตัว ลดการสนับสนุนลง
3. องค์กรเอกชน เน้นการพึ่งตนเอง ให้รัฐสนับสนุนนโยบายนี้ให้มากขึ้น

กฎหมาย

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546
  - กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม
2. พระราชบัญญัติอื่นๆ
  - พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ (กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ)
  - พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก (กองทุนคุ้มครองเด็ก)
  - พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (กองทุนผู้สูงอายุ)
  - สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
3. พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พ.ศ. 2483
4. ประมวลรัษฎากร

ระเบียบ

ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการเข้ามาดำเนินงานขององค์กรต่างประเทศในประเทศไทย

11.7 การกระจายทุนของมูลนิธิชุมชนสงขลา

จากการจัดทำแผนที่ทางสังคมพบว่ายังคงมีประเด็นความช่วยเหลือที่ยังมีความจำเป็น ความสำคัญ และความเร่งด่วนอยู่เป็นจำนวนมาก และพบว่าปัญหาความไม่สอดคล้องประสานกันของซีกผู้ให้ความช่วยเหลือกับซีกผู้ต้องการความช่วยเหลือนั้น เกิดจากการขาดการบริหารจัดการข้อมูลทางสังคม ขาดผู้ทำหน้าที่เชื่อมประสาน ขาดระบบการจัดการ ติดตาม ประเมินผล ขาดการวิจัยและพัฒนา สาเหตุหนึ่งอาจจะเป็นเพราะความไม่คุ้นเคยกับการจัดกระบวนการ เนื่องจากผู้ให้ความช่วยเหลือมีใจที่อยากให้ และเมื่อให้แล้ว ก็ไม่ตั้งใจที่จะติดตาม

มูลนิธิชุมชนสงขลาควรจัดกระบวนการในการกระจายทุน มีระบบการคัดเลือก จัดลำดับความสำคัญของโครงการ ของประเด็นที่จะช่วยเหลือ พิจารณาว่าจะช่วยอะไร ช่วยอย่างไร และเมื่อให้ความช่วยเหลือ

แล้วก็ต้องติดตาม ประเมินผล สรุปบทเรียนจากความช่วยเหลืออื่นๆ เพื่อนำไปพัฒนาเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาต่อไป

มีผู้แนะนำว่า มูลนิธิควรพิจารณาว่าในสงขลามีทุนอะไรบ้างแล้ว และกระจายไปให้ใครบ้าง ทำอย่างไรให้การให้นั้นมีประโยชน์มากที่สุด การพัฒนาระบบการกระจายทุน ประกอบกับการพัฒนาระบบการบริหารจัดการมูลนิธิเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญในลำดับต้นๆ

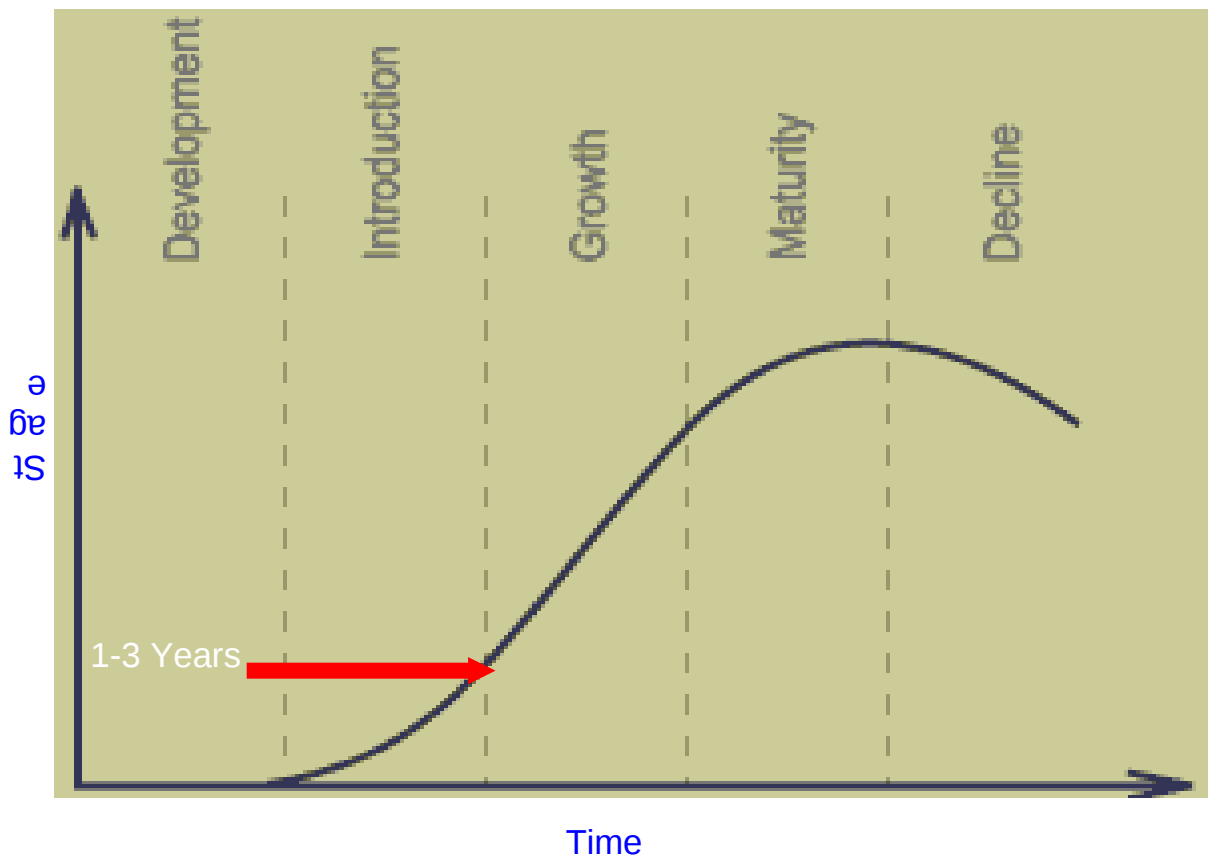
11.8 แผนปฏิบัติการของมูลนิธุมชนสงขลา

การก่อตั้งมูลนิธุมชนสงขลานั้นไม่ต่างกับการก่อตั้งองค์กรอื่นๆ แต่การเจริญเติบโต การอยู่รอดในระยะยาวของมูลนิธิมีความแตกต่างกับองค์กรทั่วไป เนื่องจากมูลนิธิจะอยู่รอดได้ จะต้องได้รับความเชื่อถือจากสังคมและชุมชน การจะได้รับเงินบริจาคหรือไม่ มากหรือน้อย ล้วนแต่มีพื้นฐานจากความไว้วางใจที่ใจทั้งสิ้น

มูลนิธุมชนสงขลาไม่ได้เป็นมูลนิธิของตระกูล ขององค์กรธุรกิจ ไม่ได้เป็นของราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงไม่มีผลประโยชน์ หรือผลตอบแทนใดๆ ให้กับกรรมการ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ การที่จะดำเนินการต่อไปได้จึงเป็นความยากลำบาก เป็นการทำงานอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ชุมชนจะสามารถดูแล ช่วยเหลือกันเองในชุมชนได้

ทุกองค์กรมีวงจรชีวิต หรือ Life Cycle ที่เกิดขึ้น เติบโต ตั้งอยู่ ถดถอย และตายไป ซึ่งมูลนิธุมชนสงขลาก็ไม่แตกต่างกับองค์กรต่างๆ เหล่านั้น ประเด็นสำคัญที่จะต้องพิจารณาคือ ทำอย่างไรจึงจะเติบโต และตั้งอยู่ได้อย่างมั่นคง ให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ จะต้องจัดทำแผนในการดำเนินงานที่สังคมและชุมชนยอมรับ และมีพัฒนาการในกิจกรรมหลายด้านเพื่อเป็นตัวตายตัวแทนในยามที่กิจกรรมบางด้านอาจจะต้องปิดตัวลง

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวนั้น การกำหนดช่วงเวลาอาจจะแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละแห่ง จากขั้นตอน ระยะการดำเนินการของการพัฒนามูลนิธุมชนในระดับนานาชาติ ได้มีการนำเสนอในรูปกราฟข้างล่างนี้

สำหรับมูลนิธิชุมชนสงขลานั้น แผนปฏิบัติการอาจจะเป็นแผน 3 ปี คือ

ปีที่ 1 เป็นการเปิดตัวมูลนิธิชุมชนสงขลาให้เป็นที่รู้จัก เป็นการบอกกล่าวให้สังคมสงขลาได้รับรู้ แสวงหาเพื่อน พยายามสร้างผลงานง่ายๆที่ได้ผลเร็ว ให้เป็นผลงานที่กระทบใจคน ใช้การประชาสัมพันธ์ การจัดประชุมเพื่อพบปะกับองค์กร มูลนิธิต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยน ระดมความคิดเห็น หาประเด็นร่วม ชักชวน ให้เกิดการดำเนินงานร่วมกัน ผนึกกำลังกัน เป็นการสร้างชื่อเสียงที่ดีในปีแรก

ปีที่ 2 ต่อจากปีแรก จัดทำโครงการต่อเนื่อง ทำประเด็นร้อนที่ไม่ซับซ้อน ไม่ยาก สามารถทำสำเร็จได้ง่าย สร้างชื่อเสียง อาจจะเป็นประเด็นร่วม หรือประเด็นที่จะนำไปขยายผลได้อย่างกว้างขวางในระยะยาว

ปีที่ 3 เป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้เครือข่าย พัฒนาระบบให้แข็งแรงมากขึ้น ครอบคลุมให้ได้ทั่วทุกอำเภอ มีพันธมิตรในการช่วยเหลือสังคมกว้างขวางมากขึ้น และมีระบบการพัฒนาและทำงานร่วมกัน

ภาคผนวก

ผ 1

รายชื่อองค์กรสาธารณประโยชน์ ในจังหวัดสงขลา

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546

1. มูลนิธิโรงเรียนพะตงวิทยามูลนิธิ
2. สมาคมผู้นำสตรีพัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลา
3. พุทธสมาคมจังหวัดสงขลา

4. มูลนิธิกรมหลวงสงขลานครินทร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
5. ศูนย์สงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อนภาคใต้จังหวัดสงขลา
6. สมาคมแพทย์แผนไทยหาดใหญ่
7. สมาคมวิทยุสมัครเล่นจังหวัดสงขลา
8. ศูนย์ประสานงานองค์การเอกชนประจำจังหวัดสงขลา
9. ชมรมอาสาสมัครทุกขัจังหวัดสงขลา
10. สภาศิลปินพื้นบ้านภาคใต้
11. สถาบันเกอูลสังคมเพื่อการพัฒนา
12. สมาคมส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติจังหวัดสงขลา
13. มูลนิธิประชารัตน์สงเคราะห์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค 4
14. มูลนิธิพระราชทานสงเคราะห์ผู้ป่วยอนาถา ในพระบรมราชูปถัมภ์
15. มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงตัง)
16. มูลนิธิสงเคราะห์ผู้ประสบภัย 14 จังหวัดภาคใต้
17. มูลนิธิ ดร.ครุฑ – ปราณีย์ ยอดแก้ว
18. สมาคมโครงการถนนสายสีเขียว ภาคใต้
19. ชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลอำเภอคลองหอยโข่ง
20. ชมรมคนพิการจังหวัดสงขลา
21. กลุ่มสมาชิกรุ่นคนहुหนวภาคใต้

ผ 2

มูลนิธิชุมชน : วิถีใหม่ในการระดมทุนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การประชุมกลุ่มย่อย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจแนวความคิดด้านมูลนิธิชุมชนมากขึ้น จึงได้รวบรวมรายงานการประชุมกลุ่มย่อยที่จัดขึ้นในระยะแรกที่มีการนำแนวความคิดดังกล่าวเข้ามาสู่ประเทศไทย

ประชุมเมื่อ วันที่ 11 ตุลาคม 2545

ณ ห้องประชุมชั้น 7 (ห้อง 704) อาคารศศปาสตรา สถาบันศศินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายไพฑูย์ วัฒนศิริธรรม ได้เปิดให้ได้ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันกับ 14 องค์กร คือ 1) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน 2) สถาบันคินันแห่งเอเชีย 3) มูลนิธิริษัทไทย 4) มูลนิธิกองทุนไทย 5) มูลนิธิ

บูรณะชนบทแห่งประเทศไทย 6) มูลนิธิปูนซิเมนต์ไทย 7) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ 8) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 9) กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค 10)
ธนาคารออมสิน 11) วิทยาลัยการจัดการสังคม 12) สถาบันการจัดการความรู้ท้องถิ่น 13) ศูนย์
สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และ 14) สถาบันชุมชนท้องถิ่น
พัฒนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงความเป็นไปได้ของการเกิดมูลนิธิชุมชนในประเทศไทย

การประชุมกลุ่มย่อยในบ่ายวันที่ 11 ตุลาคม 2545 ได้กำหนดหัวข้อการพูดคุยไว้ 3 ประเด็นหลัก คือ

1. ปัจจุบัน ในประเทศไทยมีองค์กร/หน่วยงานใดที่มีความใกล้เคียงหรือคล้ายกับ "มูลนิธิชุมชน" บ้าง
2. หากประเทศไทยจะมีมูลนิธิชุมชน (CF) มูลนิธิชุมชนแบบไทยควรมีลักษณะและองค์ประกอบ
อย่างไร
3. ใครจะเป็น "ผู้ก่อการดี" หรือผู้ริเริ่มเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในการก่อตั้งมูลนิธิชุมชน
จากการประชุมที่มีผู้เข้าร่วมการประชุมกว่า 80 คน ได้เกิดข้อคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ซึ่งสามารถ
สรุปและนำเสนอตามภูมิภาคได้ ดังต่อไปนี้

ภาคใต้

1. ปัจจุบัน ในประเทศไทยมีองค์กร/หน่วยงานใดที่มีความใกล้เคียงหรือคล้ายกับ "มูลนิธิชุมชน" บ้าง

- กองทุนหมู่บ้าน
- สถาบันองค์กรการเงิน
- สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการ
- สันนิบาตเทศบาล
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์แบบพัฒนาครอบครัวชีวิต

2. หากประเทศไทยจะมีมูลนิธิชุมชน (CF) มูลนิธิชุมชนแบบไทยควรมีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร

- เน้นการพัฒนาท้องถิ่น ตอบสนองความต้องการและเน้นการแก้ไขปัญหาท้องถิ่น
- รัฐบาลควรให้การสนับสนุนตามสัดส่วนที่เหมาะสม
- บริหารงานโดยกลุ่มองค์กรชุมชน
- มีการปรับกฎหมายให้สอดคล้องกับการตั้งมูลนิธิ
- จัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการทุกระดับ (ตำบล อำเภอ เครือข่าย จังหวัด ประเทศ) โดยนำดอกผล
ของกองทุนมาต่อยอดรวมกันเป็นมูลนิธิ

3. ใครจะเป็น "ผู้ก่อการดี" หรือผู้ริเริ่มเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในการก่อตั้งมูลนิธิชุมชน

- กลุ่ม พอช. 35 จังหวัด ระยะเวลา 5 ปี โดยหน่วยงานต่างๆสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน
ต่างๆ เช่น สภาพัฒนาฯ สำนักงานประมาณ ฯลฯ

ภาคกลาง

1. ปัจจุบัน ในประเทศไทยมีองค์กร/หน่วยงานใดที่มีความใกล้เคียงหรือคล้ายกับ "มูลนิธิชุมชน" บ้าง

- วัด ศาลเจ้า โบสถ์คริสต์
- มูลนิธิต่างๆ เช่น มูลนิธิสว่างกตัญญู มูลนิธิพระราชธรรมคณี มูลนิธิวัดต่างๆ

2. หากประเทศไทยจะมีมูลนิธิชุมชน (CF) มูลนิธิชุมชนแบบไทยควรมีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร

- ควรเป็นกองทุนหรือมูลนิธิเพื่อท้องถิ่น มีชื่อเรียกชัดเจนว่า "มูลนิธิพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด"
- มีบทบาทสำคัญในการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการบริจาคเพื่อสังคม
- ควรมีโครงสร้างองค์กรที่ดี มีการบริหารจัดการที่โปร่งใส

3. ใครจะเป็น "ผู้ก่อการดี" หรือผู้ริเริ่มเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในการก่อตั้งมูลนิธิชุมชน

- กลุ่มนี้เห็นว่า ในระดับนโยบายควรมีการจัดตั้ง "มูลนิธิเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น" ในทุกจังหวัด โดยมีพื้นที่ทดลอง คือ จังหวัดชัยนาท และจังหวัดจันทบุรี

ภาคเหนือ

1. ปัจจุบัน ในประเทศไทยมีองค์กร/หน่วยงานใดที่มีความใกล้เคียงหรือคล้ายกับ "มูลนิธิชุมชน" บ้าง

ภาคเหนือของประเทศไทยในปัจจุบัน มีงานลักษณะคล้ายกับแนวคิด มูลนิธิชุมชน หลายประการ ได้แก่ มีการระดมทุนจากฐานล่าง มีคณะกรรมการบริหาร มีการเชื่อมโยงปัญหา มีเครือข่ายในการทำงานกับภายนอก โดยมีตัวอย่างองค์กร ดังนี้

- มูลนิธิฮักเมืองน่าน
- ธนาคารศูนย์รวมน้ำใจจังหวัดพะเยา
- เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- กองทุนธุรกิจชุมชนลำปางและกองทุนสวัสดิการชุมชนลำปาง

2. หากประเทศไทยจะมีมูลนิธิชุมชน (CF) มูลนิธิชุมชนแบบไทยควรมีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร

- ควรเป็นองค์กรที่เป็นของท้องถิ่นโดยแท้ เน้นคุณค่า "ความเป็นคน" ของทุกคนและทุกฐานะ ไม่ติดกรอบความคิดแบบเก่า
- มีวัตถุประสงค์ชัดเจนว่า "เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น"
- อาจเป็นองค์กรท้องถิ่นที่มาประสานกันเป็นเครือข่าย โดยมีคณะกรรมการบริหาร
- คณะกรรมการควรประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น รัฐ กลุ่มธุรกิจเอกชน หอการค้า องค์กรประชาคม องค์กรการกุศล โรดารี
- มีการบริหารที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ใจกว้าง เอื้ออาทร ซื่อสัตย์
- ทุกภาคีในชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกระบวนการ ได้แก่ การคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติการ รับผิดชอบ และผลประโยชน์
- ลงมือพัฒนาตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตามความต้องการของท้องถิ่น
- เป็นองค์กรที่มีผู้รู้จักอย่างแพร่หลาย

3. ใครจะเป็น "ผู้ก่อการดี" หรือผู้ริเริ่มเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในการก่อตั้งมูลนิธิชุมชน

ในกลุ่มนี้มีการพูดคุยและเสนอชื่อบุคคลที่เต็มใจและสามารถเริ่มงานได้ ได้แก่

- คุณสามารถ จ.ลำปาง
- คุณปราศรัย
- คุณมุกดา จ.พะเยา ศูนย์รวมน้ำใจฯ
- องค์กรการเงินและสวัสดิการชุมชน
- มูลนิธิอภัยเมื่อน่าน

ในการนี้กลุ่มมีข้อพึงกุดคิดสองประการ คือ

- ประการแรก ต้องการกำลังใจและเครื่องมือต่างๆสนับสนุนการเคลื่อนไหว
- ประการที่สอง ข้อควรระวังในการเคลื่อนไหว คือ ไม่ควรเร่งรีบในการทำงานเกินไป

ภาคอีสาน

1. ปัจจุบัน ในประเทศไทยมีองค์กร/หน่วยงานใดที่มีความใกล้เคียงหรือคล้ายกับ "มูลนิธิชุมชน" บ้าง

- มูลนิธิเกษตรกรรมทางเลือก ในด้านการบริหารที่ให้ชาวบ้านบริหารและจัดการเอง
- มูลนิธิตระกูลต่างๆ
- เงินคลังสงฆ์ (ส่งเงินเข้ากองกลางเพื่อคนในชุมชน)
- การจัดสรรภาษีชุมชนให้แก่คนในชุมชน เด็ก และคนชรา โดยนำกำไรจากการจัดกิจกรรมมาใช้เพื่อดำเนินกิจกรรมอื่น
- ชมรมรักษ์ธรรมชาติ เป็นการประกอบการค้าหวังผลกำไร นำกำไรมาใช้ในการจัดสวัสดิการชุมชน
- กองทุนอาหารปลา เป็นการขายอาหารปลาให้สมาชิกร่วมหุ้น โดยกำไรที่ได้จะนำไปแบ่งปันเพื่อประโยชน์ชุมชน
- พิพิธประชาราชฎูร์ เป็นองค์กรที่ได้รับเงินก่อตั้งจากพระ (สงฆ์) สมาชิกและเครือข่ายเพื่อการจัดพุทธประเพณี เป็นตัวอย่างของการระดมเงินทุนในพื้นที่ เพื่อจัดกิจกรรมในท้องถิ่น
- กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ เป็นองค์กรสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น ธุรกิจน้ำลูกยอ สหกรณ์การท่องเที่ยว เป็นต้น โดยมีเป้าหมายเพื่อระดมทุนจัดสวัสดิการชุมชน
- กองทุนฌาปนกิจ เป็นกองทุนให้สวัสดิการแก่ชุมชนตั้งแต่เกิด โดยระดมทุนจากภายในชุมชน
- กลุ่มสัจจะออมทรัพย์

2. หากประเทศไทยจะมีมูลนิธิชุมชน (CF) มูลนิธิชุมชนแบบไทยควรมีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร

- เป็นองค์กรที่มีเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นชัดเจน บริหารงานโดยชุมชนและใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการบริหาร
- ควรเป็นองค์กรที่เกิดจากการร่วมมือกันของรัฐ ธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชนภายในท้องถิ่น โดยแต่ละภาคส่วนได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเองชัดเจน เช่น รัฐควรมีบทบาทใน

การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือในการประสานงานเครือข่าย คณะกรรมการบริหารควรได้มาจาก ชุมชนและมีความหลากหลาย

- การบริหารงานควรเป็นไปอย่างมีแบบแผนและมีประสิทธิภาพ
- การระดมทุน อาจได้มาจาก การบริจาคผ่านช่องทางทางศาสนา การจัดทำธุรกิจครบวงจรและแบ่งปันกำไรเข้ากองทุน การจัดงานบุญประเพณีต่างๆ รูปแบบธนาคารประชาชนเพื่อประชาชน เกิดรายได้เพื่อชุมชน

3. ใครจะเป็น "ผู้ก่อการดี" หรือผู้ริเริ่มเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในการก่อตั้งมูลนิธิชุมชน

- พื้นที่ก่อการดี ได้แก่ อุดรธานี อุบลราชธานี นครราชสีมา มหาสารคาม ยโสธร ขอนแก่น โดยให้คณะกรรมการภาค และ สหข่ายวัฒนธรรมห้าจังหวัดเป็นผู้ก่อการ

กรุงเทพฯ เพื่อประเทศไทย

1. ปัจจุบัน ในประเทศไทยมีองค์กร/หน่วยงานใดที่มีความใกล้เคียงหรือคล้ายกับ "มูลนิธิชุมชน" บ้าง

- มูลนิธิตระกูลต่างๆ
- กองทุนหมู่บ้าน ที่รัฐบาลให้เงินก่อนมาเป็นขวัญถุง โดยให้ชุมชนท้องถิ่นบริหารจัดการเอง
- มูลนิธิร่วมด้วยช่วยกัน
- มูลนิธิรักบ้านเกิด
- มูลนิธินิธิราชประชานุเคราะห์
- มูลนิธิกองทุนไทย (Thai Fund Foundation)

2. หากประเทศไทยจะมีมูลนิธิชุมชน (CF) มูลนิธิชุมชนแบบไทยควรมีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร

- ควรมีการศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสม
- ควรมีการศึกษาองค์กรที่มีอยู่ และทำการต่อยอด
- มูลนิธิชุมชน ในประเทศไทยควรมีหลายระดับ ได้แก่ ระดับรากหญ้า ระดับชาติ ซึ่งจะเป็้องค์การที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน

3. ใครจะเป็น "ผู้ก่อการดี" หรือผู้ริเริ่มเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในการก่อตั้งมูลนิธิชุมชน

เนื่องจากทางกลุ่มได้พิจารณามูลนิธิชุมชนเป็นสองระดับใหญ่ๆ จึงจำแนกผู้ก่อการดีเป็นสองระดับ คือ ระดับชาติ และระดับรากหญ้า

- ในระดับชาติมีองค์กรที่ประสานงานเครือข่ายอยู่แล้ว ซึ่งในการก่อตั้งองค์กรชุมชนในประเทศไทย อาจต่อยอดจากงานเดิมที่ทำอยู่แล้วได้ ได้แก่ มูลนิธิกองทุนไทย (Thai Fund Foundation) มูลนิธิพัฒนาไทย สถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน
- ในกรุงเทพฯ อาจเริ่มที่พื้นที่เขตห้วยขวาง โดยมีผู้ก่อการ คือ มูลนิธิคีนัน ศูนย์กลางเทวา และ ประชาคมเขต
- พระราชบัญญัติสวัสดิการจะเอื้อต่อการพัฒนาองค์กรเอกชน

บทสรุป

จากการระดมสมองและเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ในแต่ละภาค มีแนวคิดเกี่ยวกับ**มูลนิธิชุมชน**คล้ายกันคือ เป็นองค์กรของชุมชนประเภทหนึ่งที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยจะมีอยู่สองระบบคือ 1) ระบบรุ่มใหญ่ (ระดับชาติ) และ 2) ระบบท้องถิ่น (ระดับรากหญ้า)

2. แต่ละภาคเสนอให้มีการใช้ระบบคุณค่า แต่แตกต่างกันที่วิธีการบริหารและการระดมทุน เช่น ให้ใช้กลไกนโยบายรัฐและระบบคุณค่าของสังคม ร่วมมือกับท้องถิ่น เชื่อมโยงธุรกิจเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เสนอให้ต่อยอดเครือข่ายรากหญ้าเดิม เสนอให้ต่อเชื่อมเครือข่ายที่กว้างขวางและครอบคลุมขึ้น

3. ภาคกลาง อันเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า เป็นเมือง คิดเรื่องประชาคม เรื่องผู้ว่า CEO ภาคใต้มีคนพร้อม มีองค์กรออมทรัพย์อย่างเป็นระบบ ภาคอีสานมีเงินสงฆ์เน้นเรื่องฐานวัฒนธรรมเดิม ภาคเหนือเชื่อในการร่วมมือกันของคนหลายภาคส่วนทั้งธุรกิจ ราชการ สื่อมวลชน และท้องถิ่น กรุงเทพฯ เป็นแหล่งที่ประชากรมากมีศักยภาพในการระดมทุนกระจายสู่ท้องถิ่น

4. **มูลนิธิชุมชนระดับชาติ** ควรเป็นศูนย์กลางเครือข่ายอย่างแท้จริง

5. ในมุขพื้นที่เดิมมีองค์กร บุคลากร ที่มีใจอาสาทำงานและพร้อมทำงานอยู่แล้ว

6. ควรมีการจัดการองค์ความรู้ "**มูลนิธิชุมชน**" ให้เป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าในการพัฒนา

7. ควรมีการสร้างโครงสร้างที่จะสนับสนุน เช่นการประชาสัมพันธ์ในระดับชาติเพื่อให้คนรู้จักมากขึ้น

8. ควรพิจารณาด้านกฎหมายที่เอื้อและสนับสนุนให้เกิด**มูลนิธิชุมชน**เช่น การกำหนดข้อลดหย่อนด้านกฎหมายที่เอื้อและสนับสนุนให้เกิด**มูลนิธิชุมชน** เช่น การกำหนดข้อลดหย่อนทางภาษีสำหรับภาคธุรกิจที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม

"ข้อสรุปหนึ่งที่ผมได้จากประชุมครั้งนี้ คือ ในการก่อตั้ง**มูลนิธิชุมชน**นั้น เงินทองไม่ใช่เรื่องที่สำคัญที่สุด หากเรามีความร่วมมือร่วมใจจากประชาคม เงินจะมาเอง"

ดร. วรพัฒน์ อรรถยุกติ

การอภิปรายผล

หลังจากการประชุมกลุ่มย่อยยุติลงแล้ว กลุ่มองค์กรร่วมจัดทั้ง 9 แห่งได้อภิปรายถึงผลการประชุม ซึ่งสามารถสรุปประเด็นเพื่อพูดคุยต่อไป ได้ดังนี้

1. ทุกองค์กรร่วมจัดทั้งไทยและต่างประเทศมองเห็นความเป็นไปได้และสร้างพันธสัญญาร่วมกัน (Commitment) ที่จะสร้าง ผลักดัน และพัฒนา "บางอย่าง" ให้เกิดขึ้นในประเทศไทย

2. ในประเทศไทย ดูเหมือนว่าจะมีแนวคิดเรื่อง "**มูลนิธิชุมชน**" อยู่พอสมควรแล้ว เช่น ในระดับสถาบัน ภาคประชาชน กลุ่มประชาสังคมสามารถที่จะยื่นหยัด ฟังตนเองได้ระดับหนึ่ง ควรมีการต่อยอด

องค์กรเหล่านั้นให้มีศักยภาพมากขึ้น ซึ่งการสนับสนุนจากส่วนกลาง เช่น กรุงเทพฯ จะช่วยสนับสนุนความเข้มแข็งให้กับภูมิภาค

3. การประชุมครั้งนี้ทำให้แนวคิดเรื่อง "มูลนิธิชุมชน" ชัดเจนขึ้น เป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น มีการเสนอตัวเข้าร่วมเป็นหนึ่งภาคีในการจัดตั้งมูลนิธิชุมชนระดับชาติ การเสนอพื้นที่ทดลองจัดตั้งมูลนิธิชุมชนจริง อันอาจกล่าวได้ว่าเป็นพัฒนาการอีกขั้นหนึ่งของมูลนิธิชุมชนในประเทศไทย

4. มีการเสนอให้มูลนิธิชุมชนมี 2 ระดับใหญ่ๆ คือ ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

5. พื้นที่ที่ได้รับการเสนอให้เป็นพื้นที่นำร่องจัดตั้งมูลนิธิชุมชนระดับจังหวัด ได้แก่ ชัยนาท จันทบุรี อุตรดิตถ์ มหาสารคาม พะเยา ลำปาง เขตห้วยขวาง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

6. ในด้านการระดมทุน บางประเทศ เงินขวัญถุง (Endowment) ได้จากเงินของรัฐบาล เงินจากการบริจาคในชุมชน

7. ข้อพึงสังเกตประการหนึ่งจากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งนี้ คือ มิได้กล่าวถึงบทบาทของภาคธุรกิจเท่าใดนัก ทั้งที่กรณีเม็กซิโก จะเห็นได้ชัดว่าภาคธุรกิจมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนด้านเทคนิคและการระดมทุนค่อนข้างมาก ซึ่งประเด็นที่ขาดหายนี้อาจมีผลต่อการพิจารณากำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนการพัฒนา "มูลนิธิชุมชน"

8. ควรมีการกำหนดหลักการ แนวทาง และบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กรในการขับเคลื่อน "มูลนิธิชุมชน" ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในการประชุมครั้งต่อไป

"สิ่งที่สำคัญที่สุดในกาลนี้ คือ หาเป้าหมายที่เป็นไปได้ให้เจอ หาหลักการและแนวทางให้พบแค่เพียงอย่างละหนึ่ง แล้วดำเนินตามบทบาทของตน ก็พอแล้ว"

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม

ผ 3

การบริจาคในศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลามมีลักษณะแตกต่างจากศาสนาอื่นๆ ศาสนากับสังคมไม่สามารถแยกจากกันได้ เนื่องจากได้บัญญัติครอบคลุมถึงวิถีชีวิต ของผู้นับถือ ทุกๆ ด้าน ตั้งแต่เกิด จนตาย มุสลิมทุกคน ไม่สามารถแยกอิสลาม ออกจากวิถีการดำเนินชีวิต ไม่สามารถ เลือกรูปปฏิบัติ เฉพาะสิ่ง เฉพาะอย่าง เฉพาะบางประการ ตามหลักศาสนาได้ เช่นเดียวกับการบริจาคทาน (ซะกาต) จึงเป็นสิ่งที่หนึ่งซึ่งระบุให้มุสลิมทุกคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจตามศาสนาบัญญัติ คือมีทรัพย์สิน เหลือจากปัจจัยสี่ และถือครองทรัพย์สินครบรอบ 1 ปี หรือตามช่วงเวลาที่ศาสนากำหนด ต้องจ่ายซะกาตตามอัตราที่กำหนดไว้ คำว่าซะกาตนี้หมายถึงการชักฟอก การทำให้สะอาดบริสุทธิ์ และการเจริญเติบโต วัตถุประสงค์ในการจ่ายก็เพื่อเป็นการยืนยันถึงความศรัทธา และ

เพื่อชักฟอก ทรัพย์สิน และจิตใจของผู้จ่ายให้มีความสะอาดบริสุทธิ์ รวมทั้งการกระจายทรัพย์สินให้กลุ่มคนที่ยากไร้

หลักการรับบริจาคชะกาต และการแจกจ่ายชะกาต ตามศาสนบัญญัติของศาสนาอิสลาม สรุปได้ 3 ประการ คือ

1. ศาสนาอิสลาม ห้ามรับบริจาคชะกาตจากคนต่างศาสนา
2. ผู้มีสิทธิได้รับชะกาต ได้แก่มุสลิม 8 จำพวก เท่านั้น
3. ผู้มีสิทธิรับชะกาตนั้นต้องเป็นนับถือศาสนาอิสลาม คนต่างศาสนาไม่มีสิทธิได้รับชะกาต

ผู้มีสิทธิรับชะกาตได้แก่มุสลิม 8 ประเภท คือ

1. ฟากิร หมายถึง คนอนาถา หรือ บุคคลที่ไม่ได้ครอบครองทรัพย์สินใดๆ เลย หรือไม่มีงานการที่แน่นอน และไม่สามารถตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตนได้
2. มิสกิน หมายถึง คนขัดสน หรือบุคคลที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่าคนในประเภทที่ 1 โดยได้รับรายได้ในระดับเส้นแห่งความยากจน พวกเขาอาจมีงานทำที่แน่นอนและมีทรัพย์สินอยู่บ้างเล็กน้อย แต่ก็ไม่สามารถตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของตัวเองได้
3. อามิด หมายถึง ผู้เก็บชะกาตที่มีสิทธิได้รับชะกาต เนื่องจากการบริการของเขา
4. มุอัลลฟ หมายถึง คนที่เพิ่งเข้ารับอิสลามใหม่ๆ รวมถึงผู้ที่มีแนวโน้มจะเข้ารับอิสลาม พวกเขาจะได้รับเงินชะกาตเพื่อรื้อชีวิตความเป็นพี่น้องกันและเพื่อกล่อมเกล่าจิตใจเขาให้มั่นคงกับอิสลามตลอดไป และนอกจากนี้ก็มีคนไทยมุสลิมหลายคนที่อยู่ในภาวะนี้ คือ ถูกตัดขาดจากครอบครัวเมื่อหันมาเข้ารับอิสลาม
5. อรริกอบ หมายถึง บ่าวทาสที่ต้องปลดปล่อยให้เป็นไท ซึ่งในยุคนี้ไม่มีทาส อันนี้ จึงเปรียบเทียบกับรูปแบบของการตกเป็นทาสในทางอ้อม เช่น สังคมมุสลิมที่ถูกกดขี่ข่มเหง การจับกุมคุมขังทางการเมือง โดยไม่เป็นธรรม เป็นต้น
6. อัลฆอมมีรีน หมายถึง คนมีหนี้สิน ที่ไม่ผิดต่อแนวทางแห่งอิสลาม
7. ฟิสะบิลิลลาฮ คือ ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ในลักษณะของการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม รวมถึงการสร้างโรงพยาบาล ศูนย์การศึกษา การให้ทุนแก่นักศึกษา เป็นต้น
8. อิบนุสะบิล หมายถึง ผู้ที่เดินทาง และเป็นการเดินทางที่ไม่ผิดต่อหลักการของศาสนา

ชะกาต

ชะกาต มี 2 ประเภท

1. ชะกาตที่มุสลิมที่สามารถเลี้ยงตัวได้ ต้องจ่ายแก่คนยากจน หรือคนอนาถาในเดือนรอมฎอน อันเป็นเดือนถือศีลอด โดยจ่ายเป็นอาหารหลักที่คนในท้องถิ่นรับประทานกันเป็นประจำ ซึ่งได้แก่ข้าวสาร อาหารแห้งต่างๆ สำหรับผู้ที่ป็นหัวหน้าครอบครัวนั้น ต้องรับผิดชอบจ่ายชะกาต แทนสมาชิกในครอบครัวด้วยการจ่ายชะกาตนี้มีความสำคัญถึงขนาดที่ว่า หากใครถือศีลอดแล้วไม่จ่ายชะกาต พระเจ้าก็ยังไม่รับการถือศีลอดของเขา

2. ระยะเวลาที่จ่ายจากทรัพย์สินที่สะสมไว้หลังจากการใช้จ่ายครบรอบปีแล้ว ในอัตราที่ต่างกัน ตามประเภทของทรัพย์สิน ตั้งแต่ร้อยละ 2.5 ไปจนถึง ร้อยละ 20 ซึ่งในเรื่องนี้ ได้คำนึงถึงความมั่นคง และความเจริญเติบโตทางการเงิน ที่ต้องอาศัยความพยายาม ความรู้ ความสามารถ และทุนจำนวนมากในการดำเนินธุรกิจที่มีความเสี่ยงต่อการขาดทุน โดยกำหนดระยะเวลาไว้ ร้อยละ 2.5 สำหรับทองคำและเงิน ที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของมนุษย์ได้โดยตรง จะต้องนำไปซื้อของจากพ่อค้าวานิช ชาวไร่ ชาวนา ซึ่งรวมทั้งแร่ทอง และเงิน เป็นสิ่งที่หายาก และต้อง ลงทุนลงแรงเป็นอย่างมากกว่าจะได้มา ดังนั้นจึงกำหนดอัตราระยะเวลาไว้อย่างต่ำ เพียงร้อยละ 2.5 สำหรับผลผลิตทางการเกษตรแตกต่างกันไป โดยผลผลิตประเภทที่เน่าเสียง่าย เช่น ผัก ไม่ต้องนำมาจ่ายระยะเวลา ส่วนผลผลิตที่สามารถเก็บไว้ได้นาน จะแบ่งระดับอัตราการจ่ายระยะเวลาตามประเภทของที่ดิน โดยที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก ซึ่งถึงแม้เจ้าของที่ดินจะต้องใช้เงิน และแรงงาน ในการพัฒนาที่ดิน แต่ไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานมากในการรดน้ำ และการเพาะปลูก เนื่องจากแผ่นดินได้รับน้ำฝนตามธรรมชาติ หรือจากคลองที่มีอยู่แล้ว ที่ดินประเภทนี้ต้องจ่ายระยะเวลาร้อยละ 10 ในขณะที่หากเป็นที่ดินที่ต้องใช้แรงงาน และการลงทุนมากสำหรับการชลประทาน เช่น ต้องใช้เครื่องสูบน้ำจากบ่อ หรือลำคลอง ลำธารมายังที่ดิน หรือจำเป็นต้องขุดคลอง จะจ่ายระยะเวลาในอัตราน้อยกว่า คือร้อยละ 5

กรณีของทรัพย์สินที่พบ โดยบังเอิญและไม่ปรากฏเจ้าของ เช่น กรณีเก็บทรัพย์สินที่สูญหายได้ ผู้พบต้องจ่ายระยะเวลาในอัตราร้อยละ 20

การจ่ายระยะเวลาถือเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดที่ต้องปฏิบัติควบคู่กับการละหมาด ทุกครั้งที่มีการกล่าวถึงการละหมาดในคัมภีร์อัลกุรอาน ก็จะมีการกล่าวถึงการจ่ายระยะเวลาติดตามมาทันที โดยชาวมุสลิมจะถือว่า การทำละหมาดเป็นหลักปฏิบัติเพื่อพระเจ้า ส่วนระยะเวลาเป็นหลักปฏิบัติเพื่อมนุษย์ โดยเฉพาะประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ เช่น ประเทศในอาหรับทั้งหลาย จะมีการเรียกเก็บระยะเวลา และนำไปเก็บรวมไว้ที่ไบตุลมาล หรือคลังของรัฐอิสลาม เมื่อเก็บรวบรวม ระยะเวลา แล้วนำไปแจกจ่ายแก่ผู้ที่มีสิทธิได้รับ 8 ประเภทที่กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งคลังเหล่านี้ก็ได้กลายเป็นแหล่งทุนใหญ่ในการแจกจ่ายไปยังองค์กรสาธารณประโยชน์ทั้งในประเทศของตนเอง และประเทศอื่นๆทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย โดยเฉพาะโรงเรียนตาภิกา และโรงเรียนปอเนาะ ตลอดจนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาต่างๆ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ศาสนาอิสลามได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนถึงหน้าที่ในการจ่ายทานบังคับของคนที่มทรัพย์สินเกินจำนวนที่ศาสนากำหนดไว้ในรอบปี โดยกำหนดเอาไว้ในหลักปฏิบัติ 5 ประการ ซึ่งประกอบด้วย

1) การปฏิญาณตนประกาศศรัทธา เป็นการประกาศตนยอมรับนับถือศาสนาอิสลามโดยสมบูรณ์
2) การบำเพ็ญนัสการ หรือการละหมาด ถือเป็น การแสดงความเคารพต่อพระเจ้า ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ชาวมุสลิมทุกคนจะต้องละหมาดวันละ 5 เวลา คือ ย่ำรุ่ง กลางวัน เย็น พลบค่ำ และกลางคืน ซึ่งก่อนทำละหมาดจะต้องชำระร่างกายให้สะอาด และสำรวมจิตใจให้สงบ

3) การถือศีลอด ถือเป็น การเว้นการกิน การดื่ม มีเพศสัมพันธ์ เว้นกระทำการสิ่งต้องห้าม ตั้งแต่อรุณรุ่งจนตะวันลับขอบฟ้า มุสลิมจะต้องถือศีลอดปีละ 1 เดือน คือ ในเดือนรอมฎอนตามปฏิทินของอิสลาม เป็นการ

ชำระจิตใจให้สะอาด และฝึกความอดทน ในขณะที่เดียวกัน ได้มีโอกาสตระหนักถึงความยากลำบากของคนยากไร้ จะได้เกิดความเห็นใจในผู้ทุกข์ยาก และเป็นการสร้างความเมตตากรุณาให้เกิดขึ้น

4) การบริจาคทาน ศาสนาอิสลามเรียกการบริจาคทานนี้ว่า ซะกาต หมายถึง การบริจาคทานให้แก่คนที่เหมาะสม ตามที่ศาสนากำหนด เช่น คนอนาถา เด็กกำพร้า คนขัดสน ผู้เผยแพร่ศาสนา อันเป็นการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติ ของชาว มุสลิม ในแต่ละปีมุสลิมทุกคนต้องสำรวจทรัพย์สินของตน และจะต้องจ่ายซะกาตร้อยละ 2.5 ซึ่งการบริจาคทานนี้ไม่ได้หมายเฉพาะทรัพย์สินที่เป็นธนบัตรเท่านั้น แต่รวมไปถึงพืชผล สินค้า และปศุสัตว์ที่ครอบครอง

5) การประกอบพิธีฮัจญ์ หมายถึง การไปประกอบศาสนกิจ ณ ศาสนสถานบัยตุลลอฮ์ เมืองมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย การประกอบพิธีฮัจญ์ไม่ได้บังคับให้ชาว มุสลิม ต้องกระทำ แต่ให้ถือเป็นหลักปฏิบัติสำหรับผู้ที่พร้อม และมีความสามารถ คือ บรรลุนิติภาวะ มีสุขภาพดี มีทุนทรัพย์เพียงพอ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบพิธีฮัจญ์เป็นอย่างดี

จากหลักปฏิบัติ 5 ประการของศาสนาอิสลาม ทำให้มุสลิมทุกคน ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องบริจาค ทำให้เงินรายได้จากการบริจาคกลายเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญขององค์การเอกชนสาธารณประโยชน์อิสลามทุกแห่ง ยุคปัจจุบันนี้รัฐบาลไทยเองก็เริ่มมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการขององค์การสาธารณประโยชน์อิสลามในประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะองค์การเอกชน สาธารณประโยชน์ที่ดำเนินการกิจการ โรงเรียนควบคู่กันไปด้วย เช่น มูลนิธิช่วยเหลือเด็กกำพร้า โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ โรงเรียนครุศาสตร์วิทยา ฯลฯ

มูลเหตุจูงใจ ที่สำคัญ และเป็นพื้นฐาน ของการบริจาค ก็คือความเชื่อพื้นฐานตามหลักศาสนา แต่จะพบว่าองค์การ เอกชน สาธารณประโยชน์ อิสลาม ที่ประสบความสำเร็จ ในการระดมทุน มักจะมีสิ่งจูงใจอื่นๆ นอกเหนือ จากความเชื่อ ตามหลักการศาสนา ได้แก่บารมีของ ผู้นำของ องค์การ และการเห็นประโยชน์ของกิจกรรม ที่องค์การ ดำเนินการ หรือ การอาศัยกลยุทธ์ และการ ประชาสัมพันธ์ ที่ได้ผลเป็นสาเหตุ ชี้นำการบริจาค ที่เห็นได้ชัดก็คือ มูลนิธิสันติชน ที่ดำเนิน กิจกรรม ที่หลากหลาย ทั้งในด้าน การศึกษา และ สังคมสงเคราะห์ ซึ่งมีผลในวงกว้าง จนเป็นที่ยอมรับ ของมุสลิม ทั่วๆ ไป

การนำเงินที่ได้รับไปใช้นั้น จะเน้นกิจกรรมของการสอนศาสนาแก่เยาวชนมุสลิมในลักษณะของโรงเรียน สอน ศาสนา โดยตรง นอกเหนือ จากการเรียนการสอน โดยสายสามัญ และการเผยแพร่ศาสนาแล้ว กิจกรรม ทางด้านการศึกษาสายสามัญ ของเยาวชนมุสลิม ก็ถือเป็นงานหลัก ที่องค์การเอกชน สาธารณประโยชน์ ดำเนินการอยู่ ทั้งในการก่อสร้าง อาคาร และ ศาสนสถาน ก็ถือเป็นกิจกรรมหลัก ของ องค์การเอกชน สาธารณประโยชน์อิสลาม กิจกรรม อีกประการหนึ่ง ก็คือ การมีส่วนร่วม ในการพัฒนา ท้องถิ่น ด้านต่างๆ และ งานสังคมสงเคราะห์ เช่น การอบรมเกี่ยวกับ การต่อต้าน ยาเสพติด และอาชญากรรม ในท้องถิ่น รวมทั้งได้มีการดำเนินงาน สหกรณ์ร้านค้า เพื่อลดค่าครองชีพ ให้บุคคล ในท้องถิ่น รวมทั้งการจัดรพพยาบาล สถานพยาบาล การดำเนินสถานบำบัดเยาวชน ช่วยเหลือผู้สูงอายุ โครงการ ทำความเข้าใจ ในการป้องกัน และแก้ไข ปัญหา โรคเอดส์ โครงการคุ้มครองผู้บริโภค มูลนิธิช่วยเหลือเด็กกำพร้า เป็นต้น

ศาสนาพุทธนิกายมหายาน

พระพุทธศาสนามีนิกายใหญ่ 2 นิกาย คือ นิกายหินยาน และ นิกายมหายาน

นิกายหินยาน มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า นิกายเถรวาท และทักษิณนิกาย เหตุที่เรียกว่า นิกายเถรวาท เพราะพระในนิกายนี้ถือปฏิบัติตามหลักคำสอนที่สืบต่อกันมาโดยพระเถระ ตั้งแต่ครั้งที่ทำปฐมสังคายนา (สังคายนาครั้งที่ 1) ซึ่งถือว่าเป็นพระเถระที่ได้มีชีวิตอยู่ทันเห็นพระพุทธเจ้า และได้รักษาคำสอนพระพุทธเจ้าไว้ตามรูปแบบที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ต่อมานิกายนี้ได้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทักษิณนิกาย แปลว่า นิกายฝ่ายใต้ หมายความว่า เป็นนิกายของพระภาคใต้

นิกายหินยานได้แตกสาขาออกมาอีกในเวลาต่อมา รวมกันเป็น 18 นิกาย และในปีพุทธศักราช 218 ปี หลังจากทำตติยสังคายนาแล้ว พระเจ้าอโศกมหาราชได้จัดส่งพระธรรมทูตออกไปประกาศพระศาสนา 9 สายด้วยกัน เป็นเหตุให้พระพุทธศาสนา ได้เจริญแพร่หลายไปในประเทศต่างๆ ที่เห็นเด่นชัด คือ ในประเทศลังกา รวมทั้งประเทศไทยและประเทศในแถบอินโดจีนคือ ลาว เขมร พม่าก็รวมอยู่ด้วย พระพุทธศาสนาที่เจริญแพร่หลายอยู่ในประเทศดังกล่าวมานี้ ล้วนเป็นพระพุทธศาสนาประเภทเถรวาททั้งสิ้น

นิกายมหายาน มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า นิกายอาจารย์วาท เพราะพระในนิกายนี้ ถือปฏิบัติตามคำสอนของอาจารย์ในแต่ละสำนักเป็นหลัก และแก้ไขพระวินัยให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นเหตุการณ์และตามความประสงค์ของตนเองได้ โดยยึดถือพระคำรัสของพระพุทธเจ้าที่ตรัสไว้ เมื่อครั้งใกล้จะเสด็จดับขันธปรินิพพานว่า “หากสงฆ์ประสงค์จะถอนสิกขาบทเล็กน้อย ก็ให้ถอนได้” เพราะฉะนั้น ในนิกายนี้จึงมีการแก้ไขพระวินัยหลายข้อด้วยกัน และบางสาขาในนิกายนี้แก้ไขพระวินัยถึงขนาดที่ว่า พระมีครอบครัวได้

ต่อมา นิกายนี้ได้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อุดตรนิกาย แปลว่า นิกายฝ่ายเหนือ หมายความว่า เป็นนิกายที่แพร่หลายขึ้นไปในแถบภาคเหนือของอินเดีย คือ กำหนดเอาตั้งแต่แคว้นปัญจาปขึ้นไปจนกระทั่งถึงบริเวณพื้นที่ที่เป็นประเทศอาฟกานิสถานในปัจจุบัน

นิกายมหายานได้เจริญแพร่หลายอยู่ในประเทศจีน เกาหลี ญี่ปุ่น และปัจจุบันได้รับความนิยมกว้างขวางอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีระเบียบปฏิบัติที่ไม่เคร่งครัดมากเกินไป ในเมืองไทยเรามีพระพุทธศาสนานิกายมหายานเหมือนกัน และปัจจุบันได้แบ่งออกเป็น 2 นิกาย คือ 1) อนัมนิกาย (ญวน หรือ เวียดนาม) และ 2) จีนนิกาย

คณะสงฆ์อนัมนิกาย

คำว่า อนัมนิกาย แปลว่า “จำพวกถือพระพุทธศาสนาเหมือนอย่างเมืองญวน”

ที่มาของวัดญวนในไทย

พวกญวนที่มาอยู่ในประเทศไทย มีทั้งที่นับถือพระพุทธศาสนา และที่นับถือคริสต์ศาสนา พวกที่นับถือพระพุทธศาสนา เมื่อมาตั้งภูมิลำเนาอยู่แห่งใดก็จะนิมนต์พระญวนมาสร้างวัด เป็นที่บำเพ็ญการกุศลของพวกตนที่อยู่ ณ ที่แห่งนั้น ประเทศญวนรับเอาพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานจากประเทศจีน ดังนั้นเมื่อพวกญวนมาสร้างวัด และมีพระญวนขึ้นในประเทศไทย เดิมก็มีผู้นับถือและอุดหนุนแต่เฉพาะพวกญวน แต่เนื่องจากในสมัยนั้นยังไม่มีวัดจีนในประเทศไทย พวกจีนก็มักไปทำบุญที่วัดญวนด้วย เพราะอยู่ในพุทธศาสนาฝ่ายมหายานด้วยกัน มีพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา เช่น พิธีงเต็ก เป็นต้น อย่างเดียวกัน ส่วน ไทยแม้ไม่ผู้นับถือ แต่ก็ไม่รังเกียจเพราะเห็นว่านับถือพระพุทธเจ้าองค์เดียวกัน

ญวนพวกที่เข้ามาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้สร้างวัดญวนขึ้น 3 วัด คือ วัดคันถ่อตือ (วัดถาวราราม) อยู่ที่เมืองกาญจนบุรี เมื่อญวนพวกนั้นย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ก็ได้สร้างวัดญวนขึ้นอีกวัดหนึ่งคือ วัดเกี้ยวเพือกตือ (วัดสมณานับบริหาร) เรียกกันสามัญว่าวัดญวนสะพานขาว อยู่ที่ริมคลองผดุงกรุงเกษม ในอำเภอคูสิต วัดเพือกเตียนตือ (วัดเขตร์นาบุญญาราม) อยู่ที่เมืองจันทบุรี

ผ 5

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ในการจัดทำแผนที่ทางสังคมของจังหวัดสงขลา

1. ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

นายอุดร พรหมพิบูลย์เกียรติ

นายไพฑูรย์ บุญราศรี

นางสาวปทุมรักษ์ พันธรัตน์

นายวัฒนพงศ์ ธรรมสิทธิ์

2. วิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร

คุณศโรชา รัตนะ

3. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา

คุณชมฤดี นาทะศิริ

คุณยมาพร ธรรมรัตน์

4. มูลนิธิมิตรภาพสามัคคี (ท่งเซียเซียงตึง)

นายวันชัย ลีละศิธร

นายกิตติชัย ธรรมศิริพงษ์

คุณกัญญนันท์ สุวิชาญพงศ์เกษม

5. สมาคมสตรีประสานมิตร

นางมณฑนา สุขานนท์สวัสดิ์

6. โสสะมูลนิธิแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
นายพงษ์ศักดิ์ พิบูลย์
7. กลุ่มคาหลา
นายศักรินทร์ สีหะ
8. มูลนิธิเพื่อนหญิง
คุณพัชรีย์ ไหมสุข
9. สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุ
คุณเสาวนีย์ ประทีปทอง
10. มูลนิธิจังหวัดสงเคราะห์คนชราอนาถา
นายธงชัย ยงวิทยากุล
11. มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
นายอุดมศักดิ์ ข้าวหอม
12. กองทุนสัจจะลดรายจ่ายวันละ 1 บาท เพื่อจัดสวัสดิการภาคประชาชน สงขลา
ดร.ครูชบ ยอดแก้ว
นายเกล้า แก้วเพชร
13. มูลนิธิในเครือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
นายชัยรัตน์ เสถียร
อาจารย์คนตรี แก้วมาก
อาจารย์สมบัติ เหมทานนท์
14. มูลนิธิในเครือ ประธานราษฎรนิกร
ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎรนิกร
นายกฤษณ์ ประธานราษฎรนิกร
15. สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสงขลา
นายวิสุทธิ์ บิลลาเต๊ะ
16. มูลนิธิเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาสังคม
นายสมศักดิ์ จิห์มั่ง
17. มูลนิธิเพื่อการศึกษาและพัฒนาสังคม ของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสศิดดิ๊ก
นายยูซุฟ นิมะ
18. สมาคมครูสัมพันธ์แห่งประเทศไทย หน่วยสอบอำเภอเทพา
นายหมัดอุเส็น สามารถ
นายสัน เหลี่ยมแหละ
19. วัดถาวรวาราม มหาปัญญาวิทยาลัย โรงเรียนมหาปัญญา

คุณสวัสดิ์ บุญยะเวศ

20. มูลนิธิโรงพยาบาลสงขลานครินทร์
ผศ.นพ.วิรัช วุฒิภูมิ
21. มูลนิธิรักษ์ไทย
คุณนาคยา เพชรรัตน์
22. กลุ่มไทรงาม
คุณสมจิต ฟุ้งทศธรรม
23. ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์)
นายสุชาติ จันทลักษณ์
24. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
คุณกัลยา มณีรัตน์
25. แผนสุขภาพจังหวัดสงขลา-ประเด็นอุบัติเหตุ
คุณอัจฉิมา พรรณนา
26. ชมรมลดอุบัติเหตุบนท้องถนนเมืองหาดใหญ่
นางสาวปฐมพร ชื้อชานวงศ์
27. มูลนิธิชุมชนไท
นางพิชชา แก้วขาว
28. กองทุนรักษ์คลองอู่ตะเภา
นายประโชติ อินทร์ถาวร
29. สมาคมเกษตรอินทรีย์วิถีไท
นายภาณุ พิทักษ์เผ่า
30. มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ
คุณวัชรีย์ กาญจโนภาส
31. สมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา
นายนิมิตร ชัยจิระชุกุล
32. มูลนิธิเพื่อการพัฒนากีฬาจังหวัดสงขลา
นายจ้านงค์ เสนาจิตร
33. กลุ่มผู้บริโภคมเข้มแข็ง
นางชโลม เกตุจินดา
คุณจุฑา สังขชาติ
34. ชมรมคนรักเมืองหาดใหญ่
นางสาวปฐมพร ชื้อชานวงศ์

35. มุลนิธิโรตารี
นางสุรีย์ ตันมงคล
36. คุณกั้งส์แสง ศรีสวัสดิ์นุภาพ
คุณนลิน ศรีสวัสดิ์นุภาพ
37. ดร.คุณรัตน์ ประธานราษฎร์นิกม
38. นายนิคม ปรีชาวีรกุล
39. นายนิมิตร ชัยจิระชุกุล
- 40. นายบัญญัติ จันทน์เสนาะ**
41. เรื่องแผนสุขภาพจังหวัดสงขลา
นายชาคริต โภชะเรือง
42. เรื่องสื่อชุมชนแห่งชาติ
นายศิริพล สัจจาพันธ์
43. เรื่องการทำบุญ
แม่ชีสุขจี จิตเจริญ
44. เรื่องกองทุนชุมชน
นายสุภาคย์ อินทองคง
นายจำนงค์ แรกพินิจ
45. เรื่องการช่วยเหลือในศาสนาอิสลาม
นายธีระ พ่วงนุช